

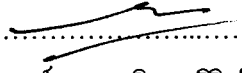
การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน
ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)

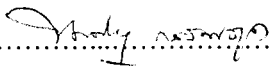
กฤษฎา นันทเพ็ชร

คุณฉันทน์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
พฤษภาคม 2556
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมคุษฎีนิพนธ์ และคณะกรรมการสอบปากเปล่าคุษฎีนิพนธ์ ได้พิจารณา
คุษฎีนิพนธ์ของ กฤษฎา นันทเพ็ชร ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

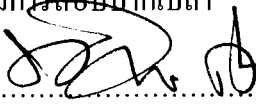
อาจารย์ผู้ควบคุมคุษฎีนิพนธ์

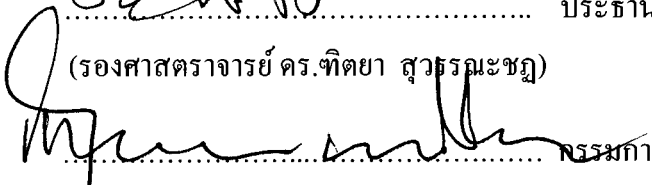

..... ประธาน
(อาจารย์ ดร.ฤทธิกร ศิริประเสริฐโชค)

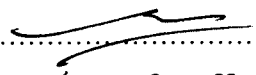

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชัชติยา กรรณสูต)

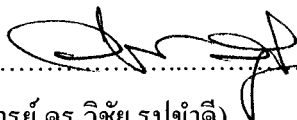

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.วิชัย รูปขำดี)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

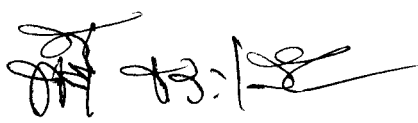

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชิตยา สุวรรณะชญ)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ฤทธิกร ศิริประเสริฐโชค)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.วิชัย รูปขำดี)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับคุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พันธ์ ธารเสนา)

วันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2556

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยได้ทุ่มเทความพยายามและเวลาเป็นอันมาก ในการถักทอร้อยเรียงข้อมูลจนสำเร็จ เป็นผลการวิจัยคุณูปคุณิพนธ์เล่มนี้ ซึ่งเป็นความภาคภูมิใจอย่างหนึ่งในชีวิตการศึกษา โดยความสำเร็จ ที่เกิดขึ้น ไม่ใช่ได้มาโดยลำพังของผู้วิจัยเอง หากแต่มีผู้เกี่ยวข้องจำนวนมากที่ต้องเอ่ยนามไว้ในที่นี้

ก่อนอื่นขอขอบพระคุณ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา สถาบันที่ให้ทุน เพื่อการศึกษาครั้งนี้ โดยการผลักดันของรองศาสตราจารย์ ดร.ศรุตี สกุลรัตน์ คณบดีวิทยาลัย การบริหารรัฐกิจ (ในขณะนั้น) รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติยา สุวรรณชะฎ ประธานกรรมการ และศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ กรรมการผู้เชี่ยวชาญในการสอบคุณูปคุณิพนธ์ อาจารย์ ดร.ฤทธิกร ศิริประเสริฐโชค วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา อาจารย์ ดร.วิชัย รูปจำดี อดีตคณบดีคณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) และรองศาสตราจารย์ ดร.ชัตติยา กรรณสูต มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ อาจารย์ที่ปรึกษา

ขอบคุณในน้ำใจและมิตรภาพของเพื่อนร่วมรุ่น Ph.D. 3 ที่รังสรรค์การเรียนรู้ให้มี บรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือระหว่างทำวิจัย โดยเฉพาะ ดร.ปรีดี ลีลาเศรษฐวงศ์ ดร.ลือชัย วงษ์ทอง ดร.ภาคิน สมมิตร ดร.สาธิต ปิติวรา ดร.บุญสม หารรักษาสิริพจน์ และคนอื่น ๆ

กราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่รักและห่วงใยลูกเสมอ ขอบใจและชื่นชม ความเสียสละอดทนของคุณกิตติยา (ตุ๊ก) ภรรยาที่อยู่เคียงข้างเป็นกำลังใจ และขอขอบใจพี่เล็ก น้องเปรี๊ยะ น้องตาล ที่ช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมและคัดลอกข้อมูล

กฤษฎา นันทเพ็ชร

52810191: สาขาวิชา: รัฐประศาสนศาสตร์; ปร.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)

คำสำคัญ: การเปลี่ยนแปลงทางสังคม/ คอร์รัปชัน/ บทบาท/ คณะกรรมการป้องกัน

และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)

กฤษฎา นันทเพ็ชร: การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทการป้องกันและ
ปราบปรามคอร์รัปชันของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)

(SOCIAL CHANGES EFFECTING ROLES OF THE NATIONAL ANTI CORRUPTION
COMMISSION (NACC) IN PREVENTION AND SUPPRESSION OF CORRUPTION)

คณะกรรมการควบคุมคุณภาพนิพนธ์: ฤทธิกร ศิริประเสริฐโชค, ปร.ด., วิจัย รูปจำดี, Ph.D., ชาติยา
กรรมสูตร, Ph.D. 323 หน้า. ปี พ.ศ. 2556.

การวิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทการป้องกันและปราบปราม
คอร์รัปชันของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) มีวัตถุประสงค์
เพื่อ (1) ศึกษาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางสังคมของไทยที่มีผลต่อการป้องกันและปราบปราม
การคอร์รัปชัน (2) ศึกษาบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน ในช่วงของ
ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551-2555 (3) วิเคราะห์
ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม กับบทบาทของ ป.ป.ช. ในการป้องกัน
และปราบปรามการคอร์รัปชัน และ (4) เสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการปรับบทบาทของ
ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม
โดยเลือกวิธีการศึกษาแบบผสมทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ด้วยการค้นคว้าเอกสาร การสัมภาษณ์
เชิงลึก (In-depth interview) กับกรรมการ ป.ป.ช. จำนวน 5 คน และการสำรวจความคิดเห็น
ของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. จำนวน 187 คน การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากวิธีการเชิงคุณภาพ
ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา
(Descriptive statistics) ประกอบด้วยค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (Standard deviation) ค่าเฉลี่ย (Mean) และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์ (Pearson correlation coefficients) และวิเคราะห์การถดถอย (Regression coefficient)

ผลการวิจัย พบว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีความรุนแรงและความสลับซับซ้อน
มากขึ้น ทั้งภายนอกสังคมและภายในสังคมไทย โดยการเปลี่ยนแปลงจากสภาพแวดล้อมภายนอก
ที่สำคัญ ได้แก่ กระแสโลกาภิวัตน์ ทุนนิยม และบริโภคนิยม เป็นต้น ซึ่งมีผลให้เกิด
การเปลี่ยนแปลงภายในตามมาด้วย ได้แก่ ค่านิยมวัตถุแบบตะวันตก การเล่นพรรคเล่นพวก

และการยอมรับชื่นชมในนโยบายที่ส่งเสริมการบริโภคหรือนโยบายประชานิยม เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว มีผลให้ความรุนแรงของคอร์รัปชันในสังคมไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในขณะที่บทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ส่วนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีผลต่อบทบาทของ ป.ป.ช. ในระดับค่อนข้างมาก กล่าวคือ ประชาชนมีความซาซึนและยอมรับได้กับคอร์รัปชันมากขึ้น ด้านเครือข่ายความร่วมมือต่อต้านคอร์รัปชัน ภาคเอกชนและประชาสังคมมีความตื่นตัวเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีช่องทางในการติดต่อสื่อสารที่หลากหลายผ่านทีวีดาวเทียม เคเบิลทีวีและสื่อออนไลน์ ด้านกฎหมายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับ ป.ป.ช. มีการปรับปรุงให้อ่านากับ ป.ป.ช. มากขึ้น รวมถึงมีการเตรียมการจัดตั้ง ป.ป.ช. ประจำจังหวัด และด้านบทเรียนความรู้เกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชัน มีความร่วมมือกับองค์กรต่อต้านคอร์รัปชันของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเพิ่มขึ้น แต่โดยรวม อัตราการเปลี่ยนแปลงในบทบาทยังตามไม่ทันอัตราการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของไทย

บทบาทของ ป.ป.ช. มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในระดับมาก เนื่องจาก ป.ป.ช. ได้ปรับโครงสร้างองค์การ ปรับปรุงกฎหมายและกำหนดยุทธศาสตร์ เพื่อการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้น แต่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีความสัมพันธ์กับบทบาทของ ป.ป.ช. ในระดับน้อย เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงโดยมากไม่เอื้อต่อบทบาทของ ป.ป.ช. กล่าวคือ ระดบนโยบายขาดความจริงใจ ในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน ข้าราชการและหน่วยงานของรัฐทำการทุจริตเสียเอง ในขณะที่ประชาชนก็ซึนซาและยอมรับการคอร์รัปชัน

จากผลการวิจัย ป.ป.ช. ควรให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมทั้งปัจจัยภายนอกและภายในที่มีผลสำคัญต่อการเพิ่มความรุนแรงด้านค่านิยมและทัศนคติของประชาชนต่อคอร์รัปชัน และประกอบกับการเพิ่มบทบาทด้านการป้องกันให้มากขึ้น โดยผลักดันยุทธศาสตร์ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้มีฐานะเป็นยุทธศาสตร์ชาติที่แท้จริง ทั้งนี้ โดยเพิ่มอัตราการเปลี่ยนแปลงของบทบาทให้ตามทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมดังกล่าว

52810191: MAJOR: PUBLIC ADMINISTRATION; Ph.D. (PUBLIC ADMINISTRATION)

KEYWORDS: SOCIAL CHANGE/ CORRUPTION/ ROLE/ NATIONAL ANTI CORRUPTION COMMISSION OF THAILAND (NACC)

KRISDA NANTAPETCH: SOCIAL CHANGES EFFECTING ROLES OF THE NATIONAL ANTI CORRUPTION COMMISSION (NACC) IN PREVENTION AND SUPPRESSION OF CORRUPTION. ADVISORY COMMITTEE: RITTHIKORN SIRIPRASERTCHOK, Ph.D., VICHAI RUPKHUMDEE, Ph.D., KATTIYA KARNASUTA, Ph.D. 323 P. 2013.

This research has four main objectives: (1) to analyze social changes in Thai society which have an impact on the prevention and suppression of corruption; (2) to study the NACC's roles and functions in prevention and suppression of corruption within the National Strategy of Anti Corruption 2008-2012; (3) to analyze the relationships between social changes and the NACC's roles in prevention and suppression of corruption, and; (4) to propose appropriate methods in improving the NACC's roles in prevention and suppression of corruption. This research was conducted with mixed methods; in-depth interviews with NACC members and survey questions with NACC officials.

Research results were as follows:

1. Social changes in Thai society are complex and complicated. They include a critical increase in corruption, acceptance of corruption by the Thai people, the government's anti-corruption policy, the NACC's network of anti-corruption organizations, the advantages of information and communication technology (ICT) and so on.

2. For an overview of the NACC's roles in prevention and suppression of corruption, the NACC tends to pursue a "path of least impact", especially in prevention of corruption.

3. Social changes that most effect the NACC's roles include international organizations (such as the United Nations) which has declared the UN Convention Against Corruption 2003, to which Thailand is a state-party, Thai people pay no attention to corruption and consider it to be an acceptable activity, information spread through ICT such as satellite and cable television with more than 500 channels, and civil organizations which have emerge

gradually early this decade.

4. The findings also indicate that the NACC's roles are highly related to social changes, as indicated by the restructuring of the NACC's organization, reformation of laws, as well as the formation of the National Strategy of Anti Corruption 2008-2012 in accordance with real social changes, even though these social changes are slightly related to the NACC's roles through such things as government insincerity, government officer malpractice, along with the people's being unconcerned and accepting of corruption, which does not support the NACC's roles.

There are numerous measures to help improve the NACC's roles in prevention and suppression of corruption. First of all, the NACC should emphasize its preventative role and position the National Strategy of Anti Corruption at the level of the National Economic and Social Development Plan.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงทางสังคม.....	9
แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยบทบาท.....	14
แนวคิดว่าด้วยความเป็นประชาธิปไตย.....	16
แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยการทุจริตคอร์รัปชัน.....	19
แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี.....	43
แนวคิดองค์การแบบคณะกรรมการ.....	49
ข้อมูลคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.).....	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	66
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	75
รูปแบบการวิจัย.....	75
กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	76
เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	77
การตรวจสอบเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	78

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	79
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
การแปลความหมาย.....	81
เกณฑ์การวิเคราะห์.....	81
การวิเคราะห์การถดถอย.....	83
4 การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทของคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม	
การทุจริตแห่งชาติ.....	85
สถานการณ์การคอร์รัปชันในสังคมไทย.....	85
การเมืองและนโยบายของรัฐบาล.....	100
กฎหมายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับ ป.ป.ช.....	132
ทัศนยะและค่านิยมของประชาชนต่อการคอร์รัปชัน.....	141
เครือข่ายความร่วมมือในการต่อต้านคอร์รัปชัน.....	167
ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.....	180
5 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการป้องกัน	
และปราบปรามคอร์รัปชัน.....	188
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	189
ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช.	
ในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน.....	191
ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผล	
ต่อบทบาทของ ป.ป.ช.....	197
ส่วนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาท	
ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน.....	204
ส่วนที่ 5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม กับบทบาท	
ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน.....	211
6 สรุปผลวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	214
สรุปผลวิจัย.....	215
อภิปรายผล.....	225

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ข้อเสนอแนะ.....	229
บรรณานุกรม.....	232
ภาคผนวก.....	246
ภาคผนวก ก.....	247
ภาคผนวก ข.....	250
ภาคผนวก ค.....	257
ภาคผนวก ง.....	316
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	323

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย..... 77
2	ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550-2555..... 87
3	ดัชนีชี้วัดการคอร์รัปชันในองค์กร/ หน่วยงานต่าง ๆ ของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2549 และปี พ.ศ. 2550..... 93
4	จำนวนคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการระหว่างปี พ.ศ. 2550-2553..... 96
5	อัตราการรับจำนำข้าวตามนโยบายรัฐบาลยิ่งลักษณ์..... 123
6	การจัดสรรงบประมาณเพื่อการบริหารจัดการน้ำ..... 154
7	จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ผู้ตอบแบบสอบถาม..... 189
8	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทการป้องกันคอร์รัปชันในประเด็น การให้ข้อมูลและความรู้..... 192
9	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทการป้องกันคอร์รัปชันในประเด็น การสร้างค่านิยมและส่งเสริมการมีส่วนร่วม..... 193
10	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้านการป้องกันคอร์รัปชัน ในภาพรวม..... 194
11	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน..... 194
12	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการป้องกัน และปราบปรามคอร์รัปชัน ในภาพรวม..... 196
13	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในด้าน การเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติของประชาชนที่มีผลต่อบทบาทของ ป.ป.ช..... 197
14	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในด้านแหล่งความรู้ และประสบการณ์ในการต่อต้านคอร์รัปชันที่มีผลต่อบทบาทของ ป.ป.ช..... 198
15	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในด้านความก้าวหน้า ของเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีผลต่อบทบาทของ ป.ป.ช..... 199
16	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในด้านความร่วมมือ ของเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชันที่มีผลต่อบทบาทของ ป.ป.ช..... 200

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
17	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในด้านทัศนคติ และค่านิยมของประชาชนต่อคอร์รัปชันที่มีผลต่อบทบาทของ ป.ป.ช..... 202
18	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อบทบาท ของ ป.ป.ช. ในภาพรวม.....203
19	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้านการป้องกันและด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน โดยจำแนกตามเพศ..... 204
20	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้านการป้องกันและด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน โดยจำแนกตามช่วงอายุ..... 205
21	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้านการป้องกันและด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน โดยจำแนกตามระดับ การศึกษา..... 206
22	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้านการป้องกันและด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน โดยจำแนกตามสาขาที่จบ การศึกษา..... 207
23	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้านการป้องกันและด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน โดยจำแนกตามส่วนงาน ที่สังกัด.....208
24	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้านการป้องกันและด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน โดยจำแนกตามตำแหน่ง.....209
25	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้านการป้องกันและด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน โดยจำแนกตามระยะเวลา ในการปฏิบัติงาน..... 210
26	ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทการป้องกัน และปราบปรามการคอร์รัปชัน ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จำแนกตามรายด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง.....211

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2 การแบ่งส่วนราชการของ ป.ป.ช. ปี พ.ศ. 2543-2549.....	54
3 การแบ่งส่วนราชการของ ป.ป.ช. ปี พ.ศ. 2550-2553.....	56
4 การแบ่งส่วนราชการของ ป.ป.ช. ในปัจจุบัน.....	57
5 ข้อมูลการนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนไทย.....	164

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมทั่วโลก ไม่มีใครประเมินได้ว่า ความสูญเสียจากการคอร์รัปชันทั่วโลกมีราคาเท่าไร เพราะรูปแบบของการคอร์รัปชันและการให้สินบนมีหลากหลายรูปแบบ เปรียบเหมือนการสร้างโรงงาน ซึ่งต้องใช้ค่าใช้จ่ายประมาณ 100 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งที่ค่าใช้จ่ายจริงที่ไม่มีการคอร์รัปชัน คือ 80 ล้านดอลลาร์ จนมีผลตามมาคือทำให้โรงงานต้องละเลยเรื่องผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม การกตราค่าเช่าที่ดินหรือที่พักในท้องถิ่น รวมถึงเป็นปัญหาเพิ่มภาระหนี้สินระหว่างประเทศ เป็นต้น

สังคมไทยมีปัญหาคอร์รัปชันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลง การปกครอง การบริหารประเทศมาเป็นประชาธิปไตยที่กระจายอำนาจให้เกิดการถ่วงดุล และตรวจสอบ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นแล้วก็ตาม ทั้งนี้ เป็นผลสืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทยที่คงเป็นแบบเดิมและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ (อุไรวรรณ ธนสถิตย์, 2552) กล่าวคือ มีความคิดเป็นระบบเจ้าขุนมูลนาย ให้ความสำคัญหนักอึ้งจนชั้นนำในสังคม ระบบราชการ ที่ข้าราชการยังเป็นใหญ่ทั้งในทางการเมือง และในการนำนโยบายไปปฏิบัติจนเรียกว่าเป็นรัฐข้าราชการ (Bureaucratic polity) และระบบความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ (Patron-client relationship) ทั้งในทางการเมืองและทางเครือญาติ สายโลหิต

การคอร์รัปชันในประเทศไทยที่ผ่านมามีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและรูปแบบ ซึ่งการคอร์รัปชันได้ส่งผลเสียเป็นจำนวนมาก ประมาณการว่าประเทศต้องสูญเสียเงินราว 3 แสนล้านบาทต่อปี หรือคิดเป็น 25-30% ของวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งก็สอดคล้องกับการสำรวจขององค์กรความโปร่งใสระหว่างประเทศ (TI) ที่สำรวจกับ 170-180 ประเทศทั่วโลก พบว่า ในรอบ 5 ปีหลัง คือ ปี พ.ศ. 2550 ประเทศไทยได้ 3.3 จาก 10 คะแนน ปี พ.ศ. 2551 ได้ 3.5 ปี พ.ศ. 2552 ได้ 3.4 ปี พ.ศ. 2553 ได้ 3.5 ปี พ.ศ. 2554 ได้ 3.4 และปี พ.ศ. 2555 ได้ 37 คะแนนจาก 100 ซึ่งบอกให้ทราบว่า ประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะมีความโปร่งใสน้อยและมีการคอร์รัปชันมาก

ในงานวิจัยของเสาวณีย์ ไทยรุ่งโรจน์, ธนวรรณ พลวิชัย, ปรีดา โพธิ์ทอง, วาติตร รักษ์ธรรม, หทัยรัตน์ ไชยจารุณิข และสรัญญา บัญชาบุษบง (2553) บ่งชี้ว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541-2552 นักธุรกิจ 23.5% ระบุว่ารัฐบาลภายใต้การนำของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีการคอร์รัปชันมากที่สุด ขณะที่รัฐบาลนายชวน หลีกภัย มีการคอร์รัปชันมากเป็นอันดับ 2 หรือ 19.8% รัฐบาลนายสมัคร สุนทรเวช 17.7% รัฐบาลนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ 17.1% รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ 12.3% และรัฐบาล พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ 9.5% และจากการสำรวจของสำนักวิจัยเอแบคโพล พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่หรือร้อยละ 63.2 คิดว่ารัฐบาลทุกรัฐบาลมีทุจริตคอร์รัปชันด้วยกันทั้งนั้น ถ้าทุจริตคอร์รัปชันแล้วทำให้ประเทศชาติรุ่งเรืองประชาชนกินดีอยู่ดี ก็ยอมรับได้ ในขณะที่ร้อยละ 36.8 ไม่ยอมรับแนวคิดเช่นนี้ ยิ่งไปกว่านั้นเมื่อจำแนกแนวคิดทางการเมืองของประชาชน ออกเป็นกลุ่มที่ชอบนโยบายประชานิยมและกลุ่มที่ไม่ชอบนโยบายประชานิยม ยังพบว่า กลุ่มที่ชอบนโยบายประชานิยมส่วนใหญ่หรือร้อยละ 73.0 คิดว่ารัฐบาลทุกรัฐบาลมีทุจริตคอร์รัปชันด้วยกันทั้งนั้น ถ้าทุจริตคอร์รัปชันแล้วทำให้ประเทศชาติรุ่งเรืองประชาชนกินดีอยู่ดี ก็ยอมรับได้ อย่างไรก็ตาม แม้ในกลุ่มคนที่ไม่ชอบนโยบายประชานิยมก็มีเกินครึ่งหรือร้อยละ 52.6 ที่มีแนวคิดที่ รัฐบาลทุกรัฐบาลมีทุจริตคอร์รัปชันด้วยกันทั้งนั้น ถ้าทุจริตคอร์รัปชันแล้วทำให้ประเทศชาติรุ่งเรืองประชาชนกินดีอยู่ดี ก็ยอมรับได้ แต่คนที่ไม่ชอบนโยบายประชานิยมเกือบครึ่งหรือร้อยละ 47.4 ยอมรับไม่ได้

การคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางในปัจจุบันทั้งในฝ่ายการเมือง ฝ่ายข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และฝ่ายธุรกิจเอกชน ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการและเทคนิคต่าง ๆ ให้มีความลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จนยากต่อการดำเนินการตรวจสอบและจับกุมผู้กระทำความผิด มาลงโทษตามกฎหมายบ้านเมือง จนทุกภาคส่วนต้องหันมาให้ความสนใจแก้ไขปัญหา และมีหน่วยงานที่เข้ามาดูแลรับผิดชอบโดยตรง ซึ่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ถือได้ว่าเป็นหน่วยงานหลักที่มีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542, 2542) มีอำนาจในการสอบสวนแสวงหาข้อเท็จจริงในการทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้บริหารระดับสูง รวมถึงการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เป็นต้น

จากการดำเนินงานในรอบปี พ.ศ. 2552-2553 ที่ผ่านมา พบว่า ป.ป.ช. ดำเนินงานด้านป้องกันการทุจริต เช่น การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และการจัดทำแผนแม่บทการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น และดำเนินงานด้านการปราบปรามการทุจริตสำเร็จ ไป 61 เรื่อง (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2553) ซึ่งถือว่ายังมีจำนวนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับเรื่องที่ได้รับมา แม้ว่าหลายเรื่องจะถูกโอนไปที่

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ หรือ ป.ป.ท. ที่ตั้งขึ้นใหม่เพื่อเป็นกลไกของฝ่ายบริหารในการดำเนินนโยบายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเพื่อแบ่งภารกิจของ ป.ป.ช. ที่มีอยู่มาก (พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551, 2551) และยิ่งไปกว่านั้น นักการเมืองบางส่วนก็ตั้งข้อสงสัยว่าการดำเนินการบางเรื่อง ของ ป.ป.ช. เป็นการกระทำตามใบสั่งของทางการเมืองเพื่อเล่นงานฝ่ายตรงข้าม รวมถึง ป.ป.ช. เอง ทำตัวอยู่เหนือการตรวจสอบเพราะไม่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย ป.ป.ช. (พงศ์เทพ เทพกาญจนา, 2553)

จากสถานการณ์ที่การคอร์รัปชันของประเทศยังอยู่ในระดับสูง พฤติกรรมของการทุจริตคอร์รัปชันที่หลากหลายมีแนวโน้มจะรุนแรงมากขึ้น การรับรู้และยอมรับได้ของประชาชนเกี่ยวกับการทุจริตที่มีมากขึ้นแม้จะอยู่ภายใต้บริบททางการเมืองการปกครองของประเทศที่เป็นประชาธิปไตยแล้ว แต่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบการทุจริตคอร์รัปชันเพิ่มขึ้น และมีภาคประชาชนที่เข้มแข็งขึ้น ประกอบกับการดำเนินงานของ ป.ป.ช. ในบางเรื่องยังมีคำถามด้านความโปร่งใสตรงไปตรงมา จึงเป็นที่น่าสนใจว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมดังกล่าว มีผลกระทบต่อบทบาทของ ป.ป.ช. หรือไม่อย่างไร บทบาทของ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันจะเป็นอย่างไร และ ป.ป.ช. ต้องปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ ยุทธวิธีอย่างไร เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ปรับเปลี่ยนการรับรู้ของประชาชนต่อการคอร์รัปชัน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันอย่างเหมาะสม

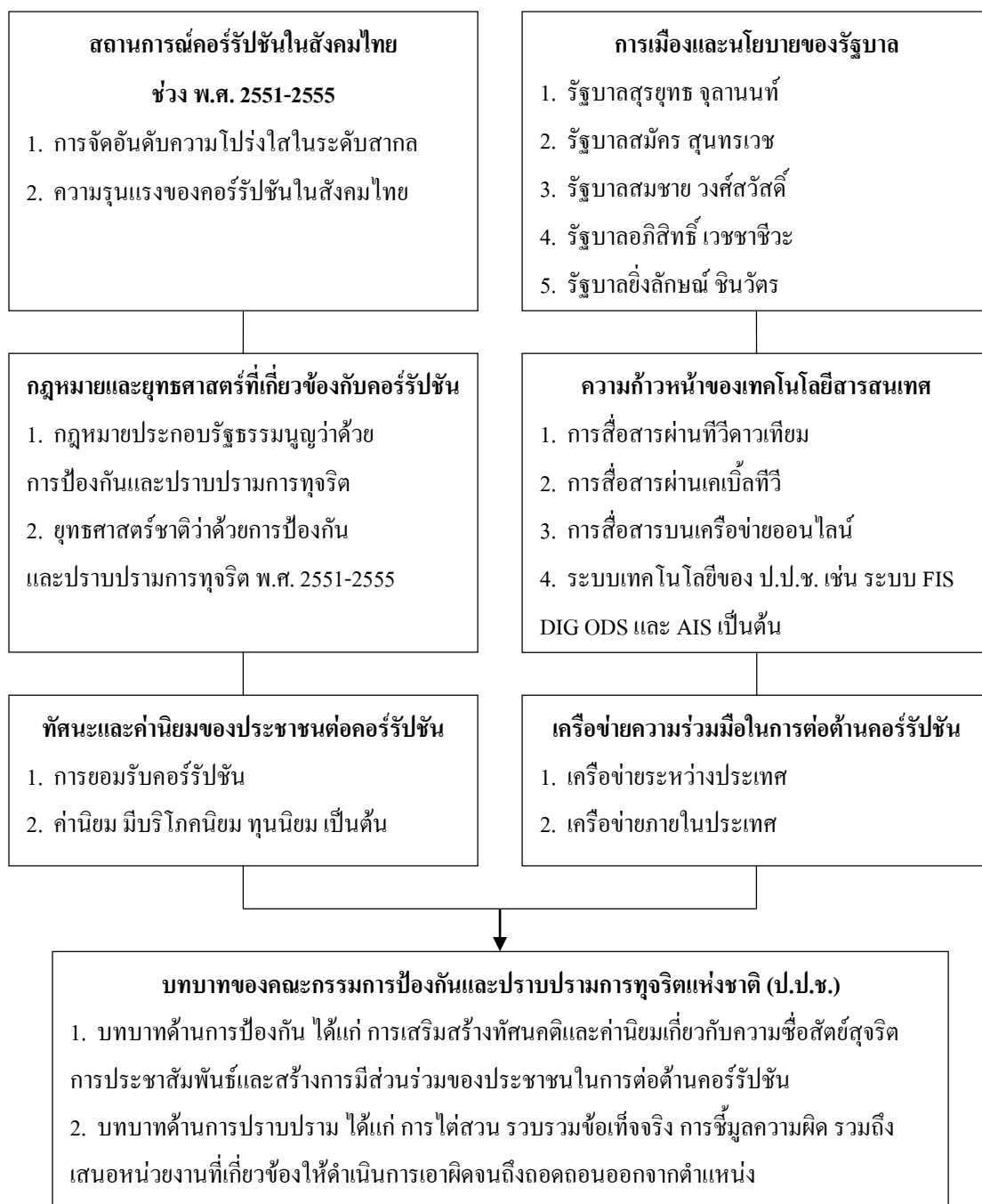
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางสังคมของไทย ที่มีผลต่อการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน
2. ศึกษาบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน ในช่วงของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551-2555
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม กับบทบาทของ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน
4. เสนอแนะแนวทางที่เหมาะสม ในการปรับบทบาทของ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยโดยอาศัยการทบทวนวรรณกรรมว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และบทบาทการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามปรากฏในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542, 2542) ซึ่งกรอบแนวคิดประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ได้แก่ สถานการณ์คอร์รัปชันในสังคมไทย การเมืองและนโยบายของรัฐบาล กฎหมายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับคอร์รัปชัน ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ ค่านิยม และทัศนคติของประชาชนต่อการคอร์รัปชัน และเครือข่ายความร่วมมือในการต่อต้านคอร์รัปชัน ซึ่งมีผลต่อบทบาทการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในด้านการป้องกันคอร์รัปชัน คือ การเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต การประชาสัมพันธ์และสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการต่อต้านคอร์รัปชัน และบทบาทด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน คือ การไต่สวน รวบรวมข้อเท็จจริง การชี้มูลความผิด รวมถึงเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการเอาผิดจนถึงถอดถอนออกจากตำแหน่ง ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของไทย ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน

2. ทำให้ทราบบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันในช่วงของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551-2555

3. ได้ข้อเสนอแนะและแนวทางที่เหมาะสม ในการปรับบทบาทของ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

4. นำข้อค้นพบจากการวิจัยไปเป็นข้อมูลพื้นฐาน เพื่อประยุกต์ใช้ประกอบการจัดทำแผนและยุทธศาสตร์ของหน่วยงานด้านการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ศึกษาบทบาทวาระธรรมที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เพื่อชี้ให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง รวมถึงสถิติและข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน

2. ศึกษาบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เฉพาะด้านการป้องกัน และการปราบปรามการคอร์รัปชันในช่วงของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551-2555

3. ศึกษาทฤษฎีคอร์รัปชัน

3.1 แนวคิดทฤษฎี ความรู้เรื่องคอร์รัปชัน การให้ความหมายของการคอร์รัปชันของบุคคลหรือสำนักความคิดต่าง ๆ เพื่อจะนำไปใช้วิเคราะห์เปรียบเทียบกับกรกระทำในลักษณะต่าง ๆ ว่าถือเป็นการคอร์รัปชันหรือไม่ อย่างไร

3.2 หน่วยงานที่รับผิดชอบต่อต้านคอร์รัปชัน และแนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน ของต่างประเทศ

ขอบเขตด้านพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาในกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. จำนวน 360 คน และสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จำนวน 5 คน

ขอบเขตด้านเวลา

ในการทำวิจัยและเก็บข้อมูลครั้งนี้ มุ่งศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในช่วงเวลาการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551-2555 และการวิจัยนี้ดำเนินการในช่วงปี พ.ศ. 2554-2559

นิยามศัพท์เฉพาะ

การเปลี่ยนแปลงทางสังคม หมายถึง ความแตกต่างทั้งเชิงกายภาพและรูปแบบ ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยในสังคมในช่วงหนึ่งของเวลา การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน ได้แก่ แนวโน้มของสถานการณ์การคอร์รัปชัน แนวนโยบายของรัฐบาล การปรับโครงสร้างองค์การและปรับปรุงกฎหมายของหน่วยงานใน ป.ป.ช. ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศ ความก้าวหน้าของเครือข่ายความร่วมมือ และการเปลี่ยนแปลงของค่านิยม ความคิดความเชื่อของคนในสังคมไทยต่อการคอร์รัปชัน และปัจจัยอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน

บทบาท หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ตามภาระหน้าที่และความรับผิดชอบที่ระบุไว้ในกฎหมาย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง การปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน

การทุจริต หมายถึง การกระทำอันผิดไปจากหลักของกฎหมาย ละเมิดหลักแห่งศีลธรรม หรือพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน ไปจากปทัสถานของสังคมด้านความซื่อสัตย์สุจริต

การคอร์รัปชัน หมายถึง การใช้ตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ เพื่อเอื้อประโยชน์หรือให้ได้มาซึ่งประโยชน์อื่นใดโดยมิชอบ แก่ตนเองหรือพวกพ้อง ทั้งในรูปของเงินทองและมีใช้เงินทอง

การป้องกันการทุจริต หมายถึง การเสริมสร้างค่านิยม และทัศนคติที่ดีในด้านความซื่อสัตย์ สุจริต การไม่ยอมรับพฤติกรรมอันทุจริต คอร์รัปชัน แก่เยาวชน ประชาชน และหน่วยงาน/ องค์กรต่าง ๆ ภายในประเทศ

การปราบปรามทุจริต หมายถึง การดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย ในการชี้มูลความผิดทางวินัยและอาญา การรื้อรายผิดปกติ หรือถอดออกจากตำแหน่ง ต่อผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และผู้บริหารระดับสูงในหน่วยงานของรัฐ

ผลกระทบต่อบทบาท หมายถึง ผลที่เกิดตามมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ อาจเป็นผลที่มีได้ทั้งทางบวกและทางลบ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. หมายถึง กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทั้งคณะ รวมถึงสำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งทำหน้าที่เป็นเลขานุการของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ระบบ FIS หมายถึง ระบบสารสนเทศเพื่อการตรวจสอบและร้องขอข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมการเงิน (Financial information system)

ระบบ DIG หมายถึง ระบบสารสนเทศเพื่อการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตแบบบูรณาการ (Data input gateway)

ระบบ AIS หมายถึง ระบบสารสนเทศเพื่อการรับข้อมูลเกี่ยวกับการได้มาซึ่งรายได้
ทรัพย์สิน และหนี้สิน เพื่อการวิเคราะห์ที่มาของรายได้และทรัพย์สินที่ต้องสงสัยซึ่งอาจได้มา
โดยมิชอบ (Asset information system)

ระบบ ODS หมายถึง ระบบสารสนเทศเพื่อการรับข้อมูลเกี่ยวกับการได้มาซึ่งรายได้
ทรัพย์สิน และหนี้สิน ผ่านอินเทอร์เน็ต (Online declaration system)

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี ภูมิหลัง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นพื้นฐานในการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย และสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวม ข้อมูลการวิจัยในบทต่อไป ดังนั้น ในบทนี้จะนำเสนอผลการทบทวนวรรณกรรมโดยแบ่งเนื้อหา ตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงทางสังคม
2. แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยบทบาท
3. แนวคิดว่าด้วยการเป็นประชาธิปไตย
4. แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยการทุจริตคอร์รัปชัน
5. แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
6. แนวคิดองค์การแบบคณะกรรมการ
7. ข้อมูลคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

การเปลี่ยนแปลงเป็นกฎของธรรมชาติที่บางครั้งทำให้เกิดความก้าวหน้าหรือ การล่มสลายของสิ่งต่าง ๆ สังคมมนุษย์เปลี่ยนแปลงมาตามลำดับ เช่น เปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรม มาเป็นสังคมอุตสาหกรรม และเปลี่ยนจากสังคมชนบทมาเป็นสังคมเมือง เป็นต้น การเปลี่ยนแปลง ในแต่ละยุคก็มีผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบต่อสังคมส่วนมาก และในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลง ของยุคโลกาภิวัตน์ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงและรวดเร็ว มีผลกระทบมากเพราะพลัง ของเทคโนโลยีและทุนเข้ามาสนับสนุนการเปลี่ยนแปลง

ความหมายของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

ราชบัณฑิตยสถาน (2546) อธิบายว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคม หมายถึง การที่ระบบ สังคม กระบวนการแบบอย่างหรือรูปแบบทางสังคม เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี ระบบครอบครัว ระบบการปกครองได้เปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าจะเปลี่ยนด้านก็ตาม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมนี้ อาจเป็นไปในทางก้าวหน้าหรือถดถอย เป็นไปอย่างถาวรหรือชั่วคราว โดยวางแผนให้เป็นไป หรือเป็นไปเอง และที่เป็นประโยชน์หรือให้โทษก็ได้ทั้งสิ้น

สนธิ สมัครการ (2538, หน้า 4) อธิบายว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่มีผลทำให้ความสัมพันธ์ทางสังคมเกิดความแตกต่างกันขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งแล้ว การเปลี่ยนแปลงนั้นไม่ว่าจะเล็กน้อย หรือใหญ่โตเพียงไรก็ตามย่อมถือได้ว่าเป็น การเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้ทั้งสิ้น

สุริชัย หวันแก้ว (2547, หน้า 155) อธิบายว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของระบบความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางด้าน โครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มและระหว่างส่วนประกอบของสังคมนั้น เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างชาวชนบท ชาวเมือง เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงทางสังคมดังกล่าวนี้ย่อมเกิดขึ้น ในระดับกลุ่มบุคคลและในระดับสถาบันทางสังคมไม่ว่าจะเป็น ในสถาบันครอบครัว เครือญาติ การสมรส ครอบเรือน หรือสถาบันการเมืองเศรษฐกิจ ฯลฯ ก็ได้

เจเลียว ฤกษ์จุฬิมล (2544, หน้า 239) อธิบายว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคม หมายถึง การเปลี่ยนรูปแบบของ โครงสร้างทางสังคมและพฤติกรรมทางสังคม

Johnson (2000) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคม คือ การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทางวัฒนธรรม โครงสร้าง ประชากร หรือลักษณะทางนิเวศวิทยาของระบบสังคม เช่น สังคมใด สังคมหนึ่ง ความสนใจทางสังคมวิทยาในการอธิบาย และทำนายรูปแบบของการเปลี่ยนแปลง เริ่มขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ 18 และ 19 พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงขนาดใหญ่ทางสังคม ที่มากับการปฏิวัติอุตสาหกรรม และการปฏิวัติทางการเมือง ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบประชาธิปไตย แม้ว่าความพยายามในช่วงต้น ๆ จะเน้นไปที่การกำหนดคกฏหมายสากล ที่อธิบายความซับซ้อนของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมก็ตาม ต่อมาได้ยกเลิกไป และไปเบนความสนใจไปที่ทฤษฎี ซึ่งเน้นในวงที่แคบลงไปในลักษณะเฉพาะของชีวิตสังคม เช่น การเมือง ศาสนา เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และครอบครัว

Form (2014) ให้ความหมายว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคม หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงภายในโครงสร้างของสังคม โดยจำแนกเป็นการเปลี่ยนแปลงของสัญลักษณ์ ทางวัฒนธรรม กฎเกณฑ์ของพฤติกรรม องค์การทางสังคม หรือระบบค่านิยมต่าง ๆ

จากการให้ความหมายของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างสังคม ความสัมพันธ์ของสมาชิกในสังคม การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ เช่น เทคโนโลยีและวัสดุอุปกรณ์ รวมถึง การเปลี่ยนแปลงของค่านิยม ความคิดความเชื่อและพฤติกรรมของคนในสังคม

รูปแบบการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

การเปลี่ยนแปลงทางสังคม มีสาเหตุที่สำคัญมาจากการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปตามธรรมชาติประการหนึ่ง กับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากมนุษย์เป็นผู้กระทำอีกประการหนึ่ง แต่ในกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงสามารถทำให้เกิดรูปแบบของการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงแบบเส้นตรง (Linear change) เป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่กล่าวว่า ทุกสังคมจะมีวิวัฒนาการแบบเดียวกันตลอด โดยเปลี่ยนแปลงจากสังคมที่มีความเจริญของอารยธรรมขั้นต่ำไปสู่สังคมที่มีความเจริญของอารยธรรมระดับสูงขึ้นไป
2. การเปลี่ยนแปลงแบบวัฏจักร (Circle change) เป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ไม่มีความสม่ำเสมอ สังคมจะมีจุดเริ่มต้น จากนั้นจะค่อย ๆ เจริญก้าวหน้าขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงที่สุดก็จะเสื่อมสลายไป คล้ายกับความเจริญของมนุษย์ที่เริ่มจากเด็กทารก เติบโตเป็นวัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ วัยชรา และในที่สุดก็ตายจากไป หรือหากเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงเป็นเวลาในวันหนึ่ง ๆ คือเริ่มจากเช้ามีด สว่าง และมีด แล้วค่อย ๆ กลับมาเข้าใหม่ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงแบบนี้เมื่อสังคมมีความเจริญถึงจุดสูงสุดแล้ว ก็จะค่อย ๆ เสื่อมสลายลง โดยไม่ได้สูญหายไปแต่จะมีการปรับปรุงและเจริญขึ้นมาใหม่ เช่น สังคมของกรีก อียิปต์ จีน อินเดีย เป็นต้น
3. การเปลี่ยนแปลงแบบวิวัฒนาการ (Evolution change) นักคิดจำนวนมากแม้จะยอมรับว่าสังคมมีขั้นตอนของความเจริญและความเสื่อม แต่แนวโน้มของสังคมส่วนใหญ่มีทิศทางไปสู่ความก้าวหน้าหรือความซับซ้อนขึ้นคำอธิบายส่วนใหญ่จำแนกรูปแบบของสังคมเป็นสองขั้ว และเห็นว่าสังคมต่าง ๆ จะเปลี่ยนแปลงจากขั้วหนึ่งไปสู่อีกขั้วหนึ่ง เช่น จากสังคมแบบประเพณีไปสู่สังคมสมัยใหม่ จากสังคมชนบทไปเป็นสังคมเมือง จากสังคมแบบเทวนิยมไปสู่สังคมแบบวิทยาศาสตร์ จากสังคมแบบกลไก (Mechanical solidarity) ไปสู่สังคมแบบอินทรีย์ (Organic solidarity) หรือจากสังคมศักดินาไปสู่สังคมทุนนิยม เป็นต้น

สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

นักสังคมวิทยาและนักมานุษยวิทยา มีความเห็นพ้องกันถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมว่ามีหลายสาเหตุโดยเปลี่ยนผ่านจากยุคหนึ่งไปสู่อีกยุคหนึ่ง ดังเช่น ตัวอย่างของ Popenoe (1993) ที่ศึกษาการเปลี่ยนแปลงในครอบครัวชาวอเมริกันและระบุถึงสาเหตุการเปลี่ยนแปลงว่ามี 5 สาเหตุ ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพและประชากร (The physical environment and population) ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เช่น แผ่นดินไหว น้ำท่วม ความแห้งแล้ง เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สังคมเกิดการเสียระเบียบของสังคม (Disorganization) และความสัมพันธ์ของคนในสังคมที่มีต่อกันถูกเปลี่ยนไป เช่น สมาชิกในครอบครัวต้องแยกจากกัน เพราะการเสียชีวิตและการพลัดพราก

จากกัน เป็นต้น

2. เทคโนโลยี (Technology) เมื่อมีสิ่งใหม่ที่ทันสมัยเกิดขึ้นในสังคมไม่ว่าจะเป็น การคิดค้นได้เองหรือการรับเอามาใช้ สังคมย่อมได้รับผลกระทบและมีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งอาจเป็น ระดับกลุ่มหรือระดับ โครงสร้างสังคม ขึ้นอยู่กับว่าคนในสังคมได้รับผลประโยชน์จากเทคโนโลยี นั้นมากหรือน้อย เพราะเทคโนโลยีทำให้มนุษย์ต้องเปลี่ยนพฤติกรรม ในการกระทำต่อกิจกรรม ที่นำเอาเทคโนโลยีมาใช้ บางสิ่งต้องสร้างระเบียบในการทำงานใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับ การทำงานของเทคโนโลยี แต่เทคโนโลยีบางอย่างอาจทำให้มนุษย์ต้องทำงานมากขึ้นและเร็วขึ้น จนต้องทำให้ความสัมพันธ์ที่มีต่อครอบครัวและคนอื่น ๆ ในชีวิตประจำวันมีการเปลี่ยนแปลงไป แต่ขณะเดียวกันเมื่อมีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ อาจทำให้เกิดความล่าช้าทางวัฒนธรรม (Cultural lag) ซึ่งเป็นช่องว่างระหว่างสิ่งเก่ากับสิ่งใหม่ที่ปรับตัวในอัตราที่ไม่เท่ากันจนเกิดเป็นความเหลื่อมล้ำ ระหว่างกันและเป็นปัญหาสังคมตามมา

3. วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ (Nonmaterial culture) นักสังคมวิทยา มองว่า วัฒนธรรม ที่ไม่ใช่วัตถุเป็นสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุตามมา สิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นมาจากหลายเกิดมาจากคตินิยม (Ideology) ที่ถ่ายทอดออกมาสู่ วัฒนธรรมที่เป็นวัตถุ หากความคิดเห็น ความเชื่อ และวิธีการคิดของคนในสังคมต้องเปลี่ยนแปลง ไปตามสภาพแวดล้อมเพื่อให้เกิดความอยู่รอด การเปลี่ยนแปลงภายในสังคมก็จะเกิดขึ้นตามมา

4. กระบวนการทางวัฒนธรรม (Cultural processes) เมื่อเกิดการค้นพบ (Discovery) และมีการประดิษฐ์ (Invention) จนเกิดเป็นนวัตกรรม (Innovation) ขึ้นในสังคม การเคลื่อนไหว ทางสังคม (Social movement) ทำให้เกิดการแพร่กระจายของวัฒนธรรม (Cultural diffusion) จากคนกลุ่มหนึ่งหรือสังคมหนึ่ง ไปสู่คนกลุ่มอื่นหรือสังคมอื่น สังคมที่รับเอานวัตกรรมไว้ใช้ ก็จะเกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมเกิดขึ้น

5. การพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Economic development) ทำให้เกิดความทันสมัย (Modernization) เพราะมีการเปลี่ยนแปลงการผลิตตามแบบดั้งเดิมในยุคสังคมเกษตรกรรม (Pre-industrial society) ไปสู่การผลิตแบบอุตสาหกรรมและแบบเมือง ทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลง ไปสู่ความเป็นอุตสาหกรรม (Industrialization) ที่เปลี่ยนระบบการผลิตจากการใช้แรงงานมนุษย์ ไปสู่การใช้แรงงานจากเครื่องจักรกล ใช้ระบบการทำงานแบบอุตสาหกรรม บริเวณที่มี การเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นอุตสาหกรรมเกิดความเป็นเมือง (Urbanization) เพราะมีการอพยพ แรงงานจากชนบทเข้ามาทำงานในภาคอุตสาหกรรม การทำงานในกิจกรรมต่าง ๆ เปลี่ยนรูปแบบ ไปสู่ความเป็นระบบราชการ (Bureaucratization) เกิดเป็นองค์กรขนาดใหญ่ที่มีการจัดการที่เป็น ทางการ

แต่มีบางกลุ่มแนวคิดที่เห็นต่างออกไปว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีสาเหตุมาจากเรื่องอื่น ๆ ด้วย คือ

1. สภาพแวดล้อมธรรมชาติ เป็นปัจจัยที่กำหนดการดำรงชีวิตของมนุษย์อย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพภูมิอากาศ ประเทศที่อากาศหนาวจัดหรือร้อนจัดมักค่อยพัฒนาว่าประเทศเขตอบอุ่น สังคมที่ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นทะเลทราย หรือขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ ก็มีการเปลี่ยนแปลงได้ยาก หลายสังคมยังคงเป็นชนเผ่าเร่ร่อนอยู่ตามทะเลทรายมานานนับพันปี สังคมที่อยู่โดดเดี่ยวห่างไกลจากสังคมอื่นๆ ก็มักไม่ค่อยเปลี่ยนแปลง เช่น สังคมชาวเกาะ สังคม ชาวเขา

2. ปัจจัยทางประชากร คือ ขนาดและองค์ประกอบทางประชากร สังคมที่มีประชากรน้อยเกินไปหรือลดจำนวนลงอย่างมากอาจถึงกับสลายตัวไปได้ ส่วนสังคมที่ประชากร มากเกินไป หรือมีอัตราเพิ่มประชากรสูงมากก็ประสบปัญหาในการพัฒนาประเทศ เนื่องจากรับภาระในการเลี้ยงดูประชากรอย่างหนัก ประชากรที่อยู่กระจุกกระจายเป็นชุมชนเล็ก ๆ ตามชนบทมักใช้ชีวิตแบบประเพณีมากกว่าประชากรที่อยู่รวมกันหนาแน่นในเขตเมือง การจัดบริการสาธารณะต่าง ๆ ก็ทำได้ยากในเขตชนบท ประชากรที่ประกอบด้วยคนวัยเด็กและวัยชราในสัดส่วนสูง เทียบกับกลุ่มวัยทำงานก็ย่อมเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ กลุ่มคนที่ชอบย้ายถิ่นมักมีโอกาสยกระดับความเป็นอยู่มากกว่ากลุ่มคนที่ไม่ย้ายถิ่น การย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ในเมืองแม้จะก่อปัญหาหลายประการแต่ก็เป็นแรงผลักดันสำคัญของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในประเทศต่าง ๆ เช่น ถูกกวดราการผลิตผลการเกษตรให้ต่ำและถูกใช้เป็นฐานเสียงของนักการเมือง

3. โลกทัศน์ของคนในสังคม เป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่กำหนดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม คนบางสังคมมีโลกทัศน์แบบยึดถืออดีตเป็นหลักในการดำเนินชีวิต คำสอนของบรรพชน และประเพณีดั้งเดิมเป็นสิ่งที่ถูกถ่ายทอดปลูกฝังอย่างเคร่งครัดให้แก่คนรุ่นหลัง เพราะมองว่าเป็นสิ่งที่ดีหรือศักดิ์สิทธิ์ การฝ่าฝืนประเพณีเป็นความผิดและอันตรายต่อสังคม สังคมตะวันออกมักยึดมั่นกับโลกทัศน์แบบนี้สูง เช่น ชาวจีนที่ยึดถือปฏิบัติตามคำสอนของขงจื้อ ชาวอินเดียที่นับถือศาสนาฮินดู จะดำเนินชีวิตตามระบอบวรรณะ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตเป็นแบบใหม่ในสังคมประเภทนี้ก็จะเกิดขึ้นอย่างช้า ๆ

4. การมีนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีใหม่ โดยการประดิษฐ์ขึ้นเองในสังคมหรือโดยการรับสิ่งใหม่จากสังคมอื่นเข้ามาใช้ก็ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีใหม่ทางการผลิต เช่น การใช้เครื่องจักรกลในการเกษตรแทนการใช้แรงงานคนและสัตว์ ทำให้เกิดการทำไร่นาขนาดใหญ่ และลดการใช้แรงงาน เกิดการย้ายแรงงานจากชนบทเข้าสู่เมืองอย่างมากมาย

5. การเคลื่อนไหวของขบวนการทางสังคม (Social movements) เช่น การเคลื่อนไหวเรียกร้องความเสมอภาคของขบวนการสิทธิสตรี ขบวนการคนผิวดำ ขบวนการสิ่งแวดล้อม ขบวนการประชาธิปไตย ขบวนการทางสังคมเหล่านี้เป็นกลุ่มคนที่รวมตัวกันจัดตั้งขึ้น เพื่อดำเนินการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคม เช่น การปกครอง กฎหมาย ประเพณี ปฏิบัติต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาต่อกลุ่มเหล่านั้นหรือต่อสังคม การเคลื่อนไหวของขบวนการทางสังคม มักต้องการการระดมกำลังหรือการปลุกระดมให้เกิดพลังจากคนจำนวนมากเพื่อกดดันผู้มีอำนาจ ให้อยอมแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ หรือปรับโครงสร้างต่าง ๆ เสียใหม่ บางครั้งมีขบวนการต่อต้าน หรือเผชิญกับการปราบปราม โดยฝ่ายกุมอำนาจจนกลายเป็นความขัดแย้งรุนแรงได้

Leat (2005) ระบุว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมมาจากปัจจัยหลัก ๆ 3 ตัว ได้แก่ เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม ท่ามกลางอิทธิพลของการเมืองรัฐหรือรัฐบาลเป็นผู้แสดงบทบาทหลัก ในชีวิตของสังคมและแสดงการเปลี่ยนแปลงในสังคมอุตสาหกรรม วัฒนธรรมก็มีส่วนอย่างสำคัญ ในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ยกตัวอย่างเช่น ความเจริญทางวัตถุและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ได้มีผลกระทบอย่างใหญ่หลวงต่อวิธีการคิด ที่สนคติต่อความชอบธรรม และอำนาจตามกฎหมาย และยังมีอิทธิพลต่อโครงสร้าง ระบบและค่านิยมของสังคมด้วย

โดยสรุป การเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีสาเหตุมาจากสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และค่านิยมวัฒนธรรมในสังคม ซึ่งมีผลต่อระบบความสัมพันธ์ของสมาชิก ระเบียบกฎหมายที่มีอยู่ในสังคม โครงสร้างของสังคม ตลอดจนย้อนกลับมาส่งผลกระทบต่อระบบความคิดความเชื่อ ค่านิยม ที่สนคติและพฤติกรรมของสังคมอีกด้วย

แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยบทบาท

ความหมายของบทบาท

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 602) ให้ความหมายไว้ว่า บทบาท หมายถึง การทำหน้าที่ที่กำหนดไว้ เช่น บทบาทพ่อแม่ บทบาทครู หรือหน้าที่ซึ่งหมายถึง การปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมาย

งามพิศ สัตย์สงวน (2537, หน้า 73) ได้ให้ความหมายไว้ว่า บทบาท หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลหนึ่งคาดหวังสำหรับผู้ที่อยู่ในสถานภาพต่าง ๆ ว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไร เป็นบทบาทที่คาดหวังโดยกลุ่มคนหรือสังคม เพื่อให้ผู้สัมพันธ์มีการกระทำระหว่างทางสังคมได้ รวมทั้งสามารถคาดการณ์พฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นได้

Cohen and Orbuch (1990, p. 43) กล่าวว่า บทบาท หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลหนึ่งคาดหวังว่าบุคคลอื่นจะปฏิบัติตามตำแหน่งหรือสถานภาพและบทบาทที่เหมาะสม โดยใช้วิธีการ

เรียนรู้จากกระบวนการต่าง ๆ ในสังคมที่ผ่านมาแล้วซึมซับเข้าไปในตัวบุคคล

ทิตยา สุวรรณะชญ (2537) ได้แสดงความคิดไว้ว่า บทบาท เป็นลักษณะพฤติกรรมที่กำหนด และยังได้แบ่งหน้าที่ออกเป็น “บทบาทในอุดมคติ” (Ideal role) หรือบทบาทที่ผู้ดำรงตำแหน่ง อารมณ์ขณะแสดงบทบาท และอุปกรณ์ของผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอยู่ ปฏิกริยาของผู้เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตามได้สรุปฐานะตำแหน่ง และบทบาททางสังคมไว้ ดังนี้

1. มีสถานภาพ (Status) อยู่จริงในสังคม และมีอยู่ก่อนตัวตนจะเข้าไปครอง
2. มีบทบาทที่ควรจะเป็นอยู่แต่ละตำแหน่ง
3. วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีในสังคมนั้น ๆ เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญ

ในการกำหนดฐานะตำแหน่ง และบทบาทที่ควรจะเป็น

4. ฐานะ ตำแหน่งแต่ละบทบาทนั้น ได้มาจากการขัดเกลาทางสังคม (Socialization)
5. บทบาทที่ควรจะเป็นนั้น ไม่นั่นอนเสมอไปว่าจะเหมือนกับพฤติกรรมที่เป็นจริงของคนที่ครองฐานะตำแหน่ง เพราะพฤติกรรมจริงเป็นผลของปฏิกริยาของคนที่ครองตำแหน่งที่มีต่อบทบาทที่ควรจะเป็นบุคลิกภาพของตนเอง และคนอื่นที่เข้าร่วมพฤติกรรมและเครื่องกระตุ้นที่อยู่ในเวลา และสถานที่เกิดจากการติดต่อทางสังคม

ณรงค์ เส็งประชา (2541, หน้า 136-137) ได้ให้แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับบทบาท คือ พฤติกรรมที่ปฏิบัติตามสถานภาพ บทบาทเป็นพฤติกรรมที่สังคมกำหนดและ คาดหมายให้บุคคลต้องกระทำตามหน้าที่ เช่น เป็นครูต้องสอนนักเรียน เป็นตำรวจต้องพิทักษ์สันติราษฎร์ ทหารต้องเป็นรั้วของชาติ บุตรต้องเชื่อฟังบิดามารดา เป็นต้น เมื่อคนเราติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นมากขึ้น ย่อมจะต้องแสดงบทบาทหลายบทบาทมากขึ้นตามกลุ่มบท หรือตามสถานภาพอันเกิดจากความสัมพันธ์อื่น ๆ และบางครั้งบทบาทที่เกิดขึ้นอาจเกิดการขัดแย้งกันได้ เช่น ขณะที่บุตรมีสถานภาพที่แสดงบทบาทเป็นผู้บังคับบัญชา แต่ผู้อยู่ได้บังคับบัญชาในหน่วยราชการที่เขารับผิดชอบนั้นเป็นบิดาของเขา แต่สถานภาพของความเป็นบุตร เขาจะต้องเชื่อฟังบิดา ต้องเคารพบิดา ดังนั้น ในกรณีเช่นนี้ย่อมทำให้เกิดความอึดอัดใจ และจำเป็นต้องหาทางเลือกในการปฏิบัติที่เหมาะสม สภาพการณ์เช่นนี้จะเป็นปัญหาที่เกิดจากบทบาทขัดแย้งกัน

ประเภทของบทบาท

Broom and Selznick (1976, pp. 35-36) ได้ให้ความหมายและแบ่งประเภทของบทบาท ดังนี้

1. บทบาทที่ได้สังคมได้อธิบายและกำหนดไว้ หรือบทบาทตามอุดมคติ (The socially prescribed or ideal role) เป็นบทบาทที่กำหนดสิทธิและหน้าที่ของตำแหน่งทางสังคมไว้

2. บทบาทที่บุคคลเห็นและตระหนักรู้ควรกระทำ (The perceived role) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลเชื่อว่าควรกระทำในหน้าที่ตำแหน่งนั้น ๆ ซึ่งอาจไม่ตรงตามบทบาทที่กำหนดไว้ ไม่ตรงตามอุดมคติทุกประการและอาจแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลก็ได้

3. บทบาทที่กระทำจริง (The performed role) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลได้กระทำไปจริงตามความเชื่อ ความคาดหวัง ความกดดันและโอกาสที่จะกระทำในแต่ละสังคม ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง รวมถึงบุคลิกภาพและประสบการณ์ของแต่ละบุคคลด้วย

จากการให้ความหมายของนักวิชาการข้างต้น สรุปได้ว่า บทบาทเป็นเรื่องของแบบแผน พฤติกรรม หรือการกระทำหน้าที่ตามที่สังคมกำหนดไว้และตามที่บุคคลได้รับรู้ถึงหน้าที่ของตนเอง ดังนั้น บทบาทจึงแยกได้เป็น (1) บทบาทตามที่สังคมกำหนดไว้ หรือระบุเป็นลายลักษณ์อักษร ตามกฎหมาย (Prescribed role) (2) บทบาทตามการรับรู้ เป็นบทบาทที่บุคคลเข้าใจและยอมรับ (Perceived role) และ (3) บทบาทตามจริง (Actual role) เป็นบทบาทที่บุคคลได้กระทำและปฏิบัติจริง ซึ่งอาจสอดคล้องกับบทบาทที่สังคมกำหนดและบทบาทที่รับรู้หรือไม่ก็ได้

แนวคิดว่าด้วยความเป็นประชาธิปไตย

ความหมายของประชาธิปไตย

ประชาธิปไตย หรือภาษาอังกฤษว่า Democracy เป็นคำที่ประกอบด้วยส่วนผสมของคำสองคำในภาษากรีก ได้แก่ คำว่า Demos ที่หมายถึง ประชาชน และคำว่า Kratos อันหมายถึง การปกครองหรือความเป็นใหญ่ เมื่อรวมกันแล้วหมายถึงการปกครองโดยประชาชน หรือการปกครองของประชาชน (Popular rules หรือ Rules of the people) และเมื่อกล่าวถึงระบอบการเมือง คำนี้มักหมายถึง ระบอบที่ประชาชนซึ่งเป็นสมาชิกของสังคมการเมืองร่วมกันตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคมส่วนรวม โดยทุกคนมีอำนาจการตัดสินใจที่เท่าเทียมกัน (Equal power) อย่างไม่จำกัด หากจะนำประชาธิปไตยมาใช้เป็นอุดมคติทางการเมือง ยังมีความหมายที่กว้างกว่านี้อีก (สารานุกรมปรัชญาออนไลน์ฉบับสังเขป, 2554)

มีการให้ความหมายประชาธิปไตยของประชาธิปไตยเป็นจำนวนมาก แต่ที่โดดเด่นและได้รับการยอมรับคนหนึ่ง คือ คำนิยามของประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา อับราฮัม ลินคอล์น (1809-1865) จากเหตุการณ์ที่อเมริกาเกิดสงครามกลางเมือง (Civil war) ระหว่างฝ่ายเหนือกับฝ่ายใต้ ทำให้มีคนล้มตายเป็นจำนวนมากและได้มีการประกอบพิธีไว้อาลัยสำหรับผู้เสียชีวิต ณ เมืองเกตตีสเบิร์ก (Gettysburg) ในมลรัฐเพนซิลวาเนีย ในวันที่ 19 พฤศจิกายน ค.ศ. 1863 ซึ่งในพิธีดังกล่าว ประธานาธิบดีได้กล่าวสุนทรพจน์ ใจความสำคัญตอนหนึ่งว่า “ประชาธิปไตย คือ การปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน/ Government of the people by

the people, for the people” ซึ่งคำดังกล่าว มักจะถูกอ้างถึงเพื่อสื่อความหมายของประชาธิปไตย (Definition of democracy, 2013)

รูปแบบของประชาธิปไตย

Gaus and Kukathas (2004) ได้สรุปรูปแบบของประชาธิปไตยว่ามีหลากหลายประเภทแตกต่างกันไป ที่สำคัญ ๆ ได้แก่

1. ประชาธิปไตยทางตรง (Direct democracy) หรือประชาธิปไตยบริสุทธิ์ (Pure democracy) คือ รูปแบบของรัฐที่ให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองได้โดยตรง รวมไปถึงการร่างกฎหมายและนโยบายของรัฐบาล เป็นแนวคิดที่ประกอบด้วยรูปแบบของประชาธิปไตยและทฤษฎีว่าด้วยพลเมือง หลักการสำคัญของประชาธิปไตยโดยตรง คือ อำนาจอธิปไตยมีที่มาจากองค์ประชุมของประชาชน ซึ่งเป็นกลุ่มประชาชนพลเมืองที่เลือกแล้วว่าการมีส่วนร่วมในการปกครอง หัวใจสำคัญของประชาธิปไตยทางตรงจึงอยู่ที่การให้สิทธิขั้นพื้นฐานสุดท้ายในการตัดสินใจต่อประเด็นทางการเมืองหรือประเด็นสาธารณะโดยพลเมือง และภายใต้หลักความเชื่อเรื่องอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ประชาธิปไตยทางตรงจึงเป็นการที่ประชาชนใช้อำนาจอธิปไตยโดยตรงในการออกกฎหมาย กฎระเบียบ ตลอดจนการใช้อำนาจในการตัดสินใจพิจารณาคดี แทนที่จะใช้วิธีการลงคะแนนเสียงเลือกผู้แทนแล้วมอบอำนาจให้ไปทำหน้าที่ออก กฎหมาย ตัวอย่างเช่น ประชาธิปไตยแบบเอเธนส์ (Athenian democracy) ซึ่งใช้กันในสมัยกรีกโบราณ

2. ประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน (Representative democracy) หรือประชาธิปไตยทางอ้อม (Indirect democracy) หมายถึง การปกครองที่ประชาชนจะเลือกผู้แทนไปทำหน้าที่แทนตนในการร่วมตัดสินใจทางการเมือง ซึ่งเป็นรูปแบบที่ใช้กันอย่างแพร่หลายที่สุดในสมัยปัจจุบัน ประกอบด้วยรูปแบบย่อย ๆ ที่สำคัญ ได้แก่

2.1 ระบบรัฐสภา (Parliamentary democracy) คือ รูปแบบการปกครองที่รัฐบาลได้รับการเลือกเข้ามาจากความเห็นชอบของรัฐสภา โดยประมุขแห่งรัฐอาจเป็นกษัตริย์หรือประธานาธิบดีก็ได้ แต่ประมุขฝ่ายบริหาร จะเป็นนายกรัฐมนตรี

2.2 ระบบประธานาธิบดี (Presidential system) คือ รูปแบบการปกครองที่อำนาจนิติบัญญัติและอำนาจบริหารแยกออกจากกัน โดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุขแห่งรัฐ และได้รับการเลือกตั้งเข้ามาโดยตรงจากประชาชน

2.3 ระบบกึ่งประธานาธิบดี (Semi-presidential system) คือ รูปแบบการปกครองที่ผสมผสานระหว่างระบบรัฐสภาและระบบประธานาธิบดี โดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุขแห่งรัฐ ซึ่งได้รับการเลือกตั้งเข้ามาโดยตรงจากประชาชน และมีการแต่งตั้งคณะรัฐบาลขึ้นมาเพื่อใช้

อำนาจบริหาร

3. ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory democracy) คือ รูปแบบการปกครองที่เกี่ยวข้องกับการยินยอมและความเป็นเอกฉันท์ โดยเป็นแนวคิดที่นำเสนอมุมมองทางการเมืองที่ดีกว่า โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมให้มากกว่าเพียงการเลือกตั้ง เหมือนกับประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนเท่านั้น

อุดมการณ์และเสาหลักของประชาธิปไตย

Dahl (1956) กล่าวว่า ความเป็นประชาธิปไตยตามหลักการที่ว่า การปกครองโดยประชาชนของประชาชนและเพื่อประชาชน เป็นเรื่องของอุดมการณ์ที่ยากต่อการนำไปปฏิบัติได้จริง ดังนั้น ควรเปลี่ยนเป็นประชาธิปไตยของคนหมู่มาก หรือพหุชนาธิปไตย และกำหนดหลักการพื้นฐานสำคัญของประชาธิปไตย 3 ประการ ได้แก่ หลักเสรีภาพ หลักความเสมอภาค และหลักของเสียงส่วนใหญ่

ในเชิงความคิดโดยรวม ประชาธิปไตยมีอุดมการณ์หลักที่สำคัญ คือ การมีความเชื่อมั่นว่ามนุษย์เป็นสัตว์มีเหตุผลและปรารถนาดีต่อกัน ดังนั้น สิ่งที่คุณคิดและตัดสินใจโดยมากจะเป็นเรื่องที่ดีและมีประโยชน์ต่อส่วนรวมเสมอ การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองโดยยึดถือหลักของเสียงข้างมาก เนื่องจากการตัดสินใจหรือเหตุผลของคนอาจมีข้อผิดพลาดได้ แต่เมื่อมีเสียงส่วนมากโอกาสที่จะตัดสินใจได้ถูกต้องย่อมจะมีมากกว่าเสียงส่วนน้อย (สมบัติ ชำรงชัยวงศ์, 2548, หน้า 250) ปรัชญาพื้นฐานของประชาธิปไตย ได้แก่

หลักสิทธิ (Rights) คือ อำนาจอันชอบธรรมที่กฎหมายบัญญัติให้รับรองและคุ้มครองบุคคล ในอันที่จะกระทำหรือไม่กระทำการใด ในขณะที่เดียวกันก็ก่อให้เกิดหน้าที่แก่บุคคลอื่นที่จะต้องเคารพสิทธินี้ด้วย คือ ไม่ให้บุคคลอื่น โดยเฉพาะองค์การของรัฐเข้ามาแทรกแซงในขอบเขตของสิทธิของบุคคล และในบางกรณีก็ก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องให้รัฐดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง สิทธิหลัก ๆ ที่สำคัญ เช่น สิทธิเลือกตั้ง สิทธิในชีวิตและร่างกาย สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย สิทธิส่วนบุคคล

หลักเสรีภาพ (Freedom) คือ การที่บุคคลมีอิสระที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามความประสงค์ของตน เป็นภาวะที่บุคคลไม่ตกอยู่ใต้การครอบงำของบุคคลอื่น เสรีภาพที่สำคัญ เช่น เสรีภาพในการพูด การพิมพ์และการโฆษณา การนับถือศาสนา การสมาคมหรือรวมกลุ่ม การเลือกถิ่นที่อยู่อาศัย และเสรีภาพในการประกอบอาชีพ

หลักความเสมอภาค (Equality) ไม่ได้หมายถึงความเสมอภาคในเรื่องความสามารถ เพราะแต่ละคนเกิดมามีความสามารถและความถนัดที่ไม่เหมือนกัน แต่หมายถึงความเสมอภาคเท่าเทียมกันในโอกาส (Equality of opportunity) ทั้งในทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และทางสังคม

เพื่อให้บุคคลได้รับโอกาสที่จะพัฒนาความสามารถและความถนัดของตนอย่างเท่าเทียมกัน ในปัจจุบัน เมื่อกล่าวถึงประชาธิปไตยสมัย ประเทศต่าง ๆ ที่ได้ชื่อว่าการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จะต้องมึรัฐธรรมนูญของตนเองที่ระบุหรือเขียนหลักการพื้นฐานเอาไว้ด้วย (Definition of democracy, 2013) ซึ่งหลักการหรือเสาหลักสำคัญ ๆ ได้แก่

1. อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน (Sovereignty of the people)
2. การบริหาร การปกครองตั้งอยู่บนความยินยอมของผู้ถูกปกครอง (Government based upon consent of the governed)
3. การปกครองด้วยเสียงข้างมาก (Majority rule)
4. สิทธิของเสียงข้างน้อย (Minority rights)
5. การรับประกันในสิทธิมนุษยชนพื้นฐาน (Guarantee of basic human rights)
6. การเลือกตั้งที่อิสระและยุติธรรม (Free and fair elections)
7. ความเสมอภาคต่อหน้ากฎหมาย (Equality before the law)
8. การบังคับใช้กฎหมายอย่างตรงไปตรงมา (Due process of law)
9. มีขอบเขตการบริหารตามรัฐธรรมนูญ (Constitutional limits on government)
10. ขอมรับความหลากหลายทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง (Social, economic, and political pluralism)
11. อดทนอดกลั้นกับความแตกต่าง เน้นการปฏิบัติได้จริง ความร่วมมือ และการประนีประนอม (Values of tolerance, pragmatism, cooperation, and compromise)

แนวคิดประชาธิปไตย จึงเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับประชาชนส่วนใหญ่ด้วยหลักของเสียงข้างมาก แต่ก็เคารพคนส่วนน้อยตามหลักของสิทธิคนส่วนน้อย ในขณะเดียวกันก็มีระบบถ่วงดุลอำนาจตามหลักการมีข้อจำกัดทางการบริหาร โดยการแบ่งอำนาจอธิปไตยเป็น 3 ส่วน คือ อำนาจบริหาร อำนาจนิติบัญญัติและอำนาจตุลาการ ซึ่งนับว่าเป็นหลักการเบื้องต้นและเชื่อมโยงกับแนวคิดเรื่องธรรมาภิบาล และแนวคิดการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน ที่จะได้กล่าวถึงในลำดับถัดไป

แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยการทุจริตคอร์รัปชัน

ความหมายของคอร์รัปชัน

คำว่า “คอร์รัปชัน” (Corruption) ในปัจจุบันเป็นคำที่มีความหมายกว้างและใช้สื่อสารกันโดยทั่วไปและคำในภาษาอังกฤษเองก็มีความหมายกว้างเช่นกัน หากพิจารณาจากที่มาของคำศัพท์นั้นก็มาจากภาษาละตินและภาษาฝรั่งเศสสมัยเก่า คือ Corruption รากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า

Corruptio มีคำแปลและความหมายหลายนัย คือ

1. การเปลี่ยนแปลงหรือผันแปรไปในทางที่เลว การกระทำ การกลับกลายหรือกำลัง
 เป็นไปในทางที่เลว
2. ความประพฤติไม่ดีหรือชั่วร้าย ความเสื่อมทราม
3. เสื่อมสลายหรือน่าเบื่อ
4. สิ่งของหรืออิทธิพลใช้ในทางที่ผิด

ต่อมาสำนักงานกฤษฎีกาได้แปลคำว่า การทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ให้ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Corruption และเมื่อพิจารณาถึงชื่อพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ยังใช้คำว่า การทุจริต และเมื่อแปลเป็นภาษาอังกฤษก็มีความหมายตรงกับคำว่า Corruption กับความหมายดังกล่าว เช่นเดียวกันกับองค์การสหประชาชาติ

Johnson (1975 อ้างถึงใน สังคิต พิริยะรังสรรค์, 2549) ได้ให้คำจำกัดความว่า “คอร์รัปชัน ของฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลเกิดขึ้นเมื่อมีการไหลเวียนของรายรับของรัฐบาลหรือรายได้ ของประชาชาติไปในทางที่เพิ่มความมั่งคั่งส่วนบุคคลให้กับสมาชิกของรัฐบาลชุดนั้น ๆ ถือว่าเป็น การกระทำผิดกฎหมาย” ในขณะที่ Khan and Jomo (2000 อ้างถึงใน สังคิต พิริยะรังสรรค์, 2549) ได้ให้ความหมาย คอร์รัปชัน หมายถึง “การละเมิดกฎระเบียบทางการที่ควบคุมการจัดสรร ทรัพยากรสาธารณะ เพื่อตอบสนองข้อเสนอที่มาในรูปแบบตัวเงิน หรือการสนับสนุน ทางการเมือง” ผาสุก พงษ์ไพจิตร และนวนน้อย ตริรัตน์ (ม.ป.ป. อ้างถึงใน สังคิต พิริยะรังสรรค์, 2549) เห็นว่า คำนิยามของ Khan and Jomo มีความหมายค่อนข้างคับแคบ เพราะมองจากมุม ของการประพฤติและการปฏิบัติที่ผิดกฎเกณฑ์หรือกฎหมายเท่านั้น คอร์รัปชันในความหมาย ของท่านทั้งสอง คือ “การแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวหรืออำนาจที่ได้รับมอบหมายเป็นเครื่องมือ พฤติกรรมดังกล่าว อาจผิดกฎหมายหรือไม่ผิดกฎหมาย แต่ขัดกับหลักจริยธรรม หรือขัดกับ มาตรฐานความคาดหวังที่สาธารณชนมีต่อบทบาทของบุคคลสาธารณะ (นายกรัฐมนตรีนาย, รมต., ส.ส., ข้าราชการ)”

ผาสุก พงษ์ไพจิตร (2543) กล่าวว่า การคอร์รัปชันภาคราชการ คือ การใช้ตำแหน่ง หรืออำนาจทางราชการและการเมือง เพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้ และ/ หรือการถือ โกงเอาเงินสาธารณะ มาเป็นของตนและพรรคพวก หรือหาประโยชน์อื่นๆ ซึ่งอาจมิใช่เป็นตัวเงิน วิธีการที่ใช้อาจจะผิด กฎหมายหรือไม่ผิด แต่เป็นพฤติกรรมซึ่ง สาธารณชนจะไม่พอใจ เนื่องจากการกระทำที่ขัดกับ ความคาดหวังของสาธารณชนเรื่องมาตรฐานความซื่อสัตย์และพฤติกรรมที่ดีของบุคคลสาธารณะ (ข้าราชการและนักการเมือง) คำจำกัดความส่วนหลังนี้ เขียนไว้เพื่อเปิดช่องให้มีการตีความ

พฤติกรรมคอร์รัปชันที่อาจจะแตกต่างกันในแต่ละสังคม หรือแม้แต่ในสังคมเดียวกัน นิยามอาจต่างกันตามช่วงระยะเวลาเนื่องจากความคาดหวังเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะอาจต่างกัน ในช่วงระยะเวลาที่เปลี่ยนแปลงไป

คำจำกัดความนี้มีทั้งจากมุมมองของกฎหมายและมุมมองของวัฒนธรรม ทำให้ต้องวิเคราะห์มาตรการลดการคอร์รัปชันจาก 2 มุมมองด้วย กล่าวคือ จากมุมมองของกฎหมาย มินัยถึงการมีบทลงโทษที่รัดกุม และมีการบังคับใช้ จากมุมมองของวัฒนธรรม สังคมต้องสร้างวัฒนธรรมประณามพฤติกรรมคอร์รัปชัน และมีวิธีการทางสังคมป้องปราม และลงโทษผู้มีพฤติกรรมทุจริต แม้มีอาจเอาผิดทางกฎหมาย หรือกฎหมายมิได้กำหนดบทลงโทษไว้

จากแนวความคิดข้างต้น สรุปได้ว่า คอร์รัปชัน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหรืออำนาจในหน้าที่ในการแสวงหาประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่น ซึ่งถือว่าเป็นการกระทำที่มีขอบด้วยกฎหมาย การทุจริตในความหมายตามทัศนะของคนไทยนั้นมีลักษณะเช่นเดียวกับคำว่า คอร์รัปชัน ซึ่งพอลู โลมได้ว่า มีความหมายเช่นเดียวกันกับทัศนะของสากล อันรวมถึงการคอร์รัปชัน การทุจริตในหน้าที่ราชการ การรีดนาทาเร้นประชาชน การกินสินบน ตลอดจนความไม่ยุติธรรมอื่น ๆ ที่ข้าราชการหรือบุคคลอื่นใด ใช้เป็นเครื่องมือในการฉ้อโกง ความเป็นธรรมและความถูกต้องตามกฎหมายของสังคม แต่อย่างไรก็ตาม การคอร์รัปชันในความหมายปัจจุบัน ได้ให้ความสำคัญไปที่ความเสียหายอันเกิดขึ้นในมิติของเศรษฐกิจ การออกนโยบายที่เอื้อเพื่อต่อกลุ่มทุนและธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง มากกว่าการให้ความสำคัญกับพฤติกรรมส่วนบุคคลอย่างไรในอดีตที่ผ่านมา

สาระสำคัญและปรากฏการณ์ของคอร์รัปชัน

สาระสำคัญและปรากฏการณ์ของคอร์รัปชัน อาจพิจารณาได้หลายมิติ ในที่นี้จะพิจารณามิติสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่

1. กลไกของการคอร์รัปชัน

กลไกสำคัญที่ทำให้การคอร์รัปชันเกิดและดำเนินการได้ คือ กลไกการใช้อำนาจ (Power corruption) “อำนาจ” เป็นกลไกสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้ความต้องการของมนุษย์บรรลุเป้าหมายได้ ดังนั้น นักการเมือง ข้าราชการ จึงยอมลงทุนที่จะซื้อเสียง หรือซื้อตำแหน่งเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจที่เป็นทางการ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือ (Power corruption) ในการไปต่อยอดหรือไปแสวงหาผลประโยชน์ทั้งที่เป็นตัวเงิน (Monetary corruption) หรือสินทรัพย์ในรูปแบบต่าง ๆ นักการเมืองในประเทศด้อยพัฒนาหรือกำลังพัฒนา เป็นจำนวนไม่น้อยที่ลงสู่สนามเมืองโดยมีจุดมุ่งหมายเข้าไปกอบโกยเงินทอง สร้างความร่ำรวยให้กับตนเองและครอบครัว โดยมีได้ค้ำประกันว่า ความร่ำรวยที่เกิดจากอำนาจที่มีอยู่นั้น ได้มาด้วยความสุจริตหรือไม่

ชยอนันต์ สมุทวณิช (2541) กล่าวว่า ีรื่องมือหรือกลไกของผู้มีอำนาจทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ได้แก่ พรรคการเมือง หรือพันธมิตรของพรรคการเมือง ที่มีฐานกำลังจากอำนาจทางเศรษฐกิจ แต่ทางด้านความชอบธรรมนั้นอิงอยู่กับประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ทำให้ข้าราชการพลเรือนต้องตกอยู่ใต้อำนาจและควบคุมของนักการเมือง ดังนั้นเมื่อนักการเมืองได้รับเลือกตั้งจากประชาชนให้เข้ามาทำหน้าที่ฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติ ขาดจิตสำนึกในขณะที่มีทั้งอำนาจและเงิน (Power and monetary corruption) ย่อมจะทำให้คอร์รัปชันเติบโตขึ้นและปราบปรามยากขึ้น โดยเฉพาะการจัดทำโครงการขนาดใหญ่จะต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบหลายชั้น จึงมีผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามารับส่วนแบ่งผลประโยชน์หลายราย ทำให้การคอร์รัปชันมีลักษณะเป็นระบบ (Systemic) หรือเป็นขบวนการมากขึ้น

Friedrich (1989, p. 15) ได้ให้ความหมายว่า รูปแบบของคอร์รัปชันอาจจะเกิดขึ้นได้ในเมื่อผู้ได้รับอำนาจ (Power holder) ได้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ให้เป็นผู้รับผิดชอบปฏิบัติหน้าที่การงานหรือครองตำแหน่งใดถูกจูงใจด้วยอำนาจเงิน หรือสินจ้างรางวัลอย่างอื่น อันมิควรได้รับโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อให้กระทำการต่าง ๆ อันเป็นคุณแก่ผู้ให้สินจ้างรางวัล และการกระทำเช่นนี้เป็นที่เสียหายแก่สาธารณชนและส่วนได้เสียของประชาชน

ทิพาวดี เมฆสุวรรณ (2543, หน้า 63) กล่าวว่า Robert Klitgaard คณบดีของ Rand Graduate School, California ได้คิดสูตรอธิบายการเกิดพฤติกรรมคอร์รัปชันไว้ว่า การทุจริตคอร์รัปชันจะเกิดขึ้นเมื่อมีการผูกขาด (Monopoly) หรือรวบอำนาจไว้ที่แหล่งเดียว ประกอบกับว่า ผลการตัดสินใจใด ๆ ขึ้นกับการใช้ดุลยพินิจ (Discretion) ของผู้มีอำนาจนั้น ๆ เป็นสำคัญ ดังนั้นหากมีมูลค่ารวมของการผูกขาดและการเปิดโอกาสให้ใช้ดุลยพินิจมากกว่าความรับผิดชอบตรวจสอบได้ (Accountability) โอกาสของการทุจริต ไม่โปร่งใสก็จะมิมากขึ้น

อัยฎงค์ ปาณิกบุตร (2540, หน้า 117) กล่าวว่า การประพฤติมิชอบในวงราชการได้แผ่ขยายไปตั้งแต่ข้าราชการระดับสูงลงมาถึงระดับล่าง ข้าราชการชั้นผู้น้อยที่กล้าคอร์รัปชัน เพราะเห็นว่าผู้ใหญ่กล้าทำ เราจะมาอยู่คนเดียวได้อย่างไร ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด คือ ข้าราชการตำรวจตามโรงพักต่าง ๆ กินสินบนจึงแผ่ขยายไปทั่วทุกกระทรวง ทบวง กรม คำว่า ค่าน้ำร้อนน้ำชา หรือค่าคอมมิชชัน กลายเป็นเรื่องธรรมดาสำหรับข้าราชการไทยไปประพฤติปฏิบัติจนเป็นความเคยชิน

2. รูปแบบการคอร์รัปชัน

2.1 การนื้อราษฎร์บังหลวง

ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2544, หน้า 32) กล่าวว่า คอร์รัปชัน ในคำภาษาไทย มักใช้คำว่า “นื้อราษฎร์บังหลวง” ซึ่งแยกเป็น 2 คำใหญ่

คำว่า “ฉ้อราษฎร์” เป็นการกระทำของข้าราชการ ส่วนใหญ่เป็นระดับปฏิบัติการ เป็นการหาประโยชน์ที่ไม่ควรได้จากพี่น้องประชาชนด้วยสารพัดวิธี ทั้งฉ้อ โกง ริดไถ ข่มขู่ เบียดบัง เพื่อประโยชน์ต่อตนเองหรือพวกพ้อง

คำว่า “บังหลวง” ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการระดับตัดสินใจหรือระดับสูง เป็นการแสวงหาสิ่งที่ไม่ควรได้ โดยมาจากทรัพย์สินของประเทศชาติด้วยวิธีการเบียดบัง ยักยอกซ่อนเร้น เพื่อประโยชน์ต่อตนเองหรือพวกพ้องเช่นกัน

Klaveren (1989) ให้ความหมายของการฉ้อราษฎร์บังหลวงว่าเป็นการที่ข้าราชการ บิดเบือนอำนาจหน้าที่ของตน เพื่อหารายได้พิเศษจากสาธารณชน

Myrdal (1968) ให้ความหมายว่า การฉ้อราษฎร์บังหลวง เป็นคำที่มีความหมายกว้าง ครอบคลุมถึงการกระทำทุกลักษณะที่เป็นไปโดยมิชอบ หรือเป็นการกระทำที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวโดยใช้อำนาจ และอิทธิพลที่มีอยู่ตามตำแหน่งหน้าที่ หรืออาศัยฐานตำแหน่งที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว โดยใช้อำนาจและอิทธิพลที่มีอยู่ตามตำแหน่งหน้าที่ หรืออาศัยฐานตำแหน่งพิเศษที่ตนมีอยู่ในชีวิตที่เกี่ยวข้องอยู่กับกิจการสาธารณะ และความหมายครอบคลุมไปถึง การกินสินบนด้วย

Bayley (1966) ให้ความหมายว่า การฉ้อราษฎร์บังหลวงหรือการคอร์รัปชัน ในส่วนที่เกี่ยวกับการรับสินบนนั้น เป็นถ้อยคำที่มีความหมายกว้าง ซึ่งคลุมถึงการใช้อำนาจหน้าที่ ในทางที่ผิดอันเกิดจากการเห็นประโยชน์ส่วนตัวเป็นที่ตั้ง ซึ่งประโยชน์ส่วนตัวไม่จำเป็น จะต้องเป็นเงินตราเสมอไป เนื่องจากการฉ้อราษฎร์บังหลวงเกิดโดยข้าราชการเป็นหลัก และอยู่ในองค์กรภาครัฐ แต่รูปแบบการคอร์รัปชันนี้เกิดโดยมีบุคคลนอกวงการมาเกี่ยวข้องกับหลายฝ่าย เช่น ผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น นายทุน หรือแม้แต่ข้าราชการเมือง ดังจะเห็นได้จากการแสดง แนวคิดเกี่ยวกับมูลเหตุการคอร์รัปชันในสังคมไทยของหลักวิชาการและหน่วยงานเอกชน

ธีรยุทธ บุญมี (2541, หน้า 62-63) กล่าวว่า iva สาเหตุที่ทำให้ระบบราชการเต็มไปด้วยคอร์รัปชัน เกิดจากกลุ่มอุปถัมภ์ในชนบทที่ก่อตัวเป็นเครือข่ายของระบบหัวคะแนนของผู้มีอิทธิพลท้องถิ่น โดยมีกลุ่มทุนอภิสิทธิ์ ทุนคิดกฎหมาย เช่น ทุนโปรเจกต์ขนาดใหญ่ ทุนสัมปทาน ทุนพนัน ทุนของเถื่อน เป็นผู้ประสานงานความเคลื่อนไหวระดับชาติให้ หรือที่เราเรียกว่า ระบบชนาธิปไตยอุปถัมภ์ เป็นตัวหล่อลื่นโงกกินสัมปทาน โครงการต่าง ๆ ของชาติ ซึ่งเป็นผลมาจากวงจรการซื้อเสียงคอร์รัปชัน โงกกินเพื่อถอนทุน สร้างเครือข่ายหัวคะแนนเพิ่มเพื่อซื้อเสียงการเลือกตั้งครั้งต่อไป ยิ่งนับวันจะขยายตัวทั้งในแง่ปริมาณและความรุนแรง

2.2 การคอร์รัปชันเชิงนโยบาย

นอกจากรูปแบบการฉ้อราษฎร์บังหลวง และรูปแบบร่วมมือบุคคลภายนอกหลายฝ่าย ยังมีอีกรูปแบบหนึ่งของการคอร์รัปชันที่ปรากฏมากขึ้นในสังคมไทย นั่นคือ การคอร์รัปชันเชิงนโยบาย

เกษียร เตชะพีระ (2545) กล่าวไว้ว่า คอร์รัปชันเชิงนโยบาย (Policy corruption) เป็นการคอร์รัปชันรูปแบบใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์ที่จับไม่ใคร่มั่นคั้นไม่ค่อยตาย เพราะถูกกฎหมาย แต่ผิดหลักประโยชน์สาธารณะ ผิดหลักจริยธรรมในการกำหนดและดำเนินนโยบายสาธารณะ เป็นการเบียดราษฎร์บังประชาชน เอาเปรียบผู้บริโภค เงื่อนไขทางการเมืองของคอร์รัปชันเชิงนโยบายก็คือ การที่กลุ่มทุนใหญ่เข้ายึดกุมอำนาจรัฐผ่านการเลือกตั้ง แล้วใช้อำนาจสาธารณะที่ตนได้มาตามรัฐธรรมนูญ ดำเนินนโยบายโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อเอื้อประโยชน์แก่ธุรกิจ ในเครือข่ายตนเอง ซึ่งการคอร์รัปชันเชิงนโยบายอาจมาจากพันธมิตร 3 ฝ่าย ได้แก่ รัฐวิสาหกิจ/หน่วยราชการที่รับผิดชอบ กลุ่มทุนเส้นสายอุปถัมภ์ ที่มีอดีตข้าราชการและนักการเมืองเข้าไปทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องและทุนใหญ่ของบรรษัทข้ามชาติ

2.3 สาเหตุของการคอร์รัปชัน

ชโลบล อังสวาทัย, เบญจวรรณ นาวารัตน์, ประวิตร บุตรศรี, ยาวมาลย์ จ้อยจุฬี และอัจฉราพร พิบูลย์สมบัติ (2552) ได้รวบรวมสาเหตุของคอร์รัปชันอย่างร้ายแรง โดยเฉพาะของสังคมไทยว่ามีหลายสาเหตุด้วยกัน ประกอบด้วย

2.3.1 สาเหตุทางด้านบุคคล เป็นพฤติกรรมส่วนตัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีความโลภ เห็นแก่ได้ ไม่รู้จักพอ รวมถึงเป็นความเคยชินที่ได้รับ “ค่าน้ำร้อนน้ำชา” จากผู้ที่มาติดต่อราชการ การขาดอุดมการณ์ ขาดจิตสำนึก เห็นแก่ประโยชน์ของพวกเขาพอง

2.3.2 สาเหตุทางด้านเศรษฐกิจ คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐมีรายได้น้อย ไม่พอใช้จ่าย และจำเป็นต้องรักษาสถานภาพทางสังคมของตนไว้ จึงทำให้ต้องหาทางทุจริตคอร์รัปชัน

2.3.3 สาเหตุทางด้านสังคม คือ ค่านิยมที่ยกย่องคนร่ำรวย และมีแรงจูงใจจากวัตถุนิยม ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องแสวงหาผลประโยชน์ด้วยวิธีการที่ไม่ถูกต้อง รวมทั้งการสร้างระบบอุปถัมภ์

2.3.4 สาเหตุทางด้านวัฒนธรรม คือ มีการแนะนำสั่งสอนอย่างไม่เป็นทางการให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยอนุญาตให้ผู้ที่มิมีเงินเดือนน้อยใช้อำนาจและเวลาไปหาผลประโยชน์หรือรายได้เพิ่มเติมได้ รวมถึงมีการจ่ายเงินเพื่อแลกเปลี่ยนกับความสะดวก รวดเร็ว หรือบริการที่ดีเมื่อมาติดต่อกับทางราชการ

2.3.5 สาเหตุทางด้านการเมือง เป็นสาเหตุที่เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับนักการเมือง ส่วนใหญ่เป็นประเด็นในการใช้จ่ายเงินและการตัดสินใจพิจารณาโครงการต่าง ๆ ของรัฐร่วมกัน ส่งผลให้มีการจัดสรรผลประโยชน์ระหว่างคนสองกลุ่มอย่างลงตัว รวมทั้งมีฐานอำนาจที่ไม่มีบุคคลใดกล้าเข้าไปเกี่ยวข้อง

2.3.6 สาเหตุด้านระบบราชการ ระบบการบริหารงานของเจ้าหน้าที่รัฐขาดประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับสูงมีอำนาจในการอนุมัติหรือการตัดสินใจให้ลูกใต้โทษ สามารถใช้ดุลยพินิจได้มาก ถือว่าเป็นการผูกขาดอำนาจ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทำได้อาจถูกกลั่นแกล้ง ทั้งทางหน้าที่การงานและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งระบบราชการยังขาดวัฒนธรรมของการส่งเสริมคนดี มีความสามารถให้ปกครองคนไม่ดี ในหลาย ๆ หน่วยงานคนไม่ดีและไม่มีความสามารถแต่ให้ประโยชน์แก่เจ้านายได้ กลับมีความเจริญก้าวหน้าอย่างเห็นได้ชัด เจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำผิดในหลาย ๆ คดี ไม่ได้รับการลงโทษ โดยเฉพาะคดีใหญ่ ๆ ซึ่งทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำผิด มีภูมิคุ้มกันทางสังคมมากขึ้น ขณะที่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ดีอาจกลายเป็นน้ำน้อยที่ต้องแพ้ไฟ อาจไหลเข้าสู่วงจรอุบาทว์ไปในที่สุด

2.3.7 สาเหตุในเรื่องกฎหมายและระเบียบ คือ กฎหมายหลายฉบับยังมีช่องโหว่บางฉบับไม่มีความชัดเจน ทำให้การทุจริตคอร์รัปชันแทรกตัวอยู่ได้ โดยอาศัยช่องว่างของกฎหมายเหล่านั้น สร้างประโยชน์แก่ตนเองและพวกพ้อง และสาเหตุประการสุดท้าย

2.3.8 สาเหตุจากการตรวจสอบ ประเทศไทยมีองค์กรในการตรวจสอบมากมาย แต่เนื่องจากยังไม่มีการตรวจสอบอย่างจริงจัง ทำให้ไม่สามารถช่วยลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันได้

2.4 ผลของการคอร์รัปชัน

การคอร์รัปชัน มีผลกระทบอย่างใหญ่หลวง คือ ลดโอกาสในการพัฒนาประเทศ บั่นทอนความพยายามในการบรรลุเป้าประสงค์ของชาติ และเป็นเหมือนกำแพงด่านแรกที่ขัดขวางการบริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพ เปรม ติณสูลานนท์ (2544, หน้า 19) ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ กล่าวไว้ว่า “การฉ้อราษฎร์บังหลวง เปรียบเสมือนปล้นเงินของชาติ คนปล้นร่ำรวย แต่ทำให้ชาติเสียหายใหญ่หลวง ทำให้คนในชาติยากจนลง จึงเป็นหน้าที่ที่คนไทยทั้งหมดต้องช่วยกันกำจัดคนที่คดโกงเหล่านี้ให้หมดสิ้นไปโดยเร็วที่สุด อย่างนี้เฉย เพราะถ้านิ่งเฉยก็เท่ากับส่งเสริมการทำลายชาติ

อานันท์ ปันยารชุน (2543) กล่าวว่า การฉ้อราษฎร์บังหลวงมีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย จนปัจจุบันปัญหาการคอร์รัปชันขยายไปยังภาคธุรกิจต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นต้องยอมรับว่าเกิดจากการคอร์รัปชันเป็นสาเหตุสำคัญ ซึ่งถ้าหากรัฐยังไม่แก้ไขอย่างจริงจัง

ต่อไปก็คงจะมีวิกฤตเศรษฐกิจเกิดขึ้นอีกอยู่เรื่อย ๆ และมีแนวโน้มสูงที่จะเกิดความล่มสลายทางเศรษฐกิจเช่นนี้ซ้ำแล้วซ้ำอีก

ประเวศ วะสี (2543) กล่าวว่า ตัวเลขของการคอร์รัปชันมีผลต่อสังคมไทย เพราะจะทำให้คนยากจนลง เนื่องจากการดึงเอาเงินออกจากภาคสาธารณะไปจำนวนมาก ฉะนั้นเงินที่จะใช้จ่ายในประเทศก็ลำบาก การพัฒนาเศรษฐกิจก็ยาก เพราะคอร์รัปชันทำกันเป็นคอร์รัปชัน ทำให้ทำอะไรยากไปหมด ทำอะไรต้องเสียเบียดรายทางต้องถูกกิน ตัวอย่าง กำลังจะมีการก่อสร้างใหญ่ เงิน 45,000 ล้านบาท ก็มีการวิจัยใช้เงินสร้างจริง ๆ 25,000 ล้านบาท และเตรียมจะกินกัน 20,000 ล้านบาท แบ่งกันข้างละหมื่นล้านบาท เป็นการเอาเงินจากภาคที่ควรจะเป็นประโยชน์กับสังคมไป

ผาสุก พงษ์ไพจิตร (2543) กล่าวถึง ผลของคอร์รัปชัน โดยอ้างถึงการศึกษาของ Johnson (1975 อ้างถึงใน ผาสุก พงษ์ไพจิตร, 2543) ที่ระบุว่า

1. รัฐบาลที่คอร์รัปชัน นำสู่ผลเสียต่อสังคมมากกว่าผลได้ส่วนตัวที่นักการเมืองและพรรคพวกได้รับ
2. ผู้ได้ผลประโยชน์จะใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเพื่อการบริโภคสูง และมักลงทุนเพื่อการเมืองต่อไปเป็นวงวน
3. ผลด้านเศรษฐกิจ จะมีการย้ายทรัพยากรสู่กิจกรรมการเมือง เมื่อพรรคหนึ่งพรรคใดทำได้ จะยิ่งดึงดูดให้มีการแข่งขันกัน นำไปสู่การสูญเสียทรัพยากรเพื่อการนี้
4. กิจกรรมการเมืองจะตกอยู่ในมือของพรรคที่คอร์รัปชันเก่ง ยิงนำไปสู่การสูญเปล่าของการใช้ทรัพยากร
5. เอกชนจะเข้าร่วมมือกับพรรคมีอำนาจ นำไปสู่การผูกขาดกิจการทางเศรษฐกิจ (ดูกรณีโทรคมนาคม การก่อสร้าง ธุรกิจสุราในอดีต ธุรกิจการทำคลอรีน ฯลฯ)
6. ข้าราชการถูกดึงเข้าเป็นพันธมิตรกับนักการเมืองในการเก็บส่วย และคดโกงประชาชน ผลคือ
  - 6.1 รัฐบาลที่คอร์รัปชันจะส่งเสริมคอร์รัปชันของข้าราชการเป็นลูกโซ่
  - 6.2 นักการเมืองและข้าราชการร่วมมือกันต่อต้านการปฏิรูปการเมือง กระบวนการยุติธรรม การปฏิรูประบบราชการ และพยายามควบคุมสื่อมวลชน เพื่อลดต้นทุนของการคอร์รัปชัน
  - 6.3 การจ้างข้าราชการ มิได้ขึ้นอยู่กับหลักการ นำไปสู่การซื้อตำแหน่ง การเล่นพรรค
  - 6.4 กิจกรรมทางเศรษฐกิจเบี่ยงเบนไปจากที่ควรเป็น
  - 6.5 การลงทุนทางการเมือง ท้ายที่สุดจะปิดกั้นการลงทุนด้านนวัตกรรมเพื่อความจำเป็นเร่งด่วนทางเศรษฐกิจ

7. ส่วนผลของการทุจริตคอร์รัปชันที่เป็นรูปธรรมในกรณีของสังคมไทย คือ

- 7.1 อย่างน้อย ๆ ร้อยละ 20 ของงบการลงทุนภาครัฐรั่วไหลสู่กระเป๋านักการเมือง ข.ร.ก. บริษัทเอกชน ทั้งนี้ยังมีได้นับผลเสียของการทำงานต่ำกว่ามาตรฐานของ ข.ร.ก. และนักการเมือง
- 7.2 ภาษีอากรถูกเก็บได้ไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย
- 7.3 ประชาชน ได้รับบริการต่ำกว่ามาตรฐาน
- 7.4 ประชาชนถูกเอาเปรียบจากการตั้งราคาสินค้าบางประเภทแบบผูกขาด
- 7.5 การก่อสร้างด้านสาธารณูปโภคมีมาตรฐานต่ำ และเป็นอันตรายต่อชีวิต และทรัพย์สิน

ผลกระทบจากการคอร์รัปชัน ที่มีต่อปัจเจกบุคคลและสังคมโดยรวมนั้น

มีอย่างหลากหลายและซับซ้อนมากเกินกว่าที่คิด การคอร์รัปชันส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ ไม่เฉพาะแต่ในด้านเศรษฐกิจและการเมืองเท่านั้น หากแต่ยังกระทบถึงพัฒนาการเจริญเติบโต ทั้งทางด้านจิตวิทยาและปรัชญาของมนุษย์ด้วย ในทางปรัชญานั้นการคอร์รัปชันเป็นตัวกระตุ้นและ ส่งเสริมลัทธิสูญญานิยม (Nihilism) ที่ปฏิเสธความรู้ ความจริงและการดำรงอยู่ของสถาบันต่าง ๆ รวมทั้งการละเลยความดีงามของมนุษย์ (Cynicism) ในทางกลับกันค่านิยมเหล่านี้ก็เป็นสิ่งที่ หล่อเลี้ยงชีวิต ให้การคอร์รัปชันดำรงอยู่และเติบโตขยายตัวออกไปมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การคอร์รัปชันยังเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาอื่น ๆ จำนวนมาก เช่น ปัญหาสมองไหล ปัญหา ด้านการกระจายรายได้ ความชอบธรรมทางการเมือง การจรรโลงประชาธิปไตย (Democratization) เป็นต้น การคอร์รัปชันนับเป็นปัจจัยต้นตอที่สำคัญของตัวปัญหาเหล่านี้ รวมทั้งได้ดึงเอา ปัญหาอื่น ๆ มาผสมผสานเข้าไปอีกทำให้กลายเป็นปัญหาใหญ่ที่ซับซ้อนมากกว่าที่ควรจะเป็น ในลักษณะเช่นนี้ การป้องกันและการปราบปรามการทุจริตในวงราชการจึงเป็นการพัฒนาประเทศ โดยตรงทีเดียว การเอาใจใส่ในประเด็นปัญหาเหล่านี้้น้อยกว่าที่ควรจะเป็นจึงเป็นการละเลยภารกิจ ที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ

จากข้อมูลว่าด้วยการคอร์รัปชันดังกล่าวข้างต้น ทำให้รู้ได้ว่า การคอร์รัปชันแอบอิงอยู่กับ อำนาจเพราะอำนาจง่ายต่อการนำไปสู่การคอร์รัปชัน รูปแบบของการคอร์รัปชันในยุคก่อน เป็นเรื่องของการฉ้อราษฎร์ บังหลวง กระทำกันในหมู่ข้าราชการทั้งระดับปฏิบัติและระดับตัดสินใจ ในเวลาต่อมาการคอร์รัปชันกระจายไปทั้งในหน่วยงานเอกชน หน่วยงานของรัฐประเภทต่าง ๆ และกลุ่มนักการเมือง โดยการคอร์รัปชันเป็นการกระทำของหลาย ๆ ฝ่ายร่วมกัน จนในสมัยปัจจุบัน มีการคอร์รัปชันแบบใหม่ที่เรียกว่า “การคอร์รัปชันเชิงนโยบาย” อันมีจุดเริ่มต้นจากพรรคการเมือง ซึ่งมาจากนายทุนที่ใช้การซื้อเสียงเข้ามาชนะการเลือกตั้ง เข้ามาใช้อำนาจรัฐในการกำหนดนโยบาย

ให้เอื้อประโยชน์ต่อธุรกิจของตัวเองและพวกพ้อง แม้ว่าจะถูกต้องตามกฎหมายและรัฐธรรมนูญ แต่ก็ขัดต่อคุณธรรมจริยธรรมและประโยชน์ของสาธารณะ ทำให้การคอร์รัปชันในปัจจุบัน มีความสลับซับซ้อน มีบุคคล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ก่อผลเสียหายแก่สังคมประเทศชาติ และยากต่อการป้องกันปราบปรามมากยิ่งขึ้น

การตรวจสอบ การลด และป้องกันการคอร์รัปชัน

สังศิต พิริยะรังสรรค์ (ม.ป.ป. อ้างถึงใน กรุงเทพธุรกิจ, 2552) กล่าวว่า การลดคอร์รัปชัน ต้องทำ 8 เรื่อง พร้อมกัน คือ การลดความยากจน การสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา ระบบการบริหารราชการแผ่นดิน ต้องอยู่ในระบบคุณธรรม ความสามารถและประสิทธิภาพ การแก้เรื่อง ความไม่โปร่งใสในการบริหารธุรกิจ ระดับความเป็นประชาธิปไตยของประเทศ ระดับความมี ธรรมาภิบาล ความเป็นอิสระของกระบวนการยุติธรรม ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ และการสร้าง ภาคประชาสังคมที่เข้มแข็งเพียงพอ

วิชา มหาคุณ (ม.ป.ป. อ้างถึงใน กรุงเทพธุรกิจ, 2552) กล่าวว่า การตรวจสอบ และป้องกันการทุจริตของไทย ปัจจุบันยังเอาไปปะปนกับอาชญากรรมประเภทอื่น ไม่แยกเป็น อาชญากรรมพิเศษ ซึ่งนักวิชาการเรียกว่า การทุจริตคอปกขาว เพราะเป็นเรื่องไม่เกี่ยวกับ อาชญากรรม ประเภทลักขโมยชิงปล้น การทุจริตคอปกขาวเป็นอาชญากรรมชั้นสูง ทำให้ การปราบปรามเกิดความล้มเหลว การไปใช้ชีวิตการสอบสวน ใต้สวน เหมือนอาชญากรรมทั่วไป ที่ต้องหาพยานวัตถุ เป็นการไม่รู้ข้อเท็จจริงของปัญหา เพราะถึงจับได้ไล่ทันจะตัดหัวคิ้วแห้ง ก็ยังไม่ยอมรับผิด มักโดนถามกลับมาว่า มีใบเสร็จหรือไม่ ทั้งที่เอาเงินออกไปแล้ว เป็นพวก ค่าคอมมิชชั่นตั้งแต่ 10 เปอร์เซ็นต์ และซ่อนเร้น ตั้งแต่ขึ้นกำหนดราคากลางที่มีการบวกเปอร์เซ็นต์ ไว้แล้วส่งผลให้อาชญากรพวกนี้แสวงหาประโยชน์ได้ คนพวกนี้เป็นผู้มีตำแหน่งระดับสูง สภาพของสังคมทำให้เกิดความยุ่งยากในการปราบปราม ตรงที่เราไม่จัดวางระบบให้ชัดเจน ป.ป.ช. มีความตั้งใจทำจริงจัง แต่ทำฝ่ายเดียวไม่ได้ ต้องร่วมมือร่วมแรงร่วมใจจากทุกฝ่าย เพราะเราไม่ใช่ชนารายณ์ 4 กร และสิ่งที่สหรัฐอเมริกา ประสบความสำเร็จในการปราบปราม คอร์รัปชัน ด้วยการต่อต้านระบบอุปถัมภ์ นำไปสู่การปกครองด้วยระบบคุณธรรม และบังคับใช้ กฎหมายจริงจัง โดยเฉพาะกระบวนการถอดถอนและการลงโทษ ที่สำคัญคือ ให้โอกาสผู้ร่วม กระทำความผิด กลับตัวกลับใจมาเป็นพยาน โดยมีกฎหมายคุ้มครองพยาน

การคอร์รัปชันในสังคมไทย

ในสังคมไทย คำว่า การกินสินบน และการติดสินบนเป็นคำนามและคำโบราณ ส่วนจะโบราณขนาดไหนไม่ปรากฏชัดเจน จนกระทั่งเมื่อมีการจัดทำประมวลกฎหมาย ในคราวปฏิรูประบบกฎหมายและการศาล คำสินบนจึงปรากฏในภาษากฎหมายด้วย

ธรรมเกียรติ กัณโธริ (2546) กล่าวว่า ปกติคนทั่วไปมักเข้าใจว่า การให้และรับสินบน เป็นความสัมพันธ์ของผู้ให้มีสถานะเป็นราษฎรให้แก่ผู้เป็นข้าราชการ ความจริงข้าราชการเป็นผู้ให้ และมีข้าราชการด้วยกันเป็นผู้รับก็ได้ เช่น การซื้อตำแหน่ง นอกจากนี้ ราษฎรให้แก่ราษฎรก็ได้ เมื่อระบบทุนนิยมขยายตัว การบริการสินเชื่อของธนาคารทำให้ผู้ขอก็ต้องจ่ายเงินได้ไต่ หรือนำทรัพย์สินที่มีมูลค่าน้อย แต่ขอให้เจ้าหน้าที่ธนาคารตีราคาสูง จึงเกิดความสัมพันธ์ลักษณะ ผลประโยชน์ต่างตอบแทนผ่านการตัดสินใจจนนำไปสู่เศรษฐกิจฟองสบู่ โดยเฉพาะการแสวง ประโยชน์จากการค้าอสังหาริมทรัพย์

นอกเหนือไปจากนี้ ธรรมเกียรติ กัณโธริ (2546) ยังได้นำเสนอความเป็นมาของการทุจริต คอร์รัปชันในบริบทแบบไทย ๆ คือ เมื่อครั้งบ้านเมืองอยู่ในศีลธรรม ปัญหาคอร์รัปชันถึงมี ย่อมมีน้อย โดยเฉพาะคนไทยส่วนใหญ่ที่เป็นชาวพุทธ และสมาทานศีลห้าเป็นนิจ ย่อมตระหนักว่า ศีลข้อที่สอง “อทินนา” มิใช่เพียงการลักทรัพย์เขาจึงเป็นการล่วงศีลแต่ทว่ากระทำในลักษณะ ประทุษร้ายต่อทรัพย์ของผู้อื่นด้วยรูปแบบและลีลาใดๆ ย่อมผิดศีลทั้งสิ้น

ประกอบกับผลของการกล่อมเกล่าผ่านวรรณคดีพระพุทธศาสนา ไตรภูมิพระร่วง พระราชนิพนธ์ของพญาลิไทย ชาวพุทธยิ่งใฝ่บุญละบาป สวรรค์เป็นที่พึงประสงค์ นรกเป็นดินแดน ที่ปรารถนาอยู่ห่างไกล นรกใหญ่ มี 8 ขุม หนึ่งใน 8 ขุม ที่คุ้นชื่อ คือ นรกอเวจี นอกจากนี้ แปรขุมนรกใหญ่ ยังประกอบด้วยนรกบ่าวหรือนรกบริวารอีกมาก มีนรกบริวารขุมหนึ่งสำหรับ ผู้ทำบาปเนื่องจากประทุษร้ายต่อทรัพย์ของผู้อื่นชื่อว่า เวตรินรก

อย่างไรก็ดี เมื่อสังคมเสื่อมทรามลง ผู้ที่ยึดถือศีลธรรมจรรยาลดลงรวมทั้งการตีความ นรกสวรรค์แบบใหม่ เช่น สวรรค์อยู่ที่อกนรกอยู่ที่ใจ จึงทำให้การกลัวบาปกรรมน้อยลง มีคนกล้า ทำชั่วเพิ่มมากขึ้น ระบบเศรษฐกิจทุนนิยมนั้นถือกำไรเป็นบุญ ขาดทุนเป็นบาป ฉะนั้น หากใครเห็นว่าไม่ชอบด้วยครรลองคลองธรรม ย่อมพออธิบายได้ว่าเป็นเพียงพกวรองโดยสุจริต

ไทยคบค้าจีนตั้งแต่สุโขทัยเป็นต้นมา (เท่าที่มีหลักฐาน) และได้ส่งเครื่องราชบรรณาการ เป็นระยะ ฝ่ายไทยนั้นถือเป็นการแสดงออกถึงไมตรี ขณะที่ทางจีนกลับถือเป็นการจี้ม็อง หรือจิ้นกั๊ง อันหมายถึง การส่งส่วยขอเป็นเมืองขึ้น ทั้งนี้ ทางราชการไทยมิได้ทราบวิถีคิดเช่นนั้น ของทางการจีน เช่นเดียวกันไม่ทราบว่าเอกสารฝ่ายไทยที่ให้เป็นฉบับภาษาจีน เป็นการแปลความ ไม่ตรงกับพระราชสาส์นภาษาไทย ทั้งนี้ เนื่องจากพ่อค้าชาวจีนเป็นคนดำเนินการ ด้วยการเขียน ถ้อยคำอ่อนน้อมถ่อมตนฝากตัวเป็นเมืองขึ้น ขอคำนับพระเจ้ากรุงปักกิ่ง เอกสารทำนองนี้มักมีแต่ ครั้งกรุงศรีอยุธยาแล้วมาความแตกเมื่อกรุงรัตนโกสินทร์ตรงกับรัชการที่ 4 แต่พอเขียนตรงกันกับ ฉบับภาษาไทยเพื่อรักษาพระอิสริยยศ ประเทศไทยก็เสียดลาดการค้าจึงแก้ปัญหาด้วยการปล่อยให้ พ่อค้าจีนดำเนินการตามสบายโดยที่ทางการไทยถือเอกสารฉบับภาษาไทยเป็นสำคัญ และการเลิก

ส่งกองทัพหรือส่งไปเมืองจีนอย่างถาวรเกิดขึ้นเมื่อถึงแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5

โดยทั่วไปของสังคมไทยโบราณ ส่วยเป็นลักษณะหนึ่งของการจัดประเภทภาษี ภายหลัง
ที่มีการปฏิรูประบบภาษีอากรและยกเลิกการเรียกเก็บแล้วก็ตาม กลับปรากฏว่า “ส่วย” กลายเป็น
ภาษีเดือนที่คนในเครื่องแบบราชการเรียกเก็บ เพื่อตนเองและผู้บังคับบัญชาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย
เฉพาะเรื่องคอร์รัปชัน แม้คนโบราณจะมีได้ใช้ถ้อยคำเหมือนยุคสมัยปัจจุบัน แต่ก็มี
ผู้กระทำความผิดบัญญัติโทษและความผิดรวมถึงการลงโทษ เช่น ในเรื่องพระอาญาหลวง
วางบทบัญญัติว่า “บุคคลทรยศลอบลักส่งสัตพัตยา แลพระราชทรัพย์ เป็นผู้กระทำความผิดล่วงเกิน
พระราชอาญาแห่งพระมหากษัตริราชเจ้า มีกำหนดโทษแต่สถานหนึ่งถึงแปดสถาน แลผู้ผิดนั้น
มีโทษบันคอริบเรือน เป็นต้น”

บทบัญญัติของกฎหมายตราสามดวงที่อ้างถึงแล้วนี้ จะเห็นว่าบุคคลจะเป็นใครก็ได้
ไม่จำเป็นต้องเป็นขุนนางถ้ากระทำความผิดต่อสัตพัตยา (ภาษี) ที่เก็บได้ หรือต่อพระราชทรัพย์ ผู้นั้น
ต้องระวางโทษ 8 สถาน ตามความหนักเบาของความผิด กฎหมายตราสามดวงบัญญัติลักษณะโทษ
8 สถาน ดังนี้

“บันคอริบเรือน มะพร้าวห้าหวัดปาก ธิราชบาตรแล้วเอาตัวลงหญ้าข้าง ให้ไหมจตุรคุณ
แล้วเอาตัวออกจากราชการ ให้ไหมทิวคุณ ให้ทวนด้วยลวดหนัก 50 ที หรือ 25 ที แล้วใส่दारไว้
ให้จำไว้แล้วถอดเสียเป็นไพร่ และให้ภาคทัณฑ์ไว้”

ตัวอย่างการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันในต่างประเทศ

มีหลาย ๆ ประเทศเคยได้ชื่อว่ามีคอร์รัปชันสูง แต่เมื่อมีการเข้มงวดกวดขัน
มีการสร้างกลไกและมีความร่วมมือจากทุกฝ่าย ส่งผลให้ระดับการคอร์รัปชันลดลง ซึ่งประเทศ
เหล่านี้มีทั้งที่อยู่ในสังคมที่แตกต่างจากประเทศไทยและอยู่ในภูมิภาคเอเชียที่มีวัฒนธรรมใกล้เคียง
กับประเทศไทย พอจะยกตัวอย่างได้ ดังนี้

1. ประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นเป็นหนึ่งในประเทศที่น่าสนใจในการศึกษาเรื่องคอร์รัปชัน เนื่องจากญี่ปุ่น
เป็นประเทศที่มีการพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมที่ก้าวหน้าและมีการพัฒนาทางด้านสังคมที่สูง
แต่พบว่า การคอร์รัปชันและรูปแบบการให้สินบนได้ฝังลึกลงไปในวัฒนธรรมการเมือง (Mitchell,
1996) รูปแบบของการคอร์รัปชันได้กระจายโดยทั่วไปในประเทศญี่ปุ่น นับได้ว่ามีผลกระทบต่อ
สิทธิมนุษยชนและมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อระบบการเมือง การคอร์รัปชันทางการเมือง
ในประเทศญี่ปุ่นเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงรอยร้าวและความอ่อนแอของระบบการเมืองของญี่ปุ่น
ซึ่งในสภาพความเป็นจริงความอ่อนแอของระบบการเมืองส่งเสริมให้เกิดการคอร์รัปชันและการใช้

อำนาจในทางที่ผิด ในขณะที่รัฐบาลญี่ปุ่นส่งเสริมการพัฒนาประเทศและได้ออกกฎหมายดี ๆ หลายฉบับในการต่อต้านคอร์รัปชัน แต่ก็ยังไม่สามารถลดจำนวนของการรับสินบนในรัฐบาลได้

1.1 ยุทธศาสตร์ในการต่อต้านการคอร์รัปชัน

ยุทธศาสตร์ในการต่อต้านคอร์รัปชันของประเทศญี่ปุ่น ส่วนใหญ่ใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการต่อต้านคอร์รัปชัน ซึ่งกฎหมายที่ใช้ มีดังนี้

1.1.1 ประเทศญี่ปุ่นมีกฎหมายในการต่อต้านคอร์รัปชัน ได้แก่

1.1.1.1 The penal code

1.1.1.2 The national public service law

1.1.1.3 The local public service law

1.1.1.4 The unfair competition prevention law

1.1.2 จากการประชุม OECD ญี่ปุ่นได้ออกกฎหมายเกี่ยวกับการรับสินบน และมาตรการลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืน จำนวน 3 ฉบับ

1.1.2.1 The penal code

1.1.2.2 The code of criminal procedure

1.1.2.3 The commercial code

1.2 หน่วยงานภาคี

1.2.1 The United Nation Economic and Social Commission for Asia and Pacific (UNESCAP) ได้เสนอเงื่อนไขสำหรับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี 7 ประการ คือ

1.2.1.1 การมีส่วนร่วม

1.2.1.2 กฎหมาย

1.2.1.3 ความโปร่งใส

1.2.1.4 ความรับผิดชอบ

1.2.1.5 ความเท่าเทียมกัน ความเสมอภาค

1.2.1.6 ความมีประสิทธิภาพ

1.2.1.7 ความมีประสิทธิภาพและสามารถตรวจสอบได้

1.2.2 The United Nations Development Programme (UNDP) ได้เข้าร่วมสังเกตการณ์การดำเนินการด้านเศรษฐกิจ การเมือง การบริหารงานของเจ้าหน้าที่ในทุกระดับในประเทศญี่ปุ่น

1.2.3 Organization for Economic Co-operation and Development (OECD) จัดประชุมและกำหนดแนวทางในการต่อต้านการคอร์รัปชัน

1.2.4 The Asian Development Bank (ADB) ส่งเสริมการต่อต้านคอร์รัปชัน
ภายในประเทศและภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่า เครื่องมือในการต่อต้านคอร์รัปชันของประเทศญี่ปุ่น
โดยรวมเป็นเรื่องของมาตรการทางกฎหมายและความร่วมมือกับเครือข่ายองค์กรระหว่างประเทศ

2. ประเทศนิวซีแลนด์

กลุ่ม Transparency International (TI) ในเยอรมัน ได้เผยแพร่การจัดลำดับประเทศที่มี
การคอร์รัปชันประจำปี ค.ศ. 2006 เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน ค.ศ. 2006 โดยจัดให้นิวซีแลนด์อยู่ใน
กลุ่มประเทศที่มีการคอร์รัปชันน้อยที่สุด โดยนิวซีแลนด์ได้ 9.6 คะแนน จาก 10 คะแนน
โดยประเทศนิวซีแลนด์มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบเรื่องคอร์รัปชันและการให้สินบน
หลายหน่วยงาน สำหรับหน่วยงานภาครัฐ มีกระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานหลัก และมีหน่วยงาน
ภาคเอกชนอีกหลายหน่วยงานที่กระจายอยู่ทั่วไปในประเทศ นอกจากนี้ยังมีเว็บไซต์สำหรับให้
ประชาชนได้แจ้งเบาะแสการทุจริตและให้สินบน ซึ่งทุกหน่วยงานได้ส่งเสริมให้มีการตระหนักถึง
เรื่องการทุจริตและให้สินบนเป็นอาชญากรรมที่ผิดกฎหมายร้ายแรงของประเทศ (Heimann & Dell,
2007)

2.1 ยุทธศาสตร์ในการต่อต้านการคอร์รัปชัน

ประเทศนิวซีแลนด์เป็นประเทศที่ได้ชื่อว่าแทบจะไม่มีคอร์รัปชันเกิดขึ้น
และผลการจัดอันดับของหน่วยงานต่าง ๆ ก็แสดงให้เห็นว่าประเทศนิวซีแลนด์ เป็นประเทศ
ที่โปร่งใสปราศจากการคอร์รัปชัน สำหรับยุทธศาสตร์ในการต่อต้านคอร์รัปชันที่มีประสิทธิภาพ
นั้นมาจากการมีกฎหมายที่เข้มแข็ง ดังนี้

2.1.1 นิวซีแลนด์มีระบบกฎหมายที่นำมาใช้อย่างเท่าเทียมกันในการค้าการลงทุน
และไม่ยอมรับการเรียกรับเงินผลประโยชน์

2.1.2 นิวซีแลนด์ มีกฎหมายด้านหน้าที่ทางการเงินได้สนับสนุนให้เกิด
ความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณของรัฐบาล โดยเน้นเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้

2.1.2.1 ให้มีการทำรายงานที่เปิดเผยเมื่อสิ้นปีงบประมาณ รวมทั้งเปลี่ยนระบบ
การบัญชีเป็นแบบ Accrual-based

2.1.2.2 กำหนดให้มีการเปรียบเทียบการแข่งขันของศักยภาพทางการเงิน

2.1.2.3 สนับสนุนให้มีการรวบรวมการนำงบประมาณไปใช้อย่างเปิดเผย

และโปร่งใส

2.1.2.4 มีการจัดทำรายงานทางการเงินของภาครัฐ

2.1.3 นิวซีแลนด์มีกฎหมายในการปกป้องผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำผิด และการให้สินบน

2.2 หน่วยงานภาคี

2.2.1 New Zealand Institute of Chartered Accountants ได้นำสโลแกน ไม่รับสินบนรวมในหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพ

2.2.2 The United Nations Convention against Corruption (UNCAC)

2.2.3 Organization for Economic Co-operation and Development (OECD) ส่งเสริมการต่อต้านคอร์รัปชันภายในประเทศและภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ตลอดจนการจัดประชุม ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านคอร์รัปชัน การออกกฎหมายในการต่อต้านคอร์รัปชัน และแลกเปลี่ยน ประสบการณ์และให้คำแนะนำด้านยุทธศาสตร์ในการต่อต้านคอร์รัปชัน

2.2.4 World Bank ส่งเสริมยุทธศาสตร์ในการต่อต้านคอร์รัปชันใน 4 ประเด็น คือ

2.2.4.1 ป้องกันการโกงและการคอร์รัปชันในโครงการที่ World Bank ให้การสนับสนุน

2.2.4.2 ช่วยเหลือประเทศที่ร้องขอให้ World Bank ช่วยสนับสนุนการลด คอร์รัปชันภายในประเทศ

2.2.4.3 ส่งเสริมยุทธศาสตร์การทำบัญชีที่มีความชัดเจนในประเทศที่ให้ ความช่วยเหลือ

2.2.4.4 ให้การสนับสนุนประเทศต่างๆ ในการลดการคอร์รัปชัน

สรุปว่า ประเทศนิวซีแลนด์ ได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่แทบจะไม่มีคอร์รัปชัน โดยใช้ เครื่องมือต่อต้านการคอร์รัปชันหลัก ๆ ได้แก่ การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด ตั้งแต่กฎหมาย การลงทุน กฎหมายการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐ และกฎหมายคุ้มครองผู้ให้เบาะแสการคอร์รัปชัน

3. ประเทศฮ่องกง

หน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรงในการต่อต้านการคอร์รัปชันของฮ่องกง คือ คณะกรรมการ อิสระต่อต้านคอร์รัปชัน (Independent Commission Against Corruption: ICAC) มีหน้าที่หลัก ๆ คือ การรับและพิจารณาข้อร้องเรียนการทุจริตคอร์รัปชัน และสืบสวนข้อกล่าวหาว่าด้วยการทุจริต คอร์รัปชัน

ในการปฏิบัติงานของ ICAC มีเป้าปฏิบัติที่สนับสนุนให้การดำเนินงานสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ คือ มีการดำเนินการสอบสวนและลงโทษผู้กระทำผิดอย่างเข้มงวด มีการจำกัด โอกาสในการทุจริตคอร์รัปชันทั้งในภาครัฐและเอกชน โดยการปรับปรุงระบบบริหาร การให้คำแนะนำ และการฝึกอบรมภาคปฏิบัติ และมีการเปลี่ยนแปลงค่านิยมและทัศนคติพื้นฐาน

ต่อสวนรวมที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชัน โดยการให้ความรู้แก่สาธารณะชนถึงความเลวร้าย และผลเสียหายของการทุจริตคอร์รัปชัน เพื่อสร้างสังคมให้มีคุณธรรมจริยธรรม และยกระดับความน่าเชื่อถือของประเทศให้เป็นที่ยอมรับของนานาชาติ

3.1 ยุทธศาสตร์ในการต่อต้านการคอร์รัปชัน

ประเทศฮ่องกงโดยการดำเนินงานของ ICAC ได้วางแนวทางหลักหรือยุทธศาสตร์ในการต่อต้านคอร์รัปชันไว้ 3 ประการ โดยให้ความสำคัญกับการเป็นยุทธศาสตร์ที่รอบคอบรอบด้าน เป็นยุทธศาสตร์ที่วางแนวทางระยะยาว และเป็นยุทธศาสตร์ที่อยู่บนหลักการของการบูรณาการทุกแนวทางของการต่อสู้

3.1.1 ยุทธศาสตร์ด้านการสืบสวน สอบสวน (Investigation) มีลักษณะเป็นการกระทำตอบโต้การทุจริต หลังจากได้รับการร้องเรียนจากแหล่งต่าง ๆ หน่วยปฏิบัติการของ ICAC จะทำการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ ฝ่ายปฏิบัติการ (Operations department)

3.1.2 ยุทธศาสตร์การป้องกัน (Prevention) ยุทธศาสตร์นี้เน้นไปที่การจัดโอกาสการกระทำทุจริตเชิงระบบ (Systematic corruption offense) ในองค์กรภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน หน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์นี้คือ ฝ่ายป้องกันการทุจริต (Corruption prevention department)

3.1.3 ยุทธศาสตร์การศึกษา (Education) เป็นการดำเนินการให้การศึกษาแก่ประชาชนและสาธารณะ เพื่อให้เกิดความรู้และเข้าใจว่าการทุจริตคอร์รัปชันเป็นสิ่งชั่วร้าย ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคมอย่างไร และในขณะเดียวกันยุทธศาสตร์นี้จะเป็นพื้นฐานและเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาการสนับสนุนที่เข้มแข็งจากประชาชนและชุมชน หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการตามยุทธศาสตร์นี้คือ ฝ่ายชุมชนสัมพันธ์ (Community relation department)

3.2 แนวทางการดำเนินงานและมาตรการต่อต้านคอร์รัปชัน

โครงสร้างของ ICAC ได้แบ่งหน่วยงานออกเป็น 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายป้องกันการทุจริตและฝ่ายชุมชนสัมพันธ์ ซึ่งแต่ละหน่วยมียุทธศาสตร์ในการดำเนินงานตามที่กล่าวแล้วข้างต้น โดยแต่ละหน่วยงานมีแนวทางดำเนินงานและมาตรการ ดังนี้

3.2.1 ฝ่ายปฏิบัติการ กำหนดแนวทางมาตรการในการทำงานไว้ ดังนี้

3.2.1.1 สืบสวนสอบสวน และดำเนินคดีผู้ถูกกล่าวหากระทำทุจริต

3.2.1.2 เปิดเผยให้สาธารณะชนได้ทราบถึงกรณีการทุจริตในภาครัฐ

และภาคเอกชน

3.2.1.3 การแจ้งบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของข้าราชการของรัฐ

3.2.1.4 การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การเยี่ยมชมและดูการฝึกงาน
ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศต่าง ๆ รวมถึงหน่วยงานที่สนับสนุน

3.2.1.5 ติดต่อประสานงานและสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานต่างประเทศ

3.2.1.6 เป็นเจ้าภาพจัดประชุมสัมมนาว่าด้วยการทุจริต และผลิตนิตยสาร
ราย 4 เดือน ชื่อ ICAC Newsletters

3.2.2 ฝ่ายป้องกันการทุจริต มีแนวทางและมาตรการในการทำงาน ดังนี้

3.2.2.1 ให้คำปรึกษาแนะนำการศึกษาป้องกัน ตลอดจนข้อพึงระวังเกี่ยวกับการ
การทุจริต แก่เจ้าหน้าที่ทุกระดับของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน

3.2.2.2 จัดสัมมนาให้แก่ผู้บริหารและผู้ช่วย เพื่อการบริหารเจ้าหน้าที่
ในหน่วยงานที่ตนรับผิดชอบ

3.2.3 ฝ่ายชุมชนสัมพันธ์ มีแนวทางและมาตรการในการทำงาน ดังนี้

3.2.3.1 ให้การศึกษาและความรู้เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการติดสินบน
และการทุจริต

3.2.3.2 ให้การศึกษาแก่คนรุ่นใหม่ในโรงเรียนและสถานศึกษาทุกระดับ

3.2.3.3 กระตุ้นและส่งเสริมให้ชุมชนริเริ่มมาตรการป้องกันการทุจริต
และรายงานข้อสงสัยเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการทุจริต

3.2.3.4 ร่วมมือกับหน่วยงานบริการชุมชนและเจ้าหน้าที่ ในการจัดกิจกรรม
ชุมชน

3.3 หน่วยงานภาคีต่อต้านการคอร์รัปชัน

การดำเนินงานของ ICAC เพื่อให้การผลักดันยุทธศาสตร์เป็นไปตามที่วางแผนไว้
วิเคราะห์ได้ว่ามีบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุน คือ

3.3.1 คณะที่ปรึกษาของ ICAC จำนวน 4 คณะ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากผู้ว่าการ
เกาะฮ่องกง

3.3.2 ผู้บริหารและบุคลากรในหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เข้าร่วม
ประชุมสัมมนาซึ่งจัดโดย ICAC เพื่อให้คำปรึกษาและข้อพึงระวังเกี่ยวกับการทุจริต

3.3.3 ผู้นำและองค์กรชุมชนที่ฝ่ายชุมชนสัมพันธ์เข้าไปเกี่ยวข้องด้วย โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งสถานศึกษาในชุมชน

3.3.4 หน่วยงานของต่างประเทศ ทั้งหน่วยงานการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตของต่างประเทศหรือหน่วยงานสนับสนุนอื่น ๆ ที่ ICAC ได้แลกเปลี่ยนข้อมูล หรือไปดู
การฝึกงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

สรุปได้ว่า ช่องก่งประสบความสำเร็จในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน โดยมีจุดเริ่มต้นที่การกำหนดยุทธศาสตร์การทำงานให้ชัดเจน คือ มียุทธศาสตร์ด้านการสืบสวน สอบสวน ยุทธศาสตร์ด้านการป้องกัน และยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา ให้ความรู้ที่ถูกต้องกับประชาชน

4. ประเทศสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์ในยุคก่อนการได้อิสรภาพจากการปกครองของมาเลเซีย มีหน่วยงานที่รับผิดชอบปราบปรามการทุจริตชื่อว่า แผนกต่อต้านการคอร์รัปชัน (Anti Corruption Branch: ACB) ในสังกัดกรมสอบสวนคดีอาญา (Criminal Investigation Department: CID) โดยอาศัยกำลังตำรวจที่ยึดตัวมาเป็นผู้ปฏิบัติงาน แต่การดำเนินงานไม่มีอะไรดีขึ้นเพราะเจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำผิดเสียเอง แม้ในระยะต่อมา จะตั้งหน่วยงานขึ้นมาใหม่ซึ่งเป็นหน่วยงานอิสระและทำหน้าที่ต่อต้านการทุจริตโดยเฉพาะ แต่สถานการณ์การทุจริตโดยทั่วไปก็ไม่เปลี่ยนแปลงจากเดิมมากนัก หน่วยงานที่รับผิดชอบทำหน้าที่ต่อต้านการทุจริตของสิงคโปร์ที่ตั้งขึ้นใหม่และดำเนินการมาจนถึงปัจจุบัน คือ สำนักสืบสวนการประพฤติอันเป็นทุจริต (Corruption Practices Investigation Bureau: CPIB) ซึ่งตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1952 ในระยะแรกการดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จเพราะสาเหตุมาจาก (1) ความอ่อนแอของกฎหมายต่อต้านการทุจริต ที่ไม่ให้อำนาจแก่หน่วยงานในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้กระทำฐานทุจริต นอกจากนี้ CPIB ยังไม่มีอำนาจเพียงพอในการบังคับใช้กฎหมายทั้งในด้านการสืบสวน การดำเนินคดี และการนำคนผิดมาลงโทษ (2) เจ้าหน้าที่รัฐจำนวนมากกระทำทุจริตเสียเอง และกฎหมายต่อต้านการทุจริตไม่เอื้อต่อการสร้างหลักฐานที่เป็นรูปธรรมสามารถเอาผิดข้าราชการเหล่านั้น (3) ประชาชนส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย เพราะเป็นคนที่ยอพยพมาจากถิ่นต่าง ๆ ขาดความรู้เรื่องสิทธิด้านต่าง ๆ ของตน ประชาชนเหล่านี้มีความเคยชินกับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมของเจ้าหน้าที่เพราะเกรงจะถูกกลั่นแกล้งหรือล้างแค้น (4) ประชาชนคุ้นเคยกับวัฒนธรรมการให้สินบนเจ้าหน้าที่ เพื่อแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์หรือบริการที่ต้องการ (5) เจ้าหน้าที่ของรัฐในขณะนั้นได้รับเงินเดือนน้อยเมื่อเทียบกับภาคธุรกิจเอกชน ทำให้ขาดความเชื่อในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต และมีแนวโน้มกระทำทุจริต (6) เจ้าหน้าที่ส่วนหนึ่งที่ยึดตัวมาปฏิบัติงานระยะสั้น โดยเฉพาะจากกรมตำรวจ ไม่มีความผูกพันกับภารกิจและความพร้อมที่จะต่อสู้กับการทุจริตคอร์รัปชัน รวมถึงมีการโยกย้ายบ่อยครั้ง

4.1 ยุทธศาสตร์ในการต่อต้านการคอร์รัปชัน

ในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ประเทศสิงคโปร์ได้มีการจัดระเบียบทางสังคมใหม่จนเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ ซึ่งจากการสำรวจขององค์การความโปร่งใสระหว่างประเทศ

พบว่า สิงคโปร์เป็นประเทศที่มีการคอร์รัปชันน้อยมากคือมีความโปร่งใสเป็นอันดับ 5 จากจำนวน 163 ประเทศทั่วโลกที่มีการสำรวจในปี 2006 ซึ่งยุทธศาสตร์ในการต่อสู้กับการคอร์รัปชัน คือ

4.1.1 ยุทธศาสตร์ด้านความมุ่งมั่นทางการเมือง (Political wills) โดยเริ่มจากผู้นำของประเทศคนสำคัญคืออดีตนายกรัฐมนตรี ลี กวน ยิว ที่ส่งเสริมกระตุ้นให้ผู้บริหารประเทศเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่มีการคอร์รัปชันและมีความพอเพียง บริหารงานด้วยความซื่อสัตย์ เป็นการยกระดับประเทศ ซึ่งจะทำให้ประเทศสิงคโปร์สามารถยืนหยัดอยู่ได้ ต่างชาติจะมาลงทุนในสิงคโปร์

4.1.2 ยุทธศาสตร์ด้านนิติบัญญัติ (Strong anti-corruption law/ administrative) ในปี ค.ศ. 1960 สิงคโปร์ได้ออกกฎหมายป้องกันการคอร์รัปชัน (The prevention of corruption act) ที่เพิ่มอำนาจให้ CPIB สามารถจัดการลงโทษผู้กระทำผิดได้เด็ดขาดมากขึ้น ทำให้ผู้กระทำผิดไม่สามารถหลบหนีการลงโทษได้ และในปี ค.ศ. 1989 ได้ออกกฎหมายคอร์รัปชัน (การยึดทรัพย์สิน) โดยให้อำนาจศาลที่จะยึดทรัพย์สินของผู้กระทำผิดฐานทุจริต ไม่ว่าจะเป็ นในกรณีทรัพย์สินไม่เพียงพอที่จะใช้คืน ผู้กระทำผิดหลบหนี หรือเสียชีวิตก่อนถูกตัดสินคดี

4.1.3 ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารองค์กร (Independent CPIB) มุ่งไปที่หน่วยงานของ CPIB ให้มีบทบาทและอำนาจการทำงานอย่างอิสระ ตรงไปตรงมา ไม่น้อมเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ลดขั้นตอนและระเบียบปฏิบัติในการทำงานที่ไม่จำเป็น ทบทวนค่าตอบแทนอย่างสม่ำเสมอเพื่อไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำกับภาคเอกชน จัดหาเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนมาดำรงตำแหน่งแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ยึดตัวมา เป็นต้น

4.2 แนวทางและมาตรการในการต่อต้านการคอร์รัปชัน

เพื่อป้องกันการคอร์รัปชัน สิงคโปร์ได้วางมาตรการลดโอกาสที่จะทุจริตของข้าราชการด้วยการกำหนดให้มีการทบทวนวิธีการ ขั้นตอนการทำงาน การแสดงหนี้สิน การเปิดเผยทรัพย์สิน และการลงทุน ตลอดจนห้ามรับของขวัญ ที่สำคัญ คือ ได้ออกระเบียบปฏิบัติและไม่พึงปฏิบัติสำหรับข้าราชการ ที่เรียกว่า “Do’s and don’ts for public officers”

4.2.1 สิ่งที่เจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติ ประกอบด้วย

4.2.1.1 รายงานเบาะแสการทุจริตหรือเมื่อมีการมาทาบถามให้รับของขวัญ

4.2.1.2 จำกัดขอบเขตความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่รัฐอื่น เพื่อหลีกเลี่ยง

ข้อกล่าวหาในการสร้างพวกพ้องหรือพรรคพวก อันจะนำไปสู่การคอร์รัปชัน

4.2.1.3 แจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทรัพย์สินในบริษัทธุรกิจ ทั้งของตน

และครอบครัว และหลีกเลี่ยงการเข้าร่วมกำกับดูแลโครงการที่เกี่ยวข้องกับบริษัทดังกล่าว

- 4.2.1.4 ปฏิบัติต่อบุคคลต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม โดยปราศจากความกลัวและความชอบพอส่วนตัว
- 4.2.1.5 สร้างความเข้าใจและหาความรู้แก่ตนเอง เกี่ยวกับข้อกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการคอร์รัปชัน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐอย่างเหมาะสม
- 4.2.1.6 เจ้าหน้าที่รัฐพึงปรึกษาหัวหน้า หากมีข้อสงสัยในสิ่งที่ปฏิบัติว่าถูกต้องหรือไม่
- 4.2.1.7 มีความซื่อสัตย์และผูกพันในการปฏิบัติงาน
- 4.2.2 สิ่งที่เจ้าหน้าที่ต้องไม่ปฏิบัติ
- 4.2.2.1 ห้ามรับรางวัลใด ๆ จากเจ้าหน้าที่รัฐอื่น เพื่อให้ทำบางสิ่งบางอย่างที่อยู่ในความรับผิดชอบ
- 4.2.2.2 ห้ามรับรางวัลใด ๆ เพื่อให้ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่
- 4.2.2.3 ห้ามรับรางวัลใด ๆ เพื่อโน้มน้าวให้เลือกปฏิบัติในแนวที่ชอบเป็นพิเศษต่อผู้ใดผู้หนึ่งในการทำงาน
- 4.2.2.4 ห้ามกรอกข้อมูลหรือข้อความที่ไม่ถูกต้องหรือผิดพลาดโดยตั้งใจในเอกสารทางราชการ
- 4.2.2.5 ห้ามรับเชิญไปทานอาหารหรือไปในแหล่งบันเทิง จากผู้ที่เจ้าหน้าที่รัฐผู้นั้นมีงานราชการเกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันการให้สิทธิพิเศษส่วนตัวและเอาเปรียบคู่แข่ง
- 4.2.2.6 ห้ามรับของขวัญจากคนที่เจ้าหน้าที่รัฐผู้นั้นมีงานราชการเกี่ยวข้องไม่ว่าจะมีเหตุผลใด โอกาสใดหรือเทศกาลใด
- 4.2.2.7 ห้ามเชิญบุคคลที่มีงานราชการเกี่ยวข้อง มาในงานที่ตัวเองจัดขึ้น
- 4.2.2.8 ห้ามรับจ้างทำงานนอกเวลาที่มีค่าจ้าง หรือในบริษัทธุรกิจเอกชน โดยไม่ได้รับการยินยอมจากผู้บังคับบัญชา
- 4.2.2.9 ห้ามรับค่าธรรมเนียมหรือค่าวิชาชีพ จากผู้มาติดต่อราชการ
- 4.2.2.10 ห้ามรับค่าจ้าง หรือค่าตอบแทนจากผู้ที่เป็นคู่สัญญา ในการทำงานเกินเวลาราชการในการดูแลโครงการนั้น ๆ
- 4.2.2.11 ห้ามร่วมลงทุนกับผู้ใดที่มีความเกี่ยวข้องกับทางราชการ
- 4.2.2.12 ห้ามรับข้อเสนอหรือหุ้นในธุรกิจ หรือรับช่วงงาน จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับราชการ

- 4.2.2.13 ห้ามรับค่าคอมมิชชั่นหรือค่าส่วนแบ่ง จากผู้ที่เป็นคู่สัญญา
กับหน่วยงานราชการ
- 4.2.2.14 ห้ามรับข้อเสนอ ค่าธรรมเนียมการให้บริการ จากผู้ที่เกี่ยวข้อง
กับงานราชการ
- 4.2.2.15 ห้ามใช้ความสัมพันธ์ฉันท์พี่น้อง กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับทางราชการ
หรือมีความสัมพันธ์ส่วนตัว
- 4.2.2.16 ห้ามรับเชิญไปต่างประเทศกับผู้รับจ้างกับส่วนราชการ หรือไปใน
ที่ทำงานของผู้รับจ้าง ยกเว้นกรณีที่มีเหตุผลที่ต้องทำเช่นนั้น
- 4.2.2.17 ห้ามจัดประชุมอย่างเป็นทางการ หรือทำการต่อรองกับผู้รับจ้าง
กับราชการ ในสถานที่ราชการหรือที่ทำงานของผู้รับจ้าง ยกเว้นมีเหตุผลที่ต้องทำเช่นนั้น
- 4.2.2.18 ห้ามไปเยี่ยมบ้านหรือที่ทำงานของผู้รับจ้าง ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน
ราชการ
- 4.2.2.19 ห้ามรับเงินกู้ (แม้จะมีหรือไม่มีประกัน) จากผู้รับจ้างที่เกี่ยวกับ
หน่วยงานราชการ
- 4.2.2.20 ห้ามรับข้อเสนอการจ้างงานใด ๆ จากผู้รับจ้างในขณะที่ดูแลโครงการ
ที่เกี่ยวข้อง
- 4.2.2.21 ห้ามไม่ให้ผู้รับจ้างจ่ายเงิน หรือชดใช้เงินแทนตัวเอง
- 4.2.2.22 ห้ามปล่อยให้ผู้ผลประโยชน์ส่วนตัวเข้ามายุ่งเกี่ยวกับงาน
ในความรับผิดชอบ
- 4.2.2.23 ห้ามสร้างความเสียหายแก่รัฐบาล เช่น การซื้อหรือแนะนำจุดบกพร่อง
ของการจัดจ้างให้แก่ผู้รับจ้าง ไม่ว่าตัวเองจะได้รับหรือไม่ได้รับรางวัลก็ตาม
- 4.3 หน่วยงานภาคีในการต่อต้านการคอร์รัปชัน
- ในการป้องกันการคอร์รัปชันของประเทศสิงคโปร์ มีหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง
ร่วมเป็นภาคีในการทำงานนอกเหนือจาก CPIB แล้ว ได้แก่ นักการเมือง รัฐมนตรี ในระดับนโยบาย
และข้าราชการผู้ใหญ่ ที่ประพฤติเป็นตัวอย่างในการทำงานด้วยความซื่อสัตย์ และในระดับ
ปฏิบัติ มีเจ้าหน้าที่ ข้าราชการประจำในหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ เป็นกำลังสำคัญ ซึ่งได้มี
การออกกระเบียบว่าด้วยสิ่งที่ต้องปฏิบัติและต้องไม่ปฏิบัติไว้เป็นแนวทางการทำงาน
- สรุปได้ว่า ความสำเร็จของการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันของสิงคโปร์ มีสาเหตุ
สำคัญตั้งแต่ฝ่ายนโยบาย คือ รัฐบาลมีความจริงจังให้ความสำคัญ ต่อมา คือ การออกกฎหมาย
กำหนดระเบียบที่ชัดเจนให้ข้าราชการปฏิบัติ และมีหน่วยงานที่รับผิดชอบงานต่อต้านคอร์รัปชัน

ซึ่งมีอำนาจอย่างเต็มที่

5. ประเทศสวีเดน

สวีเดนเป็นประเทศหนึ่งที่มีการทุจริตคอร์รัปชันมีอยู่จำนวนน้อย และหน่วยงานที่รับผิดชอบในการต่อต้านการคอร์รัปชัน คือ สำนักงานตรวจสอบแห่งชาติสวีเดน (Swedish National Audit Office: SNAO) มีฐานะเป็นหน่วยงานอิสระในการการตรวจสอบสูงสุดในการกำกับของรัฐสภา โดยเป็นหน่วยงานที่ปรับปรุงมาจากการรวมตัวกันของ 2 หน่วยงานหลักในการตรวจสอบของประเทศ คือ สำนักงานผู้ตรวจสอบแห่งรัฐสภา (Parliamentary auditors) และสำนักงานตรวจสอบแห่งชาติสวีเดนเดิม (Swedish National Audit Office: SNAO หรือ Riks ReVisionen: RRV) ในปี ค.ศ. 2003 มีหน้าที่รายงานผลการตรวจสอบบัญชีและการบริหารของหน่วยงานของรัฐบาล และตรวจสอบประสิทธิภาพ ประสิทธิผลการดำเนินงานของรัฐบาล และของหน่วยงานราชการ นอกจากนี้ SNOA ยังทำหน้าที่เป็นองค์กรระหว่างประเทศ โดยเป็นตัวแทนของสวีเดนในองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศว่าด้วยสถาบันเพื่อการตรวจสอบ (International Organization of Supreme Audit Institutions: INTOSAI) ของกลุ่มสหภาพยุโรป อีกด้วย

5.1 ยุทธศาสตร์ในการต่อต้านการคอร์รัปชัน

ประเทศสวีเดน มีแนวทางหลักหรือยุทธศาสตร์ในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน และการให้สินบนจากรายงานขององค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา ดังนี้

5.1.1 ยุทธศาสตร์ด้านกฎหมายและการลงโทษผู้กระทำผิด (Legislation proscribing corrupt activities and establishing sanctions) ตามกฎหมายสวีเดน (Swedish penal code) การคิดสินบนและการรับสินบนถือเป็นความผิดทางอาญา ไม่ว่าผู้รับจะเป็นพนักงานของรัฐหรือพนักงานบริษัทเอกชน ไม่ว่าตำแหน่งสูงหรือต่ำ และไม่ว่าจะเป็นพนักงานส่วนกลางหรือส่วนท้องถิ่น การลงโทษความผิดฐานให้และรับสินบน คือ การปรับหรือติดคุก 2 ปี เป็นส่วนมาก แต่ถ้าเป็นกรณีที่โทษอุกฉกรรจ์อาจจำคุกถึง 6 ปี นอกจากนี้ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระเบียบการปฏิบัติงานของข้าราชการทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น คือ พระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการ (Swedish administrative procedure act) กฎีกฎีกาว่าด้วยการปฏิบัติงานของราชการ (Agencies ordinance) และพระราชบัญญัติว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น (Swedish local administrative government act)

นอกเหนือจากนั้น ยังมีกฎหมายที่ส่งเสริมการให้ข้อมูล การเปิดเผยขั้นตอนในการทำงานที่ก่อให้เกิดความโปร่งใส คือ กฎหมายว่าด้วยเสรีภาพของสื่อ (Freedom of the press act of 1766) กฎหมายพื้นฐานว่าด้วยเสรีภาพในการแสดงออก ((Fundamental on freedom of

expression) ประมวลกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีในศาล (Code of judicial procedure) และประมวลกฎหมายว่าด้วยการบริหารวิธีพิจารณาคดี (Code of administrative judicial procedure)

5.1.2 ยุทธศาสตร์ด้านการกระจายอำนาจและพัฒนาองค์กร เป็นการแบ่งภาระงานด้านการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันไปยังหน่วยงานทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ที่เป็นทั้งหน่วยงานของราชการ หน่วยงานอิสระ และหน่วยงานของเอกชนหรือองค์กรไม่แสวงหากำไร ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้มีหน้าที่แตกต่างกันไปทั้งติดตาม ตรวจสอบการทำงานของรัฐมนตรี ประเมินผลการทำงานของข้าราชการ รายงานผลการดำเนินงานและให้คำปรึกษา ตรวจสอบ หรือเป็น โจทก์ฟ้อง และศาลตัดสินลงโทษการทำผิดฐานทุจริต

5.2 แนวทางมาตรการในการต่อต้านการคอร์รัปชัน

แนวทางดำเนินงานและมาตรการสำคัญที่สวีเดนใช้ในการต่อต้านการคอร์รัปชัน คือ การให้แนวทางและการฝึกอบรม (Guidance and training) สำหรับข้าราชการหรือนักการเมือง ในเรื่องที่ว่าด้วยจรรยาบรรณในการทำงาน และความตระหนักในจริยธรรม

ในระดับชาติ มีการจัดสัมมนาในหัวข้อผู้นำกับจริยธรรมสำหรับอธิบดีในหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้เป็นไปตามกรอบนโยบายว่าด้วยภาวะผู้นำของรัฐบาล เพื่อให้หัวหน้าหน่วยงาน มีความตระหนักและให้ความสำคัญกับจริยธรรมที่ดี และหลีกเลี่ยงความเสี่ยงที่จะคอร์รัปชัน

ในระดับท้องถิ่น เทศบาล และสภาเมืองบางแห่ง มีคณะกรรมการจริยธรรม ที่จะมาแลกเปลี่ยนกันในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม บางแห่งมีการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการคอร์รัปชัน เพื่อให้ข้อมูลแก่สมาชิกสภา บางแห่งอาจจะเพิ่งเริ่มต้นแต่หลายแห่งได้บังคับใช้จริยธรรมเหล่านั้น เพื่อควบคุมการ คอร์รัปชันและมีการปรับปรุงไปด้วย โดยอาศัยความร่วมมือกับกลุ่มอาชีพ ในท้องถิ่นนั้น ๆ มาพูดคุยและช่วยกันปรับแก้

5.3 หน่วยงานภาคีต่อต้านคอร์รัปชัน

จากยุทธศาสตร์ในการต่อต้านการคอร์รัปชัน สวีเดนมีหน่วยงานภาคีที่ทำงานร่วมกัน ในด้านนี้กับ SNAO หลากหลายประเภท คือ

5.3.1 องค์กรภาครัฐ ได้แก่ ผู้ตรวจการรัฐสภา (Ombudsman) ศาล (Court) สำนักงานบริหารการเงินแห่งชาติ (National Financial Management Authority: ESV) สภาเทศบาล และสภาเมือง (Municipality Assembly and Country Council)

5.3.2 องค์กรนอกภาครัฐ ได้แก่ ธนาคาร (Banks) ที่ให้ข้อมูลบัญชีการเบิกจ่าย ในการสืบสวนถึงการรับสินบน หอการค้า (Swedish Chamber of Commerce) ให้คำแนะนำ

และแนวทางปฏิบัติแก่บริษัทต่าง ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงความผิดว่าด้วยการติดสินบน สถาบันต่อต้านสินบน (Swedish Institute against Bribe) ซึ่งเป็นองค์กรไม่แสวงหากำไรที่ทำงานร่วมกับหอการค้าและกลุ่มวิชาชีพในท้องถิ่น (Occupational Groups) ที่ทำงานร่วมกับเทศบาลและสภาเมือง

5.3.3 หน่วยงานระหว่างประเทศ ได้แก่ สหประชาชาติ (UN) องค์กรความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) และสหภาพยุโรป (EU)

แม้ว่าการคอร์รัปชันในสวีเดนจะมีไม่มาก แต่จากรายงานของ SNAO ที่เสนอต่อรัฐบาลพบว่า ในการทำงานต่อต้านคอร์รัปชันยังมีจุดอ่อน คือ มาตรการต่าง ๆ ยังไม่ถูกระบุเป็นอันดับแรก ๆ ของวาระทางการเมือง ยังมีความล้มเหลวในการแปลงการบริหารจัดการในการไม่ยอมรับการคอร์รัปชัน ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม (A lack of management's rejection of corruption) และยังขาดความชัดเจนของกฎเกณฑ์และคำแนะนำในการทำงาน (A lack of clarity in the rules and directives)

ในกรณีของประเทศสวีเดน สรุปได้ว่า เงื่อนไขที่ทำให้ทำงานต่อต้านคอร์รัปชันประสบความสำเร็จ คือ การระบุให้คอร์รัปชันเป็นเรื่องอาญาซึ่งมีโทษร้ายแรง และหน่วยงานที่รับผิดชอบ เป็นความร่วมมือกันขององค์กรหลาย ๆ แห่งตั้งแต่ระดับชาติมีผู้ตรวจการแผ่นดิน เป็นต้น ไปจนถึงระดับท้องถิ่นมีสภาเทศบาล เป็นต้น

จากข้อมูลการดำเนินงานต่อต้านทุจริตคอร์รัปชันของต่างประเทศข้างต้น พอสรุปได้ว่าการทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่ต้องใช้ระยะเวลาในการแก้ไข แต่ก็สำเร็จลงได้ด้วยปัจจัยที่สำคัญคือ (1) นโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการต่อต้านคอร์รัปชัน ต้องได้รับการปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมแก่สภาพสังคม และฝ่ายนโยบายให้ความสำคัญจนบรรลุเป็นวาระสำคัญของชาติ (2) หน่วยงานที่รับผิดชอบ อาจมีเพียงหน่วยงานเดียวแต่ต้องมีอำนาจครอบคลุมทั้งการสืบสวนสอบสวน และส่งฟ้องต่อศาลในการดำเนินคดี หรือเป็นความร่วมมือจากหลาย ๆ หน่วยงานของรัฐที่แบ่งหน้าที่กันทำภายใต้ทิศทางที่เป็นเอกภาพ (3) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมต่องานที่รับผิดชอบ และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ (4) งานต่อต้านคอร์รัปชัน ต้องได้รับการยอมรับว่าเป็นสิ่งสำคัญในองค์กรทุกระดับทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยอาจจะตั้งหน่วยงานใด ๆ ขึ้นมารับผิดชอบโดยตรงในแต่ละองค์กรนั้น ๆ (5) กฎหมายหรือระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชัน ต้องมีความชัดเจน ไม่ทำให้เกิดข้อถกเถียงโต้แย้งในภายหลัง อันเนื่องมาจากการใช้ดุลยพินิจหรือการตีความ (6) การดำเนินงานของภาครัฐ ต้องอาศัยเครือข่ายความร่วมมือจากองค์กรภาคประชาสังคม ภาคเอกชน ทั้งระดับชุมชนท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติ

โดยสรุป การคอร์รัปชันเป็นที่ยอมรับทั่วไปว่าเป็นการกระทำผิดที่ได้พัฒนารูปแบบ ความสลับซับซ้อนมากขึ้นตามยุคสมัย และส่งผลเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจ สังคมและการพัฒนา ประเทศโดยรวม ทำให้ต้องมีหน่วยงานเข้ามาดูแลเป็นการเฉพาะเพื่อทำหน้าที่ป้องกัน และปราบปราม โดยการใช้นโยบายต่าง ๆ และอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานภาคีอื่น ๆ ประกอบการดำเนินงาน แต่การคอร์รัปชันบางอย่างกำลังได้รับการยอมรับว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดา และยอมรับได้เมื่อกำนิยมของคนในสังคมเปลี่ยนไป ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าท้ออย่างมากต่อบทบาท ของหน่วยงานผู้รับผิดชอบ ในการแสวงหาวิธีการทำหน้าที่ที่เหมาะสมต่อไปในอนาคต

แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

ความหมายของการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

อานันท์ ปันยารชุน (2542) กล่าวถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีหรือ Good governance ว่า คือ ผลลัพธ์ของการจัดการกิจกรรมซึ่งบุคคลและสถาบันทั่วไป ภาครัฐและเอกชน มีผลประโยชน์ร่วมกันได้กระทำลงไปหลายทาง มีลักษณะเป็นขบวนการที่เกิดขึ้นต่อเนื่อง ซึ่งอาจนำไปสู่การผสมผสานผลประโยชน์ที่หลากหลายและขัดแย้งกันได้

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542, หน้า 17-18) กล่าวว่า คำว่า ธรรมาภิบาลธรรมรัฐนั้น ตรงกับ คำภาษาอังกฤษว่า “Good governance” เริ่มใช้กันแพร่หลายภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ และหลังจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ทั้งนี้ เนื่องมาจากในหนังสือแสดงเจตจำนงกู้เงินจำนวน 17.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ จากกองทุนการเงิน ระหว่างประเทศ (IMF) รัฐบาลไทยให้คำมั่นว่าจะต้องสร้าง “Good governance” ขึ้นในการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งแสดงโดยปริยายว่า ทั้งรัฐบาลไทยและกองทุนการเงินระหว่างประเทศเชื่อว่า วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นเป็นผลส่วนหนึ่งมาจากการบริหารจัดการที่ไม่ดีหรือธรรมาภิบาล (Bad governance)

United Nations Development Program (2004) ให้นิยาม Good governance ว่าหมายถึง การดำเนินงานของภาคการเมือง การบริหาร และเศรษฐกิจที่จะจัดการกิจการของประเทศ ในทุกระดับ ประกอบด้วยกลไกกระบวนการ และสถาบันต่าง ๆ ที่ประชาชนและกลุ่มสามารถ แสดงออกซึ่งผลประโยชน์ปกป้องสิทธิของตนเองตามกฎหมาย และแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกัน บนหลักการของการมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ การส่งเสริมหลักนิติธรรม เพื่อให้มั่นใจว่าการจัดลำดับความสำคัญทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ยืนอยู่บนความเห็นพ้อง ต้องกันทางสังคม และเสียงของคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสได้รับการพิจารณาในการตัดสินใจ จัดสรรทรัพยากรเพื่อการพัฒนา

การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ตามเป้าหมายของสังคมไทยจึงหมายถึง กติกา หรือกฎเกณฑ์การบริหารการปกครองที่ดี ที่เหมาะสมและเป็นธรรม ที่ใช้ในการธำรงรักษา บ้านเมืองและสังคม อันหมายถึง การจัดการบริหารทรัพยากรและสังคมที่ดีในทุก ๆ ด้าน และทุก ๆ ระดับ รวมถึงการจัดระบบองค์กรและกลไกของคณะรัฐมนตรี ส่วนราชการองค์กรของรัฐและรัฐบาลที่ไม่ใช่ส่วนราชการ การบริหารราชการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น องค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล องค์กรของเอกชน ชมรมและสมาคมเพื่อกิจกรรมต่าง ๆ นิติบุคคลเอกชน และประชาสังคม

หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

หลักการขั้นพื้นฐานขององค์กรที่มีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี หรือธรรมาภิบาลนั้น โดยทั่วไปจะตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการสำคัญ 8 ประการเหล่านี้ คือ (เจริญ เจริญวัฒน์, 2547)

1. คุณค่าจริยธรรม (Ethical values) หมายถึง การปฏิบัติตามจริยธรรมทางธุรกิจ (Code of corporate conduct) และจริยธรรมของพนักงาน (Code of ethics) ขององค์กร
2. การเปิดใจกว้าง (Openness) หมายถึง Board of directors และฝ่ายจัดการ มีการเปิดเผยต่อผู้มีส่วนได้เสียและผู้รับประโยชน์ ในเรื่องเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจและการปฏิบัติ (Decision making process and actions) ที่ได้กระทำไปให้ทราบโดยทั่วกันมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ซึ่งรวมถึงการเปิดใจกว้างในการยอมให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติการของตนอย่างละเอียดได้ด้วย
3. ความยุติธรรม (Fairness) หมายถึง ผู้ถือหุ้น หรือผู้มีส่วนได้เสีย จะได้รับการปฏิบัติอย่างทัดเทียมกัน โดยมีกลไกป้องกันมิให้เกิดมีการเอารัดเอาเปรียบกันอย่างไม่เป็นธรรม
4. ความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง การเปิดเผยดำเนินงาน และรายงานทางการเงินของกิจการอย่างถูกต้อง ครบถ้วน เพียงพอ มีความชัดเจน และเรียบง่าย
5. ความรับผิดชอบ (Accountability) หมายถึง กระบวนการปฏิบัติ ซึ่งมีความรับผิดชอบต่อสาธารณชนในการตัดสินใจและการกระทำ โดยเสนอตัวเองให้มีการตรวจสอบอย่างละเอียดได้ ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใด ๆ ที่มีความเหมาะสม
6. ระบบควบคุมภายในดี (Good system of control) หมายถึง องค์กรมีมาตรฐานการควบคุมภายในที่มีระเบียบแบบแผนที่สามารถป้องกันความเสี่ยงได้โดยมีทั้ง Preventive control, Detective control, Corrective control และ Directive control พร้อมกันได้เงื่อนไขค่าใช้จ่ายของการควบคุม มิไม่มากกว่าผลประโยชน์ที่จะได้รับการจากการมีระบบควบคุมภายในนั้น
7. ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and effectiveness) องค์กรที่มีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีพร้อม ควรต้องมีกลไกการบริหารจัดการที่มี

ประสิทธิภาพ และสามารถทำงานให้เกิดประสิทธิผลอย่างน้อย ในระดับหนึ่งที่ได้คาดหวังไว้

8. การปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง (Compliance with applicable laws and regulations) องค์การที่มีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของภาครัฐที่กำหนดไว้ โดยพยายามไม่ปายเบี่ยงหรือหลีกเลี่ยงหรือหลบกฎหมายอย่างไร้จริยธรรม

องค์ประกอบที่สำคัญทั้ง 8 ประการ ดังกล่าว เป็นพื้นฐานทั่วไปขององค์การระดับภายในประเทศ ควรเป็นมาตรฐานขององค์การที่มีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good governance) ที่ควรมีอย่างน้อย ส่วนจะทำให้มีมากกว่านี้ก็จะขึ้นอยู่กับเงื่อนไขและสภาพแวดล้อมขององค์กรแต่ละองค์กรไป หรือเป็นประเทศ ๆ ไป

องค์ประกอบของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

องค์ประกอบของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นเรื่องเกี่ยวกับกรอบเป้าหมาย วัตถุประสงค์ แนวทางหรือวิธีการปฏิบัติ ในการพิจารณาองค์ประกอบของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งพิจารณาจากการนำนโยบายและหลักเกณฑ์การปฏิบัติเพื่อให้เกิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของหน่วยงานหลักที่มีความสำคัญ

เมื่อปี พ.ศ. 2542 โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบวาระแห่งชาติสำหรับการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี โดยกำหนดเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ขึ้น ระเบียบนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2542 โดยให้ทุกส่วนราชการต้องถือปฏิบัติและรายงานผลการปฏิบัติต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา (ชนะศักดิ์ ยูวบูรณ์, 2543) มุ่งเน้นให้หน่วยงานของรัฐดำเนินงานตามภาระหน้าที่โดยยึดหลักการพื้นฐาน 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยองค์ประกอบของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีที่เสนอ โดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี เน้นการกำหนดเป็นกรอบแนวทางให้แก่หน่วยงานราชการเพื่อถือปฏิบัติแต่ละหลักสามารถจำแนกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับประเทศ ระดับภาครัฐ และระดับองค์กร ซึ่งแต่ละระดับมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน กล่าวคือ องค์กรที่มีการบริหารจัดการที่ดีจะช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดีของระดับภาครัฐและระดับประเทศต่อไป ในทางกลับกัน การกำหนดบทบาทของภาครัฐภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนในระดับประเทศจะมีผลต่อบทบาทภารกิจและการบริหารจัดการของระดับภาครัฐและระดับองค์กรด้วย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. หลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมายที่ถูกต้องเป็นธรรม การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายการกำหนดกฎ กติกาและการปฏิบัติตามกฎกติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด

โดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ ความยุติธรรมของสมาชิก

ในระดับประเทศ หมายถึง กระบวนการเสนอร่างกฎหมาย กฎข้อบังคับต่าง ๆ เป็นไปด้วยความชอบธรรมเนื้อหาของกฎหมายมีความทันสมัย เป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้นจะต้องไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญ บังคับใช้กับทุกคนอย่างเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ และไม่ขัดแย้งกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย

ในระดับภาครัฐ หมายถึง การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบที่ใช้ในการบริหารงาน ร่วมกันภายในภาครัฐ เช่น กฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ พัสดุ และบริหารงานบุคคล ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการศึกษาปรับปรุงตามแผนปฏิรูประบบบริหาร ภาครัฐ เพื่อให้เนื้อหามีความทันสมัยและเอื้อต่อการบริหารงานที่คล่องตัวและรับผิดชอบต่อผลงาน และประชาชนของแต่ละองค์กร

ในระดับองค์กร หมายถึง กฎกติกาที่ใช้ในการบริหารงานภายใน เช่น การมาทำงาน หรือเข้าประชุมให้ตรงต่อเวลา การให้บริการประชาชนอย่างเสมอภาคกัน รวมถึงข้อตกลง ในการสับเปลี่ยนหน้าที่ภายในองค์กร

2. หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุน ให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบ วินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

ในระดับประเทศ ประชาชนแต่ละคนทำหน้าที่อย่างถูกต้อง คือ เลือกทำงานที่สุจริต และเป็นประโยชน์ต่อสังคมต่อส่วนรวม ปฏิบัติตามกฎหมายและเป็นพลเมืองดี คือถือปฏิบัติ ตามจรรยาบรรณ ได้แก่ สัจจะ การรักษาความลับ ทมะ การรู้จักข่มใจตนเอง ขันติ การอดทน อดกลั้น และอดออม และจาคะ การรู้จักละวางความชั่วความทุจริต ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานแก่คนไทยทุกคนในโอกาสครบ 200 ปี กรุงรัตนโกสินทร์ (ปี พ.ศ. 2525) ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่ประชาชนด้วย

ในระดับภาครัฐ ผู้แทนประชาชนที่เข้าไปบริหารราชการ ต้องเข้าสู่หน้าที่ ด้วยความชอบธรรม ทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐาน ทางคุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ระบุไว้ใน รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2549 มาตรา 77

ในระดับองค์กร เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ให้ความยุติธรรม แก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบงานที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน และปฏิบัติตามข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2537 คือ มีจรรยาบรรณต่อตนเอง ต่อหน่วยงาน ต่อผู้ร่วมงาน และต่อประชาชนและสังคม

3. หลักความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส

ในระดับประเทศ ประชาชนมีอิสระในการสื่อสาร สื่อมวลชนสามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่และมีจริยธรรม มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างตรงไปตรงมา ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องได้

ในระดับภาครัฐ การตัดสินใจและการปฏิบัติงานของภาครัฐต้องมีความโปร่งใส เรื่องนี้เป็นประเด็นสำคัญในการตัดสินใจลงทุนที่เหมาะสมของภาคธุรกิจ ข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ จะช่วยให้ภาคธุรกิจเอกชนและประชาชนตัดสินใจได้ถูกต้อง และประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของภาครัฐได้ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ช่วยให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้อง กับความเป็นจริงอันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้น

ในระดับองค์กร ประชาชนรู้ขั้นตอนที่จะติดต่องาน และสามารถตรวจสอบการทำงานได้ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2532 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการ เพื่อประชาชน และภายในองค์กรจะต้องมีความโปร่งใสในการตัดสินใจในการบริหารงาน เงิน คน มีการสื่อสารที่ดีภายในด้วย เช่น มีการกระจายข่าวรายวันหรือรายสัปดาห์ เพื่อให้สมาชิกในองค์กร ได้ทราบความเคลื่อนไหวขององค์กร

4. หลักความมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่น ๆ

ในระดับประเทศ รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 กำหนดให้ บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตน (มาตรา 60) และให้รัฐส่งเสริม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองรวมทั้ง การตรวจสอบใช้อำนาจรัฐทุกระดับ (มาตรา 76) นอกจากนั้น ยังให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบ สาธารณูปโภค ตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึง

เจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น (มาตรา 78) และให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา
อบรมด้วย (มาตรา 81)

ในระดับภาครัฐ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ
โดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. 2539 กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการรับฟังการแสดงความคิดเห็น
ในปัญหาสำคัญของชาติที่มีข้อโต้แย้งหลายฝ่าย เพื่อเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจของรัฐ
ในการดำเนินงานอันมีผลกระทบต่อประชาชน และควรมีการสำรวจความเห็นของผู้รับบริการ
เพื่อปรับปรุงงานให้เกิดประโยชน์สูงขึ้น

ในระดับองค์กร จะต้องมีการวางระบบการรับฟังความเห็น และการรับเรื่องราวร้องทุกข์
ที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และขณะเดียวกันภายในองค์กรเองจะต้องสนับสนุนการมี
ส่วนร่วมในการบริหารภายในด้วย

5. หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึก
ในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้น
ในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลดี
และเสียจากการกระทำของตน

ในระดับประเทศ ประชาชนรู้ เข้าใจการใช้สิทธิ เสรีภาพและปฏิบัติหน้าที่ตามที่
รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย
และใช้อำนาจโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
และมีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของภาครัฐธุรกิจเอกชนมีหน้าที่สร้างสรรค์สินค้า
และบริการที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ให้ผู้บริโภคและไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่น
ในระดับภาครัฐ มาตรา 88 ของรัฐธรรมนูญกำหนดแนวทางสำหรับการตรากฎหมาย
และการกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยในการแถลงนโยบายต่อรัฐสภา
คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดินต้องชี้แจงต่อรัฐสภาให้ชัดเจนว่าจะดำเนินการใด
เพื่อบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้
และต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการรวมทั้งปัญหาและอุปสรรค เสนอต่อรัฐสภา
ปีละหนึ่งครั้ง

การจัดสรรหน้าที่ความรับผิดชอบของระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำ
จะต้องมีความชัดเจน โดยให้ฝ่ายการเมืองรับผิดชอบในเรื่องนโยบาย ส่วนฝ่ายประจำรับผิดชอบ
ในการดำเนินการให้บรรลุผลตามนโยบายกรณีเกิดปัญหาในสังคม ภาครัฐต้องชี้แจงต่อ
ประชาชนได้

ในระดับองค์กร มีการกำหนดโครงสร้างและระบบการใช้อำนาจรัฐใหม่ มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจลงสู่ระดับล่าง เพื่อให้ความรับผิดชอบในทุกระดับมีความชัดเจน และมีรายงานประจำปี รายงานผลการปฏิบัติงานที่มีตัวชี้วัดความสำเร็จ รมรณรงค์ให้ประชาชนรับผิดชอบด้วย

6. หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ในระดับประเทศ การใช้ทรัพยากรของประเทศต้องเป็นไปด้วยความประหยัด หมุนเวียนใช้และสร้างทดแทนใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ พยายามลดการเกิดมลภาวะทั้งในดิน ในน้ำ และบนอากาศ เพื่อการส่งทอดทรัพยากรที่มีความสมบูรณ์ให้คนไทยรุ่นถัดไป

ในระดับภาครัฐ ทุกหน่วยงานจะต้องใช้งบประมาณอย่างประหยัด มีรายงานผลการทำงานและแสดงประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่อสาธารณะ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีความเข้าใจอย่างดีในเรื่องประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของโครงการ

ในระดับองค์กร ผู้บริหารต้องทบทวนงานในความรับผิดชอบทั้งหมดเพื่อพิจารณาถ่ายโอนงานที่ภาคธุรกิจเอกชน หรือภาคประชาชนทำได้มีประสิทธิภาพสูงกว่าออกไป เลือกนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้และพัฒนาความสามารถของเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี เป็นหลักการที่ส่งเสริมให้ทุกส่วนในสังคมรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารบ้านเมือง ให้เกิดความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ ดังนั้น การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีจะประสบผลสำเร็จได้ สังคมต้องประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นพลเมืองที่ตื่นตัว และมีคุณสมบัติที่สำคัญ ได้แก่ (1) ต้องสามารถเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารที่ถูกต้อง ทันการณ์ และครบสมบูรณ์ (2) ต้องมีความโปร่งใส (3) ต้องสร้างกลไกความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (4) ต้องมีสื่อที่เป็นอิสระ และ (5) ต้องสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน

แนวคิดองค์การแบบคณะกรรมการ

องค์การแบบคณะกรรมการ หรือ Committee Organization หมายถึง กลุ่มของสมาชิกองค์การ (Group of organizational member) ซึ่งมีหน้าที่ตัดสินใจและหาทางแก้ไขปัญหา คณะกรรมการนี้อาจอยู่ในสายงานหลัก (Line) หรือสายสนับสนุน (Staff) และอาจตั้งขึ้นในองค์การแบบชั่วคราวหรือแบบถาวรก็ได้ คณะกรรมการจึงเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ของคนที่มีความสัมพันธ์กัน ร่วมดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งหรืองานของกลุ่ม (Wehrich, Cannice, & Koontz, 2010, p. 386)

องค์การแบบคณะกรรมการ ส่วนใหญ่จะประกอบด้วยประธาน กรรมการซึ่งเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญจากหลากหลายสาขาวิชาชีพ และเลขานุการ ซึ่งรูปแบบคณะกรรมการแบ่งเป็น 3 รูปแบบ คือ

1. Executive committee คณะกรรมการบริหาร หรือบอร์ดบริหารมีหน้าที่กำหนดทิศทางขององค์การ

2. Standing committee คณะกรรมการถาวร ทำหน้าที่ควบคุม กำกับการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารประจำ ให้เป็นไปตามทิศทางที่องค์การกำหนดไว้และเป็นที่รับทราบ เป็นข้อตกลงร่วมกัน

3. Working committee คณะกรรมการผู้ปฏิบัติงาน เป็นผู้ตัดสินใจ ปฏิบัติให้งานสำเร็จตามที่ได้ตัดสินใจไว้ในขั้นแรก

องค์การแบบคณะกรรมการ มีทั้งข้อดีและข้อเสีย (Murugan, 2005, pp. 155-156) ข้อดี คือ

1. เป็นสื่อกลางที่ดีเพื่อการตัดสินใจ การศึกษาและการสื่อสารระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายปฏิบัติการ

2. มีประโยชน์ในการประสานแผนงาน และเอื้ออำนวยให้เกิดการปฏิบัติตามแผน

3. ช่วยกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์การ พัฒนาและสรุปแผนและนโยบาย เพราะเป็นผู้รวบรวมข้อมูล เป็นผู้มีความสามารถและความเชี่ยวชาญ บูรณาการความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์และเห็นประเด็น ซึ่งมันไม่ใช่งานของคนใดคนหนึ่ง แต่จะดีที่สุดเมื่อดำเนินการโดยคณะกรรมการ

4. บางครั้ง ปัญหาที่มีความสลับซับซ้อนมาก หรือแยกกันเป็นส่วน ๆ ต้องแก้ไขโดยคณะกรรมการที่มีจัดการอย่างเชื่อมโยงกัน

5. คณะกรรมการอาจทำหน้าที่เป็นกลไกให้เกิดการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม ด้วยการที่ต้องมีส่วนร่วมในการสนทนาแลกเปลี่ยนหรือการตัดสินใจ สมาชิกของคณะกรรมการจะถูกปลุกเร้าให้รับรู้สถานการณ์หรือต้องตัดสินใจ

6. รูปแบบการตัดสินใจของคณะกรรมการ ถือว่าเป็นกระบวนการประชาธิปไตย ที่ช่วยลดอำนาจผูกขาดทางการบริหาร และกระจายการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมมากขึ้น

แต่องค์การแบบคณะกรรมการ ก็มีข้อด้อย คือ

1. เป็นองค์การที่สิ้นเปลืองมาก ทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

2. ไม่มีใครรับผิดชอบ (Accountability) ในการตัดสินใจของคณะกรรมการ เพราะการตัดสินใจของคณะกรรมการเป็นการตัดสินใจของทุกคน ไม่ใช่การตัดสินใจของใครคนใดคนหนึ่ง (Nobody's decision)

3. บางครั้ง ผลการตัดสินใจของคณะกรรมการมีความขัดแย้งมากกว่าปัญหาที่จะแก้ไข

4. การตัดสินใจที่ทำในองค์การแบบคณะกรรมการ เป็นผลของการประนีประนอม ดังนั้น ส่วนใหญ่มันจึงให้ผลสัมฤทธิ์ซ้ำและไม่เด็ดขาด

คณะกรรมการ มีความใกล้เคียงแต่ก็แตกต่างจากคณะกรรมการแบบลูกขุน (Injuries) เพราะคณะกรรมการแบบลูกขุน มีหน้าที่คือการตัดสิน หรือตัดสินใจแต่ไม่ต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการถัดไป คือ การผลักดันให้งานสำเร็จตามที่ตนเองได้ตัดสินใจไปแล้ว แต่คณะกรรมการ มีหน้าที่ตัดสินใจและร่วมผลักดัน ปฏิบัติงานให้สำเร็จตามที่ตัดสินใจไว้ มีหน้าที่ค้นคว้าและให้ข้อเสนอแนะ และมีหน้าที่ประสานงานและจัดการให้เกิดความร่วมมือ

ข้อมูลคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)

ประวัติและความเป็นมา

จากข้อมูลของหน่วยงาน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (2555 ฉ) ระบุว่า การป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบในวงราชการของประเทศไทย มีมาแต่อดีต นับตั้งแต่สมัยสุโขทัย สมัยกรุงศรีอยุธยา สมัยกรุงธนบุรี สมัยกรุงรัตนโกสินทร์จนถึงยุคปัจจุบัน โดยจุดเริ่มต้นของยุคปัจจุบัน ได้เริ่มจากมีการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คือ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. 2471 พระราชบัญญัติคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2476 พระราชกฤษฎีกาวิธีพิจารณาลงโทษข้าราชการและพนักงานเทศบาลผู้กระทำความผิดหน้าที่หรือหย่อนความสามารถ พ.ศ. 2490 พระราชบัญญัติเรื่องรื้อร้องทุกข์ พ.ศ. 2492

ต่อมาในปี พ.ศ. 2494 ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการปฏิบัติราชการตามมติประชาชน (ก.ป.ช.) เพื่อรับเรื่องรื้อร้องทุกข์และพัฒนาเป็นกรมตรวจราชการแผ่นดินในปี พ.ศ. 2496 แต่ได้ถูกยุบเลิกไปในปี พ.ศ. 2503 และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบเกี่ยวกับภาษีอากร (ก.ต.ภ.) ขึ้นตามพระราชบัญญัติตรวจสอบการปฏิบัติเกี่ยวกับภาษีอากร และรายได้อื่นของรัฐ พ.ศ. 2503

ภายหลังการปฏิวัติเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2514 ได้มีการปรับปรุงระเบียบบริหารราชการแผ่นดินใหม่ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร ลดการทำงานที่ซ้ำซ้อนโดยรวมงานของ ก.ต.ภ. สำนักงานคณะกรรมการเรื่องรื้อร้องทุกข์และงานของผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี เข้าด้วยกันแล้วจัดตั้งเป็นสำนักงานคณะกรรมการตรวจและติดตามผลการปฏิบัติราชการ (ก.ต.ป.) ตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 314 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 มีหน้าที่

ตรวจและติดตามการปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน และนโยบายของรัฐบาลรวมทั้งการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์เรียกร้องประชาธิปไตยในวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 เป็นผลให้สำนักงาน ก.ต.ป. ต้องถูกยุบเลิกไปเมื่อนายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี รัฐบาลได้มีเจตจำนงที่จะป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการให้หมดสิ้นไปหรืออย่างน้อยก็ให้บรรเทาเบาบางลงจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ 9 (6) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 ลงวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2515 มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ แต่ไม่ทันได้เริ่มดำเนินการนายสัญญาธรรมศักดิ์ได้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเสียก่อน หลังจากนั้นเมื่อได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้ง ก็ได้ปรับปรุงคณะกรรมการ ป.ป.ป. ใหม่และเริ่มดำเนินงานตั้งแต่วันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2517 หลังจากนั้นไม่นานก็ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. 2518 เมื่อวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2518 และตราพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2515 (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2518 จัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ป. สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีขึ้น

เมื่อได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งมีการกำหนดองค์กรอิสระขึ้นรวม 8 องค์กร หนึ่งในจำนวนนั้นได้มีองค์กรหนึ่งที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เรียกว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหน่วยธุรการ ที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น

ต่อมาในวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ในราชกิจจานุเบกษาเล่ม 116 ตอนที่ 114 ก วันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 เป็นผลให้สำนักงาน ป.ป.ป. ได้ถูกยุบเลิกไป และได้มีการจัดตั้งเป็นสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ที่เรียกโดยย่อว่าสำนักงาน ป.ป.ช. ขึ้น และภายหลังจากนั้น ป.ป.ช. ก็มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ๆ ภายในหน่วยงานมาตามลำดับ

องค์ประกอบและที่มาของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2550 ในปัจจุบัน มีความสอดคล้องกันว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับการแต่งตั้งโดยพระมหากษัตริย์ตามคำแนะนำของรัฐสภา โดยมีขั้นตอนการสรรหาและผ่านกระบวนการ

สรรหาของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วในที่สุดประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลและเป็นผู้ลงนามสนองพระบรมราชโองการ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกอบด้วยประธานคณะกรรมการ ป.ป.ช. 1 คน และคณะกรรมการ 8 คน รวม 9 คน มีวาระดำรงตำแหน่ง 9 ปี และดำรงตำแหน่งได้เพียง 1 วาระ ต้องมีคุณสมบัติที่สำคัญ คือ เคยเป็นรัฐมนตรี ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือรับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุด อธิบดีหรือเทียบเท่า หรือดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550) คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชุดปัจจุบันนับได้ว่าเป็นชุดที่ 3 นับตั้งแต่มีการกำหนดให้มีองค์กรอิสระนี้ในรัฐธรรมนูญ ได้รับการแต่งตั้งและเข้าปฏิบัติหน้าที่เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2549 ซึ่งในปัจจุบันประกอบด้วย

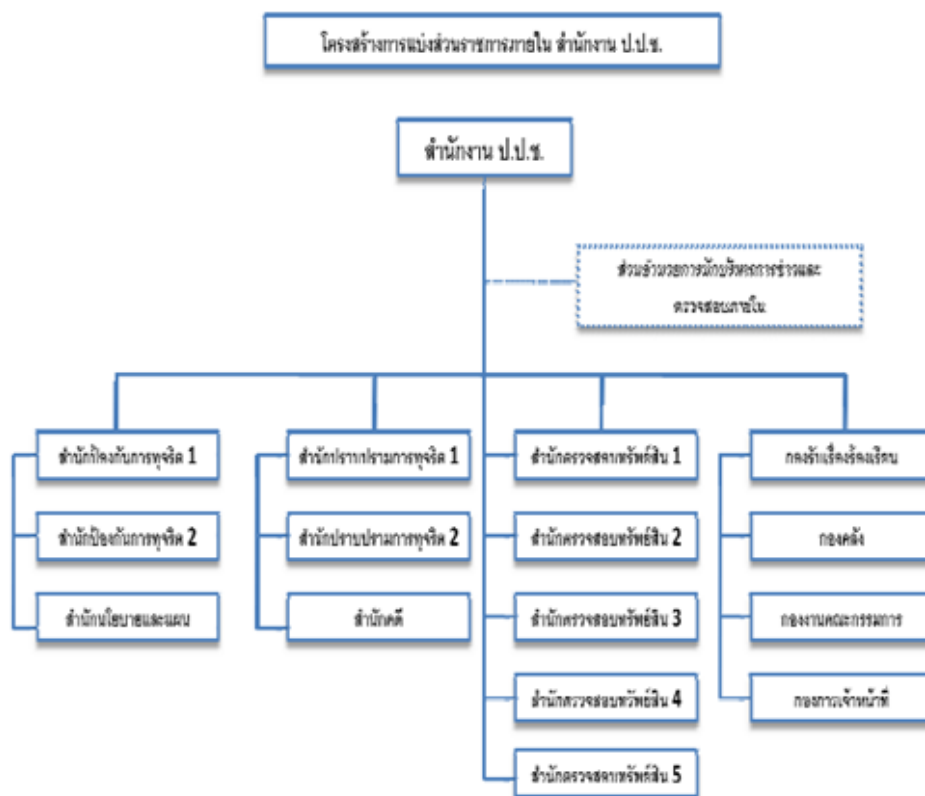
1. นายปานเทพ กล้าณรงค์ราญ ประธานกรรมการ ป.ป.ช.
2. นายกล้าณรงค์ จันทิก กรรมการ ป.ป.ช.
3. นายใจเด็ด พรไชยา กรรมการ ป.ป.ช.
4. นายประสาธ พงษ์ศิวกัญ กรรมการ ป.ป.ช.
5. ศาสตราจารย์ภักดี โพธิศิริ กรรมการ ป.ป.ช.
6. นายวิชา มหาคุณ กรรมการ ป.ป.ช.
7. นายวิชัย วิวิตเสวี กรรมการ ป.ป.ช.
8. นายปรีชา เลิศกมลมาศ กรรมการ ป.ป.ช.
9. พลตำรวจเอกสถาพร หลาวทอง กรรมการ ป.ป.ช.

คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ที่มิประวัติดำรงการทำงานเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม ทั้งศาลและตำรวจ เป็นนักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์และด้านเศรษฐศาสตร์ มีบางคนที่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามาแทนที่คนเก่าที่ต้องหมดวาระไปเนื่องจากอายุครบ 70 ปี คือ นายปรีชา เลิศกมลมาศ แทนตำแหน่งของนางสาวสมลักษณ์ จัดกระบวนการพล ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2553 และพลตำรวจเอกสถาพร หลาวทอง เข้ามาแทนที่ศาสตราจารย์เมธี ครองแก้ว ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2555 แต่โดยภาพรวมก็เป็นที่ยอมรับว่าปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ตรงไปตรงมา แม้จะมีกรณีของศาสตราจารย์ภักดี โพธิศิริ ที่เคยถูกฝ่ายการเมืองยื่นถอดถอนในข้อหาได้สวนคดีไม่เป็นธรรม แต่วุฒิสภาก็ลงมติไม่ถอดจากตำแหน่งกรรมการ ป.ป.ช. (มติ ส.ว. 84 ต่อ 56 เสียง ไม่ถอดถอน “ภักดี โพธิศิริ” ฟ้น กรรมการ ป.ป.ช., 2555) หรือกรณีของพลตำรวจเอกสถาพร หลาวทอง ที่ถูกตั้งข้อสังเกตว่าเป็นคนของฝ่ายการเมืองและเข้ามาด้วยวิธีการที่ยังมีข้อสงสัยแม้ว่าจะได้รับการคัดเลือกจากวุฒิสภาแล้ว แต่ทั้งนี้ก็ยังไม่มีพฤติกรรมใดที่จะยืนยันข้อสังเกตเหล่านั้นอย่างชัดเจน

การปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงาน

การปรับเปลี่ยนภายใน ป.ป.ช. เกิดขึ้นอย่างชัดเจนในระยะเวลาที่ผ่านมาเพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจและยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทั้งนี้ ในสำนักงาน ป.ป.ช. ที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีการปรับโครงสร้างองค์กรที่สำคัญ ๆ คือ

1. โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการภายในของสำนักงาน ป.ป.ช. ในปี พ.ศ. 2543-2549 ประกอบด้วย 11 สำนัก 4 กอง 1 ส่วน ได้แก่ สำนักป้องกันการทุจริต 1-2 สำนักนโยบายและแผน สำนักปราบปรามการทุจริต 1-2 สำนักคดี สำนักตรวจสอบทรัพย์สิน 1-5 กองรับเรื่องร้องเรียน กองคลัง กองงานคณะกรรมการ กองการเจ้าหน้าที่และส่วนบริหารการข่าวและตรวจสอบภายใน

ภาพที่ 2 การแบ่งส่วนราชการของ ป.ป.ช. ปี พ.ศ. 2543-2549 (สำนักงานคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2555 ข)

โกวิท กังสนันท์, ทิพาพร พิมพ์พิสุทธ์ และเมธาวุฒิ พีรพรวิฑูร (2546, หน้า 6-9)
ได้ประเมินโครงสร้างองค์กรแบบนี้ว่า (1) ด้านความเหมาะสมระหว่างภารกิจและโครงสร้าง

การจัดโครงสร้างไม่เหมาะสมกับภารกิจของสำนักงาน ป.ป.ช. ขาดความยืดหยุ่น และขาดความสามารถในการปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เป็นโครงสร้างที่เน้นสายบังคับบัญชาตามระบบราชการมากเกินไป โดยไม่เน้นผลงาน นอกจากนี้ยังมีการแบ่งโครงสร้างบนพื้นฐานความเชี่ยวชาญเฉพาะในรายละเอียดมากเกินไป และมีลักษณะค่อนข้างรวมศูนย์

(2) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์/นโยบาย และโครงสร้าง พบว่า โครงสร้างไม่เกื้อกูลและการระดมทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการดำเนินการตามกลยุทธ์และนโยบาย รวมทั้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ไม่ค่อยเชื่อมโยงและไปในทิศทางเดียวกัน

(3) การแบ่งงาน โครงสร้างการแบ่งงาน ขาดความสมดุลระหว่างงานปราบปรามและงานป้องกัน การแบ่งงานเน้นการขยายตำแหน่งมากกว่าประสิทธิภาพและผลงาน การจัดสรรงานไม่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเกณฑ์และมาตรฐานเดียวกัน ตลอดจนงานสนับสนุน (โดยเฉพาะด้านธุรการ) ไม่เพียงพอและไม่สอดคล้องกับความจำเป็นของงานหลัก (4) การประสานงานและทำงานเป็นทีม พบว่า การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาร่วมทำงาน และทีมงานไม่เหมาะสม เน้นการทำงานแบบตัวใครตัวมัน ขาดเป้าหมายร่วมกัน ขาดความไว้วางใจและเชื่อถือซึ่งกันและกัน

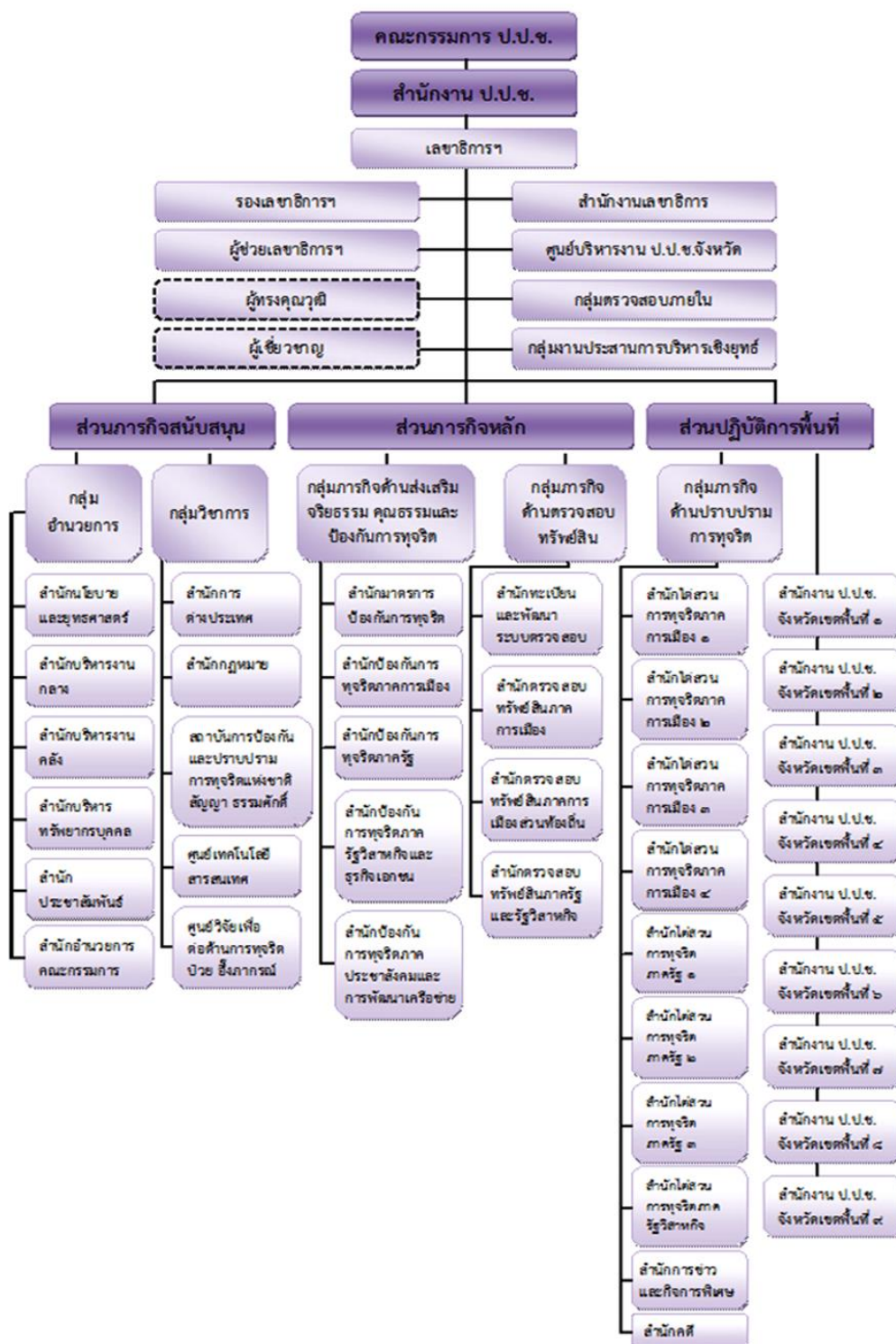
ในอนุกรรมการ เน้นสายชั้นตอนการบังคับบัญชามากเกินความจำเป็น นอกจากนี้ยังเป็นโครงสร้างแข็งตัว การโยกย้ายเจ้าหน้าที่ทำงานเฉพาะกิจกระทำได้ยาก (5) การบังคับบัญชา การมอบและการกระจายอำนาจ ผู้ปฏิบัติงานไม่ได้รับมอบอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างเพียงพอ และมีชั้นการบังคับบัญชามากเกินความจำเป็น และ (6) บุคลากรผู้ปฏิบัติงานไม่มีรูปแบบมาตรฐานวิชาชีพในการปฏิบัติงาน บุคลากรหลายด้านขาดความรู้ ทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน และไม่มี การจัดโครงสร้างความก้าวหน้าในสายอาชีพ

2. ในระยะต่อมา ป.ป.ช. ได้ปรับโครงสร้างภายในหน่วยงานซึ่งอยู่ในระหว่างปี พ.ศ. 2550-2552 ได้แบ่งส่วนงานออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนอำนวยการ ส่วนวิชาการ และส่วนปฏิบัติการ โดยแต่ละส่วนได้มีสำนักงานปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบจากเดิมที่มีการแบ่งสายงานตามภารกิจ 4 ด้าน ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งทำให้การทำงานในบางส่วนมีความซ้ำซ้อนและไม่สามารถแสดงสายการบังคับบัญชาได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงมีการจัดตั้งสำนักงานเพื่อรับผิดชอบภารกิจแบ่งแยกตามสายงานได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้โครงสร้างองค์กรยังได้มีการเพิ่มส่วนงานที่สำคัญ อาทิ โครงการจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรระบบงานและบุคคล โครงการจัดตั้งศูนย์วิจัย และโครงการจัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ช. จังหวัด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและครอบคลุมในภารกิจที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับมอบหมายเพิ่มจากการแก้ไขรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550

ภาพที่ 3 การแบ่งส่วนราชการของ ป.ป.ช. ปี พ.ศ. 2550-2553 (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2555 ค)

3. ในปัจจุบัน ป.ป.ช. ได้ปรับโครงสร้างองค์กรโดยแบ่งส่วนงานเป็นส่วนภารกิจหลัก ประกอบด้วยกลุ่มภารกิจด้านส่งเสริมจริยธรรมคุณธรรมและป้องกันการทุจริต กับกลุ่มภารกิจด้านตรวจสอบทรัพย์สิน ส่วนภารกิจสนับสนุน ประกอบด้วยกลุ่มอำนวยการและกลุ่มวิชาการ และส่วนปฏิบัติการพื้นที่ ประกอบด้วยกลุ่มภารกิจด้านปราบปรามการทุจริตและสำนักงาน ป.ป.ช. จังหวัด 9 เขตพื้นที่

ภาพที่ 4 การแบ่งส่วนราชการของ ป.ป.ช. ในปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2555 ก)

สำนักงาน ป.ป.ช. เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่เป็นอิสระมีเลขานุการคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้บังคับบัญชา ขึ้นตรงต่อประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ การแต่งตั้งเลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและวุฒิสภา สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณและการดำเนินการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2555 ก) ซึ่งในโครงสร้างแบบปัจจุบัน ป.ป.ช. มีขึ้นเพื่อรองรับการจัดตั้ง ป.ป.ช. ประจำจังหวัด (ป.ป.จ.) ตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 หมวด 9/ 2 ว่าด้วยกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด มาตรา 103/ 10 ซึ่งในปัจจุบันยังอยู่ในระหว่างการออกระเบียบและกำหนดวิธีการคัดเลือก ป.ป.จ.

อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

1. หน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1.1 ไต่สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวน พร้อมทั้งนำความเห็นเสนอต่อวุฒิสภา กรณีมีการร้องขอให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด อัยการสูงสุด กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน รองประธานศาลฎีกา ตุลาการศาลปกครองสูงสุด หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร รองอัยการสูงสุด ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง และผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

1.2 ไต่สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวน พร้อมทั้งทำความเห็นส่งไปยังอัยการสูงสุด เพื่อฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรณีมีผู้กล่าวหาหรือเรียนให้ดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่นว่าร้ายผิดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น และให้ใช้บังคับกับกรณีบุคคล ดังกล่าวหรือบุคคลอื่นเป็นตุลาการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนด้วย

1.3 ใ้ไตสวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ กระทบความผิดฐานทุจริต ต่อหน้าที่ หรือกระทบความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ในการยุติธรรม

1.4 ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลง ของทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สิน และหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

1.5 กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งและชั้นหรือระดับของเจ้าหน้าที่ ของรัฐที่จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

1.6 กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี

1.7 รายงานผลการตรวจสอบ และผลการปฏิบัติหน้าที่พร้อมข้อสังเกต ต่อคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ทุกปี และนำรายงานนั้นออกพิมพ์เผยแพร่ต่อไป

1.8 เสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาล หรือคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการ หรือวางแผนงาน โครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริต ต่อหน้าที่ การกระทบความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือการกระทบความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ในการยุติธรรม

1.9 ดำเนินการให้ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาให้ยกเลิกหรือเพิกถอนสิทธิ หรือเอกสารสิทธิที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้อนุมัติหรืออนุญาตให้สิทธิประโยชน์หรือออกเอกสารสิทธิ แก่บุคคลใดไปโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการอันเป็นเหตุให้เสียหาย แก่ทางราชการ

1.10 ดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับ ความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลมีส่วนร่วมในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต

1.11 ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งเลขาธิการ

1.12 แต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

1.13 ดำเนินการอื่นตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติ หรือที่กฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในชั้นนี้ ได้แก่

1.13.1 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2542

1.13.2 พระราชบัญญัติว่าด้วยความคิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ
พ.ศ. 2542

1.13.3 กฎหมายว่าด้วยการจัดการหุ้นส่วนหรือหุ้นของรัฐมนตรี

อำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

1. สั่งให้ข้าราชการพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานราชการหน่วยงานของรัฐ
รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่นปฏิบัติภารกิจทั้งหลายอันจำเป็นแก่การปฏิบัติหน้าที่
ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคล
ใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ให้ถ้อยคำเพื่อประโยชน์แห่งการไต่สวน ข้อเท็จจริง

2. ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อเข้าไปในเคหสถาน สถานที่ทำการ
หรือสถานที่อื่นใดรวมทั้งยานพาหนะของบุคคลใด ๆ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้น
และพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาที่มีการประกอบกิจการเพื่อตรวจสอบ ค้น ยึด หรืออายัด
เอกสารทรัพย์สินหรือพยานหลักฐานอื่นใดซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ไต่สวนข้อเท็จจริงและหากยัง
ดำเนินการไม่แล้วเสร็จในเวลาดังกล่าวให้สามารถดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะแล้วเสร็จ

3. มีหนังสือให้หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น
หรือหน่วยงานเอกชน ดำเนินการเพื่อประโยชน์แห่งการปฏิบัติหน้าที่ การไต่สวนข้อเท็จจริง
หรือการวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

4. วางระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงค่าเดินทางและค่าตอบแทน
ของพยานบุคคล และเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเรื่องอื่นใดเพื่อปฏิบัติการ
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

5. วางระเบียบเกี่ยวกับการจ่ายเงินสินบนตามมาตรา 28

6. ออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับการบริหารทั่วไป การบริหารงานบุคคล
การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน และการดำเนินการอื่นของสำนักงาน ป.ป.ช.

7. ในการดำเนินคดีอาญากับเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

7.1 แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อที่จะทราบ ข้อเท็จจริง
หรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ

7.2 ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อให้มีการจับ และควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งระหว่างการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่าเป็นผู้กระทำความผิดหรือเป็นผู้ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติว่าข้อกล่าวหาไม่มูล เพื่อส่งตัวไปยังพนักงานอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการต่อไป

7.3 การปล่อยตัวผู้ถูกจับชั่วคราว

8. ฟ้องคดีหรือแต่งตั้งทนายความให้ฟ้องคดีแทน ต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี แล้วแต่กรณี ดังนี้

8.1 ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดได้แต่งตั้ง คณะทำงานขึ้นพิจารณาแล้ว ไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินคดีได้

8.2 ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นอัยการสูงสุด

9. มีอำนาจส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาสั่งพักราชการหรือพักงานเพื่อรอฟังผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายให้แก่ทางราชการหรือเป็นอุปสรรคในการไต่สวนข้อเท็จจริง

อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามกฎหมายอื่น

1. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2542 ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ในกรณีที่คณะทำงานไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการฟ้องคดีได้ภายในกำหนดระยะเวลา 14 วัน นับแต่วันตั้งคณะทำงาน

2. พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 ในกรณีที่มีพฤติการณ์ปรากฏแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือมีการกล่าวหาหรือเรียนว่าการดำเนินการซื้อ การจ้าง การแลกเปลี่ยน การเช่า การจำหน่ายทรัพย์สิน การได้รับสัมปทาน หรือการได้รับสิทธิใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐครั้งใด มีการกระทำอันเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจ ดังนี้

2.1 แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ

2.2 มีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างหน่วยงานของรัฐปฏิบัติภารกิจหลายอันจำเป็นแก่การรวบรวมพยานหลักฐานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้อง จากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำเพื่อประโยชน์ในการสอบสวน

2.3 ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อเข้าไปในเคหสถาน สถานที่ทำการ หรือสถานที่อื่นใด รวมทั้งยานพาหนะของบุคคลใด ๆ ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้น

และพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาที่มีการประกอบกิจการเพื่อตรวจสอบ คั้น ยืด หรืออัด เอกสาร ทรัพย์สิน หรือพยานหลักฐานอื่นใด ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องที่ ทำการไต่สวนข้อเท็จจริง และหากดำเนินการไม่แล้วเสร็จในเวลาดังกล่าว ให้สามารถดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะแล้วเสร็จ

2.4 ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมาย เพื่อให้มีการจับและควบคุมตัว ผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งระหว่างการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่าเป็นผู้กระทำความผิด หรือเป็นผู้ซึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติว่าข้อกล่าวหาไม่มูล เพื่อส่งตัวไปยังสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการต่อไป

2.5 ขอให้เจ้าพนักงานตำรวจหรือพนักงานสอบสวนดำเนินการตามหมายของศาล ที่ออกตาม (3) หรือ (4)

2.6 กำหนดระเบียบโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับการสืบสวน และสอบสวนการ กระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และการประสานงานในการดำเนินคดีระหว่าง คณะกรรมการ ป.ป.ช. พนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ประธานกรรมการ และกรรมการ ป.ป.ช. เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ และมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และเพื่อประโยชน์ในการสอบสวนให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามอำนาจ หน้าที่ ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ ในกรณีเช่นนี้ให้อนุกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับ แต่งตั้งเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงานการสอบสวนให้สำนักงานอัยการสูงสุด ดำเนินคดีต่อไป การดำเนินการเกี่ยวกับการสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องของพนักงานอัยการตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้ถือว่าบทบัญญัติที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงาน สอบสวน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

3. พระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนหรือหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. 2543 ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจ ดังนี้

ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้การจัดการหุ้นส่วนหรือหุ้นของรัฐมนตรี เป็นไปตาม บทบัญญัติของกฎหมาย โดยกำหนดประเภทของนิติบุคคลที่จะจัดการหุ้น กำหนดแบบสัญญา จัดการหุ้นส่วนหรือหุ้นของรัฐมนตรี

ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในช่วงปี พ.ศ. 2550-2552

การดำเนินงานของ ป.ป.ช. มีมาตั้งแต่ต้นตามลำดับจากการจัดตั้งสำนักงาน แต่ในส่วนของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชุดปัจจุบันที่เข้ารับหน้าที่เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2549 จนถึงวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2552 มีผลการดำเนินงานกับเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐทุจริตต่อหน้าที่ กระทบผิดต่อ ตำแหน่งหน้าที่ราชการ กระทบผิดต่อหน้าที่ในการยุติธรรม (สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2553) ซึ่งในทั้นี้ จะเสนอเฉพาะในส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้อง 2 ด้าน คือ ด้านปราบปรามการทุจริตและด้านป้องกันการทุจริต ดังนี้

1. ผลงานด้านการปราบปรามการทุจริต

1.1 เรื่องที่ดำเนินการแล้วเสร็จ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดทางวินัย ทางอาญา ร่ำรวยผิดปกติ และถอดถอนออกจากตำแหน่ง จำนวน 206 เรื่อง แยกเป็น

ทางวินัย จำนวน 18 เรื่อง

ทางอาญา จำนวน 77 เรื่อง

ทางวินัยและอาญา จำนวน 108 เรื่อง

ร่ำรวยผิดปกติ จำนวน 1 เรื่อง

ถอดถอนออกจากตำแหน่ง จำนวน 2 เรื่อง

ในจำนวนนี้ มีเรื่องกล่าวหาที่สำคัญ ๆ คือ เป็นเรื่องอื้อฉาวที่สาธารณชนให้ความสนใจ และมีมูลค่าความเสียหายในคดีเป็นเงินจำนวนมาก ดังนี้

1.1.1 เรื่องกล่าวหานายวัฒนา อัสวเหม รัฐมนตรีช่วยกระทรวงมหาดไทยกับพวก ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ บังคับ ช่มชู้ใจ หรือจูงใจให้ราษฎรขายที่ดินให้เพื่อนำไป ออกเอกสารสิทธิในที่ดินดังกล่าว บริเวณตำบลคลองด่าน อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ในปัจจุบันคดีถึงที่สุดศาลตัดสินว่ามีความผิดจริง และนายวัฒนาอยู่ระหว่างการหลบหนี

1.1.2 เรื่องกล่าวหาอดีตรองอธิบดีกรมป่าไม้กับพวก อนุญาตให้ครอบครอง และส่งออกสัตว์ป่า (เสือ โคร่งเบงกอล) ไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมิชอบ ถึงปัจจุบัน อยู่ในระหว่างการดำเนินคดี

1.1.3 เรื่องกล่าวหาอดีตรองอธิบดีกรมสรรพากรกับพวก ไม่เรียกเก็บภาษีการรับโอน หุ้นบริษัท ชินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ของนายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ปัจจุบันศาลตัดสิน ให้ผู้ถูกกล่าวหาไม่มีความผิดตามข้อกล่าวหา

1.1.4 เรื่องกล่าวหาอดีตรองอธิบดีและอธิบดีกรมพลศึกษา กับพวก กรณีทุจริต โครงการก่อสร้างสนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ฯ (คลองหก) และโครงการก่อสร้างอาคารเรียน

และอาคารประกอบ (อาคารเอนกประสงค์) ถึงปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการ

1.1.5 เรื่องกล่าวหาองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ 3 องค์การ ออกระเบียบ
ขึ้นค่าตอบแทนโดยมิชอบ ถึงปัจจุบันคดีถึงที่สุด ศาลตัดสินให้มีความผิดและรอลงอาญา

1.2 เรื่องที่อยู่ระหว่างดำเนินการ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แต่งตั้งคณะกรรมการไต่สวนจำนวน 726 คณะ
ซึ่งได้ไต่สวนข้อเท็จจริงเสร็จสิ้นไปแล้ว จำนวน 263 คณะ คงอยู่ระหว่างการไต่สวนข้อเท็จจริง
จำนวน 463 คณะ ในจำนวนนี้มีเรื่องสำคัญ ๆ ดังนี้

1.2.1 เรื่องกล่าวหา นางจุฑามาศ ศิริวรรณ เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการท่องเที่ยว
แห่งประเทศไทยกับพวก รับเงินตอบแทนจากบริษัทที่ได้สิทธิในการจัดงานเทศกาลภาพยนตร์
นานาชาติกรุงเทพฯ และปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ อาศัยตำแหน่งหน้าที่บรรจุนตนเองกลับเข้ามา
เป็นพนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในตำแหน่งที่ปริกษาระดับ 10

1.2.2 เรื่องกล่าวหา นายมนตรี เจนวิทย์การ เลขานุการองค์การเพื่อการปฏิรูประบบ
สถาบันการเงินกับพวก ร่วมกันปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ โดยขายสินทรัพย์ของสถาบันการเงิน
ที่ถูกปิดกิจการ โดย ปรส. กลุ่ม BL 19, 20, 21 และ 22 ให้แก่กองทุนรวมบางกอกแคปปิตอล
โดยมิชอบ

1.2.3 เรื่องกล่าวหา นายวราเทพ รัตนากร อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง
การคลังกับพวก ใช้อำนาจแทรกแซงสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ให้สนับสนุนเงิน จำนวน
30 ล้านบาท ให้กับสมาคมรัฐธรรมนูญเพื่อประชาชน

1.2.4 เรื่องกล่าวหา พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ อดีตนายกรัฐมนตรี ในฐานะรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงกลาโหมกับพวก ดำเนินการให้นายดวง หรือดวงเฉลิม อยู่บำรุง กลับเข้ารับราชการ
ทั้งที่ถูกคำสั่งปลดออกจากราชการ เนื่องจากกระทำความผิดฐานต้องหาในคดีอาญาแล้วหลบหนี
และถอดออกจากยศทหารแล้ว

1.2.5 เรื่องกล่าวหา นายวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์ อธิบดีกรมการปกครองกับพวก
ดำเนินการสอบเพื่อคัดเลือกบุคคลเข้าโรงเรียนนายอำเภอประจำปี พ.ศ. 2552 โดยมิชอบ

1.2.6 เรื่องกล่าวหา นายวันมูหะมัด นอร์ มะทา เมื่อครั้งดำรงตำแหน่ง
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม และนายศรีสุข จันทรางศุ เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวง
คมนาคม และกรรมการประสานงานโครงการความร่วมมือสื่อสารภายในประเทศกับพวก
อนุมัติโครงการความร่วมมือ IPSTAR โดยมิชอบด้วยสัญญาสัมปทานโครงการความร่วมมือสื่อสาร
ภายในประเทศเอื้อประโยชน์ให้แก่บริษัท ชินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน)

1.2.7 เรื่องกล่าวหา นายสุรพงษ์ สืบวงศ์ลี เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และคุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์ เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อนุมัติให้ใช้เงินค่าสินไหมทดแทนของดาวเทียมไทยคม 3 จำนวน 6.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ไปเข้าช่องสัญญาณต่างประเทศ อันเป็นการขัดต่อสัญญาสัมปทานโครงการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศ เอื้อประโยชน์ให้แก่บริษัทชินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน)

1.2.8 เรื่องกล่าวหาคุณหญิงจรรยาพร เมณฑกา ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินกับพวก อนุมัติให้ผู้เข้ารับการศึกษาอบรมหลักสูตร “ผู้บริหาร/ ผู้เชี่ยวชาญยุคใหม่” เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง และผู้ติดตามเดินทางไปศึกษาดูงาน ณ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ประเทศฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์ และอิตาลี และเบิกค่าใช้จ่ายโดยมิชอบ

2. ผลงานด้านป้องกันการทุจริต

ผลงานด้านการประชาสัมพันธ์ เสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีผลงานที่สำคัญ คือ

2.1 โครงการผลิตและเผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์ ดำเนินการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ในรูปแบบต่าง ๆ ประกอบด้วย โปสเตอร์แผ่นพับ จุลสาร ป.ป.ช. สุจริต ปฏิทินตั้งโต๊ะ หนังสือกฎหมาย ป.ป.ช. รวมทั้งการจัดทำรายการ “ป.ป.ช. พบประชาชน” ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา คลื่นความถี่ เอฟ.เอ็ม. 87.5 เมกะเฮิรตซ์ ออกอากาศทุกวันพุธ เวลา 06.00-06.30 น.

2.2 โครงการรณรงค์ต่อต้านการทุจริต ประกอบด้วยการบรรยายให้ความรู้ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต การฝึกอบรมนิติกรและเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม การประกวดการพูดของนักเรียนนักศึกษา เพื่อให้เยาวชนตระหนักถึงผลเสียหาย ภัยร้ายแรงที่เกิดจากการทุจริต กล้าแสดงออกถึงความคิดเห็นและยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต ต่อต้านการทุจริต เป็นต้น

2.3 โครงการสื่อมวลชนสัมพันธ์ ประกอบด้วยกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ เช่น กิจกรรมเสวนาระหว่างคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสื่อมวลชน กิจกรรมเสวนาระหว่างคณะกรรมการ ป.ป.ช. และศิลปินพื้นบ้าน

2.4 โครงการการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประกอบด้วย กิจกรรมค่ายเยาวชนสัมพันธ์ ป.ป.ช. กิจกรรมกัลยาณมิตร ป.ป.ช. กิจกรรมเสวนากัลยาณมิตร ป.ป.ช. กิจกรรมอภิปรายและนิทรรศการให้ความรู้ในสถาบันอุดมศึกษา

2.5 โครงการประชาสัมพันธ์และชุมชนสัมพันธ์ ประกอบด้วย โครงการสัมมนา การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันการทุจริต โครงการการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนในการป้องกันการทุจริต โครงการสัมมนาแกนนำเครือข่ายประชาชนป้องกันการทุจริต เป็นต้น

2.6 โครงการตอบแทนผู้ทำคุณงามความดีในการป้องกันหรือปราบปรามการทุจริต

2.7 กิจกรรมมหกรรมคอนเสิร์ต “รวมพลคนดี คนตรี 4 ภาค”

2.8 โครงการสร้างเครือข่ายการเมืองภาคประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

2.9 โครงการสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา

จากผลการดำเนินงานของ ป.ป.ช. ในช่วงนี้ พบว่า ได้ให้ความสำคัญกับการป้องกันและปราบปรามมากขึ้น ควบคู่ไปกับการพัฒนาภายในองค์กรของ ป.ป.ช. เอง และให้ความสำคัญกับเครือข่ายขององค์กรภาคีให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชัน เช่น เครือข่ายภาคประชาชน เครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา โดยมีการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานภายใน การพัฒนาเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. เพื่อรองรับภารกิจตามกฎหมายที่ปรับปรุงใหม่ การจัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ช. จังหวัด และการเปิดโอกาสให้ภาคีความร่วมมือเข้าไปเป็นคณะกรรมการผลักดันยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งเป็นไปได้ว่า ในอนาคตคงมีการเพิ่มสถาบันศาสนาเข้ามามีส่วนร่วมด้วย เพื่อใช้ประโยชน์จากหลักคำสอนและบุคคลต้นแบบทางศาสนาให้มาสนับสนุนกิจกรรมการป้องกันปราบปรามการทุจริตต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฉันทิร เตโช, อภิชาติ จันทราชิบัติ, ภัชริย์ มีแก้ว และอรดี ไกรยุทธศักดิ์ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนราชการไทย โดยการศึกษาการทุจริตในประเทศไทย และการทุจริตในต่างประเทศ คือ เขตปกครองพิเศษฮ่องกงและประเทศสิงคโปร์ พบว่า การแก้ไขปัญหาการทุจริตได้มีการจัดสำนักงานที่มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการทุจริตเช่นเดียวกันกับสำนักงาน ป.ป.ช. แต่ทั้งเขตปกครองพิเศษฮ่องกงและประเทศสิงคโปร์ ประสบความสำเร็จในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยจากการจัดอันดับการทุจริตของประเทศในภูมิภาคเอเชีย พ.ศ. 2551 ของหน่วยงาน 2 หน่วยงาน คือ Corruption Perception Index (CPI) ประเทศสิงคโปร์ อันดับ 1 คะแนน 9.2 เขตปกครองพิเศษฮ่องกง อันดับ 2 คะแนน 8.1 ประเทศไทย อันดับ 9 คะแนน 3.5 และ Political & Economic Risk Consultancy Ltd. (PERC)

ประเทศสิงคโปร์ อันดับ 1 คะแนน 1.13 เขตปกครองพิเศษฮ่องกง อันดับ 2 คะแนน 1.80 ประเทศไทย อันดับ 11 คะแนน 8.00 ปัจจัยที่ทำให้ทั้งเขตปกครองพิเศษฮ่องกงและประเทศสิงคโปร์ประสบความสำเร็จเกิดจากการกำหนดมาตรการและปรับปรุงกฎหมายและระบบปฏิบัติงาน รวมถึงการมุ่งเน้นให้การศึกษากับประชาชนและให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต 4 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ปลูกจิตสำนึก ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และสร้างวินัยแก่ทุกภาคส่วน ยุทธศาสตร์ที่ 2 รวมพลังแผ่นดินป้องกันและปราบปรามการทุจริต ยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างความแข็งแกร่งแก่หน่วยงานต่อต้านการทุจริต ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างบุคลากรมืออาชีพป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยนำหลักธรรมาภิบาลเป็นหลักการบริหารจัดการที่ดี มีการปรับวิถีคิด วิถีการบริหารใหม่ โดยมีเจตนารมณ์ให้ทุกคนทุกฝ่าย ร่วมกันคิดร่วมกันทำร่วมกันจัดการร่วมกันรับผิดชอบ แก้ปัญหาพัฒนาไปสู่ความมั่นคง ความสงบ สันติสุข มีการพัฒนาที่ยั่งยืนและก้าวไกล ธรรมาภิบาลจึงตั้งอยู่บนรากฐานของความถูกต้อง ดีงามมั่นคง หรือธรรมาธิปไตย ที่มุ่งให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดการบริหารจัดการ ปรับวัฒนธรรมขององค์กรใหม่โดยทุกภาคส่วนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วม ภาครัฐต้องปฏิรูปบทบาทหน้าที่ โครงสร้างและกระบวนการทำงานให้สามารถบริหารทรัพยากรของสังคมอย่างโปร่งใส ซื่อตรง ภาคธุรกิจเอกชน ต้องมีการปฏิรูปและกำหนดคดิกาในหน่วยงานของภาคธุรกิจเอกชน ให้มีกคดิกาการทำงานที่โปร่งใส ซื่อตรง เป็นธรรมต่อลูกค้า รวมทั้งมีระบบติดตามตรวจสอบ การให้บริการที่มีมาตรฐานเทียบเท่าระดับสากล ภาคประชาชน ต้องสร้างความตระหนักสำนึก ตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคลถึงระดับกลุ่มประชาสังคมในเรื่องของสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่อตนเองและสาธารณะทั้งในทางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง เพื่อเป็นพลังของประเทศที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการของการสร้างกลไกการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี หรือธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นและทำนุบำรุงรักษาให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นต่อไป

พงษ์เทพ วรกิจ โภคาทร (2542) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสูงสุดของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. พิจารณาทบทวนการดำเนินการ ขั้นตอนการดำเนินงาน ภาระงาน การประสานงาน ทั้งภายในและภายนอก ป.ป.ช. ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหาของ ป.ป.ช. จากอดีตถึงปัจจุบัน

2. ศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดบทบาท หน้าที่อำนาจการบริหารและการจัดการของ ป.ป.ช. รวมทั้งพิจารณาถึงความถูกต้อง และเหมาะสมร่วมกับคณะกรรมการติดตามดูแลให้เป็นไปตามเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญใหม่

3. ศึกษารูปแบบการบริหารและการจัดการที่มีอิสระมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพขององค์กรในสังกัดของรัฐบาลไทย และองค์กรอิสระที่มีลักษณะใกล้เคียงกับ ป.ป.ช. ของประเทศที่พัฒนาแล้ว

4. สืบค้นความคิดเห็น ความคาดหวัง รวมทั้งความต้องการของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ นักธุรกิจ นักการเมือง นักวิชาการ สื่อมวลชน และกลุ่มพลังอำนาจต่าง ๆ ที่มีต่อ ป.ป.ป. และ ป.ป.ช.

5. กำหนดรูปแบบการบริหารและการจัดการของ ป.ป.ช. ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงสุด

วิธีดำเนินการวิจัยใช้การศึกษาวิจัยแบบบูรณาการ แบ่งงานวิจัยออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. ศึกษาสภาพการทำงาน ขั้นตอน ภาระงาน และการประสานงานของสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ป. กับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเรียนรู้ถึงจุดเด่น จุดด้อย (ข้อดี ข้อเสีย) ของสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ป. รวมทั้งศึกษาโอกาสและอุปสรรคในการเปลี่ยนสภาพไปเป็น ป.ป.ช. ตลอดจนการปฏิบัติงานในอนาคต วิธีการศึกษานั้นอาศัยการระดมความคิดในเชิง SWOT analysis ที่อาศัยความรู้ ประสบการณ์และความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. และการศึกษาวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษากฎหมาย โดยเฉพาะกฎหมายรัฐธรรมนูญ ในหลักการเหตุผลและเจตนารมณ์จากเนื้อหาของกฎหมายและการชี้แนะของอดีต ส.ส.ร. รวมทั้งศึกษาผลกระทบของกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ (ตามร่าง 4 ร่าง อันได้แก่ ร่างที่เสนอโดยรัฐบาล พรรคประชาธิปัตย์ พรรคความหวังใหม่ และพรรคชาติไทย) ที่จะมิต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดองค์การเพื่อการบริหารและจัดการการทำงานของ ป.ป.ช. ในอนาคต

3. การสำรวจความคิดเห็นของข้าราชการและประชาชน โดยที่คณะผู้วิจัยเคารพต่อสิทธิของประชาชนตามมาตรา 60 แห่งรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 (บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการปฏิบัติราชการทางปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตน) กล่าวคือ ก่อนที่จะมีการออกกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ และหรือมีการปรับเปลี่ยนองค์การ ดังเช่น ป.ป.ช. ก็นั้รับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ หรือความคาดหวังของข้าราชการและประชาชน ในฐานะที่จะเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการกระทำ

หรือการละเว้นการกระทำการทุจริต รวมทั้งการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในการสำรวจนี้ ได้เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ประกอบแบบสอบถาม รวมทั้งสิ้น 1,974 ตัวอย่าง ทั้งในกรุงเทพฯ และภูมิภาค นอกจากนี้ยังใช้การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus group interview) และสัมภาษณ์กลุ่มลึก (Depth interview) ประกอบเพื่อให้ได้ความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

4. ศึกษาการบริหารและการจัดการองค์การขึ้น ดังเช่น ป.ป.ช. โดยมีข้อสมมติฐานว่า สำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ป. เป็นองค์การที่ได้จัดตั้งมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 และถึงแม้จะมีการปรับปรุงมาบ้างก็ตาม แต่ก็ยังอยู่ในกรอบพันธกิจ บทบาทและหน้าที่เดิม แต่ในเมื่อรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 ได้เปลี่ยนเป็น ป.ป.ช. รวมทั้งพันธกิจ บทบาทและหน้าที่ ตลอดจนอำนาจ ความรับผิดชอบก็เปลี่ยนไป ดังนั้น จึงนำพิจารณาองค์การอื่นทั้งในและนอกประเทศ ซึ่งจะช่วยให้โลกทัศน์และวิสัยทัศน์ ให้มีมุมมองและข้อเสนอที่มีคุณค่าได้ ในกรณีองค์การในประเทศ ทำการศึกษาและวิเคราะห์จากสภาพจริงจากองค์การต่าง ๆ ได้แก่ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นต้น ในกรณีขององค์การต่างประเทศ ศึกษาถึงองค์การที่มีลักษณะใกล้เคียงกับ ป.ป.ป. ได้แก่ ICAC ของฮ่องกง ICAC รัฐนิวเซาท์เวลส์ ประเทศออสเตรเลีย และอังกฤษ รวมถึง องค์การที่มีลักษณะคล้ายกันในประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ บอสวานา และอินเดีย เป็นต้น

ในแต่ละวิธีดำเนินการวิจัย จะต้องผ่านการประชุมเชิงปฏิบัติการ และหรือประชุม ในหมู่ผู้ทรงคุณวุฒิก่อนจะสรุปข้อมูล และจัดให้มีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อบริหารข้อมูล ทั้งหมดและแสวงหาข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยทำให้รู้ว่า ป.ป.ป. ประสบความสำเร็จในระดับกลาง โดยความสำเร็จนั้น ขึ้นอยู่กับระบบการทำงานของ ป.ป.ป. เอง ระบบราชการ กระบวนการยุติธรรมและความร่วมมือ ข้าราชการ และประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ป.ป.ช. น้อยมาก โดยเฉพาะในภูมิภาค แต่ส่วนใหญ่ก็มีความหวังต่อ ป.ป.ช. ในการปราบทุจริต กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญน่าจะเป็น หัวใจของความสำเร็จหรือล้มเหลวในอนาคตได้ ดังนั้น กฎหมายควรสนับสนุนการทำงานของ ป.ป.ช. เพราะจะมีภาระงานมากขึ้น โครงสร้างการบริหารและการจัดการของ ป.ป.ช. จะต้องมีความโปร่งใส มีอิสระการบริหารงานบุคคล งบประมาณและการบริหารจัดการ

ข้อเสนอแนะของการวิจัย ได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป ที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ซึ่งครอบคลุมให้ประธานคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ป.ป.ช. มีอำนาจในการเรียกบุคคลและหลักฐาน

โดยไม่มีบทลงโทษหากฝ่าฝืนพระราชบัญญัติ ต้องระบุงการดำเนินการเกี่ยวกับการถอดถอนแก่ข้าราชการและข้าราชการการเมืองให้ชัดเจน ให้กรรมการ ป.ป.ช. อนุกรรมการ และเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ป.ป.ช. มีอำนาจในการสั่งระงับโครงการกิจกรรมหรือการดำเนินการที่มีชอบ ผู้บังคับบัญชาจะต้องปฏิบัติตามที่ ป.ป.ช. ได้สวนและวินิจฉัยว่าผิด ป.ป.ช. สามารถพิจารณาการเลือกได้สวนและวินิจฉัย (ไม่ใช่ทุกกรณี) พระราชบัญญัตินี้ ทำให้พิจารณารวมกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยกฎหมายต้องการลงโทษบุคคลภายนอกและราชการที่มีส่วนก่อให้เกิดการทุจริต นอกจากนี้ ก็ยังมีข้อเสนอแนะในแง่การพิจารณาคัดเลือกบุคคลเข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. การพัฒนาบุคลากร การวางคนเข้าสู่ตำแหน่ง การตอบแทนและสวัสดิการ และการสนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์ การงบประมาณ และระบบการทำงาน ซึ่งต่างก็มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารและจัดการสำนักงาน ป.ป.ช.

2. ข้อเสนอแนะโครงสร้างการบริหารและจัดการ โดยเสนอ 3 รูปแบบ เพื่อการพิจารณาคัดสินใจต่อไป

รูปแบบที่ 1 ให้มีหน่วยข่าวกรองตรวจสอบภายใน ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย และที่ปรึกษาที่เป็นอดีตเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. สังกัดโดยตรงคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ ขึ้นตรงกับเลขาธิการ โดยแบ่งออกเป็น 6 ส่วน คือ เลขานุการกรม (ดูแลธุรการทั้งหมด) ฝ่ายปราบปราม ฝ่ายมาตรการป้องกัน ฝ่ายตรวจสอบทรัพย์สิน ป.ป.ช. ภูมิภาค และนิติการ

รูปแบบที่ 2 เสนอให้มีเลขานุการแก้กรรมกร ป.ป.ช. มีอนุกรรมการประจำและเฉพาะกิจ ช่วยการปฏิบัติงานสำนักงาน โดยสำนักงานแบ่งเป็นกลุ่มสายงาน ดังนี้ (1) สายงานหลัก คือ สายงานป้องกัน ปราบปราม และตรวจสอบทรัพย์สิน (2) สายงานอำนวยการ คือ สายวิชาการ นโยบายและแผน และนิติการ (3) สายสนับสนุน คือ สายบุคลากร การคลัง และการพัสดุ ทั้งนี้ให้มีการตรวจสอบภายในและภายนอกด้วย

รูปแบบที่ 3 ให้เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน่วยงานสังกัดโดยตรง คือ ตรวจสอบภายในสืบสวนและการข่าว งานตรวจสำนวนและฝ่ายอำนวยการ และแบ่งงานให้รองเลขาธิการดูแล 6 ฝ่าย คือ ฝ่ายป้องกัน ฝ่ายปราบปราม ฝ่ายตรวจสอบทรัพย์สิน ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายกิจกรรม

วรรณภา วามานนท์ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารการปราบปรามการทุจริตระดับชาติของไทย: การศึกษาบทบาท ระบบ และการบริหาร ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบการศึกษาเอกสาร

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจุบันการทุจริตมีรูปแบบที่สลับซับซ้อนมากขึ้น มีลักษณะเป็นการทุจริตแบบเครือข่ายในโครงการใหญ่ ๆ ของรัฐ มีการบิดผันการใช้กฎหมาย ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงกระทำการทุจริตมาก ก่อความเสียหายให้กับประเทศชาติอย่างประเมินค่ามิได้ หน่วยงานของรัฐในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการบริหารงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายใต้กรอบกฎหมายและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น มีข้อจำกัดในเรื่องอำนาจหน้าที่ ไม่มีการกระจายอำนาจและขาดความต่อเนื่องในการบริหาร นอกจากนี้ ยังมีปัญหาอุปสรรคจากภายในองค์กร ได้แก่ โครงสร้างองค์กรที่ไม่เหมาะสม อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ต่อปริมาณงาน เจ้าหน้าที่มีศักยภาพจำกัด ขาดความเชี่ยวชาญพิเศษเฉพาะด้าน ส่วนปัญหาภายนอก ขาดความร่วมมือสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประชาชน และรัฐบาล รวมถึงการแทรกแซงทางการเมือง เป็นต้น

ในประเด็นนวัตกรรมการบริหาร พบว่า ป.ป.ช. ต้องใช้เทคโนโลยีเพิ่มเติม เช่น การเชื่อมโยงข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการปรับปรุงการจัดการภาครัฐให้มีช่องว่าง เกิดการทุจริตน้อยที่สุด ควรมีการกระจายอำนาจการบริหาร เช่น การจัดให้มีคณะอนุกรรมการ ป.ป.ช. ประจำจังหวัด และหน่วยงานภาครัฐทุกแห่งมีส่วนงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่เข้มแข็ง เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น โดยผู้บริหารต้องปรับเปลี่ยนวิถีคิดทางการบริหารให้ทันสมัย โดยการระดมสมองจากนักวิชาการและนักบริหารมืออาชีพเข้ามาช่วย ค้นหาวิธีการบริหารในมิติใหม่ ๆ นอกเหนือจากมิติทางด้านกฎหมาย เช่น มาตรการทางสังคม ลงโทษผู้กระทำทุจริตควบคู่ไปกับมาตรการทางกฎหมาย มีการปฏิรูปค่านิยม วัฒนธรรมของสังคมใหม่ สร้างค่านิยมให้เยาวชนรังเกียจการทุจริต มีคุณธรรมจริยธรรม และมีหน่วยงานภาครัฐที่ยึดถือหลักธรรมาภิบาลที่เข้มแข็งขึ้น

ป.ป.ช. ควรมีมาตรการเชิงรุกและมีหน่วยงานสนับสนุนมากขึ้น ควรส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรภาคประชาชน ภาคเอกชน โดยทำงานเป็นเครือข่ายร่วมกับ ป.ป.ช. โดยมีกฎหมายรองรับและได้รับการคุ้มครองในฐานะสภาประชาชน สามารถร้องเรียนเรื่องทุจริตแทนบุคคลเพื่อลดความเสี่ยง จากการศึกษา มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ ควรมีการแก้ไขกฎหมาย เช่น การคุ้มครองพยาน ควรมีการกำหนดยุทธศาสตร์ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และควรมีการปรับปรุงการบริหารงานราชการให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้มากยิ่งขึ้น

Dorhoi (2005) ได้ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การป้องกันคอร์รัปชันและการปราบปรามคอร์รัปชันในยุโรปกลางและยุโรปตะวันออก มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาเหตุผลและวิธีการที่ประเทศต่าง ๆ ใช้ปราบปรามการคอร์รัปชัน มุ่งไปที่ยุทธศาสตร์ล่าสุดที่ 15 ประเทศในยุโรป

ตอนกลางและยุโรปตะวันออกนำมาใช้ โดยสร้างมาตรวัดเชิงคุณภาพ 12 ด้าน แบ่งเป็นนโยบาย 9 ด้าน และการประยุกต์ใช้ในหน่วยงานของรัฐ 3 ด้าน ด้านนโยบายประกอบด้วย (1) ยุทธศาสตร์การป้องกันคอร์รัปชันในภาพรวม (2) นโยบายการป้องกันคอร์รัปชัน (3) การเงินของพรรคการเมือง (4) การติดตามทรัพย์สิน (5) การทับซ้อนของผลประโยชน์ (6) เสรีภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร (7) การจัดซื้อจัดจ้างของราชการ (8) การควบคุมและตรวจสอบทางการเงิน (9) การสร้างภูมิคุ้มกัน (การคอร์รัปชัน)

ผลการศึกษา พบว่า ยุทธศาสตร์การป้องกันคอร์รัปชันในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในช่วงเวลาปี ค.ศ. 1995, 2002 และ 2003 และพบว่า ในกลุ่มประเทศทะเลบอลติก ยุทธศาสตร์การป้องกันคอร์รัปชันมีความครอบคลุมมากกว่ายูเครนและมาซิโดเนีย แต่ถึงกระนั้นก็ได้มีการขยายให้ครอบคลุมในยุทธศาสตร์การป้องกันคอร์รัปชันเพิ่มขึ้นอย่างมาก แม้ว่าแต่ละประเทศจะจัดลำดับความสำคัญของมาตรการปฏิบัติการป้องกันคอร์รัปชันแตกต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่า มีปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างกัน คือ ระดับของการคอร์รัปชัน ปัจจัยทางการเมืองและเศรษฐกิจ รวมถึงปทัสถานและมาตรฐานในการป้องกันการคอร์รัปชันขององค์การระหว่างประเทศ ปัจจัยทางการเมือง ได้แก่ ระดับของความเป็นประชาธิปไตย ชนิดของระบบการปกครอง ความถี่ของการเปลี่ยนรัฐบาล ความต่อเนื่องของคณะรัฐมนตรี และความแตกแยกทางการเมืองทั้งในคณะรัฐมนตรีและในสภา ส่วนปัจจัยทางเศรษฐกิจในที่นี้ ได้แก่ ระดับผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) และความเปลี่ยนแปลงในแต่ละปี อัตราการว่างงาน และการลงทุนโดยตรงของต่างประเทศ

การศึกษาครั้งนี้ พบว่า ประจักษ์พยานที่ชัดเจนว่า การแข่งขันทางการเมืองที่เพิ่มขึ้น อันนำมาซึ่งการเปลี่ยนรัฐบาลบ่อยขึ้นและความแตกแยกของพรรคการเมืองในสภามากขึ้น ได้กลายเป็นผลดีต่อการขยายยุทธศาสตร์การป้องกันคอร์รัปชันให้ครอบคลุมมากขึ้น ตัวอย่างหนึ่งก็คือ การแข่งขันทางการเมืองที่เพิ่มขึ้น ได้ผลักดันให้นักการเมืองเริ่มหันมาปราบปรามการคอร์รัปชัน เพื่อสร้างความมั่นใจว่าพวกเขาจะยังคงอยู่ในอำนาจได้ต่อไป เนื่องจากการป้องกันคอร์รัปชันกลายเป็นวาระของสาธารณะโดยรวมไปแล้ว นอกจากนั้น ยังพบหลักฐาน คือ บทบาทของอัตราการว่างงานที่เพิ่มขึ้น การเป็นสมาชิกสภายุโรปในปี ค.ศ. 1995 และสถานการณ์ของการเป็นประเทศผู้เสนอรับเลือกตั้งของสหภาพยุโรปในปี ค.ศ. 2002

Forbis (2008) ได้ศึกษาเรื่อง ประชาสังคมที่มีการจัดองค์การ: การประเมินผลข้ามชาติ ว่าด้วยผลกระทบทางสังคม การเมืองขององค์การที่ไม่ใช่หน่วยงานภาครัฐ (เอ็นจีโอ) การขยายตัวของคอร์รัปชันภาครัฐ ความรุนแรงภาครัฐและการประท้วงต่อต้านรัฐบาล มุ่งเน้นศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเอ็นจีโอระหว่างประเทศกับประชาสังคม โดยรวบรวมข้อมูลที่ตีพิมพ์

ในรายงานประจำปีขององค์การระหว่างประเทศ

ผลการศึกษา พบว่า ระหว่างปี ค.ศ. 1990-2004 องค์การภาคประชาสังคมที่ยังมีการเคลื่อนไหว ได้ทำให้การคอร์รัปชันของรัฐบาลลดลง ช่วยลดความรุนแรงที่เกิดจากรัฐ และลดระดับสิ่งเร้าที่จะส่งเสริมให้เกิดการประท้วง และก่อจลาจลต่อต้านรัฐบาล อีกประการหนึ่ง ประชาสังคมที่เข้มแข็งในปัจจุบันให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบตรวจสอบได้ของรัฐบาล ปกป้องพลเมืองของตนเองและเปิดช่องทางที่เหมาะสมเพื่อให้ประชาชนได้บอกกล่าวและรับฟัง สิ่งที่เกี่ยวข้องกับพวกเขา ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้ช่วงเวลารวม (Pooled time-series) และการวิเคราะห์ข้ามประเภทกลุ่มองค์การ (Cross-sectional analysis) พบว่า ความเข้มแข็งของภาคประชาสังคม มีผลกระทบต่อการคอร์รัปชันของรัฐบาล การก่อความรุนแรงของรัฐ และการประท้วงต่อต้านรัฐบาล ข้อค้นพบเหล่านี้ ยังคงมีนัยสำคัญเมื่อมีการตรวจสอบกับการพัฒนา เศรษฐกิจ สถาบันทางการเมือง และการควบคุมทางวัฒนธรรม-ภูมิศาสตร์

จากการเน้นบทบาทของประชาสังคมที่มีการจัดองค์การที่ได้แสดงให้เห็นเป็นตัวอย่าง ในวงกว้างในหลาย ๆ ประเทศ การศึกษาค้นคว้านี้ได้ต่อยอดความเข้าใจถึงบทบาทที่ผู้แสดง จากหน่วยงานมิใช่ภาครัฐ (Non-state actor) ได้ดำเนินการในเรื่องสุขภาพและเฝ้าดูแลสังคม ของพวกเขา ผลที่เกิดตามมา คือ การศึกษาค้นคว้านี้ได้ชี้ให้เห็นความสำคัญถึงการผนวกเอาบทบาท ของภาคประชาสังคมไว้ในการศึกษาเกี่ยวกับความมั่นคงทางการเมืองในอนาคต

Igoni (2009) ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้เกี่ยวกับการคอร์รัปชันของสังคมและระดับ ความเชื่อมั่นในรัฐบาล ศึกษากรณีเมืองเบนิน ประเทศไนจีเรีย มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบการรับรู้ เรื่อง การคอร์รัปชันและความเชื่อมั่นต่อภาวะผู้นำของประธานาธิบดี โดยใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลสำรวจกับตัวอย่าง จำนวน 1,000 คน ในเมืองเบนิน แบบสอบถามการวิจัย ผนวกเอาผล การทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างอายุและเพศกับความเชื่อที่ว่า เมื่อความเชื่อมั่นเพิ่มขึ้น การคอร์รัปชันของสังคมจะลดลง และทดสอบโดยใช้ไค-สแควร์ด้วย

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รับรู้เรื่องการคอร์รัปชันในระดับสูง ขาดความเชื่อมั่นในตัวประธานาธิบดีว่าจะทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้น และมีความเชื่อมั่น รัฐบาลในระดับต่ำ ผลการทดสอบด้วยไค-สแควร์ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่น ที่มากขึ้นกับการลดลงของคอร์รัปชัน ในกลุ่มประชากรเพศชายและกลุ่มผู้มีอายุมาก จากการศึกษา มีข้อเสนอแนะในประเด็นของผู้นำที่มีประสิทธิภาพ การฝึกอบรมและปรับ โครงสร้างองค์การ ดำรงและความเป็นอิสระของหน่วยงานตุลาการ นอกจากนี้ ข้อมูลจากการศึกษาได้สะท้อน ให้เห็นถึงความไม่ไว้วางใจระหว่างหมู่ประชาชน ซึ่งอาจนำไปใช้ประโยชน์ในการให้ข้อมูล สร้างความเข้าใจเรื่องหน้าที่ของรัฐบาลและผลกระทบของการคอร์รัปชัน อันจะเป็น

การเปลี่ยนแปลงสังคมอย่างสร้างสรรค์และเป็นวิธีหนึ่งในการลดการคอร์รัปชันของไนจีเรีย จากงานวิจัยที่ได้รวบรวมมา สรุปได้ว่า การป้องกันและปราบปรามทุจริตคอร์รัปชันจะสำเร็จผลได้ ต้องอาศัยเงื่อนไขหลายประการ เริ่มตั้งแต่การมีแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปราม ที่ชัดเจน มีการให้อำนาจแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบอย่างเต็มที่ ภายในองค์กรต้องมีการจัดโครงสร้าง อย่างเหมาะสม ประกอบกับมีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่มีศรัทธาและความสามารถ สอดคล้องกับ สถานการณ์ของการคอร์รัปชันที่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้นตามยุคสมัย นอกจากนี้ยังต้องอาศัย เครือข่ายความร่วมมือจากฝ่ายการเมือง ภาครัฐ ภาคประชาชนและภาคประชาสังคมในการตื่นตัว รู้หน้าที่ของตนเอง โดยเน้นไปที่การติดตามตรวจสอบซึ่งเป็นเรื่องเฉพาะหน้า และการปลูกฝัง ค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตซึ่งเป็นงานระยะยาว

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทที่ 3 เป็นการนำเสนอระเบียบวิธีในการวิจัย เพื่อระบุให้ทราบถึงรูปแบบ วิธีการ ขั้นตอน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนั้น ในบทนี้ มีเนื้อหาตามลำดับ ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
3. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การตรวจสอบเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
7. การแปลความหมาย
8. เกณฑ์การวิเคราะห์
9. การวิเคราะห์การถดถอย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการผสมผสานระหว่างการวิจัยเอกสาร การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีรายละเอียดของวิธีการศึกษา ดังนี้

1. วิจัยเอกสาร (Documentary research) เป็นการสืบค้นเอกสารแนวคิดทฤษฎี งานวิจัย การสำรวจ รายงานประจำปี ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) และสถิติที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชัน ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ
2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยมีแนวคำถามจากกรอบแนวคิดการวิจัย และมีประเด็นคำถามเพิ่มเติมที่พัฒนาจากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือคณะกรรมการ ป.ป.ช.
3. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ดำเนินการโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) รวบรวมการรับรู้ของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยผสมผสานที่ต้องอาศัยข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ดังนั้น จึงแบ่งกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย

1. ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อรวบรวมข้อมูลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงทางสังคม กับการดำเนินงานของ ป.ป.ช. รวมถึงแนวทางปรับปรุงการดำเนินงานของ ป.ป.ช. โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ กรรมการ ป.ป.ช. 5 ท่าน จากจำนวนทั้งหมด 9 ท่าน

ในการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พิจารณาจากความสำคัญของตำแหน่งที่ดำรงในคณะกรรมการ ประสิทธิภาพและความโดดเด่นในการแสดงบทบาทด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่รับรู้ได้จากการเสนอข่าวของสื่อมวลชน รวมถึงบางท่านที่เพิ่งพ้นวาระการดำรงตำแหน่งไปแต่ยังได้รับการยอมรับให้ดำรงตำแหน่งเป็นประธานคณะกรรมการอยู่ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย

1.1 นายปานเทพ กล้าณรงค์ราญ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2549 ถึงปัจจุบัน

1.2 นายวิชา มหาคุณ กรรมการ ป.ป.ช. ดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2549 ถึงปัจจุบัน

1.3 ศาสตราจารย์ภักดี โพธิศิริ กรรมการ ป.ป.ช. ดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2549 ถึงปัจจุบัน

1.4 ศาสตราจารย์เมธี ครองแก้ว กรรมการ ป.ป.ช. (อดีต) ดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2549 ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2555

1.5 นายกล้าณรงค์ จันทิก กรรมการ ป.ป.ช./ โฆษก ป.ป.ช. ดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2549 ถึงปัจจุบัน

2. ในการวิจัยเชิงปริมาณ มีประชากรในการวิจัย ได้แก่ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) จำนวน 360 คน โดยสำนักงานฯ ถือว่าเป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังนั้น จึงมีผลต่อการแสดงบทบาทในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันด้วยเช่นกัน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามตารางของ Yamane (1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 187 คน เป็นกลุ่มเป้าหมายในการสำรวจด้วยแบบสอบถาม โดยแบ่งสัดส่วนตามหน่วยงานหลัก (Line) ด้านการป้องกันและปราบปรามทุจริตคอร์รัปชัน ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ส่วนงานที่สังกัด (สำนัก)	จำนวน	ตัวอย่าง
1. สำนักได้ส่วนการทุจริตภาคการเมือง 1	44	23
2. สำนักได้ส่วนการทุจริตภาครัฐ 1	40	21
3. สำนักได้ส่วนการทุจริตภาคการเมือง 2	30	16
4. สำนักได้ส่วนการทุจริตภาครัฐ 2	36	19
5. สำนักได้ส่วนการทุจริตภาคการเมือง 3	52	27
6. สำนักได้ส่วนการทุจริตภาครัฐ 3	29	15
7. สำนักได้ส่วนการทุจริตภาคการเมือง 4	39	20
8. สำนักการข่าวและกิจการพิเศษ	21	11
9. สำนักคดี	28	14
10. สำนักงานปราบปรามการทุจริตภาคการเมือง	13	7
11. สำนักอื่น ๆ มีสำนักป้องกันการทุจริตภาครัฐ เป็นต้น	28	14
รวม	360	187

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ในการสัมภาษณ์เชิงลึกคณะกรรมการ ป.ป.ช. ใช้เครื่องมือการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและการปรึกษาเบื้องต้นกับอาจารย์ที่ปรึกษา พัฒนาเป็นประเด็นคำถาม ดังนี้

1.1 บทบาทของ ป.ป.ช. ชุดนี้ในระยะเริ่มแรกเป็นอย่างไร มีความแตกต่างกับ ป.ป.ช. ชุดก่อนหน้าหรือไม่

1.2 ท่านคิดว่า ป.ป.ช. ในปัจจุบันได้ดำเนินการอะไรบ้างที่แตกต่างไปจากช่วงปีแรก

1.3 ท่านคิดว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเหล่านี้ มีผลต่อการดำเนินงานของ ป.ป.ช. หรือไม่ อย่างไร

1.3.1 สถานการณ์คอร์รัปชันในสังคมไทย

1.3.2 สถานการณ์การเมืองและนโยบายของรัฐบาล

1.3.3 ค่านิยมและทัศนคติของประชาชนต่อการคอร์รัปชัน

1.3.4 กฎหมายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับ ป.ป.ช.

1.3.5 เครือข่ายความร่วมมือในการต่อต้านคอร์รัปชัน

1.3.6 ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ

1.3.7 ฯลฯ

1.4 ท่านคิดว่า ป.ป.ช. ชุดนี้ ได้ทำหน้าที่เหมาะสมแล้วหรือไม่ เพราะเหตุใด (หน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด, หน้าที่ตามที่หวัง และหน้าที่ตามที่ถูกคาดหวัง)

1.5 ในทัศนะของท่าน ป.ป.ช. ยังไม่ได้ทำหน้าที่อะไร และควรจะทำในอนาคตอันใกล้นี้ เพราะเหตุใด

1.6 เพื่อให้บทบาทของ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ท่านคิดว่าควรดำเนินการในเรื่องใด

1.6.1 แผนกลยุทธ์/ มาตรการ

1.6.2 แผนงาน /โครงการ-กิจกรรม

1.6.3 อื่น ๆ

1.7 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2. ในการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย

2.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.2 ส่วนที่ 2 การรับรู้ของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

2.3 ส่วนที่ 3 เป็นข้อคำถามในแบบมาตราส่วน (Rating scale) เกี่ยวกับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อบทบาทการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน และต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทของ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน

การตรวจสอบเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำแนวคำถามการสัมภาษณ์ไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของแนวคำถามสัมภาษณ์ให้ตรงกับวัตถุประสงค์การวิจัย

2. แบบสอบถามที่สร้างขึ้นได้มีการตรวจสอบก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงตามขั้นตอนดังนี้

2.1 นำข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรม มาจัดทำแนวคำถามสัมภาษณ์โดยดูความสอดคล้องระหว่างตัวแปรในกรอบและคิดกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาเป็นพื้นฐานในการจัดทำแบบสอบถาม โดยผ่านการพิจารณาตรวจสอบ

ของผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

2.1.1 ศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ

2.1.2 รองศาสตราจารย์ ดร.ขัตติยา วรรณสูตร

2.1.3 อาจารย์ ดร.วิชัย รูปขำดี

2.2 นำแบบสอบถามที่ร่างขึ้นไปทดสอบ (Try out) กับกลุ่มเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ เพื่อหาความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม ซึ่งผลการทดสอบได้ค่าอัลฟา (Alpha) เท่ากับ .926 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือในระดับที่สูง

2.3 ปรับปรุงเพิ่มเติมแบบสอบถามให้เหมาะสม สอดคล้องกับผลการทดสอบที่ได้ก่อนนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นัดหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยกำหนดวัน เวลา สถานที่เพื่อไปสัมภาษณ์

2. ออกหนังสือจากมหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อนัดหมายและขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้ให้

ข้อมูลสำคัญอย่างเป็นทางการ

3. เก็บข้อมูลสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบวิธีการวิจัย

4. ในกรณีที่ข้อมูลไม่ครบถ้วน อาจมีการสัมภาษณ์เพิ่มเติมตามสมควรกับผู้ให้

ข้อมูลสำคัญนั้น ๆ แล้วแต่กรณี

5. ออกหนังสือจากมหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อแนะนำผู้วิจัยและขออนุญาตหน่วยงาน

(ป.ป.ช.) ในการแจกแบบสอบถามกับเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน

6. เก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง คือ เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. โดยใช้วิธีการเก็บ

ข้อมูลตามความสะดวก (Convenience sampling)

7. ได้แบบสอบถาม จำนวน 187 ชุด คิดเป็น 100% แต่พบว่า แบบสอบถามกระจายไปกลุ่มงานป้องกันในสัดส่วนที่น้อยกว่ากลุ่มงานปราบปราม ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารภายในเป็นผู้กำหนด โดยระบุว่ามอบหมายให้แจกเฉพาะในกลุ่มที่รับรู้และสามารถตอบแบบสอบถามได้อย่างเหมาะสม

8. การเก็บรวบรวมข้อมูลเริ่มตั้งแต่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2555 ถึง 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เริ่มต้นด้วยการนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาสรุป จัดหมวดหมู่เพื่อลดปริมาณของข้อมูลให้เหลือแต่คุณลักษณะร่วมที่มีความหมายและได้พิจารณาความสัมพันธ์ของข้อมูล และสร้างเป็นข้อสรุปที่ตอบสนองต่อกรอบแนวคิด (Conceptual framework) เพื่อที่จะสื่อว่าข้อมูลที่ได้มานั้นหมายถึงอะไร (Patton, 2002) โดยวิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Inductive analysis) หรือการวิเคราะห์แบบพรรณนาความ (Descriptive analysis) ซึ่งจะสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้โดยตรง

นอกจากนี้ยังใช้วิธีการวิเคราะห์หาความเหมือน (Similarity) และความแตกต่าง (Differentiation) ของข้อมูลโดยการตรวจสอบระหว่างกัน (Cross check) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อพิจารณาความหมาย ความสัมพันธ์ของข้อมูล หาความเชื่อมโยงของสาระในข้อมูล เพื่อตีความเป็นข้อสรุปในแต่ละประเด็นที่ได้วางไว้ในกรอบแนวคิดการวิจัย โดยอาศัยข้อมูล ตัวเลข แนวคิด และทฤษฎี เป็นตัวช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลให้ลึกซึ้งและสามารถสร้างข้อสรุปที่หนักแน่น

2. ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการสำรวจเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. เริ่มต้นด้วยการคัดกรองแบบสอบถามที่มีคำตอบความสมบูรณ์ ครบถ้วน แล้วนำมาลงรหัส ดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เป็นเครื่องมือช่วยเหลือ ซึ่งการวิเคราะห์ดังกล่าวใช้สถิติเพื่ออธิบายข้อค้นพบก่อนนำเสนอในรูปแบบของตาราง คือ

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) อธิบายจำนวนของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนการรับรู้ต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และจำนวนความคิดเห็นต่อบทบาทของ ป.ป.ช.

2.2 ค่าเฉลี่ย (Means) อธิบายค่าเฉลี่ยของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าเฉลี่ยการรับรู้ต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อบทบาทของ ป.ป.ช.

2.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) อธิบายค่าความเบี่ยงเบนของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าความเบี่ยงเบนของการรับรู้ต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และค่าความเบี่ยงเบนของความคิดเห็นต่อบทบาทของ ป.ป.ช.

2.4 การเปรียบเทียบค่าของการรับรู้การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อบทบาทของ ป.ป.ช. ในระหว่างกลุ่มตัวอย่างต่าง ๆ กัน โดยใช้วิธีการ Compare mean

2.5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม กับบทบาทของ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson correlation coefficients)

ในขั้นตอนสุดท้าย จะได้วิเคราะห์และอธิบายถึงความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง และสนับสนุนหรือขัดแย้งกันของข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ก่อนนำเสนอในรูปของการพรรณนาความในผลการวิจัยเป็นลำดับไป

การแปลความหมาย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ มีการให้ความหมายของระดับบทบาทการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน และระดับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังนั้น จึงมีการแปลความหมายโดยใช้การหาอันตรภาคชั้น (Range) ตามสูตร (วิเชียร เกตุสิงห์, 2543) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{4-1}{4} \\ &= 0.75 \end{aligned}$$

แทนค่าบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน
 ค่าเฉลี่ย 1.00-1.75 หมายถึง มีบทบาทในระดับน้อย
 ค่าเฉลี่ย 1.76-2.50 หมายถึง มีบทบาทในระดับค่อนข้างน้อย
 ค่าเฉลี่ย 2.51-3.25 หมายถึง มีบทบาทในระดับค่อนข้างมาก
 ค่าเฉลี่ย 3.26-4.00 หมายถึง มีบทบาทในระดับมาก
 แทนค่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.75 หมายถึง มีผลในระดับน้อย
 ค่าเฉลี่ย 1.76-2.50 หมายถึง มีผลในระดับค่อนข้างน้อย
 ค่าเฉลี่ย 2.51-3.25 หมายถึง มีผลในระดับค่อนข้างมาก
 ค่าเฉลี่ย 3.26-4.00 หมายถึง มีผลในระดับมาก

เกณฑ์การวิเคราะห์

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson correlation coefficients สัญลักษณ์ ρ หรือ r ในกรณีใช้กลุ่มตัวอย่าง) แสดงทิศทางความสัมพันธ์และแสดงระดับความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะมีค่าสูงสุดเป็น 1 และต่ำสุดเป็น -1 การแปลความหมาย

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีดังนี้

1. ทิศทางความสัมพันธ์ ได้แก่

1.1 สหสัมพันธ์ทางบวก (Positive correlation) แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน เมื่อตัวแปรตัวหนึ่งเพิ่มหรือลดลงอีกตัวแปรหนึ่งก็จะเพิ่มขึ้นหรือลดลงไปด้วย

1.2 สหสัมพันธ์ทางลบ (Negative correlation) แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกัน เมื่อตัวแปรตัวหนึ่งเพิ่มหรือลดลงอีกตัวแปรหนึ่งก็จะมีค่าเพิ่มหรือลดลงตรงข้ามกันเสมอ

1.3 สหสัมพันธ์เป็นศูนย์ (Zero correlation) แสดงว่าตัวแปรสองตัวไม่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

2. ระดับความสัมพันธ์ของตัวแปร ได้แก่

2.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก อย่างสมบูรณ์ (Perfect positive correlation) และมีความสัมพันธ์กันมาก

2.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเข้าใกล้ -1 แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทิศทางลบ อย่างสมบูรณ์ (Perfect negative correlation) และมีความสัมพันธ์กันมาก

2.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่าตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์ (No relation) กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายข้อมูลระดับความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยใช้สูตรหาอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด}-\text{ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{1-0}{4} \\ &= 0.25 \end{aligned}$$

ดังนั้น อันตรภาคชั้น เท่ากับ 0.25 ผู้วิจัยจึงกำหนดแบ่งระดับความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็น 4 ระดับ ได้แก่

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.00-0.25 หมายถึง ระดับความสัมพันธ์น้อยที่สุด

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.26-0.50 หมายถึง ระดับความสัมพันธ์น้อย

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.51-0.75 หมายถึง ระดับความสัมพันธ์มาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.76-1.00 หมายถึง ระดับความสัมพันธ์มากที่สุด

การวิเคราะห์การถดถอย

เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยมุ่งเน้นที่จะพยากรณ์ตัวแปรตามด้วยค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ ซึ่งจะเรียกว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Regression coefficient) การหาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยจะทำให้หลังจากที่ได้สร้างหรือกำหนดรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามแล้ว การวิเคราะห์การถดถอยมี 2 ประเภท คือ

1. การถดถอยเชิงเดี่ยว (Simple regression) เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม 1 ตัว
2. การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม 1 ตัว กับตัวแปรอิสระหลายตัว (ตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป) ซึ่งได้พิจารณาใช้ในการวิจัยนี้ โดยมีตัวแบบ ดังนี้

$$y = \beta_0 + \beta_1 x_1 + \beta_2 x_2 + \dots + \beta_i x_i + \epsilon$$

สัญลักษณ์ที่ใช้ในสมการ มีความหมายต่อไปนี้

β_0 = ค่าคงที่ (Constant) ของสมการการถดถอย

β_i = ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Regression coefficient) ของตัวแปรอิสระตัวที่ i

ϵ = ค่าความแตกต่างหรือความคลาดเคลื่อน (Error or residual) ระหว่างค่าจริง

และค่าที่ได้จากสมการ

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธี Stepwise regression เป็นวิธีที่เลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการความถดถอยโดยใช้หลักเกณฑ์ Stepwise เป็นวิธีที่ป้องกันการเกิดปัญหา Multicollinearity ได้ เนื่องจากเมื่อมีตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กันอยู่ในสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) จะทำให้สัมประสิทธิ์ความถดถอยเปลี่ยนไป ค่าสถิติทดสอบ t เปลี่ยนไป ซึ่งอาจมีผลทำให้ตัดตัวแปรอิสระที่สัมพันธ์กันบางตัวออกไป เป็นการวิเคราะห์หาตัวแปรในสมการที่มีความสัมพันธ์กันน้อย ไม่สามารถทำนาย หรือไม่จำเป็นออกมา คงไว้เฉพาะตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูง และสามารถทำนายได้ดี ดังนั้น จึงทำการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบสเต็ปไวซ (Stepwise) เป็นวิธีการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบกำจัดตัวแปรตามขั้นตอน ให้เหลือเฉพาะตัวแปรที่สำคัญอย่างมีนัยสำคัญ

ความหมายของผลลัพธ์ที่ได้จากโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่องานวิจัยทางสังคมศาสตร์ มีดังนี้

r คือ ค่าที่แสดงถึงระดับของความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรอิสระทั้งหมด ซึ่งเรียกว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple correlation) ถ้าค่าที่ได้มีค่าเข้าใกล้ 1 มาก แสดงว่ามีความสัมพันธ์สูงมาก น่าจะใช้ตัวแปรอิสระทั้งหมดพยากรณ์ตัวแปรตามที่ดี

R Square คือ ค่าที่แสดงถึงอิทธิพลของตัวแปรอิสระทั้งหมดที่มีต่อตัวแปรตาม

Adjusted R Square คือค่า R Square ที่ปรับแก้แล้ว การแปรความหมายเหมือนกับค่า

R Square

Std. Error of the Estimate คือ ค่าที่แสดงระดับของความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการใช้
ตัวแปรอิสระทั้งหมดมาพยากรณ์ตัวแปรตาม

บทที่ 4

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทของคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

การทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทย มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาประเทศในรอบหลายปีที่ผ่านมา โดยมีปริมาณที่เพิ่มขึ้นและมีผลกระทบต่อสังคมโดยรวมมากขึ้น เช่นเดียวกับกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือ ป.ป.ช. ก็มีการปรับตัวเพื่อตอบสนองสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

ในบทนี้ จะนำเสนอข้อมูลเชิงเอกสารและข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงทางสังคมไทย อันมีผลทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องปรับปรุงบทบาทหน้าที่ด้านการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน และด้านการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงและบทบาทดังกล่าว จะให้ความสำคัญกับสถานการณ์ในช่วงเวลาดังแต่ปี พ.ศ. 2550 ภายหลังการเข้าทำหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชุดนี้เป็นต้นมาและอยู่ในช่วงเวลาของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2551-2555) โดยการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ส่งผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหลายองค์ประกอบด้วยกัน ซึ่งจะนำเสนอไปตามลำดับ ดังนี้

1. สถานการณ์การคอร์รัปชันในสังคมไทย
2. การเมืองและนโยบายของรัฐบาล
3. กฎหมายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับ ป.ป.ช.
4. ทักษะและค่านิยมของประชาชนต่อการคอร์รัปชัน
5. เครือข่ายความร่วมมือในการต่อต้านคอร์รัปชัน
6. ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

สถานการณ์การคอร์รัปชันในสังคมไทย

คอร์รัปชัน เป็นความประพฤตินี้ไม่ถูกต้อง เป็นการทุจริตไม่เป็นไปตามกฎหมายและศีลธรรม โดยการงัดปฏิบัติหรือเลือกปฏิบัติ เพื่อให้ตัวเองหรือพรรคพวก ญาติพี่น้อง ได้รับผลประโยชน์ในรูปของเงินทอง ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ไม่ใช่วัตถุสิ่งของ เช่น ตำแหน่ง หน้าที่การงาน เป็นต้น โดยการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มากน้อยแตกต่างกันไป ซึ่งจะนำเสนอใน 2 ประเด็นหลัก คือ

การจัดอันดับความโปร่งใสขององค์กรระหว่างประเทศและระดับความรุนแรงของคอร์รัปชัน
ในสังคมไทย

การจัดอันดับความโปร่งใสระดับสากล

1. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง

ในอดีตการคอร์รัปชันเป็นที่รับรู้ว่ามีอยู่ในระดับที่แตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ
องค์กรระหว่างประเทศและหน่วยงานภายในของแต่ละประเทศก็มีแนวทางในการบริหารจัดการ
เพื่อต่อต้านการคอร์รัปชันแตกต่างกันไปตามบริบทของตนเอง การจัดอันดับเพื่อให้เห็น
ความแตกต่าง การเปลี่ยนแปลงหรือเพื่อให้ข้อมูล สร้างความเชื่อมั่นต่อการลงทุนยังไม่เกิดขึ้น
อย่างชัดเจน จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1993 หรือปี พ.ศ. 2536 จึงเกิดองค์กรระดับโลกที่เคลื่อนไหว
เพื่อต่อต้านการคอร์รัปชันและสร้างความโปร่งใสชื่อว่า องค์กรความโปร่งใสระหว่างประเทศ
หรือ Transparency International: TI เกิดขึ้น และมีการวัดระดับความโปร่งใสของประเทศในโลก
ด้วยการใช้เครื่องมือที่เรียกว่าดัชนีการรับรู้คอร์รัปชัน Corruption perceptions index: CPI
ซึ่งในแต่ละปีมีประเทศที่เข้าร่วมการจัดอันดับไม่เท่ากัน และเครื่องมือ CPI ก็มีการปรับปรุงตัวชี้วัด
และระบบการให้คะแนนอยู่ตลอด กล่าวโดยรวม คือ ในตอนต้นใช้ระบบคะแนนเต็ม 10
และปรับเป็นคะแนนเต็ม 100 ในปีล่าสุด 2555

ประเทศไทยเข้าร่วมการจัดอันดับครั้งแรกในปี พ.ศ. 2538 ได้คะแนน 2.79 เป็นอันดับที่
34 จาก 41 ประเทศที่เข้าร่วม และปีที่ได้คะแนนมากที่สุด คือ ปี พ.ศ. 2548 ได้ 3.80 คะแนน
เป็นอันดับที่ 59 จาก 159 ประเทศที่เข้าร่วม ในปี พ.ศ. 2550 ประเทศไทยได้คะแนน 3.30
เป็นอันดับที่ 84 จาก 179 ประเทศ ปี พ.ศ. 2554 ได้ 3.40 คะแนน เป็นอันดับที่ 80 จาก 183 ประเทศ
และในปีล่าสุด พ.ศ. 2555 องค์กรความโปร่งใสระหว่างประเทศ ได้จัดอันดับความโปร่งใส
ด้วยดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน ซึ่งมีระบบคะแนนที่แตกต่างจากเดิม คือ คะแนนเต็ม
100 คะแนน พบว่า ประเทศไทยได้ 37 คะแนน อยู่อันดับที่ 88 มีคะแนนเท่ากับประเทศมาลาวี
โมร็อกโก ซูรินาม สวาซิแลนด์ และแซมเบีย (Corruption perceptions index 2012, 2012)

ผลการจัดอันดับ ประเทศไทยได้ 37 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน อยู่อันดับที่ 88
จากการจัดอันดับทั้งหมด 176 ประเทศทั่วโลก และอยู่อันดับที่ 11 จาก 21 ประเทศในภูมิภาคเอเชีย
โดยในปีนี้ ปรากฏว่ามีเพียง 53 ประเทศเท่านั้นที่สอบผ่าน หรือได้คะแนนเกิน 50 คะแนน ขณะที่อีก
123 ประเทศ มีคะแนนต่ำกว่าครึ่งหนึ่ง โดยประเทศเดนมาร์ก ฟินแลนด์ และนิวซีแลนด์ สามารถ
ครองแชมป์อันดับหนึ่ง (90 คะแนน จาก 100 คะแนน) ส่วนอันดับสุดท้ายที่ได้คะแนนต่ำที่สุด
ได้แก่ อัฟกานิสถาน เกาหลีเหนือ และโซมาเลีย (8 คะแนน จาก 100 คะแนน) ในภูมิภาคเอเชีย
สิงคโปร์ยังคงได้คะแนนนำเป็นอันดับหนึ่ง (87 คะแนน) และมีเพียง 7 ประเทศเท่านั้นที่มีคะแนน

เกินครึ่ง (สิงคโปร์ ฮองกง ญี่ปุ่น ภูฏาน ใต้หวัน เกาหลีใต้ และบรูไน) ที่เหลืออีก 14 ประเทศ รวมทั้งประเทศไทยยังคงมีคะแนนต่ำกว่าครึ่ง กล่าวคือ จีน 39 คะแนน อยู่อันดับ 80 ไทย 37 คะแนน อยู่อันดับ 88 ฟิลิปปินส์ 34 คะแนน อยู่อันดับ 105 อินโดนีเซีย 32 คะแนน อยู่อันดับ 118 เวียดนาม 31 คะแนน อยู่อันดับ 123 กัมพูชา 22 คะแนน อยู่อันดับ 157 พม่า 15 คะแนน อยู่อันดับ 172 และเกาหลีเหนือ 8 คะแนน อยู่อันดับ 174 ซึ่งในรอบ 16 ปี ความโปร่งใสของประเทศไทย มีคะแนนที่ไม่แตกต่างกันมากนัก โดยมีการปรับขึ้นหรือลดลงเพียงเล็กน้อยในแต่ละปี ดังตารางที่ 2 (องค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย, 2555)

ตารางที่ 2 ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550-2555

ปี พ.ศ.	คะแนน	อันดับ	จำนวนประเทศ
2550	3.30 (เต็ม 10 คะแนน)	84	179
2551	3.50 (เต็ม 10 คะแนน)	80	180
2552	3.40 (เต็ม 10 คะแนน)	84	180
2553	3.50 (เต็ม 10 คะแนน)	78	178
2554	3.40 (เต็ม 10 คะแนน)	80	183
2555	37 (เต็ม 100 คะแนน)	88	176

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาประเด็นการประเมินของ CPI จะเห็นได้ว่ามีหลายสิ่งๆ ที่ดัชนีนี้สามารถบอกได้ แต่ก็มีหลายสิ่งๆ ที่ไม่สามารถบอกได้เช่นกัน คือ (ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน: “บอก” และ “ไม่บอก” อะไร?, 2555)

1. CPI บอกระดับการรับรู้ (Perceptions) แต่ไม่บอกปริมาณคอร์รัปชันเชิงสมบูรณ์ เนื่องจาก CPI จัดทำขึ้น โดยการส่งแบบสอบถามให้องค์กรธุรกิจระหว่างประเทศ 10-13 หน่วยงานทั่วโลก (จำนวนอาจไม่เท่ากันในแต่ละปี) โดยสอบถามว่า “จากประสบการณ์ทำงานของท่านในประเทศ A ท่านคิดว่าระบบราชการของประเทศ A มีการคอร์รัปชันมากหรือน้อยแค่ไหน” หรือในบางปีก็ใช้การสุ่มสอบถามจากสาธารณชนและอาสาสมัครร่วมด้วย ดังนั้น จะเห็นว่า CPI วัดความรู้สึกของหน่วยงานผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่ใช่จำนวนในการคอร์รัปชันจริง ดังนั้น จึงเป็นการวัดระดับการคอร์รัปชันผ่าน “ภาพลักษณ์” ของประเทศ ซึ่งทำโดยการวัด “ความเชื่อมั่น” ของภาคธุรกิจ

2. CPI ไม่ได้สะท้อนภาพรวมของปัญหาการคอร์รัปชันทั้งหมด องค์การความโปร่งใสระหว่างประเทศหรือ TI ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า CPI มีขีดจำกัด มันวัดเฉพาะภาพลักษณ์การคอร์รัปชันของภาครัฐ/ราชการ เมื่อมองจากสายตาของแวดวงธุรกิจเท่านั้น มันไม่ได้วัดการคอร์รัปชันเชิงนโยบาย ไม่ได้วัดการคอร์รัปชันในแวดวงธุรกิจด้วยตนเอง และไม่ได้วัดการคอร์รัปชันระหว่างภาคราชการกับประชาชนรายบุคคล ดังนั้น เมื่อคะแนน CPI ของประเทศหนึ่งดีกว่าอีกประเทศหนึ่ง อาจไม่ได้หมายความว่าปัญหาการคอร์รัปชันโดยรวมในประเทศนั้นจะเบาบางดีกว่า เพราะหากนับรวมการคอร์รัปชันแบบอื่น ๆ เข้าด้วยแล้วปัญหาอาจจะดีหรือเลวร้ายกว่าที่เห็นจากคะแนนดัชนีก็เป็นได้

3. CPI ไม่สามารถใช้เทียบคะแนนระหว่างปีได้ องค์การผู้ตอบแบบสอบถามนั้นเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละปี จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามก็เปลี่ยนแปลงไปทุกปี คำถามที่ถามก็เปลี่ยนแปลงไปทุกปี ระบบการให้คะแนนก็เปลี่ยนแปลงไปทุกปี ดังนั้น คะแนนที่ได้ในแต่ละปีจึงไม่สามารถนำมาใช้วัดได้ว่าปีนี้ประเทศ A ทำได้ดีขึ้นหรือแย่ลงจากเมื่อปีก่อน ด้วยเหตุนี้ จึงไม่สามารถพุดขยายผลเปรียบเทียบไปในอดีตได้ว่าประเทศไทยในสมัยรัฐบาลชุดหนึ่ง มีค่า CPI ดีขึ้นหรือแย่ลงเมื่อเทียบกับรัฐบาลชุดก่อน เพราะข้อมูลที่ใช้เป็นคะแนนนั้นเป็นคนละชุดโดยสิ้นเชิง

4. CPI ไม่สามารถเทียบ “อันดับ” ระหว่างปีได้ การเทียบ “อันดับ” ย้อนหลังกับปีก่อน ๆ ยังไม่สามารถทำได้ เพราะนอกจากคะแนนจะมาจากข้อมูลคนละชุดแล้ว จำนวนประเทศที่จัดอันดับในแต่ละปีก็อาจมีจำนวนไม่เท่ากัน

อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2012 เป็นต้นไป TI ได้เปลี่ยนวิธีการจัดทำ CPI เสียใหม่ เพื่อให้สามารถเทียบตัวเลขระหว่างปีได้แล้ว ดังนั้น สามารถใช้ตัวเลขปี ค.ศ. 2013 เทียบกับตัวเลขปี ค.ศ. 2012 ได้ แต่คงใช้ย้อนหลังไปในปีอื่น ๆ จากนั้นไม่ได้ และหากจะคิดในเชิงตัวเลขคะแนนที่ประเทศไทยได้รับก็มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 ซึ่งยังห่างกับค่าเฉลี่ย 5.00 ซึ่งเป็นคะแนนของประเทศที่มีการจัดการกับคอร์รัปชันได้ดีอยู่พอสมควร

2. ผลกระทบและการตอบสนองของคณะกรรมการ ป.ป.ช.ต่อการจัดอันดับความโปร่งใสการจัดอันดับความโปร่งใส เป็นเครื่องมือสะท้อนภาพลักษณ์ของประเทศว่ามี การคอร์รัปชันมากน้อยเพียงใด แม้ว่าจะได้ผลมาจากการวัดการรับรู้ของคนแต่ก็ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในการลงทุนของนักธุรกิจทั่วโลก การสนองตอบต่อเรื่องนี้ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นไปในมิติของการป้องกันการคอร์รัปชันและเตรียมความพร้อมในการต่อต้านคอร์รัปชันเป็นส่วนใหญ่ โดยพิจารณาได้จากการพยายามสร้างและส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศจากงานที่สำคัญ ๆ คือ

2.1 การผลักดันให้ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา (States parties)

ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านทุจริต 2003 (United Nations Convention Against Corruption: UNCAC) เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศในเวทีระดับสากลว่าด้วยการต่อต้านคอร์รัปชัน เนื่องจากอนุสัญญานี้จะให้ความสำคัญกับความร่วมมือระหว่างประเทศในการติดตามทรัพย์สินกลับคืน รวมทั้งการให้ความร่วมมือกันทางกฎหมายเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดอย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อมีประเทศเข้าร่วมอนุสัญญามากขึ้น โอกาสที่ผู้กระทำผิดจะหลบซ่อนตัวก็น้อยลง รวมถึงการนำทรัพย์สินกลับประเทศผู้เสียหายก็ง่ายขึ้น แต่ในขณะนี้ประเทศไทยมีฐานะเป็นเพียง “ประเทศผู้ลงนาม” ยังไม่ได้เป็นภาคีอนุสัญญา (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2551 ค, หน้า 43)

การผลักดันให้ไทยเป็นภาคี เริ่มจากการที่ ป.ป.ช. ร่วมกับ United Nations Office on Drug and Crime (UNODC) ได้ลงนามบันทึกความเข้าใจระหว่างกัน (MOU) เพื่อให้ความช่วยเหลือทางวิชาการและเสริมสร้างศักยภาพของเจ้าหน้าที่เพื่อรองรับภารกิจตามพันธกิจภายใต้อนุสัญญา UNCAC และร่วมกันจัดประชุมเสวนาระดับชาติเรื่อง ประเทศไทยกับการเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านทุจริต ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2551 หลังจากนั้นก็ยังเป็นภารกิจที่ต่อเนื่องของ ป.ป.ช. โดยปรากฏอย่างชัดเจนในยุทธศาสตร์ ฉบับที่ 2 ยุทธศาสตร์ที่ 4.1 ส่งเสริมการสร้างความร่วมมือกับด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกับองค์กรต่างประเทศ ด้วยการให้สัตยาบันเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านทุจริตหรือ UNCAC

2.2 การจัดทำยุทธศาสตร์ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

จากสถานการณ์การคอร์รัปชันของประเทศและการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก รวมถึงกระบวนการทำงานตามอนุสัญญา UNCAC ที่ให้ความสำคัญกับความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ดังนั้นคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงเห็นว่ามีจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์ว่าด้วยเรื่องคอร์รัปชันโดยตรง จึงได้มีกระบวนการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของนักวิชาการ ภาครัฐ ภาครัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน สื่อมวลชน องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคประชาสังคมและประชาชนทั่วไป ซึ่งในที่สุดปรากฏเป็นยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551-2555 ที่มีมาตรการและแนวทางปฏิบัติงานประกอบด้วย (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2551 ข)

ยุทธศาสตร์ 1 ปลูกจิตสำนึก ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมและสร้างวินัยแก่ทุกภาคส่วน มีมาตรการ/แนวทางดำเนินงาน ประกอบด้วย (1) ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (2) ส่งเสริมการเรียนรู้และปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมและวินัยแก่ทุกภาคส่วน (3) กำหนดให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (4) ผลักดันให้

ค่านิยมเชิดชูความดี ความซื่อสัตย์สุจริต และรังเกียจการทุจริตเป็นค่านิยมร่วมของชาติ

ยุทธศาสตร์ 2 รวมพลังแผ่นดินป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีมาตรการ/แนวทางดำเนินงาน ประกอบด้วย (1) ประชาสัมพันธ์ต่อต้านการทุจริต (2) เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (3) เสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่าย

ยุทธศาสตร์ 3 เสริมสร้างความเข้มแข็งแก่หน่วยงานต่อต้านการทุจริต มีมาตรการ/แนวทางดำเนินงาน ประกอบด้วย (1) ส่งเสริมการสร้างความเป็นอิสระในการดำเนินงาน (2) สร้างกลไกการต่อต้านการทุจริตโดยการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น (3) เสริมสร้างการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจ (4) เสริมสร้างประสิทธิภาพของกฎหมาย (5) เสริมสร้างความเข้มแข็งในการตรวจสอบทรัพย์สิน (6) เสริมสร้างความเข้มแข็งในการต่อต้านการรับสินบน และส่งเสริมความซื่อสัตย์ในภาคธุรกิจเอกชน (7) ส่งเสริมความร่วมมือกับองค์กรต่างประเทศ (8) จัดทำดัชนีชี้วัดความโปร่งใสในสังคมไทย

ยุทธศาสตร์ 4 สร้างบุคลากรมืออาชีพป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีมาตรการ/แนวทางดำเนินงาน ประกอบด้วย (1) ส่งเสริมการประพาดดินตามมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพ (2) ส่งเสริมการสร้างมาตรฐานเส้นทางวิชาชีพและมาตรฐานค่าตอบแทนพิเศษ (3) ส่งเสริมการสร้างความร่วมมือด้านวิชาการกับองค์กรต่างประเทศ (4) ส่งเสริมการสร้างองค์การจัดการความรู้ (5) ส่งเสริมการสร้างศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการทุจริต (6) สร้างมาตรฐานหลักสูตรฝึกอบรมของหน่วยงานต่อต้านการทุจริต

หลังจากนั้น เพื่อให้มีกลไกขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ฯ ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยแบ่งเป็นอนุกรรมการภาครัฐ อนุกรรมการภาคเอกชน อนุกรรมการภาคประชาสังคมและสื่อมวลชน เป็นต้น รวมทั้งมีการจัดทำยุทธศาสตร์สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ 5 ปี (พ.ศ. 2551-2555)

2.3 การเสนอตัว และได้รับคัดเลือกเป็นเป็นเจ้าภาพจัดประชุมนานาชาติว่าด้วยการต่อต้านทุจริต (IACC) ครั้งที่ 14 การประชุม IACC เป็นการประชุมนานาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริตที่ใหญ่ที่สุดระดับโลก ซึ่งกำหนดจัดขึ้นทุก ๆ 2 ปี เพื่อให้ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมเห็นความสำคัญและตื่นตัว รวมทั้งมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริต ซึ่งผลที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดประชุมดังกล่าว นอกเหนือการเปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ในการดำเนินงานเพื่อการต่อต้านด้านทุจริต วิธีการที่ใช้ในการต่อต้านการทุจริตแล้ว จะช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยในเวทีสากลและพัฒนาลำดับประเทศไทยในดัชนีชี้วัดความโปร่งใสอีกด้วย (กระทรวงยุติธรรมร่วมเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม IACC ครั้งที่ 14, 2552)

การประชุม IACC ครั้งที่ 14 จัดขึ้นที่ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 10-13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553 ภายใต้หัวข้อ “Restoring trust: Global action for transparency” ซึ่งการประชุมนี้มีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) องค์การเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International: TI) องค์การเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย และกระทรวงยุติธรรม ร่วมเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม ผู้เข้าร่วม 1,200 คน จากประเทศสมาชิก จำนวน 135 ประเทศ เข้าร่วมและได้ทำความตกลงร่วมกัน ในปฏิญญากรุงเทพ (Bangkok declaration) ว่าด้วยการต่อต้านทุจริตทั้งภายในและระหว่างประเทศ ให้ความสำคัญต่อสื่อทุกรูปแบบโดยเฉพาะวารสารเพื่อการสืบค้นและไซเบอร์มิตเดีย ในการให้ ข้อเท็จจริงและมีส่วนร่วมในยุทธศาสตร์การต่อต้านคอร์รัปชัน เพิ่มพลังให้ประชาชนและเยาวชน ในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดังกล่าว (The Bangkok declaration restoring trust: Global action for transparency, 2012) และในโอกาสเดียวกันนั้น ผู้นำ 3 ฝ่าย คือ ป.ป.ช. รัฐบาล และภาคเอกชน ได้ประกาศเจตนารมณ์ต่อผู้เข้าร่วมประชุมทั้งนานาชาติและองค์กรของไทยเองว่า จะร่วมมือกันต่อต้านภัยคอร์รัปชัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ตลอดจนดำเนิน กิจกรรมอื่น ๆ ที่มุ่งยกระดับขีดความสามารถในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศ ให้มีประสิทธิภาพและเทียบเท่าสากล (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติ, 2555 จ, หน้า 15)

2.4 การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้าน คอร์รัปชัน (UNCAC) เริ่มจากการเตรียมบุคลากรให้มีความรู้ตามอนุสัญญา ด้วยความร่วมมือกับ สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) ภายใต้โครงการ Stolen Asset Recovery (StAR) ซึ่งสนับสนุนโดยธนาคาร โลก (World Bank) มีเป้าหมายในการพัฒนา และสร้างเสริมศักยภาพให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในการปราบปรามการทุจริตและการติดตามทรัพย์สินคืน ระหว่างประเทศ นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจากศูนย์การติดตามทรัพย์สินคืนระหว่าง ประเทศ (International Center for Asset Recovery: ICAR) ของประเทศสวิสเซอร์แลนด์ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีความชำนาญในการจัดฝึกอบรมการทำคดีทุจริตระหว่างประเทศ และการติดตามทรัพย์สินคืน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2553, หน้า 143) นอกจากนี้ก็ยังมีการจัดพิมพ์และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอนุสัญญา ฯ ให้แก่ สาธารณชนได้รับรู้ รวมถึงการร่างกฎหมายเพื่อรองรับและให้อนุวัติการตามอนุสัญญา ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ลงนามรับรองในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านคอร์รัปชัน ค.ศ. 2003 ตั้งแต่วันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2546 และหลังจากนั้นก็เตรียมความพร้อมเพื่อลงสัตยาบัน เข้าเป็นรัฐภาคี จนเมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2554 ประเทศไทยจึงได้ขึ้นสัตยาบันสารเข้าเป็นรัฐภาคี

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านคอร์รัปชัน ค.ศ. 2003 และมีผลบังคับใช้กับประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2554

ความรุนแรงของการคอร์รัปชันในสังคมไทย

1. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง

การทุจริตคอร์รัปชันเป็นสิ่งที่มีความในสังคมไทยอย่างยาวนานตั้งแต่อดีตในรูปของการรับสินบน เงินใต้โต๊ะ เงินค่าน้ำร้อนน้ำชา รวมถึงเงินเปอร์เซ็นต์จากการจัดซื้อจัดจ้าง จนมาถึงปี พ.ศ. 2545 จึงเริ่มมีการคอร์รัปชันแบบใหม่เพิ่มขึ้นมาอีก ซึ่งเรียกกันว่าการคอร์รัปชันเชิงนโยบาย เป็นการทุจริตที่ผู้บริหาร คือ รัฐบาลใช้อำนาจทางการเมืองในการออกนโยบาย ตรากฎหมาย หรือระเบียบกฎเกณฑ์ให้เอื้อต่อผลประโยชน์ของตนเองและพรรคพวก โดยการกระทำดังกล่าว อาศัยเสียงข้างมากในรัฐสภาที่อ้างว่าเป็นตัวแทนของประชาชนและอาจมองว่าไม่ใช่เรื่องเสียหาย ผิดกฎหมาย ซึ่งความเสียหายต่อประเทศชาติจากการคอร์รัปชันในอดีตอาจดูเหมือนเป็นเรื่องเล็กน้อยเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับความเสียหายจากการคอร์รัปชันเชิงนโยบาย เนื่องจากเป็นต้นทางของการคอร์รัปชันทั้งระบบ

จากรูปแบบการคอร์รัปชันที่มีความหลากหลายซับซ้อนและมีระดับความเสียหายที่เพิ่มมากขึ้น ตามสังคมที่มีความซับซ้อนมีเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการทุจริตคอร์รัปชันมากขึ้น ความรุนแรงของการคอร์รัปชันก็มีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นกว่าในอดีต จากการสำรวจในปี พ.ศ. 2555 ของหอการค้าไทยระบุว่า ผู้ประกอบการ 85.9% บอกว่าในปี พ.ศ. 2555 เมื่อทำธุรกิจกับภาครัฐจะต้องจ่ายเงินเพิ่มพิเศษแก่ข้าราชการหรือนักการเมืองที่ทุจริตเพื่อให้ได้สัญญา ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากการสำรวจในปี พ.ศ. 2554 ที่มีผู้ตอบ 80% อีกทั้งอัตราเงินที่ต้องจ่ายพิเศษมีเพิ่มขึ้น โดยผู้ตอบแบบสอบถามสูงถึง 39.7% ตอบว่าต้องจ่ายเงินพิเศษมากกว่า 25% ของวงเงิน และสัดส่วน 25.5% ของผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่าจ่าย 16-25% ของวงเงิน อย่างไรก็ตาม กลุ่มผู้ประกอบการประมาณการว่ามูลค่าทุจริตคอร์รัปชันปัจจุบันมีค่าเฉลี่ย อยู่ที่ 30-35% ของงบประมาณ สูงขึ้นจากเมื่อ 10 ปีก่อน ที่ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 10% และเกิดขึ้นในทุกระดับทุกภูมิภาค เพราะวงเงินลงทุนจะกระจายไปตามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ หากเป็นอัตรา 35% จะส่งผลให้ในปี พ.ศ. 2555 การทุจริตคอร์รัปชันจะมีมูลค่า 2.94 แสนล้านบาท คิดเป็น 12.36% ของงบประมาณรายจ่าย หรือ 2.54% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ส่วนปี พ.ศ. 2556 ประมาณการว่าการทุจริตคอร์รัปชันจะมีมูลค่า 3.29 แสนล้านบาท คิดเป็น 13.75% ของวงเงินงบประมาณ หรือ 2.63% ของจีดีพี (หอการค้าไทย, 2555)

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างปี พ.ศ. 2549 กับปี พ.ศ. 2550 พบว่า องค์กรที่มีการคอร์รัปชันมากที่สุด คือ กลุ่มพรรคการเมือง รองลงไป คือ หน่วยงานตำรวจ และถัดไปคือภาคธุรกิจเอกชน

ซึ่งองค์กรเหล่านี้มีการคอร์รัปชันมากและมีแนวโน้มรุนแรงเพิ่มขึ้นด้วย แต่องค์กรที่มีการคอร์รัปชันน้อย คือ หน่วยงานทางศาสนา รองลงมา คือ หน่วยงานทางการแพทย์ (เสาวณีย์ ไทยรุ่งโรจน์ และคณะ, 2553, หน้า 33-35)

ตารางที่ 3 ดัชนีชี้วัดการคอร์รัปชันในองค์กร/ หน่วยงานต่าง ๆ ของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2549 และปี พ.ศ. 2550 (เสาวณีย์ ไทยรุ่งโรจน์ และคณะ, 2553)

องค์กร/ หน่วยงาน	คะแนน		คะแนน	
	ปี พ.ศ. 2549	ปี พ.ศ. 2550	เปลี่ยนแปลง	เปลี่ยนแปลง
พรรคการเมือง	3.7	4.2	แย่ลง	+0.5
รัฐสภา/ ฝ่ายนิติบัญญัติ	2.9	3.0	แย่ลง	+0.1
ภาคเอกชน/ ธุรกิจ	3.2	3.3	แย่ลง	+0.1
สื่อ	2.8	2.7	ดีขึ้น	-0.1
ทหาร	2.6	3.0	แย่ลง	+0.4
NGOs	2.7	2.8	แย่ลง	+0.1
องค์กรศาสนา	2.3	2.2	ดีขึ้น	-0.1
ระบบการศึกษา	2.8	2.9	แย่ลง	+0.1
ศาล/ ระบบกฎหมาย	2.6	2.9	แย่ลง	+0.3
การแพทย์	2.3	2.5	แย่ลง	+0.2
ตำรวจ	3.6	4.0	แย่ลง	+0.4
การจดทะเบียนใบอนุญาต	2.4	2.9	แย่ลง	+0.5
สาธารณูปโภค	2.5	2.8	แย่ลง	+0.2
การจัดเก็บภาษีรายได้	2.8	-	-	-
สรรพากร	-	3.1	แย่ลง	-

หมายเหตุ: คะแนนอยู่ระหว่าง 1-5

1 คะแนน หมายถึง ไม่มีการคอร์รัปชัน

5 คะแนน หมายถึง มีการคอร์รัปชันมากที่สุด

ในขณะที่ข้อมูลขององค์กรความโปร่งใสระหว่างประเทศระบุว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550-2553 คน ที่มีการติดต่อกับหน่วยงานของไทยเชื่อว่าการคอร์รัปชันมีความรุนแรงมากขึ้น 29%

ความรุนแรงยังคงเท่าเดิม 32% และเชื่อว่าความรุนแรงน้อยลง 39% โดยองค์การที่มีการคอร์รัปชัน ก็คือ หน่วยงานของรัฐและราชการ 3.7 คะแนน จากคะแนนเต็ม 5 รองลงมา คือ กลุ่มพรรคการเมือง 3.6 คะแนน และหน่วยงานของกองทัพ 3.5 คะแนน ส่วนหน่วยงานที่มีปัญหาการคอร์รัปชันน้อยสุด คือ องค์การเอกชนไม่แสวงหากำไร 2.5 คะแนน และองค์การศาสนา 2.4 คะแนน

สอดคล้องกับข้อมูลการกล่าวหาเรื่องเจ้าหน้าที่ของรัฐ พบว่า ในปี พ.ศ. 2552 สังกัด กระทรวงมหาดไทย จำนวน 1,559 เรื่อง ไม่สามารถจำแนกสังกัดได้ 444 เรื่อง เจ้าหน้าที่ในสังกัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น 1,113 เรื่อง โดยแบ่งเป็นของกรุงเทพมหานคร 54 เรื่อง เทศบาลนคร 32 เรื่อง เทศบาลเมือง 61 เรื่อง เทศบาลตำบล 284 เรื่อง องค์การบริหารส่วนจังหวัด 53 เรื่อง และองค์การบริหารส่วนตำบล 629 เรื่อง สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 200 เรื่อง สังกัด กระทรวงคมนาคม 77 เรื่อง และที่เหลือกระจายไปในหน่วยงานต่าง ๆ จนถึงกระทรวงต่างประเทศ ที่มีอยู่เพียง 1 เรื่อง (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2552, หน้า 40)

ในปี พ.ศ. 2553 พบว่า มีกรณีร้องเรียนทั้งสิ้น 3,049 เรื่อง หน่วยงานที่มากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย 1,614 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 52.93 รองลงมา คือ ส่วนราชการที่ไม่สังกัดกระทรวง จำนวน 521 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 17.09 กระทรวงศึกษาธิการ 210 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 6.89 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 91 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.98 และกระทรวงการคลัง 85 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.79 แต่พบว่า องค์การศาลไม่มีเรื่องร้องเรียนเลย (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2554 ข, หน้า 15)

ตัวอย่างของกระทรวงสาธารณสุข พบว่า การกระทำผิดของเจ้าหน้าที่สังกัดสำนักงาน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ในรอบ 4 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2552-2555 มีข้าราชการ ลูกจ้าง กระทำผิด ทางวินัยทุกกรณี รวมทั้งหมด 392 ราย โดยในปี พ.ศ. 2552 มี 71 ราย ปี พ.ศ. 2553 มี 101 ราย ปี พ.ศ. 2554 มี 100 ราย และปี พ.ศ. 2555 มี 120 ราย แยกเป็นชาย 220 ราย หญิง 172 ราย ในจำนวนนี้ ดำเนินการทางวินัยร้ายแรง คือ ไล่ออก รวม 67 ราย ปลดออก 35 ราย ส่วนที่เหลือ เป็นโทษลดขั้นเงินเดือน ตัดเงินเดือน และภาคทัณฑ์

สำหรับการทุจริตซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับเงินโดยตรง ในรอบปี พ.ศ. 2552-2555 มีผู้กระทำความผิดทุจริต 39 ราย มูลค่าความเสียหายรวม 51 ล้านบาทเศษ ส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่ เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างและด้านการเงิน ในปี พ.ศ. 2552 ลงโทษ 7 ราย ความเสียหาย 37 ล้านบาทบาท ปี พ.ศ. 2553 ลงโทษ 9 ราย ความเสียหาย 5 ล้านบาทบาท ปี พ.ศ. 2554 ลงโทษ 10 ราย เสียหาย 2 ล้านบาทบาท ในปี พ.ศ. 2555 ลงโทษ 13 ราย ความเสียหาย 5 ล้านบาทบาท จำนวนผู้กระทำความผิดดังกล่าว ถือว่ามีน้อยมาก มีประมาณร้อยละ 0.01 เท่านั้นเมื่อเทียบกับจำนวน

ของข้าราชการทั้งหมด (เผย 4 ปี ขรก. สข. ผิดวินัย 392 ราย ลงโทษ 39 วงเงินทุจริต 51 ล้านบาท, 2556)

ส่วนการทุจริตในภาคเอกชนในภาพรวม พบว่า มีรูปแบบการทุจริตด้วยการฝ่าฝืนกฎระเบียบมากที่สุดถึงร้อยละ 73.23 รองลงมา คือ การปกปิดข้อมูลและสร้างข้อมูลเท็จ ร้อยละ 10.31 ร้อยละ 7.63 หลีกเลียงภาษีอากร ส่วนที่เหลือ เป็นการขักยอกเงินบริษัท และการสร้างราคาตามลำดับ ส่วนกรณีศึกษาการทุจริตคอร์รัปชัน ในวงการการเอกชนจำนวน 5 แห่ง คือ บริษัท ศิครินทร์ จำกัด (มหาชน), บริษัท รอยเนท จำกัด (มหาชน), บริษัท ปิกนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน), บริษัท เซอร์คิทีอิเล็กทรอนิกส์ อินดัสทรี จำกัด (มหาชน) และบริษัท เอส.อี.ซี. ออโตเซลส์ แอนด์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) พบว่า มีการใช้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพื่อการฉ้อโกง มีลักษณะไม่ต่างจากเดิม คือ การทำบัญชีเท็จอำพรางหรือสร้างราคาหุ้นกับการทำธุรกรรมเพื่อปล่อยถ่ายเงินออกจากบริษัท โดยที่กฎต่าง ๆ ไม่สามารถควบคุมได้จนกว่าจะเกิดเหตุก่อน เนื่องจากการตรวจสอบบัญชีไม่สามารถตรวจสอบการมีอยู่จริงของทรัพย์สินและการทุจริตส่วนมากไม่เป็นไปตามกฎหมายอยู่แล้ว เช่น การอนุมัติเงินกู้เงินไม่ผ่านคณะกรรมการ เป็นต้น

การทุจริตในรูปแบบของการขโมยข้อมูลมีมากขึ้นด้วยเหตุผลทางเทคโนโลยีและการแพร่หลายของธุรกิจ “รับจ้างต่อ” (Outsourcing) ขณะที่การหลบเลี่ยงภาษีมีความรุนแรงมากขึ้นในช่วงธุรกิจขาลง รวมทั้งการทุจริตแบบเดิม เช่น การขักยอกทรัพย์สิน หรือการแต่งบัญชีเป็นเท็จก็ยังคงแพร่หลายเช่นเดิมการทุจริตในภาคเอกชนข้างต้น และการทุจริต 2 ใน 3 กรณี มีนักการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องและไม่มีการฟ้องศาล แต่ก็พบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2535-2552 มีเพียง 12 ราย จากผู้ถูกกล่าวโทษทั้งหมด 220 ราย ที่ได้รับโทษตามกฎหมายในสิ่งที่ได้กระทำ ซึ่งปัญหานี้ไม่ได้อยู่ที่กฎหมายแต่อยู่ที่การไม่สามารถดำเนินการทางกฎหมายกับผู้กระทำผิดได้ (ทีดีอาร์ไอ เจอพฤติกรรมทุจริตภาคเอกชน “ฝ่าฝืน กฎ ระเบียบ-ปกปิดข้อมูล” น่าโด่ง, 2554)

คดีการกระทำผิดที่เข้าสู่กระบวนการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550-2555 พบว่า ในปี พ.ศ. 2550 มีคดีรวม 14,407 คดี เป็นคดีที่รับเข้ามาใหม่ 2,829 คดี ดำเนินการแล้วเสร็จ 8,757 คดี คงเหลือ 5,650 คดี ปี พ.ศ. 2551 มีคดีรวม 8,679 คดี เป็นคดีที่รับเข้ามาใหม่ 3,029 คดี ดำเนินการแล้วเสร็จ 3,089 คดี คงเหลือ 5,590 คดี ปี พ.ศ. 2552 มีคดีรวม 8,834 คดี เป็นคดีรับเข้ามาใหม่ 2,785 คดี ดำเนินการแล้วเสร็จ 2,061 คดี คงเหลือ 6,773 คดี ปี พ.ศ. 2553 มีคดีรวม 8,678 คดี เป็นคดีรับเข้ามาใหม่ 2,271 คดี ดำเนินการแล้วเสร็จ 1,104 คดี คงเหลือ 7,574 คดี โดยรวมแล้วคดีที่เข้ามาใหม่มีแนวโน้มจะลดลงและการถ่ายโอนให้หน่วยงานอื่น เช่น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ หรือ ป.ป.ท. ในสังกัดกระทรวงยุติธรรม ทำให้เหลือคดีคงค้างน้อยลงประกอบกับจำนวนการชี้มูลของคดีมีจำนวนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

ตารางที่ 4 จำนวนคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการระหว่างปี พ.ศ. 2550-2553

ปีงบประมาณ	รับ		เสร็จ						คงเหลือ	
	ยกมา	รับใหม่	รวม	ส่งคืน			ส่ง หน่วยงานอื่น	ชี้มูล รวม		
				ตกไป	ไม่รับ	พนักงาน สอบสวน				
2550	11,578	2,829	14,407	2,509	1,118	533	4,529	68	8,757	5,650
2551	5,650	3,029	8,679	489	194	112	2,231	63	3,089	5,590
2552	6,049	2,785	8,834	789	264	-	926	82	2,061	6,773
2553	6,407	2,271	8,678	738	212	64	29	61	1,104	7,574

ในกรณีของการกล่าวหาเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชุดนี้ชี้มูลความผิดตั้งแต่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่มีจำนวน 63 เรื่อง ๆ แรกเมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550 คือ คดีนางมรกต สิทธิจิน เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี 2 รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าส่วนการคลัง เทศบาลตำบลบ้านใหม่ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความผิดนำเช็คของเทศบาล ฯ ไปฝากในบัญชีเงินฝากของตน แล้วเบิกบังเงินบางส่วนไปเป็นประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น และคดีล่าสุดเมื่อวันที่ 21 กันยายน พ.ศ. 2555 กรณีนายปรัชญา สารสุข ปลัด อบต. กุดเชียงหมี นายรวมสิน สมประสงค์ นายก อบต. กุดเชียงหมี นายพนพล พลโคกกอง ช่างโยธา 2 นายเรืองฤทธิ์ สุนทรฯ หัวหน้าส่วนโยธา นางประภาพร ทิวงศ์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน นายธีระพล สมคะเนย์ นักวิชาการศึกษา อบต. กุดเชียงหมี อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร นายศักดิ์ดา เต็กศิริ กำนันตำบลกุดเชียงหมี ก่อสร้างอาคารที่ทำการ องค์กรการบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี ไม่เป็นไปตามแบบแปลนและไม่แต่งตั้งประชาคมหมู่บ้าน เป็นกรรมการจัดจ้าง มีผลการดำเนินงาน คือ ส่งรายงาน เอกสาร และความเห็น ไปยังผู้บังคับบัญชา เพื่อพิจารณาโทษทางวินัยตาม พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ พ.ศ. 2542 มาตรา 92

2. ผลกระทบและการตอบสนองของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อความรุนแรงของการคอร์รัปชัน

การคอร์รัปชันส่วนใหญ่เกิดขึ้นในหน่วยงานภาครัฐทั้งส่วนกลางและระดับท้องถิ่น โดยมีภาคธุรกิจเอกชนเป็นผู้ร่วมในกระบวนการ การตอบสนองของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในช่วง 2 ปีแรกของการทำหน้าที่ (ปี พ.ศ. 2550-2551) ให้มีความสำคัญกับการดำเนินการกับคดีตกค้าง และเป็นที่สนใจของสาธารณะ และเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2551 หมดวาระการทำงาน

ของคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ (คตส.) ซึ่งได้รับการแต่งตั้งขึ้นภายหลังการปฏิวัติรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้รับโอนเอาคดีของ คตส. มาทั้งหมด ดังนั้น ส่วนมากจึงเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในรัฐบาลทักษิณเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งอาจแยกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ด้านการปราบปราม

2.1.1 การไต่สวนข้อเท็จจริงกรณีนายวัฒนา อัสวเหม ในฐานรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยซื้อที่ดินเพื่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียคลองด่าน ว่ามีความผิดจริงและในที่สุดศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีคำตัดสินจำคุก 10 ปี โดยไม่รอลงอาญา (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2551 ก, หน้า 47-49) ซึ่งปัจจุบันนายวัฒนาอยู่ในระหว่างหลบหนี

2.1.2 กรณีนายปลอดประสพ สุรัสวดี ครั้งดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมป่าไม้ ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบพิจารณาอนุญาตให้ส่งออกเสือโคร่งในการครอบครองของเอกชนไปยังประเทศจีน ผลพบว่า มีความผิดจริง และถูกไล่ออกจากราชการ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2551 ก, หน้า 51) ส่วนคดีอาญาปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินการ

2.1.3 ข้อกล่าวหา พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร กรณีทุจริตอนุมัติให้เงินกู้แก่รัฐบาลสหภาพพม่า (กรณี EXIM Bank) คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นโจทก์ยื่นฟ้องแทน ค.ต.ส. และในการพิจารณาของศาลเมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2551 จำเลยไม่มาศาล มีคำสั่งจำหน่ายคดีชั่วคราวและออกหมายจับจำเลยมาดำเนินคดี

ข้อกล่าวหา พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร และภริยา ซื้อที่ดินของกองทุนฟื้นฟูและพัฒนา ระบบสถาบันการเงิน โดยมิชอบ (คดีที่ดินรัชดา) ศาลตัดสินเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ยกฟ้องคุณหญิงพจมาน ชินวัตร แต่จำคุก พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นเวลา 2 ปี จำเลยไม่อุทธรณ์ และหลบหนี คดีถึงที่สุด ศาลให้ออกหมายจับและอยู่ในระหว่างดำเนินการเพื่อนำจำเลยมารับโทษ

และข้อกล่าวหาร่ำรวยผิดปกติของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ศาลมีคำพิพากษา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 ให้เงินที่ได้จากการขายหุ้นและปันผลหุ้นบริษัท ชินคอร์ปอเรชัน จำกัด (มหาชน) จำนวนกว่าสี่หมื่นหกพันล้านบาทพร้อมดอกเบี้ยตกเป็นของแผ่นดิน โดยบังคับเอาจากทรัพย์สินที่อายัดตามคำสั่งของคณะกรรมการ คตส. ซึ่งปัจจุบันได้ดำเนินการตามคำสั่งศาล โดยนำเงินเข้าบัญชีของกระทรวงการคลังแล้ว (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2553, หน้า 14)

2.1.4 คดีเกี่ยวเนื่องกับสนามบินสุวรรณภูมิ ประกอบด้วยคดีจำนวนมาก เช่น ข้อกล่าวหาพนักงานเมือง ข้าราชการและเจ้าหน้าที่บริษัทท่าอากาศยานไทย (ทอท.) จำกัด กรณีจัดจ้าง ผู้ให้บริการรถเข็นกระเป๋าในสนามบินสุวรรณภูมิ ข้อกล่าวหาคณะกรรมการกลาง เฉพาะงานก่อสร้างพื้นผิว ทางวิ่ง ทางขับและลานจอดอากาศยาน กรณีกำหนดราคาอุปกรณ์ไฟฟ้า สูงผิดปกติ ข้อกล่าวหา พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร กรณีจ้างเหมาบริษัทรักษาความปลอดภัย และข้อกล่าวหา นายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ กรณีจัดซื้อติดตั้งหลังคาผ้าใบสนามบินสุวรรณภูมิ โดยเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติ แก้วระยะเวลารับประกันวัสดุผ้าใบ ภายหลังจากลงนามในสัญญาแล้ว เป็นต้น ส่วนใหญ่อยู่ในระหว่างรวบรวมพยานหลักฐานและไต่สวนข้อเท็จจริง อาจมีบางคดีที่ไต่สวนแล้ว ไม่มีมูล (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2554 ข, หน้า 8-9) แต่มีกรณีที่สาธารณชนสนใจเป็นพิเศษ คือ คดีการกล่าวหานายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ ตำแหน่ง รัฐมนตรีกระทรวงคมนาคม กรณีจัดซื้อเครื่องตรวจวัตถุระเบิด CTX แต่ในที่สุดก็ได้ข้อสรุปว่า ไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอว่าเป็นการกระทำผิดตามข้อกล่าวหา

2.1.5 กรณีนายเสนาะ เทียนทอง ตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบกรณี โอนขายที่ดินสงฆ์ ที่ดินดังกล่าว ต่อมาได้กลายเป็นสนามกอล์ฟอัลไพน์ ซึ่งขายต่อให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ผลการไต่สวน พบว่า มีความผิดให้ยื่นฟ้องศาล แต่อัยการสูงสุดเห็นว่าพยานหลักฐานยังไม่เพียงพอ ต่อมาภายหลัง คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ดำเนินการฟ้องเองต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ส่วนตัวนายเสนาะ เทียนทองได้หลบหนีคำสั่งศาลที่ให้มารายงานตัว และในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2553 ศาลได้ยกฟ้องเนื่องจากคดีขาดอายุความ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2554 ข, หน้า 42-45)

2.2 ด้านการป้องกัน

2.2.1 ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดย ป.ป.ช. ได้เสนอแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ต่อคณะรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2551 ซึ่งในยุทธศาสตร์ชาตินี้มี สำนักงาน กพ. กพร. และ ปปท. ร่วมดำเนินการ รวมถึงการตั้งคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภาคธุรกิจเอกชน คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภาคประชาสังคมและสื่อมวลชน และคณะอนุกรรมการประสานการขับเคลื่อนและติดตามผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2551 ค, หน้า 38-42)

2.2.2 การจัดมอบรางวัลองค์กรโปร่งใส (NACC integrity awards) สำนักงาน ป.ป.ช. โดยสำนักงานต่างประเทศ ได้ริเริ่มจัดทำรางวัลองค์กรโปร่งใส ซึ่งเป็นรางวัลเพื่อสนับสนุน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีการดำเนินโครงการส่งเสริมความโปร่งใส และการบริหารจัดการ ตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อกระตุ้นให้ทุกภาคส่วนตระหนักในความสำคัญของการต่อต้านการทุจริต ตลอดจนส่งเสริมขวัญกำลังใจแก่องค์กรต่าง ๆ ที่มีกิจกรรมส่งเสริมธรรมาภิบาล คุณธรรม และความโปร่งใส ทั้งนี้ ในอนาคตมีความพยายามที่จะยกระดับให้เป็นโครงการในระดับภูมิภาค ของกลุ่มสมาชิกองค์กรต่อต้านการทุจริต เพื่อเป็นการขยายเครือข่ายต่อต้านการทุจริตระดับ นานาชาติ และสร้างความเข้มแข็งในภูมิภาคอีกด้วย เนื่องจากการจัดมอบรางวัลเป็นปีแรก มีข้อจำกัดหลายด้าน คณะอนุกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์ฯ จึงกำหนดให้มีรางวัลองค์กรโปร่งใส (NACC integrity awards) เพียง 2 ประเภท คือ ประเภทหน่วยงานของรัฐ และประเภทองค์กรธุรกิจ เอกชน และเน้นเรื่องความโปร่งใสเป็นหลักที่นำมาใช้พิจารณาตัดสิน สำหรับในปีแรก คณะกรรมการพิจารณารางวัล ซึ่งประกอบด้วย เลขานุการคณะกรรมการ ป.ป.ช. เลขานุการองค์กร เพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย ผู้แทนจากสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และผู้แทนจากสภา การหนังสือพิมพ์แห่งชาติ จะพิจารณาจากหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ที่ได้รับการเสนอชื่อ จากหน่วยงานหรือองค์กรอื่นตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด หลักเกณฑ์การให้คะแนนมี 5 หมวดหลัก คือ (1) ความโปร่งใสด้านการเปิดเผยข้อมูลและการรายงานต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (2) ด้านการให้ข้อมูล และลงโทษบุคลากรในองค์กร (3) ด้านการจัดเตรียมช่องทางร้องเรียนและแสดง ความคิดเห็น (4) ด้านการกำหนดแผนพัฒนาคุณธรรม และ (5) ด้านการกำหนดโครงสร้างและกระบวนการ ขององค์กร สำหรับหน่วยงานภาครัฐ/ ด้านความรับผิดชอบและรักษาประโยชน์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย/ สังคมสำหรับองค์กรเอกชน

ในปี 2555 ซึ่งเป็นปีที่ 3 ของการมอบรางวัล มีการปรับปรุงเหตุผลในการพิจารณารางวัลเป็น 7 หมวด คือ หมวดความรับผิดชอบต่อหลักนิติธรรม หมวดความเคารพต่อสิทธิมนุษยชน หมวดความโปร่งใส หมวดการปฏิบัติอย่างมีจริยธรรม หมวดการเคารพต่อผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และหมวดการเคารพต่อการปฏิบัติ ตามแนวทางสากล และในปีนี้ก็มียังองค์กรให้ความสนใจสมัครเข้าร่วมถึง 67 หน่วยงาน (สำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2555 ซ)

2.2.3 โครงการส่งเสริมท้องถิ่นปลอดทุจริต เป็นโครงการที่ส่งเสริมให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมุ่งพัฒนาความน่าเชื่อถือ และเชื่อมั่นในหลักการบริหารราชการ ตามแนวทางการบริหารบ้านเมืองที่ดี โดย ป.ป.ช. มีการติดตามและประเมินผลให้รางวัล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่นด้านการป้องกันการทุจริต พร้อมมอบโล่เชิดชูเกียรติ

และเงินสนับสนุนกิจกรรมด้านการป้องกันการทุจริต (สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2553, หน้า 27)

ในระยะเวลาไม่เกิน 10 ปี คณะกรรมการ ป.ป.ช. เริ่มตระหนักถึงภาพลักษณ์
ของประเทศจากคะแนนการจัดอันดับความโปร่งใส ว่ามีผลต่อความเป็นอารยะความน่าเชื่อถือ
การลงทุนและการแข่งขันของประเทศ จนต้องเข้าไปร่วมอยู่ในกฎระเบียบโลกและกติกาสากล
อันได้แก่ UNCAC 2003 รวมถึงเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมนานาชาติ IACC ซึ่งทั้งหมดเป็นผลดี
ต่อประเทศโดยรวม นอกจากนั้นก็เข้าใจถึงสถานการณ์ความรุนแรงและรูปแบบของการคอร์รัปชัน
ในสังคมที่มีมากขึ้น โดยเฉพาะจากฝ่ายการเมืองและข้าราชการประจำ จนเป็นเรื่องที่ ป.ป.ช.
ดำเนินการเพียงฝ่ายเดียวไม่ได้ ต้องมีความร่วมมือจากภายนอกพร้อม ๆ กับการพัฒนาความรู้
ความสามารถของบุคลากรใน ป.ป.ช.

การเมืองและนโยบายของรัฐบาล

ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราช
มาเป็นระบอบประชาธิปไตยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 แต่ในระยะเวลา 80 ปี ประเทศไทยยังเป็น
ประชาธิปไตยเพียงแต่ในชื่อ เพราะเหตุการณ์ทางการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมืองของไทย
ยังสวนทางกับอุดมการณ์ของประชาธิปไตยอยู่เป็นอันมาก

ตั้งแต่เปลี่ยนการปกครองเป็นแบบประชาธิปไตย ประเทศไทยเกิดการปฏิวัติ รัฐประหาร
ไปทั้งสิ้น 12 ครั้ง (สุธาชัย ยิ้มประเสริฐ, 2550) ซึ่งผู้ก่อการเป็นคนชั้นนำและเป็นทหาร
โดยเริ่มตั้งแต่

1. รัฐประหาร 1 เมษายน พ.ศ. 2476 พระยามโนปกรณนิติธาดา ได้ประกาศ
พระราชกฤษฎีกาปิดสภาผู้แทนราษฎร พร้อมงดใช้รัฐธรรมนูญบางมาตรา
2. รัฐประหาร 20 มิถุนายน พ.ศ. 2476 นำโดยพลเอกพระยาพหลพลพยุหเสนา ยึดอำนาจ
รัฐบาล พระยามโนปกรณนิติธาดา
3. รัฐประหาร 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2490 นำโดย พล.ท.ผิน ชุณหะวัณ ยึดอำนาจรัฐบาล
พล.ร.ต.ถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์
4. รัฐประหาร 6 เมษายน พ.ศ. 2491 คณะนายทหารกลุ่มที่ทำการรัฐประหาร
8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2490 จับบังคับให้นายควง อภัยวงศ์ ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี
และมอบตำแหน่งต่อให้ จอมพล ป. พิบูลสงคราม
5. รัฐประหาร 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2494 นำโดยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ยึดอำนาจ
รัฐบาลตนเอง

6. รัฐประหาร 16 กันยายน พ.ศ. 2500 นำโดยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ยึดอำนาจรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม
7. รัฐประหาร 20 ตุลาคม พ.ศ. 2501 นำโดยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ยึดอำนาจรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร
8. รัฐประหาร 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2514 นำโดยจอมพลถนอม กิตติขจร ยึดอำนาจรัฐบาลตนเอง
9. รัฐประหาร 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519 นำโดย พล.ร.อ.สงัด ชลออยู่ ยึดอำนาจรัฐบาลม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช
10. รัฐประหาร 20 ตุลาคม พ.ศ. 2520 นำโดย พล.ร.อ.สงัด ชลออยู่ ยึดอำนาจรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร
11. รัฐประหาร 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2534 นำโดย พล.อ.สุนทร คงสมพงษ์ ยึดอำนาจรัฐบาล พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ
12. รัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ. 2549 นำโดย พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ยึดอำนาจรัฐบาลรักษาการ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งในขณะนั้น พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร รักษาการนายกรัฐมนตรี ได้เดินทางไปต่างประเทศ

การรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ. 2529 ด้วยข้ออ้างที่สำคัญ คือ การทุจริตของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีในรัฐบาล รวมถึงป้องกันเหตุการณ์รุนแรงที่จะเกิดขึ้นจากการปราบปรามประชาชนที่มาชุมนุมขับไล่รัฐบาล ทำให้มีทั้งกลุ่มที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับการก่อการครั้งนี้ ผู้สนับสนุนมองว่า เป็นการนำประเทศกลับเข้ามาสู่ความถูกต้องจากการเป็นประชาธิปไตยแบบผิด ๆ เป็นการก่อการที่เรียบร้อยไม่มีการเสียเลือดเนื้อ ส่วนกลุ่มผู้คัดค้าน เห็นว่าเป็นการทำลายรัฐธรรมนูญปี 40 ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน ทำลายรัฐบาลที่ประชาชนเลือกเข้ามา ทำให้ประเทศชาติเสียหายไม่เป็นที่ยอมรับของนานาชาติ ในกลุ่มนี้ต่อมาได้รวมตัวกันในชื่อต่าง ๆ เช่น กลุ่ม 19 กันยาต่อต้านรัฐประหาร และกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ หรือ นปค. เป็นต้น ซึ่งกลุ่มดังกล่าว ก็ยังมีความเคลื่อนไหวทางการเมืองที่สนับสนุนอดีตนายหรือพรรคการเมืองที่อดีตนายกให้การสนับสนุน จนมาถึงปัจจุบัน

ในขณะเดียวกัน การเป็นประชาธิปไตยและการปกครอง การบริหารประเทศโดยใช้หลักการจัดการภาครัฐแนวใหม่ กล่าวคือ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น มีระบบการตรวจสอบติดตามการทำงานของภาครัฐมากขึ้น แต่วัฒนธรรมทางการเมืองของคนในสังคมไทยก็ยังไม่เปลี่ยนแปลงไปไม่มาก ซึ่งอุไรวรรณ ธนะสถิตย์ (2552) สรุปได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทยประกอบด้วย

1. ระบบเจ้าขุนมูลนาย เป็นไปตามทฤษฎีชนชั้นนำ (Elitist theory) หรือ ทฤษฎีนิยมอภิชน (Elite theorism) ซึ่งเป็นทฤษฎีทางสังคมและการเมืองที่มีทัศนะหรือมีการปฏิบัติที่นำไปสู่การแบ่งแยกคนในสังคม เป็นผู้นำที่เป็นผู้ปกครองและมวลชนที่ถูกปกครอง โดยจะมีกลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจการเมืองสูงและมีอิทธิพลที่สุดในสังคม ประชาชนจริง ๆ จะมีส่วนเกี่ยวข้องน้อยมาก ชนชั้นนำจะอยู่ในระบบการเมืองทุกระบบ ไม่ว่าจะเป็ระบบเผด็จการ หรือประชาธิปไตย ถึงแม้จะมีการเลือกตั้ง อำนาจทั้งหลายก็ยังคงอยู่ในมือของคนกลุ่มน้อยอย่างไม่เคยเปลี่ยนแปลง ดังจะเห็นได้จากแม้ในจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นประชาธิปไตย ประชาชนไม่ว่ารากหญ้าหรือรากแก้ว ก็จะไม่มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้อง จะอยู่ในกลุ่มของเจ้าขุนมูลนายทั้งหมด โดยเริ่มจากระบบการเมืองที่หนึ่ง ราชาธิปไตยระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ อำนาจอยู่ในมือของกษัตริย์และกลุ่มเชื้อพระวงศ์ จนต่อมาเป็ยุคของระบบการเมืองที่สอง อมาตยาธิปไตย อำนาจอยู่ในมือของข้าราชการ (พ.ศ. 2475-2516) จนมาถึงระบบการเมืองที่สาม ธนาธิปไตย อำนาจอยู่ในมือของนายทุนนักธุรกิจ (หลัง 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516-ปัจจุบัน) และเมื่ออยู่ในวังวนของอำนาจการขัดแย้งในหมู่ชนชั้นนำ จึงมีกบฏ รัฐประหาร และการเลือกตั้งสลับกันไปในแต่ละช่วงเวลา

2. ระบบราชการ ถ้าสังคมหรือประเทศใดที่พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์มีความอ่อนแอ โครงสร้างหรือสถาบันทางการเมืองที่จะเข้ามาทำหน้าที่แทน คือ ระบบราชการ (Bureaucracy) ซึ่งสังคมไทยก็เป็รัฐข้าราชการ (Bureaucratic polity) ชนชั้นปกครองในระบบราชการไทย ได้แก่ ผู้นำฝ่ายทหาร ข้าราชการพลเรือน ผู้มีอำนาจและนักวิชาการไทย ยังมีความต่อเนื่องในเรื่องของวัฒนธรรมอำนาจนิยม ระบบราชการเป็ระบบที่ครอบงำการเมืองไทยมาโดยตลอดทุกยุคสมัย โดยมีปัญหาที่เกิดจากระบบราชการ และส่งผลให้ประชาธิปไตยไม่โตเต็มที่ เพราะระบบราชการไทยเป็กลุ่มผลประโยชน์ที่สำคัญ เป็โครงสร้างอำนาจมาแต่ดั้งเดิม และเป็นกลไกหลักในการวางแผน การกำหนดนโยบาย และการนำไปปฏิบัติ

3. ระบบความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ (Patron-client relationship) เป็วัฒนธรรมแบบความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่เป็ฝ่ายให้ เด็กเป็ฝ่ายอยู่ในโอวาท และแตกออกมาเป็วัฒนธรรมย่อย ๆ อีก 3 ระบบ คือ ระบบผู้นำอาวุโสในพรรคการเมือง วัฒนธรรมของขัวญ และวัฒนธรรมวงศาคณาญาติ

วัฒนธรรมทางการเมืองไทย เป็วัฒนธรรมแบบบุคลาธิษฐานซึ่งเน้นการเชิดชูผู้นำอาวุโส ก่อให้เกิดภาวะอนุรักษ์ และผูกขาดอำนาจผลประโยชน์ ไม่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง หรือสนับสนุนส่งเสริมคนดี มีความสามารถรุ่นใหม่ ให้เติบโตก้าวหน้าได้ตามศักยภาพ

วัฒนธรรมของขัวญ เป็ผลมาจากขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมของคนทางตะวันออก ตัวอย่างเช่น คนไทยที่มีน้ำใจ เมื่อเข้าเมืองกรุงก็หอบผลไม้พืชผลท้องถิ่นจำนวนมาก มาฝากญาติ

พี่น้อง ไปเที่ยวหรือไปทำงานในต่างประเทศ ก็จะนำของฝากจากต่างประเทศมากำหนดบิดา มารดา ญาติพี่น้อง ผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ เจ้านาย ลูกหลาน และลูกน้อง ของฝากของกำนัลเป็นสิ่งที่ดีงาม มีความสุขทั้งผู้ให้และผู้รับ เป็นวัฒนธรรมตะวันออกที่ดีงาม แต่มาในระยะหลังเปลี่ยนไปเป็นเรื่องผลประโยชน์ที่ให้เพราะคาดหมายผลประโยชน์แลกเปลี่ยนกลับคืนมา กลายเป็นเรื่องไม่ดีไปให้ของขวัญกันมาก ๆ จนกลายเป็นจำนวนที่เกินสมควรและเป็นที่มาของการทุจริตคอร์รัปชัน

วัฒนธรรมของประเทศกำลังพัฒนาเป็นแบบสมัยเก่า ถูกกำหนดโดยความสัมพันธ์ทางเครือญาติ ซึ่งเป็นคุณสมบัติส่วนตัวที่รวมเอาลักษณะหลายอย่างมาผสมผสานกัน ในทางรัฐศาสตร์หมายความว่า นักการเมืองและข้าราชการมีพันธะต่อญาติ เพื่อนและผู้สนับสนุน ซึ่งขัดกับบทบาทของสังคมสมัยใหม่ เพราะสังคมสมัยใหม่ไม่ยึดตัวบุคคล และพยายามรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม ดังนั้น การคอร์รัปชันของประเทศกำลังพัฒนาจึงมาจากความคิดของคนที่มีมุมมองตัวเองว่ามีพันธะทางสังคมที่ต้องปฏิบัติต่อกัน

การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชุดปัจจุบันมีความเชื่อมโยงกับกับเหตุการณ์รัฐประหารรัฐบาลทักษิณตั้งแต่ต้น เนื่องจากการแต่งตั้งในสมัยรัฐบาลหลังการรัฐประหาร ซึ่งมีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่มาโดยตลอด ทั้งนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำหน้าที่ในช่วงเวลาการบริหารงานของรัฐบาลภายใต้นายกรัฐมนตรี 5 ท่าน ได้แก่ รัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ รัฐบาลนายสมัคร สุนทรเวช รัฐบาลนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ และปัจจุบันรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ซึ่งในแต่ละรัฐบาลมีนโยบายและสถานการณ์ทางการเมืองที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังนี้

1. รัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์

1.1 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง

รัฐบาลภายใต้การนำของพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ เกิดขึ้นภายหลังการปฏิวัติของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (คปค.) ซึ่งภายหลังแปลงสภาพเป็นคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.) รัฐบาลสุรยุทธ์ ได้แถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2549 มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน คือ นโยบายการปฏิรูปการเมือง การปกครอง และการบริหาร (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2549) สนับสนุนการจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับถาวร เพื่อการปฏิรูปการเมือง โดยเน้นความสำคัญที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำรัฐธรรมนูญในทุกๆระดับ เสริมสร้างมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประพฤติมิชอบ ทั้งในภาคการเมืองและภาคราชการ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ส่งเสริมองค์กรอิสระและประชาชนในการตรวจสอบการทุจริตประพฤติมิชอบ

ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งการป้องกันการกระทำที่เข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อน โดยการจัดทำพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคล และประโยชน์ส่วนรวมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

การดำเนินงานตามนโยบายที่แถลง มีผลงานที่สำคัญ (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2550) คือ เสริมสร้างมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ (1) ด้วยการตรวจสอบการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ ได้แก่ การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการแก้ปัญหาการก่อสร้างท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (2) การจัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกับผลประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. 2550 (3) การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ ได้แก่ กระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการตรวจสอบและสอบสวนเรื่องทุจริตทางทะเบียนและบัตรจนเป็นที่ยุติ จัดทำแผนกลยุทธ์การสร้างมหาดไทยใสสะอาด ศูนย์ประสานงานราชการใสสะอาด จัดตั้งคณะทำงานเครือข่ายภาคประชาชน เพื่อสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการและป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบร่วมกับกรมการปกครอง และการจัดทำระเบียบว่าด้วยการรับของขวัญและสินน้ำใจ (4) การสร้างความโปร่งใสและเป็นธรรม ได้ดำเนินการ ดังนี้ การเสริมสร้างราชการใสสะอาด การดำเนินโครงการพัฒนาชุมชนใสสะอาด และ (5) การพัฒนาและเสริมสร้างระบบงานยุติธรรม นโยบายที่ผลักดันอย่างเป็นรูปธรรม คือ การออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2550 (2550) ที่ให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการหยิบเรื่องขึ้นมาดำเนินการ ได้ส่วนตั้งแต่เดิมต้องมีผู้เสียหายยื่นคำร้องให้ดำเนินการ นอกจากนั้น รัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ ยังได้ผลักดันให้มีพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ พ.ศ. 2551 (2551) ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เป็นที่มาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) อันเป็นการแบ่งเบาภาระงานป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันให้กับคณะกรรมการ ป.ป.ช. อีกชุดหนึ่ง รวมถึงมีการออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2550 (2550) ซึ่งมีประเด็นสำคัญ ได้แก่ มาตรา 8 ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา และมาตรา 13 เมื่อมีการยื่นฟ้องคดีต่อศาลให้มีการเลือกองค์คณะผู้พิพากษา พิจารณาคดีดังกล่าวโดยเร็ว แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 14 วัน นับแต่วันยื่นฟ้องคดี

ในทางการเมือง สมัยรัฐบาลสุรยุทธ์มีเหตุการณ์ที่สำคัญ คือ การประท้วงและต่อต้านจากมวลชนซึ่งสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และกลุ่มการเมืองเดิมที่ถูกยึดอำนาจไป โดยมองว่า

พลเอกสุรยุทธ์และรัฐบาล คือ ตัวแทนของคณะปฏิวัติและกลุ่มอนุรักษ์นิยมที่เรียกว่าอำมาตย์ รัฐบาลยกเลิกคำสั่งของ คปค. เรื่องห้ามการชุมนุมประท้วง แต่ยังใช้กฎอัยการศึกเพื่อดูแล กลุ่มผู้ชุมนุมและใช้หน่วยงานที่เป็นกลไกของรัฐ ได้แก่ กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) เป็นเครื่องมือสกัดกั้นการรวมตัวประท้วงรวมถึงห้ามไม่ให้ผู้ขับรถแท็กซี่ และรถจักรยานยนต์รับจ้างเข้าร่วมการประท้วงในกรุงเทพฯ อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ทางการเมือง ที่มีผลต่อสภาพลักษณะของพลเอกสุรยุทธ์ คือ การครอบครองที่ดินในเขตป่าสงวน เขายายเที่ยง จังหวัดนครราชสีมา รวมถึงการถูกกล่าวหาว่าถือครองโบกี้รถไฟจนถึงมีการเคลื่อนไหวกองมวลชน คนเสื้อแดงที่สนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร รวมตัวประท้วงเรียกร้องให้ถอดถอนจากตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี แม้ว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะยืนยันว่า การครอบครองได้มาด้วยความถูกต้อง และเป็นไปตามกฎหมายก็ตาม

ระยะเวลา 1 ปีเศษของรัฐบาลภายใต้การบริหารงานรัฐบาลสุรยุทธ์ ที่มีรัฐมนตรี ส่วนใหญ่เป็นอดีตราชการเกษียณจนเป็นที่มาของฉายารัฐบาลจิงแก่ และตัวนายกเองก็ได้ฉายาว่า ฤาษีเลี้ยงเต่าเพราะส่วนตัวมีภาพลักษณ์ที่สมถะ ใช้ชีวิตแบบเรียบง่ายสนใจธรรมชาติและการเดินป่า อีกทั้งการบริหารในฐานะผู้นำประเทศก็มีความล่าช้า ไม่สามารถทำงานหรือสะสางข้อกล่าวหา เรื่องทุจริตคอร์รัปชันซึ่งเป็นข้ออ้างที่สำคัญในการปฏิวัติของ คปค. ได้เท่าที่สังคมคาดหวังไว้

1.2 ผลกระทบและการตอบสนองของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายใต้รัฐบาลสุรยุทธ์ ในช่วงรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ ถือว่าเป็นช่วงเริ่มต้นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชุดนี้ เช่นเดียวกัน เนื่องจากเข้าปฏิบัติหน้าที่ในวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2549 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน แม้ว่าจะมี กรรมการ 2 ท่าน หมดวาระลงเนื่องจากมีอายุเกินกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด แต่ก็มีการสรรหา แทนตำแหน่งที่ว่างมาโดยตลอด

1.2.1 ด้านการปราบปราม

ภายใต้สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสมัยรัฐบาลสุรยุทธ์ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีผลกระทบและดำเนินการในมิติของการปราบปรามเป็นส่วนใหญ่ โดยเริ่มที่การได้อำนาจ ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2550 มาตรา 3 มีอำนาจยกคดีขึ้นมาได้ส่วน โดยไม่จำเป็นต้องมีผู้เสียหายมาร้อง เมื่อมีกรณีที่ต้องดำเนินการได้ส่วนข้อเท็จจริง มาตรา 55 นับตั้งแต่วันที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าข้อกล่าวหาใดมีมูล ผู้ถูกกล่าวหาจะปฏิบัติหน้าที่ต่อไป มิได้ จนกว่าวุฒิสภาจะมีมติหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จะมีคำพิพากษาแล้วแต่กรณี และมาตรา 66 ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีเหตุอันควรสงสัย หรือมีผู้กล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา

หรือข้าราชการการเมืองอื่นร่ำรวยผิดปกติ กระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงโดยเร็ว (พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2550, 2550)

การดำเนินการขอล่าหาที่เกี่ยวข้องกับสนามบินสุวรรณภูมิ เนื่องจาก การคอร์รัปชันเป็นข้ออ้างที่สำคัญในการยึดอำนาจของ คปค. และรัฐบาลสุรยุทธ์ก็มิโนบาย ที่ว่าด้วยสนามบินสุวรรณภูมิโดยตรง ดังนั้น ภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ดำเนินการเรื่องกล่าวหาที่เกี่ยวข้องกับสนามบินสุวรรณภูมิไว้ทั้งสิ้น 15 เรื่อง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่ คณะกรรมาธิการวิสามัญศึกษาและติดตามการแก้ไขปัญหาสนามบินสุวรรณภูมิ สภานิติบัญญัติ แห่งชาติ เป็นผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ แล้วกรมสอบสวนคดีพิเศษส่งเรื่องให้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการต่อเนื่องจากผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2551 ก, หน้า 5) มีคดี ที่สำคัญ ๆ เช่น กรณีร่วมกันจ้างเข้าบริหารกิจการ โรงแรมท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ที่ต้องจ่ายเงิน ค่าดำเนินการมากกว่ารายได้จริงที่ Novotel ได้รับจากการบริหารโรงแรม กรณีกำหนดราคากลาง อุปกรณ์ทางวิ่ง ทางขับ และลานจอดอากาศยานสูงกว่าปกติ กรณีการประมูลเช่ารถบริการรับ-ส่ง ผู้โดยสาร กรณีประมูลงานจ้างเหมาบริการรักษาความปลอดภัยโดยวิธีพิเศษ กรณีร่วมกันทุจริต โครงการสัมปทานร้านค้าปลอดอากร และการใช้พื้นที่ในสนามบิน (คิงเพาเวอร์-duty free) กรณี เปลี่ยนแปลงคุณสมบัติและระยะเวลารับประกันหลังคาผ้าใบ และกรณีก่อสร้างโครงการระบายน้ำ บริเวณสนามบินในราคาสูงเกินจริง เป็นต้น

นอกจากนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังได้ดำเนินการในคดีที่เกี่ยวข้องกับองค์การ ปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ปรส.) จำนวน 6 เรื่อง ที่สำคัญ คือ กรณีกล่าวหาคณะกรรมการ ปรส. และผู้บริหาร จัดการกลุ่มหนี้และสินทรัพย์เป็นกองใหญ่ที่มีมูลค่าอย่างต่ำ 2,242 ล้านบาทเศษ อย่างสูง 34,426 ล้านบาทเศษ ซึ่งเป็นการเอื้อประโยชน์ให้บริษัทต่างชาติเข้าประมูลได้เนื่องจาก คนไทยทั่วไปไม่มีเงินเพียงพอ และกรณีกล่าวหานายธารินทร์ นิยมานเหมินทร์ ในฐานะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและกรรมการ ปรส. อนุญาตให้บริษัท เลแมนบราเดอร์สโฮลดิ้ง อิงค์ ฯ เข้าร่วมประมูลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยจากสถาบันการเงินที่ถูกปิดกิจการในมูลค่าต่ำ ทำให้ มูลค่าทรัพย์สินรวมของประเทศตกต่ำและเกิดความเสียหาย เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2551 ก, หน้า 9-10) รวมทั้งคดีที่รับโอนมาจาก คคส. เช่น ขอล่าหาเกี่ยวกับโครงการออกสลากพิเศษแบบเลขท้าย 2 ตัว 3 ตัว คดีอนุมัติปล่อยเงินกู้ ให้แก่รัฐบาลสหภาพพม่า และคดีจัดซื้อถ้ำยาง 90 ล้านต้น เป็นต้น

ส่วนการปราบปราม มีคดีที่ดำเนินการแล้วเสร็จ คือ มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยทางอาญาและร้ายวศคปคต สำคัญ ๆ คือ คดีคลองด่านของนายวัฒนา อัสวเหม คดีองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญออกกระเบียบขึ้นค่าตอบแทนให้ตนเองโดยมิชอบ และคดีนายพิจิต รัตตกุล ผู้ว่ากรุงเทพมหานคร ทูจริตจัดซื้อที่ดินเขตบางซื่อเพื่อใช้เป็นที่จอดรถยะของ กทม. (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2551 ก, หน้า 1-2)

แต่ก็มีบางกรณีเช่นกันที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ถูกตั้งข้อสงสัยจากสังคมโดยเฉพาะกลุ่มผู้ชุมนุมต่อต้านนายกรัฐมนตรี ว่าละเว้นการปฏิบัติหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือไม่ คือ กรณีการถือครองที่ดินขยายเตียงของนายกรัฐมนตรี โดยนายก้านรงค์ จันทิก กรรมการ ป.ป.ช. ให้เหตุผลว่า พลเอกสุรยุทธ์ เกษียณจากกองทัพเมื่อปี พ.ศ. 2546 แต่เพิ่งมาฟ้องร้องกัน 4 ปี หลังเกษียณ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจฟ้องคดีที่มีอายุเกิน 2 ปีหลังการเกษียณได้

1.2.2 ด้านการป้องกัน

ประเทศไทยเข้าเป็นประเทศผู้ลงนาม ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านคอร์รัปชัน ค.ศ. 2003 มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 แต่ยังไม่ได้เข้าเป็นรัฐภาคี (States parties) จนเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2550 สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ให้ความเห็นชอบต่ออนุสัญญาดังกล่าว ซึ่งหมายความว่าให้มีการดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าเป็นรัฐภาคีต่อไปได้ อันเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ช่วยให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ลงนามบันทึกความเข้าใจหรือ MOU กับสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมของสหประชาชาติ (United Nation Office on Drug and Crime: UNODC) รวมถึงหน่วยงานงานด้านการต่อต้านคอร์รัปชันของต่างประเทศอื่น ๆ เพื่อพัฒนาบุคลากรของสำนักงาน ป.ป.ช. ให้มีความพร้อมเพื่อรองรับภารกิจตามเงื่อนไขของอนุสัญญาต่อไป

2. รัฐบาลจากพรรคพลังประชาชน

2.1 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง

เนื่องจากช่วงเวลาการบริหารงานภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรีจากพรรคพลังประชาชน 2 ท่าน คือ รัฐบาลนายสมัคร สุนทรเวช และรัฐบาลนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ อยู่ในช่วงเวลาไม่ถึง 1 ปี ซึ่งมีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในเวลาอันสั้น และเป็นเหมือนการบริหารงานต่อเนื่องกันของกลุ่มการเมืองเดียวกัน ดังนั้น ในที่นี้จึงจะนำเสนอรวมกันไว้ ดังนี้

2.1.1 รัฐบาลสมัคร สุนทรเวช

ในฐานะหัวหน้าพรรคพลังประชาชน ที่ชนะการเลือกตั้งและได้เสียงข้างมาก ในการเลือกตั้งทั่วไปที่จัดขึ้นปลายปี พ.ศ. 2550 นายสมัคร สุนทรเวช จึงได้รับการสนับสนุน

ให้เป็นนายกรัฐมนตรีจากสภาผู้แทนราษฎรและได้รับโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เป็น
นายกรัฐมนตรีในวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2551 และพ้นจากตำแหน่งในวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2551

รัฐบาลสมัครแถลงนโยบายต่อรัฐสภาในวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551
มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คือ นโยบายการบริหารจัดการที่ดี
ในหัวข้อประสิทธิภาพการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งมียุทธศาสตร์ย่อยสำคัญ คือ เสริมสร้าง
มาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ และพัฒนาความโปร่งใส
ในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ พร้อมทั้งป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติ
มิชอบของข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างจริงจัง เพื่อให้ภาคราชการเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจ
แก่ประชาชน (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2550)

เนื่องจากระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีมีเพียง 8 เดือน
และอีกอย่างหนึ่งรัฐบาลสมัคร ถูกมองว่าเป็นนอมินีของอดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร
ดังนั้น ความสนใจในการปฏิบัติงานและเหตุการณ์สำคัญ ๆ ทางการเมืองจึงมักถูกฝ่ายตรงข้าม
มองว่ากระทำไปโดยมุ่งหวังผลช่วยเหลืออดีตนายกรัฐมนตรี ประเด็นทางนโยบายที่สำคัญ เช่น
การผลักดันให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตรา 237 เพื่อไม่ให้มีการยุบพรรคการเมือง มาตรา 309
เพื่อปรับลดอำนาจของคณะกรรมการ คตส. รวมถึงการพยายามแก้ไขกฎหมายอื่น ๆ
เพื่อลดระยะเวลาการดำรงตำแหน่งขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ
คณะกรรมการ ป.ป.ช. และนอกจากนั้นยังมีประเด็นทางการเมืองที่สำคัญ คือ รัฐมนตรีกระทรวง
การต่างประเทศคืนพาสปอร์ตให้กับอดีตนายกทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกเดินทางกลับประเทศไทย
โดยมีรัฐมนตรีและนักการเมืองพรรคร่วมรัฐบาลไปต้อนรับที่สนามบินสุวรรณภูมิ รัฐมนตรี
ในรัฐบาลปลอมวุฒิการศึกษา แกนนำของพรรคพลังประชาชนออกมาให้ข่าวเพื่อลดความน่าเชื่อถือ
ขององค์กรอิสระว่า ป.ป.ช. มาจาก คมช. (เชิญชวนชม “ผลงาน” ของ “รัฐบาล สมัคร 1/1” !!!
...ความภูมิใจของ “ประชานิยม”, 2551)

แต่อย่างไรก็ตามนโยบายสำคัญที่เริ่มต้นในรัฐบาลสมัคร คือ มาตรการช่วยเหลือ
คนจน เช่น รถเมล์ฟรี รถไฟฟรี ซึ่งเป็นนโยบายเชิงประชานิยม ก็ได้รับการสานต่อมาจนถึงรัฐบาล
ปัจจุบัน และมีเหตุการณ์ทางการเมืองสำคัญได้แก่การที่รัฐมนตรีสองคนต้องลาออก ได้แก่
นายจักรภพ เพ็ญแข กรณีการพูดต่อที่ประชุมสมาคมนักข่าวมีเนื้อหาหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ กรณี
นายณพล ปัทมะ ลงนามให้กัมพูชานำปราสาทเขาพระวิหารขึ้นเป็นมรดกโลก ซึ่งเป็นเหตุให้ไทย
อาจเสียดินแดนในอนาคต รวมถึงนายยงยุทธ ดิยะไพรัช ประธานรัฐสภาและกรรมการบริหาร
พรรคพลังประชาชน ต้องยุติบทบาทประธานรัฐสภาเพราะทุจริตการเลือกตั้งซึ่งเป็นเงื่อนไข
ให้พรรคพลังประชาชนต้องถูกยุบพรรคในเวลาถัดไป และเหตุการณ์ทางการเมืองนอกสภา

ที่หนักที่สุดของรัฐบาลสมัคร คือ กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (พธม.) ซึ่งมีแกนนำหลายคน โดย 1 ในแกนนำ ได้แก่ พลตรีจำลอง ศรีเมือง ที่ถือว่าเป็นข้าวมืดข้ามกับนายสมัคร มาโดยตลอดชุมนุมขับไล่รัฐบาล จนในที่สุด พธม. บุกล้อมทำเนียบและนายกรัฐมนตรีไม่สามารถไปปฏิบัติหน้าที่ซึ่งทำเนียบรัฐบาลได้ (พันธมิตรยึดทำเนียบ กรม. ย้ายที่ประชุม ด้านสมัคร เตรียมแถลงข่าว, 2551)

นายสมัคร สุนทรเวช ต้องพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2551 เนื่องจากขาดคุณสมบัติของนายกรัฐมนตรีเพราะกระทำผิดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา 267 จากการเป็นพิธีกรจัดรายการชิมไปบ่นไป และรายการยกโขยงหกล้มเข้า ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ 11-13/ 2555 (คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ คำวินิจฉัยที่ 12-13/ 2551 เรื่อง ประธานวุฒิสภาส่งคำร้องของสมาชิกวุฒิสภาเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยการสิ้นสุดความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรี เรื่อง คณะกรรมการการเลือกตั้งขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยการสิ้นสุดความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรี, 2551)

2.1.2 รัฐบาลสมชาย วงศ์สวัสดิ์

หลังจากที่นายสมัคร สุนทรเวช พ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีตามคำสั่งของศาลรัฐธรรมนูญ พรรคพลังประชาชนซึ่งเป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาลก็ได้เลือกนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ เข้ามาดำรงตำแหน่งแทนและได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ในวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2551 และหลังจากนั้นรัฐบาลได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา ในวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2551

สาระสำคัญของนโยบายรัฐบาลสมชายที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คือ ข้อ 8 นโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยพัฒนาระบบงานให้มีความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพโปร่งใส และตรวจสอบได้ ส่งเสริมให้ใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการและพัฒนาสมรรถนะ ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับอย่างต่อเนื่อง เสริมสร้างมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลให้แก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ และพัฒนาความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ พร้อมทั้งป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างจริงจัง เพื่อให้ข้าราชการเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของประชาชน ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมและชุมชน รวมถึงพัฒนาและนำมาตรการทางสังคมมาใช้ควบคู่กับการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบให้หมดสิ้น ตลอดจนสนับสนุนการสร้างค่านิยมของสังคมให้ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตและ ถูกต้องชอบธรรม (สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี, 2551 ข)

การบริหารงานของรัฐบาลสมชาย และการเข้ามารับหน้าที่ในตำแหน่ง นายกรัฐมนตรีของนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ยังถูกฝ่ายตรงข้ามมองว่าเป็นรัฐบาลตัวแทนหรือหุ่นเชิด ของอดีตนายกทักษิณ ชินวัตร เช่นเดียวกับรัฐบาลสมัคร หน้าตาของคณะรัฐมนตรีร่วมรัฐบาล ยังเป็นกลุ่มเดิมรวมถึงบางคนเป็นแกนนำของ นปช. ดังนั้น ภารกิจหลักของรัฐบาลก็ยังเป็น การสานต่อแนวทางของรัฐบาลสมัครที่จะผลักดันให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อช่วยเหลือ อดีตนายกและอดีตผู้บริหารพรรค (บ้านเลขที่ 111) ที่ถูกศาลรัฐธรรมนูญตัดสิทธิ์ทางการเมือง รวมถึงเหตุการณ์ทางการเมืองคือการต่อต้านของกลุ่ม พทม. ก็คงดำเนินต่อไปด้วยข้อหาที่ว่ารัฐบาล ร่างทรง มุ่งแก้ไขกฎหมายช่วยคนผิดและมีผลประโยชน์ทางธุรกิจในกรณีปราสาทเขาพระวิหาร เหตุการณ์ทางการเมืองที่สำคัญของรัฐบาลสมชาย วงศ์สวัสดิ์ เกิดขึ้นตั้งแต่วันแถลงนโยบายต่อ รัฐสภา เนื่องจากการสลายการชุมนุมของกลุ่ม พทม. เพื่อเปิดทางให้สมาชิกรัฐสภาเข้าไปในอาคาร รัฐสภาในการแถลงนโยบายของรัฐบาล จนก่อให้เกิดความรุนแรงและทำให้มีผู้เสียชีวิตอย่างน้อย 2 คน และบาดเจ็บอีกเป็นจำนวนมาก (แถลงการณ์ฉบับที่ 23/ 2551 พันธมิตรประชาชนเพื่อ ประชาธิปไตย เรื่อง ขับไล่รัฐบาลทรราชฆาตกร สมชาย วงศ์สวัสดิ์, 2551) แม้ในตอนแรกจะมีการ อ้างว่าเป็นการปะทะกันกับมวลชนคนเสื้อแดง หรือแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ แห่งชาติ (นปช.) ที่มารวมตัวกันสนับสนุนรัฐบาลและคุ้มกันให้รัฐบาลแถลงนโยบาย แต่เหตุการณ์ ดังกล่าว ก็นำไปสู่การฟ้องร้องดำเนินคดีกับนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรีด้านความมั่นคง (พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ) และผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติจนเรื่องถูกส่งต่อมาถึง คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในที่สุด และเหตุการณ์อีกอย่าง คือ กลุ่ม พทม. ได้เข้าปิดล้อมสนามบิน สุวรรณภูมิและสนามบินดอนเมืองในวันที่ 24-25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551 เพื่อปิดกั้นไม่ให้ กรม. ใช้สนามบินดอนเมืองเป็นที่ประชุมและเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีลาออก ซึ่งคาดการณ์ว่าเหตุการณ์ ครั้งนั้น มีผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและธุรกิจการขนส่งทางท่องเที่ยวไม่น้อยกว่า 25,000 ล้านบาท รัฐบาลสมชายอยู่ในวาระเพียง 75 วัน เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) มีมติส่งเรื่อง การยุบพรรคพลังประชาชนชนให้อัยการสูงสุด นำเรื่องเสนอศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาจาก ฐานความผิด คือ นายชงยุทธ ดิยะไพรัช กรรมการบริหารพรรค ทุจริตการเลือกตั้งจนถูกเพิกถอน สิทธิเลือกตั้ง (ใบแดง) ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2550 และต่อมาในวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2551 ศาลรัฐธรรมนูญได้ตัดสินยุบพรรคพลังประชาชนด้วยเหตุผลการทุจริตเลือกตั้งดังกล่าว (ศาลรัฐธรรมนูญ, 2551) รวมทั้งมีผลให้กรรมการบริหารพรรคถูกเพิกถอนสิทธิการเลือกตั้งไปด้วย

2.2 ผลกระทบและการตอบสนองของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายใต้รัฐบาล พรรคพลังประชาชน

ช่วงเวลาของการบริหารประเทศของรัฐบาลจากพรรคพลังประชาชน ผลกระทบที่ชัดเจน คือ การไม่ยอมรับบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จากคนในรัฐบาลและมวลชนที่สนับสนุนรัฐบาล เห็นได้ชัดเจนจากการที่มีกระแสข่าวเรื่องการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อยกเลิกองค์กฤษฎีกาตามรัฐธรรมนูญ หรือการปรับลดระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของกรรมการองค์กฤษฎีกา แต่อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ยังคงปฏิบัติหน้าที่ไปอย่างต่อเนื่อง

การดำเนินการที่สำคัญ คือ เรื่องขอให้ถอดถอนนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีในรัฐบาลสมัคร กรณีเห็นชอบให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศลงนามในแถลงการณ์ไทย-กัมพูชา กรณีการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก เรื่องขอให้ถอดถอนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ มีพฤติการณ์ سوءว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา 190 ในการดำเนินการและลงนามในเอกสารแถลงการณ์ร่วมไทย-กัมพูชา กรณีการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก เรื่องขอให้ถอดถอนนายจักรภพ เพ็ญแข รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี กรณี سوءว่าใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ ในการกำกับดูแลสถานีโทรทัศน์เอ็นบีที (NBT) ของกรมประชาสัมพันธ์ ขัดขวางหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรสื่อมวลชนของรัฐ รวมทั้งกรณีการถอดรายการ “มุมมองของเจมส์ค็อกซ์” และกรณีผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดอุดรธานี กับพวก กรณีปล่อยให้กลุ่มประชาชนจำนวนมาก (กลุ่มเสื้อแดง-นปช.) พร้อมอาวุธหลายชนิดบุกเข้าทำร้ายประชาชน (กลุ่มเสื้อเหลือง-พธม.) ที่จัดชุมนุมต่อต้านรัฐบาล ณ บริเวณสวนสาธารณะหนองประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2551 ก, หน้า 3-4)

นอกจากนั้น ยังคงดำเนินการกรณีการจัดซื้อเครื่องตรวจวัตถุระเบิด CTX 9000 ซึ่งเป็นสัญญาแบบจ้างเหมาเบ็ดเสร็จ (Turnkey) ที่ไม่มีการกำหนดรายละเอียดของเนื้อหาที่ชัดเจน เป็นการออกแบบไปดำเนินการไป ทำให้ต้องกันงบสำรองไว้มากและเสี่ยงต่องบประมาณบานปลาย (Cost overrun) นอกจากนี้ลักษณะของสัญญาจ้างเหมาแบบเบ็ดเสร็จ จะทำกับโครงการขนาดใหญ่ที่ต้องใช้เทคโนโลยีและความชำนาญสูง ทำให้ยากต่อการตรวจสอบ จึงเสี่ยงต่อการเกิดการทุจริตคอร์รัปชันได้ง่าย (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2555)

การจัดซื้อเริ่มต้นที่บริษัทท่าอากาศยานสากลกรุงเทพแห่งใหม่ (บทม.) ที่เป็นเจ้าของโครงการก่อสร้างสนามบินสุวรรณภูมิ ได้ทำสัญญาว่าจ้างกลุ่มบริษัทร่วมทุน ITO ให้จัดสร้างสนามบินแบบจ้างเหมาเบ็ดเสร็จ ครอบคลุมงานก่อสร้างอาคารผู้โดยสาร และอาคารเทียบเครื่องบิน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 แต่คณะรัฐมนตรีได้มีการอนุมัติให้มีการจัดซื้อ CTX ในปี พ.ศ. 2546 จึงต้องทำการเพิ่มเติมสัญญากับ ITO ในภายหลัง โดย ITO ได้ติดต่อขอซื้อเครื่อง CTX จากอินวิชัน

ที่สหรัฐอเมริกา แต่อินวิชันกลับขอให้ ITO ไปติดต่อซื้อเครื่องจากตัวแทนจำหน่ายในประเทศไทย คือ บริษัทที่ปรึกษาธุรกิจแพทริออต จำกัด (Patriot) แทน ITO จึงทำสัญญาจัดซื้อและจ้างให้ Patriot ติดตั้งระบบ CTX จำนวน 26 เครื่อง ซึ่ง บทม. จะต้องจ่ายค่าใช้จ่ายให้ ITO ต่อจากนั้น ITO จะต้องจ่ายต่อให้ Patriot และ Patriot จะต้องจ่ายให้อินวิชัน เป็นทอดสุดท้าย เป็นการซื้อขายที่ผ่านตัวแทนเป็นทอด ๆ และมีการตรวจพบว่า ราคาส่วนต่างจะเพิ่มสูงขึ้นในทุกทอดของธุรกรรม โดย บทม. ได้ทำการจัดซื้อจัดจ้างจาก ITO ในวงเงิน 2,608 ล้านบาท ขณะที่ ITO จัดซื้อจัดจ้างจาก Patriot เป็นเงินเพียง 2,003 ล้านบาท และ Patriot ได้จัดซื้อจัดจ้างจากอินวิชัน ในราคาเพียง 1,432 ล้านบาท เท่านั้น โดยรายการสิ่งของและการดำเนินงานที่จัดซื้อตามสัญญาทั้ง 3 ทอดนี้เหมือนกันเกือบทุกประการ (ไทยพับลิก้า, 2555 ก)

ภายหลังเหตุการณ์รัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ. 2549 เหตุผลหนึ่งที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ใช้เป็นข้ออ้างในการทำรัฐประหารยึดอำนาจจากรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร คือ มีการทุจริตคอร์รัปชัน มีการแทรกแซงองค์กรอิสระ และองค์กรตรวจสอบทำให้หน่วยงานเหล่านั้นไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ จึงได้มีประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ (คตส.) เพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบการดำเนินงานหรือโครงการต่าง ๆ โดยบุคคลในคณะรัฐมนตรีของ พ.ต.ท.ทักษิณ ซึ่งในช่วงแรกบรรจุเรื่องเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบทั้งสิ้น 8 เรื่อง ก่อนมาเพิ่มในภายหลังอีก 5 เรื่อง รวมเป็นคดีความที่ คตส. นำมาตรวจสอบทั้งสิ้น 13 เรื่อง หนึ่งในนั้นมีโครงการจัดซื้อเครื่องตรวจวัตถุระเบิด CTX ของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิรวมอยู่ด้วย ซึ่งผลการไต่สวน มีมติให้ดำเนินคดีแก่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง คือ พ.ต.ท.ทักษิณ ในฐานะประธานคณะกรรมการพัฒนาท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (กทก.) พร้อมกับนักการเมืองอีกบางส่วน อาทิ นายสุริยะ จรุงเรืองกิจ อดีต รมว.คมนาคม รวมไปถึงข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่เป็นบอร์ดและผู้บริหารบริษัทท่าอากาศยานสากลกรุงเทพแห่งใหม่ (บทม.) และบริษัทการทำอากาศยานแห่งประเทศไทย (ทอท.) อาทิ นายศรีสุข จันทรางศุ ปลัดกระทรวงคมนาคม นายชัยเกษม นิติสิริ อัยการสูงสุด และกลุ่มกิจการร่วมค้า ITO ในฐานะนิติบุคคล และนักธุรกิจรวมทั้งสิ้น 25 ราย โดยมีความผิดเกี่ยวข้องกับการฮั้วประมูล ทำให้เกิดการแข่งขันอย่างไม่เป็นธรรม ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการและความผิดฐานฉ้อโกงของตัวการและผู้สนับสนุน ที่ร่วมกันกระทำความผิดในหลายกระทง และความผิดฐานเป็นพนักงานของรัฐ ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ หรือทุจริตทำให้เกิดความเสียหาย และยังขอให้ผู้กระทำความผิดคืนหรือชดเชยทรัพย์สินเป็นจำนวน 6,937 ล้านบาท

หลังการไต่สวนเสร็จสิ้น คตส. จึงมีมติให้ดำเนินคดีและได้ส่งเอกสารสำนวนให้อัยการสูงสุด เพื่อทำการฟ้องคดีต่อศาล ในวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2551 เป็นเวลา 1 เดือน ก่อนที่ คตส. จะหมดอำนาจลง ส่วนนายชัยเกษม นิติสิริ อัยการสูงสุด คตส. มีมติที่จะแยกสำนวนส่งฟ้องเอง แต่เหตุการณ์ที่ไม่มีใครคาดคิดก็เกิดขึ้น เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2551 คตส. ได้รับหนังสือจากอัยการสูงสุดแจ้งข้อไม่สมบูรณ์ของคดี และขอให้ตั้งคณะทำงานร่วมกันให้ คตส. ทราบ คตส. จึงรีบมีมติมอบหมายให้ ป.ป.ช. เป็นผู้ดำเนินการต่อ ก่อนที่ คตส. จะหมดวาระเพียง 3 วัน (ไทยพับลิก้า, 2555 ข)

แต่ผลสุดท้ายเมื่อปลายเดือนกันยายน พ.ศ. 2555 ป.ป.ช. มีมติยกคำร้องเพราะไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะชี้มูลความผิด ซึ่งสวนทางกับความคิดของเมธี ครองแก้ว อดีตรองกรรมการ ป.ป.ช. ที่ระบุว่าเสียค่าใช้จ่ายไม่ได้ร่วมประชุมด้วยเพราะหมดวาระก่อน คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชุดนี้เพียงแต่รับรู้และรับเรื่องมาพิจารณาต่อในกรณีความเห็นระหว่าง คตส. กับอัยการสูงสุดไม่ตรงกัน ความเชื่อมโยงหรือต่อเนื่องในเรื่องนี้ในมุมมองของ ป.ป.ช. จึงมีน้อยหรือไม่มีเลย คณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ความสำคัญกับข้อมูลของกระทรวงยุติธรรมสหรัฐอเมริกาอย่างน้อยเพียงใด (เมธี ครองแก้ว: เบื้องลึกมติคดี CTX 9000, 2555)

3. รัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

3.1 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง

จากเหตุการณ์ที่พรรคพลังประชาชนถูกศาลมีคำสั่งยุบพรรค รวมถึงกรรมการบริหารพรรคถูกตัดสิทธิ์ทางการเมือง ส่งผลให้นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ในฐานะผู้บริหารของพรรคพลังประชาชนสิ้นสุดสภาพความเป็นนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีก็หมดสภาพลงไปด้วย ต้องมีการเลือกนายกรัฐมนตรีคนใหม่ ผสมกับปัญหาภายในพรรคร่วมรัฐบาล และเหตุการณ์ทางการเมืองหลายด้าน ก่อให้เกิดความไม่พอใจของกลุ่มการเมืองหลายกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มของนายเนวิน ชิดชอบ ในพรรคภูมิใจไทย ซึ่งในที่สุดได้หันมาสนับสนุนพรรคที่มีเสียงเป็นอันดับสอง คือ พรรคประชาธิปัตย์ให้เป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล จนเป็นที่มา คำที่ว่า “หักหลังเพื่อชาติ” “มันจบแล้วรับนาย”

ในวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2551 รัฐสภาเสียงส่วนใหญ่สนับสนุนให้นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ เป็นนายกรัฐมนตรี และมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีในวันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2551 นับเป็นนายกคนที่ 27 ของไทย และเป็นคนที่ 3 ในช่วงเวลา 1 ปีท่ามกลางความวุ่นวายทางการเมือง

รัฐบาลอภิสิทธิ์ แกล้งนโยบายต่อรัฐสภาในวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2551 โดยมีนโยบายที่สำคัญ คือ ข้อ 8 การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ด้านประสิทธิภาพการบริหาร

ราชการแผ่นดิน สร้างมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลให้แก่ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ พร้อมทั้งพัฒนาความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของประชาชน ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน รวมถึง การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ตลอดจนสนับสนุนการสร้างค่านิยม ของสังคม ให้ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตและถูกต้องชอบธรรม และส่งเสริมเสรีภาพ ในการรวมกลุ่มของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ จัดระบบงาน ให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัว รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ด้านกฎหมาย และการยุติธรรม ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบที่ล้าสมัยและเปิดช่องให้เกิดการทุจริต ประพฤติมิชอบ หรือทำให้เกิดประโยชน์ทับซ้อน รวมทั้งออกกฎหมายใหม่ ๆ เพื่อป้องกันการทุจริต ประพฤติมิชอบ ขยายและยกเลิกอายุความในคดีอาญาบางประเภทและคดีทุจริต ปราบปราม การทุจริตประพฤติมิชอบในทุกระดับอย่างจริงจัง และสนับสนุนให้ประชาชนมีโอกาสตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐมากขึ้น ส่งเสริมคุณธรรมคู่ความรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อปลูกฝังค่านิยม “คนไทยต้องไม่โกง” (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2551 ค)

นอกจากนั้นยังมีนโยบายที่สำคัญอื่น ๆ เช่น การแก้ไขปัญหาและบรรเทาผลกระทบ เศรษฐกิจที่มีต่อประชาชน ได้แก่ โครงการเรียนฟรี 15 ปี เบี้ยเลี้ยงชีพผู้สูงอายุ เชื้อช่วยชาติ ดันกล้าอาชีพ ชุมชนพอเพียง ธงฟ้าช่วยประชาชน สร้างความเชื่อมั่น พื้นฟูภาพลักษณ์ ของประเทศไทยและสร้างความสมานฉันท์ ได้แก่ การฟื้นฟูความเชื่อมั่นประเทศไทย มาตรการ ส่งเสริมการท่องเที่ยว การสร้างความสมานฉันท์ การปฏิรูปการเมือง การวางรากฐานการพัฒนา ในอนาคต ได้แก่ การพัฒนาแหล่งน้ำ รถไฟฟ้า 5 สาย และถนนปลอดฝุ่น เป็นต้น

ในสมัยรัฐบาลอภิสิทธิ์ มีเหตุการณ์ทางการเมืองสำคัญ คือ การชุมนุมต่อต้านรัฐบาล ของกลุ่ม นปช. ตั้งแต่วันแถลงนโยบายทำให้ต้องย้ายสถานที่แถลงจากรัฐสภาไปเป็นกระทรวง การต่างประเทศ การชุมนุมต่อต้านการประชุมสูงสุดของผู้นำอาเซียน (ASEAN Summit) ที่พัทยา จนถึงเหตุการณ์ที่รุนแรงที่สุดคือการชุมนุมในปี พ.ศ. 2553 ทำให้เกิดความเสียหายด้วยการเผา ทำลายสถานที่ราชการในจังหวัดต่าง ๆ เผาร้านค้าในกรุงเทพฯ การปะทะกันของเจ้าหน้าที่ทหาร กับผู้ชุมนุมจนมีผู้เสียชีวิตรวม 91 คน และบาดเจ็บ 2,100 คน นอกจากนั้น ก็เป็นเรื่องภายใน คณะรัฐมนตรี เช่น กรณีลุงยังชีพช่วยเหลือื่อน้ำท่วมมีปลาทะเลป้องกัน ทำให้รัฐมนตรีกระทรวง พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ถูกกดดันให้รับผิดชอบและต้องลาออกจากตำแหน่ง รวมถึง กรณีกระทรวงสาธารณสุขจัดซื้ออุปกรณ์แพทย์ราคาแพงเกินจริง จนรัฐมนตรีว่าการต้องลาออก จากตำแหน่ง เป็นต้น

รัฐบาลอภิสิทธิ์บริหารประเทศ 2 ปี และหมดวาระลงเมื่อนายกรัฐมนตรีได้ประกาศยุบสภา เพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่ในวันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2554

3.2 ผลกระทบและการตอบสนองของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายใต้รัฐบาลอภิสิทธิ์เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหลังจากพรรคพลังประชาชนถูกยุบและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์เข้ามาเป็นผู้นำรัฐบาล ก็ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เช่นกัน แต่โดยมากเป็นผลกระทบในทางบวก เนื่องจากนโยบายและบรรยากาศทางการเมืองส่วนใหญ่เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งผลกระทบสำคัญ ๆ ได้แก่

3.2.1 ด้านการป้องกัน

3.2.1.1 การเพิ่มอำนาจในการดำเนินคดี จากการที่มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554, 2554) ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ การกล่าวถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐ หมายถึง เจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูง ตั้งแต่ นายกรัฐมนตรี กรรมการองค์กรอิสระ ไปจนถึงผู้บริหาร รองผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพิ่มขึ้นครอบคลุมผู้บริหารเจ้าหน้าที่ของรัฐหลายระดับ และแยกกันอย่างชัดเจนกับอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ท. การเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับ ป.ป.ช. จังหวัด การให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานในเรื่องกล่าวหาได้เองหรือให้พนักงานดำเนินการแทน (คดีของอดีตปลัดกระทรวงคมนาคม เป็นกรณีแรกที่ใช้) รวมถึงการให้รางวัลผู้แจ้งเบาะแสการคุ้มครองพยานในคดี เป็นต้น

3.2.1.2 การให้สัตยาบันเป็นรัฐภาคีอนุสัญญา UNCAC ปี ค.ศ. 2003 โดยในสมัยรัฐบาลอภิสิทธิ์ได้ลงนามเมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2554 ทำให้ประเทศไทยเข้าเป็นรัฐภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านคอร์รัปชัน ค.ศ. 2003 และมีผลบังคับใช้กับประเทศไทยตั้งแต่วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2554 (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2553, หน้า 158) คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ผลักดันปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 3 ฉบับ จนผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี สมัยพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ แต่ตกไปเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ดังนั้น ต้องมีการเสนอกฎหมายเหล่านี้อีกเพื่อรองรับการเข้าเป็นรัฐภาคีของอนุสัญญาอย่างเต็มตัว

3.2.1.3 การเสนอแนะมาตรการ นอกเหนือจากดำเนินงานด้านการป้องกัน เช่น การส่งเสริมให้หน่วยงานต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมหรือทำกิจกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต การมีคุณธรรมจริยธรรมแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เสนอแนะมาตรการที่สำคัญ คือ มาตรการป้องกันการทุจริตการประกวดราคาเช่ารถยนต์โดยสารปรับอากาศใช้ก๊าซธรรมชาติ (CNG)

ขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ ซึ่งเห็นว่ามีความสัมพันธ์ต่อการทุจริตในแต่ละขั้นตอนของการทำงานจึงได้เสนอแนะต่อ ครม. จนในที่สุดโครงการดังกล่าวที่เสนอโดยพรรคร่วมรัฐบาลได้ถูกล้มเลิกไป นอกจากนั้นยังมีมาตรการอื่น ๆ เช่น มาตรการแทรกแซงผลผลิตทางการเกษตร มีมันสำปะหลัง เป็นต้น

3.2.2 ด้านการปราบปราม

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีเรื่องในการต่อเนื่องเป็นจำนวนมาก ซึ่งอยู่ในระหว่างการรวบรวมข้อมูลและการไต่สวนในระดับอนุกรรมการแต่ละชุด ดังนั้น งานหลายอย่างจึงเป็นการดำเนินการต่อเนื่องตั้งแต่เข้ามารับตำแหน่งจนถึงปัจจุบัน แต่ในระหว่างสมัยรัฐบาลอภิสิทธิ์ มีเรื่องดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่ คดีการสลายการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตร ในคดีการกระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการนี้มีผู้เกี่ยวข้อง คือ นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ อดีตนายกรัฐมนตรี พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ อดีตรองนายกรัฐมนตรี พลตำรวจเอก พัชรวาท วงษ์สุวรรณ อดีตผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (สตช.) และพลตำรวจโท สุชาติ เหมือนแก้ว อดีตผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ซึ่งผลการดำเนินการทางวินัย สตช. สั่งลงโทษพลตำรวจเอกพัชรวาท และพลตำรวจโทสุชาติ ด้วยการไล่ออกจากราชการ กรณีการถอดถอนนายสมชาย ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี พบว่าวุฒิสภามีมติถอดถอน 49 ต่อ 76 จากสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมด 134 คน ซึ่งไม่ถึง 3 ใน 5 (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2552, หน้า 55-59) ส่วนการดำเนินคดีอาญา อัยการสูงสุดเห็นว่าข้อมูลยังไม่สมบูรณ์จึงได้ตั้งคณะทำงานร่วมกันระหว่างอัยการสูงสุดกับ ป.ป.ช. แต่หลังจากรวบรวมหลักฐานเสร็จอัยการสูงสุดพิจารณาว่า การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกกล่าวหาทั้ง 4 เป็นไปตามขั้นตอนและเป็นการใช้ดุลยพินิจในการควบคุมสถานการณ์ที่ชอบด้วยเหตุผลและกฎหมายแล้ว ไม่ถือเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต จึงเห็นว่าพยานหลักฐานยังไม่เพียงพอจึงได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาทั้ง 4 กระทำผิดตามข้อกล่าวหา เห็นควรไม่ดำเนินคดี (สั่ง ไม่ฟ้องสมชาย-บิ๊กจิ๋ว-อดีต ผบ.ตร.-ผบช.น. สลายการชุมนุมพันธมิตร, 2555) ซึ่งเรื่องนี้ ป.ป.ช. จะดำเนินการฟ้องเอง โดยร่วมมือกับสภาทนายความ (อัยการไม่ฟ้องสมชาย-บิ๊กจิ๋ว คดี 7 ตุลาคม อ้างหลักฐานไม่พอ-ป.ป.ช. ยื่นเอง, 2555) ซึ่งความสืบเนื่องของคดีนี้ นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ได้ยื่นฟ้อง ป.ป.ช. ต่อศาลปกครองด้วยในข้อหามีคำสั่งโดยมิชอบกรณีการไม่เปิดเผยข้อมูลการให้การของพยานในคดี

4. รัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชินวัตร

4.1 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง

หลังการเลือกตั้งทั่วไปในกลางปี พ.ศ. 2554 พรรคเพื่อไทยได้รับเสียงส่วนมากเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล โดยนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ผู้สมัครในระบบบัญชีรายชื่อ

หมายเลข 1 ของพรรคได้รับการเสนอชื่อดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2554 หลังจากนั้นได้มีการแถลงนโยบายต่อรัฐสภาในวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2554

นโยบายของรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับภารกิจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แก่ นโยบายข้อที่ 1 นโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรก ในข้อที่ว่าป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐอย่างจริงจัง โดยยึดหลักความโปร่งใส และมีธรรมาภิบาลที่เป็นสากลเพื่อให้การใช้ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาประเทศ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อประเทศโดยรวมอย่างแท้จริง ปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ขยายการบังคับใช้บทบัญญัติเรื่องการห้ามการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ให้ครอบคลุมผู้ใช้อำนาจรัฐในตำแหน่งสำคัญ และตำแหน่งระดับสูงอย่างทั่วถึง เข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริต และประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ เสริมสร้างมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลของบุคลากรภาครัฐ ตลอดจนปลูกฝังจิตสำนึกและค่านิยมของสังคมให้ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต และถูกต้องชอบธรรม และนโยบายข้อ 8 นโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ในข้อที่ว่า เสริมสร้างมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลให้แก่ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ และพัฒนาความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ พร้อมทั้งป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างจริงจัง โดยปรับปรุงกฎหมายให้มีการเปิดเผยบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตำแหน่งระดับสูงและตำแหน่งที่มีอำนาจมาก รวมทั้งบุคลากรขององค์กรอิสระต่อสาธารณชน พัฒนาและนำมาตรการทางสังคมมาใช้ ควบคู่กับการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ตลอดจนสนับสนุนการสร้างค่านิยมของสังคมให้ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต ความเสมอภาคเท่าเทียมกันและความถูกต้องชอบธรรม (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2554) นอกจากนี้ ก็ยังมีนโยบายอื่น ๆ เช่น ค่าแรง 300 บาทต่อวัน ผู้จบปริญญาตรี เงินเดือน 15,000 บาท นโยบายเงินกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดละ 100 ล้านบาท และจัดหาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์แท็บเล็ตเพื่อการศึกษา เป็นต้น

เหตุการณ์ทางการเมืองและการชุมนุมประท้วงในรอบปีเศษ ๆ ที่ผ่านมาของรัฐบาล ยิ่งลักษณ์ มีเป็นส่วนน้อยและไม่นำไปสู่สถานการณ์รุนแรง แต่มีเหตุการณ์ภัยธรรมชาติครั้งสำคัญ ในปี พ.ศ. 2554 ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ และการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล ได้ก่อให้เกิดความสงสัยว่าเป็นนโยบายที่ดีหรือไม่ เหมาะสมกับสังคมไทยมากน้อยเพียงใด ซึ่งนโยบายที่สำคัญ ๆ ได้แก่

4.1.1 โครงการเกี่ยวข้องกับปัญหาน้ำท่วม

น้ำท่วมใหญ่ในประเทศไทยที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2554 เป็นมหาอุทกภัยครั้งรุนแรงในรอบ 70 ปี ที่สร้างความเสียหายจำนวนมากต่อชีวิต ทรัพย์สินและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ซึ่งคาดการณ์ว่ามีมูลค่าความเสียหายกว่า 4.8 แสนล้านบาท โดยเป็นความเสียหายของโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม 2.4 แสนล้านบาท โรงงานนอกเขตนิคมอุตสาหกรรม 2.4 แสนล้านบาท และพื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหาย 11.4 ล้านไร่ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2554) แต่ธนาคารโลกประเมินว่าความเสียหายอาจมีจำนวนสูงถึง 1.356 ล้านล้านบาท สาเหตุที่ความเสียหายสูงมากเนื่องจากธนาคารโลกไม่ได้ประเมินเฉพาะความเสียหาย (Damage) จากสิ่งปลูกสร้างถูกทำลาย เช่น บ้านถล่ม ดึกพัง โรงงานจมน้ำ โบราณสถานน้ำท่วม เท่านั้น แต่ยังประเมินความสูญเสีย (Loss) ด้วย ซึ่งเป็นผลกระทบต่อเมือง เช่น โรงงานปิดผลิตสินค้าไม่ได้ คนงานต้องหยุดงาน เป็นต้น จากการประเมินความเสียหายดังกล่าว ปรากฏว่า ตัวเลขความสูญเสียอยู่ที่ 716,761 ล้านบาท สูงกว่าความเสียหายซึ่งอยู่ที่ 640,049 ล้านบาท โดยภาคการเงินมีความสูญเสียมากที่สุด เนื่องจากน้ำท่วมทำให้ธนาคารพาณิชย์สูญเสียโอกาสในการปล่อยสินเชื่อ รongลงมา คือ ภาคอุตสาหกรรม ที่ต้องหยุดการผลิตช่วงน้ำท่วม และภาคการท่องเที่ยว ที่ต้องสูญเสียรายได้เพราะนักท่องเที่ยวลดลง นอกจากธนาคารโลกจะประเมินความเสียหายและความสูญเสียแล้วยังประเมินความต้องการใช้เงินในการฟื้นฟูและซ่อมแซมความเสียหายจากน้ำท่วม ครั้งนี้ด้วย โดยประเมินว่าต้องใช้เวลาในการฟื้นฟูและซ่อมแซมเป็นเวลา 2 ปี และต้องใช้เงินรวมทั้งสิ้น 756,374 ล้านบาท (ไทยพีบีเอส, 2554)

ในระหว่างสถานการณ์น้ำท่วมและสืบเนื่องมาจนถึงระหว่างกาฟื้นฟู ภายหลังจากสถานการณ์น้ำท่วม รัฐบาลรวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ ได้ให้ความช่วยเหลือประชาชน และภาคส่วนต่าง ๆ ที่ได้รับผลกระทบด้วยงบประมาณเป็นจำนวนมาก ซึ่งเหตุการณ์ที่มีข้อกล่าวหาถึงความไม่โปร่งใสรวมถึงมีแนวโน้มว่าจะเกิดการคอร์รัปชันสำคัญ ๆ คือ

4.1.1.1 การเยียวยาฟื้นฟูผู้ประสบอุทกภัย

ภายหลังจากเหตุการณ์น้ำท่วม รัฐบาลได้ตั้งคณะกรรมการเพื่อให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัย (กพย.) และคณะกรรมการเพื่อให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัยด้านโครงสร้างพื้นฐาน (กจร.) ซึ่งต่อมาได้มีการประชุมของคณะกรรมการทั้งสองชุดโดยมีรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยนายยงยุทธ วิชัยดิษฐ์ เป็นประธาน ได้ข้อสรุปและเสนองบประมาณต่อคณะรัฐมนตรี รวมเป็นเงินประมาณกว่า 2 หมื่นล้านบาท (ชง กรม. พงษ์นี้ อนุมัติงบประมาณ 2 หมื่นล้านบาท, 2555) และในวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2555 คณะรัฐมนตรีก็มีมติอนุมัติงบประมาณ

เพื่อการนี้ จำนวน 24,828 ล้านบาท และเมื่อมีความชัดเจนในแนวทางบริหารจัดการมากขึ้น พบว่า รัฐบาลโดยใช้งบประมาณ 2 ส่วนหลัก คือ งบกลางรายการค่าใช้จ่ายในการเยียวยา ฟื้นฟูและป้องกัน ความเสียหายจากอุทกภัยอย่างบูรณาการ จำนวน 1.2 แสนล้านบาท และงบประมาณในส่วนของ พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อวางระบบบริหารจัดการน้ำและสร้างอนาคต ประเทศ จำนวน 3.5 แสนล้านบาท

การบริหารจัดการระบบเยียวยาฟื้นฟูภายหลังน้ำท่วม จากการตรวจสอบ ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ปปท.) พบว่า มีการทุจริตเกิดขึ้น ตัวอย่างเช่น ที่ตำบลบางภาษี อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ซึ่งพบว่า ในตำบลนี้เบิกงบมาใช้ ทั้งหมด 83,995,800 บาท เพื่อใช้ในโครงการปรับปรุงซ่อมแซมถนนและประปา 46 โครงการ และปรับปรุงซ่อมแซมสะพานไม้ 10 โครงการ โดยโครงการซ่อมแซมถนน อบต. บางภาษี ได้จ้างบริษัทเอกชนเข้ามาดำเนินการ แล้วเสร็จในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคม แต่ตอนนี้ ถนนเริ่มพังแล้ว มีทั้งส่วนที่ยุบตัวเป็นหลุมเป็นบ่อ และส่วนที่ผิวหน้าราดยางมะตอยเสียหาย ส่วนการซ่อมแซมสะพานไม้เอกชนได้นำแผ่นไม้มาตีแปะไว้ที่ผิวหน้าของสะพาน ส่วนได้สะพาน มีแค่แผ่นไม้มาตอกตะปูยึดติดไว้เท่านั้น ไม่ได้ใช้เนื้อขนาดใหญ่ยึดไว้ตามมาตรฐาน พอชาวบ้าน ร้องเรียนผู้รับเหมาก็เข้ามาเร่งทำใหม่แค่ชั่วคราวข้ามคืน และจากการสุ่มตรวจในพื้นที่ 6 จังหวัด ของภาคอีสานที่มีการตั้งโครงการเบิกจ่าย 595 โครงการในวงเงิน 593 ล้านบาท ก็มีการทุจริต เช่น การปกปิดรายละเอียดของโครงการ การใช้วัสดุไม่ได้มาตรฐาน การไม่ควบคุมดูแลงานให้เป็นไปตามสัญญาจ้าง หรือการเขียนโครงการซ่อมแซมทั้งที่ไม่มีการชำรุดจริง (ป.ป.ท. แฉทุจริตอื้อ งบฟื้นฟูน้ำท่วม สุ่มตรวจ 6 จว. อีสานพบพิรุฑทุกโครงการ, 2555) ในขณะเดียวกันกับสำนักงาน ตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ก็ระบุว่ามียอดจำนวนมากในจังหวัดพิษณุโลกพบพิรุฑการใช้จ่ายงบฟื้นฟู รายละเอียดงานไม่ชัดเจน ขอเงินซ่อมแซมหลังคาวิหารแต่นำไปใช้ทำสี สร้างห้องน้ำ โรงครัว หรือกุฏิหลังใหม่ หลักฐานการเบิกจ่ายไม่ตรงกับงานที่ดำเนินการจริง อีกทั้งการว่าจ้างผู้รับเหมา ก็ทำด้วยวาจาไม่มีสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร

4.1.1.2 การบริหารจัดการน้ำและสร้างอนาคตของประเทศ

สืบเนื่องจากปัญหาน้ำท่วมในปี พ.ศ. 2554 รัฐบาลได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นมา 2 ชุด ได้แก่ คณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อการฟื้นฟูและสร้างอนาคตประเทศ (กยอ.) มีหน้าที่หลัก คือ จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการกำหนดยุทธศาสตร์พัฒนาประเทศระยะยาวต่อรัฐบาล และคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (กยน.) มีหน้าที่หลัก คือ ทบทวนนโยบาย แผนงานและแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำ

จากการประชุมหารือแนวทางการทำงานของคณะกรรมการ กยอ. ได้ระบุถึง ภาระหน้าที่ คือ (1) การสร้างความเชื่อมั่นต่อนักลงทุนในการบริหารจัดการน้ำโดยเฉพาะ การป้องกันน้ำท่วม (2) การวางกรอบการลงทุน โครงสร้างพื้นฐาน และ (3) เกี่ยวกับกองทุนส่งเสริม การประกันภัยพิบัติ ในส่วนของการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานมีวงเงิน 2.27 ล้านล้านบาท โดยเฉพาะ โครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งวงเงิน 1.5 ล้านล้านบาท ทั้งนี้ในเรื่องการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน คณะกรรมการเห็นว่าระบบเศรษฐกิจมหภาคมีเงินออมค่อนข้างมาก แต่การลงทุนของภาครัฐต่ำ นับตั้งแต่วิกฤติเศรษฐกิจปี 40 เป็นต้นมา และเมื่อประเทศมีการแข่งขัน การจัดทำโครงสร้างพื้นฐาน ตามวงเงินจึงต้องเร่ง รัด ดังนั้นควรจะมีการระดมเงินออมมาลงทุนในเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน โดยให้ฝ่ายเลขานุการกระทรวงการคลังไปดูว่าในจำนวนเงิน 2.77 ล้านล้านบาทนั้น จะมีรูปแบบ การระดมเงินเพื่อลงทุนอย่างไรบ้าง ในเรื่องการลงทุนระบบโครงสร้างพื้นฐานวงเงิน 3.5 แสนล้านบาทนั้น ก็ได้จัดให้ระบบน้ำ 3.4 แสนล้านบาท อีก 1 หมื่นล้าน จัดไว้สำหรับการลงทุน โครงสร้างพื้นฐาน โดยมอบให้สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) กับกระทรวงการคลังไปพิจารณาว่ามีโครงการอะไรบ้างจะมีความพร้อมและลงทุนเพื่ออนาคต (กยอ. พื้นความเชื่อมั่น ใช้เงินออมทำโครงสร้างพื้นฐาน, 2555)

นายวีระพงษ์ งามามกูร ประธาน กยอ. ระบุว่าเมื่อมีการประชุม กรรมการ จะหารือเรื่องงานธุรการ จัดตั้งสำนักงาน เรื่องงบประมาณ เรื่องริบคว้นเพื่อให้บรรลุภารกิจที่ว่า จากนี้ไป 1 ปี จะต้องไม่เกิดอย่างนี้อีก แม้ฝนตกอย่างนี้ ต้องมีการประชุมกับนิคมอุตสาหกรรมต่าง ๆ ว่าต้องการอะไร ต้องการเงินเท่าไร กระทรวงการคลังได้เตรียมเงินซอฟท์โลนไว้ 5 หมื่นล้านบาท เพื่อให้นิคมอุตสาหกรรมใช้ลงทุนป้องกันน้ำท่วมในระยะสั้น จะต้องมิมติโดยเร็วเพื่อแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลให้การสนับสนุน และจะนำรูปแบบการทำงานของคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่ ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกหรืออีสเทิร์นซีบอร์ด มาเป็นแนวทาง โดยนายเสนาะ อุณาคุล อดีตคณะทำงานในอีสเทิร์นซีบอร์ดได้แสดงความหวังไว้ว่า คณะกรรมการควรมาจากหลากหลาย หน่วยงาน นายกรัฐมนตรีต้องเข้าร่วมประชุมหรือสนับสนุน ไม่ปล่อยให้ประธานกรรมการทำงาน อย่างโดดเดี่ยวที่สำคัญฝ่ายเลขานุการต้องมีความเข้มแข็ง ตอนนี้สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มาเป็นเลขานุการ กยอ. แต่สภาพัฒนาในยุคนี้อาจไม่เหมือนสมัยอีสเทิร์นซีบอร์ดแล้ว (เสนาะ อุณาคุล เปิดสูตรสำเร็จ “กยอ.” นายก ๑ ต้องนั่งหัวโต๊ะ, 2554)

คณะกรรมการทั้ง 2 ชุด ถือว่าเป็นการทำงานในระดับนโยบาย แต่ก็มิ คณะทำงานในระดับปฏิบัติการที่รัฐบาลตั้งขึ้นมา คือ คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย (กยอ.) โดยการทำงานของ กยอ. ดำเนินการไปภายใต้แผนที่ กยน. วางไว้ แต่ต่อมาก็มีข่าว ที่กรรมการ กยน. บางคนมาให้ข่าวกับสื่อในทำนองไม่เห็นด้วยกับการทำงาน หรือระบุว่า กยอ.

ไม่ทำตามแผนที่วางไว้หรือทำเกินกว่าแผน รวมทั้งใช้จ่ายงบประมาณไม่เหมาะสมเปิดโอกาสให้กลุ่มคนต่างประเทศเข้ามาเป็นที่ปรึกษา หรือเสนอกรอบโครงการป้องกันน้ำท่วมทั้งหมด ทั้งที่ยังมีคนไทยหรือหน่วยงานไทยที่มีความรู้ความสามารถเป็นจำนวนมาก (“กิจจา ผลภาณี” เปิดแผล “ศึกน้ำ” “กชน.” Vs “กบอ”, 2555)

แม้ว่ายังไม่มีข่าวการทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้น จากงานหรือโครงการเกี่ยวข้องกับคณะกรรมการยุทธศาสตร์ 2 คณะนี้ แต่เนื่องจากจำนวนงบประมาณที่เกี่ยวข้องมีจำนวนมาก และเริ่มมีการเสนอโครงการเข้ามา จึงเป็นจุดสนใจของสังคมว่าจะเป็นนโยบายหรือช่องทางนำไปสู่การคอร์รัปชันหรือไม่ อย่างไร

4.1.2 นโยบายประชานิยม

4.1.2.1 โครงการรับจำนำข้าว

ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปในปี พ.ศ. 2554 พรรคเพื่อไทยเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล และนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ได้รับเลือกเป็นนายกรัฐมนตรีโดยมีนโยบายที่แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2554 ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจำนำข้าว (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2554) ว่า จะยกระดับราคาสินค้าเกษตรและให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งเงินทุน โดยดูแลราคาสินค้าเกษตรให้มีเสถียรภาพที่เหมาะสม คำนึงถึงกลไกราคาตลาดโลกโดยใช้วิธีบริหารจัดการทางการตลาดและกลไกตลาดซื้อขายล่วงหน้า รวมทั้งผลักดันให้เกษตรกรสามารถขายสินค้าเกษตรได้ในราคาสูงเพียงพอเมื่อเทียบกับต้นทุน และนำระบบรับจำนำสินค้าเกษตรมาใช้ในการสร้างความมั่นคงด้านรายได้ให้แก่เกษตรกร เริ่มต้นจากการรับจำนำข้าวเปลือกเจ้าและข้าวเปลือกหอมมะลิ ความชื้นไม่เกินร้อยละ 15 ที่ราคาเกวียนละ 15,000 บาท และ 20,000 บาท ตามลำดับ

จากการดำเนินงานตามนโยบายนี้ กรมการค้าภายในกระทรวงพาณิชย์ รายงานในวันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2555 (กรมการค้าภายใน, 2555) ว่า นับตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2554 ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2555 มียอดรับจำนำข้าวในปี ซึ่งเป็นผลผลิตของปี พ.ศ. 2554-2555 จำนวนทั้งสิ้น 6,950,157 ตัน โดยแบ่งเป็นภาคเหนือ 2,281,301 ตัน ภาคกลาง 1,344,665 ตัน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3,150,597 ตัน และภาคใต้ 173,593 ตัน

โครงการรับจำนำข้าวถูกวิพากษ์วิจารณ์ทั้งในแง่ที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย โดยนักวิชาการ พ่อค้า และเกษตรกร ทั้งในมุมที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับรัฐบาล ผู้ที่เห็นด้วย (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2555) มองว่าโครงการจำนำข้าวอาจมีการทุจริตในทางปฏิบัติได้เพราะใช้งบประมาณเป็นแสนล้าน และรัฐบาลอาจตั้งใจตั้งแต่แรกที่จะขาดทุนซึ่งคาดการณ์ว่าไม่เกิน 5 หมื่นล้านบาท ซึ่งน้อยกว่าเงินที่รั่วไหลในโครงการประกันราคาเสียอีก แต่โครงการนี้เป็นการปฏิรูปสังคมทำให้ชาวนาที่เป็นคนกว่า 40% ของประเทศได้รับประโยชน์แม้จะขาดทุนไปบ้าง

ซึ่งประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ญี่ปุ่น เกาหลี สหรัฐ หรือยุโรป ก็มีการทุ่มงบประมาณสนับสนุน หรือออกกฎหมายคุ้มครองเกษตรกรแล้วคนส่วนใหญ่ก็ไม่เดือดร้อนอะไร ทำไมคนชั้นกลาง หรือชนชั้นนำของไทยจึงจัดค่านโยบายทำนองเดียวกันนี้ โครงการนี้ถ้าดำเนินการไป 2-3 ปี จะสร้างความเข้มแข็งให้ชาวนาไทยมีอำนาจต่อรองมากขึ้น

ส่วนผู้ที่ไม่เห็นด้วย นิพนธ์ พัวพงศกร และอัมมาร ศยามวาลา (2555) ได้เสนอ ข้อมูลแย้งว่า โครงการจํานำข้าวมีการใช้งบประมาณจำนวนมหาศาลเกินกว่า 1 แสนล้านบาท เกิดการทุจริตรั่วไหลไปที่กลุ่มโรงสีและข้าวอำนาจที่มีอิทธิพลข้างรัฐบาลและไม่ใช่เรื่องเล็กน้อย อีกอย่างโครงการนี้จะทำให้รัฐบาลเป็นผู้ซื้อข้าวรายใหญ่ผูกขาดแทรกแซงตลาด ทำให้การแข่งขัน หรือคุณภาพหายไป มีผลให้โรงสีหรือพ่อค้าที่มีสายสัมพันธ์ที่ดีกับรัฐบาลซึ่งตอนนี้กลายมาเป็น ลูกจ้างของรัฐบาลได้ผลประโยชน์ตรง ๆ และได้เปรียบคู่แข่งที่ไม่มีสายสัมพันธ์กับรัฐบาล และประการสำคัญโครงการนี้ก็ไม่ได้ส่งผลต่อชาวนาที่ยากจนจริง ๆ แต่จะส่งผลต่อ อุตสาหกรรมข้าวโดยรวมของประเทศและเศรษฐกิจทั้งหมดของประเทศเนื่องจากพึ่ง ความช่วยเหลืองบประมาณจากรัฐบาลเป็นสำคัญ

เช่นเดียวกับ สมพร อิศวิลานนท์ (2555) ที่วิจารณ์ว่า โครงการรับจํานำข้าว จะทำให้ข้าวหอมมะลิไทยสูญเสียลักษณะเฉพาะตัวไป เนื่องจากโรงสีขาดความพิถีพิถัน ในการคัดแยก การเก็บ การสีเป็นข้าวสารทำให้ข้าวที่มีพรีเมียมสูงคละกับข้าวด้อยคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อตลาดการค้าข้าวพรีเมียมของไทย และเมื่อผู้ซื้อไม่ไว้วางใจ และหันไปให้คุณค่าข้าวหอมจากประเทศคู่แข่งเพิ่มมากขึ้นแล้วประเทศไทยนอกจากจะสูญเสีย ตลาดข้าวคุณภาพดีไปแล้ว ยังจะสูญเสียคุณค่าและความเป็นเอกลักษณ์ของข้าวหอมมะลิไทย ตามไปด้วย

ไสว บุญมา (2556) ได้เปรียบเทียบความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากโครงการ จํานำข้าว โดยยกประสบการณ์ของต่างประเทศว่า โครงการรับจํานำข้าวของรัฐบาลนี้ เป็นโครงการ ประชาชนนิยมที่เลวร้ายจะนำความเสียหายมาสู่ประเทศ เช่นเดียวกับที่เคยสร้างความเสียหายให้กับ ประเทศอาเซียน ค่ายคลึงกับ โครงการค้ำมะพร้าวในสมัยประธานาธิบดีเฟอร์ดินานด์ มาร์กอส ในฟิลิปปินส์ และโครงการซื้อขนแกะของประเทศออสเตรเลีย แต่โครงการรับจํานำข้าว หากดำเนินการต่อไปจะสร้างความเสียหายกับประเทศไทยอย่างรุนแรงมากกว่าเนื่องจากข้าว เป็นอาหารหลักของคนไทย คนไทยอาจขาดอาหารจนถึงขั้นก่อจลาจล เหตุการณ์อาจไม่บานปลาย ไปถึงขนาดนั้น แต่ก็ไม่ควรประมาทกับเรื่องนี้อาจคาดไม่ถึง

จากการศึกษาของคณะกรรมการการเศรษฐกิจการพาณิชย์และอุตสาหกรรม วุฒิสภา กรณีโครงการประชานิยมที่เกี่ยวกับนโยบายรับจํานำข้าวเปลือกประจำปี 2554/ 55 สรุปว่า

โครงการรับจำนำข้าวเปลือกเจ้าและข้าวหอมมะลิ เป็นนโยบายของรัฐบาลที่อาจจะส่งผลกระทบต่อถึงเกษตรกร สถานการณ์นี้สาธารณะและปัญหาเศรษฐกิจในอนาคต โดยมีประเด็นปัญหา คือ (พลิกรายงาน กมธ.ศก.วุฒิสภา “จำนำข้าว” ก่อหนี้สาธารณะ ทำลายอุตสาหกรรมข้าวไทย (จบ), 2555)

รัฐบาลได้ดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกประจำปี 2554/2555

โดยรับจำนำข้าวทุกเมล็ดไม่จำกัดปริมาณ โดยกำหนดราคารับจำนำข้าวเปลือก ณ ความชื้น 15% ดังนี้

ตารางที่ 5 อัตราการรับจำนำข้าวตามนโยบายรัฐบาลยิ่งลักษณ์

ชนิดข้าวเปลือก	ราคารับจำนำ (บาท/ ตัน)
ข้าวเปลือกหอมมะลิ (42 กรัม)	20,000
ข้าวเปลือกหอมจังหวัด (40 กรัม)	18,000
ข้าวเปลือกปทุมธานี (42 กรัม)	16,000
ข้าวเปลือกเหนียว 10% (เมล็ดยาว)	16,000
ข้าวเปลือกเหนียว 10% (เมล็ดสั้น)	15,000
ข้าวเปลือกเจ้า 100%	15,000
ข้าวเปลือกเจ้า 5%	14,800
ข้าวเปลือกเจ้า 10%	14,600
ข้าวเปลือกเจ้า 15%	14,200
ข้าวเปลือกเจ้า 25%	13,800

การกำหนดราคาดังกล่าวข้างต้น เป็นราคาที่สูงกว่าราคาตลาดประมาณร้อยละ 40 ทำให้เกษตรกรไม่ได้ออน รัฐบาลโดยกระทรวงพาณิชย์ต้องรับภาระด้านงบประมาณตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระบุว่าได้ใช้งบประมาณการรับจำนำข้าวไปแล้ว 517,958 ล้านบาท ในขณะที่กระทรวงพาณิชย์ระบายข้าวได้น้อยจากการประมูลขายข้าวได้ประมาณ 260,000 ตัน ขายหน่วยราชการประมาณ 800,000 ตัน และขาย G to G ให้กับไอเวอร์รี่ โคสต์ 2.4 แสนตัน (ยังไม่ส่งมอบ) มีข้าวเหลือในสต็อกไม่น้อยกว่า 10 ล้านตัน ที่รอระบายออกเป็นภาระการบริหารจัดการและเงินหมุนเวียนมารับจำนำข้าวต่อ รวมถึงข้าวอาจเสื่อมเสียขายได้

รัฐบาลใช้กลไกของรัฐรับจำนำข้าว ราคาสูงกว่าตลาดมาเก็บไว้ในสต็อก แต่เพียงผู้เดียว โดยหวังจะขายในตลาดโลกในราคาสูง แต่ต้นทุนของไทยสูงกว่าเวียดนาม อินเดีย และพม่า ซึ่งขายได้โดยเฉลี่ย ต้นละ 450 เหรียญ แต่เป้าหมายของไทยจะขาย 800-900 เหรียญ ทำให้ไทยไม่สามารถส่งออกมากที่สุดเหมือนปีก่อนๆ หากขายในราคาตลาด ขณะนี้ขาดทุน ประมาณ 100,000 ล้านบาท การที่รัฐเก็บไว้เช่นนี้ ทำให้กลไกตลาดไม่ทำงาน และยอดการส่งออก ลดลงเดือนละ 6,000 ล้านบาท หรือ 72,000 ล้านบาท/ปี (ลดลง 35% จากปีก่อน)

เกษตรกรที่ทำนามีประมาณ 4 ล้านครัวเรือน แต่การรับจำนำข้าวปี 2554/55 มีเกษตรกรนำข้าวมาจำนำประมาณ 1 ล้านราย อีก 3 ล้านราย จะเป็นชาวนาที่จน มีที่นาไม่มาก ไม่สามารถมีผลผลิตมาจำนำได้ รายได้เพิ่มขึ้นจากการรับจำนำ จึงตกอยู่กับชาวนารวย ซึ่งมีที่นามาก หรือนายทุนที่มีที่นาให้เช่าเท่านั้น โดยมีตัวเลขเม็ดเงินเข้าถึงเกษตรกรเพียง 37% ที่เหลือเป็น ประโยชน์ต่อนายทุน โรงสีและผู้มีสายสัมพันธ์อันดีกับนักการเมือง

เกษตรกรที่มารับจำนำกับโรงสี จะถูกเอาเปรียบเรื่องของน้ำหนัก ความชื้น และสิ่งเจือปน จึงไม่ได้รับเงินตามที่รัฐบาลกำหนดรวมถึงการทุจริตตั้งแต่การขึ้นทะเบียน เกษตรกรที่ไม่ตรงกับจำนวนที่แท้จริง การสวมสิทธิ์ข้าวจากเพื่อนบ้าน โรงสีจำนำข้าวที่กดราคา ซื้อราคาถูก มาสวมสิทธิ์การรับจำนำ ทำให้มีช่องว่างกระบวนการรับจำนำข้าวที่ไม่สุจริต และการเอารัดเอาเปรียบเกษตรกร

การรับจำนำข้าวทุกเมล็ดด้วยราคาสูงกว่าราคาตลาด 40% ทำให้เกษตรกรรีบเร่งการปลูกข้าวอายุสั้น หรือปนคละข้าวหลายพันธุ์มาจำนำ ส่งผลต่อคุณภาพข้าวไทยในตลาดโลก ลดลง รวมถึงเกษตรกรอาจเปลี่ยนการปลูกพืชไร่อื่น ๆ หันมาปลูกข้าวแทน ทำให้ไม่เกิด ความสมดุลของการผลิตพืชไร่ในอนาคต

การที่ใช้กลไกของรัฐ ในการรับจำนำข้าวและขายข้าวแทนเอกชน จะทำให้ ผู้ประกอบการค้าข้าวและโรงสีอาจปิดกิจการ และอาจไปรับใช้ประเทศเพื่อนบ้านจำหน่ายข้าวแทน รวมถึงเป็นปัญหาแรงงานกระทบต่อเศรษฐกิจไทยและอุตสาหกรรมข้าวไทยทั้งระบบได้

การที่รัฐบาลระบายข้าวออกในราคาต่ำกว่าทุน เพื่อให้สามารถระบายข้าว ในราคาตลาดได้ ส่งผลต่อการขาดทุน ซึ่งเป็นงบประมาณของรัฐที่มาจากภาษีอากรของประชาชน รวมถึงส่งผลในการเพิ่มหนี้สาธารณะจากการกู้ เพราะรัฐบาลจะรับจำนำข้าวต่อในปี 2555/56 ในวงเงินอีก 405,000 ล้านบาท รวมกับจำนวนสินค้าน้ำหนักรวมปีที่ผ่านมา 517,958 ล้านบาท จะใช้งบประมาณจำนำสินค้าเกษตร รวมประมาณ 920,000 ล้านบาท ซึ่งส่วนที่ขาดทุนควรนำไป พัฒนาในทางอื่นได้ประโยชน์มากกว่า

การที่รัฐบาลบริหารจัดการอุตสาหกรรมข้าว อาจหมิ่นเหม่ต่อรัฐธรรมนูญ ส่วนที่ 7 แนวนโยบายด้านเศรษฐกิจมาตรา 84 (1) “สนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรี และเป็นธรรม โดยอาศัยกลไกตลาดและสนับสนุนให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และจะต้องไม่ประกอบกิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับเอกชน”

นโยบายและมาตรการการรับจำนำสินค้าเกษตร เป็นนโยบายที่ล้มเหลวที่สุด ตั้งแต่ทำกันมา เมื่อปี พ.ศ. 2529 สูญเสียเงินละลายน้ำไปมากมาย โดยผลประโยชน์ไม่ได้ตกถึงมือเกษตรกรอย่างที่คิด ผลประโยชน์ส่วนใหญ่ตกอยู่กับโรงสี ผู้ส่งออก ลานตากมัน รัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง พรรคพวกของนักการเมือง จึงไม่มีใครยอมเลิกโครงการนี้ และยังมีกรณีราษฎร บังหลวงหรือคอร์รัปชันจากโครงการจำนำสินค้าเกษตร รัฐบาลเสียเงินขาดทุนมากมาย

ในขณะเดียวกันเมื่อมีการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล พรรคฝ่ายค้าน ก็ได้นำเสนอข้อมูลว่า โครงการรับจำนำข้าวมีการทุจริตตลอดทางซึ่งหลาย ๆ ฝ่าย เช่น ป.ป.ช. ได้เคยเตือนแล้ว โครงการนี้โครงการเดียวใช้เงินไปคิดเป็น 10% งบประมาณและถ้าดำเนินการ ต่อเนื่อง 7 ปี จะก่อหนี้สาธารณะเพิ่มถึง 60% ของรายได้ประชาชาติ โครงการนี้เป็นการแทรกแซงตลาด รัฐผูกขาดการซื้อขายข้าวซื้อแพงแล้วจะขายไม่ได้มีผลต่อการส่งออกลดลง 25-40% และที่สำคัญผลประโยชน์ของโครงการไม่กระจายทั่วถึงเป็นธรรมกับชาวนาทั่วไป มีผู้ได้รับ ประโยชน์ คือ โรงสีและนักธุรกิจส่งออกข้าวที่เป็นพรรคพวกของรัฐบาล (อภิปรายวันที่สอง เน้นเรื่องจำนำข้าว แต่เอกสารถอดถอน “ยิ่งลักษณ์” ใช้ ม. 270., 2555)

นอกเหนือจากข้าว ยังมีการรับจำนำพืชผลทางการเกษตรอื่น ๆ อีกหลายอย่าง ที่สังคมมองว่าเกิดการทุจริตคอร์รัปชัน เช่น การจำนำหอมแดง การจำนำมันสำปะหลัง เป็นต้น แต่โครงการรับจำนำข้าวได้รับการพูดถึงเป็นพิเศษเนื่องจากข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญและมีวงเงิน งบประมาณจำนวนมาก ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจในวงกว้าง รวมถึงมีการพูดเป็นอักษรณ์ว่า “เจี๊จ.” ที่เป็นผู้กว้างขวางในรัฐบาลเป็นผู้อยู่เบื้องหลังสำคัญในกระบวนการคอร์รัปชันครั้งนี้

4.1.2.2 โครงการรถยนต์ใหม่คันแรก

สืบเนื่องจากนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเพิ่มกำลังซื้อภายในประเทศ สร้างสมดุลและความเข้มแข็งอย่างมีคุณภาพให้แก่ระบบเศรษฐกิจมหภาค โดยให้มีมาตรการภาษีเพื่อลดภาระการลงทุนสำหรับสิ่งจำเป็นในชีวิตประชาชนทั่วไป ได้แก่ บ้านหลังแรกและรถยนต์คันแรก กรมสรรพสามิตจึงได้รับมอบหมายจากกระทรวงการคลัง ให้ดำเนินการมาตรการภาษีในโครงการรถยนต์คันแรกมีผลตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2554 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2555 ตามมติของคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2554 (การประชุม และมติคณะรัฐมนตรี 13 กันยายน 2554, 2555) ดังนี้

4.1.2.2.1 อนุมัติหลักการและแนวทางการคืนเงินแก่ผู้ซื้อรถยนต์คันแรก

4.1.2.2.2 การจัดตั้งงบประมาณในการดำเนินการ

4.1.2.2.2.1 อนุมัติและจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ

พ.ศ. 2555 งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวน 100 ล้านบาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

4.1.2.2.2.2 อนุมัติและจัดสรรงบประมาณในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 จำนวน 30,000 ล้านบาท เพื่อคืนเงินสำหรับรถยนต์คันแรกเท่ากับค่าภาษีตามที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน คันละ 100,000 บาท

4.1.2.2.3 อนุมัติเป็นหลักการให้หัวหน้าส่วนราชการกรมสรรพสามิต (อธิบดีกรมสรรพสามิต) หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายมีอำนาจอนุมัติให้คืนเงินสำหรับรถยนต์คันแรก ให้กับผู้ซื้อ

4.1.2.2.4 มอบหมายให้กรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม ให้ความร่วมมือกับกรมสรรพสามิตในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแสดงหลักฐานการครอบครองรถยนต์ คันแรก การบันทึกข้อมูลห้ามจำหน่ายโอนรถยนต์ภายใน 5 ปี ตามมาตรการดังกล่าวของรัฐบาล ต่อไป

เมื่อถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2555 ซึ่งเป็นวันสุดท้ายของการยื่นขอใช้สิทธิ โครงการคืนภาษีรถยนต์คันแรก ที่เริ่มโครงการมาตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. 2554 กรมสรรพสามิต สรุปว่า มีผู้มาลงทะเบียนยื่นขอสิทธิ รวมประมาณ 1.3 ล้านราย สูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ 5 แสนราย คิดเป็นเงินภาษีที่รัฐต้องสูญเสียประมาณ 9.1 หมื่นล้านบาท สูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ 3 หมื่นล้านบาท มีผู้ใช้สิทธิรับเงินคืนไปแล้ว 4.7 หมื่นราย คิดเป็นเงิน 3.48 พันล้านบาท ยอดขอใช้สิทธิรถยนต์ คันแรกแบ่งตามภูมิภาค พบว่า สรรพสามิตภาค 10 พื้นที่กรุงเทพฯ มียอดยื่นสูงสุด 2.3 แสนราย รองมาเป็นสรรพสามิตภาค 2 พื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ชลบุรี ระยอง มียอดยื่น 1.83 แสนราย รองมาเป็นสรรพสามิตภาค 1 พื้นที่จังหวัดปทุมธานี นนทบุรี มียอดยื่น 1.32 แสนราย และภาค 3 พื้นที่จังหวัดนครราชสีมา มียอดยื่น 1.1 แสนราย โดยพื้นที่ที่มียอดยื่นน้อยสุด คือ สรรพสามิตภาค 9 พื้นที่จังหวัดสงขลา ยอดยื่น 6.9 หมื่นราย ซึ่งกรมสรรพสามิตเชื่อว่านโยบายรถคันแรกส่งผลต่อการขยายตัวของอุตสาหกรรมยานยนต์และอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่อง อาทิ อุตสาหกรรมชิ้นส่วน ยานยนต์ อุตสาหกรรมแร่โลหะ และอุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ ซึ่งนับว่าเป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำ ของการผลิตรถยนต์ และยังส่งผลดีต่ออุตสาหกรรมปลายน้ำ เช่น ธุรกิจประกันภัย ธุรกิจสินเชื่อ ซึ่งจะช่วยกระตุ้นภาวะเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งการจ้างงาน การลงทุน และการจับจ่าย ของประชาชน (คืนภาษีรถคันแรกแตะ 9.1 หมื่นล้าน มีผู้ขอคืนใช้สิทธิ 1.3 ล้านราย กทม. ยอดยื่น

สูงสุด., 2556)

ภายหลังจากที่ได้จำนวนผู้ขอคืนภาษีที่ชัดเจน กรมสรรพสามิตได้เสนอของบประมาณไปทีเดียว 4 หมื่นล้านบาท เพื่อรองรับกรณีที่ตัวเลขคืนเงินแท้จริงอาจมีมากกว่า 4 หมื่นล้านบาท ส่วนปี พ.ศ. 2557 จะมีรถยนต์ที่จดทะเบียนครบ 1 ปี ที่ขอรับเงินคืนอีก 4 หมื่นล้านบาท ที่จะต้องตั้งงบประมาณไว้จ่ายคืน ส่วนที่เหลือจะเป็นการตั้งงบประมาณในปี พ.ศ. 2558 เพราะจากจำนวนรถยนต์ที่เข้าโครงการทั้งสิ้น 1.25 ล้านคัน คิดเป็นเงินที่ต้องคืน 9.1 หมื่นล้านบาท และจะมีจำนวนรถยนต์ทยอยถือครองครบ 1 ปี ตามกำหนด ส่วนรถยนต์ที่มีปัญหา คือ ถูกยึดคืน ไม่สามารถผ่อนชำระได้ตามโครงการรถยนต์คันแรก ยังไม่มีการประเมินแต่ได้เตรียมความพร้อมและประสานงานกับกรมการขนส่งทางบกและบริษัทไฟแนนซ์เพื่อติดตามดูเป็นระยะ ๆ ผลกระทบในทางบวกของโครงการปรากฏว่า 3 เดือนแรกของปีงบประมาณ สามารถจัดเก็บรายได้สูงกว่าเป้าหมายถึง 1.7 หมื่นล้านบาท ส่วนหนึ่งเพราะภาษีรถยนต์ที่เพิ่มขึ้นมาจากโครงการรถคันแรก โดยทั้งปีคาดว่าจะจัดเก็บได้ 1.5 แสนล้านบาท เพิ่มจากช่วงปกติที่จัดเก็บภาษีรถยนต์ได้ 1.2 แสนล้านบาท ขณะที่ภาษีอื่น ๆ จัดเก็บได้ดีเช่นกัน เช่น เครื่องดื่ม ทั้งที่มีแอลกอฮอล์และไม่มีแอลกอฮอล์ หากสถานการณ์ยังเป็นเช่นนี้ ภาวะเศรษฐกิจยังดีต่อเนื่องที่จะกระตุ้นการบริโภคได้ เชื่อว่าการจัดเก็บรายได้จะสูงกว่าคาดการณ์ 4.12 แสนล้านบาท อย่างแน่นอน โดยไม่รวมกับการปรับขึ้นภาษีสรรพสามิตดีเซลที่ยังคงจัดเก็บในอัตรา 0.005 บาทต่อลิตร หากปรับขึ้น 1 บาท จะทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นปีละ 1.9 หมื่นล้านบาท (ขอ 4 หมื่นล้านบาทคืนภาษีรถคันแรก รอชง ครม. ใช้งบกลางเพิ่ม ยอดรวม 1.25 ล้านคัน 9.1 หมื่นล้านบาท, 2556)

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากนโยบายนี้ ในเบื้องต้นมีผลสำรวจว่าทำให้รถติดมากขึ้น ผู้ขับรถโดยสารแท็กซี่โอดครวญว่ามีผู้โดยสารน้อยลง และกรมสรรพสามิตต้องเพิ่มงบประมาณมากกว่าที่ตั้งไว้ในตอนแรก รวมทั้งมีการวิพากษ์วิจารณ์จากสื่อออนไลน์และแชร์ข้อความนี้ไปในโซเชียลมีเดียเป็นจำนวนมาก โดยเริ่มต้นที่เฟซบุ๊กชื่อดังชื่อนี้ปากทองคนไทยว่า รัฐบาลใช้งบประมาณไปในเรื่องที่ไม่เหมาะสมโดยยกมุมมองของคนญี่ปุ่นมาอธิบายว่า ข่าวนโยบายรถคันแรกตอนนี้ทะลุ 910,000 คัน สถิติอยู่ที่ 30,000 คันต่อวัน ดังนั้น ครอบคลุมสิ้นปีนี้จะมีรถเข้าโครงการ 1,270,000 คัน คันละ 100,000 บาท เป็นเงินที่รัฐควรจะได้ 127,000 ล้านบาท เขาก็ว่าให้ดูว่าทำอะไรให้ประเทศคุณได้บ้าง (1) รถไฟฟ้าสายสีน้ำเงินใต้ หัวลำโพง-บางแค-พุทธมณฑลสาย 4 49,902 ล้านบาท (2) รถไฟฟ้าสายสีน้ำเงินเหนือ บางซื่อ-ท่าพระ 25,101 ล้านบาท (3) รถไฟฟ้าสายสัมมนายุวธรรม-บางกะปิ 55,000 ล้านบาท (4) สามารถทำสนามบินสุวรรณภูมิได้อีก 1 แห่ง (5) รถไฟความเร็วสูงได้ทั่วประเทศเลย (6) สามารถทำให้เยาวชนเรียนอนุบาลถึงปริญญาตรีฟรีได้อีก 5-10 ปีต่อจากนี้

ตรงกันข้ามกับนักวิชาการที่ถูกมองว่าเป็นผู้นิยมรัฐบาล นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2556) มองในแง่ดีว่า รัฐบาลออกนโยบายนี้มาก็ต้องรู้และยอมรับตั้งแต่แรกแล้วว่ามีส่วนทำให้รถติดเพิ่มขึ้น แต่ต้องหาทางออกหันมาจัดการเอารถออกไปจากถนน จัดการเรื่องการจราจรในถนนสายหลัก เมื่อจัดการได้แล้วก็ขยายไปที่เรื่องที่เกี่ยวข้อง เรื่องทางเท้าทางสาธารณะและทางจักรยาน นโยบายหลายนโยบายของรัฐบาลยิ่งลักษณ์นั้น มีข้อที่ควรคำนึงถึงทั้งนั้น แต่ดิเพื่อจะหาทางเลือกที่สร้างสรรค์ หรือดิเพื่อจ้องล้างจ้องผลาญด้วยจุดประสงค์จะล้มรัฐบาลนี้ให้ได้

4.2 ผลกระทบและการตอบสนองของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายใต้รัฐบาลยิ่งลักษณ์ ภายใต้การบริหารประเทศของของรัฐบาลพรรคเพื่อไทย โดยรวมจะมีบรรยากาศใกล้เคียงกับการบริหารของพรรคไทยรักและพรรคพลังประชาชน เนื่องจากแกนนำของพรรคส่วนใหญ่ คือ คนที่มีแนวคิดทางการเมืองไปในทิศทางเดียวกันและมีความใกล้ชิดกับ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งมักจะมีปัญหาหรือมีแนวทางการทำงานไม่เอื้อต่อองค์กรอิสระ ตามรัฐธรรมนูญที่มีอยู่ในปัจจุบัน

ผลกระทบครั้งแรกที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับ คือ การถูกตั้งคำถามเชิงทำลายหรือชวนสงสัยต่อหน้าที่ของ ป.ป.ช. ในการเสนอให้รัฐบาลเห็นชอบต่อมาตรการราคากลางของหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะราคากลางและการคำนวณราคากลางไว้ในระบบข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งรองนายกรัฐมนตรีบอกว่า ป.ป.ช. ไม่มีหน้าที่มาสั่งรัฐบาลให้ทำอะไร (เฉลิม ชูชูบ ป.ป.ช. ชำระบัญชีแผ่นดินสมัยประชุมหน้าแก้ กม. ตัดแขนตัดขา, 2555) ทั้งระบุว่า เป็นเรื่องมาตรการที่ ป.ป.ช. เสนอ การจะรับหรือไม่เป็นอำนาจของฝ่ายบริหาร รวมถึงมีข่าวเรื่องการแก้ไขรัฐธรรมนูญให้ ป.ป.ช. ต้องมาจากการเลือกตั้งของรัฐสภา มีระยะเวลาอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปีและสามารถตรวจสอบได้

แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ยืนยันว่ามีอำนาจตามกฎหมายบัญญัติ และได้ดำเนินการในงานที่สำคัญ ๆ คือ

4.2.1 ด้านการปราบปราม

4.2.1.1 การแก้ไขปัญหาหน้าท่วม คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้นำเรื่องการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขึ้นมาไต่สวน โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น คือ (1) ความผิดพลาดในการบริหารจัดการน้ำ (2) การทุจริตจัดซื้อถุงยังชีพ และ (3) กรณีที่เกี่ยวข้องกับถอดถอน ส.ส. และ พล.ต.อ.ประชา พรหมนอก รมว.ยุติธรรม ในฐานะผู้อำนวยการ ศปก. โดยการสอบสวนจะย้อนไปถึงเจ้าหน้าที่ในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ด้วย เนื่องจากมีข้อร้องเรียนมาก่อนหน้านี้ (คลิปแฉกับกฎหมาย ป.ป.ช. สู่การสืบค้นความผิดพลาดการบริหารจัดการน้ำท่วม รัฐบาลยิ่งลักษณ์, 2554) ซึ่งปัจจุบันยังอยู่ในขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล พยานหลักฐานเพื่อชี้มูล

ความผิด ซึ่งถ้ามีความผิดก็จะนำไปสู่การถอดถอนหรือลงโทษทางวินัย หรือมีการชี้มูลความผิดอาญาก็จะส่งให้อัยการสูงสุดฟ้องต่อศาลต่อไป

นอกจากเรื่องดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังได้ให้ความสนใจกับโครงการกู้เงิน 2 ล้านล้านบาท เพื่อการลงทุนพื้นฐาน ที่มีกระทรวงคมนาคมเป็นผู้ดูแลหลัก เนื่องจากโครงการเกี่ยวข้องกับการขนส่งระบบราง ทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ทั้งนี้การลงทุนต้องใช้งบประมาณจำนวนมากและอาจเกิดการทุจริตในระหว่างดำเนินโครงการต่าง ๆ ได้ง่าย ซึ่งปัจจุบันพระราชบัญญัตินี้ยังไม่ผ่าน ครม.

4.2.1.2 คดีที่chneriสงฆ์หรือที่ดินสนามกอล์ฟอัลไพน์ คดีนี้ดำเนินการมาอย่างยาวนาน โดยมีผู้ที่ถูกกล่าวหาสำคัญ ได้แก่ นายเสนาะ เทียนทอง ร.ต.อ.ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ และนายชยยุทธ วิชัยดิษฐ มีการชี้มูลความผิดนายเสนาะ เทียนทอง ร.ต.อ.ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ และนายชยยุทธ วิชัยดิษฐ กรณีนายเสนาะ เมื่อมีการนำเรื่องเข้าสู่คณะกรรมการ ป.ป.ช. และในปี พ.ศ. 2553 มีมติว่า นายเสนาะ ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือโดยทุจริตจากนั้นได้ส่งเรื่องไปยังอัยการสูงสุด แต่ อสส. ส่งไม่ฟ้อง อ้างคดีขาดอายุความ ป.ป.ช. จึงได้ส่งเรื่องไปยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แต่ศาลได้พิพากษายกฟ้อง เนื่องจากไม่ได้ตัวจำเลยไปศาลภายในกำหนดอายุความ (ตามกฎหมายในตอนนั้น) ส่วนข้อกล่าวหาของ ร.ต.อ.ประชัย ตกไป

ขณะที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ประชุมเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2555 พิจารณาข้อกล่าวหาของนายชยยุทธ เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งรองปลัดกระทรวงมหาดไทย รักษาราชการแทนปลัดกระทรวงมหาดไทย มีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งอธิบดีกรมที่ดินที่ให้ยกเลิกโฉนดที่ดิน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2556) ซึ่งจดทะเบียนในนามสนามกอล์ฟอัลไพน์อันเป็นการโอนที่chneriสงฆ์โดยมิชอบ ชี้มูลความผิดว่ามีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ และฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงและมีมูลความผิดทางอาญา ฐานเป็นเจ้าของงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ดังนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีมติให้ส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป จนต่อมา วันที่ 21 กันยายน พ.ศ. 2555 ที่ประชุม อ.ก.พ.มหาดไทย มีมติให้ปลดนายชยยุทธออกจากปลัดกระทรวงมหาดไทย และนายชยยุทธก็ได้ลาออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย ในรัฐบาลยิ่งลักษณ์ในวันที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2555 และลาออกจากตำแหน่ง ส.ส. และกรรมการบริหารพรรคเพื่อไทยในวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2555 ตามลำดับ

4.2.1.3 คดีบริษัท ไรส์ม กรณีนายสรยุทธ สุทัศนะจินดา ผู้ดำเนินรายการ วิเคราะห์ข่าวและผู้บริหารบริษัท ไรส์ม จำกัด ร่วมกับเจ้าหน้าที่บริษัท อสมท. จำกัด (มหาชน) จัดรายการโทรทัศน์และปกปิดการโฆษณาเกินจริงจากสัญญา เป็นเหตุให้ อสมท. ได้รับความเสียหาย หลังจากรวบรวมหลักฐาน ข้อเท็จจริงและการไต่สวนแล้ว ในวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2555 คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดของเจ้าหน้าที่ อสมท. ส่วนนายสรยุทธ สุทัศนะจินดา และผู้บริหารบริษัท ไรส์ม จำกัด มีความผิดฐานสนับสนุนพนักงานกระทำความผิด ให้ส่งรายงาน เอกสารและความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อพิจารณาโทษทางวินัย และให้ส่งรายงาน เอกสารและความเห็นไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินคดีอาญากับผู้ถูกกล่าวหาตามฐานความผิด (ข่าวการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. วันพฤหัสบดีที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2555, 2555)

4.2.1.4 กรณีโครงการที่เกี่ยวข้องกับนโยบายประชานิยมของรัฐบาล สืบเนื่องจากข้อมูลในการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลของพรรคฝ่ายค้าน ประกอบกับวงเงินงบประมาณจำนวนมากของโครงการจำหน่ายข้าว และโครงการเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำ เป็นต้น จึงเป็นที่สนใจของสาธารณะว่าจะมีการทุจริตเกิดขึ้น ซึ่งฝ่ายค้านเห็นว่าข้อมูลเพียงพอ และฝ่ายบริหารควรแสดงความรับผิดชอบอย่างน้อยรัฐมนตรีต้องลาออก โดยเฉพาะเรื่องข้าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้รับเรื่องในการสืบหาข้อเท็จจริงโดยประธาน ป.ป.ช. กำหนดเป้าหมายในการดำเนินการว่าน่าจะแล้วเสร็จภายใน 1 ปี และดำเนินการอย่างตรงไปตรงมา ไม่มีการแบ่งเป็น สี่ไดสี่หนี่ง (ประชาธิปไตย-ป.ป.ช. ขยายผลจำหน่ายข้าวอีก 1 ปี จะมีรัฐมนตรีต้องติดคุก, 2555)

นอกจากนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ยังรับเรื่องการทุจริตและการถอดถอนจากตำแหน่งอีกจำนวนมาก ซึ่งอยู่ในระหว่างการไต่สวนหาข้อเท็จจริง เช่น กรณีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ อดีตนายกรัฐมนตรี ออกประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงโดยมิชอบ กรณีของนายจตุ ไกรฤกษ์ อดีตรัฐมนตรีไอซีที กรณีการทุจริตดำเนินการให้มีการลงนามสัญญา 3G กรณีนายโสภณ ชาร์มย์ อดีตรัฐมนตรีกระทรวงคมนาคม ทุจริตโครงการรถไฟฟ้าชานเมือง (สายสีแดง) บางซื่อ-ตลิ่งชัน และกรณีนายสุเทพ เทือกสุบรรณ อดีตรองนายกรัฐมนตรี ทุจริตเกี่ยวกับวิกฤติน้ำมันปาล์ม เป็นต้น

4.2.2 ด้านการป้องกัน

4.2.2.1 การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สรุปผลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ฯ ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2551-2555) ว่า ทำให้เกิดกระบวนการและเครือข่ายความร่วมมือในการทำงานที่มีความแข็งแกร่ง แต่การสร้างจิตสำนึกสุจริต ไม่ยอมคอร์รัปชันยังไม่ประสบผลสำเร็จ ขาดการบริหารจัดการแผน

อย่างมีบูรณาการและมุ่งผลสัมฤทธิ์ เพราะไม่ยึดโยงกับแผนชาติ (ด้านอื่น ๆ) และไม่เชื่อมโยงกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก ป.ป.ช. อีกทั้งยังมีแรงเสียดทานจากภาคการเมืองและภาคราชการ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2555 จ) และเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้จัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2556-2560) ซึ่งเป็นกรอบในการปฏิบัติงานในปัจจุบัน

4.2.2.2 มาตรการป้องกันการคอร์รัปชัน หน้าที่อันสำคัญประการหนึ่งของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คือ การเสนอมาตรการเพื่อป้องกันการทุจริตต่อฝ่ายบริหาร ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาก็มีหลายมาตรการที่ได้รับการตอบสนองจากฝ่ายการเมือง ภายใต้รัฐบาลยิ่งลักษณ์ มีมาตรการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอสำคัญ ๆ ได้แก่ มาตรการป้องกันการทุจริตเชิงนโยบาย ซึ่งมีข้อเสนอทั้งต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา และองค์กรอิสระมี กกต. เป็นต้น โดยการทุจริตเชิงนโยบาย (Policy corruption) มีความเกี่ยวข้องกับ (1) ผู้กระทำ คือ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายสาธารณะทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น สำหรับในระดับประเทศ ได้แก่ คณะรัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรี (2) เป็นการใช้อำนาจสูงสุดของรัฐตามรัฐธรรมนูญ ในการบริหารราชการแผ่นดิน และการตรากฎหมาย ยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ออกกฎ ข้อบังคับหรือมติของฝ่ายบริหาร โดยมีเจตนาพิเศษเพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเอง กลุ่มทุนธุรกิจ เครือญาติและพวกพ้อง (3) ผลของการกระทำดังกล่าว ก่อให้เกิดผลเสียอย่างร้ายแรงแก่รัฐ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครองและคุณธรรม จริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดังนั้น การทุจริตเชิงนโยบายจึงเป็นการทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายสาธารณะ ในขั้นตอนการกำหนดนโยบาย (Formulation policy) ของกระบวนการนโยบาย (Policy process) คือ ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีในฐานะคณะรัฐมนตรี ใช้อำนาจรัฐปฏิบัติหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินในการตรากฎหมาย ยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ออกกฎ ข้อบังคับหรือมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการให้ความเห็นชอบ อนุญาต อนุมัติ การดำเนินโครงการลงทุนของรัฐขนาดใหญ่ (Mega project) หรือโครงการของรัฐที่ใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินจำนวนมาก หรือแผนงานโครงการใด ๆ ที่มีลักษณะเอื้อประโยชน์หรือแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายให้แก่ตนเอง กลุ่มทุนธุรกิจ เครือญาติและพวกพ้อง อันเป็นการกระทำลักษณะเดียวกันกับการทุจริตต่อหน้าที่ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเกี่ยวกับการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น (คณะกรรมการป้องกัน

และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2554 ก)

นอกจากมาตรการดังกล่าวข้างต้น ยังมีมาตรการเดิมที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เคยเสนอรัฐบาลก่อน ๆ ไปแล้ว และในรัฐบาลนี้ก็ได้ออกไปอีกครั้งหนึ่ง ได้แก่ มาตรการเกี่ยวกับโครงการรับจำนำข้าว ซึ่งต่อมาโครงการรับจำนำข้าวก็เกิดปัญหาที่นำไปสู่การอภิปรายไม่ไว้วางใจ และมีเรื่องฟ้องร้องการทุจริตในการบริหารโครงการจน ป.ป.ช. ได้รับเรื่องมาสืบสวนหาข้อเท็จจริงแล้ว

การเมืองและฝ่ายนโยบายโดยรวม ถือได้ว่ายังขาดความจริงจังต่อการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน เพราะไม่มีนโยบายที่เป็นคุณต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในทางตรงกันข้ามกลับกระตือรือร้น เอาจริงเอาจังกับการผลักดันนโยบายที่เอื้อต่อการทุจริตคอร์รัปชันโดยไม่รับฟัง ไม่ใส่ใจต่อมาตรการป้องกันการทุจริตที่ ป.ป.ช. เสนอแนะ ด้วยข้ออ้างที่ว่า เป็นนโยบายที่ให้สัญญาไว้กับประชาชนตอนหาเสียงเลือกตั้งและอ้างความชอบธรรมในระบบรัฐสภาที่มีเสียงข้างมาก

กฎหมายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับ ป.ป.ช

การป้องกันและปราบปรามการทุจริต เป็นงานที่มีมาในสังคมไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัย จนถึงปัจจุบัน พร้อมกับการเปลี่ยนชื่อหน่วยงานผู้รับผิดชอบ ปรับเปลี่ยน โครงสร้างของหน่วยงาน และกฎหมายรวมถึงกลไกต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอยู่ตลอดเวลา จนเมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ซึ่งกำหนดให้มีองค์กรอิสระขึ้นรวม 8 องค์กร หนึ่งในจำนวนนั้นได้มีองค์กรหนึ่งที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เรียกว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหน่วยธุรการ ที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น

กฎหมายและแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน

การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นไปภายใต้ข้อกฎหมายและแผนการดำเนินงานที่สำคัญ ๆ ได้แก่

1. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542
2. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554
3. ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551-2555

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 เป็นผลสืบเนื่องจากมาตรา 301 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 บัญญัติให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ใต้วงวนข้อเท็จจริงและทำความเข้าใจในกรณีที่มีการร้องขอให้ถอดถอนเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งในระดับสูง ออกจากตำแหน่ง หรือดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ และใต้วงวนวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ โดยมาตรา 329 บัญญัติให้ตรากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ภายในสองปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ซึ่งมาตรา 331 บัญญัติให้กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นการร่ำรวยผิดปกติและการทุจริตต่อหน้าที่ การกระทำอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม รวมทั้งหลักเกณฑ์ วิธีการและกระบวนการใต้วงวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อกล่าวหา ตลอดจนโทษที่ประธานกรรมการหรือกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะได้รับในกรณีที่กระทำการ โดยขาดความเที่ยงธรรม กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ประกอบกับมาตรา 302 บัญญัติให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีสำนักงานคณะ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหน่วยงานธุรการ ที่มีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ส่วนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 มีการปรับปรุงเพิ่มเติมเป็นผลเนื่องมาจากการดำเนินการใต้วงวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กระทำผิดยังมีข้อจำกัดบางประการ โดยกำหนดให้ต้องมีผู้เสียหายมายื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงจะสามารถดำเนินการใต้วงวนข้อเท็จจริงต่อไปได้ ทำให้บางกรณีแม้มีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลดังกล่าวกระทำผิด คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ไม่สามารถดำเนินการกับบุคคลนั้นได้ สมควรปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจและวิธีการดำเนินการใต้วงวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อให้การปราบปรามการทุจริตในกรณีดังกล่าวมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในขณะที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2554 มีสาระสำคัญในการปรับปรุง คือ

1. การปรับปรุงบทบัญญัติให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญในประเด็นของ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” เพื่อแยกอำนาจหน้าที่รับผิดชอบของ ป.ป.ช. ให้ชัดเจนจากอำนาจของ ป.ป.ท.

และเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด

2. ปรับปรุงกลไกและเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน และด้านการปราบปรามการทุจริต

3. การส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ว่าด้วยเรื่องการคุ้มครองพยาน การให้รางวัลหรือประโยชน์อื่นใดแก่ผู้กล่าวหา หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริต การกันบุคคลเป็นพยาน การกำหนดมาตรการเสริมในเชิงป้องปราม เช่น การกำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดทำข้อมูลรายละเอียดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง โดยเฉพาะราคากลาง

4. การบริหารจัดการองค์การ เพื่อให้การสนับสนุนคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีประสิทธิภาพและการบริหารงานภายในเป็นไปอย่างอิสระ หน่วยงานธุรการคือสำนักงาน ป.ป.ช. มีการปรับโครงสร้างที่สำคัญคือ การให้มีสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด และการบริหารงานบุคคลในสำนักงาน ป.ป.ช. กำหนดประเภทตำแหน่งเป็น ตำแหน่งในสาขากระบวนการยุติธรรม ตำแหน่งทั่วไปและตำแหน่งบริหาร

ในเรื่องของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551-2555 นับได้ว่าเป็นครั้งแรกที่มีการจัดทำแผนระยะยาวเพื่อการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของ ป.ป.ช. โดยใช้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เป็นปัจจัยต่อการทุจริตและถอดบทเรียนของประเทศที่ประสบความสำเร็จในการป้องกันปราบปรามคอร์รัปชันมาเป็นข้อมูลในการจัดทำยุทธศาสตร์

จากการศึกษาของนักวิชาการในระดับนานาชาติและกรณีศึกษาของประเทศที่ประสบความสำเร็จในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พบว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีดังนี้

1. การมีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

2. การมีระบบการบริหารแบบประชาธิปไตย ที่มีความเสรี โปร่งใสและประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง โดยมีทัศนคติว่าคุณธรรมมีความสำคัญ การทุจริตเป็นเรื่องเสียหาย ต่อส่วนรวมและประชาชนมีหน้าที่ต้องช่วยกันป้องกันและปราบปราม

3. การมีระบบการเมืองทั้งระบบรัฐสภาและระบบอื่น ๆ ที่สามารถตรวจสอบและปกป้องสิทธิประโยชน์ของประชาชน

4. การมีระบบกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ได้ดี โดยมีรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ลงโทษการใช้อำนาจที่ผิดอย่างกว้างขวาง ถือว่าการทุจริตเป็นอาชญากรรม

5. การที่ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานรัฐบาลได้สะดวก

6. การที่ประชาชนเชื่อมั่นในนักการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐรัฐสูง โดยการบริหารของรัฐต้องเป็นไปอย่างเปิดเผย โปร่งใส

นอกจากปัจจัยที่เอื้อต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดังกล่าวข้างต้น ยังมีเงื่อนไขที่สนับสนุนการแก้ไขปัญหาการทุจริตในระดับนานาชาติ ได้แก่ ความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นที่มาของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ซึ่งมีการกำหนดมาตรการหลักไว้ 5 มาตรการ ได้แก่ (1) มาตรการป้องกัน (Prevention) (2) มาตรการการกำหนดให้เป็นความผิดอาญาและการบังคับใช้กฎหมาย (Criminalization) (3) มาตรการความร่วมมือระหว่างประเทศ (International cooperation) (4) มาตรการติดตามทรัพย์สิน (Asset recovery) และ (5) มาตรการความช่วยเหลือทางวิชาการและการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร (Technical assistance and information exchange) และนอกจากอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริตดังกล่าว ยังมีอนุสัญญา พิธีสาร และพันธกรณี ที่องค์การหรือชุมชนระหว่างประเทศได้กำหนดขึ้นมาใช้ในการต่อต้านปัญหาการคอร์รัปชันระหว่างภูมิภาค ดังนี้ อนุสัญญาองค์การเพื่อเศรษฐกิจความร่วมมือและการพัฒนา (Organization for economic co-operation and development: OECD) อนุสัญญาองค์การรัฐอเมริกัน (The organization of american states: OAS) อนุสัญญากฎหมายอาญาแห่งคณะมนตรีความมั่นคงยุโรปว่าด้วยคอร์รัปชัน (The council of europe criminal convention on corruption) อนุสัญญาสหภาพแอฟริกา (The african union convention) และความร่วมมือทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศในแคว้นภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก (Asia pacific economic cooperation: APEC)

เมื่อหันมาพิจารณาสังคมไทย พบว่า ปัจจัยด้านลบที่ส่งผลต่อการทุจริตคอร์รัปชัน คือ สังคมไทยเป็นสังคมโครงสร้างหลวมที่ยึดโยงกันด้วยระบบอุปถัมภ์ นอกจากนั้นยังมีค่านิยมหลัก 4 ประการ คือ บุญคุณนิยม รู้คุณและตอบแทนบุญคุณ พวกพ้องนิยม เลือกลปฏิบัติโดยคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว พวกพ้อง เครือญาติบุคคลใกล้ชิดเป็นสำคัญ อำนาจนิยม พฤติกรรมมุ่งสู่การมีอำนาจ เคารพบนอบต่อผู้มีอำนาจ เป็นการยอมจำนนต่อผู้ที่อยู่ในตำแหน่งหน้าที่สูง และและสุขนิยม ชอบแสวงหาความสุข ชอบอะไรที่สบายง่าย ๆ เป็นลักษณะของคนไทย (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2551 ค, หน้า 40-43)

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551-2555 ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ 1 ปลุกจิตสำนึก ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมและสร้างวินัยแก่ทุกภาคส่วน แนวทางดำเนินงาน เช่น ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการเรียนรู้และปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และวินัยแก่ทุกภาคส่วน

ยุทธศาสตร์ 2 รวมพลังแผ่นดินป้องกันและปราบปรามการทุจริต แนวทางดำเนินงาน เช่น ประชาสัมพันธ์ต่อต้านการทุจริต เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

ยุทธศาสตร์ 3 เสริมสร้างความแข็งแกร่งแก่หน่วยงานต่อต้านการทุจริต แนวทางดำเนินงาน เช่น ส่งเสริมการสร้างความเป็นอิสระในการดำเนินงาน สร้างกลไกการต่อต้านการทุจริตโดยการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ 4 สร้างบุคลากรมืออาชีพป้องกันและปราบปรามการทุจริต แนวทางดำเนินงาน เช่น ส่งเสริมการประพฤติตนตามมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพ ส่งเสริมการสร้างมาตรฐานเส้นทางวิชาชีพและมาตรฐานค่าตอบแทนพิเศษ

ผลกระทบและการตอบสนองของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อกฎหมายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายและยุทธศาสตร์การดำเนินงาน มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งในแง่บวกและแง่ลบ แต่ส่วนใหญ่เป็นผลในเชิงบวก กล่าวคือ เมื่อมีการปรับปรุงกฎหมาย ทำให้เกิดการปรับโครงสร้างภายในหน่วยงานของ ป.ป.ช. โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีกลุ่มวิชาการและมีการจัดตั้งสถาบันป้องกันและปราบปรามการทุจริต สัญญา ธรรมศักดิ์ เพื่อทำหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์และพัฒนาองค์กรและบุคลากรของสำนักงาน ป.ป.ช. โดยมีเป้าหมายสูงสุด คือ การยกมาตรฐานความรู้ความสามารถให้เป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและระดับสากล และให้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากฎหมายเพื่อกำหนดทิศทางในการพัฒนาองค์กรและบุคลากรให้มีสมรรถนะ จัดความสามารถ และสามารถพัฒนาตนเองให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยเฉพาะประสิทธิภาพในการไต่สวนข้อเท็จจริง รวบรวมพยานหลักฐานอย่างมืออาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2553, หน้า 137-138) ซึ่งในปัจจุบันเจ้าหน้าที่ของ ป.ป.ช. ได้รับการอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ของสถาบันเป็นจำนวนมากและช่วยพัฒนาให้เจ้าหน้าที่ของ ป.ป.ช. มีความรู้และทักษะในการไต่สวนข้อเท็จจริงและการตรวจสอบทรัพย์สินมากขึ้น อาทิ

1. หลักสูตร พนักงานไต่สวน
2. หลักสูตร การตรวจสอบทรัพย์สิน (แบบมุ่งผลสัมฤทธิ์)
3. หลักสูตร การปฏิบัติการเครือข่ายทางกฎหมาย ฯ
4. หลักสูตร นักบริหาร ป.ป.ช. ระดับต้น (นบปต.)
5. หลักสูตร นักบริหารระดับกลาง (นบปต.)

ส่วนการจัดตั้ง ป.ป.จ. ส่งผลดี คือ การเข้ามาช่วยแบ่งภาระงานและตัดตอนเรื่องร้องเรียนและคดีในพื้นที่แต่ละจังหวัดไม่ให้ตกอยู่ที่ ป.ป.ช. ส่วนเดียว ยกเว้นแต่คดีที่มีระดับความเสียหาย

มากเกินกว่าอำนาจและความรับผิดชอบของ ป.ป.จ. ที่ต้องส่งให้ ป.ป.ช. เป็นผู้ดูแล แต่ในผลกระทบด้านลบ คณะกรรมการ ป.ป.จ. ที่มีสำนักงาน ป.ป.ช. จังหวัดเป็นฝ่ายเลขานุการ ยังไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในจำนวนที่มากพอ จึงต้องอาศัยการโอนบุคลากรบางส่วนจากส่วนกลางกระจายไปในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ส่งผลให้เป็นปัญหาเรื่องอัตรากำลังคนตามมา ซึ่งเรื่องนี้ ป.ป.ช. ได้เห็นความสำคัญและความจำเป็นจึงเร่งพัฒนาบุคลากรของสำนักงานอย่างเต็มที่ และสถาบันสัญญาที่ร่วมพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานอื่น ๆ ที่เป็นเครือข่ายของ ป.ป.ช. และคนเหล่านี้ก็กลับเข้ามาร่วมเป็นอนุกรรมการในเรื่องต่าง ๆ ต่อไป

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมในปี พ.ศ. 2550 และปี พ.ศ. 2554 เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญที่เปลี่ยนแปลงไปจากสถานการณ์ในทางการเมือง ช่วยให้การปฏิบัติงานของ ป.ป.ช. เป็นปัจจุบันยิ่งขึ้น โดยเฉพาะความสามารถหยิบยกเรื่องขึ้นสู่การพิจารณาเองได้ถ้าเห็นว่าเป็นความเสียหายของสังคมโดยรวม ไม่ต้องรอให้มีผู้เสียหายนำเรื่องมาร้องเรียน การกันบุคคลที่ร่วมกระทำทุจริตมาเป็นพยาน และการให้รางวัลแก่ผู้แจ้งเบาะแส ให้ข้อมูลการทุจริต ซึ่งถือว่าเป็นมาตรการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือต่อต้านการคอร์รัปชันยิ่งขึ้น ในส่วนของยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีการขับเคลื่อนด้วยแผนงาน โครงการเป็นจำนวนมาก ที่ช่วยให้การดำเนินงานของ ป.ป.ช. มีทิศทางและกรอบอย่างชัดเจน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2553, หน้า 121-124) คือ

1. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานในภาครัฐ

1.1 สำนักงาน ป.ป.ช. ร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ท. จัดหน่วยปฏิบัติการให้ข้อมูลยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเคลื่อนที่ (Mobile team) ไปชี้แจงยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้กับปลัดกระทรวง รองปลัดกระทรวง อธิบดี ผู้ตรวจราชการ ผู้บริหารรัฐวิสาหกิจ 20 กระทรวง และที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อสร้างความเข้าใจและการเข้ามามีส่วนร่วม ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ๆ รวมทั้งประสานงานกับสำนักงาน ป.ป.ท. ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

1.2 สำนักงาน ป.ป.ช. โดยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเครือข่ายเมืองคนดี กับกระทรวงสาธารณสุข โดยปลัดกระทรวงสาธารณสุข เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2553 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1.2.1 ส่งเสริมบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ร่วมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้กับประชาชนในหมู่บ้าน

1.2.2 ให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เข้ามามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและต่อต้านการทุจริต ซึ่งได้กำหนดแผนจัดกิจกรรมสัมมนาให้ความรู้การต่อต้านการทุจริตแก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (ประธาน อสม.จังหวัด) เป็นกลุ่มเป้าหมายแรก ในวันที่ 24-25 มีนาคม พ.ศ. 2554

2. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานในภาคประชาสังคมและสื่อมวลชน

2.1 คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคประชาสังคมและสื่อมวลชน ได้พิจารณาเห็นว่า ภาคประชาสังคมและสื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งและอย่างต่อเนื่องในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยทำหน้าที่ในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และปลูกจิตสำนึกที่ดี และยังทำหน้าที่ในการตรวจสอบ ร้องเรียน แจ้งเบาะแสข้อมูล ติดตามคดีทุจริต รวมทั้งสืบค้นข้อมูลเพื่อเปิดเผยข้อเท็จจริงในกรณีทุจริตต่าง ๆ ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนและให้กำลังใจในการดำเนินงานของภาคประชาสังคมและสื่อมวลชน คณะอนุกรรมการ ฯ จึงได้กำหนดแผนงานส่งเสริมความเข้มแข็งของภาคประชาสังคมและสื่อมวลชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประกอบด้วย

แผนงานที่ 1 การสนับสนุนการดำเนินการของภาคประชาสังคมและสื่อมวลชน วัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้ภาคประชาสังคมและสื่อมวลชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามกรอบแนวทางตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยจะให้ภาคประชาสังคมและสื่อมวลชนเสนอกิจกรรมการที่จะดำเนินการเข้ารับการคัดเลือก และสำนักงาน ป.ป.ช. สนับสนุนการดำเนินการ

แผนงานที่ 2 การจัดอบรมการทำข่าวสืบสวนการทุจริต (Investigative report) วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคลากรในวิชาชีพสื่อมวลชนให้มีทักษะในการทำข่าวสืบสวนการทุจริตให้มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยดำเนินการร่วมกับองค์กรที่เป็นภาคีร่วมอื่น ๆ

แผนงานที่ 3 การจัดกิจกรรมประกวดสื่อมวลชนต่อต้านการทุจริตดีเด่น วัตถุประสงค์เพื่อให้สื่อมวลชนที่มีผลงานดีเด่นในการทำข่าวสืบสวนเชิงทุจริต และให้กำลังใจแก่บุคลากรในวิชาชีพ

แผนงานที่ 4 การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างเครือข่ายภาคประชาสังคมและสื่อมวลชน วัตถุประสงค์ เพื่อสนับสนุน และพัฒนากลไก เพื่อให้เครือข่ายภาคประชาสังคมและสื่อมวลชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างเข้มแข็งอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

2.2 คณะอนุกรรมการ ฯ ได้เริ่มดำเนินการโครงการสนับสนุนการประกวดสื่อมวลชนต่อต้านการทุจริตดีเด่นตามแผนงานที่ 3 โดยจัดให้มีการจัดประกวดผลงานยอดเยี่ยม

ด้านต่อต้านการทุจริตประเภทสื่อโทรทัศน์ รางวัลข่าวโทรทัศน์ต่อต้านการทุจริตยอดเยี่ยม ประจำปี พ.ศ. 2553 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการประกาศเกียรติคุณ ยกย่องเชิดชูบุคคล/ กลุ่มบุคคล ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และสร้างขวัญกำลังใจให้แก่เจ้าของ ผลงานและผู้ที่ทำงานเพื่อสังคมในการสืบค้นข้อมูลเพื่อเปิดเผยข้อเท็จจริงในกรณีทุจริตต่าง ๆ โดยจะเป็นการพิจารณาให้รางวัลกับผลงานข่าว หรือสารคดีเชิงข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการทุจริต ที่เผยแพร่ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ เคเบิลทีวี หรือสถานีโทรทัศน์ดาวเทียม ในระหว่างวันที่ 1 มกราคม ถึง 31 ธันวาคม พ.ศ. 2553 โดยจะจัดให้มีการประกาศผล และมอบรางวัลประมาณ เดือนกันยายน พ.ศ. 2554

3. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานในภาคเอกชน

3.1 คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริตภาคเอกชน สนับสนุนโครงการข้าราชการไทยหัวใจซื่อสัตย์ โดยให้อนุกรรมการ ฯ เป็นผู้เขียนบทความ เรื่องมุมมองของภาคเอกชนในการปกป้องข้าราชการรุ่นใหม่ให้พ้นภัยทุจริต และรวบรวมบทความเหล่านั้น เพื่อจัดทำเป็นคู่มือประกอบการฝึกอบรมข้าราชการบรรจุใหม่

3.2 การเผยแพร่สัญลักษณ์ส่งเสริมคุณธรรมความดี “ซื่อสะอาด”

3.3 การเสนอให้สำนักงาน ป.ป.ช. จัดจ้างสถาบันอุดมศึกษาทำการสำรวจภาคธุรกิจ เกี่ยวกับทัศนคติและประสบการณ์ต่อการทุจริตของภาครัฐ และเสนอให้สำนักงาน ป.ป.ช. สนับสนุนโครงการการศึกษาการถ่ายสินบนของภาคธุรกิจไทย โดยสำรวจความเห็นของภาคธุรกิจ ต่อการดำเนินงานของภาครัฐอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะ รวมทั้งการจัดทำโครงการ จัดพิมพ์หนังสือคดีทุจริต และ โครงการศึกษาประเด็นทางกฎหมายที่เป็นช่องทางให้เกิดการทุจริต ที่มีผลกระทบในภาพรวม โดยเฉพาะต่อภาคเอกชน

4. การดำเนินการอื่น ๆ เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต อาทิเช่น

4.1 โครงการประเมินคุณธรรมการดำเนินงาน (Integrity assessment) หน่วยงาน ภาครัฐ โดยคณะอนุกรรมการอำนวยการ ประสานการขับเคลื่อนและติดตามผลการดำเนินการ ตามยุทธศาสตร์ชาติ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มอบหมายให้สำนักงาน ป.ป.ช. ศึกษารายงาน Annual report 2008 ACRC สาธารณรัฐเกาหลี เพื่อนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับ สถานการณ์การทุจริต คอร์รัปชันของประเทศไทย ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างเตรียมจัดจ้างที่ปรึกษา โครงการเข้าร่วมดำเนินงาน เพื่อพัฒนากระบวนการจัดทำเครื่องมือการประเมินคุณธรรม การดำเนินงาน การกำหนดเกณฑ์ค่าน้ำหนักการประเมิน กระบวนการการจัดเก็บข้อมูล การประเมินผลข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจ เพื่อนำมาจัดอันดับได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

ก่อนนำแบบประเมินไปทดลองในหน่วยงานนำร่องต่อไป

4.2 กระทรวงการคลังร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ช. นำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา การทุจริตและต่อต้านการทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ โดยการเสนอโครงการแนวร่วม ปฏิบัติ (Collective action) ซึ่งเป็นแนวคิดที่พัฒนาโดยสถาบันของธนาคารโลก และต่อมา กระทรวงการคลัง ได้มีคำสั่งกระทรวงการคลัง เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการแนวร่วมปฏิบัติ (Collective action) เพื่อพิจารณากรอบแนวคิดแนวร่วมปฏิบัติ (Collective action: Concept note) และรายละเอียดความตกลงแนวร่วมปฏิบัติ (Collective action agreement: CAA) รวมถึงกำหนด กรอบหลักเกณฑ์การดำเนินการภายใต้ความตกลงแนวร่วมปฏิบัติ

4.3 นายกรัฐมนตรีในฐานะผู้แทนภาคีภาครัฐ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ในฐานะผู้แทนภาคเอกชน และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในฐานะองค์กรกลางต่อต้านการทุจริต คอร์รัปชัน ร่วมลงนามในคำประกาศเจตนารมณ์ร่วมกัน 3 ฝ่าย เพื่อการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553 ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติ สิริกิติ์ โดยทุกฝ่ายร่วมกันดำเนินการตามเจตนารมณ์

4.4 คณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้มีการออกระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าด้วยการ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริต พ.ศ. 2553 เพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลมีส่วนร่วมในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต โดยให้สำนักงาน ป.ป.ช. พิจารณาให้ทุนสนับสนุนการดำเนินงาน ตามแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่เป็นข้อเสนอภายใต้ขอบเขตของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต

4.5 คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องการบูรณาการป้องกันการทุจริตของโครงการ ภาครัฐ (โดยการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน) ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา และต่อมา คณะรัฐมนตรี คราวประชุมเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2553 มีมติ ดังนี้

4.5.1 เห็นชอบในหลักการเกี่ยวกับเรื่อง การบูรณาการป้องกันการทุจริตของโครงการ ภาครัฐ (โดยการติดตามประเมินผลโครงการ) ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอทั้ง 3 ข้อ ได้แก่

4.5.1.1 เห็นชอบแนวทางการบูรณาการป้องกันการทุจริตของโครงการภาครัฐ (โดยการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน)

4.5.1.2 เห็นชอบในหลักการ เรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการบูรณาการประเมิน จริยธรรม คุณธรรมของภาครัฐ และให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ดำเนินการเรื่องนี้ต่อไป

4.5.1.3 เห็นชอบให้สำนักงานประมาณพิจารณาและจัดสรรงบประมาณ เพื่อบูรณาการป้องกันทุจริตของ โครงการภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อการดำเนินงานตั้งแต่ปีงบประมาณ 2555

4.5.2 มอบหมายให้กระทรวงยุติธรรม (สำนักงาน ป.ป.ท.) ร่วมกับสำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.พ.ร. และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องรับไปพิจารณาจัดทำแผนปฏิบัติการ โดยได้รับความเห็นและข้อสังเกตของสำนักงานประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ไปประกอบการพิจารณาดำเนินการ แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีภายใน 60 วัน

4.6 สำนักงาน ป.ป.ช. จัดการสัมมนาทบทวนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2553 ณ หอประชุมกองทัพเรือ มีผู้เข้าร่วม ประชุมจากภาคการเมือง ภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและสื่อมวลชน รวมผู้เข้าร่วมสัมมนากว่า 800 คน ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาได้ให้ข้อเสนอแนะทางการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ชาติ ฯ ในระยะต่อไป (ปี พ.ศ. 2554-2555) ในประเด็นการบูรณาการการดำเนินงาน ของทุกภาคส่วน ประเด็นการป้องกันปัญหาการทุจริตในเชิงรุกกับ ประเด็นการสร้างพลังอำนาจ ให้ภาคีต่าง ๆ ประเด็นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ในสายเลือดของคนไทย ประเด็นการสร้าง กระแสสังคมเพื่อกำกับดูแลภาคการเมือง และข้อคิดเห็นกรอบแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2556-2560)

สรุปได้ว่า กฎหมายที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม ช่วยขยายขอบเขตอำนาจให้การปฏิบัติหน้าที่ ของ ป.ป.ช. สอดคล้องกับสถานการณ์ยิ่งขึ้น การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ ช่วยให้การดำเนินงาน มีทิศทางที่ชัดเจน และเมื่อสิ้นสุดแผนก็มีการติดตามประเมินผล นำไปเป็นข้อมูลป้อนกลับ ในการจัดทำยุทธศาสตร์ ฯ ฉบับที่ 2 ต่อไป ส่วนการปรับปรุงโครงสร้างองค์การตามกฎหมาย ก็เป็นการแบ่งงานให้ชัดเจนและเป็นการกระจายอำนาจให้ส่วนงานใหม่ คือ ป.ป.จ. เป็นการส่งเสริม ศักยภาพของฝ่ายเลขานุการ ให้สามารถรองรับภารกิจของ ป.ป.ช. ได้เต็มที่ เนื่องจากลำพัง ป.ป.ช. 9 ท่านไม่สามารถทำอะไรได้เลยหากปราศจากฝ่ายสนับสนุนที่เข้มแข็งเพียงพอ

ทัศนคติและค่านิยมของประชาชนต่อการคอร์รัปชัน

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง

จากข้อมูลการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในสังคมไทย เห็นได้ชัดว่ามีมาอย่างยาวนานไม่ได้ เพิ่งเกิดขึ้นในเฉพาะในสมัยปัจจุบัน แต่ความแตกต่าง คือ รูปแบบที่หลากหลายและซับซ้อนขึ้น รวมถึงระดับความรุนแรงที่เพิ่มมากขึ้น ความชัดเจนอีกประการหนึ่งคือค่านิยมและการยอมรับ ต่อการคอร์รัปชันของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทสังคมที่เปลี่ยนไป

ในส่วนนี้ จะนำเสนอความคิดและความเชื่อต่อการคอร์รัปชันของคนในสังคมไทย ซึ่งความคิดความเชื่อของคนเหล่านี้เชื่อ โยงไปถึงพฤติกรรมการแสดงออกว่าเอาด้วยหรือไม่เอาด้วยกับการทุจริตคอร์รัปชัน จนมีผลกระทบต่อการทำงานที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งในแง่ลบ คือ ขัดขวาง/ ต่อต้าน และแง่บวก คือ สนับสนุนการปฏิบัติงาน โดยจะขยายความหมายของคนหรือประชาชนให้ครอบคลุมถึงคนในกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ (1) ประชาชนทั่วไป (2) องค์กรประชาชน และภาคประชาสังคม (3) ข้าราชการ (4) เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. (5) ผู้ประกอบการ หรือภาคธุรกิจเอกชน (6) นักวิชาการ (7) สื่อมวลชน

1. ประชาชนทั่วไป

1.1 ความคิดเห็นและการยอมรับการคอร์รัปชัน

ในปี พ.ศ. 2552 สำนักวิจัยเอแบคโพล มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ทำการวิจัยประเมินสถานการณ์ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในภาครัฐและประสบการณ์ ในการถูกเรียกรับผลประโยชน์ จากเจ้าหน้าที่รัฐ โดยศึกษาจากประชาชนทั่วไป ผู้ประกอบการธุรกิจและสมาชิกรัฐสภา รวม 2,129 ตัวอย่าง พบว่า ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทย มีสถานการณ์ที่น่าห่วงและอยู่ในระดับรุนแรงกว่าปัญหาหาเสพติด 4-5 เท่า โดยประชาชนทั่วไปและกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจ ประสบปัญหาต้องจ่ายเงินหรือส่วยให้ตำรวจมากกว่าเจ้าหน้าที่รัฐอื่น ๆ โดยร้อยละ 80-90 ระบุว่าต้องจ่ายให้ตำรวจ รองลงมาคือเจ้าหน้าที่กรมที่ดิน เจ้าหน้าที่เขต เจ้าหน้าที่กรมสรรพสามิต ซึ่งภาพรวม พบว่า เจ้าหน้าที่รัฐทุกกระทรวง ทบวง กรม มีปัญหาทุจริตคอร์รัปชันทั้งสิ้น โดยหากพบว่า จ่ายให้กับตำรวจเป็นการจ่ายกับตำรวจชั้นผู้น้อย ขณะที่การจ่ายให้ข้าราชการครู เป็นการจ่ายให้ผู้บริหารระดับสูงของโรงเรียน

สำหรับค่าเฉลี่ยของเงินที่ผู้ประกอบการต้องจ่ายเฉลี่ยเดือนละ 4,803 บาท ต่ำสุดเดือนละ 500 บาท และค่าสูงสุดของการจ่ายส่วย คือ 40,000 บาทต่อเดือน ตำรวจเป็นกลุ่มที่ถูกระบุว่า เรียกรับผลประโยชน์มากที่สุด เพราะประชาชนมีโอกาสสัมผัสกับตำรวจมากกว่าเจ้าหน้าที่รัฐอื่น จึงต้องมีกระบวนการตรวจสอบและเฝ้าระวังการทุจริตคอร์รัปชัน เมื่อรู้กลุ่มแล้วว่าเป็นตำรวจก็ต้องมีการทำสำรวจลึกลงไปว่าแต่ละกลุ่มมีการเรียกรับเงินในเม็ดเงินจำนวนเท่าใด เพื่อหาทางแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สิ่งที่สำคัญที่สุดคือต้องรณรงค์ให้สังคมบีบบังคับให้คนโกงต้องเลิกให้หมด

ในปี พ.ศ. 2553 มีการสำรวจเปรียบเทียบรัฐบาลก่อนการปฏิวัติยึดอำนาจ กับหลังรัฐบาลหลังการปฏิวัติ พบว่า ประชาชนเห็นว่า ภายหลังจากการปฏิวัติจะมีการคอร์รัปชันมากกว่าปกติ และถ้าเลือกได้อยากได้รัฐบาลที่สุจริตและสร้างความเจริญให้กับประเทศ (เอแบคโพล

ชี้ทุจริตหลังปฏิวัติมีมากขึ้น, 2553) โดยการสำรวจความคิดเห็นประชาชน เรื่องต้นตอทุจริตคอร์รัปชันและทัศนคติของประชาชนต่อรัฐบาล เปรียบเทียบก่อนยึดอำนาจ ปี พ.ศ. 2549 กับปัจจุบัน และความเชื่อมั่นต่อประชาธิปไตย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 90.1% เชื่อว่ามีข้าราชการและเจ้าหน้าที่รัฐยังคงทุจริตคอร์รัปชันอยู่ในรัฐบาลชุดปัจจุบัน และเพิ่มสูงขึ้นกว่าการสำรวจเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 ผลสำรวจยังพบว่า ประชาชนที่มีทัศนคติยอมรับรัฐบาลทุจริตคอร์รัปชันแต่ขอให้ประเทศชาติรุ่งเรือง ประชาชนอยู่ดีกินดี เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 63.2 ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2551 เป็นร้อยละ 76.1 ส่วนเรื่องการซื้อสิทธิขายเสียงนั้น ผลสำรวจยังพบว่า มีตัวเลขเพิ่มสูงขึ้น อยู่ที่ 75.1% จากเดิมที่ 66.3% และผลสำรวจยังพบว่า มีแนวโน้มจะเพิ่มสูงขึ้นอีก ถึงแม้จะมีการเลือกตั้งใหม่ ก็มีเชื่อว่ามี การซื้อสิทธิขายเสียง สูงถึง 74.2% และการกระทำทั้งหมดนั้น ประชาชนส่วนใหญ่เชื่อว่า มีนักการเมืองระดับชาติและบรรดาที่ปรึกษาอยู่เบื้องหลัง แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้องจากการประมุขและสัมปทาน โครงการขนาดใหญ่ต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ตนเองและพวกพ้อง

ในส่วนของผู้ประกอบการก็ระบุว่า มีการจ่ายเงินใต้โต๊ะให้กับเจ้าหน้าที่ (หอการค้าไทย, 2555) ผู้ประกอบการ 85.9% บอกว่าเมื่อทำธุรกิจกับภาครัฐจะต้องจ่ายเงินพิเศษแก่ข้าราชการหรือนักการเมืองที่ทุจริตเพื่อให้ได้สัญญา ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากการสำรวจในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2554 ที่ตอบว่าต้องจ่าย 80% อีกทั้งอัตราเงินที่ต้องจ่ายพิเศษมีเพิ่มขึ้น โดยผู้ตอบแบบสอบถามสูงถึง 39.7% ตอบว่าต้องจ่ายเงินพิเศษมากกว่า 25% ของวงเงิน และสัดส่วน 25.5% ของผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่าจ่าย 16-25% ของวงเงิน อย่างไรก็ตาม กลุ่มผู้ประกอบการประมาณการว่ามูลค่าทุจริตคอร์รัปชันปัจจุบันมีค่าเฉลี่ย อยู่ที่ 30-35% ของงบประมาณ สูงขึ้นจากเมื่อ 10 ปีก่อนที่ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 10% และเกิดขึ้นในทุกระดับทุกภูมิภาค เพราะวงเงินลงทุนจะกระจายไปตามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ หากเป็นอัตรา 35% จะส่งผลให้ในปีพ.ศ. 2555 การทุจริตคอร์รัปชันจะมีมูลค่า 2.94 แสนล้านบาท คิดเป็น 12.36% ของงบประมาณรายจ่าย หรือ 2.54% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ส่วนปี พ.ศ. 2556 ประมาณการว่าการทุจริตคอร์รัปชันจะมีมูลค่า 3.29 แสนล้านบาท คิดเป็น 13.75% ของวงเงินงบประมาณ หรือ 2.63% ของจีดีพี

สอดคล้องกับการสำรวจของนิด้าโพล (แฉ โกงประจานปู้สอบตกปราบคอร์รัปชัน/จ่ายใต้โต๊ะพุ่ง 25%-จับตางบงบ 56, 2555) ที่เปิดเผยผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชน จากทุกภูมิภาคทั่วประเทศ เรื่อง “พฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชัน” ระหว่างวันที่ 31 กรกฎาคม-6 สิงหาคม พ.ศ. 2555 พบว่า พฤติกรรมที่ประชาชนคิดว่าเป็นการทุจริตคอร์รัปชันมากที่สุด อันดับหนึ่ง การวิ่งเต้นให้ได้ตำแหน่งและซื้อตำแหน่ง ร้อยละ 94.55 อันดับสอง การรับเงิน

เพื่อลงคะแนนเสียงให้กับนักการเมือง ร้อยละ 93.86 อันดับสาม การรีดไถจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ร้อยละ 92.10 และอันดับสี่ การให้ของขวัญหรือติดสินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ส่วย) ร้อยละ 89.10 นอกจากนี้ ประชาชนยังเคยพบเห็นพฤติกรรมการแข่งคิวผู้อื่นมากที่สุด ร้อยละ 85.16 รองลงมา เคยพบเห็นการขั้บรถแทรกผู้อื่น โดยไม่มีการต่อแถว ร้อยละ 82.38 และเคยพบเห็นการรับเงิน เพื่อลงคะแนนเสียงให้กับนักการเมือง ร้อยละ 70.10

เมื่อถามว่ารัฐบาลจะสามารถลดปัญหาทุจริตคอร์รัปชันในหน่วยงานของภาครัฐ ได้หรือไม่ พบว่า ประชาชนร้อยละ 53.76 คิดว่ารัฐบาลไม่สามารถลดปัญหาดังกล่าวได้ เพราะการทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานาน อีกทั้งเจ้าหน้าที่ภาครัฐเป็นผู้ทุจริตเอง มีเพียงร้อยละ 25.76 ที่คิดว่ารัฐบาลจะสามารถลดปัญหาดังกล่าวได้ เนื่องจากรัฐบาลมีความตั้งใจที่จะแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันอย่างจริงจัง ทั้งนี้ประชาชนร้อยละ 39.04 มีความเชื่อมั่นต่อรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ในระดับปานกลาง เพียงร้อยละ 2.48 เท่านั้น ที่เชื่อมั่นในระดับมากที่สุด ท้ายสุดประชาชน ร้อยละ 67.09 คิดว่าโครงการรับจำนำข้าวมีการทุจริตคอร์รัปชันมากที่สุด

ในปี พ.ศ. 2555 ปีเดียว มีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อการคอร์รัปชัน ออกมาหลายครั้งและก็พบว่า คนไทยยอมรับได้กับการคอร์รัปชันเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยแอแบคโพลสำรวจในเดือนกันยายน (ทัศนคติแย่งอีก คนไทยยอมรับได้ถ้ารัฐบาลโกง แต่ตนเองได้ประโยชน์ ชอบ โกงหากเอาตัวรอด, 2555) เรื่อง แนวโน้มทัศนคติอันตรายของสาธารณชนคนไทยว่าด้วยการยอมรับรัฐบาลทุจริตคอร์รัปชัน แต่ขอให้ตนเองได้ประโยชน์ด้วย และการโกงเพื่อเอาตัวรอด กรณีศึกษาตัวอย่างประชาชนอายุ 18 ปีขึ้นไป ใน 17 จังหวัด ของประเทศ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สมุทรสาคร กาญจนบุรี สุพรรณบุรี สมุทรปราการ พะเยา เพชรบูรณ์ เชียงใหม่ นครพนม สกลนคร สุรินทร์ ขอนแก่น นครราชสีมา บุรีรัมย์ นครศรีธรรมราช ชุมพร และสงขลา จำนวนทั้งสิ้น 2,117 ตัวอย่าง ดำเนินโครงการระหว่างวันที่ 1-6 กันยายน พ.ศ. 2555 ผลสำรวจพบว่า ประชาชนคนไทยที่ถูกศึกษาครั้งนี้มีแนวโน้มยอมรับได้ถ้ารัฐบาลทุจริตคอร์รัปชันแต่ขอให้ตนเองได้ประโยชน์ด้วย เพิ่มสูงขึ้น จากร้อยละ 63.4 ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2555 มาอยู่ที่ร้อยละ 65.8 ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2555 ในขณะที่ร้อยละ 34.2 ไม่ยอมรับ และเมื่อจำแนกออกตามเพศ พบว่า ผู้ชายมีร้อยละ 68.9 มากกว่าผู้หญิงที่มีอยู่ร้อยละ 62.3 ที่ยอมรับ รัฐบาลที่ทุจริตคอร์รัปชันแต่ขอให้ตนเองได้ประโยชน์ด้วย

กลุ่มเด็กและเยาวชนผลสำรวจ พบว่า ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 79.1 และร้อยละ 76.5 ของผู้ตอบแบบสอบถามที่อายุต่ำกว่า 20 ปี และอายุระหว่าง 20-29 ปี ยอมรับได้ ถ้ารัฐบาลทุจริตคอร์รัปชัน แต่ขอให้ตนเองได้ประโยชน์ด้วย ในขณะที่ ร้อยละ 64.8 ของคนอายุระหว่าง 30-39 ปี

ร้อยละ 65.4 ของคนอายุ 40-49 ปี และร้อยละ 59.9 ของคนอายุ 50 ปีขึ้นไป ยอมรับได้ ถ้ารัฐบาลทุจริตคอร์รัปชัน แต่ขอให้ตนเองได้ประโยชน์ด้วย ยิ่งไปกว่านั้น ผลสำรวจยังพบว่า กลุ่มนักเรียน นักศึกษา ร้อยละ 70.6 ซึ่งถือว่าเป็นสัดส่วนสูงที่สุดที่ยอมรับได้ ถ้ารัฐบาลทุจริตคอร์รัปชันแต่ขอให้ตนเองได้ประโยชน์ด้วย รองลงมา คือ กลุ่มพ่อค้าธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 66.2 กลุ่มพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 64.3 กลุ่มรับจ้างทั่วไป เกษตรกร ร้อยละ 61.9 และส่วนใหญ่เช่นกัน คือ ร้อยละ 59.4 ของกลุ่มข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และร้อยละ 58.8 ของกลุ่มแม่บ้าน เกษียณอายุที่ยอมรับได้ ถ้ารัฐบาลทุจริตคอร์รัปชันแต่ขอให้ตนเองได้ประโยชน์ด้วย

ในการสำรวจยังมีการสัมภาษณ์เจาะลึกกลุ่มข้าราชการ เนื่องจากกลุ่มข้าราชการ มีสัดส่วนสูงถึงเกือบร้อยละ 60 ที่ยอมรับได้ ถ้ารัฐบาลทุจริตคอร์รัปชันแต่ขอให้ตนเองได้ประโยชน์ด้วย โดยพบว่า ส่วนใหญ่จะนึกถึงการได้ผลตอบแทนจากรัฐบาลในเรื่องตำแหน่งหน้าที่การงาน การโยกย้ายพรรคพวกเพื่อนฝูงให้อยู่ในตำแหน่งที่สูงขึ้นหรือได้ดูแลพื้นที่ ผลประโยชน์ทางธุรกิจก็จะยอมรับรัฐบาลเพราะมีเหตุผลอ้างความชอบธรรมว่า ทุกรัฐบาลก็ทุจริตคอร์รัปชันด้วยกันทั้งนั้น เอาอำนาจทางการเมืองมาแทรกแซงด้วยกันทั้งนั้น แต่ถ้าแทรกแซงแล้วตนเองได้ประโยชน์ด้วยก็ยอมรับได้ เรียกกันว่ากินตามน้ำ หรืออย่างมากก็จะทำเป็นไม่รู้ไม่เห็น อยู่เฉย ๆ ดีกว่า อยู่รอดได้หรือปิดตาข้างเดียว

จากการสำรวจของเอแบคโพล ทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องออกมาชี้แจง และทำความเข้าใจว่า โพลที่สำรวจโดยมีคำถามว่ายอมรับได้หรือไม่ถ้ามีการคอร์รัปชันแต่ได้รับผลประโยชน์ และประเทศมีการพัฒนาขึ้น ถือว่าเป็นคำถามชี้หน้าที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ผิดจรรยาบรรณของนักวิจัย เพราะถ้าถามว่า งบประมาณพัฒนาประเทศ มีการรั่วไหล มีการคอร์รัปชัน ประเทศชาติเสียหายอย่างมหาศาลและตัวท่านไม่ได้รับประโยชน์ ลักษณะนี้ คนก็จะตอบตรงกันข้ามกับการสำรวจ ทั้งนี้ หากยังคงมีการสำรวจความคิดเห็นที่มีลักษณะชี้หน้าคนในสังคม ให้เห็นด้วยและยอมรับการทุจริตหากตัวเองได้รับประโยชน์ด้วยนั้น ถือว่าเป็นการสร้างค่านิยมที่ผิดต่อสังคม จะสร้างความสับสนให้กับคนทุกระดับที่เห็นว่าการทุจริตเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่ใคร ๆ ก็ทำกัน โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบผลเสียหายต่อชาติบ้านเมือง (ป.ป.ช. ได้เอแบคโพลสำรวจทัศนคติคนไทยต่อการทุจริต ชี้นำค่านิยมที่ผิดให้คนไทย, 2555)

ในเดือนตุลาคม เอแบคโพลก็ยังมี การสำรวจ ด้วยการเปรียบเทียบคนไทยกับคนมาเลเซีย พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน คือ คนไทยยังยอมรับได้แม้ว่าจะมีการทุจริตคอร์รัปชันขอให้ตัวเองได้รับผลประโยชน์ ซึ่งตรงกันข้ามกับมาเลเซียจะต่อต้านการทุจริตแม้ว่าจะได้รับประโยชน์ก็ตาม (โพล ชี คนมาเลย์ด้านรัฐบาลทุจริตแม้ตนเองได้ประโยชน์ คนไทยยอมรับ โกงถ้าตนเองได้ประโยชน์, 2555) ซึ่งการสำรวจเรื่อง ศึกษาเปรียบเทียบระดับการต่อต้าน

รัฐบาลที่ทุจริตคอร์รัปชันถึงแม้ตนเองจะได้ประโยชน์ด้วยระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย ภายใต้ความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย UCSI ประเทศมาเลเซีย ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่าง เดือนสิงหาคม-กันยายน พ.ศ. 2555 จำนวนทั้งสิ้น 2,419 ตัวอย่าง พบว่า ประชาชนคนมาเลเซีย ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 63.1 ต่อต้านรัฐบาลทุจริตคอร์รัปชันถึงแม้ตนเองจะได้ผลประโยชน์ แต่ประชาชนคนไทยที่ถูกศึกษาส่วนใหญ่หรือร้อยละ 68.5 ยังเอนเอียงยอมรับรัฐบาลทุจริต คอร์รัปชัน ถ้าตนเองได้รับผลประโยชน์ เมื่อสัมภาษณ์เจาะลึกกลุ่มที่ยอมรับรัฐบาลทุจริตคอร์รัปชัน ถ้าตนเองได้ประโยชน์ด้วยถึงสาเหตุของการยอมรับ พบว่า กลัวอิทธิพล กลัวจะเดือดร้อน กลัวถูกข่มขู่คุกคาม คนที่ทุจริตคอร์รัปชันยังมีหน้ามีตา ร่ำรวยได้ในสังคม ไม่มีหน่วยงานรัฐใด ให้การคุ้มครองคนที่ออกมาเปิดโปงขบวนการทุจริตคอร์รัปชัน อย่างจริงจังต่อเนื่อง และประสบการณ์ที่ผ่านมาทุกรัฐบาลก็มีการทุจริตคอร์รัปชันด้วยกันทั้งนั้น

ในเดือนพฤศจิกายน สวนดุสิตโพลมีการสำรวจเรื่องการทุจริตของนักการเมือง และของประชาชนทั่วไป พบว่า นักการเมืองมีความซื่อสัตย์น้อย ถึงเวลาแล้วที่ต้องช่วยกันสร้างความสุจริต (โพล ชี้ ความซื่อสัตย์ของคนไทย “ค่อนข้างน้อย” นักการเมืองต้องแก้ปัญหาทุจริต เรื่องเร่งด่วนอันดับ 1, 2555) ปัญหาของนักการเมืองไทยที่ต้องเร่งแก้ไข 5 อันดับ จากผลการสำรวจ ได้แก่ (1) การทุจริตคอร์รัปชัน นี้อราชูร์บังหลวง 40.11% (2) ขาดความสามัคคี ขัดแย้งแตกแยก ใส่ร้ายป้ายสีกัน 26.52% (3) แสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเองและพรรคพวก 13.46% (4) การใช้ อำนาจหน้าที่และอิทธิพลทางการเมืองในทางที่ผิด 10.87% และ (5) เล่นเกมการเมืองมากเกินไป ไม่เคารพกฎกติกา 9.04% ส่วนความซื่อสัตย์สุจริตของคนทั่วไป พบว่า (1) มีค่อนข้างน้อย 59.93% เพราะค่านิยมของสังคมเปลี่ยนไป คนส่วนใหญ่ลุ่มหลงวัตถุนิยมจะเห็นได้ว่าการทุจริตมีอยู่ใน ทุกวงการ (2) มีน้อย 30.76% เพราะสังคมเสื่อมโทรม มีค่านิยมในทางที่ผิด มีตัวอย่างที่ไม่ดีให้เห็น มากมายในสังคมโดยเฉพาะแวดวงการเมือง (3) มีค่อนข้างมาก 8.08% เพราะเชื่อว่าในสังคมไทย ยังมีคนดี คนซื่อสัตย์อยู่มากแต่ก็มีแนวโน้มที่จะลดน้อยลง และ (4) มีมาก 1.23% เพราะถ้ามี คนทุจริตคดโกงอยู่ในสังคมมากกว่าคนดีคนซื่อสัตย์ สังคมคงอยู่ไม่ได้จนถึงทุกวันนี้

จากผลการสำรวจ ตอกย้ำให้เห็นความจำเป็นในการที่สังคมต้องหันมาสร้าง และส่งเสริมคุณค่าเรื่องความสุจริต โดยพบว่า อันดับ (1) ถึงเวลาแล้ว 91.55% เพราะสังคม และประเทศชาติเสื่อมโทรมอย่างมาก ถ้าไม่เริ่มทำในตอนนี้ก็จะปัญหาที่รุนแรงเด็กรุ่นใหม่ มีค่านิยมที่ผิด (2) ไม่แน่ใจ 7.39% เพราะก่อนที่จะตัดสินคนอื่น เราควรถามตัวเองก่อนว่าตัวเรา เป็นคนอย่างไร มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่นหรือไม่ และ (3) ยังไม่ถึงเวลา 1.06% เพราะมี เรื่องสำคัญอื่น ๆ ที่ควรเร่งแก้ไข ถ้าประเทศชาติ เศรษฐกิจดี คนไทยมีความเป็นอยู่ที่ดีการทุจริต ก็จะลดน้อยลงไปเอง

ศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัยกรุงเทพ หรือกรุงเทพโพลล์ ก็ได้สำรวจความคิดเห็นประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เรื่อง “ความเห็นของคนกรุงต่อการแก้ปัญหาทุจริตคอร์รัปชันยุครัฐบาลยิ่งลักษณ์” โดยเก็บข้อมูลกับประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 1,039 คน พบว่า คนกรุงเทพ ร้อยละ 88.0 เห็นว่าระดับความรุนแรงของการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทยอยู่ในระดับค่อนข้างมากถึงมากที่สุด ขณะที่ร้อยละ 12.0 เห็นว่าอยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด โดยเมื่อถามต่อว่าต้นเหตุสำคัญที่ทำให้สังคมไทยมีปัญหาเรื่องทุจริตคอร์รัปชันอยู่ในปัจจุบัน ร้อยละ 62.9 ระบุว่า คือ นักการเมืองระดับชาติ (สส./ สว.) รองลงมาร้อยละ 57.5 ระบุว่า คือ นักการเมืองท้องถิ่น (อบต./ อบจ./ สก./ สข.) และร้อยละ 50.1 ระบุว่า คือ ตัวกฎหมายมีช่องโหว่ล้ำสมัย ส่วนความเห็นต่อรัฐบาลชุดปัจจุบันให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาทุจริตคอร์รัปชันมากน้อยเพียงใด ร้อยละ 64.2 เห็นว่าให้ความสำคัญค่อนข้างน้อยถึงน้อยที่สุด ขณะที่ร้อยละ 35.8 ให้ความสำคัญค่อนข้างมากถึงมากที่สุด ทั้งนี้เมื่อถามต่อว่าพอใจต่อการแก้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของรัฐบาลชุดปัจจุบันมากน้อยเพียงใด ร้อยละ 69.9 พอใจค่อนข้างน้อยถึงน้อยที่สุด ขณะที่ร้อยละ 30.1 พอใจค่อนข้างมากถึงมากที่สุด เมื่อถามว่า “หากการเมืองไทยประชาชนนิยมของรัฐบาลต้องมาพร้อมกับการทุจริตคอร์รัปชันแล้ว ยังต้องการนโยบายดังกล่าวหรือไม่” คนกรุงเทพฯ ร้อยละ 79.1 ระบุว่าไม่ต้องการ ขณะที่ร้อยละ 20.9 ระบุว่าต้องการ โดยโครงการของรัฐบาลชุดปัจจุบันที่คนกรุงเทพฯ เห็นว่ามีปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันมากที่สุดอันดับแรกคือ โครงการรับจำนำข้าว (ร้อยละ 51.8) รองลงมา คือ โครงการฟื้นฟูภัยพิบัติและบริหารจัดการน้ำ (ร้อยละ 19.3) และ โครงการแท็บเล็ต ป. 1 (ร้อยละ 8.9)

ต่อมาในต้นปี พ.ศ. 2556 นิต้าโพล ได้สำรวจความคิดเห็นของประชาชนเรื่อง “เด็กและเยาวชนกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (AEC)” ทำการสำรวจระหว่างวันที่ 9-11 มกราคม พ.ศ. 2556 จากเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ จำนวน 1,232 หน่วยตัวอย่าง ผลการสำรวจมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชัน ได้แก่ การที่เด็กและเยาวชนระบุว่า การกระทำหรือพฤติกรรมที่ไม่ดีของผู้ใหญ่ที่เด็กและเยาวชนไม่ชอบมากที่สุด พบว่า ร้อยละ 44.72 การไม่ซื่อสัตย์สุจริต จี้โกงทุจริตคอร์รัปชัน รองลงมา ร้อยละ 22.16 เป็นการทะเลาะกัน การใช้ความรุนแรง ร้อยละ 16.56 การคิดเหี้ยม บูลี่ ยาเสพติด และร้อยละ 6.82 การเล่นการพนัน เมื่อถามถึงนักการเมืองที่เด็กและเยาวชนรู้จักและชื่นชอบมากที่สุด พบว่า ร้อยละ 38.77 ระบุว่า ไม่มีนักการเมืองที่ตัวเองชื่นชอบ รองลงมา ร้อยละ 26.66 เป็นนายกรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร และร้อยละ 15.37 เป็นนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ทำยสุดเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 93.43 ระบุว่าประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 มีเพียงร้อยละ 6.57 ที่ไม่ทราบ ทั้งนี้ การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนอกจากเรื่องเศรษฐกิจแล้ว ควรเน้นให้เด็กรับทราบมิติอื่น ๆ ด้วย เช่น วัฒนธรรม

ภูมิปัญญา เพื่อให้เกิดการหาข้อมูลและเรียนรู้เพื่อการปรับตัว (โพลเด็ก 44% ไม่ชอบพฤติกรรม “โกง” ของผู้ใหญ่, 2556)

จากการสำรวจในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา สรุปได้ว่า การคอร์รัปชันจากการรับรู้เกี่ยวกับของประชาชนทั่วไปมีระดับที่เพิ่มมากขึ้นเห็นได้อย่างชัดเจนในกลุ่มคนทำงาน และโดยเฉพาะนักธุรกิจที่ระบุว่าต้องจ่ายเงินใต้โต๊ะเป็นจำนวนเพิ่มคิดค่าสุดถึง 30 % ของงบประมาณในโครงการ แต่ก็ยังเป็นที่น่ายินคืออยู่ว่า ในการสำรวจของนิค้ำ เด็กและเยาวชนไม่ได้ชื่นชมพฤติกรรมโกงของผู้ใหญ่หรือนักการเมืองเลย

1.2 พฤติกรรมต่อต้าน หรือสนับสนุนการคอร์รัปชัน

จากการที่ประชาชนมีความคิดเห็นและยอมรับได้หากจะมีการคอร์รัปชัน ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กล่าวคือ ประชาชนเหล่านั้นหันมาสนับสนุนนโยบายหรือแนวทางการบริหารของฝ่ายการเมืองที่ส่วนใหญ่เป็นนโยบายประชานิยมซึ่งประชาชนมองว่าตัวเองได้ประโยชน์ สอดคล้องกับการสำรวจของเสาวณีย์ ไทยรุ่งโรจน์ และคณะ (2553) ที่บอกว่าเมื่อจำแนกแนวคิดทางการเมืองของประชาชนออกเป็นกลุ่มที่ชอบนโยบายประชานิยมและกลุ่มที่ไม่ชอบนโยบายประชานิยม จะพบว่า กลุ่มที่ชอบนโยบายประชานิยมส่วนใหญ่หรือ 73.0 % คิดว่ารัฐบาลทุกรัฐบาลมีทุจริตคอร์รัปชันด้วยกันทั้งนั้น ถ้าทุจริตคอร์รัปชันแล้วทำให้ประเทศชาติรุ่งเรืองประชาชนกินดีอยู่ดี ก็ยอมรับได้ อย่างไรก็ตาม แม้ในกลุ่มคนที่ไม่ชอบนโยบายประชานิยมก็มีเกินครึ่งหรือ 52.6 % ที่มีแนวคิดว่า รัฐบาลทุกรัฐบาลมีทุจริตคอร์รัปชันด้วยกันทั้งนั้น ถ้าทุจริตคอร์รัปชันแล้วทำให้ประเทศชาติรุ่งเรืองประชาชนกินดีอยู่ดี ก็ยอมรับได้ แต่คนที่ไม่ชอบนโยบายประชานิยมเกือบครึ่งหรือ 47.4 % จะยอมรับไม่ได้กับแนวคิดดังกล่าว ในที่สุดคนเหล่านี้กลายเป็นกลุ่มกดดัน ไม่เห็นด้วยกับการปฏิบัติหน้าที่ของ ป.ป.ช. โดยเฉพาะเมื่อนักการเมืองหรือพรรคการเมืองที่ตนเองนิยมสนับสนุนถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินคดี แต่ในทางกลับกันก็มีประชาชนที่ไม่ยอมรับการคอร์รัปชัน และไม่เห็นด้วยพฤติกรรมคอร์รัปชันได้รวมตัวกันเป็นกลุ่มหรือองค์กรภาคประชาชนเพื่อร่วมต่อต้านคอร์รัปชันกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. และกับภาคส่วนอื่น ๆ เช่น เครือข่ายประชาชนต้านคอร์รัปชัน หรือ คปต. ป.ป.ช. ภาคประชาชน ซึ่งเป็นองค์กรภาคประชาชนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีพันธกิจคู่นานกับหน่วยงานภาครัฐในการป้องกันแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤตินิยมชอบ ภาคีเครือข่ายต่อต้านการทุจริตของชาติ หรือ ภ.ต.ช. ก่อตั้งขึ้นด้วยความร่วมมือของภาคประชาชนหลายองค์กร ซึ่งเป็นพลังอาสาแผ่นดินในฐานะพลเมืองของรัฐ เพื่อช่วยกันเป็นหูเป็นตาตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของชาติ ทุกภาคส่วนปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เทียงธรรม โปร่งใส และองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) ที่เปลี่ยนชื่อจากภาคีเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชัน มาเป็นองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน

เพื่อหลีกเลี่ยงความสับสนกับอีกภาคีหนึ่งและเป็นการยกระดับการทำงานให้เป็นพันธกิจที่สำคัญของประเทศที่สำคัญมากขึ้น เป็นองค์กรของคนทุกคนที่ต้องการเห็นสังคม ประเทศชาติ และลูกหลานมีอนาคตที่ดี มีจริยธรรม

การเคลื่อนไหวขององค์กรเหล่านี้ ส่วนใหญ่ดำเนินการในด้านการป้องกันคอร์รัปชัน ด้วยความร่วมมือกันเองในระหว่างองค์กรเครือข่ายที่รวมตัวเข้ามาเป็นภาคี และกับองค์กรภาคีอื่น ๆ เช่น ป.ป.ช. คณะกรรมการการป้องกันเงิน หรือ ป.ป.ง และคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือ สตง. เป็นต้น ดังตัวอย่างของโครงการหมาเฝ้าบ้านขององค์กรต่อต้านคอร์รัปชันที่มีการอบรมอาสาสมัครให้มีการติดตาม สอดส่องทุจริต ยึดหลักเปิดโปง ป้องกันปลุกฝังแนวคิดด้าน โกง (หมาเฝ้าบ้านรุ่น 2 ดิดเจ็วเลียบพร้อมหนุนทัพตรวจสอบคอร์รัปชัน, 2556) ซึ่งเป็นการขยายผลต่อเนื่องจากที่เคยจัดอบรมตั้งแต่กลางปี พ.ศ. 2555 โดยมีกรมการ ป.ป.ช. มาเป็นวิทยากรร่วมบรรยาย

2. องค์กรประชาชนและภาคประชาสังคม

การรวมตัวกันเป็นกลุ่มทางสังคมของประชาชนทั่วไป มีอยู่เป็นจำนวนมากแต่ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มวิชาชีพหรือกลุ่มตามพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ ที่มีวัตถุประสงค์ของกลุ่มเพื่อประโยชน์ของสมาชิกหรือตอบสนองความต้องการของสมาชิกเป็นสำคัญ

แต่จากบริบททางสังคมที่เปลี่ยนไป มีผลให้เกิดกลุ่มหรือองค์กรภาคประชาชนส่วนหนึ่งที่จัดตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ไม่ได้จำเพาะเพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิกในกลุ่ม แต่เป็นไปเพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวม หากจะตอบสนองความต้องการของสมาชิกก็เป็นการตอบสนองความต้องการที่จะดำเนินงานขององค์กรในการสร้างประโยชน์ให้กับสาธารณะหรือคนส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งองค์กรภาคประชาชนในลักษณะนี้มีแนวโน้มจะเพิ่มจำนวนมากขึ้นตามการขยายตัวของคนชั้นกลาง แต่ก็ยังมีสัดส่วนไม่มากสำหรับองค์กรภาคประชาชนที่มีภารกิจเกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชัน ซึ่งในปัจจุบันมีองค์กรที่สำคัญ ๆ ได้แก่

2.1 องค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) หรือ ACT (Anti-Corruption of Thailand) เกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของภาคเอกชน โดยมีหอการค้าและสภาหอการค้าไทย เป็นแกนนำ โดยมีโครงการสำคัญ คือ โครงการหมาเฝ้าบ้าน มีวัตถุประสงค์เพื่อระดมอาสาสมัครจากประชาชนทุกภาคส่วนทั่วประเทศกว่า 1,000 คน เพื่อพัฒนาศักยภาพให้มีขีดความรู้ความสามารถ และร่วมมือร่วมใจกันเป็นเครือข่าย ช่วยเฝ้าจับตา แจ้งข้อมูลเบาะแสการทุจริตคอร์รัปชัน เพื่อสร้างการเฝ้าระวัง สังเกตการณ์ทุจริตคอร์รัปชันทั้งในส่วนราชการ ภาคการเมืองและภาคธุรกิจได้อย่างทั่วถึง กระจายอยู่ในทุกภาคส่วน สามารถส่งให้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นที่เชื่อถือได้ และเพื่อสร้างระบบป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ในการลดปัญหาการทุจริต

คอร์รัปชันในทุกภาคส่วน ตามเป้าหมายของโครงการจะมีอาสาสมัครในพื้นที่กรุงเทพมหานคร 500 คน ส่วนที่เหลือกระจายไปในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ ซึ่งในปัจจุบันอยู่ระหว่างการอบรมหมาเฝ้าบ้านรุ่นที่ 2

2.2 ภาคีเครือข่ายต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันของชาติ หรือ กตช. ก่อตั้งขึ้นด้วยความร่วมมือของภาคประชาชนหลายองค์กร ซึ่งเป็นพลังอาสาแผ่นดินในฐานะพลเมืองของรัฐ เพื่อช่วยกันเป็นหูเป็นตาตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับผล ประโยชน์ของชาติทุกภาคส่วนปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เทียบธรรม โปร่งใส ปัจจุบันมีนายชิรพัฒน์ คำอุบอน เป็นประธาน และมีนายมงคลกิตติ์ สุขสินธารานนท์ เป็นเลขาธิการ การเคลื่อนไหวที่สำคัญ คือ การอ้างว่ามีกรไชฟอนไปที่ฮ่องกง โดยเงิน 1.6 หมื่นล้าน ส่วนใหญ่ คือ เงินจากการทุจริตโครงการเสียวาน้ำท่วม พร้อมกับเปิดเผยผู้กระทำผิดสำคัญเป็นอักษรย่อ 4 คน ที่เป็นนักการเมือง และข้าราชการระดับสูง (“มงคลกิตติ์” เผยผู้ใหญ่ 7 คนรู้เรื่องไชฟอน มอบเอกสารลับ กมธ. วุฒิ ฯ พร้อมเผยชื่อ ปัด พรหม. หนุณหัง, 2555) แม้ในช่วงต่อมาจะไม่มีข้อมูลยืนยันว่าเรื่องดังกล่าวมีข้อเท็จจริงหรือไม่ เพียงใด รวมถึงไม่มีกระบวนการสืบสาวหาข้อเท็จจริงจากกรณีดังกล่าวในทางตรงกันข้ามกลับมีการเสนอข่าวเชิงลบของเลขาธิการ กตช. จากกลุ่มผู้นิยมรัฐบาลเป็นจำนวนมากและจากโฆษกรัฐบาลว่าเป็นเรื่องลวงโลก (เพื่อไทยฟ็อกกองปราบเอาผิด “มงคลกิตติ์” กุข่าวไชฟอนเงินลวงโลก, 2555)

2.3 ป.ป.ช. ภาคประชาชน ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2551 โดยนายประเทือง ประชัญพฤทธิ์ ได้รับเลือกเป็นประธานคนแรก และมีกรรมการจากตัวแทนที่เลือกมาจากทุกภูมิภาคของประเทศ มีแนวทางการดำเนินงานคือจะทำงานคู่ขนานกับองค์กรและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น ป.ป.ช. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และผู้ตรวจการแผ่นดิน เป็นต้น ส่วนแนวทางในการหางบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานนั้นจะขอรับการสนับสนุนจาก ภาครัฐและเอกชน ตลอดจนแหล่งทุนจากต่างประเทศ (เปิดตัว ป.ป.ช. ภาคประชาชน, 2555) มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ คือ เป็นกระบอกเสียงให้กับชุมชนในหลายกรณี อาทิ ร่วมกับชาวบ้านสุรินทร์ต่อสู้ทวงคืนผืนป่าสงวนแห่งชาติดงหินลัม 2 หมื่นกว่าไร่จากสวนป่า องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ห้วยแก้ว ขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ที่ทำลายป่าสมบูรณ์ คัดค้านโรงเหล็กบางสะพานสร้างผลกระทบต่อชุมชนร่วมเรียกร้องสิทธิชุมชนจากโครงการสร้างสะพานอำเภอสตึกข้ามแม่น้ำมูลและถนนสี่ช่องจรรยา มูลค่า 281 ล้านบาท และร่วมเรียกร้องความเป็นธรรมกับเครือข่ายสิทธิผู้ป่วยแม่เมาะ จังหวัดลำปาง (คุย “ประเทือง ประชัญพฤทธิ์” ป.ป.ช. ภาคประชาชนกับงานด้านคอร์รัปชัน, 2555) ป.ป.ช. ภาคประชาชนเน้นยุทธศาสตร์การทำงาน คือ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการต่อต้านคอร์รัปชัน เพิ่มต้นทุนการคอร์รัปชัน ปิดกั้นช่องโอกาส เชิดชูคนดีชี้ชัดคนชั่ว และในในปัจจุบันให้ความสำคัญ

กับการเข้าไปมีส่วนร่วมในการสรรหา ป.ป.ช. ประจำจังหวัด (ป.ป.จ.) โดยระบุว่าเป็นพันธกิจของภาคประชาชนที่จะต้องทำ คือ จัดตั้งและหาทางเข้าร่วมกระบวนการให้ได้ใน 2 ส่วน คือ ต้องเข้าไปเป็นกรรมการสรรหา ป.ป.จ. (9 คน) ทุกจังหวัดให้ได้มากที่สุด และต้องส่งคนไปสมัครเข้ารับการสรรหาให้มากที่สุดทุกจังหวัด ไม่เช่นนั้นจะได้ ป.ป.จ. ที่เป็นตรายาง/ เครื่องฟอกกลโกงของนักการเมืองดี ๆ นี้เอง ในกรณีนี้พันธกิจของภาคประชาชนคือ ต้องช่วยกันสกรีน/ จัดหาคนที่เหมาะสมจะเป็น ป.ป.จ. (ทุกจังหวัดทั่วประเทศ) แต่ที่เร่งด่วนยิ่งกว่าคือจะต้องพยายามแทรกเข้าไปในคณะกรรมการสรรหาให้ได้มากที่สุด

2.4 องค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย (Transparency thailand) เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2543 ด้วยการริเริ่มจากแนวคิดของนายอานันท์ ปันยารชุน อดีตนายกรัฐมนตรี โดยมุ่งมั่นทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมพลังประชาสังคมที่ต้องการสร้างความโปร่งใส ให้สังคมไทย มีภารกิจเพื่อเสริมสร้างความโปร่งใส และความน่าเชื่อถือในสังคมไทย โดยการผนึกกำลังของปัจเจกบุคคล และองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน สื่อมวลชน ตลอดจนองค์กรภาคประชาสังคมอื่น ๆ เพื่อให้การต่อต้านคอร์รัปชันประสบผลสำเร็จ มีกลยุทธ์หลัก คือ การสร้างความตระหนักรู้และสร้างการมีส่วนร่วมจากสาธารณะในการต่อต้าน คอร์รัปชันและส่งเสริมความโปร่งใส ดำเนินงานที่ผ่านมาสำคัญ ๆ เช่น การอบรมผู้นำเยาวชน รายการวิทยุ เป็นต้น แต่ที่สังคมส่วนใหญ่รู้จักดี คือ การนำเสนอผลการจัดอันดับความโปร่งใสตามรายงานการศึกษาขององค์กรความโปร่งใสระหว่างประเทศ (TI) และ โครงการโรงเรียนสีขาว ด้วยการจัดหลักสูตร “โตไปไม่โกง” ร่วมกับกรุงเทพมหานคร ซึ่งสาระสำคัญของหลักสูตร คือ ความซื่อสัตย์สุจริต (ซื่อกินไม่หมด คดกินไม่นาน-คดในข้อ งอในกระดูก) การมีจิตสาธารณะ (เอาใจเขามาใส่ใจเรา-เอาหูไปนา เอาตาไปไร่) รักความเป็นธรรม (ว่าไปตามเนื้อผ้า-เลือกที่รัก มักที่ชัง) ความรับผิดชอบ (ก่อนแล้วต้องสาน-โยนกลอง) และชีวิตพอเพียง (นกน้อยทำรังแต่พอตัว-เห็นช้างขี้ ขี้ตามช้าง) นอกจากนั้นในโครงการยังมีการอบรมครูผู้สอนและการจัดทำสื่อการสอนอื่น ๆ

นอกจากองค์กรภาคประชาชนดังกล่าวข้างต้น ยังมีการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนที่ปรากฏในสังคมออนไลน์ (Social network) ในชื่อต่าง ๆ เช่น รวมพลคน Unlike คอร์รัปชัน และ Goo โกง ร่วมสืบค้นกลโกงพลังงานไทย เป็นต้น

3. ข้าราชการ

สำนักงานคณะกรรมการพลเรือน หรือ ก.พ. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนข้าราชการว่า ในปีงบประมาณ 2550 กำลังคนภาครัฐในฝ่ายพลเรือนมีจำนวน 1.94 ล้านคน โดยเป็นข้าราชการประจำมากที่สุดถึง 1,275,350 คน (ร้อยละ 65.77) รองลงมาเป็นลูกจ้างประจำ 248,547 คน (ร้อยละ 12.82) ลูกจ้างชั่วคราว 196,299 คน (ร้อยละ 10.12) พนักงานจ้าง 126,824 คน (ร้อยละ 6.54)

และจำนวนน้อยที่สุดที่เป็นพนักงานราชการ 92,138 คน (ร้อยละ4.75) ตามลำดับ ข้าราชการในฝ่ายพลเรือนซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 1,275,350 คนนั้น สังกัดราชการบริหารส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคร้อยละ 87.30 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 12.70 สังกัดราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

กำลังคนภาครัฐในฝ่ายพลเรือนเกือบครึ่งหนึ่ง ปฏิบัติภารกิจในด้านการศึกษามากถึง ร้อยละ 43.36 (552,961 คน) โดยร้อยละ40.66 หรือ 518,615 คน สังกัดอยู่กับกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นส่วนราชการที่มีข้าราชการปฏิบัติงานในสังกัดมากที่สุด รองลงมาในสัดส่วนที่แตกต่างกันมากปฏิบัติงานในภารกิจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ คือ ร้อยละ 16.59 (211,614 คน) และรองลงมาอีกปฏิบัติภารกิจด้านการสาธารณสุข คือ ร้อยละ 13.26 (169,164 คน) ส่วนภารกิจด้านวิทยาศาสตร์มีข้าราชการปฏิบัติงานน้อยที่สุด คือ เพียงร้อยละ 0.06 (735 คน) เท่านั้น (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2550)

จากข้อมูลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในแต่ละปีมีเรื่องฟ้องร้องข้าราชการในหน่วยงานต่าง ๆ เกี่ยวกับการทุจริตเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกระทรวงมหาดไทยที่ดูแลทั้งข้าราชการส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ที่มีเรื่องร้องเรียนการทุจริตมากที่สุดต่อเนื่องมาในระยะเวลา 5 ปี นอกจากนั้นยังมีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการทุจริตของเจ้าหน้าที่ภาครัฐโดยเฉพาะ ได้แก่ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ หรือ ปปท. กระทรวงยุติธรรม ที่มีข้อมูลระบุว่า ณ เดือนตุลาคม พ.ศ. 2555 ในงานปราบปรามการทุจริต มีเรื่องเข้ามาให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นจำนวน 1,613 เรื่อง ซึ่งสถิติดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องของข้าราชการกับการทุจริต และส่งผลถึงการปฏิบัติหน้าที่ของ ป.ป.ช. โดยตรง

ความเกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชันของข้าราชการ โดยรวมมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ การวิ่งเต้นเพื่อให้ตนเองได้ตำแหน่งหน้าที่ทางราชการการที่สูงขึ้น และการใช้ตำแหน่งหน้าที่ทางราชการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติเพื่อให้เกิดคุณหรือโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง รวมถึงการเรียกรับเงินหรือค่าตอบแทนโดยมิชอบในการปฏิบัติราชการ ที่เรียกว่าการฉ้อราษฎร์บังหลวง ในรอบหลายปีที่ผ่านมาก็มีตัวอย่างหลายเรื่อง แต่ที่เป็นข่าวและสังคมสนใจเป็นพิเศษ คือ กรณีของอดีตปลัดกระทรวงคมนาคม ถูกโจรปล้นบ้านและเอาทรัพย์สินไปจำนวนมาก วงเงินที่คนร้ายขนลำเลียงขึ้นรถปิกอัพมากถึง 200 ล้านบาท และยังมีรายงานข่าวว่าหนึ่งในคนร้ายให้การว่ายังมีเงินสดกองพะเนินอยู่ในบ้านนายสุพจน์อีกนับ 1,000 ล้านบาท คำถามที่น่าสงสัย คือ คนร้ายรู้ได้อย่างไรว่ามีเงินสดอยู่ในบ้านนายสุพจน์ ไม่สำคัญเท่าประการสำคัญเงินจำนวนมหาศาลดังกล่าวมีที่มาอย่างไร (เปิดชุมทรัพย์แสนล้านกรมทางหลวง-ชนบท ก่อนสุพจน์ ทรัพย์ล้อม ถูกปล้นปริศนา 200 ล้าน, 2555) แม้จะยังไม่มีข้อสรุปอย่างสมบูรณ์ แต่จากประวัติการทำงาน พบว่า

อดีตปลัดกระทรวงคมนาคม ทำงานในหน่วยงานสังกัดกระทรวงคมนาคมที่มีงบประมาณหลายหมื่นล้านมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 และการดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดในกระทรวงก็ยังมี ความเชื่อมโยงกับนักการเมืองอีกด้วย

ในทางตรงกันข้าม ข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างตรงไปตรงมา รักษาผลประโยชน์ของราชการโดยยึดหลักความถูกต้องก็มีอยู่ เช่นตัวอย่างของนายวิสุทธิ์ ประกอบความดี กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นนิติกรที่เคยมีประสบการณ์สอบหมอ ในโรงพยาบาลของรัฐทำอนาจารพยาบาล สอบนายเล่นชู้กับลูกน้อง และให้ข้อมูลประกอบการพิจารณาของผู้ว่าราชการจังหวัดในกรณีอัยการชงสำนวนขัดแย้งพยานหลักฐาน รวมถึงการทำคดีตรงไปตรงมาจนเสียเพื่อน โดยเขายึดอุดมคติในการทำงานของศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ ที่ว่า “ไม่ว่าอยู่ที่ไหน ทำงานอะไรก็ตาม ให้ยึดถือความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ตั้ง ขอให้มีความบริสุทธิ์สมบูรณ์โดยสิ้นเชิง ทั้งกายและใจ สำคัญที่ใจ อันนี้ต้องถือสูงสุด” (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2555 ง, หน้า 18-20)

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันรัฐบาลมีโครงการขนาดใหญ่เป็นจำนวนมากและต้องกู้เงินมาบริหารหลายแสนล้าน ตัวอย่างเช่น โครงการเพื่อวางระบบบริหารจัดการน้ำ ที่มีการกู้เงินมาดำเนินการ 3.5 แสนล้าน ที่คาดว่าจะครบวงการทำงานทุกอย่างจะเสร็จเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2556 เพื่อให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงิน แต่ความชัดเจนในเชิงวิชาการกับการดำเนินโครงการวิธีการใช้เงิน 3.4 แสนล้านบาท และการบริหารโครงการบริหารจัดการน้ำของประเทศให้มีความโปร่งใส ยังเป็นที่คานักวิชาการทั่วไป โดยเฉพาะกับบุคคลผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรม (เสียงวิพากษ์ VS ข้อสังเกต นักวิชาชีพวิศวกรรม ต่ออภิมหาโปรเจกต์น้ำ, 2556) แต่เรื่องเหล่านี้ รวมถึงโครงการอื่น ๆ เช่น จำนำข้าว หรือ โครงการรถยนต์คันแรก จะไม่ค่อยมีปฏิริยาโต้แย้งใด ๆ จากข้าราชการทั่วไปหรือข้าราชการนักวิชาการ จนเหมือนกับนั่งเฉยต่อปัญหาหรือสนับสนุนช่องทางคอร์รัปชันเสียเอง

ตารางที่ 6 การจัดสรรงบประมาณเพื่อการบริหารจัดการน้ำ

แจกแจงงบประมาณแต่ละโมดูลงบบริหารและจัดการน้ำและผ่านการคัดเลือก								
Module	งาน	เงิน (ล้านบาท)	เกาหลี	ญี่ปุ่น	จีน	ทีม	ชัมมิต ๑	ล็อกซ์ เลย์ ๑
A1	อ่างเก็บน้ำ	50,000	✓	✓	✓			
A2	พื้นที่ปิดล้อม-ฝังเมือง	50,000	✓	✓	✓			
A3	แก้มลิง	60,000	✓		✓	✓		
A4	ปรับปรุงลำน้ำ	7,000	✓	✓	✓			
A5	Floodway	120,000	✓	✓	✓			
A6	คลังข้อมูล	3,000	✓		✓			✓
B1	อ่างเก็บน้ำ	12,000	✓	✓	✓			
B2	พื้นที่ปิดล้อม-ฝังเมือง	10,000	✓		✓		✓	
B3	ปรับปรุงลำน้ำ	10,000	✓	✓	✓			
B4	คลังข้อมูล	2,000	✓		✓	✓		
	รวม	324,000						

4. เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช.

จากข้อมูลการสำรวจความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. พบว่า เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. จำนวน 187 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาให้ความเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้านต่าง ๆ ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันของคณะกรรมการ ป.ป.ช.ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติหรือการยอมรับได้กับการคอร์รัปชันของประชาชน ความร่วมมือต่อต้านคอร์รัปชันของภาคีเครือข่าย และความตื่นตัวเข้ามามีส่วนร่วมต่อต้านคอร์รัปชันของประชาชน

เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก โดยเฉพาะงานด้านการปราบปราม แต่งานด้านการป้องกันอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะการปลูกฝังค่านิยมสุจริต โดมาไม่โกง การให้ข้อมูลข่าวสารการทุจริต และการส่งเสริมประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการต่อต้านคอร์รัปชัน

โดยสรุปผลจากการสำรวจ อธิบายได้ว่าเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. มีความเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงของความคิดความเชื่อของประชาชนต่อการคอร์รัปชัน มีผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวในการดำเนินงานของ ป.ป.ช. เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมาคือการมีส่วนร่วม

ของภาคีเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชัน ที่เป็นพันธมิตรของ ป.ป.ช. แต่ก็พบว่า การดำเนินงานของ ป.ป.ช. โดยมากเน้นไปที่งานด้านการปราบปรามส่วนงานด้านการป้องกันยังดำเนินการค่อนข้างน้อย

5. ผู้ประกอบการหรือภาคธุรกิจเอกชน

เอกชนหรือภาคธุรกิจ ถือว่าเป็นส่วนสำคัญของทุจริตคอร์รัปชันเนื่องจากเป็นผู้สนองตอบต่อข้อเสนอเพื่อการคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่รัฐหรือนโยบายของรัฐทั้งโดยความเต็มใจและไม่เต็มใจ ซึ่งจากการศึกษาของมหาวิทยาลัยหอการค้า ที่พบว่า ในปี พ.ศ. 2555 ผู้ประกอบการ 85.9% จะต้องจ่ายเงินเพิ่มพิเศษแก่ข้าราชการหรือนักการเมืองที่ทุจริตเพื่อให้ได้สัญญาเมื่อทำธุรกิจกับภาครัฐ ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากการสำรวจในปี พ.ศ. 2554 ที่พบว่า มีผู้ประกอบการ 80% ที่ต้องจ่าย และยังพบอีกว่า อัตราเงินที่ต้องจ่ายพิเศษมีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยผู้ตอบแบบสอบถามสูงถึง 39.7% ตอบว่าต้องจ่ายเงินพิเศษมากกว่า 25% ของวงเงิน และสัดส่วน 25.5% ของผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่าจ่าย 16-25% ของวงเงิน อย่างไรก็ตาม ประเมินการมูลค่าทุจริตคอร์รัปชันปัจจุบันมีค่าเฉลี่ย อยู่ที่ 30-35% ของงบประมาณ สูงขึ้นจากเมื่อ 10 ปีก่อนที่ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 10% และเกิดขึ้นในทุกระดับทุกภูมิภาค ทั้งนี้หากเป็นอัตรา 35% จะส่งผลให้ในปี พ.ศ. 2555 การทุจริตคอร์รัปชันจะมีมูลค่า 2.94 แสนล้านบาท คิดเป็น 12.36% ของงบประมาณรายจ่าย หรือ 2.54% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ส่วนปี พ.ศ. 2556 ประเมินการว่าการทุจริตคอร์รัปชันจะมีมูลค่า 3.29 แสนล้านบาท คิดเป็น 13.75% ของวงเงินงบประมาณ หรือ 2.63% ของจีดีพี (หอการค้าไทย, 2555)

มีตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับการที่ภาคธุรกิจเอกชนเข้าไปรับโครงการจากส่วนราชการ คือ กรณีการจัดซื้อจัดจ้างในสำนักงานปลัด กระทรวงคมนาคมยุคนายสุพจน์ ทรัพย์ล้อม เป็นปลัดกระทรวง พบว่า มีวงเงินจำนวน 344 ล้านบาท โดยงบประมาณ 70.4% เป็น 2 บริษัทใหญ่ได้รับไป โดยในปี พ.ศ. 2553 กระทรวงคมนาคมมีสัญญาจัดซื้อจัดจ้างกับเอกชน 15 สัญญา วงเงินกว่า 133 ล้านบาท ปี พ.ศ. 2554 มี 20 สัญญา วงเงินกว่า 210 ล้านบาท รวม 2 ปี กว่า 343 ล้านบาท โดยมีบริษัทสำคัญ ๆ ที่ได้สัญญา คือ บริษัท ฟาติมา อาร์.บี.ดี.เอส อินเทอร์เน็ต เนชั่นแนล จำกัด ได้รับว่าจ้างให้บริการรักษาระบบเครือข่ายสารสนเทศคมนาคม (MOTNET) 2 สัญญา เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552 จำนวนกว่า 16 ล้านบาท และวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552 จำนวนกว่า 80 ล้านบาท และให้บริการระบบเครือข่ายสารสนเทศคมนาคม (MOTNET) วงเงินกว่า 98 ล้านบาท บริษัท ซีดีซีซิสเต็มส์ จำกัด จ้างบริการบำรุงรักษาและซ่อมแซมแก้ไขระบบเว็บท่าคมนาคมและศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลของกระทรวงคมนาคม วงเงินกว่า 1.5 ล้านบาท จ้างบำรุงรักษาและซ่อมแซมแก้ไขระบบคอมพิวเตอร์ส่วนกลางและอุปกรณ์

วงเงินกว่า 3 ล้านบาท จ้างบริการบำรุงรักษาและซ่อมแซมแก้ไขระบบคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ระบบคลังข้อมูลและระบบเครือข่ายสารสนเทศ (MOC) วงเงินกว่า 7 ล้านบาท จ้างเป็นที่ปรึกษาโครงการศึกษา วิเคราะห์ และออกแบบสถาปัตยกรรมระบบบริหารราชการ วงเงินกว่า 5 ล้านบาท และซื้อครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์พร้อมการติดตั้ง 7 รายการ วงเงินกว่า 4 ล้านบาท และในปีต่อมาจำนวน 10 ครั้ง ได้แก่ จ้างบำรุงรักษาและซ่อมแซมแก้ไขระบบคอมพิวเตอร์ส่วนกลางและอุปกรณ์วงเงินกว่า 3 ล้านบาท จ้างบำรุงรักษาและซ่อมแซมแก้ไขระบบคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ระบบคลังข้อมูล และระบบเครือข่ายสารสนเทศของศูนย์ปฏิบัติการสารสนเทศระดับกระทรวง (MOC) ของกระทรวงคมนาคม วงเงินกว่า 6 ล้านบาท จ้างที่ปรึกษาโครงการศึกษา วิเคราะห์และออกแบบสถาปัตยกรรม ระบบบริหารราชการและสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคมและ สำนักงานรัฐมนตรีเพื่อให้รองรับการเป็นองค์กรอัจฉริยะอย่างแท้จริงระยะที่ 2 วงเงินกว่า 13 ล้านบาท เป็นต้น

สรุปว่า บริษัท ฟาติมา อาร์.บี.ดี.เอส อินเตอร์เนชันแนล จำกัด ได้รับเม็ดเงินจากการจัดซื้อจัดจ้างในสำนักปลัดกระทรวงคมนาคมมากที่สุด 195 ล้านบาท หรือคิดเป็น 56.6% และบริษัท ซีดีจีซิสเต็มส์ จำกัด ได้รับ 47.8 ล้านบาท คิดเป็น 13.8% (เจาะจัดซื้อ สนง. ปลัดคมนาคมยุค “สุพจน์ ทรัพย์ล้อม” ขาใหญ่กวาดเรียบ 70.4%, 2555)

จากข้อมูลข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ภาคเอกชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานราชการจำนวนมาก หากมีการทุจริตเกิดขึ้นก็จะสร้างความเสียหายให้กับประเทศชาติมากเช่นเดียวกัน แม้ว่าจะมีภาคธุรกิจเอกชนบางส่วนยอมรับในกระบวนการทุจริตเพื่อให้ได้มาซึ่งโครงการ แต่ก็มีภาคเอกชนจำนวนไม่น้อย ที่ไม่เห็นด้วยกับกระบวนการดังกล่าวและรวมตัวกันเพื่อผลักดันให้มีความโปร่งใส ตรงไปตรงมาในการเข้าไปทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้างกับหน่วยงานของรัฐ ตัวอย่างเช่น

ภาคีเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชัน ตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2553 เพื่อต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทย โดยมีหอการค้าและสภาหอการค้าไทยเป็นแกนหลักและได้รับการสนับสนุนทั้งจากภาคเอกชนและภาครัฐ มีนายคุสิต นนทะนาคร ประธานกรรมการหอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยในขณะนั้น เป็นผู้ริเริ่มแนวคิดและได้ดำรงตำแหน่งเป็นประธานภาคีเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชันคนแรก เมื่อนายคุสิตเสียชีวิตลง นายประมนต์ สุธีวงศ์ ประธานกิตติมศักดิ์หอการค้าและสภาหอการค้าไทยได้เข้ามารับตำแหน่งประธานแทน (ประมนต์ สุธีวงศ์ ประธานเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชัน ความท้าทายกรณีสรยุทธถึงคอร์รัปชันประเทศไทย, 2555) ในปี พ.ศ. 2554 หอการค้าและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สมาคมธนาคารไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาธุรกิจตลาดทุนไทย สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย

สมาคมบริษัทจดทะเบียนไทย ร่วมกับภาคส่วนอื่น ๆ รวม 21 องค์กร ได้ริเริ่มโครงการแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านการทุจริต (Private sector collective action coalition against corruption) เนื่องจากตระหนักดีว่า การต่อต้านคอร์รัปชันไม่สามารถเกิดขึ้นได้โดยหน่วยงานใดเพียงลำพัง จึงผลักดันให้ภาคเอกชนรวมพลังกันในการต่อต้านการทุจริต กระตุ้นจิตสำนึกของคนไทยและระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนเพื่อต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน (รวมพลังเครือข่ายจัดสัมมนาต่อต้านคอร์รัปชัน จุดเปลี่ยนประเทศไทย, 2555) แนวร่วมมีความเห็นว่าการแก้ปัญหาอื้อราษฏร์บังหลวง หรือการคอร์รัปชันที่ผ่านมา มักมุ่งที่การแก้ไขกฎระเบียบ หลักเกณฑ์ของภาครัฐหรือส่วนราชการเป็นหลัก ขณะที่ภาคธุรกิจเอกชนซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งของปัญหานี้กลับไม่ค่อยมีส่วนร่วม ในการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง ทำให้การแก้ปัญหาคอร์รัปชันที่ผ่านมาเปรียบเสมือนการปรบมือข้างเดียวที่ไม่ดังหรือไม่เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม แต่ช่วง 1 ปีที่ผ่านมา ภาคธุรกิจเอกชนเริ่มเคลื่อนไหวจุดประกายการต่อต้านคอร์รัปชัน โดยมีการรวมตัวเป็นภาคีเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชัน และภาคธุรกิจนำโดยหอการค้าไทยและสภาหอการค้าไทยได้ดำเนินการผลักดันกระบวนการต่อต้านคอร์รัปชันผ่านกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการประกาศเจตนารมณ์ การศึกษวิจัย การณรงค์ผ่านสื่อ การจัดสัมมนาเรื่อง “การต่อต้านคอร์รัปชัน จุดเปลี่ยนประเทศไทย” เพื่อระดมพลังสร้างความตระหนักรับรู้ถึงผลร้ายของปัญหาคอร์รัปชันที่ส่งผล กระทบต่อคนไทยและประเทศไทยในทุกภาคส่วน (เสวนาคณไทย ปฏิบัติการเวิร์คช็อปด้านคอร์รัปชันที่เป็นรูปธรรม, 2555) ในเวลาต่อมา แนวร่วมได้รับการสนับสนุนและมีเครือข่ายเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น ตัวอย่างของสมาคมประกันชีวิตไทย ทั้ง 25 บริษัท ได้ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงเพื่อรวมพลังต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ด้วยความเชื่อมั่นว่าปัญหาคอร์รัปชันต้องอาศัยความร่วมมือของภาครัฐ ภาคประชาสังคม สื่อมวลชนและองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อสร้างมาตรฐานการประกอบธุรกิจที่ใสสะอาด (วงการประกันร่วมต้านคอร์รัปชัน, 2555)

โครงการแนวร่วมปฏิบัติการของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านการทุจริต ได้พัฒนา มาเป็นภาคีเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชัน และปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อเป็นองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) เพื่อหลีกเลี่ยงความสับสนกับอีกภาคีหนึ่งและเป็นการยกระดับการทำงานให้เป็นพันธกิจที่สำคัญของประเทศที่สำคัญมากขึ้น เป็นองค์กรของคนทุกคนที่ต้องการเห็นสังคม ประเทศชาติและลูกหลานมีอนาคตที่ดี มีจริยธรรม โดยในปี พ.ศ. 2556 ได้ประกาศแผนปฏิบัติการ เกาะติดโครงการคอร์รัปชัน ติดตามเงินงบประมาณจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ เช่น โครงการรับจำนำข้าวและพืชผลทางการเกษตร โครงการเงินกู้ 2.2 แสนล้านบาท โครงการเงินกู้ 3.5 แสนล้านบาท เพื่อป้องกันน้ำท่วม นำร่องโครงการข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้าง

ความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการจากภาคเอกชน เพื่อสนับสนุนการทำงานของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ซึ่งแผนปฏิบัติการนี้ ได้ยึดหลักการปลูกฝัง ป้องกัน และเปิดโปง ด้วย 4 พันธกิจ ได้แก่ (1) สร้างความน่าเชื่อถือขององค์กร เป็นศูนย์กลางให้ความรู้ รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนและรวบรวมข้อมูลเพื่อนำเสนอต่อภาครัฐ รวมถึงการกระตุ้น สร้างจิตสำนึก ให้เกิดการต่อต้านคอร์รัปชันที่มีศักยภาพสูงสุด (2) สร้างเครือข่ายการทำงาน ทั้งในระดับประเทศและในระดับสากล เช่น การร่วมมือกับ ป.ป.ช. ออกกฎระเบียบจัดซื้อจัดจ้าง ของรัฐให้รัดกุม โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ และการร่วมทำงานกับองค์กรอิสระต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมด้านคอร์รัปชันให้กระจายสู่ชนบท การขยายเครือข่ายปลูกฝังจิตสำนึกเยาวชน และคนรุ่นใหม่ในการสนับสนุน โครงการ โตไปไม่โกง (3) สนับสนุน ชี้นำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในเชิงนโยบายทั้งในภาครัฐบาลและภาคเอกชน เพื่อให้การต่อต้านคอร์รัปชันเกิดขึ้น อย่างเป็นรูปธรรมและบังเกิดผล เช่น การผลักดันให้มีการแก้ไขกฎหมายคอร์รัปชัน เช่น การยกเลิก อายุความของคดีคอร์รัปชัน และให้มีกฎหมายลงโทษบริษัทเอกชนที่ทำการคอร์รัปชัน เพื่อสร้างความโปร่งใส น่าเชื่อถือและพร้อมสำหรับการลงทุนจากต่างชาติ และพันธกิจสุดท้าย คือ การสร้าง แรงจูงใจ ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดขึ้นแบบของสังคมทั้งในระดับองค์กรและระดับบุคคล นอกจากนี้ จะร่วมมือกับภาคสื่อมวลชนในการเปลี่ยนทัศนคติ โดยการเผยแพร่สื่อสร้างสรรค์ เรื่องจริยธรรมและการปลูกฝังให้ประชาชนร่วมมือกัน ไม่ยอมรับการคอร์รัปชัน และยังคงร่วมกัน ส่งเสริมบทบาทหน้าที่ของสื่อในการต่อต้านคอร์รัปชันอีกด้วย (องค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) ดั่งมูลนิธิ-ทางแผนยุทธศาสตร์ 2556, 2556)

6. นักวิชาการ

หากพิจารณาถึงบทบาทหน้าที่ของนักวิชาการ ส่วนมากถูกคาดหวังว่าจะเป็นผู้ให้แนวคิด และเสนอทางออกที่เหมาะสมต่อสถานการณ์ต่าง ๆ แก่สังคม รวมถึงทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี ของประชาชนทั่วไป แต่ก็มีหลายครั้งที่นักวิชาการเสนอความเห็นในเรื่องเดียวกันไปในทิศทาง ตรงกันข้าม เช่น ความเห็นต่อนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลทั้งที่เห็นด้วยว่าเป็นนโยบายที่ดีจะทำให้ เกิดการปฏิรูปทางสังคม และเห็นว่าเป็นนโยบายที่ไม่เหมาะสม จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคม โดยรวม

นโยบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำของรัฐบาลปัจจุบัน ภายใต้การดูแลของสำนักงาน นโยบายและบริหารจัดการน้ำและอุทกภัยแห่งชาติ หรือ สบอช. ซึ่งเป็นส่วนราชการภายใน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีโครงการที่ต้องใช้งบประมาณมากถึง 3.4 แสนล้านบาท โดยเป็นโครงการก่อสร้างฝัสดเวย์มากถึง 1.2 แสนล้านบาท ก็มีนักวิชาการออกมาให้เห็น ตรงกันว่า อาจมีช่องโหว่ให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันและตั้งข้อสังเกตว่า การดำเนินการของรัฐบาล

และฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความไม่ชัดเจน อาจนำไปสู่การเสียค่าโง่ให้เอกชนในท้ายที่สุด โดยสุวัฒน์ จิตตลดากร จากคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ชี้ว่า การศึกษา ออกแบบ ก่อสร้าง ให้อยู่ในสัญญาเดียวกัน ไม่เคยเห็นที่ใดทำกันในโลก ซึ่งทั้ง 10 โครงการ ขอดึงข้อสังเกตว่า รัฐบาล จงใจจะหาผู้รับเหมาเพียงอย่างเดียวหรือไม่ อีกทั้งการที่รัฐบาลให้แต่ละเจ้านำเสนอโครงการต่าง ๆ จึงอยากถามว่า บริษัทต่าง ๆ ศึกษารายละเอียดในลักษณะงานหรือแนวทาง และผลกระทบ สิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นหรือยัง เกรงว่ารัฐบาลจะเสียค่าโง่ให้แก่เอกชน เพราะข้ามขั้นตอน หลายอย่างตามหลักวิชาการ คือ ไปสรุปก่อนศึกษา ซึ่งไม่มีใครในโลกทำกันอย่างนั้น สอดคล้องกับ นายประเสริฐ โพธิ์วีเชียร กรรมการบริหารสมาคมนักอุตสาหกรรมวิทยาไทย แสดงความเป็นห่วงในเรื่อง ของกรอบระยะเวลา ที่หากทำโครงการไปแล้ว แต่ไม่สามารถมอบพื้นที่ได้ รัฐบาลถูกฟ้องแน่นอน อีกทั้งโครงการดังกล่าว ยังผิดขั้นตอนที่ไม่มีการศึกษาผลกระทบ หรือถามความเห็นของประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเลย (เสียงวิพากษ์ VS ข้อสังเกต นักวิชาชีพวิศวกร ต่ออภิมหาโปรเจกต์น้ำ, 2556) ขณะที่สังสิต พิริยะรังสรรค์ บอกว่ามีสิ่งผิดปกติที่ควรสังเกต คือ โครงการนี้ขัดหลักนิติธรรม ในรัฐธรรมนูญ 2550 มาตรา 66 กับมาตรา 67 (วรรคสอง) หากเราถือรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมาย สูงสุด โครงการนี้มีปัญหาแน่ เพราะดำเนินการ โดยที่ยังไม่มีการศึกษาและประเมินผลกระทบ สิ่งแวดล้อมสุขภาพของประชาชน อีกทั้งประชาชนยังไม่ได้มีส่วนร่วม ไม่มีการทำประชาพิจารณ์ หรือถามความเห็นจากองค์กรอิสระด้านสิ่งแวดล้อม ส่วนบริษัทที่เข้าร่วมโครงการ เหตุใดไม่มี บริษัทจากประเทศสหรัฐ ฯ หรือจากประเทศในยุโรป ทั้ง ๆ ที่ประเทศเหล่านี้มีกฎหมายต่อต้าน การคอร์รัปชัน ห้ามบริษัทจ่ายเงินได้โตะให้แก่รัฐบาลหรือบริษัททั้งในและต่างประเทศ หรืออาจเป็นเพราะว่า มีการปิดตลาดไม่ให้มีการแข่งขันที่แท้จริงเกิดขึ้น หากรัฐบาลทำพร้อมกัน ทั้งประเทศ จะเป็นความเสี่ยงของประเทศไทย แต่หากแบ่งงานเป็นเฟส นอกจากทำให้ภาระรัฐบาล ลดลงแล้ว ยังมีความเป็นไปได้ที่โครงการบริหารจัดการน้ำจะทำสำเร็จมากกว่า เนื่องจากจะมีการประเมินงานเป็นช่วง ๆ และเห็นว่าการทำงานโครงการบริหารจัดการน้ำพร้อมกันทั้งประเทศ บริษัทใหญ่จะไม่ทำเอง ต้องมีการจ้างบริษัทภายนอกรับงาน (Outsource) กระทั่งเกิดปัญหา การกินหัวคิว เหมือนโครงการโฮปเวลล์ บ่อบำบัดน้ำเสียคลองด่าน หรือโครงการก่อสร้างโรงพัก ทั้งประเทศพร้อมกัน ซึ่งจะเห็นว่า ไม่มีโครงการไหนเสร็จแม้แต่โครงการเดียว ดังนั้น จึงเชื่อว่า โครงการบริหารจัดการน้ำก็เช่นกัน มีโอกาสเกิดคอร์รัปชัน กินหัวคิวมากถึง 30-40 เปอร์เซ็นต์ (สังสิต หัวหน้าโครงการน้ำ 3.5 แสนล้าน เสี่ยงคอร์รัปชันกินหัวคิวสูง 30-40%, 2556)

นอกจากนั้นแล้ว มีหลายครั้งที่นักวิชาการนอกจากจะไม่ได้เสนอทางออกต่อปัญหา หรือนโยบายของรัฐบาลทั้งที่ตนเองเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวแล้ว ยังมีข่าวที่สะท้อนว่า การแสดงความคิดเห็นหรือนำเสนองานทางวิชาการ ไม่ได้เป็นไปอย่างอิสระตามหลักวิชาการ

แต่เกิดขึ้นภายใต้การมีส่วนร่วมได้เสียกับรัฐบาลดังกรณีของสวนดุสิตโพล จนต้องออกมาให้ข้อมูลว่าไม่เป็นจริงตามที่ตกเป็นข่าว (สุชุม เฉลยทรัพย์ สวนดุสิตโพลถูกผลักดันให้เลิกจ้าง, 2556) รวมถึงการสมยอมจ่ายค่าหัวคิวเพื่อให้ได้งานวิจัยหรือการฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นค่านิยมในปัจจุบันและรับทราบทั่วไปว่าจะต้องมีหากต้องการได้งาน เช่นเดียวกันกับการที่ภาคเอกชนต้องจ่ายในการจัดซื้อจัดจ้างกับหน่วยงานของราชการ

7. สื่อมวลชน

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของประชาชนและความคิดความเชื่ออันหากได้รับการปลูกฝัง ตอกย้ำอย่างต่อเนื่องก็จะพัฒนาไปเป็นค่านิยมและวัฒนธรรมที่มองเห็นได้จากพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน

ในสังคมไทยปัจจุบัน สื่อมวลชนได้นำเสนอข้อมูลผ่านช่องทางการสื่อสารที่มีความหลากหลายมากขึ้นกว่าในอดีต คือ ทางสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ที่ขยายช่องเป็นโทรทัศน์ทั่วไปหรือฟรีทีวี โทรทัศน์ผ่านดาวเทียม และโทรทัศน์ระบบสายเคเบิล รวมถึงเว็บไซต์และสื่อในสังคมออนไลน์หรือ Social media อื่น ๆ เช่น Facebook และ Twitter เป็นต้น ซึ่งสื่อเหล่านั้นมีการสื่อสารด้วยรายการบันเทิงและรายการที่มีเนื้อหาสาระ ทั้งที่ส่งเสริมค่านิยมฟุ้งเฟ้อและที่ส่งเสริมค่านิยมแบบพอเพียง

หากพิจารณาเฉพาะสื่อมวลชนหลัก ที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับการคอร์รัปชันจะพบว่า มีอยู่เป็นจำนวนน้อยโดยที่เห็นได้ชัดเจน คือ รายการคอลัมน์หมายเลข 7 ทางโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 ดำเนินรายการโดยสมโภชน์ โตรักษา รายการนำเสนอเนื้อหาเพื่อกระตุ้นให้คนไทยตระหนักถึงปัญหาการคอร์รัปชัน ด้วยการสืบค้น เก็บข้อมูลในสถานที่จริง สัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง ซึ่งที่ผ่านมาได้นำเสนอโครงการที่เกิดข้อสงสัยว่า มีการทุจริตคอร์รัปชันในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ทั้งการทุจริตขององค์กรส่วนท้องถิ่นและการทุจริตจากการดำเนินการในนโยบายของรัฐบาล ทั้งนี้รายการหมายเลข 7 เป็นภาคีหนึ่งขององค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน มีส่วนร่วมกับโครงการหมาเฝ้าบ้านและเป็นเครือข่ายกับคณะกรรมการ ป.ป.ช.

สำนักข่าวอิสรา เริ่มจากการเป็นศูนย์ข่าวอิสรา อันเป็น โต๊ะข่าวส่วนหน้าของสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ซึ่งตั้งกองบรรณาธิการที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2548 เพื่อรายงานข่าวเชิงสันติภาพในห้วงที่สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้กำลังรุนแรงถึงขีดสุด มีการปรับโครงสร้างโดยขยายไปอยู่ใต้ร่มสถาบันอิสรา มูลนิธิพัฒนาสื่อมวลชนแห่งประเทศไทยและสถาบันอิสราก็เปิดโต๊ะข่าวขึ้นอีกหลายโต๊ะ อาทิ โต๊ะข่าวเพื่อชุมชน โต๊ะข่าวประชาธิปไตย และศูนย์ข้อมูลข่าวสารปฏิรูปประเทศไทย เป็นต้น ทั้งหมดสังกัดสถาบันอิสรา ปัจจุบันสำนักข่าวอิสรา หรือ Isra News Agency

มีโต๊ะข่าวต่าง ๆ ประกอบด้วย (1) โต๊ะข่าวเพื่อชุมชน เปลี่ยนชื่อเป็นศูนย์ข่าวเพื่อชุมชน (2) ศูนย์ข้อมูลข่าวสารปฏิรูปประเทศไทย (3) โต๊ะข่าวภาคใต้ หรือศูนย์ข่าวอิสราเดิม เปลี่ยนชื่อเป็นศูนย์ข่าวภาคใต้

เนื้อหาที่นำเสนอมีความหลากหลายตามจำนวน โต๊ะข่าวที่มีอยู่ แต่ก็มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะและการทุจริตคอร์รัปชันอย่างชัดเจน เพราะนำเสนอในเชิงของการสืบค้น เจาะลึกและวิเคราะห์ที่ไม่สามารถเห็นได้ในสื่ออื่น ๆ ตัวอย่างเช่น การนำเสนอเชิงวิเคราะห์เรื่องการบริหารจัดการน้ำ และนโยบายจำนำข้าวของรัฐบาล เป็นต้น โดยมีสื่อลักษณะใกล้เคียงกัน คือ สำนักข่าวออนไลน์ไทยพับลิก้า Thaipublica ก่อตั้งในเดือนกันยายน พ.ศ. 2554 นำเสนอข่าวสืบสวนสอบสวน เน้นประเด็นตรวจสอบความโปร่งใสภาครัฐ ความโปร่งใสภาคเอกชน และการพัฒนาที่ยั่งยืน ดำเนินงานโดยทีมงานนักข่าวอาชีพที่มีประสบการณ์ในวงการรวมกันกว่า 60 ปี ไทยพับลิก้ามุ่งหวังที่จะใช้อินเทอร์เน็ตเป็นทั้งพื้นที่ในการนำเสนอข่าว และแลกเปลี่ยนกับผู้อ่าน และเป็นเครื่องมือในการทำงาน โดยเชื่อมั่นในพลังของสื่อใหม่ว่า การใช้อินเทอร์เน็ตเป็นพื้นที่และเครื่องมือจะช่วยดำรงความเป็นอิสระของกองบรรณาธิการ ก้าวข้ามข้อจำกัดของสื่อกระแสหลัก และสร้างความแตกต่างให้กับสำนักข่าวไทยพับลิก้า ทั้งในแง่ของการนำเสนอข่าวเชิงลึก และการนำเสนอข้อมูลที่ซับซ้อนอย่างเข้าใจง่าย จากการรวมตัวกันของคนทำงานสื่อสารมวลชนซึ่งแต่ละคนเป็นหรือเคยเป็นบรรณาธิการหรือผู้บริหารสื่อต่าง ๆ มาก่อน เนื้อหาที่นำเสนอมีการขุดคุ้ยในรายละเอียด โดยแบ่งกลุ่มเป็นประเด็นสืบสวน คอลัมน์ และการสัมภาษณ์ เป็นต้น โดยแหล่งข้อมูลหรือแหล่งอ้างอิงใกล้เคียงกับสำนักข่าวอิสรา อาจเป็นเพราะว่าเป็นเครือข่ายกับอิสรา และคณะทำงานบางส่วนเป็นกลุ่มเดียวกัน และนอกเหนือจากนี้แล้วยังมีสื่อมวลชนที่ใกล้เคียงกันนี้ คือ สายตรงภาคสนาม ที่รายงานข้อมูลหลากหลายรวมถึงการคอร์รัปชัน โดยเน้นการรายงานข้อเท็จจริงในแต่ละพื้นที่ซึ่งไม่มีวิเคราะห์เหมือนสองสำนักข่าวข้างต้น และหนังสือพิมพ์ออนไลน์ประชาไท ที่นำเสนอเหตุการณ์ทางการเมืองและเหตุการณ์ทั่วไป ไม่ได้นำเสนอประเด็นการคอร์รัปชันโดยตรงแต่มีการนำเสนอความคิดของกลุ่มนิคมรัฐบาลพรรคเพื่อไทยเป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตาม สื่อ 2 ชื่อหลัง ถูกมองว่าอิงอยู่กับกลุ่มการเมืองคนละขั้วอย่างชัดเจนและถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการเมือง

นอกจากสำนักข่าวดังกล่าว ยังมีสื่อมวลชนบางคนที่นำเสนอข้อมูลด้านการทุจริตคอร์รัปชันผ่านเว็บไซต์ส่วนตัว คนสำคัญ ๆ คือ ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ อดีตบรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ อดีตผู้บริหารของหนังสือพิมพ์มติชนปัจจุบันเป็นนายกสมาคม เป็นคนสำคัญที่ติดตาม ขุดคุ้ยและนำเสนอข้อมูลต่อสาธารณะ ในเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน เช่น การแจ้งบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นที่มาของพลตรีสนั่น ขจรประศาสน์ และการชุกหุ้น

ไว้ที่คนใช้และคนขับรถของอดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นต้น จนข่าวอยู่ในกระแสความสนใจและกลายเป็นแนวทางใหม่ในการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน เมื่อต้องถูกเลิกจ้างจากสำนักพิมพ์มติชน เขายังมีแนวทางการนำเสนอข่าวต่อสาธารณะในรูปแบบเดิม โดยใช้ช่องทางเว็บไซต์ชื่อ prasong.com นำเสนอข่าวเชิงสืบสวนสอบสวน ข่าวเชิงวิเคราะห์และบทความเชิงวิเคราะห์ โดยใช้ข้อมูลที่ประสงค์ได้จากแหล่งข่าวต่าง ๆ เนื้อหาโดยรวมเป็นเรื่องของความไม่ชอบมาพากล การทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการหรือรัฐบาล และข้อมูลแหล่งธุรกิจของนักการเมืองระดับต่าง ๆ ซึ่งประสงค์ไปรษณีย์เว็บไซต์ว่า เล่าข่าวจากประสบการณ์ โดยเนื้อหาที่น่าสนใจมีความเชื่อมโยงกับข้อมูลของ ป.ป.ช. และล่านาข่าวอิศรา อีกบุคคลหนึ่งที่โดดเด่น คือ สมจิตต์ นวเครือสุนทร ในเฟซบุ๊กของสมจิตต์ที่มีหน้าปกเป็นรูปภาพเจ้าของเฟซบุ๊ก และข้อความว่า “คนเป็นนักข่าว มีหน้าที่ตั้งคำถามเพื่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชน ไม่ได้มีหน้าที่ตั้งคำถามเพื่อเอาใจผู้นำประเทศ” มีผู้ติดตามและกดไลค์เกือบ 4 หมื่นคน เนื้อหาในเฟซของสมจิตต์ไม่ได้นำเสนอข่าวด้านการทุจริตคอร์รัปชันเป็นประเด็นหลัก แต่นำเสนอเนื้อหาด้านการเมืองและพฤติกรรมของนักการเมืองในมุมมองของสื่อมวลชนที่อยู่วงใน ได้แย้งหรือหักล้างความคิดที่คิดว่าถูกต้อง ประกอบกับบุคลิกที่กล้าโต้แย้ง โต้เถียงกับนักการเมืองโดยเฉพาะกรณีรองนายกรัฐมนตรี ทำให้ผู้ติดตามข่าวการเมืองชื่นชมความตรงไปตรงมา ไม่ยอมอ่อนข้อกับสิ่งที่ตนเห็นว่าไม่ถูกต้อง ซึ่งแน่นอนว่าไม่เป็นที่ถูกใจของประชาชนที่สนับสนุนนักการเมืองที่สมจิตต์เคยมีปัญหาด้วย จนถึงกับมีการข่มขู่เกิดขึ้น ซึ่งเธอแย้งว่าไม่ได้มีอคติกับรัฐบาลหรือพรรคใด ๆ แต่ต้องการเผยแพร่ความจริงที่ถูกต้องให้ประชาชนได้รับทราบ (แรง! สมจิตต์ นักข่าวช่อง 7 ชักปมอภัยโทษ ทำเฉลิมชะงัก, 2556)

ในทางตรงกันข้ามกับสื่อมวลชนข้างต้น ก็มีสื่อที่ถูกชี้ความผิดว่าเกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชัน คือ นายสรยุทธ สุทัศนะจินดา ผู้ดำเนินรายการวิเคราะห์ข่าวและผู้บริหารบริษัท ไร่ส้ม จำกัด มีความผิดฐานสนับสนุนพนักงาน คือ เจ้าหน้าที่บริษัท อสมท. จำกัด (มหาชน) จัดรายการโทรทัศน์และปกปิดการโฆษณาเกินจริงจากสัญญา เป็นเหตุให้ อสมท. ได้รับความเสียหาย (ข่าวการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. วันพฤหัสบดีที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2555, 2555) ซึ่งหลังจากถูก ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดแล้ว นายสรยุทธยังคงปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสื่อมวลชนอยู่ตามปกติ จนถูกเรียกร้องให้เลิกทำหน้าที่สื่อ เนื่องจากทุจริตเสียเองจะไปตรวจสอบหรือนำเสนอเรื่องทุจริตได้อย่างไร รวมถึงมีการเชิญชวนให้ภาคธุรกิจเอกชนที่ให้การสนับสนุน (โฆษณา) ถอนตัวจากการทำธุรกิจร่วมกับบริษัท ไร่ส้ม และในที่สุดก็มีการถอนโฆษณาในรายการไปบางส่วน แต่นายสรยุทธยังคงทำหน้าที่สื่อมวลชนต่อไปรวมทั้งปฏิเสธที่จะหยุดการปฏิบัติหน้าที่

นอกจากกรณีบริษัท ไร่ส้ม สื่อมวลชนบางส่วน คือ หนังสือพิมพ์มติชน หนังสือพิมพ์ข่าวสด และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ก็ถูกตั้งข้อสงสัยว่ามีความไม่เป็นกลางโดยเข้าข้างรัฐบาลพรรคเพื่อไทย เนื่องจากนำเสนอข้อมูลหรือข่าวที่สนับสนุนรัฐบาลแต่โจมตีฝ่ายตรงข้าม หรือเลือกนำเสนอข้อมูลด้านลบของรัฐบาลเพียงเล็กน้อยแต่ขยายความด้านลบของฝ่ายตรงข้ามรัฐบาล โดยมีกรณีตัวอย่างที่ถูกยกมาเปรียบเทียบคือการนำเสนอผลการประเมินผลงานรัฐบาลของกรุงเทพโพลล์

ศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัยกรุงเทพ (กรุงเทพโพลล์) ได้สำรวจความคิดเห็นของประชาชนเรื่องประเมินผลงาน 1 ปี 6 เดือน รัฐบาลนายก ฯ ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร โดยเก็บข้อมูลจากประชาชนอายุ 18 ปีขึ้นไป ทุกภูมิภาคทั่วประเทศ จำนวน 1,194 คน พบว่า ประชาชนให้คะแนนความพึงพอใจการทำงานของรัฐบาล 4.87 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ซึ่งเป็นระดับคะแนนที่น้อยกว่าครึ่งเป็นครั้งที่ 3 ติดต่อกัน อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกับตอนที่รัฐบาลทำงานครบ 1 ปี พบว่าคะแนนปรับเพิ่มขึ้น 0.03 คะแนน โดยได้คะแนนความพึงพอใจผลงานด้านการต่างประเทศมากที่สุด (5.31 คะแนน) แต่พึงพอใจผลงานด้านเศรษฐกิจน้อยที่สุด (4.55 คะแนน) ด้านคะแนนการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะนายกรัฐมนตรีของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร อยู่ที่ 5.42 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ซึ่งเป็นระดับคะแนนที่มากกว่าครึ่งเป็นครั้งที่ 3 ติดต่อกัน และปรับเพิ่มขึ้นจากการประเมินเมื่อตอนที่ทำงานครบ 1 ปี 0.11 คะแนน โดยได้คะแนนความขยันทุ่มเทในการทำงานเพื่อแก้ปัญหาของประเทศมากที่สุด (6.04 คะแนน) แต่ได้คะแนนด้านความเด็ดขาดกล้าตัดสินใจน้อยที่สุด (4.90 คะแนน) เมื่อเปรียบเทียบผลงานในช่วง 1 ปี 6 เดือนที่ผ่านมากับความคาดหวังตอนที่ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีใหม่ ๆ พบว่า ประชาชนร้อยละ 38.6 เห็นว่าพอ ๆ กับที่คาดหวังไว้ ร้อยละ 24.0 เห็นว่าดีกว่าที่คาดหวังไว้ และร้อยละ 10.8 เห็นว่าแย่กว่าที่คาดหวังไว้ ด้านคะแนนความพึงพอใจต่อการทำงานของพรรคแกนนำรัฐบาลพรรคร่วมรัฐบาล พรรคแกนนำฝ่ายค้านและพรรคร่วมฝ่ายค้าน พบว่า พรรคเพื่อไทยได้ 5.44 คะแนน พรรคร่วมรัฐบาลได้ 4.62 คะแนน ในขณะที่พรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งเป็นพรรคแกนนำฝ่ายค้าน ได้ 3.86 คะแนน และพรรคร่วมฝ่ายค้านได้ 3.57 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน (ศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2556)

จากข้อมูลการสำรวจข้างต้น สื่อมวลชนต่างสำนักได้หยิบยกประเด็นและให้ความสำคัญกับสาระในการนำเสนอด้วยมุมมองแตกต่างกัน โดยสายตรงภาคสนาม ได้เปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่าง คือ ข่าวสดและมติชนระบุว่า รัฐบาลและพรรคเพื่อไทยสอบผ่านแต่ประชาธิปัตย์สอบตก ไทยรัฐบอกว่า นายกรัฐมนตรีฝ่ายค้านสอบตก ตรงกันข้ามกับหนังสือพิมพ์แนวหน้าและคมชัดลึกที่บอกว่า รัฐบาลสอบตก

ภาพที่ 5 ข้อมูลการนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนไทย (สายตรงภาคสนาม, 2556)

นอกจากข้อมูลเบื้องต้นซึ่งทำหน้าที่สื่อมวลชน โดยตรงได้นำเสนอไปแล้ว องค์การภาคประชาชนและองค์กรธุรกิจเอกชนก็ใช้ช่องทางของสังคมออนไลน์ในการนำเสนอข่าวสาร และกิจกรรมการเคลื่อนไหวของกลุ่มเพื่อการต่อต้านคอร์รัปชัน ซึ่งนับได้ว่าเป็นการสื่อสารให้สังคมหันมาให้ความสำคัญ และตระหนักในปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันได้อย่างน่าสนใจ

ผลกระทบและการตอบสนองของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อความคิดความเชื่อของประชาชนในการต่อต้านคอร์รัปชัน

ความคิดความเชื่อในเรื่องเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันรวมถึงการยอมรับได้ในการคอร์รัปชัน มีผลต่อการปฏิบัติงานของ ป.ป.ช. โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการป้องกันการคอร์รัปชัน เนื่องจากว่า ถ้าคนส่วนใหญ่เห็นด้วยและยอมรับได้ถ้าหากจะมีการคอร์รัปชันย่อมไม่รู้สึกรู้ว่าการทุจริตคอร์รัปชันเป็นเรื่องผิด และไม่มีความจำเป็นอะไรที่จะต้องดำเนินการใด ๆ มองในแง่ร้ายที่สุด คือ ผู้ดำเนินการในเรื่องนี้ ได้แก่ ป.ป.ช. เป็นผู้ขัดขวางความก้าวหน้าของประเทศ ไม่เห็นความจำเป็นจะต้องมีหน่วยงานนี้อีกต่อไป

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ความสนใจและให้ความสำคัญต่อผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อการคอร์รัปชัน เห็นได้จากการสำรวจจำนวนมากได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก ป.ป.ช. และ ป.ป.ช. ก็ได้ดำเนินงานเพื่อการสร้างเสริมทัศนคติในด้านความซื่อสัตย์สุจริตในหลาย ๆ กรณี และได้แย้งผลการสำรวจที่คลาดเคลื่อนจากหลักวิชาการหรือเป็น โพลชี้้นำ แต่ก็ยอมรับว่าความเชื่อของคนส่วนใหญ่ออกไปในทิศทางที่ยอมรับได้กับการคอร์รัปชันมากขึ้น และก็เป็นงานหนักของ ป.ป.ช. ที่ต้องแก้ไขต่อไป

หากพิจารณาการดำเนินงานของ ป.ป.ช. ต่อสถานการณ์ความคิดความเชื่อของประชาชนต่อคอร์รัปชัน พบว่า ป.ป.ช. ได้กำหนดทิศทางไว้ในแผนแม่บทการประชาสัมพันธ์ และโครงการกิจกรรมจำนวนมากที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ กลุ่มเยาวชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สื่อมวลชนและภาคประชาสังคม เพื่อสร้างค่านิยมที่ถูกต้อง ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม รวมถึงสื่อสารในเรื่องของความดีงาม ตามปรากฏในรายงานของ ป.ป.ช. (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2552, หน้า 81-90) คือ

แผนแม่บทการประชาสัมพันธ์ป้องกันและปราบปรามการทุจริตของสำนักงาน ป.ป.ช. ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2553-2555) มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้เครือข่ายทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและตรวจสอบการทุจริต การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการทุจริตอย่างทั่วถึง และสร้างความเข้มแข็งแก่เครือข่ายอย่างยั่งยืน ซึ่งแผนแม่บทประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 4 ด้าน ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาการบริหารจัดการการประชาสัมพันธ์ เพื่อการต่อต้านการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและเผยแพร่สื่อสร้างสรรค์ในการต่อต้านการทุจริตอย่างเหมาะสมตรงตามกลุ่มเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ที่ 3 การประชาสัมพันธ์ที่เอื้อประโยชน์ต่อการเสริมสร้างความเชื่อถือนั่นในคณะกรรมการ ป.ป.ช. และยุทธศาสตร์ที่ 4 การประชาสัมพันธ์ที่อำนวยความสะดวกต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและทุกระดับ

ในระดับโครงการและกิจกรรมที่ ป.ป.ช. ดำเนินการ อาทิ

โครงการประชาสัมพันธ์และชุมชนสัมพันธ์ เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนรู้ถึงผลเสียหายและความร้ายแรงของการทุจริต กระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริต วิธีการของโครงการใช้การสัมมนาแกนนำเครือข่ายที่คัดเลือกมา 2 คน จากทุกอำเภอทั่วประเทศ มีการสัมมนาไปแล้วว่า 18 รุ่น มีผู้เข้าร่วมมากกว่า 2,000 คน

โครงการส่งเสริมท้องถิ่นปลอดทุจริต เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาระดับความน่าเชื่อถือและเชื่อมั่นในด้านการบริหารราชการ โดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี คำนึงถึงประโยชน์สุขของประชาชนในท้องถิ่น

มีการกำหนดหลักเกณฑ์และคัดเลือกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่นด้านการป้องกันการทุจริต

โครงการการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประกอบด้วย
หลายกิจกรรม อาทิ

กิจกรรมค่ายเยาวชนสัมพันธ์ ป.ป.ช. สร้างความตระหนักให้เยาวชนเห็นความสำคัญในการป้องกันการทุจริต เสริมสร้างทัศนคติที่ดี โดยร่วมมือจัดกิจกรรมผ่านชมรมในสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ เป็นค่ายเยาวชนที่ให้ความเข้าใจ เห็นภัยร้ายของการทุจริต แนวทางการความซื่อสัตย์สุจริต ทัศนคติค่านิยมที่ดีในสังคม การรู้จักทำงานเป็นทีม การวางแผนการเป็นผู้นำ การอดทนเสียสละเพื่อส่วนรวม เป็นต้น

กิจกรรมกัลยาณมิตร ป.ป.ช. สรรหาผู้ประพฤติปฏิบัติตนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรมจริยธรรม มีความมุ่งมั่น ตั้งมั่น เป็นที่ยอมรับของชุมชนท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาพัฒนาชุมชนของตน ให้ได้รับการยกย่องเชิดชูและสร้างขวัญกำลังใจให้เป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม สมควรได้รับการยกย่องเป็นกัลยาณมิตร ป.ป.ช.

โครงการผลิตและเผยแพร่สื่อเสริมสร้างค่านิยมความซื่อสัตย์และการมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและภารกิจของสำนักงาน ป.ป.ช. รวมทั้งเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตในภาคประชาชนเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยดำเนินการในโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ คือ (1) จุลสาร ป.ป.ช. “สุจริต” ออกรายไตรมาสที่มีการพิมพ์คราวละมากกว่า 2 หมื่นเล่ม (2) รายการ ป.ป.ช. พบประชาชน ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภาคลื่นความถี่ 87.5 เมกกะเฮิร์ต ออกอากาศทุกวันจันทร์ เวลา 19.30- 20.00 น. และ (3) การผลิตและเผยแพร่สโปตวิทยุ ผ่านช่องทางสื่อวิทยุ เป็นสโปตความยาว 30 วินาที

นอกเหนือจากการดำเนินการดังกล่าวข้างต้น ป.ป.ช. ยังมีกิจกรรมที่มุ่งเน้นกลุ่มเยาวชนโดยตรงอีกจำนวนมาก เช่น กิจกรรมวัยใสหัวใจธรรมาภิบาล การประกวดร้องเพลง การพูดเพื่อรวมใจต้านภัยคอร์รัปชัน เป็นต้น การเผยแพร่หนังสือ “คุณธรรมนำธุรกิจ” การผลิตและเผยแพร่ภาพการ์ตูนผ่านหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน จำนวน 30 กว่าตอน การนำเสนอบทความผ่านสื่อมวลชน เช่น “การควบคุมจริยธรรมของนักการเมือง” ทางหนังสือพิมพ์มติชนและข่าวสด “จริยธรรมทางการเมืองบนหนทางวิบาก” ทางหนังสือพิมพ์คมชัดลึก และกรุงเทพธุรกิจ เป็นต้น นอกจากนี้ ป.ป.ช. ก็เข้ามาอยู่ในสังคมออนไลน์ที่ <https://www.facebook.com/ThailandAntiCorruption> เพียงแต่ไม่ค่อยมีข้อมูลที่น่าสนใจและขาดการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันเท่าที่ควร (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2553, หน้า 77-78)

กล่าวโดยรวม ค่านิยมความเชื่อของคนมีแนวโน้มยอมรับคอร์รัปชันเพิ่มมากขึ้น โดยตลอด ทั้งนี้มีพื้นฐานมาจากวัฒนธรรมทางการเมืองที่ไม่เอื้อต่อการเป็นประชาธิปไตยนั่นเอง ในขณะที่กรรมการ ป.ป.ช. ก็ยอมรับข้อเท็จจริงนี้และตอบสนองต่อความคิดความเชื่อของประชาชนด้วยการดำเนินโครงการ กิจกรรมจำนวนมาก ตามแผนแม่บทการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างค่านิยมซื่อสัตย์สุจริต แต่ก็ยังไม่มีคำตอบสุดท้ายที่ชัดเจนว่า ความถี่ของกิจกรรม และช่องทางในการสื่อสารมีความครบถ้วนเพียงพอแล้วหรือไม่ มีผลให้ค่านิยมของคนไทย การยอมรับได้กับการคอร์รัปชันเปลี่ยนไปหรือไม่อย่างไร แม้ว่าผลการสำรวจในระยะหลัง ๆ จะพบว่าทัศนคติของประชาชนเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นกว่าเดิมก็ตาม

เครือข่ายความร่วมมือในการต่อต้านคอร์รัปชัน

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง

ตั้งแต่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่รับรู้กันว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมืองก็มีมากขึ้นกว่าในอดีต แต่อย่างไรก็ตามการทุจริตคอร์รัปชันก็ยังคงเกิดขึ้นในสังคมเช่นเดียวกับที่เคยเกิดขึ้นก่อนหน้า และมีรูปแบบที่สลับซับซ้อนเพิ่มขึ้น

เนื่องจากรัฐธรรมนูญและบรรยากาศทางการเมืองเปิดโอกาสให้เมืองคึกครืออิสระ เพื่อตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจของฝ่ายบริหาร รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งการเสนอกฎหมาย การยื่นถอดถอน หรือการมีโอกาเข้าถึงข้อมูลของทางราชการ จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาธิปไตยของสังคมไทยเพิ่มมากขึ้น

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ชุดปัจจุบันเข้ารับหน้าที่เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2549 ซึ่งในระบอบดังกล่าว เป็นช่วงที่การเมืองไทยมีการต่อสู้ที่รุนแรง เกิดความแตกแยกทางความคิดด้านการเมืองและประชาชนมีการรวมตัวแบ่งกลุ่มแบ่งขั้ว รวมถึงยอมรับและต่อต้านการดำเนินงานของ ป.ป.ช. อย่างชัดเจน แต่ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการคอร์รัปชัน ก็ยังมีภาคประชาชนและองค์กรภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมเป็นจำนวนมาก ที่เห็นได้โดดเด่น คือ หอการค้าไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สถาบันความโปร่งใสแห่งประเทศไทย และสถาบันการศึกษาอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งพอจะจำแนกเป็นกลุ่ม ๆ ได้ดังนี้

1. เครือข่ายองค์การระหว่างระหว่างประเทศ

เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า การต่อสู้กับปัญหาคอร์รัปชันไม่สามารถสำเร็จได้ด้วยการดำเนินการของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเพียงแห่งเดียว หรือเพียงในสังคม ประเทศใดประเทศหนึ่ง เนื่องจากการคอร์รัปชันในปัจจุบัน มีความสลับซับซ้อนในตัวของมันเองและผู้ที่กระทำการคอร์รัปชันเองก็มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่นกัน มีหน่วยงานระหว่างประเทศที่ทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ของไทยได้ร่วมมือด้วยจำนวนมาก ที่สำคัญ ๆ ได้แก่

1.1 องค์การสหประชาชาติ (United Nations) เป็นองค์การระหว่างประเทศที่กำหนดระเบียบ กติกาในการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ สำหรับประเทศสมาชิก กติกาที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน คือ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านทุจริต ปี ค.ศ. 2003 (United Nations Convention Against Corruption: UNCAC 2003) ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ การติดตามทรัพย์สินคืนแก่ประเทศเจ้าของและการกำหนดให้คอร์รัปชันเป็นอาชญากรรม

1.2 องค์การความโปร่งใสระหว่างประเทศหรือ TI เป็นองค์กรภาคเอกชนที่ศึกษาสำรวจเกี่ยวกับการคอร์รัปชัน โดยมีเครือข่ายกระจายอยู่ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจนมีคนเปรียบเทียบกับเป็น UN ด้านคอร์รัปชัน ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1993 ปัจจุบันมีตัวแทนอยู่ในประเทศทั่วโลกมากกว่า 100 ประเทศ ภารกิจหลักขององค์กรคือการกระตุ้นให้เกิดความตระหนักและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ การยับยั้งการคอร์รัปชัน นอกจากนี้ยังรวมถึงการจัดประชุมนานาชาติว่าด้วยการต่อต้านคอร์รัปชัน การดำเนินคดีผู้นำทุจริตและยึดทรัพย์สินที่ได้มาจากการคอร์รัปชัน ขจัดปัญหาข้อพิพาทเสี่ยงในการเลือกตั้งระดับชาติและส่งเสริมภาคเอกชนให้มีความรับผิดชอบ สามารถตรวจสอบได้ในการประกอบธุรกิจทั้งภายในและนอกประเทศ

1.3 องค์กรด้านการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันของต่างประเทศ ประเทศที่ภาพลักษณ์ของความสุจริตหรือมีอันดับของการคอร์รัปชันน้อยตามการจัดอันดับขององค์กรความโปร่งใสระหว่างประเทศ (TI) โดยมากจะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการต่อต้านคอร์รัปชันที่มีศักยภาพในการปฏิบัติงานสูง แม้ว่าประเทศเหล่านั้นจะเคยมีปัญหาคอร์รัปชันมาก่อน องค์กรที่สำคัญ ได้แก่

1.3.1 คณะกรรมการอิสระต่อต้านคอร์รัปชัน (Independent Commission Against Corruption: ICAC) ของฮ่องกง เป็นหน่วยงานทำหน้าที่ตรงในการต่อต้านการคอร์รัปชัน มีหน้าที่หลัก ๆ คือ การรับและพิจารณาข้อร้องเรียนการทุจริตคอร์รัปชัน และสืบสวนข้อกล่าวหาว่าด้วยการทุจริตคอร์รัปชัน มีการดำเนินการสอบสวนและลงโทษผู้กระทำผิดอย่างเข้มงวด

มีการจำกัดโอกาสในการทุจริตคอร์รัปชันทั้งในภาครัฐและเอกชน โดยการปรับปรุงระบบบริหาร การให้คำแนะนำ และการฝึกอบรมภาคปฏิบัติ และมีการเปลี่ยนแปลงค่านิยมและทัศนคติพื้นฐาน ต่อสวนรวมที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชัน โดยการให้ความรู้แก่สาธารณะชนถึงความเลวร้าย และผลเสียหายของการทุจริตคอร์รัปชัน เพื่อสร้างสังคมให้มีคุณธรรมจริยธรรม และยกระดับ ความน่าเชื่อถือของประเทศให้เป็นที่ยอมรับของนานาชาติ ภายใต้ยุทธศาสตร์ด้านการสืบสวน สอบสวน (Investigation) ยุทธศาสตร์การป้องกัน (Prevention) และยุทธศาสตร์การศึกษา (Education) ให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชน

1.3.2 สำนักสืบสวนการประพฤติอันเป็นทุจริต (Corruption Practices

Investigation Bureau: CPIB) ของประเทศสิงคโปร์ งานต่อต้านคอร์รัปชันของสิงคโปร์ในระยะแรก เป็นเพียงแผนกต่อต้านการคอร์รัปชัน (Anti corruption branch: ACB) ในสังกัดกรมสอบสวน คดีอาญา (Criminal investigation department: CID) แต่การดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากเจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำผิดเสียเอง กฎหมายไม่ให้อำนาจ และประชาชนมีการศึกษาน้อย คู่ขนานกับวัฒนธรรมการให้สินบนกับเจ้าหน้าที่ จนในภายหลังได้ปรับองค์กรเป็น CPIB ที่มี การจัดระเบียบใหม่ กำหนดยุทธศาสตร์ในการปฏิบัติงานใหม่จนทำให้งานต่อต้านคอร์รัปชัน ของประเทศเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

1.3.3 สำนักงานตรวจสอบแห่งชาติสวีเดน (Swedish National Audit Office:

SNAO) เป็นหน่วยงานต่อต้านคอร์รัปชันของประเทศสวีเดน มีฐานะเป็นหน่วยงานอิสระ ในการตรวจสอบสูงสุด ในการกำกับของรัฐสภา พัฒนามาจากการรวมตัวกันของ 2 หน่วยงานหลัก ในการตรวจสอบของประเทศ คือ สำนักงานผู้ตรวจสอบแห่งรัฐสภา (Parliamentary Auditors) และสำนักงานตรวจสอบแห่งชาติสวีเดนเดิม (Swedish National Audit Office: SNAO หรือ Riks ReVisionen: RRV) ดำเนินงานด้วยยุทธศาสตร์ด้านกฎหมายและการลงโทษผู้กระทำผิด (Legislation proscribing corrupt activities and establishing sanctions) ตามกฎหมายสวีเดน (Swedish penal code) การตัดสินบนและการรับสินบนถือว่าเป็นความผิดทางอาญา ไม่ว่าผู้รับ จะเป็นพนักงานของรัฐหรือพนักงานบริษัทเอกชน และยุทธศาสตร์ด้านการกระจายอำนาจ และพัฒนาองค์กร โดยแบ่งภาระงานด้านการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันไปยังหน่วยงาน ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ที่เป็นทั้งหน่วยงานของราชการ หน่วยงานอิสระ และหน่วยงาน ของเอกชนหรือองค์กรไม่แสวงหากำไร

2. เครือข่ายองค์กรภายในประเทศ

2.1 เครือข่ายองค์กรอิสระและหน่วยงานภาครัฐ

นอกเหนือจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว หน่วยงานภาครัฐที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทย ยังมีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ซึ่งสามหน่วยงานแรกเป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ ส่วน ป.ป.ท. เป็นหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม ทั้งหมดมีอำนาจหน้าที่เฉพาะตามที่ระบุในกฎหมายเกี่ยวข้องถึงการตรวจสอบ ติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานภาครัฐในการบริหารงานราชการ ได้แก่

2.1.1 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.)

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือสำนักงาน ป.ป.ง. เป็นหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการวางหลักเกณฑ์ และดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน รวมทั้งเป็นหน่วยงานตรวจสอบวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน ในหน้าที่ของหน่วยงานวางหลักเกณฑ์ (Regulator) สำนักงาน ป.ป.ง. มีบทบาทในการศึกษาหามาตรการในการป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน โดยมีฐานะเป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (คณะกรรมการ ป.ป.ง.) ส่วนในฐานะของหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย (Law enforcement) สำนักงาน ป.ป.ง. มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบและดำเนินการเกี่ยวกับธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฟอกเงิน ตามมติของคณะกรรมการธุรกรรม ตลอดจนดูแลให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดังกล่าว สำนักงาน ป.ป.ง. เป็นหน่วยงาน จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีเลขาธิการ ป.ป.ง. เป็นเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้นตามคำแนะนำของคณะรัฐมนตรีและได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ทำหน้าที่ควบคุมดูแล โดยทั่วไปซึ่งราชการของสำนักงาน และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงาน และรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงยุติธรรม อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมศุลกากร

อธิบดีกรมสรรพากร อธิบดีกรมธนารักษ์สัญญาและกฎหมาย ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เลขาธิการคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ประธานสมาคมธนาคารไทย และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความเชี่ยวชาญในทางเศรษฐศาสตร์การเงิน การคลัง กฎหมายหรือสาขาใดสาขาหนึ่งที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้ โดยความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาลำดับเป็นกรรมการ และเลขาธิการ ป.ป.ง. เป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการ ป.ป.ง. มีหน้าที่ คือ

2.1.1.1 เสนอมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่อคณะรัฐมนตรี

2.1.1.2 พิจารณาให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

2.1.1.3 วางระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรักษา การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาด การนำทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ และการประเมินค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพตามมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

2.1.1.4 ส่งเสริมความร่วมมือของประชาชนเกี่ยวกับการให้ข้อมูลข่าวสาร เพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

2.1.1.5 ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้

2.1.1.6 ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่น

2.1.2 คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.)

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นองค์กรตรวจสอบอิสระและเป็นกลาง ประกอบด้วย คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน มีหน้าที่เสนอรายงานผลการปฏิบัติงานต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี และมีคณะกรรมการวินัยทางงบประมาณและการคลัง ซึ่งมีอำนาจหน้าที่พิจารณาและกำหนดโทษปรับทางปกครองเบื้องต้น แก่เจ้าหน้าที่หรือพนักงานของหน่วยรับตรวจที่ฝ่าฝืน มาตรการเกี่ยวกับการควบคุมการเงินของรัฐ โดยสำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542

(พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542, 2542) ดังต่อไปนี้

2.1.2.1 รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ

2.1.2.2 ตรวจสอบการเงินแผ่นดิน ดังต่อไปนี้

2.1.2.2.1 ตรวจสอบการรับจ่าย การเก็บรักษา และการใช้จ่ายเงิน

และทรัพย์สินอื่นของหน่วยรับตรวจ หรือที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจ

และแสดงความเห็นว่าเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีหรือไม่ และอาจตรวจสอบการใช้จ่ายเงิน การใช้จ่ายทรัพย์สินอื่น หรือการจัดซื้อจัดจ้างตามแผนงาน งานหรือโครงการของหน่วยรับตรวจ และแสดงความเห็นว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป็นไปโดยประหยัด ได้ผลตามเป้าหมายและมีผลคุ้มค่าหรือไม่ ในกรณีหน่วยรับตรวจเป็นหน่วยรับ ตรวจตามมาตรา 4 (4) หรือ (5) ให้แสดงความเห็นตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไปด้วย

2.1.2.2.2 ตรวจสอบบัญชีและรายงานการรับจ่ายเงินประจำปีงบประมาณ และงบแสดงฐานะการเงินแผ่นดินประจำปีงบประมาณ และแสดงความเห็นว่าเป็นไปตามกฎหมาย และตามความเป็นจริงหรือไม่

2.1.2.2.3 ตรวจสอบบัญชีทุนสำรองเงินตราประจำปี และแสดงความเห็นว่าเป็นไปตามกฎหมายและตามความเป็นจริงหรือไม่

2.1.2.2.4 ศึกษาและเสนอความเห็นเกี่ยวกับแผนงานงาน โครงการที่จะมีผลกระทบต่อการจัดทำงบประมาณ

2.1.2.2.5 ตรวจสอบเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียม และรายได้อื่นของหน่วยรับตรวจ และแสดงความเห็นว่าเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรีหรือไม่ ในกรณีนี้ให้มีอำนาจตรวจสอบการประเมินภาษีอากร การจัดเก็บ ค่าธรรมเนียม และรายได้อื่นที่หน่วยรับตรวจจัดเก็บด้วย และหน่วยรับตรวจต้องเปิดเผยข้อมูลที่ ได้มาจากผู้เสียภาษีอากร ผู้ชำระค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใด ให้แก่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ตามที่ร้องขอด้วย และให้ถือว่าการให้ข้อมูลดังกล่าว เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย

ในกรณีหน่วยรับตรวจเป็นหน่วยรับตรวจตามมาตรา 4 (6) การตรวจสอบ การเงินแผ่นดิน ให้กระทำได้เฉพาะการตรวจสอบว่าการรับจ่ายและการใช้เงินอุดหนุนหรือเงินหรือ ทรัพย์สินลงทุน เป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยวิธีการตรวจสอบนั้น ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

2.1.2.3 จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานการตรวจเงิน แผ่นดินเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี ตามมาตรา 48 และการรายงานผล การปฏิบัติงานระหว่างปี ตามมาตรา 49

2.1.2.4 ติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยรับตรวจตามข้อเสนอ ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามที่ปรากฏในรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีหรือรายงาน ผลการปฏิบัติงานระหว่างปี

2.1.2.5 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการวางนโยบาย การตรวจเงินแผ่นดิน การกำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีพิจารณาในเรื่องวินัยทางงบประมาณและการคลัง การให้คำปรึกษาและคำแนะนำ การเสนอแนะให้มีการแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน การกำหนดโทษปรับทางปกครอง การพิจารณาวินิจฉัยความผิดวินัยทางงบประมาณและการคลังในฐานะที่เป็นองค์กรสูงสุด การพิจารณาเลือกผู้สมควรดำรงตำแหน่งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และการดำเนินการอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542

2.1.3 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.)

คณะกรรมการ ป.ป.ท. ตั้งขึ้นจากเหตุผลหลายประการ คือ

2.1.3.1 ฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลมีภารกิจโดยตรงในการป้องกันปราบปรามการทุจริตของบุคลากรในภาคราชการ แต่รัฐบาลกลับขาดเครื่องมือโดยตรงที่จะแก้ไขปัญหานี้ แม้ ป.ป.ช. จะมีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในทุกระดับและสามารถดำเนินการได้ดีในระดับหนึ่ง แต่เนื่องจากภารกิจหน้าที่ดังกล่าว ทำให้ ป.ป.ช. มีเรื่องในความรับผิดชอบจำนวนมากเกินกำลังและขนาดขององค์กร ทั้งยังเป็นองค์กรอิสระที่รัฐบาลมิได้รับผิดชอบ ดังนั้น คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเมื่อวันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2544 วันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2545 และวันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2545 ให้มีการจัดตั้งองค์การฝ่ายบริหาร เพื่อทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐขึ้น

2.1.3.2 โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ เฉพาะไต่สวนและวินิจฉัยการกระทำทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงหรือข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าขึ้นไป รำรวยผิดปกติกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม รวมทั้งดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการในระดับต่ำกว่าที่ร่วมกระทำความผิดกับผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว หรือกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือที่กระทำความผิดในลักษณะที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรดำเนินการ จึงส่งผลให้การกระทำทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ดำรงตำแหน่งต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูงและข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งต่ำกว่าผู้อำนวยการกองไม่อยู่ในอำนาจของ ป.ป.ช. และยังไม่มีความหน่วยงานได้รับผิดชอบ กระทรวงยุติธรรมจึงได้ปรับปรุงร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และคณะรัฐมนตรีก็ได้เสนอร่างกฎหมายดังกล่าวต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณา แล้วมีมติให้ความเห็นชอบเป็นกฎหมาย

2.1.3.3 พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ได้กำหนดโครงสร้างองค์กรฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐเป็น 2 ส่วน คือ คณะกรรมการ ป.ป.ท. และสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ท. (สำนักงาน ป.ป.ท.) เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐต่อไป ตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125 ตอนที่ 21 ก, 2551) คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

2.1.3.3.1 เสนอนโยบาย มาตรการ และแผนพัฒนาการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐต่อคณะรัฐมนตรี

2.1.3.3.2 เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการปรับปรุงกฎหมาย กฎข้อบังคับหรือมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

2.1.3.3.3 เสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการกำหนดตำแหน่งของเจ้าหน้าที่รัฐซึ่งต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการปราบปรามการทุจริต

2.1.3.3.4 ใต้สวนข้อเท็จจริงและข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำการทุจริตในภาครัฐของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

2.1.3.3.5 ใต้สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งความเห็นส่งพนักงานอัยการเพื่อฟ้องคดีอาญาต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ

2.1.3.3.6 จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบด้วย

2.1.3.3.7 แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อดำเนินการตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มอบหมาย

2.1.3.3.8 ปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 หรือการอื่นใดเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ตามที่คณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย

2.1.4 หน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ

นอกเหนือจากองค์กรอิสระและหน่วยงานภาครัฐตามที่กล่าวมาข้างต้น ยังมีส่วนราชการอื่น ๆ มีร่วมเป็นเครือข่ายในงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อีกจำนวนมาก หน่วยงานเหล่านี้ เป็นเครือข่ายทั้งในการป้องกันการคอร์รัปชันด้วยการเป็นผู้ร่วมดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของ ป.ป.ช. และเป็นเครือข่าย

ในการปราบปรามคอร์รัปชันด้วยการให้ข้อมูลหลักฐาน การให้ความคิดเห็นข้อเสนอแนะในฐานะเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่ตนเองเกี่ยวข้อง หน่วยงานภาครัฐเหล่านี้ประกอบด้วย กรมสรรพากร กรมศุลกากร สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นต้น

2.2 เครือข่ายองค์กรอิสระและหน่วยงานภาครัฐ

ฝ่ายบริหารและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นตัวแสดงสำคัญในการทุจริตคอร์รัปชัน แต่ประชาชนหรือภาคธุรกิจเอกชนเป็นผู้ตอบสนองช่วยให้การคอร์รัปชันเกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์ งานต่อต้านการคอร์รัปชันจึงเป็นเรื่องที่ทุกภาคส่วนต้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงจึงจะสามารถแก้ไขปัญหาได้ ซึ่งภาคประชาชนและภาคธุรกิจเอกชนเข้าใจสภาพปัญหานี้จนได้ร่วมตัวเป็นกลุ่มองค์กร หรือภาคีเครือข่ายในชื่อต่าง ๆ กัน แล้วดำเนิน โครงการ กิจกรรมในรูปแบบที่หลากหลายเพื่อให้เกิดการรวมพลังเอาชนะปัญหาการคอร์รัปชัน ซึ่งในปัจจุบันยอมรับโดยทั่วกันว่า เป็นต้นทุนของการประกอบธุรกิจ เป็นภัยคุกคามต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและเป็นมะเร็งร้ายของสังคม

หน่วยงานภาคประชาชนและภาคธุรกิจเอกชน ที่ได้ร่วมตัวต่อต้านการคอร์รัปชันในสังคมไทย ประกอบด้วย หอการค้าและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ภาคีเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชัน องค์กรต้านคอร์รัปชัน ป.ป.ช. ภาคประชาชน โครงการหมาเฝ้าบ้าน (Watch dog) โครงการโตไปไม่โกง และสำนักข่าวอิศรา เป็นต้น ซึ่งในแต่ละองค์กรมีหน่วยงานที่เป็นภาคีสมาชิกจำนวนมาก ช่วยกันผลักดันภารกิจขององค์กรซึ่งในที่สุดก็สอดประสานและเป็นหน่วยงานเครือข่ายกับ ป.ป.ช.

ผลกระทบและการตอบสนองของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อเครือข่ายความร่วมมือในการต่อต้านคอร์รัปชัน

การดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาศัยความร่วมมือของเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งส่งผลดีต่อความสำเร็จในงานและสร้างความเข้มแข็งให้กับกระบวนการทำงานของ ป.ป.ช. เป็นอย่างมาก ทั้งในรูปของความร่วมมือดำเนินงานและการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ข้อมูลข่าวสาร วิชาการและประสบการณ์ด้านการต่อต้านคอร์รัปชัน

เครือข่ายภายนอกประเทศ ทั้งองค์กรสหประชาชาติหรือองค์กรอื่นภายใต้สหประชาชาติ ส่งผลในเชิงของกฎหมาย หรือกฎระเบียบด้านการป้องกันปราบปรามคอร์รัปชัน หลังจากที่ไทยเข้าเป็นรัฐภาคีของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านคอร์รัปชัน ค.ศ. 2003 เมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2554 ทำให้ต้องปฏิบัติตามอนุสัญญาและต้องปรับปรุงกฎหมายให้อนุวัติตามอนุสัญญา คือ กฎหมายอาญา กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด และกฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา ซึ่งกฎหมายเหล่านั้นเคยผ่าน

ความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ แต่จนถึงปัจจุบันก็ยังไม่ผ่านสภา (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2554 ข, หน้า 158) โดยในระยะแรกก่อนการเข้าเป็นรัฐภาคี ป.ป.ช. ได้เตรียมความพร้อมโดยอาศัยความร่วมมือขององค์กรระหว่างประเทศ ได้แก่ สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) ภายใต้โครงการ Stolen asset recovery (StAR) ซึ่งสนับสนุนโดยธนาคารโลก (World Bank) เพื่อเตรียมบุคลากรให้มีความรู้ตามอนุสัญญา พัฒนาและสร้างเสริมศักยภาพให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในการปราบปรามการทุจริตและการติดตามทรัพย์สินคืนระหว่างประเทศ นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจากศูนย์การติดตามทรัพย์สินคืนระหว่างประเทศ (International Center for Asset Recovery: ICAR) ของประเทศสวิสเซอร์แลนด์ ในการจัดฝึกอบรมการทำคดีทุจริตระหว่างประเทศและการติดตามทรัพย์สินคืน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2553, หน้า 143)

ในขณะเดียวกัน ป.ป.ช. ยังได้ทำข้อตกลงและบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of understanding: MOU) เพื่อแสวงหาความร่วมมือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์/ วิชาการ ด้านการต่อต้านคอร์รัปชันกับหน่วยงานด้านการต่อต้านคอร์รัปชันของประเทศต่าง ๆ อาทิ หน่วยงาน Administrative Control Authority (ACA) ของสาธารณรัฐอียิปต์ หน่วยงาน Independent Commission Against Corruption (ICAC) ของเขตปกครองพิเศษฮ่องกง หน่วยงาน Commission Against Corruption of Macau (CCAC) ของเขตปกครองพิเศษมาเก๊า หน่วยงาน The Anti-Corruption and Civil Right Commission (ACRC) ของสาธารณรัฐเกาหลี หน่วยงาน Anti Corruption Commission of Bhutan (ACC) ของประเทศภูฏาน และการประสานงานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันของ 9 ประเทศอาเซียน ภายใต้กรอบความร่วมมือ “บันทึกเข้าใจใจระหว่างกัน ว่าด้วยการป้องกันและต่อต้านการทุจริตในภูมิภาคอาเซียน หรือ SEA-PAC” (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2552, หน้า 144-145, 2554 ข, หน้า 143-145)

นอกจากนั้น ป.ป.ช. ยังได้เป็นหน่วยงานหลักในการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมนานาชาติ ว่าด้วยการต่อต้านคอร์รัปชัน (IACC) ระหว่างวันที่ 10-13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553 ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ กรุงเทพมหานคร ทำให้เกิดความร่วมมือของประเทศสมาชิกจำนวน 135 ประเทศ ในการระดมความคิดเห็นจนประกาศเจตนารมณ์ร่วมกันในปฏิญญากรุงเทพ ในการส่งเสริมให้ประชาชนและเยาวชนร่วมมือกันต่อต้านภัยคอร์รัปชัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ตลอดจนดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ที่มุ่งยกระดับขีดความสามารถในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศ ให้มีประสิทธิภาพและเทียบเท่าสากล (สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน

และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2555 ข, หน้า 15) รวมถึงมีการเข้าร่วมประชุมนานาชาติอื่น ๆ อาทิ การประชุม APEC anti-corruption and transparency expert task force (ACT) ที่ประเทศญี่ปุ่น การประชุม ADB/ OECD anti-corruption initiative for asia-pacific ที่ประเทศมาเลเซีย และการประชุม Asset recovery focal point meeting ที่ประเทศออสเตรเลีย เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2554 ข, หน้า 146-147)

เครือข่ายภายในประเทศ ตั้งแต่ระดับนโยบายเป็นต้นมา ทั้งภาคการเมือง ภาคราชการ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาชนและสื่อมวลชน มีความร่วมมือกับ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันในหลายระดับด้วยกัน เริ่มตั้งแต่ระดับโครงสร้างตามยุทธศาสตร์ชาติ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2551 ค, หน้า 20-23) ที่มีการคัดสรรและแต่งตั้งตัวแทนจากภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามาเป็นกรรมการและอนุกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ คือ

1. คณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐ มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รัฐมนตรีที่ดูแลนโยบายการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นรองประธานคนที่ 1 และคนที่ 2 ปลัดกระทรวง ทูกระทรวง ประธานกรรมการ ป.ป.ท. เลขาธิการ ป.ป.ช. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ เป็นกรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นกรรมการและเลขานุการ ผู้แทนจากสำนักงาน ป.ป.ท. และผู้แทนจากสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

2. คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคเอกชน

3. คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคประชาสังคมและสื่อมวลชน

4. คณะอนุกรรมการอำนวยการประสานงานการขับเคลื่อนและติดตามผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งคณะนี้มีกรรมการประกอบด้วยประธานของคณะอนุกรรมการฯ ภาคเอกชน และประธานของคณะอนุกรรมการฯ ภาคประชาสังคมและสื่อมวลชน ผสมผสานกับตัวแทนจากภาคราชการ ได้แก่ เลขาธิการคณะรัฐมนตรี ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ เลขาธิการ ป.ป.ช. เลขาธิการ ป.ป.ท. เป็นต้น

ตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ระบุให้มีการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและภาคการเมือง กล่าวคือ ร่วมมือกับหน่วยงานราชการในการจัดทำแผนปฏิบัติการและแผนงบประมาณ ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ฯ รวมทั้งมีการจัดสรรทรัพยากร งบประมาณเพื่อรองรับแผนดังกล่าว ในภาคการเมืองให้สถาบันพระปกเกล้าและสภาพัฒนาการเมือง เป็นแกนหลักในการดำเนินการ ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ฯ และภาคประชาสังคม ให้เข้ามามีส่วนร่วม กำกับดูแลและติดตามผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์

ในระดับปฏิบัติ ป.ป.ช. ได้ร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานหลายด้าน โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายที่มีอยู่ ให้หน่วยงานราชการต้องร่วมมือและส่งมอบข้อมูล หลักฐาน ที่จำเป็นและเกี่ยวข้องกับคดี ขอร้องเรียนหรือเกี่ยวกับหนี้สินทรัพย์สินให้แก่ ป.ป.ช. ซึ่งหน่วยงานความร่วมมือเหล่านี้ ได้แก่ กรมสรรพากร กรมศุลกากร สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ธนาคารแห่งประเทศไทย และองค์กรอิสระอื่น ๆ ตามที่ ป.ป.ช. ร้องขอ แม้ว่าบางหน่วยงานอาจมีท่าที เหมือนเป็นปฏิปักษ์กับ ป.ป.ช. แต่ก็เป็นเรื่องของอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย วิชาชีพและการตีความ กฎหมายที่แตกต่างกันในบางเรื่อง ตัวอย่างเช่น หน่วยงานอัยการสูงสุด

ส่วนภาคธุรกิจเอกชน มีหน่วยงานหลัก คือ สภาหอการค้าไทย และสภาอุตสาหกรรม แห่งประเทศไทย ร่วมมือรณรงค์ไม่ยอมรับการจ่ายสินบนในโครงการของรัฐ และรวมตัวกัน ภายในภาคเอกชนเป็นจัดตั้งองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) ทำกิจกรรมสนับสนุน ป.ป.ช. ในการต่อต้านคอร์รัปชัน แสดงออกถึงความห่วงใยในโครงการขนาดใหญ่ใช้งบประมาณ เป็นจำนวนมากของรัฐบาล และเรียกร้องสนับสนุนให้รัฐบาลดำเนินโครงการอย่างตรงไปตรงมา (คมนาคมดิงองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน ฯ กำกับบงสองล้านล้าน, 2556) รวมถึงสร้างเครือข่าย ให้คนรุ่นใหม่เห็นโทษของการทุจริต เข้ามาร่วมเป็นอาสาสมัครแจ้งเบาะแสและนำเสนอข่าวสาร การทุจริตต่อสาธารณะ ดังกรณีโครงการหมาเฝ้าบ้าน

นอกเหนือจากงานเสริมสร้างทัศนคติสุจริตในส่วนของสถาบันการศึกษาแก่เยาวชนแล้ว ป.ป.ช. ยังสร้างเครือข่ายด้านงานวิจัย ด้วยการให้ทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน ซึ่งงานวิจัยเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญที่ทำให้การป้องกัน และปราบปรามการทุจริตมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ ในการวางมาตรการป้องกันการทุจริต ได้อย่างสูงสุด คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการฝ่ายวิจัยเพื่อรับผิดชอบดำเนินงาน รวมทั้งปฏิบัติงานตามระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย พ.ศ. 2546 ระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าด้วยการให้รางวัลการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2543

(สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2554 ข, หน้า 140-141)

ซึ่งในปัจจุบันปรากฏว่ามีงานวิจัยที่ ป.ป.ช. ให้ทุนสนับสนุนจำนวนมาก อาทิ

1. การวิจัยเรื่อง การทุจริตเชิงนโยบาย: กรณีศึกษาการจัดตั้งองค์การมหาชนตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542
  2. การวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในโครงการพัฒนาของรัฐระดับชุมชน
  3. การวิจัยเรื่อง แนวทางและมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเชิงนโยบายของรัฐบาลไทย
  4. การวิจัยเรื่อง การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และวินัยแก่เด็กและเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้: ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส
  5. การวิจัยเรื่อง ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในวงการธุรกิจเอกชนไทยกับแนวทางแก้ไขและป้องกัน
  6. การจัดทำ Benchmark ด้านคอร์รัปชันสำหรับประเทศไทย
  7. การศึกษาลักษณะ รูปแบบ และความเสี่ยงต่อการทุจริตในองค์กรสาธารณะนอกระบบราชการ
  8. ยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในโครงการพัฒนาของรัฐระดับชุมชน
  9. การวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบการทุจริตเชิงนโยบาย
  10. การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้อาศัยเครือข่ายความร่วมมือด้านการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันที่มีอยู่ทั้งภายในและนอกประเทศ คือ เครือข่ายภายนอก เป็นความร่วมมือด้านกฎหมายและเสริมสร้างประสบการณ์พัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ส่วนเครือข่ายภายใน เน้นความร่วมมือตามกรอบของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (พ.ศ. 2551-2555) เพื่อร่วมกำหนดทิศทางและเป็นทีมงาน ในลักษณะของการเป็นอนุกรรมการหรือผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ และร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูลในเรื่องร้องเรียนหรือข้อกล่าวหาที่ ป.ป.ช. รับมาพิจารณา ทำให้งานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ภายใต้งบประมาณและบุคลากรภายในของ ป.ป.ช. ที่มีอยู่อย่างจำกัดในปัจจุบัน

หากจะสรุปว่า งานป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันยังมีความหวังที่จะประสบความสำเร็จ และ ป.ป.ช. ไม่ใช่หน่วยงานที่โดดเดี่ยวในการทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน เหตุผลเดียวที่พบ คือ เครือข่ายความร่วมมือของ ป.ป.ช. จากภาคประชาชน

โดยเป็นภาคประชาชนที่เกิดจากการรวมตัวกันของภาคธุรกิจผู้ประกอบการ สื่อมวลชน และประชาชนทั่วไป กลายเป็นกลุ่มเครือข่ายที่มีพลังช่วยผลักดันยุทธศาสตร์ชาติ แต่อย่างไรก็ตาม เครือข่ายภาคประชาชนเพิ่งตื่นตัวและเริ่มต้น จึงยังเป็นความหวังเพื่ออนาคตที่จะมาถึง

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง

ในสมัยปัจจุบัน การรับการส่งข้อมูลและการสื่อสารมีความก้าวหน้าไปมากเนื่องจาก ความทันสมัยของเทคโนโลยีด้านสารสนเทศและการสื่อสารหรือ ICT (Information and communication technology) ที่ล้ำสมัยยิ่งขึ้น จนทำให้โลกใบนี้เปรียบเหมือนหมู่บ้านเล็ก ๆ (Global village) เพราะความเร็วของข้อมูลสารสนเทศ หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอีกฟากโลกแต่คนใน อีกซีกโลกก็รับรู้ได้ด้วยเทคโนโลยีที่มีอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และโทรทัศนผ่านดาวเทียม เป็นต้น

ประเทศไทย มีการใช้เทคโนโลยี ICT กันแพร่หลายมากขึ้น สังเกตได้จากแต่ก่อนที่มีแค่ ฟรีทีวีช่อง 3 5 7 9 11 และไทยพีบีเอส รวมถึงวิทยุคลื่นต่าง ๆ ที่ประชาชนใช้เป็นช่องทางรับรู้ ข่าวสาร โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย แต่ในปัจจุบันมีสถานีวิทยุหลายร้อยสถานี และมีทีวีผ่านดาวเทียม รวมถึงเคเบิลทีวีมากกว่า 200 สถานี ซึ่งไม่ได้มีความแตกต่างจากฟรีทีวีมากนัก เพราะทุกรายการ ล้วนเป็นฟรีทูแอร์ (Free-to-air) ที่ชมได้โดยไม่ต้องเสียเงินค่ารายเดือน แถมยังมีจุดเด่นที่มีความคมชัดกว่าแบบเสาอากาศพลาสมาหรือหวนดกึ่ง ความต่างอย่างเดียวที่เห็นได้ชัดก็คือ Access ในครั้งแรก เพราะการชมรายการผ่านฟรีทีวีผู้ชมเพียงแค่มีสื่ออากาศเสาอากาศพลาสมา หรือหวนดกึ่ง ก็สามารถรับชมได้ แต่เคเบิลทีวีและทีวีดาวเทียม ผู้ชมจำเป็นต้องติดตั้งกล่องเซตท็อปบ็อกซ์ (Set top box) และจานสัญญาณในครั้งแรก หลังจากนั้นการรับชมก็เหมือนกับฟรีทีวีที่ทุกอย่าง (นริศ บูรณะฤดี, 2555, หน้า 47)

เดิมแทบจะทุกครัวเรือนไทยหรือ 99% สามารถดูโทรทัศน์ประเภทฟรีทีวีได้ 6 ช่อง เป็นเวลา 30-40 ปี แต่อัตราการเพิ่มอย่างรวดเร็วของเคเบิลทีวีท้องถิ่น จานดาวเทียมในช่วง 5 ปี ย้อนหลังที่มีทีวีดาวเทียมเป็นหัวหอกได้ถาโถมเข้าไป ทำให้ประมาณ 50% ของครัวเรือนไทย มีโอกาสเข้าถึงข่าวสาร ความบันเทิง ความรู้จากช่องโทรทัศน์ฟรีทีวีกับทีวีดาวเทียมได้มากกว่า 100 ช่อง แต่ยังมีเหลืออีก 50% ที่ไม่ได้ติดตั้งเคเบิลทีวีท้องถิ่นและจานดาวเทียมที่ยังดูโทรทัศน์ได้แค่ 6 ช่อง

อัตราการเพิ่มของเคเบิลทีวีและจานดาวเทียมในปีนี้อยู่ประมาณเดือนละ 0.7-1% ของครัวเรือนไทย หรือเพิ่มขึ้นประมาณเดือนละ 150,000-200,000 ครัวเรือน หรือปีละประมาณ

2-2.4 ด้านครัวเรือน เทียบผลสำรวจเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2556 กับปีที่แล้ว ยอดการเข้าถึงครัวเรือน (Penetration) เคเบิลทีวีกับจานดาวเทียมทุกประเภทเพิ่มจาก 44% เป็น 50% หรือเพิ่มขึ้นปีละ 6% คิดเป็น 1.7 ล้านครัวเรือน กรุงเทพมหานครและปริมณฑล 2.2 ล้านครัวเรือนคิดเป็น 56% ของครัวเรือนที่มีเคเบิลทีวีและจานดาวเทียมเพิ่มขึ้นถึง 15% ถือเป็นปีที่มีอัตราการเพิ่มสูงขึ้นมากว่าปีก่อนหน้า เขตเทศบาลหรืออำเภอเมืองของทุกจังหวัด 3.5 ล้านครัวเรือน คิดเป็น 57% ของครัวเรือนเพิ่มขึ้น 4% โดยส่วนใหญ่เป็นการติดตั้งเคเบิลทีวี นอกเขตเทศบาลของทุกจังหวัด 5.3 ล้านครัวเรือน คิดเป็น 44% เพิ่มขึ้น 4% โดยส่วนใหญ่เป็นการติดตั้งจานดาวเทียม ซึ่งอัตราการเพิ่มลดลงจาก 2 ปีที่แล้ว ที่มีความขัดแย้งทางการเมืองสูงอัตราการเพิ่มมากถึง 16% คาดการณ์ได้ว่าภายใน 3 ปีข้างหน้า ครัวเรือนไทยอย่างน้อย 75% จะสามารถดูโทรทัศน์ได้มากกว่า 100 ช่อง เมื่ออยู่บนจานดาวเทียมหรือเคเบิลทีวีบนแพลตฟอร์มเดียวกัน คนดูแทบจะแยกไม่ออกว่าช่องไหนเป็นฟรีทีวีช่องไหนเป็นทีวีดาวเทียม (ฟรีทีวี VS ทีวีดาวเทียม (1)/ อำนาจอยู่ในมือ ผู้บริโภค, 2554)

การเติบโตของธุรกิจทีวีดาวเทียมรวมถึงทีวีให้บริการผ่านระบบสายหรือเคเบิลทีวี มีผลให้เกิดการรวมตัวเป็นกลุ่มองค์กร โดยมี 2 องค์กรใหญ่ ๆ ประกอบด้วย สมาคมโทรทัศน์ดาวเทียม (ประเทศไทย) และสมาคมเคเบิลทีวีแห่งประเทศไทย

สมาคมโทรทัศน์ดาวเทียม (ประเทศไทย) ได้รวมตัวกันเมื่อกลางปี พ.ศ. 2551 จากความพยายามของคุณมานพ โตการคำ กรรมการผู้จัดการ บริษัท เท็นทีวี จำกัด ที่เชื่อว่า หากผู้ผลิตรายการได้รวมตัวกันแล้ว จะมีผลให้การพัฒนาอุตสาหกรรมโทรทัศน์ดาวเทียมเข้มแข็ง และเป็นประโยชน์ต่อผู้ชมมากยิ่งขึ้น ภายใต้ข้อตกลงสำคัญ 2 ประการ คือ ต้องมีความชัดเจนระหว่างสมาชิกระบบไม่มีการเรียกเก็บเงินปลายทาง (Free TV) และระบบลิขสิทธิ์หรือเรียกเก็บเงินปลายทาง (Pay TV) และต้องไม่นำเอาการรวมตัวของผู้ประกอบการไปหาประโยชน์ทางการเมืองส่วนตัว ในระยะแรกที่ประชุมเลือกคุณชัยยุทธ ทวีปวรเดช ประธาน บริษัท เอ็ม วี เทเลวิชั่น (ไทยแลนด์) จำกัด เป็นประธานชมรม ฯ คนแรก ช่วงรอยต่อในการจัดตั้งสมาคม ฯ ได้เชิญคุณอดิศักดิ์ ลิ้มปรุ่งพัฒน์กิจ กรรมการผู้อำนวยการ บริษัท เนชั่น บรอดคาสต์ติ้ง คอร์ปอเรชั่น (NBC) เป็นประธานชมรม ฯ คนต่อมา และเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2552 ได้มีการจดทะเบียนเป็นสมาคมโทรทัศน์ดาวเทียม (ประเทศไทย) เป็นผลสำเร็จ โดยสมาคมโทรทัศน์ดาวเทียม (ประเทศไทย) ได้กำหนดระเบียบ ข้อบังคับ คุณสมบัติของสมาชิกสามัญไว้ว่าต้องเป็นช่องรายการที่ออกอากาศไม่ต่ำกว่า 12 เดือน และต้องไม่มีสมาชิกคัดค้าน จึงจะเป็นสมาชิกสมาคม ฯ ได้ 1 ช่องต่อ 1 สมาชิกสามัญ ในวันที่ 23 กันยายน พ.ศ. 2552 สมาคม ฯ ได้จัดให้มีการเลือกตั้งนายกสมาคม ทั้งนี้ในที่ประชุมได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ ดร.นิพนธ์ นาคสมภพ ผู้แทนโทรทัศน์กลุ่มเอเอสทีวี เป็นนายกสมาคม ฯ คนที่ 2 และได้แสดงวิสัยทัศน์ไว้ดังนี้ แหล่งรวมโทรทัศน์ดาวเทียมที่เผยแพร่

ราชการ ได้อย่างเสรีตามมาตรฐานสากล เพื่อให้ผู้ชมได้ประโยชน์สูงสุด (สมาคมโทรทัศน์ดาวเทียม (ประเทศไทย), 2556)

การเติบโตในทางธุรกิจของทีวีผ่านดาวเทียม ที่ดำเนินไปพร้อม ๆ กับเคเบิลทีวี และทีวีดิจิทัลที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทำให้เกิดการแข่งขันสูง และบางครั้งถูกมองว่าเข้าไปแอบอิง หรือถูกใช้เป็นเครื่องมือแสวงหาผลประโยชน์ทางการเมือง จนนายกสมาคมได้แสดงความห่วงใยว่า ในสถานการณ์ที่ทุกคนเริ่มมองเห็นแสงสว่างของธุรกิจช่องทีวีดาวเทียมมากขึ้น ในวันที่ กสทช. กำลังเดินหน้าพิจารณาการออกกฎควบคุมการใช้คลื่นความถี่ ถือเป็นเรื่องที่ดีต่ออนาคตช่องทีวีดาวเทียมในระยะอันใกล้นี้ ที่สำคัญในอนาคตแพลตฟอร์มคลื่นความถี่ จะเป็นการต่อสู้ของ 3 คลื่นความถี่หลัก คือ (1) ทีวีดาวเทียม (2) เคเบิลทีวี และ (3) ทีวีดิจิทัล (เทอเรสเดียน ดิจิตอล) ของฟรีทีวี ที่จาก 1 ช่องเดิมจะขยายทำได้เป็น 6 ช่อง นั่นจึงเป็นเหตุของที่มาในวันนี้ว่า แนวโน้ม การต่อสู้ในการเลือกตั้ง นายกสมาคมทีวีดาวเทียมคนใหม่ อาจจะมีเรื่องของผลประโยชน์เข้ามา เกี่ยวข้องก็เป็นได้ ในยุคของทีวีดาวเทียมปี พ.ศ. 2555-2557 มันไม่เหมือน 2 ปีก่อนหน้า เพราะเป็น ยุคที่คนรู้จักช่องทีวีดาวเทียมแล้ว และ กสทช. ก็จะชี้ชะตาว่าควรจัดการให้ช่องทีวีดาวเทียม ไปในทิศทางไหน (ศึกชิงนายก ฯ ทีวีดาวเทียม, 2556) ดังนั้น สิ่งสำคัญที่นายกสมาคมคนใหม่ พึงกระทำและสานต่ออย่างจริงจัง คือ

1. จะต้องให้ความสำคัญในการผลักดันรายได้จากโฆษณาเข้าสู่ช่องทีวีดาวเทียม ให้มากขึ้น จากเดิมสถิติในปัจจุบัน ฟรีทีวี 4 ช่อง มีรายได้จากโฆษณารวมกันไม่ต่ำกว่า 50,000 ล้านบาทต่อปี ส่วนช่องทีวีดาวเทียมซึ่งมีกว่า 500 ช่องในปัจจุบัน ทำได้เพียง 10,000 ล้านบาทต่อปี หรือต่อเดือนแต่ละช่องเฉลี่ยมีรายได้เพียงไม่ถึง 2 ล้านบาทเท่านั้น ถือว่าน้อยมาก ขณะที่อนาคตทีวีดาวเทียมมีโอกาสเติบโตสูง จึงควรเร่งหาวิธีที่จะดึงความมั่นใจ ของเอเจนซี่ให้เข้ามาใช้เงินในช่องทีวี ดาวเทียมให้มากขึ้น โดยต้องเข้าไปนั่งอยู่ในใจเอเจนซี่ให้ได้

2. ผลักดันในเรื่องของจริยธรรม ในการดำเนินธุรกิจช่องทีวีดาวเทียมในการเผยแพร่ เนื้อหาทุกรูปแบบของแต่ละช่อง จากปัจจุบันทางสมาคมทีวีดาวเทียม ฯ ได้เคร่งคัดในระเบียบ ข้อบังคับเหล่านี้ เป็นอย่างมากแล้ว แต่ก็ยังมีบางส่วนที่ละเมิดอยู่ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ ธุรกิจทีวีดาวเทียมได้ จากปัจจุบันมีช่องทีวีดาวเทียมทั่วประเทศกว่า 500 ช่อง แต่มีเพียง 85 ช่อง ที่เป็นสมาชิกอยู่ในสมาคมทีวีดาวเทียม ส่วนสาเหตุหลักที่มีสมาชิคน้อยอยู่ เพราะมาตรการ การคัดกรองการเข้าเป็นสมาชิคนั้นค่อนข้างเข้มงวดเพื่อมาตรฐานของวงการณ์เอง เช่น จะต้องมีการออกอากาศอย่างน้อย 12 เดือนก่อน จึงจะสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ และที่ผ่านมามีส่วนใหญ่อ ช่องใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นยังมีอายุการให้บริการไม่ครบ 1 ปี

3. กฎหมาย ยังมีอยู่ 2-3 มาตรา ที่ขัดต่อการดำเนินธุรกิจทีวีดาวเทียม ซึ่งสมาคมจะต้องเดินหน้าเรียกร้องให้ทาง กสทช. เข้าใจและเห็นใจ เช่น ระเบียบที่ออกโดย กสทช. ว่าช่องทีวีดาวเทียมควรจัดอยู่ในหมวดใด และใครที่จะมากำกับดูแล ที่สำคัญอยากผลักดันให้สมาคมเป็นองค์กรที่สามารถดูแลสมาชิกกันเอง ได้มากกว่า

4. ทำอย่างไรช่องทีวีดาวเทียม จึงจะเป็นองค์กรหรือกลุ่มธุรกิจที่มีความสำคัญในอุตสาหกรรมสื่อ และอยู่เหนือความขัดแย้งของเทคโนโลยีที่จะเข้ามาในอนาคตต่อไป

องค์กรที่สอง คือ สมาคมเคเบิลทีวีแห่งประเทศไทย สมาคมเคเบิลทีวีแห่งประเทศไทย เกิดจากการรวมตัวกันของ ผู้ประกอบการทั่วประเทศในปี พ.ศ. 2526 สืบเนื่องจากผู้ประกอบการ โทรทัศน์ทางสายในยุคนั้น ได้รับผลกระทบจากมาตรการปราบปรามธุรกิจโทรทัศน์ทางสาย ในสมัยพลเอกสิทธิ จิรโรจน์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ด้วยเหตุผลว่าเป็นสื่อเผยแพร่ โดยไม่ได้รับอนุญาต และอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติและวัฒนธรรมอันดีงามของบ้านเมือง ทั้งนี้เป็นเพราะขณะนั้นยังไม่มีกฎหมายรองรับในการประกอบกิจการโทรทัศน์ทางสาย หากแต่ การขยายตัวของธุรกิจโทรทัศน์ทางสายได้ครอบคลุมเข้าถึงชุมชนต่าง ๆ อย่างกว้างขวางไปแทบทุกอำเภอ ทุกตำบลทั่วประเทศ เป็นที่มาให้มีการรวมตัวกันเป็น “ชมรมโทรทัศน์ทางสาย” และมีการขยายตัวของสมาชิกเพิ่มขึ้น กระทั่งได้ขออนุญาตจัดตั้งเป็นสมาคมเคเบิลทีวี (ประเทศไทย) เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2536 และปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อเป็น “สมาคมเคเบิลทีวีแห่งประเทศไทย” จากปี พ.ศ. 2526 ถึงปัจจุบัน สมาคมเคเบิลทีวีแห่งประเทศไทย ได้ทำหน้าที่ในบทบาทของสื่อประจำชุมชนในท้องถิ่น โดยส่งเสริมการสร้างงานในท้องถิ่น และอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น และเป็นสื่อร้องทุกข์ให้แก่ภาครัฐ ได้รับทราบความเดือดร้อนของประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเพิ่มช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากภาครัฐการในท้องถิ่น ไปจนถึงข่าวสารจากทั่วทุกมุมโลก เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2545 ปัจจุบันสมาคม ได้จัดตั้งบริษัท เคเบิลไทยโฮลดิ้ง จำกัด (CTH) เมื่อปี พ.ศ. 2552 เพื่อเป็นศูนย์กลางของรายการลิขสิทธิ์ สำหรับเผยแพร่ให้กับสมาชิกผู้ประกอบการทั่วประเทศ และกำลังจะพัฒนาให้เป็นสถานีโทรทัศน์เทียบเท่ามาตรฐานสากล โดยมีนโยบายจะนำเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์ในอนาคตอันใกล้ (สมาคมเคเบิลทีวีแห่งประเทศไทย, 2556 ก) ซึ่งการจัดตั้งบริษัทดังกล่าว เป็นการประยุกต์ศาสตร์รับตีกรอบด้านเพิ่มทุนจดทะเบียนเป็น 300 ล้าน คิงนายวิชัย ทองแดง นั่งที่ปรึกษา พร้อมหนุนด้านการเงิน ชูยุทธศาสตร์ 5 ข้อ ยกระดับเคเบิลไทยทัดเทียมสากลใน 5 ปี คาดใช้งบลงทุนอีก 2 หมื่นล้านบาท เพื่อรับมือคู่แข่งหลักคือกลุ่มทรู เดินหน้าอัปเดตคอนเทนต์กีฬา ด้านทีวีดาวเทียมปรับคอนเทนต์สู้กับกลุ่มแกรมมี-อาร์เอส ปั่นคอนเทนต์กีฬาสร้างจุดเด่น (สมาคมเคเบิลทีวีแห่งประเทศไทย, 2556 ข) ซึ่งปัจจุบัน CTH ก็ได้ลิขสิทธิ์ถ่ายทอดสดฟุตบอลพรีเมียร์ลีกของอังกฤษฤดูกาลใหม่แล้ว

ด้วยการชนะประมูลกลุ่มทรู ที่ถือครองลิขสิทธิ์มายาวนาน

การรวมกันเป็นองค์กรของรัฐกิจทีวี นอกจากจะช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับสมาชิก ก็ยังมีการส่งเสริมและตรวจสอบการปฏิบัติตามจรรยาบรรณอีกด้วย แต่ก็พบว่า สมาชิกบางส่วน ไม่ได้ปฏิบัติตามอย่างถูกต้อง ทำให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) นอกจากเป็นผู้ให้ใบอนุญาตประกอบกิจการแล้วยังต้องกำกับให้การดำเนินการเป็นไปตามกฎหมายหรือควบคุมความถูกต้องอีกโสดหนึ่งด้วย ดังเช่น การดูแลไม่ให้เกิดการโฆษณาเกินจริงหรือเอาเปรียบผู้บริโภค โดยพบว่า จากที่แจกใบอนุญาตทีวีดาวเทียมไปแล้ว 301 ช่อง มี 8 ช่อง ที่เคยมีประวัติกระทำผิด พ.ร.บ.อาหารและยา พ.ศ. 2552 และ พ.ร.บ. เครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2511 ซึ่งฝ่าฝืนการโฆษณา อาหาร ยา และผลิตภัณฑ์สุขภาพ ที่ไม่ได้รับใบอนุญาต และโฆษณาเกินจริง อย่างไรก็ตาม ยังมีช่องทีวีดาวเทียมอีก 25 ช่อง จาก 33 ช่อง ที่เคยมีประวัติโฆษณาฝ่าฝืนกฎหมาย อย. และยังไม่ได้รับใบอนุญาต หากออกอากาศโดยไม่มีใบอนุญาต จะต้องถูกดำเนินคดีตาม พ.ร.บ.กสทช. มีโทษจำคุก 5 ปี ปรับ 5 ล้านบาท พร้อมทั้งจะประสานการทำงานไปยังดาวเทียมไทยคม ซึ่งเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตโครงการจาก กสทช. ให้ดำเนินการระงับออกอากาศช่องทีวีดาวเทียมที่ไม่ได้รับใบอนุญาตด้วย (กสทช. คุ่มเข้ม ทีวีดาวเทียม ผิดกฎหมาย, 2556)

นอกเหนือจากการละเมิดกฎหมาย อย. ยังพบว่า เนื้อหาของทีวีดาวเทียมและเคเบิลทีวี ส่วนมากเป็นเรื่องของความบันเทิงตามความต้องการของคนที่เป็นลูกค้า ส่วนเรื่องการเมือง เคเบิลท้องถิ่นส่วนใหญ่จะเป็นกลาง เพราะเจ้าของเคเบิลทีวีร้อยละ 90 เป็นพ่อค้า ที่เหลือ 10% ถึงจะเป็นนักการเมือง พื้นที่ไหนที่เคเบิลท้องถิ่นไม่นั่งตัวตรงๆ จะมีคู่แข่งเกิดขึ้นทันที เช่น ถ้าตั้งเคเบิลประชาธิปไตย จะมีเคเบิลเพื่อไทยขึ้นมาแข่งทันที แต่เคเบิลทีวีส่วนใหญ่ ถ้าประชาธิปไตยเอาเทปมาให้ออกก็ออก ถ้าเพื่อไทยเอามาให้ออกก็ออก ออกทั้ง 2 พรรคไปเลย

พื้นที่ที่เป็นของกลุ่มการเมือง เช่น ชลบุรี พรรคพลังชลที่กำนันเป๊าะเป็นคนแบ่งเขตให้ แม้จะมีหลายค่าย แต่เป็นพวกเดียวกัน สนับสนุนพวกเดียวกันทั้งหมด ส่วนที่เชียงรายที่คนชลบุรีไปทำ แต่ไปทำอย่างพ่อค้า ไม่ได้พาแนวคิดแบบพรรคการเมืองไปด้วย โสมเคเบิลทีวี อุดรธานี ซึ่งแม้ไม่ใช่สีแดงแต่ในช่วงที่เอสทีวีแรง ๆ ก็ต้องปิดเป็นบางครั้ง เพราะถ้าไม่ปิดก็อยู่ไม่ได้ ผู้ประกอบการทั้งหมดต้องนั่งให้ตัวตรงที่สุด คือ ถ้าเป็นช่องเคเบิลท้องถิ่นของเราเองการเมืองนี้ไม่แตะเลย ส่วนเนื้อหาที่น่าเสนอส่วนใหญ่จะเป็นข่าวประชาสัมพันธ์ ไปแจกของที่ไหน ก็ไปทำข่าวให้ ถ้ามีการชุมนุมก็จะไปทำให้ทุกฝ่ายไม่เลือกข้างเลือกสี ช่องทีวีการเมืองก็เปิดให้ทุกช่องเช่นเดียวกัน ทั้งสีแดง สีเหลือง สีฟ้า วันที่สีแดงเป็นใหญ่มาขอให้ปิดเอสทีวี วันที่ประชาธิปไตยเป็นใหญ่มาขอให้ปิดสีแดง ก็ไม่เคยปิดให้เลย ซึ่งมีผลกระทบถูกเรียกไปคุย

บางทีเสนอเงินให้เพื่อปิดฝ่ายตรงข้าม บางครั้งก็มีตำรวจมาขอร้องให้ปิดเพราะถ้าไม่ปิดจะโดนคำสั่งย้าย ก็จะปิดให้ แต่เมื่อตำรวจไปแล้วก็จะกลับมาเปิดใหม่ สิ่งที่เคยเบิ้ลที่วิกัลวามากที่สุดไม่ใช่ นักการเมืองหรือตำรวจ แต่กลัวชาวบ้านมาล้อมถ้าไม่เปิดช่องที่ต้องการดูตอนช่วงเสื่อแดงช่อง D Station คับเพราะคำสั่งให้ปิด ชาวบ้านเสื่อแดงคิดว่าเราเข้าข้างอีกฝ่าย จนต้องไปคุยกับรัฐบาล ให้ออกคำสั่งเป็น พรก.ฉุกเฉิน เพื่อให้ชาวบ้านได้เข้าใจว่าผู้ประกอบการเคเบิลท้องถิ่นไม่ได้เป็นผู้ปิดเอง ครั้งนั้นเป็นครั้งเดียวที่ยอมปิดช่องที่วิกการเมือง เพราะมีกฎหมายออกมาบังคับ (มูลนิธิสื่อมวลชนศึกษา, 2555)

ความก้าวหน้าด้านระบบสื่อสารโทรคมนาคมของประเทศไทยในรอบปีที่ผ่านมา มีประเด็นที่สังคมให้ความสนใจเป็นพิเศษ คือ ประมูลและออกใบอนุญาตให้มีการบริการ โทรศัพท์แบบ 3G โดยใบอนุญาตมี 2 แบบ ได้แก่ ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ และใบประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่สาม โดยทั้ง 2 ใบอนุญาตต้องใช้คู่กัน มีผลตั้งแต่วันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2555-6 ธันวาคม พ.ศ. 2570 รวมระยะเวลา 15 ปี ออกให้กับผู้ประกอบการที่ชนะการประมูล 3 ราย คือ บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด หรือเอไอเอส บริษัท ดีแทค เนทเวอร์ค จำกัด และบริษัท เรียล ฟิวเจอร์ จำกัด หรือทรู สำหรับเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาต ประกอบด้วย (1) ผู้ประกอบการต้องลดค่าบริการลง 15% ทั้งเสียงและดาต้าก่อนเปิดให้บริการ (2) โครจข่ายต้องให้บริการครอบคลุม 50% ของประชากรภายใน 2 ปี และไม่น้อยกว่า 80% ของประชากรภายใน 4 ปี (3) โครจข่ายของผู้ประกอบการต้องรับรองอัตราความเร็วในการรับ-ส่งข้อมูลไม่น้อยกว่าอัตราที่กำหนด คือ 354 กิโลบิต/วินาที และ (4) ต้องดำเนินการไม่กำหนดวันหมดอายุของบริการแบบเติมเงิน หรือพรีเพด (กสทช. เช่นแล้วใบอนุญาต 3 จี ค่ามือถือขอเบอร์ใหม่ 20 ล้านเลข, 2555) ซึ่งการประมูลดังกล่าว ยังสร้างประเด็นความสงสัยต่อสาธารณะในเรื่องของกระบวนการประมูล และราคาเริ่มต้นที่ถูกมองว่าไม่โปร่งใส เอื้อประโยชน์กับบริษัทผู้ประมูล ทำให้รัฐเสียหาย มีรายได้ไม่น้อยกว่าที่คาดการณ์ไว้ในตอนแรก

ผลกระทบและการตอบสนองของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ICT ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของ ป.ป.ช. ทั้งในด้านบวกและด้านลบ ทำให้ต้องปรับตัวในการบริหารจัดการภายในองค์กร และปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงรวมถึงผลกระทบด้านคอร์รัปชันที่สืบเนื่องมาจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้จัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศ ปี พ.ศ. 2551-2555 ที่มุ่งที่การสร้างมาตรฐานการดำเนินการด้านสารสนเทศสำหรับสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อยกระดับ

มาตรฐานให้สามารถตอบสนองต่อภารกิจของสำนักงาน ป.ป.ช. โดยได้ศึกษาและวิเคราะห์ในการพัฒนาบนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ด้านไอซีที ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของสำนักงาน ป.ป.ช. ยุทธศาสตร์ด้านไอซีทีของกระบวนการยุติธรรมและยุทธศาสตร์ด้านไอซีทีของประเทศ ภายใต้วิสัยทัศน์ด้าน ไอซีทีที่กำหนดไว้ว่า “เป็นองค์กรที่นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย มาใช้สนับสนุนในด้านป้องกันและปราบปรามการทุจริต ที่ได้รับการยอมรับ เชื่อมั่น และมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในสังคม โดยได้กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ด้านไอซีที จำนวน 5 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 43 โครงการสำหรับสนับสนุนยุทธศาสตร์ด้าน ไอซีที (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2551 ข) ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการสร้างเครือข่ายป้องกันและปราบปรามการทุจริต และการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวินัยสู่สาธารณะ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างมาตรฐานข้อมูลสำหรับการบูรณาการข้อมูลและยกระดับการบริหารจัดการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศให้สามารถรองรับภารกิจของสำนักงาน ป.ป.ช. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีศักยภาพพร้อมรองรับปริมาณงานตามภารกิจที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาองค์กรและสมรรถนะบุคลากรของสำนักงาน ป.ป.ช. ในการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสนับสนุน

ในแต่ละยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีการกำหนดเป้าหมายและโครงการของแต่ละยุทธศาสตร์อย่างชัดเจนตามที่ปรากฏในยุทธศาสตร์เทคโนโลยีสารสนเทศ ปี พ.ศ. 2551-2555 แต่ที่น่าสนใจ คือ การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ICT ส่งผลต่องานด้านการปราบปรามคอร์รัปชันของ ป.ป.ช. อย่างไร เช่น กรณีการรับเรื่องทุจริตการประมูลคลื่นความถี่ 3 จี มาพิจารณาว่ามีมูลความผิดหรือไม่ โดยที่ประชุม ป.ป.ช. มีมติให้ตั้งคณะกรรมการไต่สวนคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม (กทค.) ที่ออกใบอนุญาตการประมูลคลื่น 3 จี โดยได้พิจารณาจากคำร้องหลักของคณะกรรมการการศึกษาตรวจสอบเรื่องทุจริตและเสริมสร้างธรรมาภิบาล วุฒิสภา ที่ยื่นคำร้องเข้ามาให้ทาง ป.ป.ช. ดำเนินการตรวจสอบว่าการประมูลคลื่น 3 จี ไม่ได้เป็นการแข่งขันอย่างเป็นธรรม และพฤติการณ์ของคณะกรรมการ กทค. ที่เร่งรัดมีมติเห็นชอบการประมูลดังกล่าว เป็นคำร้องผิด พ.ร.บ. ว่าด้วย

ความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 ตามมาตรา 14 ซึ่งถือเป็นอำนาจของ ป.ป.ช. จึงให้ตั้งคณะกรรมการไต่สวน โดยที่ประชุมมอบหมายให้นายศักดิ์ โพธิศิริ และนายใจเด็ด พรไชยา กรรมการ ป.ป.ช. เป็นประธานคณะกรรมการไต่สวน (ป.ป.ช. รับสอบ กสทช. ประมวลคดี 3 จี, 2555) ซึ่งในปัจจุบัน คดียังอยู่ในขั้นตอนของการไต่สวน

หากพิจารณาว่า เทคโนโลยีการสื่อสารมีความก้าวหน้าไปมากและมีช่องทางในการสื่อสารที่หลากหลายทั้งสื่อสารธารณะ สื่อดาวเทียมและสื่อจากสังคมออนไลน์ และความก้าวหน้าเหล่านี้มีผลต่อการสร้างความคิดความเชื่อของประชาชน รวมถึงมีความซับซ้อนที่คนทั่วไปเข้าใจได้ยากและเป็นเงื่อนไขของการทุจริตคอร์รัปชัน ดังนั้น การตอบสนองของ ป.ป.ช. ยังให้ความสนใจไปที่การปรับปรุงกระบวนการทำงานภายในองค์กรตามแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศ ปี พ.ศ. 2551-2555 แต่ยังมีคำถามว่าได้มีการใช้ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี และช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายเพื่อการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน ที่เพียงพอหรือยัง แม้ว่าจะมีการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ สื่อสิ่งพิมพ์ รวมถึงการพยายามเข้าร่วมในสังคมโซเชียลมีเดียมากขึ้นก็ตาม

โดยภาพรวม คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงาน องค์กร การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อร้องเรียน การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน รวมถึงการเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานอื่น ๆ ผ่านระบบต่าง ๆ เช่น FIS GIS และ AIS เป็นต้น ซึ่งโดยมากยังเป็นเรื่องภายในองค์กรและเป็นงานด้านการปราบปราม แต่งานด้านการป้องกันการคอร์รัปชัน คือ การเสริมสร้างทัศนคติ ปลูกฝังค่านิยมเรื่องความซื่อสัตย์ สุจริตผ่านระบบ ICT ยังไม่มีความถี่และขนาดที่เหมาะสมกับช่องทางใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นเท่าที่ควร

บทที่ 5

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน

การวิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ซึ่งในบทที่ 4 ได้นำเสนอผลการวิจัยเชิงคุณภาพไปแล้ว สำหรับในบทนี้จะนำเสนอผลการวิจัยที่ได้จากวิธีการเชิงปริมาณโดยการสำรวจเป็นหลัก

การสำรวจด้วยแบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง คือ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) จำนวน 187 คน จากประชากรจำนวนทั้งสิ้น 360 คน ซึ่งเจ้าหน้าที่เหล่านี้ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งผลการสำรวจความคิดเห็นจะนำเสนอเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
ในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อ
บทบาทของ ป.ป.ช

ส่วนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ
ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน

ส่วนที่ 5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม กับบทบาท
ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน (187 คน)	ร้อยละ (100.00)
เพศ		
1. ชาย	111	59.36
2. หญิง	76	40.64
อายุ		
1. ไม่เกิน 25 ปี	11	5.88
2. 26-30 ปี	85	45.45
3. 31-35 ปี	39	20.86
4. 36-40 ปี	24	12.83
5. 41-45 ปี	13	6.95
6. 46 ปีขึ้นไป	15	8.02
ระดับการศึกษาสูงสุด		
1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	10	5.35
2. ปริญญาตรี	145	77.54
3. ปริญญาโท	32	17.11
สาขาการศึกษาที่จบ (จากการศึกษาสูงสุด)		
1. นิติศาสตร์	132	70.59
2. รัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์	17	9.09
3. การบริหารธุรกิจ	25	13.37
4. บัญชีหรือการเงิน	7	3.74
5. อื่น ๆ มีสังคมศาสตร์ เป็นต้น	6	3.21
ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในสำนักงาน ป.ป.ช.		
1. ไม่เกิน 3 ปี	108	57.75
2. 4-6 ปี	28	14.97
3. 7-10 ปี	11	5.88
4. มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	40	21.40

ตารางที่ 7 (ต่อ)

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน (187 คน)	ร้อยละ (100.00)
ส่วนงานที่สังกัด (ระบุสำนัก)		
1. ใต้สวนการทูริตภาคการเมือง 1	23	12.29
2. ใต้สวนการทูริตภาครัฐ 1	21	11.22
3. ใต้สวนการทูริตภาคการเมือง 2	16	8.55
4. ใต้สวนการทูริตภาครัฐ 2	19	10.16
5. ใต้สวนการทูริตภาคการเมือง 3	27	14.43
6. ใต้สวนการทูริตภาครัฐ 3	15	8.02
7. ใต้สวนการทูริตภาคการเมือง 4	20	10.69
8. สำนักการข่าวและกิจการพิเศษ	11	5.88
9. สำนักคดี	14	7.48
10. สำนักงานปราบปรามการทูริตภาคการเมือง	7	3.74
11. อื่น ๆ มีสำนักป้องกันการทูริตภาครัฐ เป็นต้น	14	7.48
ตำแหน่ง (ระบุ)		
1. เจ้าพนักงานปราบปรามการทูริตปฏิบัติการ	95	50.80
2. เจ้าพนักงานปราบปรามการทูริตเชี่ยวชาญ	20	10.70
3. เจ้าพนักงานปราบปรามการทูริตชำนาญการพิเศษ	5	2.67
4. บริหารทั่วไป, ชุรการ และเจ้าหน้าที่สารบบคดี	34	18.18
5. นักกฎหมาย, เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. (ด้านงานคดี)	6	3.22
6. ไม่ระบุตำแหน่ง	27	14.43

จากตารางที่ 7 พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 187 คน มีข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

เจ้าหน้าที่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 59.36 และ 40.64 ตามลำดับ

อายุตั้งแต่ 26-30 ปี ร้อยละ 45.45 รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 31-35 ปี ร้อยละ 20.86 ปี ถัดไป คือ กลุ่มอายุ 36-40 ปี ร้อยละ 12.83 และพบว่า กลุ่มอายุไม่เกิน 25 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 5.88

ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 77.54 รองลงมา คือ ปริญญาโท ร้อยละ 17.11 และน้อยที่สุด คือ การศึกษาดำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 5.35

สาขาการศึกษาสูงสุดที่จบ เกือบ 3 ใน 4 ส่วน (ร้อยละ 70.59) เป็นสาขานิติศาสตร์ รองลงมา คือ สาขาการบริหารธุรกิจ ร้อยละ 13.37 สาขารัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ ร้อยละ 9.09 และสาขาอื่น ๆ เช่น สังคมศาสตร์และนิเทศศาสตร์ เป็นต้น มีเพียงร้อยละ 3.21

กว่าครึ่ง (ร้อยละ 57.75) เป็นบุคลากรที่มีอายุงานในสำนักงาน ป.ป.ช. ไม่นาน คือ ไม่เกิน 3 ปี มีเพียงร้อยละ 21.39 หรือ 1 ใน 5 ที่มีอายุงานเกิน 10 ปี นอกจากนั้น มีอายุงานระดับกลาง ๆ ระหว่าง 4-10 ปี ร้อยละ 20.85

ร้อยละ 14.43 สังกัดสำนักไต่สวนการทุจริตภาคการเมือง 3 รองลงมา สังกัดสำนักไต่สวนการทุจริตภาคการเมือง 1 ร้อยละ 12.29 สังกัดสำนักไต่สวนการทุจริตภาครัฐ 1 ร้อยละ 11.22 สังกัดสำนักงานอื่น ๆ เช่น สำนักป้องกันการทุจริตภาครัฐ เป็นต้น ร้อยละ 7.48 แต่พบว่า น้อยที่สุด คือ สำนักงานปราบปรามการทุจริตภาคการเมือง ร้อยละ 3.74

เกินกว่าครึ่ง (ร้อยละ 68.98) เป็นเจ้าหน้าที่ในระดับปฏิบัติการ ในชื่อเจ้าพนักงานปราบปรามการทุจริต เจ้าหน้าที่สารบบคดี บริหารทั่วไปและธุรการ รองลงไปที่ผู้บริหารระดับกลาง หรือเจ้าพนักงานปราบปรามการทุจริตเชี่ยวชาญ ร้อยละ 10.70 และน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารระดับสูง หรือเจ้าพนักงานปราบปรามการทุจริตชำนาญการพิเศษ ร้อยละ 2.67 แต่ก็พบว่า มีส่วนหนึ่งที่ไม่วะบุตำแหน่ง ถึงร้อยละ 14.43

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน

ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยจำแนกเป็นบทบาทด้านการป้องกันคอร์รัปชัน 2 อย่าง คือ การให้ข้อมูลและความรู้ และการสร้างค่านิยมและส่งเสริมการมีส่วนร่วม กับบทบาทด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน

ความคิดเห็นต่อบทบาทการป้องกันคอร์รัปชัน ประเด็นการให้ข้อมูลและความรู้

ตารางที่ 8 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทการป้องกันคอร์รัปชันในประเด็นการให้ข้อมูลและความรู้

ประเด็นการให้ข้อมูลและความรู้	ความคิดเห็น				ระดับบทบาทการดำเนินงาน ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.			
	มาก	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	น้อย	$\bar{X}$	SD	ความหมาย	อันดับ
		มาก	น้อย					
1. การให้ความรู้แก่สาธารณะผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ วารสารประจำ เช่น วารสารข้อสะอวด เป็นต้น	10 (5.35)	72 (38.50)	82 (43.85)	23 (12.30)	2.37	.77	ค่อนข้างน้อย	2
2. การให้ความรู้ผ่านสื่อสาธารณะ วิทยุ โทรทัศน์ เช่น บทละคร บทความวิทยุ	16 (8.56)	63 (33.69)	76 (40.64)	32 (17.11)	2.34	.86	ค่อนข้างน้อย	3
3. การอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน/ กลุ่มเครือข่ายตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาติ	8 (4.28)	85 (45.45)	71 (37.97)	23 (12.30)	2.42	.76	ค่อนข้างน้อย	1
ภาพรวม					2.37	.80	ค่อนข้างน้อย	

จากตารางที่ 8 พบว่า เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. เห็นว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีบทบาทในการป้องกันคอร์รัปชัน ด้านการให้ข้อมูลและความรู้ โดยรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.37, SD = .80$) และเมื่อพิจารณาในรายข้อคำถาม พบว่าการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน/ กลุ่มเครือข่ายตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาติ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีการดำเนินการอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.42, SD = .76$) เป็นอันดับที่ 1

การให้ความรู้แก่สาธารณะผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ วารสารประจำ เช่น วารสารข้อสะอวด เป็นต้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีการดำเนินการอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.37, SD = .77$) เป็นอันดับที่ 2

การให้ความรู้ผ่านสื่อสาธารณะ วิทยุ โทรทัศน์ เช่น บทละคร บทความวิทยุ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีการดำเนินการอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.34, SD = .86$) เป็นอันดับที่ 3

**ความคิดเห็นต่อบทบาทการป้องกันคอร์รัปชัน ประเด็นการสร้างค่านิยม
และส่งเสริมการมีส่วนร่วม**

ตารางที่ 9 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทการป้องกันคอร์รัปชันในประเด็น
การสร้างค่านิยมและส่งเสริมการมีส่วนร่วม

ประเด็นการสร้างค่านิยมและส่งเสริม การมีส่วนร่วม	ความคิดเห็น				ระดับบทบาทการดำเนินงาน ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.			
	มาก	ค่อนข้าง มาก	ค่อนข้าง น้อย	น้อย	$\bar{X}$	SD	ความหมาย	อันดับ
1. การทำให้ประชาชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการต่อต้าน คอร์รัปชัน	10 (5.35)	75 (40.11)	77 (41.18)	25 (13.37)	2.37	.78	ค่อนข้างน้อย	1
2. การปลูกฝังค่านิยม “โตมาไม่โกง” แก่เด็กและเยาวชน	10 (5.35)	72 (38.50)	80 (42.78)	25 (13.37)	2.36	.78	ค่อนข้างน้อย	2
ภาพรวม					2.37	.78	ค่อนข้างน้อย	

จากตารางที่ 5.3 พบว่า เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. เห็นว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีบทบาท
ในการป้องกันคอร์รัปชัน ด้านการสร้างค่านิยมและส่งเสริมการมีส่วนร่วม โดยรวมมีการดำเนินการ
อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.37$, $SD = .78$) และเมื่อพิจารณาในรายข้อคำถาม พบว่า
การทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการต่อต้านคอร์รัปชัน คณะกรรมการ ป.ป.ช.
มีบทบาทการดำเนินการอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.37$, $SD = .78$) เป็นอันดับที่ 1
การปลูกฝังค่านิยม “โตมาไม่โกง” แก่เด็กและเยาวชน คณะกรรมการ ป.ป.ช.
มีการดำเนินการอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.36$, $SD = .78$) เป็นอันดับที่ 2

ภาพรวมความคิดเห็นต่อบทบาทการป้องกันคอร์รัปชัน

ตารางที่ 10 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
ด้านการป้องกันคอร์รัปชัน ในภาพรวม

การป้องกันคอร์รัปชัน	ระดับบทบาทการดำเนินงาน ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.		
	$\bar{X}$	SD	ความหมาย
1. ด้านการให้ข้อมูลและความรู้	2.37	.80	ค่อนข้างน้อย
2. ด้านการสร้างค่านิยมและส่งเสริมการมีส่วนร่วม	2.37	.78	ค่อนข้างน้อย
ภาพรวม	2.37	.79	ค่อนข้างน้อย

จากตารางที่ 10 พบว่า เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. เห็นว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีบทบาท
ในการป้องกันคอร์รัปชัน ในภาพรวม โดยภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.37$, $SD = .70$)
และเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า

ด้านการให้ข้อมูลและความรู้ มีการดำเนินการอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย เท่า ๆ กันกับ
ด้านการสร้างค่านิยมและส่งเสริมการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 2.37$, $SD = .70$)

ความคิดเห็นต่อบทบาทการปราบปรามคอร์รัปชัน

ตารางที่ 11 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
ด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน

ประเด็นการปราบปรามคอร์รัปชัน	ความคิดเห็น				ระดับบทบาทการดำเนินงาน ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.			
	มาก	ค่อนข้าง มาก	ค่อนข้าง น้อย	น้อย	$\bar{X}$	SD	ความหมาย	อันดับ
1. คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความสามารถในการดำเนินการคดีที่ ได้รับมา ให้แล้วเสร็จมากขึ้นทุก ๆ ปี	8 (4.28)	65 (34.76)	95 (50.80)	19 (10.16)	2.33	.72	ค่อนข้างน้อย	5

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ประเด็นการปราบปรามคอร์รัปชัน	ความคิดเห็น				ระดับบทบาทการดำเนินงาน ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.			
	มาก	ค่อนข้าง มาก	ค่อนข้าง น้อย	น้อย	$\bar{X}$	SD	ความหมาย	อันดับ
2. การให้ความสำคัญ และดำเนินการ ให้แล้วเสร็จอย่างทันกาล กับคดีที่มี มูลค่าความเสียหายสูง และคดีที่อยู่ใน ความสนใจของสาธารณะ	22 (11.76)	93 (49.73)	61 (32.62)	11 (5.88)	2.67	.76	ค่อนข้างมาก	4
3. คณะกรรมการ อนุกรรมการ ส่วนใหญ่ ได้รวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างถูกต้อง ชัดเจน และมีน้ำหนัก	27 (14.44)	109 (58.29)	45 (24.06)	6 (3.21)	2.84	.70	ค่อนข้างมาก	3
4. การไต่สวน ดำเนินการไปตาม ความสำคัญของคดี เปิดโอกาสและ ให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหา	56 (29.95)	100 (53.48)	28 (14.97)	3 (1.60)	3.12	.71	ค่อนข้างมาก	2
5. การชี้มูลความผิด ดำเนินการ ไปตามข้อมูล ปราศจากอคติ เช่น ไม่มีการตั้งธงล่วงหน้า หรืออิงกระแสสังคม	64 (34.22)	90 (48.13)	29 (15.51)	4 (2.14)	3.14	.75	ค่อนข้างมาก	1
ภาพรวม					2.82	.73	ค่อนข้างมาก	

จากตารางที่ 11 พบว่า เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. เห็นว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีบทบาท
ในการปราบปรามคอร์รัปชัน โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.82$, $SD = .73$)
และเมื่อพิจารณาในรายข้อคำถาม พบว่า

การชี้มูลความผิด ดำเนินการไปตามข้อมูล ปราศจากอคติ เช่น ไม่มีการตั้งธงล่วงหน้า
หรืออิงกระแสสังคม คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีบทบาทการดำเนินการอยู่ในระดับค่อนข้างมาก
($\bar{X} = 3.14$, $SD = .75$) เป็นอันดับที่ 1

การไต่สวน ดำเนินการไปตามความสำคัญของคดี เปิดโอกาสและให้ความเป็นธรรมแก่
ผู้ถูกกล่าวหา คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีบทบาทการดำเนินการอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.12$,
 $SD = .71$) เป็นอันดับที่ 2

คณะกรรมการ อนุกรรมการส่วนใหญ่ ได้รวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้อง ชัดเจน และมีน้ำหนัก คณะกรรมการป.ป.ช.มีบทบาทการดำเนินการอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.84, SD = .70$) เป็นอันดับที่ 3

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความสามารถดำเนินการคดีที่ได้รับมา ให้แล้วเสร็จมากขึ้นทุก ๆ ปี อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.33, SD = .72$) เป็นอันดับ 4

สรุปความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน

ตารางที่ 12 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน ในภาพรวม

บทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช.	ระดับบทบาทการดำเนินงาน ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.		
	$\bar{X}$	SD	ความหมาย
1. ภาพรวมบทบาทด้านการป้องกันคอร์รัปชัน	2.37	.79	ค่อนข้างน้อย
2. ภาพรวมบทบาทด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน	2.82	.73	ค่อนข้างมาก
ภาพรวม	2.45	.75	ค่อนข้างน้อย

จากตารางที่ 12 พบว่า เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. มีความคิดเห็นว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. แสดงบทบาทในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน ในภาพรวม โดยภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.45, SD = .75$) และเมื่อพิจารณาภาพรวมในรายด้าน พบว่า

การดำเนินงานด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.82, SD = .73$)

การดำเนินงานด้านการป้องกันคอร์รัปชัน โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.37, SD = .79$)

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผล ต่อบทบาทของ ป.ป.ช

ความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
ประเด็นการให้ข้อมูลและความรู้

ตารางที่ 13 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในด้าน
การเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติของประชาชนที่มีผลต่อบทบาทของ ป.ป.ช

ประเด็นการเปลี่ยนแปลง ด้านคุณสมบัติของประชาชน	ความคิดเห็น				ระดับผลกระทบต่อบทบาท ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.			
	มาก	ค่อนข้าง มาก	ค่อนข้าง น้อย	น้อย	$\bar{X}$	SD	ความหมาย	อันดับ
1. การตื่นตัวทางการเมือง/ เข้าร่วม กิจกรรมทางการเมืองของประชาชน เพิ่มขึ้น มีผลต่อบทบาทของ ป.ป.ช.	32 (17.11)	86 (45.99)	55 (29.41)	14 (7.49)	2.73	.83	ค่อนข้างมาก	4
2. ความเชื่อมั่นของประชาชน มีผล ต่อบทบาทการดำเนินงานของ ป.ป.ช.	27 (14.44)	95 (50.80)	54 (28.88)	11 (5.88)	2.74	.78	ค่อนข้างมาก	3
3. การมีส่วนร่วมในการต่อต้าน คอร์รัปชันของประชาชน มีผลต่อ บทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช.	44 (23.53)	89 (47.59)	40 (21.39)	14 (7.49)	2.87	.86	ค่อนข้างมาก	1
4. การมีพลังมากขึ้นของประชาชน เช่น การรวมกลุ่มเป็นองค์กร หรือประชาสังคม ส่งผลต่อบทบาท ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.	32 (17.11)	93 (49.73)	54 (28.88)	8 (4.28)	2.80	.77	ค่อนข้างมาก	2
ภาพรวม					2.78	.66	ค่อนข้างมาก	

จากตารางที่ 13 พบว่า เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. มีความคิดเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคม
ในด้านการเปลี่ยนแปลงด้านคุณสมบัติของประชาชนที่มีผลต่อบทบาทของ ป.ป.ช. โดยภาพรวม
อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.78$, $SD = .66$) และเมื่อพิจารณาในรายข้อคำถาม พบว่า
การที่ประชาชนมีส่วนร่วมต่อต้านคอร์รัปชันมากขึ้น ส่งผลต่อบทบาท
ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.87$, $SD = .86$) เป็นอันดับที่ 1

การมีพลังมากขึ้นของประชาชน เช่น การรวมกลุ่มเป็นองค์กรหรือประชาสังคม ส่งผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.80, SD = .77$) เป็นอันดับที่ 2 ความเชื่อมั่นต่อของประชาชน มีผลต่อบทบาทการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.74, SD = .78$) เป็นอันดับที่ 3

การตื่นตัวทางการเมือง/ เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองของประชาชน เช่น มีการเรียกร้องสิทธิตามที่ระบุในรัฐธรรมนูญเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อบทบาทคณะกรรมการ ป.ป.ช. อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.73, SD = .83$) เป็นอันดับที่ 4

ความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประเด็นแหล่งความรู้และประสบการณ์ในการต่อต้านคอร์รัปชัน

ตารางที่ 14 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในด้านแหล่งความรู้และประสบการณ์ในการต่อต้านคอร์รัปชันที่มีผลต่อบทบาทของ ป.ป.ช

ประเด็นการเปลี่ยนแปลง ด้านแหล่งความรู้และประสบการณ์ ในการต่อต้านคอร์รัปชัน	ความคิดเห็น				ระดับผลกระทบต่อบทบาท ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.			
	มาก	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	น้อย	$\bar{X}$	SD	ความหมาย	อันดับ
		มาก	น้อย					
1. การให้ความรู้ด้านคอร์รัปชัน จากงานวิจัย มีผลต่อบทบาท ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.	18 (9.63)	83 (44.39)	70 (37.43)	16 (8.56)	2.55	.78	ค่อนข้างมาก	2
2. บทเรียนจากคดีที่เกิดขึ้นจริง มีผล ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช.	33 (17.65)	93 (49.73)	52 (27.81)	9 (4.81)	2.80	.78	ค่อนข้างมาก	1
3. ประสบการณ์ในการต่อต้าน คอร์รัปชันของต่างประเทศ ส่งผลต่อ การดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช.	15 (8.02)	82 (43.85)	71 (37.97)	19 (10.16)	2.50	.79	ค่อนข้างน้อย	3
ภาพรวม					2.62	.66	ค่อนข้างน้อย	

จากตารางที่ 14 พบว่า เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. มีความคิดเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในด้านการเปลี่ยนแปลงด้านแหล่งความรู้และประสบการณ์ในการต่อต้านคอร์รัปชันที่มีผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.62, SD = .66$) และเมื่อพิจารณาในรายข้อคำถาม พบว่า

บทเรียนจากคดีที่เกิดขึ้นจริง มีผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในระดับ
ค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.80, SD = .78$) เป็นอันดับที่ 1

การให้ความรู้ด้านคอร์รัปชันจากงานวิจัย มีผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.55, SD = .78$) เป็นอันดับที่ 2

ประสบการณ์ในการต่อต้านคอร์รัปชันของต่างประเทศ ส่งผลต่อการดำเนินงาน
ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.50, SD = .79$) เป็นอันดับที่ 3

ความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
ประเด็นความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตารางที่ 15 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในด้านความก้าวหน้า
ของเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีผลต่อบทบาทของ ป.ป.ช

ประเด็นการเปลี่ยนแปลง ด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยี สารสนเทศ	ความคิดเห็น				ระดับผลกระทบต่อบทบาท ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.			
	มาก	ค่อนข้าง มาก	ค่อนข้าง น้อย	น้อย	$\bar{X}$	SD	ความหมาย	อันดับ
1. การเชื่อมโยง ประสานงาน เทคโนโลยีสารสนเทศจากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง มีผลต่อบทบาท ของ ป.ป.ช.	45 (24.06)	75 (40.11)	52 (27.81)	15 (8.02)	2.80	.90	ค่อนข้างมาก	2
2. เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ระบบ FIS DIG เป็นต้น ส่งผลต่อบทบาท ของ ป.ป.ช.	27 (14.44)	80 (42.78)	64 (34.22)	16 (8.56)	2.63	.83	ค่อนข้างมาก	3
3. เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีผลต่อ บทบาทของ ป.ป.ช.	43 (22.99)	84 (44.92)	44 (23.53)	16 (8.56)	2.82	.88	ค่อนข้างมาก	1
ภาพรวม					2.75	.80	ค่อนข้างมาก	

จากตารางที่ 15 พบว่า เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. มีความคิดเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคม
ในด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีผลต่อบทบาทของ ป.ป.ช. โดยภาพรวม
อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.75, SD = .80$) และเมื่อพิจารณาในรายข้อคำถาม พบว่า

เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพมากขึ้น (High-tech) มีผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.82, SD = .88$) เป็นอันดับที่ 1

การเชื่อมโยง ประสานงานเทคโนโลยีสารสนเทศจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย กรมสรรพากร และสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เป็นต้น มีผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.80, SD = .90$) เป็นอันดับที่ 2

เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ระบบ FIS DIG เป็นต้น ส่งผลต่อบทบาทการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.63, SD = .83$) เป็นอันดับที่ 3

ความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประเด็นความร่วมมือของเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชัน

ตารางที่ 16 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในด้านความร่วมมือของเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชันที่มีผลต่อบทบาทของ ป.ป.ช.

ประเด็นการเปลี่ยนแปลง ด้านความร่วมมือของเครือข่าย ต่อต้านคอร์รัปชัน	ความคิดเห็น				ระดับผลกระทบต่อบทบาท ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.			
	มาก	ค่อนข้าง มาก	ค่อนข้าง น้อย	น้อย	$\bar{X}$	SD	ความหมาย	อันดับ
1. ความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ ทุกระดับ มีผลต่อบทบาท การดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช.	50 (26.74)	88 (47.06)	39 (20.86)	10 (5.35)	2.95	.83	ค่อนข้างมาก	1
2. การมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ในการต่อต้านคอร์รัปชัน มีผลต่อ บทบาทการดำเนินงาน ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.	39 (20.86)	85 (45.45)	50 (26.74)	13 (6.95)	2.80	.85	ค่อนข้างมาก	3
3. การจัดตั้ง ป.ป.ท. ส่งผลต่อ บทบาทการดำเนินงาน ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.	26 (13.90)	72 (38.50)	71 (37.97)	18 (9.63)	2.57	.85	ค่อนข้างมาก	5
4. การที่ประชาชนตื่นตัว ช่วยงาน ต่อต้านคอร์รัปชัน มีผลต่อบทบาท ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.	45 (24.06)	82 (43.85)	52 (27.81)	8 (4.28)	2.88	.82	ค่อนข้างมาก	2

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ประเด็นการเปลี่ยนแปลง ด้านความร่วมมือของเครือข่าย ต่อต้านคอร์รัปชัน	ความคิดเห็น				ระดับผลกระทบต่อบทบาท ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.			
	มาก	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	น้อย	$\bar{X}$	SD	ความหมาย	อันดับ
		มาก	น้อย					
5. สื่อมวลชนปัจจุบัน ตกอยู่ใต้ อำนาจทุนนิยม ส่งผลต่อบทบาท การดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช.	36 (19.25)	83 (44.39)	57 (30.48)	11 (5.88)	2.77	.83	ค่อนข้างมาก	4
ภาพรวม					2.79	.65	ค่อนข้างมาก	

จากตารางที่ 16 พบว่า เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. มีความคิดเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคม
ในด้านความร่วมมือของเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชันที่มีผลต่อบทบาทของ ป.ป.ช. โดยภาพรวม
อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.79$, $SD = .65$) และเมื่อพิจารณาในรายข้อคำถาม พบว่า
การได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐทุกระดับ มีผลต่อบทบาทการดำเนินงาน
ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.95$, $SD = .83$) เป็นอันดับที่ 1
การที่ประชาชนตื่นตัว เข้ามามีส่วนช่วยงานต่อต้านคอร์รัปชัน มีผลต่อบทบาท
ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.88$, $SD = .82$) เป็นอันดับที่ 2
การมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการต่อต้านคอร์รัปชัน มีผลต่อบทบาทการดำเนินงาน
ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.80$, $SD = .85$) เป็นอันดับที่ 3
การที่สื่อมวลชนปัจจุบันตกอยู่ใต้อำนาจทุนนิยม ส่งผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ
ป.ป.ช. ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.77$, $SD = .83$) เป็นอันดับที่ 4
การจัดตั้ง ป.ป.ท. ส่งผลต่อบทบาทการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในระดับ
ค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.57$, $SD = .85$) เป็นอันดับที่ 5

ความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
ประเด็นการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและค่านิยมของประชาชนต่อคอร์รัปชัน

ตารางที่ 17 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในด้านทัศนคติ
และค่านิยมของประชาชนต่อคอร์รัปชันที่มีผลต่อบทบาทของ ป.ป.ช

ประเด็นการเปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติ และค่านิยมของประชาชนต่อ คอร์รัปชัน	ความคิดเห็น				ระดับผลกระทบต่อบทบาท ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.			
	มาก	ค่อนข้าง มาก	ค่อนข้าง น้อย	น้อย	$\bar{X}$	SD	ความหมาย	อันดับ
1. ผลวิจัยและการสำรวจที่ระบุว่า ประชาชนให้การยอมรับ การคอร์รัปชันมากขึ้น ส่งผลต่อ บทบาทการดำเนินงาน ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.	59 (31.55)	66 (35.29)	52 (27.81)	10 (5.35)	2.93	.90	ค่อนข้างมาก	3
2. การที่ “คนรุ่นใหม่” ยอมรับได้กับ การคอร์รัปชัน” มีผลต่อบทบาท การดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช.	66 (35.29)	69 (36.90)	43 (22.99)	9 (4.81)	3.03	.88	ค่อนข้างมาก	1
3. สัดส่วนของผู้ไม่ยอมรับ การคอร์รัปชันจะน้อยลงในระยะยาว ส่งผลต่อบทบาทการดำเนินงาน ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.	65 (34.76)	62 (33.16)	48 (25.67)	12 (6.42)	2.96	.93	ค่อนข้างมาก	2
ภาพรวม					2.97	.81	ค่อนข้างมาก	

จากตารางที่ 17 พบว่า เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. มีความคิดเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคม
ในด้านทัศนคติและค่านิยมของประชาชนต่อคอร์รัปชันที่มีผลต่อบทบาทของ ป.ป.ช. โดยภาพรวม
อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.97$, $SD = .81$) และเมื่อพิจารณาในรายข้อคำถาม พบว่า
การที่คนรุ่นใหม่ ยอมรับได้กับการคอร์รัปชัน มีผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.03$, $SD = .88$) เป็นอันดับที่ 1
สัดส่วนของผู้ไม่ยอมรับการคอร์รัปชันจะน้อยลงในระยะยาว มีผลต่อบทบาท
ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.96$, $SD = .93$) เป็นอันดับที่ 2

ผลวิจัย/ การสำรวจที่ระบุว่า ประชาชนให้การยอมรับการคอร์รัปชันมากขึ้น ส่งผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.93, SD = .90$) เป็นอันดับที่ 3
 ความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
 ในภาพรวม

ตารางที่ 18 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทของ ป.ป.ช. ในภาพรวม

ประเด็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคม	ระดับผลกระทบต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช.			
	$\bar{X}$	SD	ความหมาย	อันดับ
1. การเปลี่ยนแปลงด้านคุณสมบัติของประชาชน	2.78	.66	ค่อนข้างมาก	3
2. การเปลี่ยนแปลงด้านแหล่งความรู้และประสบการณ์ในการต่อต้านคอร์รัปชัน	2.62	.66	ค่อนข้างมาก	5
3. การเปลี่ยนแปลงด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ	2.75	.80	ค่อนข้างมาก	4
4. การเปลี่ยนแปลงด้านความร่วมมือของเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชัน	2.79	.65	ค่อนข้างมาก	2
5. การเปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติและค่านิยมของประชาชนต่อการคอร์รัปชัน	2.97	.81	ค่อนข้างมาก	1
ภาพรวม	2.78	.59	ค่อนข้างมาก	

จากตารางที่ 18 พบว่า เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. มีความคิดเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในภาพรวม โดยภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.78, SD = .59$) และเมื่อพิจารณาในรายด้านของการเปลี่ยนแปลง พบว่า

การเปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติของประชาชนต่อการคอร์รัปชัน มีผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.97, SD = .81$) เป็นอันดับที่ 1

การเปลี่ยนแปลงด้านความร่วมมือของเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชัน มีผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.79, SD = .65$) เป็นอันดับที่ 2

การเปลี่ยนแปลงด้านคุณสมบัติของประชาชน มีผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.78, SD = .66$) เป็นอันดับที่ 3

การเปลี่ยนแปลงด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ มีผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.75, SD = .80$) เป็นอันดับที่ 4

การเปลี่ยนแปลงด้านแหล่งความรู้และประสบการณ์ในการต่อต้านคอร์รัปชัน มีผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.62, SD = .66$) เป็นอันดับที่ 5

ส่วนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน

เปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน จำแนกตามเพศ

ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้านการป้องกันและด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน โดยจำแนกตามเพศ

เพศ	ค่าเฉลี่ย	
	ด้านการป้องกัน	ด้านการปราบปราม
ชาย	2.41	2.88
หญิง	2.30	2.72
รวม	2.37	2.82

จากตารางที่ 19 พบว่า เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ที่เป็นเพศชาย มีความคิดเห็นว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีบทบาททั้งในด้านการป้องกันและด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน มากกว่าเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ที่เป็นเพศหญิง

เปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
ในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน จำแนกตามช่วงอายุ

ตารางที่ 20 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ
ป.ป.ช. ด้านการป้องกันและด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน โดยจำแนกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ	ค่าเฉลี่ย	
	ด้านการป้องกัน	ด้านการปราบปราม
ไม่เกิน 25 ปี	2.78	3.05
26-30 ปี	2.40	2.80
31-35 ปี	2.25	2.84
36-40 ปี	2.45	2.84
41 ปีขึ้นไป	2.18	2.74
รวม	2.37	2.82

จากตารางที่ 20 พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาท
ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้านการป้องกันและด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน

กลุ่มอายุไม่เกิน 25 ปี มีความคิดเห็นต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
ทั้งด้านป้องกันและด้านปราบปรามคอร์รัปชัน มากกว่ากลุ่มอายุ 26-30 ปี กลุ่มอายุ 31-35 ปี
กลุ่มอายุ 36-40 ปี และกลุ่มอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป

กลุ่มอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
ทั้งด้านป้องกันและด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน น้อยกว่าทุกกลุ่มอายุที่เหลือ

เปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
ในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน จำแนกตามระดับการศึกษา

ตารางที่ 21 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ
ป.ป.ช. ด้านการป้องกันและด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน โดยจำแนกตามระดับ
การศึกษา

ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	
	ด้านการป้องกัน	ด้านการปราบปราม
ต่ำกว่าปริญญาตรี	2.39	2.82
ปริญญาตรี	2.37	2.84
ปริญญาโท	2.35	2.70
รวม	2.37	2.82

จากตารางที่ 21 พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาท
ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้านการป้องกันและด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน

กลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อบทบาทของคณะกรรมการ
ป.ป.ช. ในด้านการป้องกันคอร์รัปชัน มากกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและกลุ่มที่มีระดับ
การศึกษาปริญญาโท

กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
ในด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน มากกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และกลุ่มที่มี
ระดับการศึกษาปริญญาโท

กลุ่มที่กลุ่มการศึกษาระดับปริญญาโท มีความคิดเห็นต่อบทบาทของคณะกรรมการ
ป.ป.ช. ทั้งในด้านการป้องกันคอร์รัปชันและด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน น้อยกว่ากลุ่มที่มีระดับ
การศึกษาอื่น ๆ

เปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
ในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน จำแนกตามสาขาการศึกษา

ตารางที่ 22 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ
ป.ป.ช. ด้านการป้องกันและด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน โดยจำแนกตามสาขาที่จบ
การศึกษา

สาขาที่จบการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	
	ด้านการป้องกัน	ด้านการปราบปราม
นิติศาสตร์	2.34	2.82
รัฐศาสตร์/ รัฐประศาสนศาสตร์	2.42	2.81
สาขาอื่น ๆ มีบริหารธุรกิจและการเงิน เป็นต้น	2.36	2.82
รวม	2.37	2.82

จากตารางที่ 22 พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาท
ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้านการป้องกันและด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน

กลุ่มที่จบการศึกษาในสาขานิติศาสตร์ และกลุ่มที่จบสาขาอื่น ๆ มีสาขาบริหารธุรกิจ
เป็นต้น มีความคิดเห็นต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในด้านการป้องกัน น้อยกว่ากลุ่มที่จบ
การศึกษาในสาขารัฐศาสตร์/ รัฐประศาสนศาสตร์

กลุ่มที่จบการศึกษาในสาขารัฐศาสตร์/ รัฐประศาสนศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อบทบาท
ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน น้อยกว่ากลุ่มที่จบสาขานิติศาสตร์
และกลุ่มสาขาอื่น ๆ มีบริหารธุรกิจ เป็นต้น

เปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
ในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน จำแนกตามส่วนงานที่สังกัด

ตารางที่ 23 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ
ป.ป.ช. ด้านการป้องกันและด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน โดยจำแนกตามส่วนงาน
ที่สังกัด

ส่วนงานที่สังกัด	ค่าเฉลี่ย	
	ด้านการป้องกัน	ด้านการปราบปราม
สำนักไต่สวนการทุจริตภาคการเมือง 1	2.67	2.85
สำนักไต่สวนการทุจริตภาครัฐ 1	2.45	2.74
สำนักไต่สวนการทุจริตภาคการเมือง 2	2.70	2.85
สำนักไต่สวนการทุจริตภาครัฐ 2	2.25	2.80
สำนักไต่สวนการทุจริตภาคการเมือง 3	2.35	2.80
สำนักไต่สวนการทุจริตภาครัฐ 3	2.32	2.78
สำนักไต่สวนการทุจริตภาคการเมือง 4	1.95	2.70
สำนักการข่าวและกิจการพิเศษ	2.15	2.87
สำนักคดี	2.23	2.95
สำนักปราบปรามการทุจริตภาคการเมือง	2.64	3.14
รวม	2.37	2.82

จากตารางที่ 23 พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาท
ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้านการป้องกันและด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน

เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ที่สังกัดสำนักไต่สวนการทุจริตภาคการเมือง 4 มีความคิดเห็นต่อ
บทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในด้านการป้องกันคอร์รัปชัน น้อยกว่าเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ที่สังกัด
ส่วนงานอื่น ๆ แต่พบว่า เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ที่สังกัดสำนักไต่สวนการทุจริตภาคการเมือง 2
มีความคิดเห็นต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในด้านการป้องกันคอร์รัปชัน มากกว่า
เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ที่สังกัดส่วนงานอื่น ๆ

เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ที่สังกัดสำนักไต่สวนการทุจริตภาคการเมือง 4 มีความคิดเห็นต่อ
บทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน น้อยกว่าเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช.

ที่สังกัดส่วนงานอื่น ๆ แต่พบว่า เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ที่สังกัดสำนักปราบปรามการทุจริตภาคการเมือง มีความคิดเห็นต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน มากกว่าเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ที่สังกัดส่วนงานอื่น ๆ

เปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน จำแนกตามตำแหน่ง

ตารางที่ 24 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้านการป้องกันและด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน โดยจำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	ค่าเฉลี่ย	
	ด้านการป้องกัน	ด้านการปราบปราม
เจ้าพนักงานปราบปรามการทุจริตปฏิบัติการ	2.52	2.82
เจ้าพนักงานปราบปรามการทุจริตเชี่ยวชาญ	2.24	2.76
เจ้าพนักงานปราบปรามการทุจริตชำนาญการพิเศษ	1.85	2.72
เจ้าหน้าที่บริหารทั่วไป ธุรการและเจ้าหน้าที่สารบบคดี	2.06	2.74
นักกฎหมาย เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. (ด้านงานคดี)	2.27	3.03
รวม	2.37	2.82

จากตารางที่ 24 พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้านการป้องกันและด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน

เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ในตำแหน่งเจ้าพนักงานปราบปรามการทุจริตปฏิบัติการ มีความคิดเห็นต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในด้านการป้องกันคอร์รัปชัน มากกว่าเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ในตำแหน่งอื่น ๆ แต่พบว่า เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ในตำแหน่งเจ้าพนักงานปราบปรามทุจริตชำนาญการพิเศษ มีความคิดเห็นต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในด้านการป้องกันคอร์รัปชัน น้อยกว่าเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ในตำแหน่งอื่น ๆ

เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ในตำแหน่งนักกฎหมาย เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. (ด้านงานคดี) มีความคิดเห็นต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน มากกว่าเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ในตำแหน่งอื่น ๆ แต่พบว่า เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ในตำแหน่งเจ้าพนักงานปราบปรามทุจริตชำนาญการพิเศษ มีความคิดเห็นต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในด้านการป้องกันคอร์รัปชัน น้อยกว่าเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ในตำแหน่งอื่น ๆ

เปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
ในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน จำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 25 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ
ป.ป.ช. ด้านการป้องกันและด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน โดยจำแนกตามระยะเวลา
ในการปฏิบัติงาน

ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	ค่าเฉลี่ย	
	ด้านการป้องกัน	ด้านการปราบปราม
ไม่เกิน 3 ปี	2.40	2.85
4-6 ปี	2.32	2.72
7-10 ปี	2.61	2.63
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	2.24	2.84
รวม	2.37	2.82

จากตารางที่ 25 พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาท
ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในด้านการป้องกันและด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน

เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 7-10 ปี มีความคิดเห็นต่อบทบาท
ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในด้านการป้องกันคอร์รัปชัน มากกว่าเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ที่มีระยะเวลา
ปฏิบัติงานกลุ่มอื่น ๆ และพบว่า เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า
10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในด้านการป้องกันคอร์รัปชัน
น้อยกว่าเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. กลุ่มอื่น ๆ

เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานไม่เกิน 3 ปี และเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช.
ที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อบทบาทของคณะกรรมการ
ป.ป.ช. ในด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน มากกว่าเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ที่มีระยะเวลาปฏิบัติงาน
กลุ่มอื่น ๆ

**ส่วนที่ 5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม กับบทบาท
ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน**

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อบทบาท
การป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
แห่งชาติ (ป.ป.ช.) จำแนกตามรายด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ตารางที่ 26 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทการป้องกัน
และปราบปรามการคอร์รัปชัน ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จำแนกตามรายด้านต่าง ๆ
ที่เกี่ยวข้อง

บทบาทของคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)	การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อบทบาท การป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.			
	การเปลี่ยนแปลงทาง สังคมที่มีผลต่อบทบาท การป้องกันและปราบปราม การคอร์รัปชัน ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.	R	Sig.	B
บทบาทในด้านการป้องกันคอร์รัปชัน	.881	.000	.683	.881
บทบาทในด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน	.817	.000	.773	.817
การเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีผลต่อ บทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช.	.331	.000	.288	.331

Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed)

จากตารางที่ 26 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อ
บทบาทการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันของคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) จำแนกตามรายด้านต่างๆที่เกี่ยวข้อง พบว่า

จากการศึกษาสรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ
ป.ป.ช. กับบทบาทการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับน้อย และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน
และมีความสัมพันธ์กันน้อยในเชิงบวก ($B = .288, \beta = .331$)

บทที่ 6

สรุปผลวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางสังคมของไทยที่มีผลต่อการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน (2) ศึกษาบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันในช่วงของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551-2555 (3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม กับบทบาทของ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน และ (4) เสนอแนะแนวทางที่เหมาะสม ในการปรับบทบาทของ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

การวิจัยใช้วิธีการศึกษาแบบผสมทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ กล่าวคือ วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative approach) ใช้การวิจัยเอกสาร (Documentary research) โดยค้นคว้าเอกสารผลการดำเนินงานของ ป.ป.ช. ข่าวดูสารว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับ ป.ป.ช. และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับกรรมการ ป.ป.ช. จำนวน 5 คน จากทั้งหมด 9 คน ด้วยแนวคำถามแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured questions) และวิธีการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative approach) โดยการสำรวจความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. จำนวน 187 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มตามหลักการของ Yamane (1973) จากเจ้าหน้าที่ทั้งหมด 360 คน เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยเครื่องมือคือแบบสอบถาม (Questionnaires) ทั้งนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากวิธีการเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ประกอบด้วยค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ค่าเฉลี่ย (Mean) และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson correlation coefficients) ซึ่งเนื้อหาโดยละเอียดได้นำเสนอไปแล้วในบทที่ 4 และ 5 ตามลำดับ ในบทที่ 6 นี้ จะนำเสนอเนื้อหาการวิจัยประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก ได้แก่

ส่วนที่ 1 สรุปผลวิจัย

ส่วนที่ 2 อภิปรายผล

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

สรุปผลวิจัย

1. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน

จากการวิจัย โดยการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม รายงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งจากเอกสารและออนไลน์ รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) คือ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จำนวน 5 ท่าน ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1.1 การเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้านสถานการณ์การคอร์รัปชันในสังคมไทย

1.1.1 การจัดอันดับความโปร่งใสในระดับสากล การคอร์รัปชันเป็นปัญหาหนึ่งของทุกประเทศ ทั่วโลก แต่ก็ไม่มีการศึกษาและให้คะแนนว่าประเทศใดมีการคอร์รัปชันมากน้อยอย่างไร จนกระทั่งมีหน่วยงานที่ชื่อว่า องค์กรความโปร่งใสระหว่างประเทศ (Transparency International: TI) เกิดขึ้นและได้ศึกษาปัญหาการคอร์รัปชันรวมทั้งจัดอันดับความโปร่งใสของประเทศต่าง ๆ ในโลก สำหรับประเทศไทยมีการจัดอันดับความโปร่งใสตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 จนถึงปัจจุบันและได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 3.3 จากคะแนนเต็ม 10 ซึ่งถือว่ามีความโปร่งใสน้อย อันหมายความว่ามีความคอร์รัปชันมาก

การจัดอันดับความโปร่งใสของ TI ใช้เครื่องมือการเก็บข้อมูลคือ Corruption perception index (CPI) ซึ่งเป็นการสอบถามการรับรู้การคอร์รัปชันของนักธุรกิจ ที่เข้าไปรับสัมปทานหรือทำโครงการกับหน่วยงานของรัฐ ทำให้ผู้ที่สนใจการจัดอันดับความโปร่งใสของแต่ละประเทศ คือ นักธุรกิจหรือนักลงทุนที่ต้องไปลงทุนในประเทศนั้น ๆ ทั้งนี้ เพราะไม่ปรากฏว่าหน่วยงานราชการ หรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ให้ความสำคัญและนำข้อมูลการจัดอันดับความโปร่งใสมาใช้ในการปฏิบัติงานใด ๆ ในระยะแรก จนเมื่อถึงปี พ.ศ. 2551 จึงมีการการปรับตัวที่สำคัญ คือ การเสนอตัวเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมนานาชาติว่าด้วยการต่อต้านคอร์รัปชัน (International against corruption conference: IACC) และจัดขึ้นระหว่างวันที่ 10-13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553 ที่ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์

นอกจากนั้น ป.ป.ช. ชุดปัจจุบัน ยังนำประเทศให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากลยิ่งขึ้น ด้วยการเตรียมความพร้อมเพื่อการเป็นรัฐภาคี (States parties) ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านคอร์รัปชัน 2003 (UN convention against corruption: UNCAC 2003) ที่ไทยลงนามรับรองมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 ด้วยการร่วมมือกับหน่วยงานระหว่างประเทศมี United Nations Office on Drug and Crime (UNODC) เป็นต้น ในการพัฒนาบุคลากรของ ป.ป.ช. ด้านวิชาการ และปรับปรุงกฎหมายของไทยบางฉบับให้อนุวัติตามอนุสัญญา ฯ และในที่สุด ประเทศไทย

ได้เข้าเป็นรัฐภาคีโดยสมบูรณ์เมื่อวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2554

การที่ ป.ป.ช. ยอมรับกติกาและเข้าร่วมกับองค์การระหว่างประเทศ เป็นการสร้างสถานภาพความเป็นอารยะให้กับประเทศไทย โดยการพร้อมที่จะปฏิบัติตามพันธะสัญญาอันเป็นกติกาสากลในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน เป็นเครื่องยืนยันความเป็นสังคมประชาธิปไตยที่พร้อมในการตรวจสอบและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม

1.1.2 ความรุนแรงของคอร์รัปชันในสังคมไทย จากผลการสำรวจล่าสุด นักธุรกิจเกือบ 86% ระบุว่าต้องจ่ายเงินพิเศษให้กับข้าราชการหรือนักการเมืองทุจริต เพื่อให้ได้สัญญางานกับภาครัฐ และพบว่า เงินพิเศษที่จ่ายเพิ่มขึ้นถึง 30-35% ของงบประมาณตามสัญญา ซึ่งแตกต่างอย่างชัดเจนกับ 10 ปีที่แล้วที่มีเพียง 10% เท่านั้น และเทียบเป็นเงินถึง 2.9 แสนล้านบาท ของงบประมาณปี พ.ศ. 2555 ที่มีจำนวนกว่า 2 ล้านล้านบาท ในขณะที่เดียวกันกับ ป.ป.ช. ก็มีเรื่องร้องเรียนการทุจริตในปี พ.ศ. 2550 รับมาใหม่ 2,829 คดี ปี พ.ศ. 2551 จำนวน 3,029 คดี ปี พ.ศ. 2552 จำนวน 2,785 คดี และปี พ.ศ. 2553 จำนวน 2,271 คดี ซึ่งส่วนใหญ่เรื่องร้องเรียนและผู้ถูกร้องเรียนมาจากหน่วยงานในสังกัดของกระทรวงมหาดไทยที่รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงคมนาคม และกระทรวงเกษตร เป็นส่วนใหญ่

จำนวนคดีที่รับเข้ามาใหม่ในแต่ละปีบวกกับคดีค้างสะสม ทำให้มีคดีเป็นจำนวนมากคงอยู่ในการดำเนินการของ ป.ป.ช. ทั้งนี้พบว่า มีการดำเนินการแล้วเสร็จโดยแยกเป็นคดีที่พิจารณาแล้ว พบว่า ไม่มีมูลทำให้คดีตกไป ไม่รับคดีเพราะไม่อยู่ในอำนาจส่งคืนให้พนักงานสอบสวนเพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติม ส่งหน่วยงานอื่นดำเนินการต่อ และคดีที่ข้อมูลความผิด ในปี พ.ศ. 2551 จำนวนทั้งสิ้น 3,089 คดี ในปี พ.ศ. 2552 จำนวน 2,061 คดี และในปี พ.ศ. 2553 จำนวน 1,104 คดี ซึ่งคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ที่น้อยเมื่อเทียบกับคดีที่มีอยู่ทั้งหมด แต่ก็ถือว่าเป็นจำนวนที่น่าพอใจเมื่อเทียบกับจำนวนคดีที่รับมาใหม่ ซึ่งคดีที่สำคัญคือคดีเกี่ยวกับสนาบบินสุวรรณภูมิ และคดีธนาคารเพื่อการนำเข้าและส่งออก (EXIM Bank) ปล่อยเงินกู้ให้รัฐบาลพม่า

ในขณะเดียวกัน ป.ป.ช. ยังได้ประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2551-2555 ที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเพื่อให้งานต่อต้านคอร์รัปชันของประเทศมีเป้าหมาย ทิศทางและวิธีการทำงานอย่างชัดเจนเป็นระบบ ซึ่งไม่เคยปรากฏมาก่อนในอดีต และจัดมอบรางวัลองค์กรความโปร่งใส (NACC integrity awards) ให้กับหน่วยงานที่มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล รวมทั้งติดตามประเมินผล และให้รางวัลแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่นด้านการป้องกันการทุจริต อีกด้วย

ความรุนแรงของการคอร์รัปชัน ได้สร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นกับ ป.ป.ช. อย่างชัดเจนว่าต้องมีวิธีการทำงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจร จนเป็นที่มาของการจัดทำ

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งยุทธศาสตร์ดังกล่าวครอบคลุมงานป้องกันและปราบปราม งานเชิงรับ คือ รอรับและโต้สวนคดีข้อร้องเรียน และงานเชิงรุก คือ เสนอมาตรการและเฝ้าระวังการทุจริตที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงส่งเสริมให้ภาคีต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

1.2 การเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้านการเมืองและนโยบายของรัฐบาล

สภาพการเมืองไทยก่อนการเข้ามาทำหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชุดนี้ คือ ภาพที่สังคมไทยแตกแยกเป็น 2 ขั้วใหญ่ ๆ คือ ขั้วที่สนับสนุนอดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และขั้วที่ต่อต้านหรือไม่สนับสนุน การต่อต้าน หมายถึง การไม่นิยมนโยบายทางการเมือง แต่การสนับสนุนหมายถึงการนิยมขึ้นชอบนโยบายทางการเมือง มีนโยบายประชานิยมในชื่อต่าง ๆ เช่น กองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้าน เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องมาจากประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่แตกต่างกัน จนนำมาสู่การแสดงออกทางการเมืองต่าง ๆ กัน ซึ่งส่งผลต่อการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันไปด้วย

รูปธรรมของพฤติกรรมในขั้วนิยมอดีตนายกทักษิณ เชื่อว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชุดนี้ เกิดขึ้นจากคณะปฏิวัติที่ล้มรัฐบาลทักษิณซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชน ดังนั้น จึงไม่มีความชอบธรรมใด ๆ ในการปฏิบัติหน้าที่ ผลจากการปฏิบัติหน้าที่ของ ป.ป.ช. ชุดนี้จึงไม่อาจยอมรับได้ โดยเฉพาะคดีที่เกี่ยวข้องกับอดีตนายกทักษิณ และที่แสดงออกหนักที่สุดคือการขับไล่ ป.ป.ช. ในรูปแบบต่าง ๆ ส่วนขั้วที่ไม่สนับสนุนอดีตนายกทักษิณ กลับเห็นว่า ป.ป.ช. มีความชอบธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเข้ามาทำลายวงจรความชั่วร้ายที่นักการเมืองในรัฐบาลของอดีตนายกทักษิณทำให้ เป็นการรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติและลงโทษผู้กระทำผิด เพราะได้ดำเนินการทางการเมืองที่ผิด โดยอาศัยอำนาจทางการเมืองหรือกำหนดนโยบายเพื่อนำไปสู่การทุจริตจริง

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชุดนี้ได้รับการแต่งตั้งและเริ่มเข้าปฏิบัติหน้าที่ ตั้งแต่วันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2549 ซึ่งการปฏิบัติงานตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน อยู่ภายใต้การบริหารประเทศของรัฐบาลของนายกรัฐมนตรี 5 คน ได้แก่ พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ นายสมักร สุนทรเวช นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ และนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร โดยพบว่าสถานการณ์ทางการเมืองและนโยบายของรัฐบาลในแต่ละช่วง แบ่งเป็น 2 แนวทาง คือ เกื้อหนุนและไม่เกื้อหนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของ ป.ป.ช. กล่าวคือ

1.2.1 แนวทางที่เกื้อหนุน ปราบกฏชัดเจนและเป็นรูปธรรมภายใต้รัฐบาลสุรยุทธ์ จุลานนท์ โดยการออกพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2550 ที่ให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ในการหยิบเรื่องขึ้นมาดำเนินการไต่สวนซึ่งแต่เดิมต้องมีผู้เสียหายยื่นคำร้องให้ดำเนินการ ออกพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นที่มาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ หรือ ป.ป.ท. ที่เข้ามาแบ่งภาระงานของ ป.ป.ช. รวมถึงการสนับสนุนให้ ป.ป.ช. เตรียมความพร้อมรองรับ การเป็นรัฐภาคีตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านคอร์รัปชัน ค.ศ. 2003 โดยการรับร่าง กฎหมาย 3 ฉบับที่อนุวัติตามอนุสัญญา แม้ว่าภายหลัง กฎหมายทั้งหมดจะตกไปเพราะมีการเปลี่ยน รัฐบาลก็ตาม

ต่อจากนั้น การบริหารงานของรัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีการออก พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ การแบ่งอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กับอำนาจ ของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น การเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับ ป.ป.ช. จังหวัด การให้รางวัลผู้แจ้งเบาะแสการทุจริตและการคุ้มครองพยานในคดี นอกจากนี้ รัฐบาลยังยอมรับ และปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของ ป.ป.ช. ด้วยการยกเลิกโครงการเช่ารถยนต์โดยสารปรับอากาศ ใช้ก๊าซธรรมชาติ (CNG) ขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ ที่มีความเสี่ยงจะเกิดการทุจริต

อย่างไรก็ตาม ภายใต้สภาพแวดล้อมในแนวทางนี้ ป.ป.ช. ได้ดำเนินคดีที่ได้รับ ถ่ายโอนมาจากคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ หรือ คตส. ในช่วงรัฐบาลสุรยุทธ์ แต่ไม่ได้ดำเนินคดีพลเอกสุรยุทธ์ กรณีถือครองที่ดินเขาบายเที่ยง ตามคำเรียกร้องของกลุ่มการเมืองตรงกันข้ามกับรัฐบาล ด้วยเหตุผลที่ว่าเหตุการณ์ผ่านมากินกว่า 4 ปีแล้ว และในสมัยรัฐบาลอภิสิทธิ์ ก็ดำเนินคดีนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์และพวก กรณีสลาย การชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (พธม.) จนปัจจุบันคดีก็ยังไม่สิ้นสุด รวมถึงข้อกล่าวหาจากโครงการไทยเข้มแข็งของรัฐบาลอภิสิทธิ์ที่อยู่ระหว่างการดำเนินการอีกด้วย

1.2.2 แนวทางที่ไม่เกื้อหนุนหรือเป็นฉกต่อการปฏิบัติหน้าที่ของ ป.ป.ช.

ส่วนใหญ่เกิดขึ้นภายใต้การบริหารงานของรัฐบาลจากพรรคการเมืองที่สนับสนุนพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรีก่อนหน้านี้ ได้แก่ พรรคพลังประชาชนและพรรคเพื่อไทย ทั้งนี้แม้จะไม่ใช่ นโยบายของรัฐบาลโดยตรง แต่กลุ่มการเมืองและนักการเมืองในพรรคก็เชื่อว่า ป.ป.ช. มีที่มา ไม่ถูกต้อง คือ ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาลที่เกิดมาจากการปฏิวัติ เป็นกลุ่มคนที่มีอคติกับ อดีตนายกรัฐมนตรีก่อนหน้านี้ ดังมีคำพูดปรากฏว่า “ป.ป.ช. เกือบไม่ได้รับโปรดเกล้าฯ” และ “ลูกแก่อ่านจ ไม่มีหน้าที่มาสั่งรัฐบาล” เป็นต้น รวมถึงมีมวลชนฝ่ายสนับสนุนรัฐบาล ประท้วงด้วยการเผาหุ่น จับไล่ ป.ป.ช. และรัฐมนตรีร่วมรัฐบาลให้ข่าวว่าจะลดอายุการดำรงตำแหน่งของกรรมการ ป.ป.ช. หรือยุบ ป.ป.ช. ไปเลย

นอกจากนั้น นโยบายหลายอย่างของรัฐบาลยังมีการดำเนินการต่อโดยไม่สนใจในมาตรการที่ ป.ป.ช. เสนอแนะ เช่น โครงการรับจำนำผลผลิตทางการเกษตร มีการรับจำนำข้าวหอมแดง และมันสำปะหลัง เป็นต้น รวมถึงโครงการประชานิยมอื่น ๆ ก็มีข่าวเกี่ยวกับการทุจริตหรือเสี่ยงต่อการทุจริตเกิดขึ้น

ในด้านการปราบปราม คดีที่ ป.ป.ช. รับมาดำเนินการเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจากโครงการตามนโยบายรัฐบาล ซึ่ง ป.ป.ช. ได้เคยเสนอมาตรการป้องกันการทุจริตไปแล้วแต่เมื่อมีการดำเนินการก็แสดงว่าพร้อมที่จะรับผิดชอบหากมีความผิดเกิดขึ้น รวมทั้งข้อร้องเรียนการทุจริตจากโครงการที่เกี่ยวข้องกับการเยียวยาและแก้ไขปัญหาอุทกภัยครั้งใหญ่ในปี พ.ศ. 2554 ซึ่งใช้งบประมาณไปมากกว่า 3.5 แสนล้านบาท

อย่างไรก็ตาม ในช่วงต่อมาเมื่อรัฐบาลปัจจุบันมีนโยบายให้กระทรวงการคลังกู้เงินจำนวน 2.2 ล้านบาท เพื่อการลงทุนพื้นฐาน โดยให้กระทรวงคมนาคมเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการสร้างรถไฟความเร็วสูงเชื่อม โยงกันทั่วประเทศ ซึ่งมีผู้ตั้งข้อสังเกตว่ามีความเสี่ยงสูงต่อการนำไปสู่การคอร์รัปชันเพราะเป็นโครงการขนาดใหญ่ที่ไม่อยู่ในแผนงบประมาณและยังไม่มีรายละเอียดของโครงการประกอบการพิจารณาของรัฐบาลก็มีมติคณะรัฐมนตรีให้หน่วยงานราชการจัดทำและประกาศราคากลางการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐตามที่ ป.ป.ช. เสนอแนะ ซึ่งถือว่าเป็นแนวทางที่เกื้อหนุนการปฏิบัติหน้าที่ของ ป.ป.ช. ในการป้องกันคอร์รัปชัน

1.3 การเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้านกฎหมายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับ ป.ป.ช.

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 จนถึงรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 กำหนดให้มีคณะกรรมการชุดหนึ่ง เรียกว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ที่ประกาศใช้ในวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 กำหนดให้มีฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรียกว่า สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือสำนักงาน ป.ป.ช. จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทำให้หน่วยงานด้านการต่อต้านการทุจริตของชาติเปลี่ยนแปลงไป และส่งผลต่องานป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน โดยฝ่ายเลขานุการได้ทำหน้าที่เป็นผู้รวบรวมข้อมูล การตรวจสอบทรัพย์สิน การไต่สวน และอื่น ๆ ก่อนนำเสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

กฎหมายและแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน อันได้แก่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2554 ที่กำหนดอำนาจหน้าที่และขยายอำนาจ ป.ป.ช. ตัวอย่างเช่น การยกคดีขึ้นมาพิจารณาได้เองเมื่อเห็นสมควร โดยไม่ต้องมีผู้เสียหายร้องเรียน

การสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนหรือผู้กระทำผิดเข้าร่วมในการป้องกันปราบปรามการทุจริต ด้วยการให้รางวัล การกันเป็นพยาน และการคุ้มครองพยาน เป็นต้น รวมทั้งยุทธศาสตร์ศาสตร์ชาติ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551-2555 ที่วางแนวทางในการปฏิบัติงาน ด้านการต่อต้านคอร์รัปชันของชาติอย่างเป็นระบบตามยุทธศาสตร์ 3 ด้าน คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ปลุกจิตสำนึก ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมและสร้างวินัยแก่ทุกภาคส่วน ยุทธศาสตร์ที่ 2 รวมพลังแผ่นดินป้องกันและปราบปรามการทุจริต และยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างความแข็งแกร่งแก่หน่วยงานต่อต้านการทุจริต

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้อาศัยเครื่องมือและแนวทางดังกล่าวข้างต้น ในการทำงาน ป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน หยิบยกคดีขึ้นมาดำเนินการ ส่งเสริมให้ภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม ทั้งภาคราชการ ภาคประชาชน ภาคธุรกิจเอกชนและภาคสื่อมวลชนเข้าร่วมเป็นอนุกรรมการ ตามยุทธศาสตร์ชาติ ฯ และผลักดันให้ส่วนราชการได้ดำเนินงานให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ฯ ประกอบกับอาศัยเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นกำลังสำคัญในฐานะเลขานุการที่ได้รับการพัฒนาความสามารถอย่างต่อเนื่อง

1.4 การเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้านทัศนคติและค่านิยมของประชาชนต่อการคอร์รัปชัน พฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทย ส่วนใหญ่อยู่ในรูปของการวิ่งเต้นให้ได้ ตำแหน่งและซื้อตำแหน่ง การรับเงินเพื่อลงคะแนนเสียงให้กับนักการเมือง การรีดไถจากเจ้าหน้าที่ ของรัฐ การให้ของขวัญหรือติดสินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือส่วย ไปจนถึงการคอร์รัปชัน เิงินโยบาย คือ การใช้อำนาจทางการบริหารกำหนดนโยบายให้เอื้อประโยชน์ต่อตนเอง และพวกพ้อง ซึ่งผู้กระทำเช่นนั้นได้คือนักการเมืองหรือรัฐบาลและข้าราชการประจำ

การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนไทยต่อการคอร์รัปชัน ในรอบเกือบ 10 ปีที่ผ่านมา พบว่า ประชาชนเชื่อว่าทุกรัฐบาลมีการทุจริตคอร์รัปชัน รัฐบาลหลังการปฏิวัติก็ยังมี ข้าราชการและนักการเมืองในคณะรัฐมนตรีทำการทุจริต และประชาชนก็มีแนวโน้มยอมรับได้กับการทุจริตถ้าเห็นว่าตนเองได้รับประโยชน์ จากปี พ.ศ. 2551 มีเพียง 63% เพิ่มขึ้นเป็น 76% ในปี พ.ศ. 2552 ส่วนกลุ่มนักธุรกิจผู้ประกอบการเกินกว่า 85% ระบุว่า ในปี พ.ศ. 2555 ต้องจ่ายเงิน ได้โตะให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และจำนวนเงินที่จ่ายก็เพิ่มสูงขึ้นถึง 30-35% ของวงเงิน ซึ่งจำนวนผู้ระบุว่าต้องจ่ายและจำนวนเงินที่จ่ายก็เพิ่มสูงขึ้นกว่าการสำรวจในปี พ.ศ. 2554

อย่างไรก็ตาม แม้การสำรวจส่วนใหญ่จะระบุว่าคนไทยยอมรับได้กับการคอร์รัปชัน ถ้าตนเองได้รับผลประโยชน์ (ตรงข้ามกับคนมาเลเซีย) และเปอร์เซ็นต์การยอมรับเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนและคนทำงาน แต่ก็มีการสำรวจในปีต่อมาที่พบว่า เด็กและเยาวชน ยอมรับไม่ได้กับพฤติกรรมที่ไม่ดีของผู้ใหญ่ คือ การขี้โกง การทุจริต การทะเลาะและใช้

ความรุนแรง รวมถึงการติดสิ่งเสพติดและการพนัน

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตระหนักว่าคนที่ยอมรับได้กับการคอร์รัปชันถ้าตัวเองได้ประโยชน์ มีค่านิยมบริโภคเห็นแก่ได้ หรือผู้ที่เห็นว่าไม่ใช่เรื่องผิดถ้าข้าราชการหรือนักการเมืองที่ตนเองสนับสนุนทำการทุจริต มีค่านิยมเรื่องพวกพ้องจะแสดงออกถึงการต่อต้านการปฏิบัติหน้าที่ของ ป.ป.ช. แต่ก็มีประชาชนที่รับไม่ได้กับการทุจริตและนักธุรกิจที่เห็นว่าการจ่ายเงินใต้โต๊ะสร้างความเสียหายให้กับประเทศชาติ ดังนั้น ป.ป.ช. จึงเน้นการสร้างค่านิยมสุจริต ให้เห็นโทษของการคอร์รัปชัน ด้วยการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ฝึกอบรมและจัดประชุม สัมมนาทางวิชาการ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. จัดการอบรมสัมมนาทางวิชาการร่วมกับภาคราชการและภาคเอกชนที่นำโดยหอการค้าและสภาอุตสาหกรรม ส่วนการฝึกอบรม ส่วนใหญ่ดำเนินการร่วมกับโรงเรียนและสถาบันการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมายคือเด็กและเยาวชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกลุ่มเป้าหมาย คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และผู้นำท้องถิ่น รวมถึงร่วมกับภาคประชาชน นำโดยองค์กรต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) ในการฝึกอบรมภายใต้โครงการหมาเฝ้าบ้าน เป็นต้น ส่วนการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ในวงกว้าง มีการดำเนินการในหลายรูปแบบทั้งวารสาร จุลสาร รายการ โทรทัศน์ รายการวิทยุและสโปด โฆษณาทางวิทยุ

1.5 การเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้านเครือข่ายความร่วมมือในการต่อต้านคอร์รัปชัน การคอร์รัปชันในปัจจุบัน เป็นเรื่องที่สลับซับซ้อนกว่าในอดีตและบางส่วนมีความเชื่อมโยงกันระหว่างประเทศ ดังนั้น ความร่วมมือของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีทั้งกับเครือข่ายภายในและภายนอกประเทศ

1.5.1 เครือข่ายความร่วมมือภายนอกประเทศ ประกอบด้วยองค์กรภายใต้สหประชาชาติ มี UNODC เป็นต้น ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำบันทึกข้อตกลงร่วมมือทางวิชาการ ด้วยการจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. อันเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมความพร้อมในการรองรับการเข้าเป็นรัฐภาคีตามอนุสัญญา UNCAC 2003 และองค์กรต่อต้านคอร์รัปชันของต่างประเทศ ทั้งภูมิภาคเอเชียและภูมิภาคอื่น ๆ ทั่วโลก เช่น สำนักสืบสวนการประพฤติอันเป็นทุจริตของประเทศสิงคโปร์ (Corruption Practices Investigation Bureau: CPIB) หน่วยงาน Administrative Control Authority (ACA) ของสาธารณรัฐอียิปต์ หน่วยงาน The Anti-Corruption and Civil Right Commission (ACRC) ของสาธารณรัฐเกาหลี และสำนักงานตรวจสอบแห่งชาติสวีเดน (Swedish National Audit Office: SNAO) เป็นต้น โดยความร่วมมือมีทั้งการศึกษาดูงานการประชุมทางวิชาการ การแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้นำกรณีของเกาหลีใต้มาเป็นข้อมูลสำคัญในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551-2555 ด้วย

1.5.2 เครือข่ายความร่วมมือภายในประเทศ ประกอบด้วยหน่วยงานอิสระ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปป.ง.) สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐ หน่วยงานราชการอื่น ๆ มีกระทรวงมหาดไทย กรมสรรพากร กรมศุลกากร ธนาคารแห่งประเทศไทย และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น ภาคเอกชนมีหอการค้าไทย สภาอุตสาหกรรม และสมาคมบริษัทจดทะเบียนไทย เป็นต้น ภาคประชาสังคมมีองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) เป็นต้น และสื่อมวลชน โดยเฉพาะสื่อในสังคมออนไลน์ โดยความร่วมมือมีทั้งการให้ข้อมูลตามที่ ป.ป.ช. ร้องขอ การเข้าร่วมเป็นอนุกรรมการ ตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551-2555 การร่วมเป็นอนุกรรมการในการไต่สวนคดีที่ ป.ป.ช. ดำเนินการ การร่วมดำเนินโครงการและกิจกรรมอื่น ๆ ที่ ป.ป.ช. ให้การสนับสนุน รวมถึงการนำเสนอข้อมูลการทุจริตคอร์รัปชันให้สาธารณะได้รับรู้

1.6 การเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร

เนื่องจากปัจจุบันเป็นยุคข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยีด้านสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) จึงพัฒนาไปอย่างรวดเร็วส่งผลต่อโลกทัศน์และชีวิตทัศน์ของคนในสังคม เช่นเดียวกันกับสังคมไทยที่มีเทคโนโลยี ICT เป็นยุค 3G และดิจิทัล นอกเหนือจากฟรีทีวี 7 ช่อง ยังมีทีวีผ่านดาวเทียมและเคเบิลทีวีมากกว่า 500 ช่อง รวมถึงช่องทางติดต่อสื่อสารออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เป็นสังคมไร้สาย และโซเชียลมีเดียในชื่อต่าง ๆ มี Facebook เป็นต้น

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ใช้เทคโนโลยี ICT ตามแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศ ปี พ.ศ. 2551-2555 เพื่อยกระดับมาตรฐานให้สามารถตอบสนองต่อภารกิจของสำนักงาน ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน โดยมีระบบที่น่าสนใจ คือ ระบบสารสนเทศเพื่อการตรวจสอบและร้องขอข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมการเงิน (Financial information system: FIS) ระบบสารสนเทศเพื่อการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตแบบบูรณาการ (Data input gateway: DIG) ระบบสารสนเทศเพื่อการรับข้อมูลเกี่ยวกับการได้มาซึ่งรายได้ ทรัพย์สิน และหนี้สินผ่านอินเทอร์เน็ต (Online declaration system: ODS) และระบบสารสนเทศเพื่อการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการได้มาซึ่งรายได้ ทรัพย์สินและหนี้สินเพื่อการวิเคราะห์ที่มาของรายได้และทรัพย์สินที่ต้องสงสัยซึ่งอาจได้มาโดยมิชอบ (Asset information system: AIS) เป็นต้น

การใช้เทคโนโลยี ICT ของ ป.ป.ช. เป็นเรื่องของข้อมูลข่าวสารเพื่อการบริหารงานภายในองค์กรและข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับคดี ข้อร้องเรียนหรือการตรวจสอบทรัพย์สิน เป็นหลัก แม้ว่าจะมีโครงการพัฒนาสื่อเผยแพร่คุณธรรมและความรู้เกี่ยวกับการป้องกันปราบปราม

การทุจริตระบุไว้ในแผนแม่บท แต่ก็ยังไม่ปรากฏว่ามีการติดตามประเมินผลที่เป็นรูปธรรม เช่น ความถี่ของการสื่อสารและจำนวนช่องทางการสื่อสาร ผู้รับสาร และผลที่เกิดจากสภาพ การเปลี่ยนแปลงของ ICT ในสังคมไทยปัจจุบัน

ในขณะที่สื่อมวลชนและภาคประชาสังคม ยังมีการใช้รายการโทรทัศน์เป็นสื่อ ในการต่อต้านคอร์รัปชัน และใช้ช่องทางโซเชียลมีเดียในการให้ข้อมูลและสื่อสารกับสมาชิก เครือข่ายในเรื่องเกี่ยวกับการป้องกันปราบปรามคอร์รัปชัน มากกว่าที่ ป.ป.ช. ดำเนินการเอง ตัวอย่างเช่น รายการโทรทัศน์ “คอลัมน์หมายเลข 7” สำนักข่าวอิศรา และ โครงการหมาเฝ้าบ้าน ของเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) เป็นต้น

2. การสำรวจความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ที่มีผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน โดยเจ้าหน้าที่ เหล่านั้นปฏิบัติหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการ ที่เป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการทำงานของ ป.ป.ช.

2.1 ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ผู้ตอบแบบสอบถาม จากการสำรวจ พบว่า เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 187 คน เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง เกือบครึ่งหนึ่ง มีอายุอยู่ระหว่าง 26-30 ปี โดยมากจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีซึ่งเกือบ 1 ใน 4 เป็นสาขา นิติศาสตร์ เข้าทำงานในสำนักงาน ป.ป.ช. ไม่นาน คือ ไม่เกิน 3 ปี และอยู่ระหว่าง 4-6 ปี ส่วนใหญ่ เป็นกลุ่มที่ทำงานในสำนักไต่สวนการทุจริตภาคการเมือง 3 และสำนักไต่สวนการทุจริต ภาคการเมือง 1 ในตำแหน่งเจ้าพนักงานปราบปรามการทุจริตปฏิบัติการ

2.2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน พบว่า เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. เห็นว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. แสดงบทบาทในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันโดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย และเมื่อพิจารณาในรายด้าน กลับพบว่า ด้านบทบาทด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน โดยรวม อยู่ในระดับค่อนข้างมาก แต่บทบาทด้านการป้องกันคอร์รัปชัน โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

2.3 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน พบว่า เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยรวมมีผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันในระดับค่อนข้างมาก และเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านทัศนคติและค่านิยมของประชาชนต่อคอร์รัปชัน มีผลเป็นอันดับที่หนึ่ง เครือข่ายความร่วมมือ ในการต่อต้านคอร์รัปชัน มีผลเป็นอันดับที่สอง การตื่นตัวทางการเมืองและเข้าร่วมกิจกรรมต่อต้าน คอร์รัปชันของประชาชน มีผลเป็นอันดับที่สาม ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร มีผลเป็นอันดับที่สี่ และความรู้หรือประสบการณ์ในการต่อต้านคอร์รัปชันมีผล

เป็นอันดับสุดท้าย จากเรื่องนี้ก่อให้เกิดประเด็นที่น่าสนใจว่า ป.ป.ช. ได้มีความร่วมมือกับหน่วยงานต่อต้านคอร์รัปชันของต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ในขณะที่เดียวกันก็ให้ทุนสนับสนุนงานวิจัยมาอย่างต่อเนื่อง แต่การถอดบทเรียนของต่างประเทศและการประยุกต์ความรู้ทางวิชาการเพื่อการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน ยังไม่ถูกนำมาใช้ประโยชน์เท่าที่ควร

2.4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน พบว่า เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. เพศชาย มีความคิดเห็นว่าคุณสมบัติของ ป.ป.ช. มีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน มากกว่ากลุ่มเจ้าหน้าที่เพศหญิง เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ที่เข้ามาปฏิบัติงานใหม่ไม่เกิน 3 ปี มีความเห็นว่าคุณสมบัติของ ป.ป.ช. มีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน มากกว่ากลุ่มเจ้าหน้าที่กลุ่มอื่น ๆ เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ที่จบปริญญาตรี และกลุ่มที่จบการศึกษาในสาขาการบริหาร เป็นต้น จะมีความเห็นว่าคุณสมบัติของ ป.ป.ช. มีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน มากกว่ากลุ่มเจ้าหน้าที่ที่จบสาขานิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ และเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ที่มีตำแหน่งในระดับปฏิบัติการ ก็มีความเห็นว่าคุณสมบัติของ ป.ป.ช. มีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน มากกว่ากลุ่มเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญ เชี่ยวชาญพิเศษ และตำแหน่งอื่น ๆ

2.5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม กับบทบาทของ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน พบว่า บทบาทด้านการป้องกันและบทบาทด้านการปราบปรามคอร์รัปชันของ ป.ป.ช. มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในระดับมากที่สุด และบทบาทการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันมีความสัมพันธ์กันมากในเชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ในขณะเดียวกัน พบว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคม มีความสัมพันธ์กับบทบาทด้านการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันของ ป.ป.ช. ในระดับน้อย และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม มีความสัมพันธ์กันน้อยในเชิงบวก กับบทบาทด้านการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน

จากข้อค้นพบทั้งหมด สรุปได้ว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. แสดงบทบาทในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันในระดับค่อนข้างน้อย แม้จะเป็นหน่วยงานหลักของประเทศที่รับผิดชอบหน้าที่นี้ มีอำนาจตามกฎหมาย และสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคมบ่งชี้ว่า ป.ป.ช. ต้องแสดงบทบาทให้มากขึ้น ในทางตรงกันข้าม การเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยเฉพาะด้านการเมืองและด้านค่านิยมทัศนคติของประชาชนและกลุ่มข้าราชการ มีความสัมพันธ์กับการทำงานของ ป.ป.ช. แต่เป็นความสัมพันธ์น้อยในเชิงบวก กล่าวคือ ไม่เอื้อเพื่อต่องานของ ป.ป.ช. ทำให้ ป.ป.ช. เป็นหน่วยงานที่โดดเดี่ยวในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน ทั้งนี้เพราะฝ่ายการเมืองไม่มี

ความจริงใจต่องานของ ป.ป.ช. ข้าราชการที่ทุจริตเสียเองในหน้าที่ ส่วนประชาชนก็ชื่นชวยอมรับได้กับการทุจริตและยินดีกับประโยชน์เล็กน้อยที่ได้รับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แสดงบทบาทในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน ในระดับที่ค่อนข้างน้อยโดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทด้านการป้องกันคอร์รัปชัน ในขณะที่การเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยเฉพาะด้านความคิดเห็นของประชาชนต่อคอร์รัปชัน และด้านเครือข่ายความร่วมมือในการต่อต้านคอร์รัปชัน มีผลต่อบทบาทของ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับค่อนข้างมาก ดังนั้น จึงมีประเด็นที่น่าสนใจในการอภิปราย ดังนี้

1. บทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อยโน้มเอียงไปทางปานกลาง และเมื่อมองในรายด้าน พบว่า บทบาทด้านการปราบปรามคอร์รัปชันอยู่ในระดับค่อนข้างมาก แต่บทบาทด้านการป้องกันคอร์รัปชันกลับอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ความสำคัญกับงานปราบปรามค่อนข้างมาก ด้วยเหตุผลสำคัญ คือ

1.1 ด้านตัวงานปราบปราม เป็นเรื่องที่สังคมและสื่อมวลชนให้ความสนใจ ความสำเร็จหรือล้มเหลวในการปฏิบัติงานวัดผลได้ง่ายชัดเจน ส่วนงานป้องกันเป็นเรื่องที่เห็นผลช้าและวัดประเมินผลได้ยาก อีกทั้งการดำเนินการต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมมากกว่า

1.2 ด้านผู้ปฏิบัติงาน คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ด้านการบริหารในหน่วยงานราชการและหน่วยงานตุลาการ มีความเชี่ยวชาญด้านนิติศาสตร์และเศรษฐศาสตร์เป็นหลัก อีกทั้งเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ก็เป็นผู้ที่มีพื้นฐานความรู้หรือจบการศึกษาด้านนิติศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น เป็นไปได้ที่ความสนใจและมุมมองต่อปัญหาคอร์รัปชันจะเน้นไปที่การปราบปรามมากกว่าการป้องกัน แม้ว่าจะมีกรรมการ ป.ป.ช. ที่เคยเป็นอดีตผู้ว่าราชการจังหวัด หรือมีเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ที่จบการศึกษาด้านการบริหาร ด้านรัฐศาสตร์ และด้านอื่น ๆ แต่ก็มีเพียงส่วนน้อย ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการวิจัยของวรรณภาวามานนท์ (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารการปราบปรามการทุจริตระดับชาติของไทย: การศึกษาบทบาท ระบบและการบริหารของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พบว่า ศักยภาพที่จำกัดของเจ้าหน้าที่และการขาดความเชี่ยวชาญพิเศษเฉพาะด้าน (เช่น ด้านไอที และด้านการเงิน เป็นต้น) เป็นอุปสรรคหนึ่งของการบริหารงาน ป.ป.ช.

และเป็นปัญหาที่เกิดจากภายในองค์กร

อีกนัยหนึ่ง บทบาทด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน หากเปรียบเทียบจำนวนคดีที่ดำเนินการแล้วเสร็จกับจำนวนคดีที่ ป.ป.ช. รับเข้ามาในแต่ละปี ยังถือว่ามีสัดส่วนเปอร์เซ็นต์ที่น้อย ถึงแม้จะมีแนวโน้มที่ดีขึ้นช่วงปีหลัง ๆ ทั้งนี้เนื่องจากมีคดีจำนวนมากตกค้างจาก ป.ป.ช. ชุดเดิมที่ไม่สามารถปฏิบัติงานได้จากปัญหาเหตุการณ์ทางการเมือง และตกมาถึง ป.ป.ช. ชุดปัจจุบัน

ผลการวิจัย พบว่า บทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันที่อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย แตกต่างไปจากการวิจัยของพงษ์เทพ วรกิจ โภคาทร (2542) ที่ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสูงสุดของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ที่พบว่า ป.ป.ช. ประสบความสำเร็จในระดับกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการวิจัยนี้กับการวิจัยของพงษ์เทพ วรกิจ โภคาทร อยู่ในเวลาที่ห่างกันกว่า 10 ปี โดยช่วงเวลานี้เป็นช่วงที่ ป.ป.ช. มีการปรับเปลี่ยนการทำงานที่ชัดเจนขึ้น มีการกำหนดยุทธศาสตร์และมีการตรวจสอบของภาคประชาชนมากขึ้น รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอื่น ๆ เช่น การเมืองในสังคมไทยมีผลในทางลบคือไม่เกื้อหนุนบทบาทของ ป.ป.ช. ในปัจจุบันเพิ่มขึ้น

2. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม มีผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ค่อนข้างมาก เนื่องจาก ป.ป.ช. เป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายบัญญัติไว้ ซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับรัฐบาลและนักการเมือง หน่วยงานของรัฐและข้าราชการการ รวมทั้งประชาชน ซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

2.1 การเมืองและนโยบายของรัฐบาล แม้ว่า ป.ป.ช. จะเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และเข้าใจกันทั่วไปว่าการปฏิบัติงานจะไม่ถูกแทรกแซงจากการเมือง แต่อย่างไรก็ตาม การบริหารภายในหน่วยงานยังต้องเกี่ยวข้องกับการเมืองและรัฐบาล โดยต้องอาศัยฝ่ายการเมืองในการสนับสนุนแผนงาน แผนเงินและแผนคนที่ ป.ป.ช. เสนอ

จากการศึกษา พบว่า ฝ่ายการเมืองเลือกที่จะเห็นชอบในงานที่ ป.ป.ช. เสนอต่อเมื่อตนเองได้ประโยชน์หรือไม่ไปกระทบต่อผลประโยชน์ ยกเว้นเรื่องที่กำหนดไว้ในกฎหมายและหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น การยอมรับเรื่องราคากลางในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เป็นต้น ส่วนเรื่องที่ไม่เห็นประโยชน์หรืออาจขัดกับผลประโยชน์ ฝ่ายการเมืองเลือกที่จะชะลอเรื่องหรือไม่ผลักดัน เช่น การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องตามอนุสัญญา UNCAC 2003 ซึ่งให้ความสำคัญกับการนำทรัพย์สินกลับประเทศเจ้าของ การบัญญัติให้คอร์รัปชันเป็นทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยบางมาตรายังขัดกับกฎหมายสากล เป็นต้น สรุปคือ ไม่มีการแข่งขันกันปราบปรามคอร์รัปชันในกลุ่มการเมือง ซึ่งขัดแย้งกับการวิจัยของ Dorhoi (2005) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การป้องกันคอร์รัปชันและการปราบปรามคอร์รัปชันในยุโรปกลาง

และยุโรปตะวันออก ที่พบว่า การแข่งขันทางการเมืองที่เพิ่มขึ้น ได้ผลักดันให้นักการเมืองเริ่มหันมาปราบปรามการคอร์รัปชัน เพื่อสร้างความมั่นใจว่าพวกเขาจะยังคงอยู่ในอำนาจได้ต่อไป เนื่องจากการป้องกันคอร์รัปชันกลายเป็นวาระของสาธารณะโดยรวมไปแล้ว

นโยบายของฝ่ายการเมืองจำนวนมาก มีความขัดแย้งกันระหว่างที่แถลงต่อสภากับที่นำมาปฏิบัติจริง มีการให้ปฏิญญาสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แต่ก็เลือกผลักดันนโยบายที่มีช่องให้เกิดคอร์รัปชันและไม่สนใจมาตรการที่ ป.ป.ช. เสนอเพื่อลดความเสี่ยงต่อการทุจริต รวมทั้งงบประมาณที่อนุมัติให้ ป.ป.ช. มีแนวโน้มลดลง หรือมีจำนวนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับมูลค่าความเสียหายของคดีต่าง ๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของ ป.ป.ช. และมีจำนวนน้อยมากถ้าเปรียบเทียบกับจำนวนงบประมาณแผ่นดิน สำหรับเงินที่หน่วยงานหลักในป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้รับ

2.2 ความคิดเห็นของประชาชนต่อคอร์รัปชัน ประชาชนมีแนวโน้มยอมรับได้กับคอร์รัปชันมากขึ้น และคนที่ยอมรับได้จะเป็นคนที่นิยมนโยบายแบบประชานิยมเป็นส่วนใหญ่กับเป็นคนในวัยทำงานและเยาวชนคนรุ่นใหม่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิยมความสะดวกสบายไม่สู้งานหนักแต่อยากมีรายได้ดี นับถือคนมีเงินมากกว่าคนจนหรือคนมีศีลธรรม การยอมรับคอร์รัปชันของประชาชน มีผลให้การดำเนินงานของ ป.ป.ช. เป็นไปด้วยความล่าช้ายิ่งขึ้น เริ่มตั้งแต่การเข้าใจและตีความคอร์รัปชันแตกต่างไปจากที่ ป.ป.ช. ให้ความหมาย ไปจนถึงขั้นหนักที่สุด คือ ไม่สนับสนุนหรือต่อต้าน ป.ป.ช. ดังเหตุการณ์เผาหุ่นประท้วงเป็นตัวอย่าง ซึ่งขัดแย้งกับหลักการความเป็นประชาธิปไตย ที่ให้ความสำคัญกับการถ่วงดุลอำนาจ และการตรวจสอบการบริหารอย่างสิ้นเชิง

คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับทราบแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของประชาชนต่อคอร์รัปชันแล้วมีทั้งยอมรับว่าเป็นเช่นนั้นจริงและสงสัยว่าจริงหรือไม่พร้อมกับตั้งคำถามว่าการสำรวจถูกต้องตามหลักวิชาการหรือไม่ ในขณะที่บทบาทการป้องกันคอร์รัปชันด้วยการให้ข้อมูลชี้โทษการทุจริต และการเสริมสร้างค่านิยมสุจริต ยังอยู่ในระดับที่ค่อนข้างน้อย มีการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ผ่านเทคโนโลยี ICT ในระดับความถี่และช่องทางการสื่อสารที่ไม่เหมาะสม ทำให้การปลูกจิตสำนึก ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมและสร้างวินัยแก่ทุกภาคส่วน ยังไม่บรรลุสัมฤทธิ์ผลตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

2.3 เครือข่ายความร่วมมือในการต่อต้านคอร์รัปชัน เป็นความจริงว่า ในโลกปัจจุบันการคอร์รัปชันเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อนมากขึ้น และเกี่ยวข้องกับคนจำนวนมาก เกินกำลังที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เพียงหน่วยงานเดียวจะดำเนินการได้ จึงต้องแสวงหาความร่วมมือและเครือข่ายความร่วมมือก็มีผลอย่างมากต่อการปฏิบัติงานของ ป.ป.ช.

หน่วยงานป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันของประเทศไทยในอดีต ไม่เคยให้สำคัญกับการจัดอันดับความโปร่งใสของ TI อาจเนื่องจากเห็นว่าเป็นเรื่องของเอกชน เป็นการถามความคิดเห็นของนักธุรกิจผู้ประกอบการ จนถึงปี พ.ศ. 2551 จึงหันมาสนใจและเห็นว่าเป็นเรื่องภาพลักษณ์ของประเทศที่ปรากฏต่อการรับรู้ของคนทั้งโลก แล้วจำเป็นต้องทำประเทศให้มีภาพลักษณ์และจุดยืนที่ดีในสายตาประชาคมโลก จนเป็นที่มาของการเสนอตัวเป็นเจ้าของจัดประชุมนานาชาติว่าด้วยการต่อต้านคอร์รัปชัน (IACC) จนได้จัดจริงในปี พ.ศ. 2553 และการรับหลักการเตรียมความพร้อมเข้าเป็นรัฐภาคีอนุสัญญา UNCAC 2003 ด้วยความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ ในองค์การสหประชาชาติ จนเข้าเป็นรัฐภาคีโดยสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2554 ในช่วงเดียวกันนั้น ก็แสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานต่อต้านคอร์รัปชันของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ในการต่อต้านคอร์รัปชันร่วมกัน

ภายในประเทศ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชน ภาคประชาชนและภาคสื่อมวลชน โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายให้หน่วยงานราชการ ส่งมอบข้อมูลที่สำคัญในคดีและข้อร้องเรียน อาศัยภาคเอกชนซึ่งมีสภาพการค้าไทยภายใต้การนำของนายคฤดีต นนทนาคร ประธานสภาหอการค้าไทย เป็นต้น เพื่อประชุมทางวิชาการต่อการจัดการจ่ายเงินใต้โต๊ะ อาศัยภาคประชาชนมีองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) เป็นแกนหลัก เพื่อสร้างค่านิยมซื่อสัตย์สุจริตผ่าน โครงการหมาเฝ้าบ้าน เป็นต้น

เครือข่ายภายในประเทศได้เข้าร่วมเป็นกรรมการ อนุกรรมการในยุทธศาสตร์ชาติ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แต่ก็ไม่ปรากฏผลงานใดโดดเด่นอย่างชัดเจน ทำให้เป็นเหมือนการแต่งตั้งคณะกรรมการในหน่วยงานราชการทั่ว ๆ ไปของไทย ที่มีรายชื่อแต่ขาดคนทำงาน ยกเว้นแต่กรรมการจาก ป.ป.ท. ที่ร่วมชี้แจงทำความเข้าใจยุทธศาสตร์ชาติ ๓ ให้กับส่วนราชการต่าง ๆ และเครือข่ายภาคประชาชนและสื่อมวลชน ที่ร่วมผลักดันโครงการหมาเฝ้าบ้าน และโครงการอื่น ๆ รวมทั้งเครือข่ายความร่วมมือที่ไม่ได้อยู่ในคณะกรรมการตามยุทธศาสตร์ เช่น สถาบันการศึกษาที่ร่วมดำเนินโครงการฝึกอบรมเยาวชน การประกวดบทความ เป็นต้น ซึ่งเป็นไปตามหลักการของประชาธิปไตยและหลักธรรมาภิบาลที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน

2.4 ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ICT สังคมไทยอยู่ในโลกสมัยใหม่ที่ ICT มีความก้าวหน้ามากขึ้น ประชาชนสามารถรับข้อมูลข่าวสารจากฟรีทีวี เคเบิลทีวีและทีวีดาวเทียมมากกว่า 500 ช่อง ติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านระบบการสื่อสารไร้สายหรือโซเชี่ยลมีเดียจำนวนมาก ซึ่งส่วนมากอาจกล่าวได้ว่าเป็นสื่อที่ส่งเสริมให้เกิดค่านิยมฟุ้งเฟ้อ บริโภคนิยม มุ่งเน้นการค้าและการบันเทิง เอื้อให้เกิดความเห็นแก่ผลประโยชน์และยอมรับได้กับการทุจริต

ถ้าตนเองได้รับประโยชน์

แผนแม่บทสารสนเทศสำนักงาน ป.ป.ช. พ.ศ. 2551-2555 ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ที่ส่วนใหญ่เป็นเรื่องส่งเสริมศักยภาพด้านการใช้ IT ของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ด้านการบริหารงาน ภายในด้วยระบบ IT และด้านโปรแกรมเพื่อการรวบรวมข้อมูลทรัพย์สินหนี้สิน มีเพียง ยุทธศาสตร์ที่ 1 ที่ว่าด้วยการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการสร้างเครือข่าย ป้องกันและปราบปรามการทุจริต และการประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่ความรู้ คุณธรรมจริยธรรม และวินัยสุจริต มีโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ประกอบด้วยโครงการพัฒนาเว็บไซต์ โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต และโครงการพัฒนาสื่อเผยแพร่คุณธรรมและความรู้เกี่ยวกับการ ป้องกันปราบปรามการทุจริต ซึ่งมีผลผลิตตามมาเป็นสื่อสิ่งพิมพ์และวารสาร รายการวิทยุ และรายการโทรทัศน์ เป็นต้น

แผนแม่บทสารสนเทศ ฯ ยังเป็นเรื่องการบริหารระบบ IT ภายในหน่วยงาน ของ ป.ป.ช. เป็นส่วนใหญ่ แม้จะมีบางระบบ เช่น AIS FIS และ DIG ที่เชื่อมโยงกับข้อมูล ของหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ส่วนสื่อเผยแพร่คุณธรรม ยังจำกัดอยู่เฉพาะสื่อของรัฐและฟรีทีวี โดยมีระยะเวลาการเผยแพร่ไม่มาก จนกล่าวได้ว่ามีน้อยมากถ้านึกถึงทีวีผ่านดาวเทียมที่มีมากกว่า 500 ช่อง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ป.ป.ช. ยังขาดบุคลากรด้าน ICT และบุคลากรด้านการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ที่จะผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีเข้ากับการสื่อสารได้อย่างพอดี ประกอบกับ ป.ป.ช. ต้องการวางระบบการบริหารองค์การภายในให้เข้มแข็งเพื่อรองรับงานปราบปราม ก่อนที่จะก้าวไปสู่งานป้องกันคอร์รัปชัน ตรงกันกับงานวิจัยของฉันทิร เตโช และคณะ (2552) ที่ศึกษาเรื่อง แนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนราชการไทย โดยศึกษาการทุจริต ในประเทศไทย และการทุจริตในต่างประเทศคือเขตปกครองพิเศษฮ่องกงและประเทศสิงคโปร์ แล้วพบว่า ปัจจัยความสำเร็จของเขตปกครองพิเศษฮ่องกงและประเทศสิงคโปร์ในการป้องกัน และปราบปรามทุจริต คือ การกำหนดมาตรการและปรับปรุงกฎหมายและระบบปฏิบัติงาน รวมถึง การมุ่งเน้นให้การศึกษาแก่ประชาชน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา พบว่า ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน ยังขาดการขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบในหน่วยงานภาครัฐ และงานต่อต้านคอร์รัปชันยังไม่ถูก ผลักดันให้เป็นประเด็นสาธารณะ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีบทบาทในการปราบปรามคอร์รัปชัน ในระดับค่อนข้างมาก แต่บทบาทด้านการป้องกัน อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย การเปลี่ยนแปลง

ทางสังคมมีผลต่อบทบาทของ ป.ป.ช. ในระดับค่อนข้างมาก โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงด้านความคิดเห็นของประชาชนต่อคอร์รัปชัน และเครือข่ายความร่วมมือในการต่อต้านคอร์รัปชัน ดังนั้น จึงมีข้อเสนอแนะ คือ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้มีความเชื่อมโยงกันกับแผนระดับชาติอื่น ๆ เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการจัดสรรงบประมาณ ยุทธศาสตร์การบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นต้น เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐทุกระดับ ได้จัดทำยุทธศาสตร์ แผนงานและโครงการของตนเอง ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ
2. ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ควรมีการระบุกลไกในการติดตามประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรม กล่าวคือ มีการกำหนดตัวชี้วัดประกอบ แต่ละยุทธศาสตร์ย่อยก่อนลงไปสู่การทำคำรับรองปฏิบัติราชการของหน่วยงานต่าง ๆ
3. ระบบงบประมาณ ควรมีการกำหนดสัดส่วนของแผนงานและโครงการด้านป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันที่ส่วนราชการพึงปฏิบัติ และมีตัวชี้วัดเพื่อการติดตามประเมินผล ในคำรับรองปฏิบัติราชการ รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณให้สำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรคิดสัดส่วนกับงบประมาณของประเทศ ข้อมูลเปอร์เซ็นต์การคอร์รัปชันจากงบประมาณของประเทศ หรือจำนวนความเสียหายที่เกิดจากคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเสร็จ ทั้งนี้เพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของ ป.ป.ช. และวางเงื่อนไขในการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดิน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คุ้มค่า

4. ควรผลักดันให้การต่อต้านคอร์รัปชันเป็นวาระแห่งชาติ ที่มีบริหารจัดการอย่างเป็นสากล โดยการผลักดันกฎหมายให้อนุวัติตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านคอร์รัปชัน (UNCAC 2003) เพื่อให้เกิดการยอมรับและมีมาตรฐานเดียวกันกับอารยประเทศ

5. ควรมีกระบวนการปลูกฝังค่านิยมสุจริต โดยขยายผลและเพิ่มปริมาณให้มากยิ่งขึ้น ผ่านหลักสูตรและการเรียนการสอนตั้งแต่อนุบาลจนถึงมหาวิทยาลัย สร้างวัฒนธรรมการไม่ยอมรับคอร์รัปชันในสถานที่ทำงานและการลงโทษทางสังคมกับคนที่มีพฤติกรรมคอร์รัปชัน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการตามยุทธศาสตร์ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต นอกจากแต่งตั้งบุคคลโดยตำแหน่งแล้ว ควรแต่งตั้งผู้ทำงานได้จริง และแต่งตั้งตัวแทนของภาคีความร่วมมือที่มีการปฏิบัติงานจริง เพื่อนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ

ในระดับที่เป็นโครงการและกิจกรรมอย่างครอบคลุม ครอบคลุม

2. ควรมีระเบียบที่กำหนดระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูล การได้ส่วนคดีอย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถบอกได้ว่าคดีต่าง ๆ จะมีกำหนดแล้วเสร็จอย่างไร รวมถึงอาจเป็นตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ที่เป็นฝ่ายเลขานุการด้วย

3. ควรมีการวิเคราะห์และประเมินผลว่าเรื่องใดที่ ป.ป.ช. ทำได้ไม่ดีหรือไม่ครบถ้วน หลังจากนั้นจึงส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ (State actor) และมิใช่ภาครัฐ (Non state actor) รับช่วงแทน ตัวอย่างเช่น การสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่ต้องอาศัยผู้มีความชำนาญเฉพาะทางด้านนิเทศศาสตร์เป็นกำลังหลัก หรือจูงใจให้สื่อมวลชนเข้ามาร่วมดำเนินการด้วย

4. การบริหารงานบุคคลภายในองค์กร ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร ทั้งด้านป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันเท่าเทียมกัน หรือสอดคล้องแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๑ เนื่องจากที่ผ่านมา มีหลักสูตรหรือ โครงการพัฒนาด้านการป้องกันคอร์รัปชันเพียงเล็กน้อย

5. ควรสรุปและถอดบทเรียนจากงานวิชาการหรือการวิจัยที่ ป.ป.ช. ให้การสนับสนุน เพื่อเป็นข้อมูลในการปฏิบัติงาน รวมทั้งเน้นส่งเสริมการค้นคว้าในประเด็นที่จะเป็นประโยชน์ เช่น รูปแบบการสื่อสารประชาสัมพันธ์สำหรับกลุ่มเยาวชน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรให้ความสนใจศึกษาบทบาทของคณะกรรมการในด้านป้องกันการคอร์รัปชัน เป็นกรณีเฉพาะ เพื่อให้ได้รายละเอียดถึงรูปแบบ วิธีการและมาตรการที่สำคัญในการส่งเสริม การป้องกันคอร์รัปชันให้เกิดประสิทธิภาพ

2. ควรศึกษาวิธีการบริหารงานต่อต้านคอร์รัปชันขององค์กรภาคประชาชน เช่น องค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) ซึ่งมีวิธีการเชิงรุกที่น่าสนใจ เนื่องจากในอนาคตองค์กร ภาคประชาชนน่าจะเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันมากขึ้น และเป็นเครือข่ายสำคัญของหน่วยงานภาครัฐ

3. ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมศักยภาพของ ป.ป.จ. ในการป้องกันและปราบปราม คอร์รัปชัน เนื่องจากจะเป็นองค์กรที่สำคัญในการรองรับการกระจายอำนาจจาก ป.ป.ช. เป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้จุดเกิดเหตุ ใกล้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ต้องตอบสนองต่อปัญหา อย่างทันท่วงที

4. ควรศึกษาการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน ภายใต้แนวคิดของค่านิยมธรรม (Moralist) ซึ่งน่าจะเป็นพื้นฐานความคิดของสังคมไทย ได้แก่ หลักศีล 5 หลักทวารวาทธรรม (สังฆะ ชันติ จาคะ) และหลักทฤษฎีธรรมกัตตะประโยชน์ (ทาน ปิยะวาจา อิตถะจริยา สมานัตตตา) เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กยอ. *ฟื้นความเชื่อมั่น ใช้เงินออมทำโครงสร้างพื้นฐาน*. (2555). เข้าถึงได้จาก <http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/business/business/20120423/448200.html>
- กรมการค้าภายใน. (2555). *รายงานผลการรับจำนำข้าวเปลือก โครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปี 2554/ 55*. เข้าถึงได้จาก <http://www.dit.go.th/contentdetail.asp?typeid=8&catid=144&ID=3572>
- กระทรวงยุติธรรมร่วมเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม IACC ครั้งที่ 14. (2552). เข้าถึงได้จาก <http://www.moj.go.th/th/cms/detail.php?id=9891>
- กรุงเทพธุรกิจ. (2552). *“ผู้มีอำนาจ” ตัวการทุจริต*. เข้าถึงได้จาก http://www.parliament.go.th/news/news_detail.php?prid=244266
- กสทช. *คุมเข้ม ทีวีดาวเทียม ผิดกฎ อย.* (2556). เข้าถึงได้จาก <http://www.komchadluek.net/detail/20130205/151090/กสทช.คุมเข้มทีวีดาวเทียมผิดกฎอย..html>
- กสทช. *เซ็นแล้วใบอนุญาต 3 จี ค่ายมือถือขอเบอร์ใหม่ 20 ล้านเลข*. (2555). เข้าถึงได้จาก <http://www.thaipost.net/news/121212/66484>
- “กิจจา ผลภายใน” เปิดผล “ศึกน้ำ” “กยน.” Vs “กบอ”*. (2555). เข้าถึงได้จาก http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1346645627&grp_id=01&catid=01
- การประชุมและมติคณะรัฐมนตรี 13 กันยายน 2554*. (2555). เข้าถึงได้จาก http://www.cabinet.thaigov.go.th/cc_main21.htm
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2555). *CTX ภูเขาไฟน้ำแข็ง*. เข้าถึงได้จาก <http://www.kriengsak.com/node/815>
- เกษียร เตชะพีระ. (2545, 26 มกราคม). *คำโง่กับการคอร์รัปชันเชิงนโยบาย*. *มติชน*, หน้า 6.
- โกวิท ภัณฑินันท์, ทิพาพร พิมพ์พิสุทธิ และเมธาวุฒิ พิรพรวิฑูร. (2546). *การพัฒนาองค์กรและเพิ่มขีดความสามารถของสำนักงาน ป.ป.ช. กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์*.
- ขอ 4 หมื่นล้าน คืบหน้ารถคันแรก รอขง ครม. *ใช้งบกลางเพิ่ม ยอดรวม 1.25 ล้านคัน 9.1 หมื่นล้าน*. (2556). เข้าถึงได้จาก http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1357981816&grp_id=03&catid=0312
- ข่าวการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. วันพฤหัสบดีที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2555*. (2555). เข้าถึงได้จาก http://www.nacc.go.th/download/article/article_20120920164346.pdf

- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2554). *มาตรการป้องกันการทุจริตเชิงนโยบาย*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- คมนาคมดิงองค์กรต่อต้านคอร์รัปชันฯ กำกับบสองล้านล้าน. (2556). เข้าถึงได้จาก <http://www.mcot.net/site/content?id=511335b2150ba09a36000002#.UWL18UrsBT8>
- คลิปแลกับกฎหมาย ป.ป.ช. ผู้การสืบค้นความผิดพลาดการบริหารจัดการน้ำท่วมรัฐบาลยิ่งลักษณ์. (2554). เข้าถึงได้จาก <http://thaipublica.org/2011/11/video-clips-and-corruption-law>
- คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ คำวินิจฉัยที่ 12-13/ 2551 เรื่อง ประธานวุฒิสภาส่งคำร้องของสมาชิกวุฒิสภาเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยการสิ้นสุดความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรื เรื่อง คณะกรรมการการเลือกตั้งขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยการสิ้นสุดความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรื. (2551, 19 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 59.
- คืนภาษีรถคันแรกแตะ 9.1 หมื่นล้าน มีผู้ขออื่นใช้สิทธิ 1.3 ล้านราย กทม. ยอดยื่นสูงสุด. (2556). เข้าถึงได้จาก http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1357030952&groupid=00&catid=00
- คุย “ประเทือง ประชัญพฤทธิ” ป.ป.ช. ภาคประชาชนกับงานด้านคอร์รัปชัน. (2555). เข้าถึงได้จาก <http://www.isranews.org/community-news/item/1109-q.html>
- งามพิศ สัตย์สวงน. (2537). *สังคมและวัฒนธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จาก *Conflict of interest* ผู้การคอร์รัปชันเชิงนโยบาย. (2552). เข้าถึงได้จาก <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=513476>
- เจริญ เจษฎาวัดส์. (2547). *การตรวจสอบธรรมาภิบาล: ทฤษฎีและภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: พอดี.
- เจาะจัดซื้อ สาง. ปลัดคมนาคมยุค “สุพจน์ ทรัพย์ล้อม” ขาใหญ่กวาดเรียบ 70.4%. (2555). เข้าถึงได้จาก <http://www.isranews.org/about-us/71-investigate/4389--70-4.html>
- เฉลียว ฤกษ์รุจิพิมล. (2544). การเปลี่ยนแปลงทางสังคม. ใน พวงเพชร สุรัตน์กวีกุล และเมธมาลัย ราชภัณฑารักษ์ (บรรณาธิการ), *มนุษย์กับสังคม* (หน้า 239). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- แล โกงประจานปฐอบตกรปราบคอร์รัปชัน/ จ่ายได้ไต่ะพุง 25%-จับตางบบ 56. (2555). เข้าถึงได้จาก <http://www.thaipost.net/news/230812/61437>
- ขง กรม. พรงนี้ นูมุดิงบพื้นพูนน้ำท่วม 2 หมื่นล้านบาท. (2555). เข้าถึงได้จาก <http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/business/business/20120123/431510.html>

- ชนะศักดิ์ ยูวบูรณ์. (2543). *กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี (Good governance)*.
กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- ชโลบล อังสโวิทัย, เบญจวรรณ นาวารัตน์, ประวิตร บุตรศรี, เขวมาลัย จ้อยจุฬี และอัจฉราพร
พิบูลย์สมบัติ. (2552). *คุณธรรม จริยธรรม หัวใจสำคัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ*.
เข้าถึงได้จาก http://www.opsmoac.go.th/ewt_dl_link.php?nid=1476
- ชัยวัฒน์ สุรวิชัย. (2546). *ธรรมาภิบาลกับคอร์รัปชันในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิถิทรทัศน์.
ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2519). *ผลของการคอร์รัปชันที่มีต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการเมือง*.
กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2541). *100 ปี แห่งการปฏิรูประบระชาการ: วัฒนาการของอำนาจรัฐ
และอำนาจการเมือง*. กรุงเทพฯ: สถาบันนโยบายศึกษา.
- เชิญชวนชม “ผลงาน” ของ “รัฐบาล สมักร 1/1” !!! ...ความภูมิใจของ “ประชาชนิยม”. (2551).
เข้าถึงได้จาก <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=257497>
- จิตยา สุวรรณชฎ. (2537). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสังคม*. กรุงเทพฯ:
ศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณภัทร เตโช, อภิชาติ จันทราธิบติ, ภัชริย์ มิแก้ว และอรดี ไกรยุทธศักดิ์. (2552). *แนวทาง
การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนราชการไทย*. เข้าถึงได้จาก
http://www.opsmoac.go.th/download/s_2553_038.pdf
- ณรงค์ เส็งประชา. (2541). *มนุษย์กับสังคม (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรินติ้ง เฮาส์.
ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน: “บอก” และ “ไม่บอก” อะไร?. (2555). เข้าถึงได้จาก [http://whereis
thailand.info/2012/12/cpi/](http://whereis
thailand.info/2012/12/cpi/)
- แถลงการณ์ฉบับที่ 23/ 2551 พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย เรื่อง ขับไล้รัฐบาลทหาร
มาตรการ สมชาย วงศ์สวัสดิ์. (2551). เข้าถึงได้จาก [http://www.manager.co.th/Politics/
ViewNews.aspx?NewsID=9510000119823](http://www.manager.co.th/Politics/
ViewNews.aspx?NewsID=9510000119823)
- ทัศนคติแย่งอีก คนไทยยอมรับได้ถ้ารัฐบาล โกงแต่ตนเองได้ประโยชน์ ชอบโกหกเอาตัวรอด.
(2555). เข้าถึงได้จาก [http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1346990267
&grpId=00&catid=00](http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1346990267
&grpId=00&catid=00)
- ทิพาวดี เมฆสุวรรณ. (2543). *ธรรมาภิบาลกับราชการไทย. สรรพากรสาส์น*, 47(9), 63.
- ทีดีอาร์ไอ เจอพุดติกรรมทุจริตภาคเอกชน “ฝ่าฝืน กฎ ระเบียบ-ปกปิดข้อมูล” นำโด่ง. (2554).
เข้าถึงได้จาก [http://www.isranews.org/reform-the-news/item/11505-2011-05-10-11-56-
37.html](http://www.isranews.org/reform-the-news/item/11505-2011-05-10-11-56-
37.html)

- ไทยพับลิก้า. (2554). ธนาคารโลกประเมินน้ำท่วมเสียหาย 1.356 ล้านล้านบาทและใช้เงินฟื้นฟู
อีกกว่า 7 แสนล้านบาท. เข้าถึงได้จาก <http://thaipublica.org/2011/12/world-bank-flood-damage>
- ไทยพับลิก้า. (2555 ก). ย้อนรอยมหากาพย์ 7 ปี CTX (1): เบาะแสะจากสินบนข้ามชาติ ถึงความไม่
โปร่งใสการจัดซื้อ. เข้าถึงได้จาก <http://thaipublica.org/2012/09/ctx-1>
- ไทยพับลิก้า. (2555 ข). ย้อนรอยมหากาพย์ 7 ปี CTX (2): คตส. เริ่มต้นและจบด้วยการหักหลัง.
เข้าถึงได้จาก <http://thaipublica.org/2012/09/ctx-2>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2554). มหาอุทกภัย 2554 ผลกระทบและแนวโน้มนโยบายการเงิน
จากการสำรวจผู้ประกอบการ. เข้าถึงได้จาก <https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/AnalysisBLP/1ThaiFloodSurvey2011.pdf>
- ธรรมเกียรติ์ กันธริ. (2546). ปุ่มหลังการกินสินบนกับสังคมไทย. ใน ชัยวัฒน์ สุรวิชัย.
(บรรณาธิการ), *ธรรมาภิบาลกับคอร์รัปชันในสังคมไทย* (หน้า 147-160). กรุงเทพฯ:
สถาบันวิดิทรรศน์.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2541). *รัฐธรรมนูญแห่งชาติ ยุทธศาสตร์กู่หายนะประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สายธาร.
- นริศ บุรณะฤดี. (2555). *ทิวคาวเทียม เมื่อฟ้าสีทองส่องอำไพ!!?*. เข้าถึงได้จาก <http://www.brandage.com/Asset/BrandAge-Siamrath/90.pdf>
- นายกรัฐมนตรีแถลงนโยบายรัฐบาล 5 ด้าน แก้ไขปัญหาประเทศ. (2549). เข้าถึงได้จาก <http://www.thaigov.go.th/th/governmental/item/335-.html>
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2555, 5 พฤศจิกายน). เปลี่ยนประเทศไทยด้วยการจํานำข้าว. *มติชน*, หน้า 20.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2556, 7 มกราคม). รถคันแรก. *มติชน*, หน้า 20.
- นิพนธ์ พัวพงศกร และอัมมาร ศยามวาลา. (2555). *เปลี่ยนประเทศไทยด้วยการรับจํานำข้าว:
ข้อเท็จจริงสำหรับ อ.นิธิ และประชาชน*. เข้าถึงได้จาก <http://tdri.or.th/tdri-insight/responses-to-nidhi>
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2542). *การสร้างธรรมาภิบาล (Good governance) ในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ:
วิญญูชน.
- ป.ป.ช. โต้เอบแบคโพลสำรวจทัศนคติคนไทยต่อการทุจริต ชี้นำค่านิยมที่ผิดให้คนไทย. (2555).
เข้าถึงได้จาก <http://thaipublica.org/2012/09/mislead-attitude-toward-corruption-poll>
- ป.ป.ช. รับสอบ กสทช. ประมูลคลื่น 3 จี. (2555). <http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/politics/politics/20121025/475328.html>

ป.ป.ท. แลทุจริตอื้อฉวพื้นฟูน้ำท่วม สุ่มตรวจ 6 จว. อีสานพบพิรุฑทุกโครงการ. (2555).

เข้าถึงได้จาก <http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9550000107686>

ประชาธิปไตย-ป.ป.ช. ขยายผลจำนำข้าวอีก 1 ปี จะมีรัฐมนตรีต้องติดคุก. (2555). เข้าถึงได้จาก

http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1355634152&groupid=09&catid=16

ประมนต์ สุธีวงศ์ ประธานเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชัน ความทำทายกรณีสรยุทธถึงคอร์รัปชัน

ประเทศไทย. (2555). เข้าถึงได้จาก <http://thaipublica.org/2012/12/pramon-sutivong>

ประเวศ วะสี. (2543). รัฐบาลใหม่หลังปฏิรูปการเมืองที่คนไทยต้องการ. กรุงเทพฯ: มูลนิธิองค์กรกลางเพื่อประชาธิปไตย.

ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2544). การวิจัยประเมินผล: หลักการและกระบวนการ. กรุงเทพฯ:

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

เปรม ติณสูลานนท์. (2544). มองกองทัพผ่านผลงานรัฐบุรุษพลเอกเปรม ติณสูลานนท์. กรุงเทพฯ:

กองทัพบกและมูลนิธิรัฐบุรุษพลเอกเปรม ติณสูลานนท์.

เปิดชุมทรัพย์แสนล้านกรมทางหลวง-ชนบท ก่อนสุพจน์ ทรัพย์ล้อม ถูกปล้นปริศนา 200 ล้าน.

(2555). เข้าถึงได้จาก <http://www.isranews.org/investigative/investigate-unusual-wealt/item/4331--200-.html>

เปิดตัว ป.ป.ช. ภาคประชาชน. (2555). เข้าถึงได้จาก <http://www.manager.co.th/Politics/View>

[News.aspx?NewsID=9510000005145](http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9510000005145)

ผาสุก พงษ์ไพจิตร. (2543). ภาพการวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คอร์รัปชัน

ในสังคมไทย: วิธีการ ตัวชี้ ผลกระทบ และข้อคิดผู้การแก้ไข. ใน การสัมมนาระดม

ความคิดการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (หน้า 1-20).

กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.

ผาสุก พงษ์ไพจิตร. (2546). คอร์รัปชันสองรูปแบบ. ใน ชัยวัฒน์ สุรวิชัย (บรรณาธิการ),

ธรรมาภิบาลกับคอร์รัปชันในสังคมไทย (หน้า 161-170). กรุงเทพฯ: สถาบันวิถิทรทัศน์.

เผย 4 ปี ขรก. สธ. ผิดวินัย 392 ราย ลงโทษ 39 วงเงินทุจริต 51 ล้าน. (2556) เข้าถึงได้จาก [http://](http://www.isranews.org/เกาะประเด็น/item/19162)

www.isranews.org/เกาะประเด็น/item/19162

พงศ์เทพ เทพกาญจนา. (2553). อย่ว่าแต่เขา อิเหนาเป็นเอง. เข้าถึงได้จาก [http://prachatai.com/](http://prachatai.com/journal/2010/09/31183)

[journal/2010/09/31183](http://prachatai.com/journal/2010/09/31183)

- พงษ์เทพ วรกิจ โภคาทร. (2542). *การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสูงสุดของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2550. (2550, 1 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 1-5.
- พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2550. (2550, 3 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 1-4.
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542 (2542, 18 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 1-27.
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554. (2554, 18 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 1-37.
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542. (2542, 17 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 1-41.
- พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551. (2551, 24 มกราคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 1-2.
- พลิกรายงาน กมข.ศก. วุฒิสภา “จ่านำข้าว” ก่อหนี้สาธารณะ ทำลายอุตสาหกรรมข้าวไทย (จบ). (2555). เข้าถึงได้จาก <http://www.isranews.org/2011-12-30-08-23-04/item/17183.html>
- พันธมิตรยึดทำเนียบ ครม. ย้ายที่ประชุม ด้านสมัครเตรียมแถลงข่าว. (2551). เข้าถึงได้จาก <http://prachatai.com/journal/2008/08/17829>
- เพื่อไทยฟ้องกองปราบเอาผิด มงคลกิตติ์ กุขาว ไซฟ่อนเงินหลวงโลก. (2555). เข้าถึงได้จาก <http://www.dailynews.co.th/politics/162132>
- โพล ชี้ คนมาเลย์ด้านรัฐบาลทุจริตแม้ตนเองได้ประโยชน์ คนไทยยอมรับ โกงถ้าตนเองได้ประโยชน์. (2555). เข้าถึงได้จาก http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1349838300&grpId=00&catid=00
- โพล ชี้ ความซื่อสัตย์ของคนไทย “ค่อนข้างน้อย” นักการเมืองต้องแก้ปัญหาทุจริต เรื่องเร่งด่วนอันดับ 1. (2555). เข้าถึงได้จาก http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1352602005&grpId=03&catid=03

- โพลเด็ก 44% ไม่ชอบพฤติกรรม “โกง” ของผู้ใหญ่. (2556). เข้าถึงได้จาก <http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/politics/education/20130112/485451.html>
- ฟรีทีวี VS ทีวีดาวเทียม (1)/ อำนาจอยู่ในมือ ผู้บริโภค. (2554). เข้าถึงได้จาก <http://www.oknation.net/blog/adisak/2011/12/18/>
- “มงคลกิตติ” เผยผู้ใหญ่ 7 คนรู้เรื่องไซฟ่อน มอบเอกสารลับ กมธ. วุฒิฯ พร้อมเผยแพร่ ปิด พธม. หนุนหลัง. (2555). เข้าถึงได้จาก http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1350559489&groupid=00&catid=0023
- มติ ส.ว. 84 ต่อ 56 เสียง ไม่ถอดถอน “ภักดี โปษศิริ” พัน กรรมการ ป.ป.ช.. (2555). เข้าถึงได้จาก http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1331269868&groupid=00&catid=00
- มูลนิธิสื่อมวลชนศึกษา. (2555). สรุปสาระจากการบรรยายให้ความรู้เรื่องเคเบิลทีวีและทีวีดาวเทียม. เข้าถึงได้จาก <http://www.mediamonitor.in.th/main/news/2011-07-05-06-20-17/778.html>
- เมธี ครองแก้ว: เบื้องลึกมติคดี CTX 9000. (2555). เข้าถึงได้จาก http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1346730528&groupid=01&catid=01
- เหยี่ยวฟ้าฟันฟูกฤติน้ำท่วม 2554 ครบปีปัญหาภัยไม่ยุติ-ส่อบานปลาย!-ตรวจความพร้อม สู้ภัย น้ำท่วม 55. (2555). เข้าถึงได้จาก <http://m.dailynews.co.th/News.do?contentId=26345>
- รวมพลังเครือข่ายจัดสัมมนาต่อต้านคอร์รัปชัน จุดเปลี่ยนประเทศไทย. (2555). เข้าถึงได้จาก <http://www.thaichamber.org/scripts/detail.asp?nNEWSID=3318>
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- แรง! สมจิตร นักข่าวช่อง 7 ซักปมอภัยโทษ ทำเฉลิมชะงัก. (2556). เข้าถึงได้จาก <http://highlight.kapook.com/view/64929>
- วงการประกันร่วมต้านคอร์รัปชัน. (2555). เข้าถึงได้จาก <http://www.banmuang.co.th/2012/11>
- วรรณภา วามานนท์. (2550). การบริหารการปราบปรามการทุจริตระดับชาติของไทย: การศึกษาบทบาท ระบบ และการบริหาร ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. ปรัชญาคุณวุฒิบัณฑิตรัฐประศาสนศาสตร์, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2543). คู่มือการวิจัย: การวิจัยเชิงปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.
- วิทยากร เชียงกุล. (2549). แนวทางปราบคอร์รัปชันอย่างได้ผล. กรุงเทพฯ: สายธาร.

- ศาลรัฐธรรมนูญ. (2551). คำวินิจฉัยที่ 20/ 2551 เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพลังประชาชน. กรุงเทพฯ: ศาลรัฐธรรมนูญ.
- ศึกชิงนายกฯ 1 ทีวีความนิยม. (2556). เข้าถึงได้จาก <http://www.stat.or.th/news.php?id=61>
- ศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัยกรุงเทพ. (2555). ความเห็นของคนกรุงต่อการแก้ปัญหาทุจริตคอร์รัปชันยุครัฐบาลยิ่งลักษณ์. เข้าถึงได้จาก http://bangkokpoll.bu.ac.th/index.php?option=com_wrapper&view=wrapper&Itemid=15
- ศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัยกรุงเทพ. (2556). ประเมินผล 1 ปี 6 เดือน รัฐบาลนายกฯ ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร. เข้าถึงได้จาก http://bangkokpoll.bu.ac.th/index.php?option=com_wrapper&view=wrapper&Itemid=15
- สนธิ สมัครการ. (2538). การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมกับการพัฒนาการของสังคม (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมบัติ ชำรงชัญวงศ์. (2548). การเมือง: แนวคิดและการพัฒนา (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- สมพร อิศวิลานนท์. (2555). โครงการรับจำนำกับการสูญเสียคุณค่าความจำเพาะของข้าวหอมมะลิไทย. เข้าถึงได้จาก <http://www.knit.or.th/apw/images/jumnum.pdf>
- สมาคมเคเบิลทีวีแห่งประเทศไทย. (2556 ก). ประวัติสมาคมเคเบิลทีวีแห่งประเทศไทย. เข้าถึงได้จาก <http://www.tcta.or.th/about.php?id=1>
- สมาคมเคเบิลทีวีแห่งประเทศไทย. (2556 ข). สมาคมเคเบิลทีวีฯ ปรับตัวสู่ศักราบด้าน วางแผนรุก 5 ปี หุ่่ม 2 หมื่นล้าน. เข้าถึงได้จาก http://www.tcta.or.th/news_detail.php?post_id=1642
- สมาคมโทรทัศน์ดาวเทียม (ประเทศไทย). (2556). ประวัติสมาคม. เข้าถึงได้จาก <http://www.stat.or.th/history.html>
- สิ่งไม่พึงสมชาย-บักจิว-อดีต ผบ.ตร.-ผบช.น. สลายการชุมนุมพันธมิตร. (2555). เข้าถึงได้จาก <http://www.dailynews.co.th/crime/159947>
- สังคีต พิริยะรังสรรค์. (2549). ทฤษฎีคอร์รัปชัน. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ด.
- สังคีต ห้วน โครงการนำ 3.5 แสนล้าน เสี่ยงคอร์รัปชันกินหัวคิวสูง 30-40%. (2556). เข้าถึงได้จาก http://www.isranews.org/site_content/56-isranews/19534-.html
- สัมฤทธิ์ ชศสมศักดิ์. (2549). คอร์รัปชัน ธรรมชาติ และจริยธรรมในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: ธรรมกมลการพิมพ์.
- สายตรงภาคสนาม. (2556). ข้อมูลการนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนไทย. ม.ป.ท.

สารานุกรมปรัชญาออนไลน์ฉบับสังเขป. (2554). เข้าถึงได้จาก <http://www.philospedia.net/democracy.html>

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2550). *กำลังคนภาครัฐในฝ่ายพลเรือน 2550*. กรุงเทพฯ: ธีรานุสรณ์การพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ. (2556). *ประวัติความเป็นมา*. เข้าถึงได้จาก <http://www.pacc.go.th/index.php/home/about/12>

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2550). *รายงานผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่ประจำปี พ.ศ. 2550*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2551 ก). *ผลงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในรอบ 2 ปี (6 ตุลาคม 2549-6 ตุลาคม 2551)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2551 ข). *แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศ ปี พ.ศ. 2551-2555*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2551 ค). *ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2552). *รายงานผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประจำปี พ.ศ. 2552*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2553). *ผลงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตุลาคม 2552-มิถุนายน 2553*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2554 ก). *พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2554)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.

- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2554 ข). รายงานผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประจำปี พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2555 ก). การแบ่งส่วนราชการของ ป.ป.ช. ในปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2555 ข). การแบ่งส่วนราชการของ ป.ป.ช. ปี พ.ศ. 2543-2549. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2555 ค). การแบ่งส่วนราชการของ ป.ป.ช. ปี พ.ศ. 2550-2553. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2555 ง). จารึกสุจริต. กรุงเทพฯ: ศรีอนันต์การพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2555 จ). ปฏิบัติการร่วมด้านทุจริต...ความก้าวหน้าและทิศทางในระยะต่อไป. ใน *สัมมนาผลการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระยะที่ 1* (พ.ศ. 2551-2555). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2555 ฉ). ประวัติและความเป็นมา. เข้าถึงได้จาก https://www.nacc.go.th/ewt_news.php?nid=515
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2555 ช). ผลงานคณะกรรมการ ป.ป.ช.. เข้าถึงได้จาก https://www.nacc.go.th/more_news.php?cid=29
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2555 ซ). รางวัลองค์กรโปร่งใส ครั้งที่ 3 ประจำปี พ.ศ. 2555 (NACC integrity awards 2012). เข้าถึงได้จาก https://www.nacc.go.th/ewt_news.php?nid=7713
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2556). เรื่องกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิด. เข้าถึงได้จาก <https://www.nacc.go.th/culpability.php?Page=6>

- สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. (2556). *ความเป็นมา*. เข้าถึงได้จาก http://www.amlo.go.th/amlofarm/farm/web/index.php?option=com_content&view=article&id=945&Itemid=976
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2550). *สรุปเปรียบเทียบนโยบายของคณะรัฐมนตรีพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี กับรายงานผลการดำเนินการตามนโยบายของคณะรัฐมนตรีรัฐบาลพลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2549). *คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ*. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaigov.go.th/th/governmental/item/73625.html>
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2551 ก). *คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ*. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaigov.go.th/th/government-policies/item/73626.html>
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2551 ข). *คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ*. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaigov.go.th/th/government-policies/item/73627.html>
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2551 ค). *คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ*. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaigov.go.th/th/government-policies/item/73628.html>
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2554). *คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ*. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaigov.go.th/th/government-policies/item/73629.html>
- สุขุม เฉลยทรัพย์ สวนดุสิต โพลถูกผลักให้เลื้อก้าง. (2556). เข้าถึงได้จาก <http://www.isranews.org/item/19487-sukum-suandusit-poll.html>
- สุจิตต์ นิमितกุล. (2543). *กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี (Good governance)*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- สุชาชัย ยิ้มประเสริฐ. (2550). ประวัติการก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์สยาม. *ศิลปวัฒนธรรม*, 28(6), 142-157.
- สุริชัย หวันแก้ว. (2547). *เผชิญหน้าโลกาภิวัตน์ทางวัฒนธรรม: นโยบายวัฒนธรรมในบริบทใหม่*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาการพัฒนาสังคม คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- เสนาะ อุณาภูล เปิดสูตรสำเร็จ “กยอ.” นายก ๗ ต้องนั่งหัวโต๊ะ. (2554). เข้าถึงได้จาก http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1321240851&grpid=01&catid=01
- เสวนาคณไทย ปฏิบัติการเวิร์คช็อปต้านคอร์รัปชันที่เป็นรูปธรรม. (2555). เข้าถึงได้จาก <http://thaipublica.org/2011/12/seminar-thai-people-workshop-corruption>
- เสาวณีย์ ไทยรุ่งโรจน์, ธนวรรณ พลวิชัย, ปรีดา โพธิ์ทอง, วาติตร รักษ์ธรรม, หทัยรัตน์ ไชยจารุณิช, และสรัญญา บัญชาบุษบง. (2553). *โครงการประเมินสถานการณ์ด้านการทุจริตในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- เสียงวิพากษ์ VS ข้อสังเกต นักวิชาชีพวิศวกร ต่ออภิมาโพรเจกต์น้ำ. (2556). เข้าถึงได้จาก <http://isranews.org/item/19484.html>
- ไสว บุญมา. (2556). *ข้าว มะพร้าว และขนแกะ*. เข้าถึงได้จาก <http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/politics/opinion/sawai/20130104/484336>
- หมาเฝ้าบ้านรุ่น 2 ติดเขียวเล็บพร้อมหนูนัทตรวจสอบคอร์รัปชัน. (2556). เข้าถึงได้จาก <http://www.isranews.org/item/19550.html>
- หอการค้าไทย. (2555). *หอการค้าตั้งเล็งคอร์รัปชันรุนแรงขึ้นจ่ายใต้โต๊ะสูงถึง 30-35% ซึ่ปีหน้าทะลุ 3.2 แสนล้าน*. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaichamber.org/scripts/detail.asp?nNEWSID=5899>
- เฉลิม ชุ่มยบ ป.ป.ช. ชำระบัญชีแค้นสมัยประชุมหน้าแก้ กม. ตัดแขนตัดขา. (2555). เข้าถึงได้จาก <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=771272>
- องค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) ตั้งมูลนิธิ-วางแผนยุทธศาสตร์ 2556. (2556). เข้าถึงได้จาก http://www.thanonline.com/index.php?option=com_content&view=article&id=165681:-2556&catid=176:2009-06-25-09-26-02&Itemid=524
- องค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย. (2555). *ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน ประจำปี พ.ศ. 2555*. เข้าถึงได้จาก <http://www.transparency-thailand.org/thai/images/pressth2012.pdf>
- อภิปรายวันที่สองเน้นเรื่องจำนำข้าว แต่เอกสารถอดตอน “ยิ่งลักษณ์” ใช้ ม. 270. (2555). เข้าถึงได้จาก <http://prachatai.com/journal/2012/11/43887>
- อรพินท์ สพโชคชัย. (2547). *การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี: แนวคิดและประสบการณ์ในภาคราชการไทย*. ใน *การประชุมทางวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ แห่งชาติ ครั้งที่ 5*. ม.ป.ท.

- อัยการไม่ฟ้องสมชาย-บักจิว คดี 7 ตุลาคม อ้างหลักฐานไม่พอ-ป.ป.ช. ยืนยันเอง. (2555). เข้าถึงได้จาก <http://www.isranews.org/item/16923>
- อัยฎาญค้ ปาณิกบุตร. (2540). *แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการเมือง*. กรุงเทพฯ: สถาบันนโยบายศึกษา.
- อานันท์ ปันยารชุน. (2542). *มุมมองนายอานันท์*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- อานันท์ ปันยารชุน. (2543). *องค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย และศูนย์สาธารณะประโยชน์ และประชาสังคม*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อุไรวรรณ ธนสถิตย์. (2552). *วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย*. วารสารสถาบันพระปกเกล้า, 7(3), 49-75.
- เอบาคโพล ซึ่ทุจริตหลังปฏิวัติมีมากขึ้น. (2553). เข้าถึงได้จาก <http://news.sanook.com/979637>
- Bayley, D. H. (1966). The effects of corruption in a developing nation. *Western Political Quarterly*, 19, 719-732.
- Broom, L., & Sczlznick, P. (1976). *Sociology*. New York: Harper & Row.
- Cohen & Orbuch. (1990). *Introduction to sociology*. Singapore: McGraw-Hill.
- Corruption perceptions index 2012*. (2012). Retrieved from <http://www.transparency.org/cpi2012/results>
- Dahl, R. A. (1956). *A preface to democratic theory*. Chicago: University of Chicago Press.
- Definition of democracy*. (2013). Retrieved from <http://www.democracy-building.info/definition-democracy.html>
- Dorhoi, M. (2005). *Anti-corruption strategies and fighting corruption in central and eastern europe*. Doctoral dissertation, Political Science, Michigan State University.
- Forbis, J. S. (2008). *Organized civil society: A cross national evaluation of the socio-political effects of non-governmental organization density on governmental corruption, state terror, and anti-government demonstrations*. Doctoral dissertation, Sociology, Graduate School, Ohio State University.
- Form, W. (2014). *Social change*. Retrieved from <http://www.britannica.com/topic/social-change>
- Friedrich, C. J. (1989). Corruption concepts in historical perspective. In A. J. Heidenheimer, M. Johnston, & V. T. LeVine (Eds.), *Political corruption: A handbook* (pp. 15-24). New York: Transaction.
- Gaus, G. F., & Kukathas, C. (2004). *Handbook of political theory*. New Delhi, DL, India: SAGE.

- Heidenheimer, A. J. (1970). *Political corruption: Readings in comparative analysis*. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Heimann, F., & Dell, G. (2007). *Progress report 07*. n.p.
- Igoni, S. E. (2009). *Perceptions of societal corruption and levels of trust in government: A case study of benin city, nigeria*. Doctoral dissertation, Public Policy and Administration, Walden University.
- Johnson, A. G. (2000). *The blackwell dictionary of sociology*. Oxford: Blackwell.
- Klaveren, J. V. (1989). The concept of corruption. In A. J. Heidenheimer, M. Johnston, & V. T. LeVine (Eds.), *Political corruption: A handbook* (pp. 25-28). New York: Transaction.
- Leat, D. (2005). *Theories of social change*. n.p.
- Mitchell, R. H. (1996). *Political bribery in japan*. Honolulu, HI: University of Hawaii Press.
- Murugan, M. S. (2005). *Management principles and practices*. Noida, UP, India: Tata McGraw-Hill.
- Myrdal, G. (1968). The folklore of corruption. *The Asian Magazine*, 8(24), 13.
- Organization for Economic Co-operation and Development. (2005). *ADB-OECD anti corruption initiative for asia-pacific*. n.p.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative evaluation and research methods* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Popenoe, D. (1993) American family decline, 1960-1990: A review and appraisal. *Journal of Marriage and Family*, 55, 527-555.
- Ronald, W., & Simkins, E. (1963). *Corruption in the developing countries*. London: George Allen and Erwin.
- The Bangkok declaration restoring trust: Global action for transparency*. (2012). Retrieved from <http://14iacc.org/about/declaration>
- The United Nation Economic and Social Commission for Asia and Pacific. (2007). *What is good governance*. Retrieved from www.unescap.org/huset/gg/governance.html
- United Nations Development Programme. (2004). *Anti-corruption final report: Practice note*. n.p.
- Wehrich, H., Cannice, M. V., & Koontz, H. (2010). *Management: A global and entrepreneurial perspective*. Noida, UP, India: Tata McGraw-Hill.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introduction analysis* (2nd ed.). New York: Harper & Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แนวคำถามสัมภาษณ์

แนวคำถามสัมภาษณ์

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)

1. บทบาทของ ป.ป.ช. ชุดนี้ในช่วงแรก เป็นอย่างไร มีความแตกต่างกับ ป.ป.ช. ชุดก่อนหน้าหรือไม่
2. ในปัจจุบัน ท่านคิดว่า ป.ป.ช. ได้ดำเนินการอะไรบ้าง ที่มีความแตกต่างไปจากช่วงปีแรกที่เข้ามารับตำแหน่ง
3. มีปัจจัยหรือเงื่อนไขสำคัญอะไรบ้าง ที่ส่งผลให้ ป.ป.ช. ดำเนินการคดีใหญ่ ๆ คือ กรณีนายรักเกียรติ สุขธนะ กรณีนายวัฒนา อัสวเหม ประสบผลสำเร็จ รวมถึงกรณีที่อยู่ในขั้นตอนสำคัญ คือ กรณีนายสุพจน์ ทรัพย์ล้อม
4. ในกรณีที่ ป.ป.ช. ดำเนินการไม่ประสบผลสำเร็จ คือ กรณีใด เนื่องจากข้อติดขัดหรืออุปสรรคอะไรบ้าง
5. งานด้านป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน มีความแตกต่างกันอย่างไร และในการดำเนินงานแต่ละด้าน มีการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องหรือไม่ อย่างไร
  - 5.1 ในการเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ป.ป.ช. มีวิธีการดำเนินการและเลือกกลุ่มเป้าหมายอย่างไร
  - 5.2 ป.ป.ช. ได้ดำเนินการอย่างไร กับกลุ่มเป้าหมายไหน เพื่อให้ประชาชน “รู้จัก ไว้ใจ และใช้งาน ป.ป.ช.”
6. ท่านคิดว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเหล่านี้ มีผลต่อการดำเนินงานของ ป.ป.ช. หรือไม่ อย่างไร
  - 6.1 การเปลี่ยนแปลงของประชาชน
  - 6.2 ความรู้และบทเรียนในการต่อต้านคอร์รัปชัน
  - 6.3 ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ
  - 6.4 เครือข่ายความร่วมมือในการต่อต้านคอร์รัปชัน
  - 6.5 ค่านิยม และการยอมรับการคอร์รัปชันมาก
  - 6.6 ฯลฯ
7. ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมือง เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น มีการรวมตัวกันตามกลุ่มอาชีพ รวมถึงเข้าร่วมกิจกรรมต่อต้านการคอร์รัปชันด้วย จากการเปลี่ยนแปลงของประชาชนดังกล่าว ส่งผลต่อการดำเนินงานของ ป.ป.ช. ที่เป็นรูปธรรม

อย่างไรบ้าง

8. ป.ป.ช. ได้มอบหมายให้หน่วยงานวิชาการดำเนินงานวิจัยเป็นจำนวนมาก ผลของการวิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานของ ป.ป.ช. อย่างไรบ้าง
9. การป้องกันปราบปรามคอร์รัปชันของต่างประเทศมีความก้าวหน้ากว่าไทยพอสมควร จากการศึกษาดูงานหรือจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านนี้ ได้มีการนำปรับใช้ในการดำเนินงานของ ป.ป.ช. อย่างไร
10. ระบบสารสนเทศที่ ป.ป.ช. นำมาใช้ เช่น ระบบ FIS เป็นต้น ส่งผลต่อการดำเนินงานของ ป.ป.ช. อย่างไร มีสิ่งใดควรปรับปรุงหรือมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศอื่น ๆ อีกหรือไม่ ที่ควรจะนำมาใช้ในอนาคต
11. เครือข่ายความร่วมมือในการต่อต้านคอร์รัปชันของ ป.ป.ช. คือ ภาครัฐ ป.ป.ท. ภาคเอกชน ภาคประชาชน และสื่อมวลชน มีข้อดีข้อด้อยต่อการดำเนินงานของ ป.ป.ช. อย่างไร และมีหลักเกณฑ์อย่างไรในการเลือกให้ภาคส่วนไหนเข้าร่วมในกิจกรรมใด
12. ป.ป.ช. มีสื่อประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้เป็นจำนวนมาก เช่น สารคดี บทละคร และวารสารช่อสะอาด เป็นต้น ป.ป.ช. ได้มีนโยบายและมาตรการเป็นพิเศษหรือไม่ อย่างไร ที่จะให้สื่อมวลชนเข้ามาเป็นภาคีความร่วมมือมากขึ้น
13. จากผลการวิจัยและการสำรวจในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา ระบุชัดเจนว่าประชาชนยอมรับได้กับการคอร์รัปชัน และกลุ่มเยาวชนคนทำงานก็เป็นกลุ่มที่ให้การยอมรับมากกว่ากลุ่มอายุอื่น ๆ ป.ป.ช. มีปฏิริยาต่อเรื่องนี้อย่างไร และมีการดำเนินการอย่างไร
14. ท่านคิดว่า ป.ป.ช. ชุดนี้ ได้ทำหน้าที่เหมาะสมแล้วหรือไม่ มากหรือน้อยกว่าที่ท่านคาดหวังในเรื่องใด เพราะเหตุใด (หน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด, หน้าที่ตามที่หวัง, หน้าที่ตามที่ถูกคาดหวัง)
15. ในทัศนะของท่าน ป.ป.ช. ยังไม่ได้ทำหน้าที่อะไร และควรจะทำในอนาคตอันใกล้นี้ เพราะเหตุใด
16. เพื่อให้บทบาทของ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ท่านคิดว่า ควรใช้การบริหารเชิงยุทธศาสตร์มากขึ้นหรือไม่ ในเรื่องใด
  - 16.1 การคิดค้นยุทธศาสตร์ใหม่ ๆ
  - 16.2 การแปลงยุทธศาสตร์ โดยมีกลยุทธ์ แผนงาน โครงการ กิจกรรมใหม่ ๆ
17. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ในทัศนะของท่าน มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอื่นใดอีกบ้าง ที่จะส่งผลต่อบทบาทการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในอนาคต)

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน
ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ จัดทำขึ้นเพื่อสำรวจความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ว่ามีผลต่อบทบาทการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในระดับใด ผลการสำรวจเป็นส่วนหนึ่งของการเก็บข้อมูลที่จะนำไปประกอบกับผลที่ได้จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก่อนนำเสนอเป็นผลการศึกษาในคดียุติพันธุ์หลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้รับอนุญาตอย่างเป็นทางการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามและความคิดเห็นในแบบสอบถามจะถูกเก็บเป็นความลับ นำมาเสนอในเชิงวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมเท่านั้น

ขอขอบคุณในความร่วมมือตอบแบบสอบถามอย่างสมบูรณ์

(กฤษฎา นันทเพ็ชร)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

ข้อเสนอแนะ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

- ( ) 1. ชาย ( ) 2. หญิง

2. อายุ

- ( ) 1. ไม่เกิน 25 ปี ( ) 2. 26-30 ปี
 ( ) 3. 31-35 ปี ( ) 4. 36-40 ปี
 ( ) 5. 41-45 ปี ( ) 6. 46 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

- ( ) 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี ( ) 2. ปริญญาตรี
 ( ) 3. ปริญญาโท ( ) สูงกว่าปริญญาโท

4. สาขาการศึกษาที่จบ (จากการศึกษาสูงสุด)

- ( ) 1. นิติศาสตร์ ( ) 2. รัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์
 ( ) 3. การบริหารธุรกิจ ( ) 4. บัญชีหรือการเงิน
 ( ) 5. ภาษาอังกฤษ ( ) 6. อื่น ๆ (ระบุ).....

5. ส่วนงานที่สังกัด (ระบุสำนัก).....

6. ตำแหน่ง (ระบุ).....

7. ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในสำนักงาน ป.ป.ช.

- ( ) 1. ไม่เกิน 3 ปี ( ) 2. 4-6 ปี
 ( ) 3. 7-10 ปี ( ) มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 บทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ตามความคิดเห็นของท่าน คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ดำเนินการในการป้องกัน และปราบปรามคอร์รัปชันตามข้อความด้านล่างในระดับใด

- 1 หมายถึง บทบาทการดำเนินการในระดับน้อย
- 2 หมายถึง บทบาทการดำเนินการในระดับค่อนข้างน้อย
- 3 หมายถึง บทบาทการดำเนินการในระดับค่อนข้างมาก
- 4 หมายถึง บทบาทการดำเนินการในระดับมาก

ประเด็นการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน	ระดับบทบาทการดำเนินงาน ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.			
	1	2	3	4
1. การให้ความรู้แก่สาธารณะผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ วารสารประจำ เช่น วารสารช่อสะอาด เป็นต้น				
2. การให้ความรู้ผ่านสื่อสาธารณะ วิทยุ โทรทัศน์ เช่น บทละคร บทความวิทยุ				
3. การอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน/ กลุ่มเครือข่ายตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาติ				
4. การทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการต่อต้านคอร์รัปชัน				
5. การปลูกฝังค่านิยม “โตมาไม่โกง” แก่เด็ก และเยาวชน				
6. สามารถดำเนินการกับคดีที่ได้รับมา ให้แล้วเสร็จมากขึ้นทุก ๆ ปี				
7. คดีที่มีมูลค่าความเสียหายสูง และคดีที่อยู่ใน ความสนใจของสาธารณะ ได้ให้ความสำคัญ และดำเนินการให้แล้วเสร็จอย่างทันกาล				
8. คณะกรรมการ อนุกรรมการส่วนใหญ่ ได้รวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริงจากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้อง ชัดเจน และมีน้ำหนัก				

ประเด็นการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน	ระดับบทบาทการดำเนินงาน ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.			
	1	2	3	4
9. การไต่สวน ดำเนินการไปตามความสำคัญ ของคดี เปิดโอกาสและให้ความเป็นธรรมแก่ ผู้ถูกกล่าวหา				
10. การชี้มูลความผิด ดำเนินการไปตามข้อมูล ปราศจากอคติ เช่น ไม่มีการตั้งธงล่วงหน้า หรืออิงกระแสสังคม				

ตอนที่ 3 การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทของ ป.ป.ช.

ตามความคิดเห็นของท่าน การเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามข้อความด้านล่าง ส่งผลต่อ
การดำเนินงานของ ป.ป.ช. ในระดับใด

- 1 หมายถึง ส่งผลกระทบต่อบทบาทในระดับน้อย
- 2 หมายถึง ส่งผลกระทบต่อบทบาทในระดับค่อนข้างน้อย
- 3 หมายถึง ส่งผลกระทบต่อบทบาทในระดับค่อนข้างมาก
- 4 หมายถึง ส่งผลกระทบต่อบทบาทในระดับมาก

ประเด็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อ บทบาทการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช.	ระดับของผลกระทบต่อบทบาท การดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช.			
	1	2	3	4
1. การเปลี่ยนแปลงด้านคุณสมบัติของประชาชน				
1.1 ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมือง/ เข้าร่วม กิจกรรมทางการเมือง เช่น มีการเรียกร้องสิทธิ ตามที่ระบุในรัฐธรรมนูญเพิ่มขึ้น				
1.2 ประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อ ป.ป.ช. มีผลต่อ บทบาทการดำเนินงานอย่างไร				
1.3 การที่ประชาชนมีส่วนร่วมต่อต้านคอร์รัปชัน มากขึ้น ส่งผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือไม่				

ประเด็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อบทบาทการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช.	ระดับของผลกระทบต่อบทบาทการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช.			
	1	2	3	4
1.4 การมีพลังมากขึ้นของประชาชน เช่น การรวมกลุ่มเป็นองค์กร หรือประชาสังคม ส่งผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อย่างไร				
2. การเปลี่ยนแปลงด้านแหล่งความรู้และประสบการณ์ในการต่อต้านคอร์รัปชัน				
2.1 การให้ความรู้ด้านคอร์รัปชันจากงานวิจัย มีผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพียงใด				
2.2 บทเรียนจากคดีที่เกิดขึ้นจริง มีผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพียงใด				
2.3 ประสบการณ์ในการต่อต้านคอร์รัปชันของต่างประเทศ ส่งผลต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพียงใด				
3. การเปลี่ยนแปลงด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ				
3.1 การเชื่อมโยง ประสานงานเทคโนโลยีสารสนเทศจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย กรมสรรพากร และสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เป็นต้น มีผลต่อการบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพียงใด				
3.2 เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ระบบ FIS DIG เป็นต้น ส่งผลต่อบทบาทการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพียงใด				
3.3 การมีเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพมากขึ้น (High-tech) มีผลต่อบทบาทการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพียงใด				

ประเด็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อบทบาทการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช.	ระดับของผลกระทบต่อบทบาทการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช.			
	1	2	3	4
4. การเปลี่ยนแปลงด้านความร่วมมือของเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชัน				
4.1 การได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐทุกระดับ มีผลต่อบทบาทการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพียงใด				
4.2 การมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการต่อต้านคอร์รัปชัน (เนื่องจากเพิ่มต้นทุน/ ลดโอกาสในการแข่งขันทางธุรกิจ) มีผลต่อบทบาทการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพียงใด				
4.3 การจัดตั้ง ป.ป.ท. ส่งผลต่อบทบาทการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพียงใด				
4.4 การตื่นตัวของประชาชน ที่มีส่วนช่วยงานต่อต้านคอร์รัปชัน มีผลต่อบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพียงใด				
4.5 สื่อมวลชนปัจจุบัน ตกอยู่ใต้อำนาจทุนนิยม ส่งผลต่อบทบาทการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพียงใด				
5. การเปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติของประชาชนต่อการคอร์รัปชัน				
5.1 ผลวิจัยและการสำรวจที่ระบุว่า ประชาชนให้การยอมรับการคอร์รัปชันมากขึ้น ส่งผลต่อบทบาทการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพียงใด				
5.2 การที่ “คนรุ่นใหม่ ยอมรับ” ได้กับการคอร์รัปชัน” มีผลต่อบทบาทการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพียงใด				
5.3 ในระยะยาว สักส่วนของผู้ไม่ยอมรับการคอร์รัปชันจะน้อยลง ส่งผลต่อบทบาทการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพียงใด				

ภาคผนวก ค
ข้อมูลการสัมภาษณ์

ข้อมูลการสัมภาษณ์

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 1

วันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2555

ผู้วิจัย: ท่านเข้ามาทำงานปี พ.ศ. 2549 ความแตกต่างระหว่างการทำงานของท่าน คือ ชุมที่ท่านทำอยู่กับ ปปช. ก่อนหน้านั้น ความแตกต่างคืออะไร

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: กรรมการชุดนี้ที่รับการแต่งตั้งเข้ามาก็ไม่ใช่ปกติ ก็อย่างที่ทราบกันนะ มาไม่ถูกต้อง ก็ว่ากันไป แต่ก็อยู่ด้วยกันมา 6 ปีละ ก็ได้รับการแต่งตั้งโดยประกาศของ คมช. รับตำแหน่งตั้งแต่วันที่ 6 เดือนตุลาคม ปี พ.ศ. 2549 จนถึงปัจจุบันนี้ก็เกือบจะ 6 ปีแล้ว พอวันที่ 6 เดือนตุลาคม ปี พ.ศ. 2555 ก็จะ 6 ปี และถ้าไม่มีอะไรเกิดขึ้นก็จะต่อไปจนถึง 9 ปี มันก็จะไปถึงปี พ.ศ. 2558 แต่อาจจะออกก่อนนิดหนึ่ง เพราะว่าอายุครบ 70 ปี ก่อนนิดหน่อย

กรรมการของเราได้ออกไปบ้างแล้ว เช่น อ.สมรักษ์ ถ้าเกษียณเร็ว ๆ นี้ ก็จะมีคนอื่นเข้ามาแทน ไม่มีปัญหาที่นี้พอเข้ามาก็ต้องใช้รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 และกฎหมายประกอบปีรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2542 ก็ต้องใช้ตัวนั้นอยู่ เช่นเดียวกับกรรมการชุดที่แล้วก็ขาดก็หมดไป ก็เป็นเวลาถึง 2 ปีนะ ซึ่งเป็นช่วงต่อที่กรรมการชุดนี้เข้ามารับตำแหน่ง ที่นี้ช่วง 2 ปี นี้ เรื่องกล่าวหา มันไม่ได้หยุดอยู่ มันก็เข้ามาตลอดเวลา แต่ว่าไม่ใช่เขาไม่ได้ทำอะไร สำนักงานโดยสำนักเลขา เขาก็ทำเตรียมข้อมูลอะไรต่าง ๆ แต่ว่าเรื่องมันไม่ถึงที่สุด มันออกไปไม่ได้เพราะว่าไม่มีคณะกรรมการตัดสิน เรื่องมันก็มาค้างอยู่กรรมการชุดนี้เข้ามา ตอนแรกเข้ามาตรวจเลยว่าเรื่องค้างอยู่เป็นจำนวนเท่าไร ตรงนี้สำคัญมาก ก็ปรากฏว่าเรื่องค้างอยู่ 17,000 กว่าเรื่อง เยอะมาก ๆ เรื่องบัญชีตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินอยู่เกินกว่า 30,000-40,000 เรื่อง คงทราบกันดี ส่วนบทบาทของกรรมการชุดนี้ ระยะเวลาให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เลยนะว่าทำอย่างไรจะสะสางคดีต่าง ๆ ออกไปให้ได้มากที่สุด ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มาก อีกประการหนึ่ง คือ ในแต่ละเรื่อง ๆ สิ่งที่สำคัญซึ่งจะต้องดูให้มากๆ คือ เรื่องอายุความ ถ้าเรื่องไหนที่อายุความจะขาดก็ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ก็พยายามมาดูกัน ก็ให้ความสำคัญกับเรื่องนั้น และอีกเรื่องหนึ่งที่สำคัญที่ควรรับทราบ เพราะว่าในช่วงนั้นเป็นช่วงที่เราต้องรับโอนเรื่องจาก คตส. ไซ้ใหม่ คตส. ก็โอนเรื่องที่เป็นเรื่องของมหากาพมาให้ เรื่องที่ยิ่งใหญ่ทั้งนั้น เป็นเรื่องของรัฐบาลชุดที่แล้วมากมาย สังคมก็ให้ความสนใจกับเรื่อง 3 เรื่องนี้เป็นหลักเลย ก็พยายาม เป็นบทบาทแรกที่ท้าทายคณะกรรมการชุดนี้

ผู้วิจัย: กรรมการชุดนี้แตกต่างจากคณะกรรมการชุดก่อนอย่างไรครับ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ชุดก่อนเขาก็ทำตามปกติ เป็นเรื่องที่ทยอยเข้ามาจริง ๆ มันไม่ใช่เรื่องที่ค้าง 2 ปีนะ มันเข้ามาใหม่ทุก ๆ วันเฉลี่ยแล้วข้อมูลตัวนี้ ๆ หนึ่ง เรื่องกล่าวหาเข้ามาประมาณปีละ 3,000 เรื่อง

แม้แต่ในปัจจุบันสถิติก็ยังเป็นอย่างนี้อยู่ เปอร์เซ็นต์การออกมันไม่สัมพันธ์กัน มันจะมีเรื่องค้าง สะสมอยู่ เพราะว่าเข้าตลอด แต่ออกมันก็ออกไปโดยการพิจารณาไปส่วนอะไรต่าง ๆ มันต้องใช้ เวลา เพราะฉะนั้นมันไม่เท่ากันแน่นอน เราก็ต้องเร่งเรื่อง อันนั้นก็เป็นเรื่องหนึ่งที่เป็นบทบาท ที่สำคัญ บทบาทอีกอันหนึ่ง ก็คือว่าในช่วงนั้นเป็นช่วงที่ท่านกรรมการเรามีกรรมการที่เป็น นักวิชาการนะ มาจาก อย. เช่น อ.ภักดี อ.เมธี นักวิชาการเลยแหละ แล้วก็มาจากศาล ท่านก็เป็น นักวิชาการ อ.วิชา อ.วิชัย ก็เป็นนักวิชาการท่านก็มาคิดว่าการทำงานของ ปปช. จะทำแบบเรื่อย ๆ ไปไม่ได้แล้ว มันต้องทำแบบมียุทธศาสตร์ ตั้งแต่ยุทธศาสตร์ชาติ เพราะฉะนั้นจึงเริ่มที่จะคิดจะทำ ยุทธศาสตร์ชาติ ตั้งแต่ต้นแต่ว่าเวลาจะทำยุทธศาสตร์ชาติมีการเรียกนักวิชาการจากสถาบันต่าง ๆ เข้ามามากมายเลยนะ ทำแบบวิชาการเลยนะ มีการ Review มีการสัมภาษณ์ คู่ข้อดี ข้อเสียทั้งหมด เป็นวิชาการ ก็ทำอยู่ตรงนี้และให้ความสำคัญกับเรื่องพวกนี้ ยุทธศาสตร์ชาติตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 ก็ทำไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งเสร็จสิ้นปี พ.ศ. 2551-2555 เป็นปีสุดท้ายและคิดจะทำตัวอย่างที่ 2 ต่อไป และให้ความสำคัญ

ผู้วิจัย: ในแนวทางการทำยุทธศาสตร์ของชาตินั้น เรามีหลักการหรือหลักเกณฑ์อย่างไร ที่จะกำหนด ยุทธศาสตร์ตรงนั้น

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ผมจะพูดถึงตรงยุทธศาสตร์อีกทีนะคะ ตอนนี้จะขอพูดถึงบทบาทหน้าที่ก่อนว่า เราให้ความสำคัญกับเรื่องอะไร เรื่องยุทธศาสตร์อีกอันหนึ่งนะคะ อันที่ 2 ก็คือ เรื่องที่ตอนนั้น มันหัวเลี้ยวหัวต่อที่จะต้องมีการกฎหมายรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. 2550 ต้องมีการประกอบรัฐธรรมนูญ เพราะฉะนั้น ก็เป็นเรื่องที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญก็ต้องทำจาก ปปช. ขึ้นไปแล้วก็ไปที่สภา อะไรก็แล้วแต่ทำเรื่องกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ซึ่งบุคคลที่เป็นแกนหลักก็คือท่าน อ.ปรีชา ทำกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเราใช้วิธีว่า สว. ตั้ง เราไม่ใช่แก้รัฐธรรมนูญแบบปัจจุบัน เราไม่แก้หมด เราใช้วิธีแบบว่าปรับแก้รัฐธรรมนูญจากปี พ.ศ. 2542 จริงๆ ใช้คำว่าป็นรัฐธรรมนูญ แก้ไขรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2542 อย่างที่ 2 อะไรก็ไม่รู้ตามระเบียบ ว่าไว้หลายประการด้วยกัน ที่เราเห็นว่ามีมีความสำคัญ ก็เช่น เรื่องของการคุ้มครองพยาน เรื่องการเมือง เป็นตัวอย่าง เดียวจะพูด ให้ฟัง หมายความว่า อันนี้เป็นบทบาทที่เราให้ความสำคัญนะคะ เรื่องยุทธศาสตร์ เรื่องการแก้ไข รัฐธรรมนูญ อีกเรื่องหนึ่งที่เราได้ให้ความสำคัญ ให้ความสำคัญหมายความว่า กรรมการที่เข้ามา ผมโชคดีที่เราได้กรรมการหลากหลาย มีกรรมการที่เป็นนักวิชาการ กรรมการที่มาจากสถาบัน ตุลาการที่เป็นขนาดหัวหน้าคณะในศาลฎีกา อ.วิชัย อ. ปรีชา เป็นกรรมการซึ่งมีประสบการณ์ อยู่ใน ปปช. อย่างท่าน อ.กล้าณรงค์ มันครบทั้งหมด เพราะฉะนั้นเมื่อผมมีปัญหาที่จะค่อนข้าง ที่จะสบาย เพราะฉะนั้นอีกเรื่องหนึ่งที่กรรมการมองดูอยู่ ก็คือว่า ประเทศไทยเราจะต้องให้ ความสำคัญเขาไปในเวทีโลก บทบาทในเวทีโลก เพราะว่าเดี๋ยวนี้การทุจริตนะเป็นการทุจริต

ข้ามชาติ แล้วก็ประเทศไทยของเราขณะนี้เราเปิดตัวเต็มที่ เรามีการลงทุนมีอะไรต่าง ๆ เราก็ต้องให้ความสำคัญกับเรื่องการเมืองการเป็นองค์กรที่ให้ความสำคัญกับการต่อต้านการทุจริต เพราะฉะนั้น คือ บทบาทของประเทศไทยในเวทีสากล ในการต่อต้านการทุจริตที่เป็นขั้นแรกในการผลักดัน ให้จัดประชุมนานาชาติด้วย เป็นงานใหญ่อีกอันหนึ่งที่สำคัญมาก ๆ ก็คือว่า การที่เราผลักดัน จนกระทั่งประเทศไทยเราให้สัตยาบันเป็นภาคีหรือเรียกว่าเป็นรัฐภาคี State parties อนุสัญญา สหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต

ผู้วิจัย: มีบทบาทใหม่ครับ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: เราเข้าไปอยู่ในบทบาทจริง ๆ เราลงนามว่าเราจะเข้ามาร่วมในตั้งแต่ปี ค.ศ. 2003 เป็นอยู่แล้วแต่ยังไม่ได้เป็นรัฐภาคี เพราะว่าเรายังไม่ได้ให้สัตยาบัน เป็นเรื่องของรัฐบาล แต่รัฐบาล เขาไม่ได้ทำอะไร เราก็เป็นคนผลักดันเข้าไปว่าต้องทำแล้ว โดยที่จริง ๆ ก็จะต้องไปแก้ อนุวัติ กฎหมายต่าง ๆ ให้พร้อมใน 3 ฉบับด้วยกัน แต่ว่ากว่าจะทำได้ เพราะว่าเดี๋ยวก็ใส่ผสมเข้าไปก็เปลี่ยน รัฐบาลก็รี้อไปรี้อมา เราจึงใช้วิธีว่า ขอให้เราเป็นรัฐภาคีก่อนให้สัตยาบันก่อน แล้วค่อยแก้กฎหมาย ตามหลัง ซึ่งเขาบอกว่าทำได้ เพราะฉะนั้นระยะแรก ๆ จนกระทั่งปัจจุบัน เราก็ให้ความสำคัญกับ เรื่องเราเอง อันนี้ก็คงจะบอกได้ว่าให้ความสำคัญกับเรื่องคดีค้าง ให้ความสำคัญกับเรื่องกฎหมาย มาถึงชุดรายละเอียด โดยมากก็จะให้ความสำคัญเรื่องของบทบาทในเวทีโลก

ผู้วิจัย: อีกเรื่องที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับราคากลาง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ราคากลางนั้นเป็นกฎหมาย เดียวผมจะพูดคลุมให้หมด ซึ่งอยู่ในกฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา 103/7 ราคากลางอยู่ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่เราพยายาม ให้เกิดความโปร่งใส ในเรื่องการจัดซื้อจัดจ้าง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่เราแก้ไขขึ้นมาใหม่ ที่ว่าเราเตรียมการต่าง ๆ มันเป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ แต่เราไม่ได้ยกร่างขึ้นมาใหม่ เราใช้วิธีแก้ปี พ.ศ. 2542 ฉบับเพิ่มเติมแก้ไขไว้ที่เราว่านะ มันก็จะมีเรื่องต่าง ๆ ที่กรรมการคิดว่า น่าจะต้องปรับปรุงแก้ไขลงไป ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญหลาย ๆ เรื่อง เรื่องหนึ่งก็คือ เรื่องของการจัดซื้อจัดจ้าง มันก็จะอยู่ในมาตรา 103/7

ในมาตรา 103/7 ให้หน่วยงานของรัฐ คนทำราคากลางก็คือ หน่วยงานของรัฐ บริษัท ของคุณจะมาทำการซื้อขายกับรัฐ รัฐก็จะบอกว่า เรื่องนี้ ของนี้มีราคากลางอย่างนี้ เมื่อก่อน ราคากลางไม่มีใครรู้ ในกฎหมายนี้บอกเลยว่า ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการจัดทำข้อมูล รายละเอียด ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง โดยเฉพาะราคากลาง และการคำนวณราคากลาง ไว้ในระบบอิเล็กทรอนิกส์ คือ ประกาศเปิดเผยเลย ให้ ปปช. ไปตรวจสอบได้ว่าราคากลาง ของสินค้าชนิดนี้ ที่ตั้งราคากลางนะ มันมีที่มายังไง ใครเป็นคนทำ ซึ่งตรงนี้เค้าบอกว่าให้เป็น กฎหมาย ให้ ปปช. ทำให้ยกหลักเกณฑ์ต่าง ๆ แล้วก็เสนอให้กับรัฐบาล เมื่อเสนอให้รัฐบาล รัฐบาล

จะต้องแจ้งให้กับหน่วยงานดำเนินการภายใน 180 วัน พอเราทำเข้าไปในคณะรัฐมนตรี หน้าที่ของคณะรัฐมนตรี เขาก็ต้องประกาศให้หน่วยงานไปดำเนินการภายใน 180 วัน แต่คณะรัฐมนตรีก็จะยังไม่ทำ ก็ไปดู ไปให้ทางนั้นตรวจสอบกฤษฎีกาตรวจสอบอะไรต่าง ๆ

ผู้วิจัย: ที่เป็นข่าวนะครับ คุณเฉลิม ท่านบอกไม่เอาขออนุญาตเรียนถาม ใน Base ของราคากลาง คือถ้าจะต้องประกาศใน Internet จะต้องมี Base ของการทำงานประมาณ เท่าไรขึ้นไป ประมาณกี่ล้าน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: อ้อ ไม่ใช่ครับ อันนี้เฉพาะตัวราคากลางทุก ๆ โครงการที่เป็นของรัฐ ราคากลางเรื่องนี้เท่าไร แต่ว่าได้ Base ค่าใช้จ่ายนั้น หมายถึง อย่างนี้ครับ มันมีอีกข้อหนึ่งมันเป็น มาตรา 103/7 เหมือนกัน ต้องดูจะได้ศึกษามาตรา 103/7 ซึ่งอยู่ในราคากลางวรรค 1 ในวรรค 2 เขาว่า

เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและการปราบปรามการทุจริตในการทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ กับนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้สัญญาของรัฐ หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ ไปทำกับบริษัท ห้างร้านต่าง ๆ ให้นิติบุคคลหรือบุคคลที่เป็นคู่สัญญากับรัฐ แจ่งบัญชีรายรับ-จ่าย ของโครงการที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐต่อกรมสรรพากร หมายความว่า ค่าใช้จ่ายที่บริษัท

ทำในโครงการที่รับ มันมีค่าใช้จ่ายอะไรต่ออะไรบ้าง เบี้ยไม่รายทางอะไรต่ออะไรบ้าง ให้แจ้งค่าใช้จ่ายตรงนี้ อย่างเงินได้โต๊ะให้แจ้ง เมื่อก่อนไม่แจ้ง คุณจะไม่แจ้งก็แล้วแต่เพราะมันก็เป็นต้นทุนของคุณ เขาบอกว่าต้องแจ้งทุกอย่างให้กับกรมสรรพากรเป็นปกติ เหมือนกับคุณแจ่งบัญชีทำงานคุณ ขึ้นเบื้องต้น แต่ว่าตอนนี้เพียงแค่ว่าโครงการซึ่งมีมูลค่าไม่เกิน 2 ล้านบาท ตอนแรกเป็นอย่างนี้ก่อน

กลับมาเรื่องหน้าที่ของกรรมการ ปปช. ข้อแรกทีบอกจะทำเรื่องค้าง เรื่องไรต่อไรไว้ เรื่องยุทธศาสตร์ เรื่องกฎหมาย เราให้ความสำคัญกับช่วงแรกที่เขาทำ ทีนี้พอช่วงที่ 2 ในคำถาม เขาบอกว่า ในปัจจุบันท่านคิดว่าคณะกรรมการ ปปช. ได้ดำเนินการอะไรที่มีความแตกต่างจากช่วงแรก ก็หมายความว่า หลังจากที่เรารู้ได้ทำ ช่วงแรกมันเป็นอย่างนี้แล้วผลมันเป็นอย่างไร จนกระทั่งช่วงแรกน่าจะประมาณ 2 ปี อันนี้ก็ประมาณ 5-6 ปีแล้วนะ ผลเป็นยังไง ผลก็เป็นอย่างนี้เองง่ายๆ ก็คือว่า เรื่องแรกที่ผมเน้นก็คือ เรื่องคดีค้าง 17,000 กว่าเรื่อง ปัจจุบันเหลือประมาณ 8,000 เรื่อง ก็ลดลงไปเยอะนะ เหลือประมาณ 8,000 เรื่องเท่านั้นเอง รวมทั้งเรื่องใหม่เรื่องเก่า

เรื่องยุทธศาสตร์ชาติที่เราเตรียมทำ ยุทธศาสตร์ชาติก็ประกาศเรียบร้อยแล้ว ก็ใช้มาจนกระทั่งปัจจุบันก็ปีนี้เป็นปีสุดท้ายแล้วนะ ส่วนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เราจัดทำก็ประกาศใช้เมื่อวันที่ 19 เมษายน ปี พ.ศ. 2554 ประกาศใช้มีผลบังคับแล้วประมาณ 1 ปีมาแล้ว แล้วก็เรื่องที่ผลักดันประเทศไทยให้สัปดาห์เป็นรัฐภาคีก็เสร็จเรียบร้อยแล้ว เมื่อปี ค.ศ. 2011

ผู้วิจัย: ตามปฏิญญา UNCAC 2003 มีข้อดีกับประเทศไทยอย่างไร

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: UNCAC มีข้อดี ขณะนี้ประเทศเขาก็ยอมรับว่าเราเป็นภาคีแล้ว เพราะฉะนั้นถ้าเรามีคดีอะไรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับต่างชาติเราก็ส่งข้อมูลไปให้เขา เช่น การคืนทรัพย์สิน ลินบน

อะไรต่าง ๆ แต่ว่ามันก็มีพันธะที่เราจะต้องทำในกรณีต่าง ๆ มากมายเลย เพราะฉะนั้นขณะนี้ ปปช. เองจะต้องตั้งสำนักที่จะปฏิบัติตามพันธะกรณีต่าง ๆ แต่สำนักนี้ก็จะเป็นสำนักที่จะประสานงาน เพื่อที่จะให้ได้ปฏิบัติตามพันธะกรณีด้วย แล้วก็ติดตามทรัพย์สินต่าง ๆ ที่สมมติว่าไปอยู่ต่างประเทศ หรือเขาต้องการที่จะประสานกับเราที่จะต้องทำมากมาย ก็เป็นข้อดี แต่เป็นข้อดีอีกอันหนึ่งก็คือ ทำให้ต่างชาติเขาเห็นว่าเราขณะนี้ได้เข้าไปอยู่ตามมาตรฐานสากลแล้ว นอกจากนั้นแล้ว ทางด้านต่างประเทศ เราจะทำเป็นลักษณะ MOU ข้อตกลงในระหว่างประเทศ หลายประเทศทีเดียว เช่น กับประเทศจีน เราก็ทำ MOU กับกระทรวงตรวจสอบของเขา มีการทำ MOU ก็คือว่า ต่อไปนี้ เราจะมีการแลกเปลี่ยนทางวิชาการกัน แลกเปลี่ยนทางด้านข้อมูลกัน การฝึกอบรมอะไรต่าง ๆ เป็นทางด้านวิชาการมากกว่า แล้วก็ยังมีหลายประเทศอย่างเช่น ประเทศภูฏาน เป็นประเทศที่น่าสนใจ เพราะว่าเขาคูดัชนีมวลรวมความสุข เป็นประเทศที่มีความโปร่งใสสูง เราทำ MOU กับ World Bank เพื่อที่จะใช้ WB ก็จะมีหน่วยงานที่เป็นทางด้านวิชาการ ทางด้านการตรวจสอบทรัพย์สินต่าง ๆ ซึ่งเราได้ประโยชน์ แล้วก็ทำกับหน่วยงานอื่น ๆ ด้วย มีการจัดประชุมกับพวกหน่วยงานเหล่านี้ เช่น ประชุมเกี่ยวกับการติดตามเรื่องทรัพย์สินทำอย่างไร ประชุมเกี่ยวกับเรื่องสินบนทำอย่างไร ซึ่งเราก็เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุม อันเป็นประโยชน์ของสำนักงานเรา พยายามที่จะปรับปรุงเรื่องระบบการไต่สวน เมื่อก่อนระบบการไต่สวนของเรามีอยู่อย่างเดียว ก็จะต้องตั้งอนุกรรมการไต่สวนใหม่ เวลาเรื่องมาจะต้องตั้งอนุกรรมการขึ้นมา ถ้าเรื่องมีมูลที่จะไต่สวนได้นะ เราจะต้องตั้งอนุกรรมการขึ้นมาไต่สวนเรื่องก่อน สอบถามพยานหลักฐานอะไรต่าง ๆ ในรูปอนุกรรมการ ที่นี้ในรูปอนุกรรมการในกฎหมายบอกว่า กรรมการท่านหนึ่งจะต้องลงไปเป็น ประธาน ซึ่งมันก็ลำบากนะ เพราะเรื่องมันเยอะ กรรมการคนหนึ่งต้องเดินเข้าเดินออกวุ่นวาย กันหมด ในระเบียบการไต่สวนใหม่ กรรมการไม่ต้องลงไป แต่มอบหมายพนักงานไต่สวน ไปดำเนินการไต่สวนได้ แต่ว่าพอเสร็จแล้วก็ต้องมาสรุปในที่ประชุมใหญ่เช่นเดียวกัน ก็ตัดเฉพาะในเรื่องที่สำคัญกรรมการเขาก็จะลงไป แต่ว่าถ้าเรื่องทั่วไปเยอะ ๆ อย่างเรื่องท้องถิ่นเล็กน้อย ก็มอบหมายให้พนักงานไต่สวนลงไปแทน พนักงานไต่สวนก็คือพนักงานของเรา ลงไปรวบรวม พยานหลักฐาน

ผู้วิจัย: พนักงานไต่สวนส่วนมากเป็นเจ้าหน้าที่ในสำนักงาน ไซ้ใหม่ครับ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ส่วนใหญ่ก็เป็นเจ้าหน้าที่ในสำนักงานทางการปราบปรามในสำนักงานของเราครับ แล้วแต่กรรมการใหญ่จะเห็นว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่สำคัญ เป็นเรื่องที่ร้องเรียนเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับสูง อาจเป็นระดับอธิบดี ระดับผู้อำนวยการกองขึ้นไปสูง ๆ อันนี้จะต้องให้ความสำคัญ ก็จะต้องตั้งอนุกรรมการไต่สวน เพราะว่าในกฎหมายมีบอกเหมือนกันว่าจะต้องตั้งอนุกรรมการไต่สวนซึ่งมีศักดิ์ศรีพอ ๆ กับผู้ที่ถูกกล่าวหา มันมีอยู่เหมือนกันนะ มันหลายเรื่อง

แต่ถ้าเป็นเรื่องที่เราเห็นว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องมอบหมายได้ ก็มอบหมายไป เป็นต้น นอกจากนั้นแล้ว เราก็ทำการปรับปรุงงานหลาย ๆ งาน เช่น งานทางด้าน IT ในทางกฎหมายแล้ว ในระเบียบ เราจะต้องมีการใช้ IT หลาย ๆ เรื่อง เช่น ราคากลาง หรือเรื่องการที่จะต้องให้หน่วยงาน เขาแจ้งรายละเอียด หมายถึงที่เขาแจ้งไปที่กรมสรรพากร หลังกรมสรรพากรก็ต้องแจ้งเรา เราก็ต้องมี IT รองรับ ในรายละเอียดเป็นอย่างนั้นนะ นอกจากนั้นแล้ว อีกอันก็คือ ในกฎหมายอันนี้ เป็นการให้สิทธิกับประชาชนผู้ร้องเรียนที่จะติดตามเรื่อง เขาก็จะสามารถติดตามเรื่องทางระบบ IT ได้ คือ เราก็จะมีเป็นฐานข้อมูลไว้ว่าเรื่องนี้นะ เวลาเขามาร้องเรียนอยู่ในชั้นไหน เขาก็จะได้ Password เขาก็จะได้ตามได้ อีกเรื่องหนึ่งก็คือเราจะต้องประกาศเรื่องที่เราพิจารณาแล้ว ไม่ว่าจะตกไปหรือว่าจะชี้แจงข้อมูลในระบบอิเล็กทรอนิกส์ด้วย พวกนี้ก็ต้องตามเรื่อง ต้องมีการปรับปรุงในเรื่องของ IT มาก ๆ เลย อีกเรื่องหนึ่งก็คือ เรื่องที่เราตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินหนี้สิน เวลาที่จะขอข้อมูลจากธนาคารต่าง ๆ ธนาคารก็จะบอกว่าส่งมาเป็นเอกสารมาไม่ไหว มันจะส่ง Online มา มันก็ต้องมี IT เขาเรียกระบบอะไรก็ไม่รู้ ไม่ค่อยรู้อะไรในรายละเอียด แต่ว่าระบบ มันเป็นแบบนี้ ก็ต้องมีระบบ IT รองรับไว้ ธนาคารก็ถามทรัพย์สิน เกี่ยวกับเรื่องกรมที่ดินว่า มีทรัพย์สินขนาดไหนต้องมีระบบพวกนี้รองรับเลย และระบบ IT จะต้องมีมากขึ้น ๆ จนกระทั่ง ปัจจุบันนี้จะต้องมีเป็นศูนย์ IT ขึ้นมา เดียวนี้ก็ต้องมีระบบที่กรรมการเราเองนี้ต้องมี IT เพื่อจะติดตามงานของสำนักงานต่าง ๆ เพราะบางที่งานมันช้า

ผู้วิจัย: การฟ้องเรามีกำหนดเวลาไหมครับ เท่าที่ดูบางทีก็เหมือนมีความล่าช้าที่อัยการ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ไม่มีนะ มันไม่ได้กำหนดเวลา บางทีมันก็ทิ้งไว้ ตอนนี้ก็เร่งกันอะไรต่ออะไร มันก็ช้ากันก็ช้าด้วยกันทั้ง 2 ฝ่าย แต่ว่าตรงนี้หมายความว่า ในหลักการและสมมติว่าเราจะฟ้องให้ได้ เมื่อมันมีข้อมูลเพียงพอที่จะฟ้องศาลได้ และที่นี้มันมีตามกฎหมายใหม่นะ กฎหมายใหม่ตัวนี้มันมี บังคับ คือว่า เวลาศาลจะพิจารณา ศาลที่จะดำเนินการพิจารณากระบวนการพิจารณาเขาใช้ระบบ ที่เรียกว่าระบบการไต่สวน เมื่อก่อนนี้ศาลที่ใช้ระบบการไต่สวนมีอยู่ศาลเดียว คือ ศาลฎีกา แผนกคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง คำว่าไต่สวนหมายความว่า ศาลสามารถลงไปหา ข้อมูลต่าง ๆ ได้ แต่ถ้าระบบกล่าวหาศาลจะนั่งเฉย ๆ คุณว่ามาศาลจะไม่ลงไป เพราะฉะนั้นระบบ การกล่าวหา ถ้าศาลเห็นว่าไม่เพียงพอศาลจะยกประโยชน์เลย เป็นเหตุอันควรสงสัยว่าไม่เพียงพอ หรือยกเลิก แต่ว่าอันนี้จะยกประโยชน์ไม่ได้ เพราะศาลจะลงไปหาจนกระทั่งหมดข้อสงสัยในระบบ การไต่สวน เพิ่มงานให้กับทางศาลเลยนะครับ เพราะว่าเค้าใช้ระบบนี้ เมื่อก่อนนี้เรื่องการกล่าวหา การทุจริตของ ปปช. ระบบการไต่สวนใช้ในศาลฎีกาอย่างเดียว ปัจจุบันกฎหมายใหม่ให้ใช้ในศาล เขตอำนาจด้วย ก็คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ก็ใช้หมด และอีกอย่าง อันนี้สำคัญมาก ๆ เลย เป็นที่เราจะต้องทำสำนวนของเราให้เนียน ให้ยึดสำนวนคดีของทางคณะกรรมการ ปปช.

เป็นหลักเลย เป็นฐานการพิจารณาเลย เพราะฉะนั้นอันแรกต้องยึดตรงนั้นเลย แต่หมายความว่าศาลสามารถหาจะหาเพิ่มด้วย แต่ว่าจะต้องยึดเป็นหลัก เพราะฉะนั้นเราก็ต้องให้มันครบถ้วนหมด เพราะฉะนั้นขณะนี้ ปปช. จึงให้ความสำคัญกับการทำสำนวนของเรา

ผู้วิจัย: ก็เป็นงานหนักของ ปปช.เลยนะครับ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ครับ เพราะฉะนั้นเราถึงมีการอบรมพนักงานไต่สวนของเรา ซึ่งขณะนี้เป็นเรื่องเป็นราวเลยนะ เราได้กรรมการอีกคนซึ่งโชคดีมาก เราได้รองอัยการสูงสุดคนใหม่ คือ ท่าน อ.ใจเด็ด พรไชยยา ท่านเป็นอัยการ รองอัยการสูงสุดท่านก็รู้ว่าจะอัยการควรได้หลักฐานอะไรบ้าง ท่านก็ทำโครงการอบรมพนักงานไต่สวนขึ้นมา ขณะนี้เรามีสถาบันการฝึกอบรมของเราเอง ชื่อว่าสถาบันการฝึกอบรมสัญญาธรรมศักดิ์ อบรมเจ้าหน้าที่ของเราและหรือเจ้าหน้าที่ของอื่น ๆ ด้วยให้มีความรู้ทางด้านกฎหมายไต่สวนภายใต้กฎหมายใหม่ มันทำให้บีบในตัวของเราเองว่าเราต้องทำสำนวนให้แน่น ให้แน่นมากที่สุด ปัจจุบันเรื่องที่เราส่งไปที่อัยการ อัยการการไม่ฟ้องให้เยอะมาก อัยการบอกว่าไม่พอให้ตั้งคณะทำงานร่วม เพื่อจะหาข้อไม่สมบูรณ์ต่าง ๆ พยานนั้นยังไม่ได้สอบอะไร ถ้าตกลงกันไม่ได้กฎหมายเขาบอกว่าฟ้องเอง ไม่ใช่อัยการแผ่นดินแหละ ฟ้องเอง ฟ้องเองก็คือว่า เราต้องไปจ้างทนายซึ่งปัจจุบันเราก็ใช้สมาคมทนายความ เราก็เสียค่าใช้จ่ายมากจริง ๆ แล้ว นิติบุคคลที่จะเป็นทนายฟ้องคดีที่สุด ก็คือ อัยการเพราะว่าเขาเป็นอัยการแผ่นดินใช่ไหม แต่ว่าถ้าสมมติอัยการไม่ฟ้อง เราก็ต้องฟ้องเอง ซึ่งขณะนี้หลายเรื่องที่เราฟ้องเอง เช่น รถดับเพลิง กรุงเทพฯ อัยการเขาไม่ฟ้องให้จะเรื่องอะไรไม่รู้ไม่ฟ้อง เราก็ต้องฟ้องเอง

ผู้วิจัย: มีหลักการในการเลือกใหม่ครับว่าคดีไหนต้องรีบทำ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: จริงๆ แล้วมันก็มีเหมือนกันนะ ปปช. จะต้องทำทุกเรื่องทำทุกเรื่องที่ส่งเข้ามา แต่อาจจะช้าบ้าง แต่เรื่องไหนที่เป็นเรื่องที่สังคมมองอยู่มันก็จะต้องดึงขึ้นมาก่อนก็ต้องรีบทำว่าอย่างนั้นนะ หรือว่าเป็นมูลค่าความเสียหายเยอะ ๆ เราก็ต้องรีบทำนะ แต่ว่ารีบก็รีบเถอะมันก็ต้องเป็นเรื่องใหญ่ พอเป็นเรื่องใหญ่มันก็มีความสลับซับซ้อน มันก็มีอะไรต่ออะไร มันก็ช้า ช้าในตัวของมันเองนะ ใช่ไหมบางทีในชั้นการไต่สวนนะ เขาก็จะพยายามประวิงเวลา เขาอ้างพยานมา 100 พยาน เราก็ต้องมาดูว่าพยานคนนี้มีน้ำหนักเพียงพอไหม พอตัดพยานเขาก็ฟ้องเรา อย่างเรื่องธนาคารกรุงไทย ฟ้องธนาคารกรุงไทย เป็นเรื่องที่ คตส. ส่งมา

ปล่อยุ่ของธนาคารกรุงไทย พอเขาส่งมาให้ ปปช. ก็ต้องรับต่อส่งไปนานมากแล้วนะ 4 ปี ก็ทำเรื่องไปว่าจะฟ้องไม่ฟ้อง ถ้าไม่ฟ้องเราก็จะเอากลับมาฟ้องเอง ทำไป 2-3 ครั้ง แล้วพอท้ายสุดก็คือ ฟ้องมันก็ช้านะ อย่างที่เป็นต้น ทีนี้มันก็มีอีกอันหนึ่งที่บอกว่ามีเรื่องที่ทำสำนักงาน ปปช. ดำเนินงานไม่สำเร็จ มีเรื่องอะไรบ้าง ที่ติดขัดเรื่องอะไรบ้าง ที่คิดว่ายังเป็นปัญหาของ ปปช. เยอะ ๆ คือ ปปช. โคนว่า คือเรื่องที่ช้ากับเรื่องคดีค้างเยอะ ๆ เดียวนี้เวลาเขาเจอ ปปช. เขาถามว่า

ปปช. เรื่องซ้ำมากมาย ค้างไว้อย่างนานค่างะยะนะ

ผู้วิจัย: คนอาจจะคาดหวังท่านมากนะครับ เพราะว่าแต่ก่อนมองว่า เยอะ โอเค ยอมรับได้นะ แต่ตอนนี้มีบอกว่ามี ปปท. มาช่วย เกิดอะไรขึ้น แต่ก่อนปลาทุกตัวเลยท่านจับหมด แต่ตอนนี้จับแต่ปลาวาฬแล้วทำไมยังช้าอยู่

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ใช่ ๆ ตอนนี้เราก็ต้องรีบ เราให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ ตอนนี้ก็คลี่คลายไปเยอะแล้ว ขณะนี้ที่เหลือประมาณซัก 3,000 กว่าเรื่องนะ ที่ค้างอยู่ เพราะว่าเราส่งให้ ปปท. ไปอันดับที่ 2 เราแยกเรื่องให้ชัดเจน เรื่องไหนที่ต้องใช้กระบวนการ ไล่สวนก็ต้องใช้เวลา อันดับที่ 3 คือ อย่างนี้ครับ เรื่องที่มันช้าก็จะเล่าให้ฟังว่า มันเป็นเพราะอะไร เนื่องจากว่ามันเป็นปัญหาภายในสำนักงาน เรื่องที่ส่งไปให้พนักงานไล่สวน เนื่องจากพนักงานไล่สวนของเรามีจำนวนน้อย คนจำนวนน้อยนะ ปรากฏว่าเรื่องที่เรามอบหมายไปให้พนักงานไล่สวนแต่ละคน บางทีคน ๆ หนึ่งดูแลเรื่องจำนวน 30 กว่าเรื่อง อยู่ในมือเขาจะ 30 กว่าเรื่องนะ เขาเลยไม่รู้ว่าจะทำเรื่องไหนก่อน แล้วอีกอันหนึ่ง ก็คือว่า แต่ละเรื่องที่ผมเรียนนะ มันเปิดโอกาสให้ผู้ที่ถูกกล่าวหาได้ต่อสู้เต็มที่ ซึ่งเราก็เปิดโอกาสหมด ตั้งแต่เราตั้งอนุกรรมการ ไล่สวนขึ้นไปถ้าเขาไม่พอใจเขาสามารถคัดค้านได้ เช่นว่า คณะกรรมการไล่สวนคนนี้มีเรื่องกับเขาู้เห็นเหตุการณ์มาก่อน อะไรต่าง ๆ เขาก็จะเสนอเรื่องเข้ามา ปปช. เราก็ต้องพิจารณาว่าเป็นอย่างนั้นไหม ถ้าเป็นที่ต้องเปลี่ยนตัวให้เขา แต่ถ้าไม่เป็นเราก็ยืนยัน ยืนยันบางทีเขาก็บอกว่าเป็นการฟ้องร้องกันอุตะหลุดหมด ก็ว่ากันไป อันนั้นอันหนึ่ง แล้วก็ที่จะเป็นปัญหามากก็คือในระหว่างการไล่สวน เขาอ้างพยานอะไรต่าง ๆ มันก็ต้องใช้เวลาและมันก็เป็นระบบการไล่สวน คือ ระบบการไล่สวนของเราตอนนี้ก็ต้องแก้กันอยู่ อย่างมากมาย มันเรื่องที่เกิดจากความเคยชินนะ เวลาที่พอตั้งอนุกรรมการไล่สวนขึ้นแล้วก็ปรากฏว่าเรื่องก็หายไปนานเลย เพราะว่ามันไปทำหลาย ๆ เรื่อง จนกระทั่งอนุกรรมการไล่สวนที่เป็นคนนอกพอเรียกประชุมอีกทีเขาบอกว่า เขาลืมไปแล้ว เพราะฉะนั้นเรากำลังแก้เรื่องนี้ทั้งหมดเลย บอกว่า จะต้องทำตารางไล่สวน ว่าจะต้องใช้เวลาเท่าไร โดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นตัวควบคุม ถ้าเรื่องไหนใช้เวลามากเกินไปก็ให้ชี้แจง และเราคิดว่ากรอบเวลา คือ พยายามให้เรื่องต่างๆ เสร็จสิ้นมาสู่คณะกรรมการได้ภายใน 6 เดือน ถึง 1 ปี เป็นอย่างมากให้เสร็จ ถ้าสมมติไม่ทันก็ต้องบอกว่ามันมีเหตุผลอะไร แทนที่จะ 5 ปี 6 ปี ก็ต้องเข้าไปในกระบวนการ โดยการที่จะเพิ่มคนเข้าไปให้ นะครับ เป็นต้น แล้วก็อีกอย่างหนึ่ง อย่างที่ผมเรียนนะครับ คือ เราก็ต้องดูเหมือนกันนะครับ บางทีเจ้าหน้าที่บางคนก็มีทั้งเจ้าหน้าที่ที่ขยันและไม่ขยัน ก็มีระบบการตรวจสอบโดยคณะกรรมการ ปปช. เอง อย่างที่ผมว่าให้คอมพิวเตอร์ดูว่าเรื่องนี้ไปถึงไหน ๆ ผู้อำนวยการสำนักก็ต้องเป็นคนคอยคลี่คลาย เมื่อก่อนนี้ผู้อำนวยการสำนัก พอมอบแล้วก็มอบเลย ขณะนี้สรุปแล้วก็มีการติดตาม ประเมินผลทุก ๆ ชั้น ซึ่งก็ดูแล้วก็น่าจะดีขึ้น และอีกอย่างก็คือ เรื่องที่ให้ไป Concentrate

มาก ๆ ก็คือ เรื่องที่กำลังจะขาดอายุความ เพราะว่าเรื่องมันเยอะด้วยกัน เรื่องไหนที่มันจะขาดอายุความต้องรีบดำเนินการ ถ้าขาดอายุความ ถ้าเป็นความผิดของเจ้าหน้าที่ก็ถือว่าเป็นความผิดเลย ต้องเอาเรื่องเหมือนกัน เพราะว่าขาดอายุความมันเสียหายมาก แต่ว่าถ้าขาดอายุความ โดยเรื่องมันเกิดขึ้นตั้งนานแล้วว่าจะมาร้องเรานั้นเหลืออีกนิดเดียว มันก็มีอีกหลาย ๆ เรื่อง อันนั้นก็ไม่ว่ากัน แต่เดี๋ยวนี้ เรื่องขาดอายุความมันช่วยได้เยอะเหมือนกัน ปปช. เราเรื่องที่บอกว่าเราโดนว่าขาดอายุความนะ เช่น เรื่องคุณเสนาะ เรื่องอะไรก็ตามทั้งหมดจริง ๆ เราฟ้องอยู่ในอายุความทั้งนั้น มันเพียงพอว่ามันใกล้ คือ เรื่องเป็นอย่างนี้ อย่างเรื่องของคุณเสนาะ เราก็ฟ้องไป พอฟ้องไปเรื่องก็ไปอยู่ที่อัยการนานมากเลยนะ แล้วเสร็จอัยการก็แจ้งเรามา บอกว่าไม่ฟ้อง คุณไม่บอกเราตั้งนาน พอไม่ฟ้องแล้วเราก็ต้องฟ้องเอง พอฟ้องเองเรื่องมันจะเหลืออยู่ประมาณซัก 2 เดือนที่จะขาดอายุความ เราก็ฟ้องเอง รีบดำเนินการ ไปถึงจะเอาตัวไปฟ้องศาล ต้องจับตัว จับตัวไปฟ้องต่อหน้าศาล ปรากฏว่าเขาถือว่าอายุความว่ามันวิ่งเป็นมิเตอร์แท็กขึ้นนะครับ ไม่อยู่ ถ้ามันเราก็ดำเนินการตามไปต่างประเทศไปที่สภา ไปที่บ้าน ไม่อยู่หมด พออายุความหมดเขาก็กลับมาศาล ท่านก็ศาลฎีกาการเมือง ท่านบอกว่า อันนี้ไม่ได้ตัวในอายุความ อายุความก็ขาด

ผู้วิจัย: ครับ เท่าที่ฟังท่านพูดมา ก็เหมือนกับว่า ปปช. ชุดแรก โครงสร้างหรือบทบาทหน้าที่หรือความเอื้อที่จะให้ ปปช. ทำงานสะดวกมีน้อยมาก เพราะว่าพอทางท่านเข้ามา ก็มีการเพิ่มหน่วยงาน เพิ่มบทบาท เพิ่มประสิทธิภาพ เพิ่มเครื่องมือ เครื่องมือ เพิ่มกฎหมาย แสดงว่า ปปช. ชุดแรกนะไม่มีความพร้อมเลยต้องมาปรับสมรรถนะภายในใหม่

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ใช่ครับ เราก็ต้องดูว่ามันมีปัญหาอะไรบ้าง เพราะฉะนั้นพอมีโอกาสที่จะปรับปรุงกฎหมายตามกฎหมายรัฐธรรมนูญตามกฎหมายใหม่เราจึงเสนอเรื่องเหล่านี้ขึ้นบ้าง ก็พอดีทางด้านของรัฐสภา สส. สว. ซึ่งเป็นคนผ่านกฎหมาย เขาเห็นด้วย แต่กว่าจะเห็นด้วยก็นานมากเลย

ผู้วิจัย: แล้วรู้สึกที่ท่านพูดเหมือนกับหน้าที่ของ ปปช. มีเพิ่มมากขึ้นอีกมากมาย จะฟ้องอัยการไม่ได้ ต้องขยายหรือมีขั้นตอนอะไรที่ถ่วงเวลาในการสืบสวนสอบสวนอย่างนี้ และเพิ่มถึงจำนวนเจ้าหน้าที่ที่มีต่อคดี จำนวนที่มากคดี ผมรู้สึกว่าเป็นอุปสรรคค่อนข้างมากเลยเหมือนกัน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ครับ เป็นอุปสรรค แต่มันเป็นขั้นตอนทางกฎหมายที่เราที่ต้องทำนะครับจริง ๆ แล้ว เรื่องที่ว่าตั้งคณะทำงานร่วมอะไรต่อไรมันมีอยู่ยาวนานแหละตั้งแต่กฎหมายเก่าแรก ๆ นั้นนะ แต่ว่ายุคนี้เนื่องจากคดีมันเยอะขึ้นนะครับ ทีนี้แล้วคดีมันสลับซับซ้อนมากขึ้น วุ่นวายมากขึ้น เพราะฉะนั้นเราก็ทำสำนวน ถ้าทำสำนวนไม่ดี อัยการเขาเห็นว่ามันไม่ครบที่เขาจะเขียนฟ้องได้ เขาก็ไม่ฟ้องนะ อย่างนี้เป็นต้น

ผู้วิจัย: อุปสรรคของทาง ปปช. ยังมีหน่วยงานอื่นอีกที่มีความเห็นต่างได้ เราอาจจะเห็นว่าสำนวนพร้อมแล้ว แต่เขาอาจว่าไม่พร้อม อันนั้นก็เป็ผลซ้อนอยู่

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: แน่นอนครับ ก็คือ อัยการนั่นเอง อัยการเพราะว่าทุกอย่างเวลาเราจะฟ้องศาลนะ จะต้องผ่านอัยการหมด จะต้องผ่านอัยการหมด ยกเว้นแต่เรื่องคดีอาญาที่เขาฟ้องร้องมาไม่ว่าจะเป็น นักการเมืองหรือเป็นเจ้าของหน้าทีของรัฐ เวลาจะฟ้องศาลไม่ว่าจะเป็นศาลการเมืองหรือศาลชั้นต้น มันต้องผ่านอัยการหมด ยกเว้นเรื่องการถอดถอน การถอดถอนออกจากตำแหน่งหน้าที่ เรื่องการถอดถอน เช่น ถอดถอนนายก ถอดถอนรัฐมนตรี ถอดถอนเจ้าหน้าที่ระดับสูงออกไป การถอดถอนมันเป็นกระบวนการของรัฐสภาเนอะครับ เขาก็ต้องยื่น

ผู้วิจัย: ต่อ ไปคงเน้นทำเรื่องการป้องกันนะครับ ที่พูดถึงเรื่องส่งเสริมค่านิยม เรื่องความซื่อสัตย์ สุจริต แล้วประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: งานป้องกันมติดังคม เราให้ความสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่อง ทางยุทธศาสตร์ชาติ ฉบับที่ 1 ครับ มี 4 เรื่องด้วยกัน ที่เป็นเรื่องสำคัญที่มันเป็นยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ซึ่งมาก่อนเลยเรื่องงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และการสร้างวินัยของคนในชาติ ก็หมายถึงว่าการป้องกันทั้งหมด ในเรื่องนี้ ปปช. ก็ทำโครงการ รองรับมากมายเนอะครับ เช่น งานป้องกันทางด้านการเมือง การป้องกันทางด้านภาคประชาสังคม งานป้องกันทางด้านเอกชน อะไรต่าง ๆ ก็ปรากฏว่าเท่าที่ดูแล้วในเรื่องความเข้มแข็ง ในการที่จะป้องกันต่อสู้เรื่องการป้องกันการทุจริต ปรากฏว่าภาคที่มาเด่นที่สุดคือ ภาคเอกชน เขาให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ค่อนข้างมาก แต่ว่าบุคคลที่ผมได้พูดตลอดเวลา ว่าเป็นบุคคลนำ ทางด้านนี้ ก็คือ คุณดุสิต นันทะนาคร ซึ่งเขาได้เสียชีวิตไปแล้วนะ จะเป็นประธานหอการค้า นะ ท่านก็พยายามริเริ่มเรื่องนี้ขึ้นมาเนอะ คุณดุสิตเขาอยู่หอการค้า เพราะฉะนั้นที่เรามุ่งเข้าไป ประสานงานเราจึงมุ่งไปประสานงานกับหน่วยงานหลักของภาคเอกชน ก็คือ หอการค้าไทย สมาคมอุตสาหกรรม สมาคมธนาคาร ซึ่งเขาเป็นแกนหลักอยู่ ก็เข้าไปครับ หอการค้าไทย เขาดีหน่อยเพราะว่าเขามีหน่วยงานวิชาการเฉพาะ ก็คือ วิทยาลัยหอการค้า เขาจะช่วยงาน ทางด้านวิชาการอยู่มากทีเดียวเนอะครับ คือ อย่างนี้เนอะครับ ภาคเอกชน เขามีความเข้มแข็งมาก เขามีบรรษัทภิบาล คือ หมายความว่าเขาเป็นบริษัทซึ่งรวบรวมกิจกรรมของบริษัทต่าง ๆ ประมาณซัก 40 กว่าบริษัทมาร่วมกัน เป็นบริษัทที่บอกว่ามาร่วมกันแล้ว บริษัทพวกนี้จะไม่ร่วม ขอมรับเกี่ยวกับเรื่องที่ทำกรทุจริตอะไรต่าง ๆ ใช้หลักบรรษัทภิบาลเข้ามา เขาเรียก ภาษาอังกฤษ เขาเรียกว่า Corrective action คือ ร่วมกันในการต่อต้านการทุจริตครับ มีความเข้มแข็งมาก ก็ปรากฏ ว่าคุณดุสิตนะ เป็นแกนนำและอีกคนหนึ่งก็คือ คุณชาญชัย คุณชาญชัย จารุวัฒน์ ก็ตายทั้งคู่ มาร่วม เรื่องพวกนี้อายุสั้นหมดเลย ทำแต่เรื่องดี ๆ ทำไมอายุสั้นหมดก็ไม่รู้

ผู้วิจัย: เน้น เด็ก เยาวชนหรือไม่

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: เน้นเด็ก เน้นเยาวชนครับ เน้นบุคลากรในระดับมหาวิทยาลัย อะไรพวกนี้

ผู้วิจัย: เพราะว่ามันเหมือนกับว่า จากผลสำรวจบอกว่า ที่บอกว่าเป็นคนรุ่นใหม่ พวกเยาวชนอะไร มันค่อนข้างจะแปลก ๆ นะ ความรู้สึกต่อเรื่อง Corruption แล้วเราก็ทำงานร่วมกับทางด้านของ กทม. ทำโครงการ โดไปไม่โกง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: โดไปไม่โกง ภาคประชาสังคมเขาตั้งโครงการที่เรียกว่า โครงการวอทคือ แต่เขาใช้ภาษาไทยเขาเรียกว่า หมาไม่กัดเลย ตอนเรียกผมบอกว่าเปลี่ยนเป็นสุนัขไม่ได้ ต้องเอาหมาให้มันแยกเขี้ยวเลย เรื่องงานป้องกันจะต้องให้ความสำคัญมาก ๆ เลย โดยเฉพาะเรื่อง ยุทธศาสตร์ที่ 2 ผมจะเน้นที่จะต้องให้ความสำคัญ อีกอย่างหนึ่ง ขณะนี้นอกจากจะใช้ภาคส่วนต่าง ๆ แล้วยังใช้อีกภาคส่วนหนึ่ง คือ กลไกทางด้านศาสนา เข้ามาด้วย ทุกศาสนาหมด ศาสนาพุทธ ก็ร่วมกับมหาเถรสมาคมด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ผมว่า 4 เรื่องที่สำคัญยุทธศาสตร์ที่ 1 คือ งานป้องกันต้องมาก่อนงานที่ 2 คือ การรวมพลังเครือข่ายต่าง ๆ ที่จะเข้ามาช่วยในการป้องกันเข้ามารวมพลังภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม สื่อมวลชนเข้ามารวมหมด ส่วนยุทธศาสตร์ที่ 3 ก็คือ สร้างความเข้มแข็งให้กับ หน่วยงานการตรวจสอบ ก็หมายความว่าสร้างความเข้มแข็งให้กับ ปปช. สร้างความเข้มแข็งให้กับ หน่วยงานการตรวจสอบ การสร้างความเข้มแข็งที่จะเกิดขึ้นได้ก็คือ ต้องให้เครื่องมือก็คือ กฎหมาย นั้นเอง เพราะฉะนั้นก็มีการปรับปรุงกฎหมาย แล้วยุทธศาสตร์ที่ 4 ก็คือ ว่าเนื่องจากว่าเดี๋ยวนี้ การทุจริตมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้นพนักงานไต่สวนจะต้องเท่าทันต่าง ๆ จะต้องมีความรอบรู้ต่าง ๆ เพราะนั่นก็คือ ยุทธศาสตร์เป็นการสร้างบุคลากรมืออาชีพในการไต่สวน เพราะเดี๋ยวนี้ทุจริตมันก็มีอาชีพนะครับ มันเป็นการทุจริต มันไม่ใช่ทุจริตแบบที่ว่าซื้อมาขาย ไปเอาเงินสินบน มันไม่ใช่แล้วนะ มันมีทุจริตอีกอันหนึ่งที่เรียกว่าทุจริตในเชิงนโยบาย ไปทำนโยบายสวยหรู ถูกต้องหมดเลย แต่ว่าปลายทางทุจริตให้ประโยชน์แก่พวกพ้องรองรับไว้แล้ว เดี่ยวนี้มันมีการทุจริตทางด้านดิจิทัล คือ มันมีเรื่องของคอมพิวเตอร์ มีเรื่องการเงินที่สลับซับซ้อน มันต้องเท่าทัน ถ้าไม่เท่าทันก็ไม่ได้นะ เพราะฉะนั้นบุคลากรของเราจึงมีการอบรมพนักงานไต่สวน นอกนั้นก็ยังไม่พอเรายังเอาบุคคลภายนอกเข้ามาร่วมเป็นคณะกรรมการในการไต่สวน บุคคลภายนอกนะครับ ที่เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ เข้ามา อันนี้ก็เป็นยุทธศาสตร์ที่ที่แล้วมานะครับ แต่ในที่ถามว่าแล้วยุทธศาสตร์แล้วเป็นยังไง ก็ปรากฏว่า ยุทธศาสตร์ที่แล้วมาก็ปรากฏว่า การขับเคลื่อน มันต้องมีการขับเคลื่อนด้วยนะ ยุทธศาสตร์ที่แล้วขับเคลื่อนโดยภาครัฐ การขับเคลื่อนเราตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อน โดยท่านนายก ฯ เป็นประธานคณะกรรมการ ขับเคลื่อน แต่ท่านก็จะมอบให้รองนายก แล้วก็ให้ ปปช. เป็นเลขานุการขับเคลื่อน แต่ก็ยังไม่ดีเท่าที่ควร ไม่มีการขับเคลื่อนเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำคัญที่สุด ก็คือ ว่าไม่มีการให้งบประมาณลงไปเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยตรง เราเคยเสนอ เคยเห็นชอบ คือ ให้ตรงนี้

และน่าจะเป็นจุดที่สำคัญว่า ให้เองประมาณใหญ่ของชาติทั้งหมดส่วนหนึ่งจะเป็นที่เปอร์เซ็นต์
 ก็แล้วแต่ ดึงออกมาเป็นงบกลางก็ได้ ในเรื่องการป้องกันและการปราบปรามการทุจริตให้ดึง
 ออกมาเลย เพราะปัจจุบันเวลาหน่วยงานเขาจะทำเรื่องการปราบปรามเรื่องการทุจริต ทำโครงการ
 ไปขอสำนักงบประมาณก็บอกว่าให้เจียดจ่ายจากงบประมาณที่มีอยู่ในเรื่องอื่น ๆ แล้ว
 เพราะหน่วยงานเขาก็ไม่ค่อยจะทำ มันก็ไม่ประสบความสำเร็จ แล้วหน่วยงานที่เสนอโครงการขึ้นมา
 มันก็ไม่เสนอตามแผนยุทธศาสตร์หลักของเราเสนอเรื่องอะไรก็ไม่รู้จะรู้อย่างนี้ มันก็ไม่ได้ผล
 เท่าที่ควร เพราะนั่นภาครัฐก็ยังไม่ดี เพราะนั่นในยุทธศาสตร์ใหม่ เราจะต้องเน้นเรื่องการขับเคลื่อน
 ให้มาก ๆ ให้การสนับสนุนเรื่องของงบประมาณให้มาก ๆ ให้ขับเคลื่อนให้ตรงกับยุทธศาสตร์
 ที่กำหนดไว้ อย่างนี้เป็นต้น อีกเรื่องหนึ่งที่เสนอเข้าไป ก็เสนอว่า ในการทำโครงการของรัฐ
 เราทำเป็นมาตรการ หน้าที่ยของ ปปช. อันนี้ก็พูดนอกจากหน้าที่ทางรัฐที่ทำหน้าที่ทางการ
 ปราบปรามเรายังมีหน้าที่อยู่ในเป็นหน้าที่ที่บางคนก็ไม่ค่อยรู้นะ ในมาตรา 19 คณะกรรมการ ปปช.
 มีอำนาจหน้าที่ในข้อที่ 11 ตรงนี้สำคัญมากว่าให้คณะกรรมการ ปปช. เสนอมาตรการ ความเห็น
 ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภาหรือศาล คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อให้มี
 การปรับปรุงการปฏิบัติราชการ การวางแผน โครงการต่าง ๆ ของส่วนราชการรัฐวิสาหกิจ
 หน่วยงานเพื่อป้องกันปัญหาการทุจริตต่าง ๆ ก็หมายความว่า เรื่องไหนที่ ปปช. เห็นว่ามันล่อแหลม
 มันจะทำให้เกิดการทุจริตอย่างมาก ๆ ก็ทำการศึกษาวิจัยโดยผ่านศูนย์วิจัยของเรา เราก็มีศูนย์วิจัย
 และบางทีก็จ้างคณะกรรมการต่าง ๆ มาทำดัชนี และก็เอาผู้เชี่ยวชาญอื่น ๆ มาทำ อย่างเช่น
 ที่เราทำมาก ๆ เลยคือ ทุจริตในเรื่องสินค้าการเกษตร มันทุจริตกันหมด ตั้งแต่เรื่องข้าวยันลำไย
 ทุจริตหมด สินค้าสำคัญ ๆ ก็ต้องเอาผู้เชี่ยวชาญมาพูดกัน ขณะนี้เราใช้ผู้เชี่ยวชาญเยอะแล้วก็ใช้
 หน่วยงานวิชาการที่มีขีดความสามารถ เช่น TDRI อ.เมธี ท่านเก่งเรื่องนี้ ท่านก็เอา TDRI มาช่วย
 แล้วเราก็ทำการวิจัย เรื่องมาตรการการประกันราคาข้าวกับการจำหน่ายอะไรมันจะดีกว่ากัน
 ก็ปรากฏว่า เราเห็นว่าทางประกันมันดีกว่า จำนำมันจะมีข้อรัวไหลต่าง ๆ มากมายเลย เพราะว่าจำนำ
 ตอนนั้นก็ชักจะมีอะไรต่อไรออกมาเยอะแยะว่า มันจะมีการทุจริต และก็จะเสียหายมาก
 ข้าวขายไม่ออก เอาข้าวจากพม่าวิ่งมาจำหน่ายอะไรก็ไม่รู้เยอะแยะไปหมด มาตามแม่น้ำอะไรต่าง ๆ
 มันมากมายเลย เราก็ทำไปให้รัฐบาล ผมก็ทำไปถึงท่านนายกนะ บอกว่าเรื่องจำนำให้ระมัดระวัง
 มันจะมีปัญหา 1 2 3 4 5 เพราะนั่นการประกันมันแน่นอน มันก็ช่วยป้องกันการทุจริต
 และมันจะเซฟกว่านรัฐบาลท่านไม่เอา ไม่เอาไรผมก็เห็นใจเจ้านะครับเพราะว่าเป็นนโยบาย
 ของเขาที่เขาหาเสียงนะครับ ใ้อที่จำนำราคาเท่าไร 15,000 ตรงนี้ก็เป็นนโยบายของเขา
 ถ้าไม่ทำตรงนี้ก็ให้ระวังเรื่อง 1 2 3 4 5 เราก็ทำไปเอง เสนอไป ท่านก็รับทราบเท่านั้นเอง

ผู้วิจัย: ที่มาของมาตรการ คือ มันได้จากการสรุปบทเรียนแต่ละปีไหมครับว่ายังไงครับ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: เรื่องที่สังคมข้องใจ ว่าเรื่องนี้มันจะมีการทุจริต และก็เป็นเรื่องที่มีเป็นนโยบาย ที่ใช้เงินเยอะ ๆ ต่าง ๆ และสังคมสับสน เราก็จะยกเรื่องนี้ขึ้นมา ขึ้นมาเป็นมาตรการไป อย่างเช่น ตอนนั้นสังคมสับสนมากเลยเรื่อง โรงเรียนกวดวิชานะว่าจะเก็บภาษีหรือไม่เก็บ เราก็เสนอ มาตรการไป แต่ว่ารัฐบาลเขาก็ไม่เห็นด้วย เขาก็บอกว่ามันเป็นวิชาการเสนอไม่ให้เก็บ ถือว่าเป็น งานทางด้านการศึกษาส่งเสริมความรู้ตอนนี้มันเป็นเหมือนธุรกิจ มันรายนะ

ผู้วิจัย: น่าจะดึงภาคเอกชนเข้ามาเป็นที่ปรึกษาเป็นกรณี ๆ ไป

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: มีภาคเอกชนเข้ามาทุกภาคเลย มาเป็นที่ปรึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับภาคเอกชน เราก็ดึงเข้ามา เข้ามาอย่างนักวิชาการต่าง ๆ แบนซ์ชาติ ถ้าเป็นเรื่องการเงินเราก็ดึงเข้ามาหมด เรื่องมาตรการตรงนี้เป็นหน้าที่หลักของ ปปช. ที่จะเสนอเข้าไปในยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์ต่อไป ก็คือ เขาทำมาให้ผมเหมือนกัน เดียวผมก็จะให้ไปนะ ยุทธศาสตร์ระยะที่ 2 ควรจะให้ความสำคัญ เกี่ยวกับเรื่องอะไร ก็บอกว่าภาครัฐและภาคเอกชนต้องขยายฐานการมีส่วนร่วมให้มากขึ้น หมายถึง ภาครัฐจะต้องให้ความสำคัญต้องจริงจังในเรื่องนี้ให้มากขึ้น อีกเรื่องหนึ่งที่ผมอยากจะเรียน แล้วค้างไว้ ก็คือว่า เราเสนอมาตรการไปอย่างนี้ว่า เวลาที่หน่วยงานจะเสนอโครงการนั้น ๆ จะต้อง มี มาตรการป้องกันความเสี่ยงเกี่ยวกับเรื่องทุจริตไว้ด้วย

ผู้วิจัย: บางคนก็มองว่าจะต้องต่อสู้ให้กลับมามีค่านิยมให้ถูกต้อง หรือต้องยอมรับมันแล้วแหละว่า สังคมมันเป็นแบบนี้ ต้องมานิยามคอร์รัปชันใหม่ว่ามันเป็นอย่างไร แต่ก่อน อย่างเช่น รับของขวัญ ของชำร่วยราคา 3,000 บาทต่อไป 15,000 บาทได้หรือไม่

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: อย่างน้อย ๆ ต้องให้ค่านิยม คนไทยเราโดยพื้นฐานจริง ๆ ง่ายเข้าว่า แล้วก็ บางทีก็คนไทยด้วยกันนะ ไม่เหมือนกับพวกญี่ปุ่นมันฝังอยู่ในจิตใจของเราละ ค่านิยมที่บอกว่า เป็นสังคมอุปถัมภ์ ตั้งแต่สมัยโบราณก็ยึดมั่นเข้มแข็งใส่แต่ว่าสมัยก่อนมันไม่มีเรื่องของการทุจริตนะ การอุปถัมภ์มันก็คือ ช่วยกัน ช่วยกันในสิ่งที่ถูกต้องคือการเอื้ออาทรกัน แต่เดี๋ยวนี้มันอุปถัมภ์ โดยการไปบิดเบือน ทุจริต ลิดรอนสิทธิคนอื่นแล้วเอาประโยชน์เข้าตัวเองมันเป็นอย่างนั้น ไปตีความว่าเป็นอุปถัมภ์อย่างนั้นซึ่งมันไม่ถูก สมัยก่อนอุปถัมภ์คือการช่วยเหลือกัน ผมยังจำได้ อย่างเวลาที่หน้าบ้านเขามีกระบวยน้ำนะ ใครร้อนก็ทานไป อุปถัมภ์เป็นเรื่องสดสวย งดงาม เอื้ออาทรนะก็ ธรรมชาติของพระพุทธเจ้ายังมี ข้อที่บอกว่า สัจจะ ทมะ ขันติ จาคะ

ผู้วิจัย: ต่างประเทศ ในเรื่องบทเรียนที่เราไปดูต่างประเทศ ที่เรารู้จัก มี MOU แล้วบทเรียนเรื่อง วิธีการป้องกันปราบปรามอะไรของเขา

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: บทเรียนดีมาก เราเอามานะ อย่างของฮ่องกงเขาจะทำทางด้านเยาวชนเยอะ เขาจะทำรูปแบบตั้งแต่เยาวชน ตั้งแต่ระดับอนุบาลไปถึงมหาวิทยาลัย เขาจะมีรูปแบบ ในการทำอะไรต่าง ๆ มีสื่อมีไรต่าง ๆ อันนี้เราก็เอามานะ นอกจากนั้นแล้วระบบของการตรวจสอบ

คุณธรรมจริยธรรมของเกาหลี คือ เราอย่าไปวัดเรื่องคุณธรรมจริยธรรมเราอย่าไปวัดว่าไอนั้น เป็นความผิดของเขา แต่ไปดูว่าอะไรของเขาดี เอาตรงนั้นก่อน เอาขึ้นมา ส่วนความผิดค่อย ๆ แก้ไป อะไรทำนองนี้ มันก็จะมีหลาย ๆ เรื่อง บางหน่วยเขาจะดีมาก เรื่องของอีลิปต์จะดีมากเรื่อง การตรวจจับเขาจะมีเครื่องมือในการตรวจจับอะไรต่าง ๆ มากมาย มีการแลกเปลี่ยนการเดินทางไป เยี่ยมเยือน อย่างเช่น ปปช. ก็ไปประเทศเขา เขาก็มาประเทศเรา นอกนั้นก็จะมีภารกิจอบรมต่าง ๆ ร่วมกัน อย่างของเวิร์ลด์แบงก์จะดีในแง่ของการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน เดียวนี้ เวลาเราตรวจสอบเราก็ตรวจสอบ โดยการแฮนด์เมคนะ เดียวนี้เขาต้องตรวจสอบโดยใช้ เครื่องอิเล็กทรอนิกส์เขาใช้ในการตรวจสอบ แล้วก็ตรวจสอบไม่ต้องแบบละเอียดมาก ถ้าตรวจสอบละเอียดมากมันก็นาน เฉพาะตรวจสอบคร่าว ๆ แต่ว่าเมื่อมีเรื่องร้องเรียนขึ้นมา ถึงจะเจาะรายละเอียดเอาบัญชีทรัพย์สินมาดู แต่ว่าถ้ายังไม่มีการร้องเรียน ถ้าเป็นปกติอะไรต่าง ๆ ตรวจสอบเสร็จก็เก็บเอาไว้นะ แล้วที่สำคัญอีกอันหนึ่งเรื่องการตรวจสอบทรัพย์สินมันตรวจสอบอยู่ 3 ปีเรียก คือ เวลาเข้ารับตำแหน่งก็ต้องยื่น พันตำแหน่งแล้วยื่นอีกที แล้วเอามาตรวจสอบว่า เปลี่ยนแปลงยังไง ถ้าเปลี่ยนแปลงมากขึ้น คุณชี้แจงไม่ได้ก็ถือว่าคุณร้ายผิดปกติ ถ้าชี้แจงได้ ก็ผ่าน ไป แล้วก็ตรวจสอบอีกทีหนึ่งเมื่อพ้นไปแล้ว 1 ปี เพราะฉะนั้นเวลาที่มีส่วนใหญ่อีกจะตรวจแล้ว ก็จะเก็บ ยกเว้นแต่ว่าตอนต้นทำไมเงินมันมากจิ่ง ก็ต้องถามกัน แล้วก็ชี้แจงซะก็ไม่มีปัญหาอะไร แต่ว่ามันจะมีประโยชน์ตรงที่มีเรื่องร้องเรียนเข้ามา ก็เช็คกลับเลย อย่างเช่นกรณีของคุณสุพจน์ เงินมัทศรรย์มาจากไหนเยอะแยะไปหมดเลย ก็ต้องตรวจสอบ

ผู้วิจัย: ตั้งแต่ที่ท่านดำรงตำแหน่งมาตั้งแต่ปี 49 ท่านคิดว่างานใดที่สำเร็จแล้วทำให้ท่านภูมิใจที่สุด

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ก็สำเร็จไปหลาย ๆ เรื่อง อย่างเช่น งานทางด้านกฎหมายเราก็ผลักดันไปจนสำเร็จ ส่วนทางด้านยุทธศาสตร์เราก็ทำไปถึงแม้ว่ามันยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เราก็มียุทธศาสตร์ เราก็ยังดำเนินการต่อไปได้ แล้วก็เรื่องของการปรับปรุงเรื่องระบบภายในของเราระบบได้สวน ของเรา แต่งานที่ยังไม่พอใจก็คือเรื่องที่ยังค้างอยู่เยอะ ๆ และเรื่องที่ยังช้าอยู่ ระบบการให้มัน รวดเร็วขึ้น คือ ผมพยายามที่จะแก้ตรงนี้ ว่าทำยังไงที่จะทำให้เรื่องสามารถที่จะพิจารณาได้ อย่างรวดเร็วมากขึ้น ซึ่งตรงนี้ผมพยายามตั้งกรอบ ตั้งกรอบไว้ว่า 6 เดือน หรือ 1 ปี ทำให้เสร็จ แล้วก็มีการขึ้นตอนทุกระยะให้ชัดเจน แล้วก็มีการตรวจสอบต่าง ๆ คุณจะเบี้ยวไม่ได้ ถ้าไม่เป็นไป ตามนั้น ก็ต้องบอกได้ว่าเพราะอะไร ต้องตรวจเช็ค ถ้าได้ตรงนี้แล้ว ผมคิดว่า ส่วนเรื่อง ของการทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตแล้ว ตรงนี้ก็เป็นงานของ ปปช. อยู่แล้ว ต้องทำตรงนี้ เรื่องการทุจริตตรงนี้ก็ไม่มี เพราะว่าถ้ามีผมก็ไม่ยอมอยู่แล้ว

ผู้วิจัย: เหมือนกับว่าคนที่ยอมรับเรื่องการทุจริตจะมีมากขึ้นเรื่อย ๆ ส่วนคนที่ไม่ยอมรับก็ลดน้อยลง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ก็ตายไปเรื่อย ๆ แล้วก็เพราะฉะนั้น ความร่วมมืออะไรต่าง ๆ มันก็น้อยลงแน่นอน คู่อะไรมากมายเล่า แต่พอเป็นประโยชน์ของตัวเอง ตัวเองก็รับเลย มันก็ไปเพิ่มตรงนี้จะทำยังไง ตรงนี้สำคัญมากเลย ก็คงจะเป็นยุทธศาสตร์แล้ว ส่วนว่าจะทำยังไงก็คงต้องว่ากันไป ในรายละเอียด แล้วกลไกทางด้านศาสนาที่สำคัญ ด้านจิตใจต้องกระตุ้นเยอะ ๆ นะ ต้องใช้ยาแรงจืด แล้วก็เรื่องของ การที่จะให้เกิดหิริ โอตตัปปะ คนที่มันทุจริตให้อายเลย สังคมต้องแข่งขัน สังคมต้องประณามนะ

ผู้วิจัย: เหมือนผู้นำและผู้บริหารก็ไม่ได้เป็นแบบอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ไม่ได้เป็นแบบอย่างและอีกอันหนึ่งที่ผมก็เป็นห่วงมากก็คือ เรื่องของการทุจริต การเลือกตั้งครับ ตรงนั้นก็สำคัญ เพราะตรงนั้นมันเป็นต้นตอแล้วมันได้ผลไม่ดี แล้วปลายทาง มันก็จะไม่ดีหมด แล้วอีกอันหนึ่งเราจะต้องทำงานร่วมกับองค์กรตามรัฐธรรมนูญ เรื่องของผู้ตรวจการแผ่นดิน เรื่องของ กกต. เรื่องของอัยการ ซึ่งเรามีการทำงานร่วมกันจะมีการทำยุทธศาสตร์ร่วมกันด้วย กกต. เนี่ย ก็สำคัญมากเลย เรื่องที่จะได้ผู้แทนที่ดีนะ ผู้ตรวจการแผ่นดินเขาก็จะดูเรื่องของมาตรฐานคุณธรรม เพราะว่าเรื่องมาตรฐานคุณธรรมจริยธรรมเดี๋ยวนี้มีผลในทางกฎหมายแล้ว เพราะว่าถ้าผิดมาตรฐานคุณธรรมจริยธรรมอย่างร้ายแรงมันเป็นเหตุให้ถูกถอดถอนได้เลย คือ หมายความว่า นักการเมืองหรือว่าข้าราชการต่าง ๆ ถ้าผิดมาตรฐานคุณธรรมจริยธรรมอย่างร้ายแรงที่ทางด้านของผู้ตรวจการแผ่นดินเขาเห็นว่าร้ายแรง เขาจะส่งให้กรรมการ ปปช. มาทำการไต่สวน ถ้าไต่สวนว่ามันเป็นอย่างนั้น เราก็จะส่งให้วุฒิสภาถอดถอนได้เลย เป็นเหตุหนึ่งของการถอดถอน นอกเหนือจากเหตุที่ร้ายชัดปกติ ทำผิด โน้นผิดนี้ แล้วยังเป็นเรื่องผิดจริยธรรม ผิดจริยธรรมคุณธรรมอย่างร้ายแรงที่นี้อย่างร้ายแรงนี้ที่ว่ากันไป ผิดศีลข้อไหน

ข้อมูลการสัมภาษณ์

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 2

วันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555

ผู้วิจัย: บทบาท ป.ป.ช. ชุดนี้ในช่วงแรกเป็นอย่างไร

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชุดปัจจุบัน ได้รับการแต่งตั้งมาตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2549 จนถึงปัจจุบัน การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ และ พรบ. ประกอบรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2542 ซึ่งในการทำหน้าที่ป้องกันปราบปราม ตรวจสอบทรัพย์สิน อันเป็นภารกิจหลัก แต่ต้องยอมรับว่า ปัญหาการทุจริตเป็นเรื่องที่สำคัญและมีผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ หรือแม้กระทั่งการเมือง ดังนั้น ในระยะแรกที่เข้ามารับหน้าที่นอกจากจะต้องแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนที่ค้างจากผลของระบบโครงสร้างที่ไม่เอื้ออำนวย ไม่ว่าจะเป็นอัตรากำลังที่ไม่สอดคล้องกับจำนวนเรื่องร้องเรียนที่มีจำนวนมาก เป็นต้น ด้านป้องกันยังคงเป็นงานที่เป็นภารกิจประจำในการเสริมสร้าง ปูปลูกฝังจิตสำนึก ทักษะคิดของกลุ่มเป้าหมายไม่ว่าเด็ก เยาวชน เจ้าหน้าที่รัฐ ภาคประชาสังคม โดยเฉพาะในด้านการมีส่วนร่วมได้มีการกำหนดเป้าหมายชัดเจนในการสร้างเครือข่ายในภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคประชาสังคม ได้มีความชัดเจนในการจัดตั้งเครือข่ายมากขึ้น

มีการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์สำนักงาน ขึ้นมากำหนดกรอบการทำงานตามโครงการ แผนงาน กิจกรรมในเชิงบูรณาการขึ้น รวมทั้งเสริมศักยภาพด้านป้องกันและปราบปรามมากขึ้น ประการสำคัญ คือ ในปี พ.ศ. 2554 ได้มีการแก้ไข พรบ. ประกอบรัฐธรรมนูญให้สอดคล้องกับการขับเคลื่อนองค์กรให้เป็นไปตามเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญ และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านคอร์รัปชัน

ผู้วิจัย: บทบาท ป.ป.ช. ชุดนี้ มีความแตกต่างกับ ป.ป.ช. ชุดก่อนหน้าหรือไม่

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: คณะกรรมการชุดแรก ตามรัฐธรรมนูญกำหนดให้ดำรงตำแหน่งเพียงครั้งวาระคือ 4 ปีครึ่ง ส่วนคณะกรรมการชุดที่ 2 ได้ปฏิบัติหน้าที่ไม่นานทำให้ภารกิจการป้องกันและปราบปรามที่คณะกรรมการชุดแรกปรับเปลี่ยนภายใต้การปฏิรูปการเมือง ซึ่งหมายถึง นอกจากรับภารกิจที่มีมาตั้งแต่ครั้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. เดิมแล้ว ยังต้องเริ่มบทบาทตามรัฐธรรมนูญ และ พรบ. ประกอบรัฐธรรมนูญใหม่ จึงทำให้ไม่สามารถที่จะปรับปรุงแก้ไข สภาพปัญหาต่างๆ ที่มีอยู่เดิมให้หมดสิ้นในระยะเวลาที่จำกัดได้ ส่วนใหญ่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชุดแรก จึงเป็นการทำภารกิจหลักให้ประสบความสำเร็จเป็นหลัก

นอกจากนี้ ความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะด้านปราบปราม การไต่สวน ยังถูกจำกัดอยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำให้เกิดความล่าช้า แต่ในชุดปัจจุบัน

ได้มีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในระดับหนึ่ง โดยได้กำหนดระเบียบการได้สวนข้อเท็จจริงรองรับ
 อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ทำให้ทำงานได้เร็วขึ้น นอกจากนี้ปัจจุบันยังมีองค์กรของฝ่ายบริหาร คือ
 สำนักงาน ป.ป.ท. เข้ามารองรับภารกิจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อีกบางส่วน กรณีภารกิจ
 ด้านปราบปราม และจากการแก้ไขเพิ่มเติม พรบ. ประกอบรัฐธรรมนูญ เมื่อปี พ.ศ. 2554
 เป็นการปรับปรุงกระบวนการทำงานชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องการจัดตั้ง
 สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เพื่อรองรับบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จังหวัด ที่ถูกกำหนด
 โดยรัฐธรรมนูญ

นอกจากจะรับภารกิจหลักต่อเนื่องแล้ว ยังได้มีการปรับปรุงระบบเชิงบูรณาการ
 ไม่ว่าโครงสร้าง อัตรากำลังเพื่อให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่มากขึ้นตามกฎหมาย จึงเห็นได้ว่า
 บทบาทภารกิจภายใต้รัฐธรรมนูญและ พรบ. ประกอบรัฐธรรมนูญ กำหนดบทบาทหน้าที่ให้
 คณะกรรมการ ป.ป.ช. มากกว่าในชุดแรกมากกว่าเดิม

ผู้วิจัย: ในปัจจุบันท่านคิดว่า ป.ป.ช. ได้ดำเนินการอะไรบ้าง ที่มีความแตกต่างไปจากช่วงปีแรก
 ที่เข้ามารับตำแหน่ง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ในระยะแรกที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มารับหน้าที่ ขณะนั้นยังคงอาศัย
 พรบ. ประกอบรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. 2542 การทำงานในระยะแรกจำเป็นเร่งรัดเรื่องได้สวนที่ค้างค้ำ
 ให้น้อยลง การกำหนดนโยบายการทำงานได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ และยุทธศาสตร์สำนักงาน
 ขึ้นมารองรับภารกิจด้านต่าง ๆ หลายมิติ หลายโครงการ แผนงานกิจกรรมอันเป็นการสนับสนุน
 ภารกิจตามรัฐธรรมนูญ แต่ในระยะเวลาต่อมาหลังจากที่ได้มีการประกาศใช้ พรบ. ประกอบ
 รัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. 2554 ขึ้นมา คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงต้องปรับบทบาทภารกิจให้สอดคล้อง
 กับกฎหมาย ไม่ว่าจะการให้มีการออกประกาศระเบียบของสำนักงานขึ้นตามกฎหมายประกอบ
 รัฐธรรมนูญ ที่กำหนดภารกิจอีกมากมาย ไม่ว่าจะกระบวนการได้สวนข้อเท็จจริง การส่งเสริมป้องกัน
 การทุจริตนอกจากนี้ ดังได้กล่าวข้างต้น สำนักงาน ป.ป.ช. ยังอยู่ระหว่างการเตรียมการจัดตั้ง
 และสรรหากรรมการ ป.ป.ช. จังหวัด ซึ่งจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในระยะเวลาที่เร่งด่วน
 ต้องให้แล้วเสร็จตามกำหนดในรัฐธรรมนูญ จึงเห็นว่าภารกิจมากกว่าเมื่อเข้ามารับตำแหน่ง
 ในระยะแรกมาก

ผู้วิจัย: ปัจจัยเงื่อนไขสำคัญอะไร ที่ส่งผลให้ ป.ป.ช. ดำเนินคดีใหญ่ประสบความสำเร็จ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ปัจจัยสำคัญประการแรก คือ ข้อกฎหมายที่ให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช.
 ชัดเจนเป็นรูปธรรม มีความเป็นอิสระปราศจากการแทรกแซง ไม่ว่าจะกระบวนการได้สวน
 การวินิจฉัย และการส่งผ่านไปยังปลายทางกระบวนการยุติธรรม ซึ่งทำให้การวินิจฉัยคดีรวดเร็ว
 กว่าเดิม โดยเฉพาะการดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประการต่อมา บทบาท

ของภาคส่วนต่าง ๆ ที่กระตุ้นให้ความสนใจต่อคดีของนักการเมือง ไม่ว่าภาคประชาสังคม ภาคสื่อมวลชน ซึ่งทั้ง 3 คดี จะเห็นได้ว่าล้วนแล้วแต่มีภาคประชาสังคม และสื่อมวลชน ได้ช่วยกัน ตีแผ่พฤติกรรมต่อสาธารณชนเป็นลำดับ และมีการส่งเรื่องร้องเรียนมาให้ดำเนินการ ประการ สุดท้าย ความพยายามแสวงหาข้อเท็จจริงในกระบวนการไต่สวนด้วยความรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ กรณีที่ดำเนินการไม่ประสบผลสำเร็จ กระบวนการไต่สวนที่ค่อนข้างล่าช้า โดยประการ ที่เป็นจุดอ่อนหรืออุปสรรค คือ ปริมาณเรื่องร้องเรียนที่มีจำนวนมากขึ้น ขณะที่อัตราบุคลากร มีจำกัด เมื่อเทียบกับหน่วยงานอื่น ๆ เช่น สตง. มีบุคลากร 3,000 คน แต่ ปปช. มีเพียง 1,000 คน ประการต่อมา คือ การที่ต้องคัดสรรบุคลากรจำนวนมาก ทั้งที่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ด้านไต่สวน และภารกิจหลักอื่น ๆ ไปช่วยงานจัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ช.จังหวัด ซึ่งจะต้องดำเนินการ ให้เสร็จสิ้นก่อนที่จะมีการสรรหากรรมการ ปปช. ทั่วประเทศในต้นปี พ.ศ. 2556

ประการสุดท้าย คือ ในเนื้อหาของข้อเท็จจริงในการไต่สวน ซึ่งทุกวันนี้ต้องยอมรับว่า การทุจริต มีความซับซ้อนมากขึ้น ดังที่มีการกล่าวถึงคอร์รัปชันเชิงนโยบาย และการที่จะวินิจฉัย ข้อมูลความผิดได้ชัดเจนต้องมีพยานหลักฐานที่ชัดเจนเพียงพอ ซึ่งเป็นเรื่องที่เป็นอุปสรรค ของการแสวงหาข้อเท็จจริงที่สำคัญอีกประการหนึ่ง

งานด้านป้องกันและปราบปราม ย่อมแตกต่างกัน เพราะภารกิจปราบปรามเป็นเรื่อง การสืบค้นแสวงหาความจริงให้ปรากฏ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการมีความผิดอย่างไรหรือไม่ เพื่อจะนำไปลงโทษต่อไป ซึ่งด้านปราบปรามยังมีการจำแนกอีกหลายประเภทตามกฎหมายไม่ว่า การดำเนินคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง การให้ทรัพย์สิน ตกเป็นของแผ่นดิน การดำเนินการทางวินัย และอาญาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีเจ้าหน้าที่การเมือง รวมถึงความรับผิดชอบในคดีที่เกี่ยวข้องกับ พรบ. ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ รวมถึงการขัดกันระหว่างประโยชน์ ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมตามมาตรา 100 ของ พรบ. ปปช. เป็นต้น ส่วนภารกิจ ด้านการป้องกันการทุจริตจะมีการส่งเสริมจริยธรรม มีการเสนอมาตรการป้องกัน การทุจริต ต่อคณะรัฐมนตรี การเสริมสร้างทัศนคติ ปลุกฝังจิตสำนึกของกลุ่มเป้าหมายทุกภาคส่วนรวมถึง การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมกับ ปปช.

ในการดำเนินงานแต่ละด้าน มีการจัดลำดับความสำคัญ ในด้านปราบปราม ได้มีการเร่งรัด เรื่องร้องเรียนที่ประชาชนให้ความสนใจ หรือคดีใกล้หมดอายุความ สำหรับ ด้านป้องกัน โครงการ แผนงาน กิจกรรมที่มีทั้งงานตามภารกิจประจำ และตามยุทธศาสตร์ ซึ่งตามกรอบโครงสร้างได้จัดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ จำแนกกลุ่มเป้าหมายให้แต่ละสำนักป้องกัน ไปดำเนินการภายใต้ภารกิจประจำ และตามยุทธศาสตร์ ในการดำเนินโครงการ กิจกรรม

แต่ละโครงการหรือกิจกรรม ล้วนมีความสำคัญที่ต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่อง และโดยได้รับ อนุมัติเห็นชอบจากคณะกรรมการ ปปช. ดังนั้น เมื่อโครงการได้รับอนุมัติแล้วการทำงานของแต่ละสำนักจะมีการกำหนดเวลาในแต่ละปีงบประมาณไว้ชัดเจน

ในการเสริมสร้างทัศนคติ จะมีวิธีการกระบวนการในการจัดอบรมสัมมนา หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการแก่กลุ่มเป้าหมาย ตั้งแต่เด็ก เยาวชน ประชาชน นักธุรกิจเอกชน เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (หรือนักการเมืองท้องถิ่น) นอกจากนี้ยังมีการจัดให้มีการมอบรางวัลของสำนักงาน ปปช. ในหลายโครงการที่มีกลุ่มเป้าหมายชนะการประกวดกิจกรรม ในองค์กรของตน เป็นต้น เช่น รางวัลองค์กรโปร่งใส รางวัลท้องถิ่นปลอดทุจริต ปปช. เป็นต้น

ด้านป้องกัน จะมีการดำเนินการตามสถานะของกลุ่มเป้าหมาย เช่น ถ้าเป็นกลุ่มเด็ก เยาวชน จะเน้นการประกวด มอบรางวัล การจัดค่ายอบรมให้ความรู้ เป็นต้น ส่วนกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐวิสาหกิจ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคม หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะเน้นการให้องค์ความรู้ จัดสัมมนาการประชุมเชิงปฏิบัติการ รวมถึงในบางกลุ่มเป้าหมาย เช่น ภาคประชาสังคม จะมีการจัดตั้งเป็นอาสาสมัคร อบรมให้ความรู้ในแต่ละปี และให้มีการจัดตั้งเป็นกรรมการบริหาร เครือข่ายกันเองและมีการให้งบประมาณ ไปบริหารจัดการด้านป้องกันปราบปรามภายใต้กรอบการทำงานของภาคประชาสังคม ที่เรียกว่า คณะกรรมการเครือข่าย ป.ป.ช. ภาคประชาสังคม ในทุกจังหวัด รวมทั้งให้มีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูล และสืบค้นการทุจริตในหน่วยงาน ในจังหวัดของกลุ่มเป้าหมายเองเพื่อเป็นการเสริมศักยภาพภาคประชาสังคม ในการเฝ้าระวังการทุจริต ในท้องถิ่นของตนได้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัย: การเปลี่ยนแปลงทางสังคม มีผลต่อการดำเนินงานของ ปปช. หรือไม่

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: การเปลี่ยนแปลงทางความคิดและค่านิยมของประชาชนเป็นปัจจัยที่มีอุปสรรคอย่างมาก เพราะในยุคปัจจุบันเป็นสังคมทุนนิยมบริโภคนิยมที่มีการแข่งขันชิงพลวัตอย่างหนัก รวมทั้งมีการทุจริตในแทบทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่อยู่ในกลุ่มผู้นำทางสังคม ดังนั้น ความต้องการของคนในเชิงเปรียบเทียบและเกิดลัทธิเอาอย่างมากขึ้น โดยเฉพาะคนในสังคมที่มีการแข่งขันสูง มักต้องการความมั่นคง อำนาจ เกียรติยศ แล้วยอมทำให้ประชาชนคิดว่าทำอะไรก็ได้ที่ทำให้ร่ำรวย มีอำนาจ ไม่ว่าจะถูกหรือผิดคลองธรรมอย่างไร

ความรู้ บทเรียน การต่อต้านคอร์รัปชัน เป็นเรื่องสำคัญอีกเรื่องหนึ่ง ที่ประชาชนยังขาดบทเรียน ความรู้ด้านทุจริต และขาดการมีส่วนร่วมป้องกันปัญหาอาชญากรรม ดังกล่าว ซึ่งกำหนด ป.ป.ช. มิได้เสริมสร้างองค์ความรู้ให้แก่กลุ่มเป้าหมายอย่างกว้างขวางแล้ว หากจะให้การป้องกันปราบปรามประสบผลสำเร็จได้ ความก้าวหน้าทาง IT มีผล เพราะทุกวันนี้สื่อสามารถเข้าถึงทุกพื้นที่ ทุกกลุ่มเป้าหมาย ถ้า ปปช. ดึงสื่อประเภทต่าง ๆ เป็นเครือข่าย หรือใช้ช่องทาง

ประสานติดต่อกับเครือข่ายต่าง ๆ จะได้รับผลดียิ่งขึ้น

เครือข่ายความร่วมมือในการต่อต้านคอร์รัปชันการมีส่วนร่วมของเครือข่ายประเภทต่าง ๆ มีผลต่อการทำงานเพราะถ้าไม่ให้อาสาสมัครต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วม จะทำให้การทำงานล้มเหลวได้

ค่านิยมและการยอมรับ มีผลต่อการทำงานมาก เพราะจากโพลของมหาวิทยาลัยบางแห่ง ที่สำรวจกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ที่สอบถามว่า ถ้ารัฐบาลโกงกินบ้าง แต่มีผลงาน ยอมรับได้หรือไม่ ปรากฏว่า 64.4% ที่ยอมรับได้ โดยเป็นเด็กเยาวชนถึงร้อยละ 72.8% ที่เข้าใจเช่นนั้น ซึ่ง ปปช. จะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการยอมรับการทุจริต ให้รู้จักเกรงกลัว รู้จักแนวทาง และมาตรการ ลงโทษทางสังคม

คณะกรรมการ ปปช. เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรม ทำหน้าที่ไต่สวนข้อเท็จจริง กรณีกล่าวหาโรงเรียนเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับต่ำกว่าผู้อำนวยการกอง ซึ่งเป็นไปตามพรบ. มาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ซึ่งปัจจุบันได้ช่วยแก้ไขปัญหาคั่งค้างของเรื่องร้องเรียนทุจริตได้ระดับหนึ่ง

สำหรับ ปปช. จังหวัดนั้น เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 246 วรรคสุดท้าย มีบทบาทภารกิจตาม พรบ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทั้งนี้ การจัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ช. กิติ การสรรหากรรมการ ป.ป.ช. กิติ อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ปปช. ซึ่งจะต้องดำเนินการจัดตั้งและสรรหาในต้นปี พ.ศ. 2556 นี้ ในข้อดีประการหนึ่ง จะสามารถช่วยเหลือการทำงานของ ปปช. ได้ระดับหนึ่ง โดยเฉพาะภารกิจด้านป้องกันและการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐในแต่ละจังหวัด รวมทั้งตรวจสอบเบื้องต้น กรณีที่มีการร้องเรียนในจังหวัดนั้น ๆ

ความตื่นตัวทางการเมืองของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เป็นการสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้อาสาสมัครต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐ จึงเห็นว่าปัจจุบันมีองค์กรภาคีเครือข่ายต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย ไม่ว่าจะเป็น ภาคีเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชันของหอการค้า ภาคีองค์กรตรวจสอบการทุจริตภาคเอกชน และในส่วนต่าง ๆ หลายพื้นที่ รวมถึงสำนักงาน ปปช. เองก็ได้มีการสนับสนุนการจัดตั้งเครือข่ายภาคประชาสังคม ซึ่ง ปปช. ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 โดยการอบรมให้ความรู้ ปลุกฝังทัศนคติ ค่านิยม และสนับสนุนงบประมาณบางส่วน ให้ช่วยจัดกิจกรรมในจังหวัดต่าง ๆ เป็นเวลา 3 ปี ล่วงมาแล้ว ปัจจุบันได้รวมเครือข่าย ปปช. ภาคประชาชนจังหวัดต่าง ๆ ทุกจังหวัด เข้ากับเครือข่ายพิทักษ์สาธารณสมบัติของแผ่นดิน เป็นคณะกรรมการบริการเครือข่าย ปปช. ภาคประชาสังคมจังหวัดต่าง ๆ ทั้งจัดตั้งศูนย์ข้อมูล มีกรรมการศูนย์ข้อมูลเพื่อรวบรวมฐานข้อมูลการทุจริตในพื้นที่สนับสนุนการทำงานของ ปปช. ต่อไป ทำให้เห็นได้ถึงการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ มาร่วมกับ ปปช.

เกิดผลสัมฤทธิ์เป็นรูปธรรมในการป้องกันการทุจริตดีขึ้น

ผู้วิจัย: ปปช. ได้มอบหมายให้หน่วยงานวิชาการดำเนินงานวิจัยเป็นจำนวนมาก ผลของการวิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานของ ป.ป.ช. อย่างไรบ้าง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: สำนักงาน ป.ป.ช. ได้สนับสนุนทุนวิจัยเพื่อต่อต้านการทุจริต ทั้งบุคคลหรือนิติบุคคลภายนอกและเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ผลงานวิจัยที่เสร็จสิ้นแล้วจำนวน 65 เรื่อง ผลงานวิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานของสำนักงาน ป.ป.ช. ทั้งด้านป้องกัน ด้านปราบปราม และด้านตรวจสอบทรัพย์สิน เช่น โครงการวิจัย เรื่องการศึกษาพันธกรณีและความพร้อมของประเทศไทยในการปฏิบัติตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003 (UNCAC) ผลการวิจัยทำให้สำนักงาน ป.ป.ช. ให้ความสำคัญกับการป้องกันการทุจริตอย่างจริงจัง โดยมีการส่งเสริมการป้องกันการทุจริต มีมาตรการคุ้มครองพยาน และสร้างเครือข่ายทุกภาคส่วนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งในและต่างประเทศ

ในหลายประเทศที่ประสบความสำเร็จ อาจมีเงื่อนไขปัจจัยแตกต่างจากของไทย แต่ ปปช. กับองค์กรตรวจสอบต่างประเทศเหล่านั้น เราได้มีความร่วมมือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันและกันนำกรณีศึกษาของแต่ละประเทศมาปรับใช้ในการดำเนินงานของ ปปช. ตลอดจน เช่น ประเทศฮ่องกงที่มีโครงการชุมชนสัมพันธ์โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม เข้าถึงในการป้องกันการทุจริต ปปช. จึงได้มาปรับใช้ในรูปแบบโครงการประชาสัมพันธ์ และชุมชนสัมพันธ์ เป็นต้น ระบบสารสนเทศที่ ปปช. นำมาใช้

ผู้วิจัย: ระบบ IT ส่งผลต่อการดำเนินงาน การปรับปรุงของ ปปช. อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: สถานภาพปัจจุบัน ปปช. มีการนำระบบสารสนเทศมาใช้สำหรับสนับสนุนภารกิจหลักและภารกิจบริหารจัดการทั่วไป โดยในส่วนของภารกิจหลัก มีการพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับเจ้าหน้าที่ภายในองค์กร และระบบสารสนเทศสำหรับให้บริการผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงการให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่สาธารณชน ดังนี้

1. ระบบสารสนเทศสำหรับเจ้าหน้าที่ภายในองค์กร

1.1 ระบบตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเป็นระบบที่สนับสนุนภารกิจด้านการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินในทุกขั้นตอน ตั้งแต่สามารถตรวจสอบรายชื่อผู้ยื่นบัญชีแล้วหรือยังไม่ยื่น การจัดเก็บข้อมูลรายละเอียดบัญชี แล้วนำไปใช้ในการเปรียบเทียบระหว่างข้อมูลตามที่ยื่นและตามที่ตรวจพบรายบุคคล ตลอดจนจัดทำรายงานเปรียบเทียบระหว่างข้อมูลแต่ละครั้งที่ยื่น เพื่อนำเสนอคณะกรรมการ ปปช. การจัดเก็บมติดังกล่าว ปปช. คณะกรรมการ ปปช. และผู้บริหารสามารถติดตาม บริหารจัดการ ภารกิจด้านตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ได้อย่างสะดวก

1.2 ระบบบริหารจัดการเรื่องร้องเรียนและคดี เป็นระบบที่สนับสนุนภารกิจด้านการไต่สวน สามารถจัดเก็บข้อมูลตั้งแต่รับเรื่องร้องเรียน จัดเก็บข้อมูลสรุปสำนวน สถานะของการดำเนินการมติคณะกรรมการ และการติดตามคดีถึงที่สุด เพื่อให้ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการเรื่องร้องเรียนและคดีได้เต็มรูปแบบ

1.3 ระบบแจ้งเบาะแสเรื่องร้องเรียนบนเว็บไซต์ เป็นระบบที่รับแจ้งเบาะแสเรื่องร้องเรียนทางเว็บไซต์สำนักงาน ปปช. เพื่อให้สำนักงาน ปปช. มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องร้องเรียนครบถ้วนขึ้น

1.4 ระบบเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นระบบที่เชื่อมโยงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ระหว่าง ปปช. กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถาบันทางการเงิน เพื่อให้ได้ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ทันต่อการใช้งาน ลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงานทั้งภารกิจด้านตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินและด้านไต่สวน ซึ่งปัจจุบัน ปปช. มีการเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมการปกครอง กรมการขนส่งทางบก การสรรพากร กรมพัฒนาธุรกิจการค้า และอยู่ระหว่างประสานเพื่อเชื่อมโยงอีกหลายหน่วยงาน เช่น สำนักงานประกันสังคม กรมที่ดิน สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น

2. ระบบสารสนเทศสำหรับให้บริการผู้เกี่ยวข้อง

2.1 ระบบการยื่นบัญชีด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นระบบที่ให้บริการผู้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินบนเว็บไซต์ของสำนักงาน ปปช. กรณีพ้นจากตำแหน่ง หรือกรณีเข้ารับตำแหน่งไว้แล้ว ต่อมาภายใน 30 วัน นับจากวันที่พ้นจากตำแหน่ง หรือเข้ารับตำแหน่งแล้วแต่กรณี มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีเข้ารับตำแหน่งอีกครั้ง และต้องเป็นการยื่นบัญชี ฯ ในกรณีที่รายการทรัพย์สินหรือหนี้สินมีการเปลี่ยนแปลง

2.2 ระบบรับเรื่องร้องเรียนออนไลน์ เป็นระบบที่ให้บริการผู้ร้องเรียนให้สามารถร้องเรียนและติดตามสถานะการดำเนินการของเรื่องที่ตนร้องบนเว็บไซต์ของสำนักงาน ปปช.

3. ระบบสารสนเทศสำหรับให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่สาธารณชน

3.1 เว็บไซต์สำนักงาน ปปช. เพื่อสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ข้อมูลด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

3.2 ระบบเปิดเผยเรื่องกล่าวหาหรือเรียนที่อยู่ระหว่างดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง

3.3 ระบบเปิดเผยเรื่องที่ ปปช. คุ้มครองความผิด

ผู้วิจัย: จะมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศอื่น ๆ อีกหรือไม่ที่ควรจะนำมาใช้ในอนาคต

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ปปช. ให้ความสำคัญในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ เพื่อให้การปฏิบัติภารกิจตามกรอบรัฐธรรมนูญและกฎหมายทั้งด้านการปราบปราม การตรวจสอบทรัพย์สิน และการป้องกัน รวมถึงบริหารจัดการ และประการสำคัญคือ การมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน ปัจจุบัน ปปช. อยู่ระหว่างการเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงาน โดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ มีการพัฒนาระบบสารสนเทศเพิ่มเติม คือ ระบบสารสนเทศเพื่อการรวบรวมและวิเคราะห์ทรัพย์สิน (Asset collection and analysis system: ACAS) ซึ่งเป็นระบบที่ประกอบด้วยระบบสารสนเทศ 4 ระบบ

1. ระบบยื่นและตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เป็นระบบที่ให้ผู้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินสามารถยื่นบัญชีผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งข้อมูลที่ส่งเข้ามาทางระบบจะสามารถนำไปเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สิน โดย ปปช. ไม่ต้องทำการบันทึกข้อมูลเข้าระบบเอง
2. ระบบระบบสารสนเทศเพื่อการตรวจสอบและร้องขอข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงิน (Financial information system: FIS)
3. ระบบสารสนเทศเพื่อการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตแบบบูรณาการ (Data input gateway, DIG) เป็นระบบที่เชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานภาครัฐ
4. ระบบสารสนเทศเพื่อการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการได้มาซึ่งรายได้ ทรัพย์สิน และหนี้สิน เพื่อการวิเคราะห์ที่มาของรายได้และทรัพย์สินที่ต้องสงสัยซึ่งอาจได้มาโดยมิชอบ (Asset information system: AIS)

อย่างไรก็ตาม การตรวจสอบทรัพย์สิน และปราบปรามการทุจริต จำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานเป็นจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องมีระบบที่พัฒนาต่อจากระบบ ACAS ดังนั้น ปปช. จึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาระบบรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสนับสนุนงานด้านตรวจสอบทรัพย์สินและปราบปรามการทุจริต ซึ่งระบบดังกล่าว จะช่วยรวบรวมและวิเคราะห์ความผิดปกติของข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ เพื่อใช้สนับสนุนเจ้าหน้าที่ในการวิเคราะห์ความผิดปกติของทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้วิจัย: ผลการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้มีผลต่อการดำเนินงานของ ปปช. อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์เพื่อการบริหารองค์กรย่อมจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการบริหารงาน ทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนี้

1. การปรับปรุงรูปแบบการทำงานองค์กร เมื่อระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้ถูกนำมาประยุกต์ในการบริหารองค์กร จะส่งผลให้กระบวนการปฏิบัติงานเปลี่ยนรูปแบบไป ลดขั้นตอน

การทำงาน และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจ

2. การสนับสนุนการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์ ระบบสารสนเทศจะช่วยในการผลิต รวบรวม ประมวลสารสนเทศที่สำคัญให้แก่ผู้บริหาร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจ แก้ไข ปัญหา วางแผนได้รวดเร็ว

3. เครื่องมือในการปฏิบัติงาน เทคโนโลยีสารสนเทศจะช่วยให้การปฏิบัติงาน มีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานได้สวน สืบค้น ควบคุม ตรวจสอบสถานะของการดำเนินงานเรื่องร้องเรียน และการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เครือข่ายความร่วมมือในภาคส่วนต่าง ๆ มีข้อดี คือ จัดอาสาและบทบาทหน้าที่ ของแต่ละองค์กร หรือภาคส่วนอื่นที่เป็นอาสาสมัครเข้าทำงานป้องกันการทุจริต จำเป็นยิ่งที่ต้องมี บุคคลจิตอาสาเข้ามาร่วมประสานงานดังกล่าว และเริ่มมีบทบาทเข้มแข็งมากขึ้น เช่น ภาคีเครือข่าย ต่อต้านคอร์รัปชันของหอการค้า หรือเครือข่าย ปปช. ภาคประชาสังคมเอง แต่ข้อด้อยยังขาด การประสานความร่วมมือในลักษณะบูรณาการในกระบวนการการทำงานที่ชัดเจน อาจเนื่องจาก ข้อจำกัดทางกฎหมายหรือบุคลากร ในปัจจุบันความร่วมมือส่วนใหญ่จึงมีลักษณะการเข้าร่วม กิจกรรมเฉพาะกิจ เช่น จัดสัมมนา แสวงหานิทรรศการ หรือ ปปช. อาจสนับสนุนงบประมาณ ให้ในส่วน of เครือข่าย ปปช. ภาคประชาสังคม หลักเกณฑ์ต่างๆ ยังมิได้มีการกำหนดไว้ หากแต่จะเป็นนโยบายของกรรมการที่จะสนับสนุนมากน้อยแค่ไหน

การประชาสัมพันธ์ ปปช. ได้มุ่งให้ความสำคัญยิ่งในปัจจุบัน และมีความหลากหลาย เพื่อเป็นการแนะนำองค์กร แล้วยังมีกฎหมายอีกหลายเรื่องที่เป็นเรื่องสำคัญส่งผลกระทบต่อ กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ที่ต้องประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจให้องค์ความรู้ ไม่ว่าจะมาตรา 100 ที่ได้ ขยายไปครอบคลุมบังคับแก่ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น คู่สมรสด้วย จากเดิมที่กำหนด เฉพาะนายกรัชมมนตรี รองนายก ฯ คู่สมรส ส่วนมาตรา 107/ 7 มาตรา 103/ 8 ก็เป็นเรื่องที่มี ผลกระทบกับต่อนักธุรกิจเอกชนที่เข้าร่วมทำสัญญากับทุกหน่วยงานของรัฐ จำเป็นต้องแนะนำ ทำความเข้าใจให้แก่ภาคส่วนต่าง ๆ นอกเหนือจากการประชาสัมพันธ์ดังกล่าว ในการเปิดเผยข้อมูล กรณีผลการปฏิบัติงาน (งานวินิจฉัย) นอกจากนั้นแล้ว ปปช. ยังมีคณะอนุกรรมการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ด้านสื่อมวลชน ได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิด้านสื่อประชาสัมพันธ์ เข้าร่วมเป็นอนุกรรมการ อันเป็นการทำงานเชิงบูรณาการซึ่งกันและกัน และยังมีกิจกรรมสื่อสร้างสรรค์สังคมโปร่งใส โดยร่วมกับกรมประชาสัมพันธ์ จัดกิจกรรมในขอบเขตประชาสัมพันธ์ เชิญสื่อประเภทต่าง ๆ ในเขต กทม. เข้าร่วมสัมมนาและเปิดรับเครือข่ายปัจจุบันเป็นจำนวนมาก เช่นกัน

ปปช. เห็นว่าเป็นเรื่องที่ต้องรับฟังเช่นกันต่อผลการสำรวจ แม้ว่าการสอบถามจะมีลักษณะใดก็ตาม ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากแบบสอบถามก็จะสะท้อนพฤติกรรมคนในสังคมได้ว่า ขณะนี้การทุจริตของไทยอยู่ในภาวะวิกฤตจริง แต่ก็หาใช่จะแก้ปัญหามาไม่ได้แต่อย่างใดไม่ ในภารกิจ ป.ป.ช. ก็จำเป็นที่จะต้องเสริมสร้างทัศนคติ ปลุกฝังค่านิยมในความซื่อสัตย์ ในภาคส่วนเด็กและเยาวชนให้มากยิ่งขึ้น

ในภาคส่วนอื่น ปปช.จะต้องสร้างการมีส่วนร่วมในทุกรูปแบบให้เกิดความตระหนัก และเข้าร่วมมือกับ ปปช. ดังเช่น ปัจจุบันภาคีเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชัน หอการค้าไทย หรือกลุ่มอื่น ๆ ในหน่วยงานภาครัฐเองไม่ว่าจะเป็นสำนักงาน กพ. มูลนิธิใสสะอาด ศูนย์คุณธรรม หรือแม้แต่องค์กรอิสระด้วยตนเอง จะต้องระดมความคิดหาทางแก้ไขให้เป็นผลให้ได้อย่างยั่งยืน

ถ้าพิจารณาตามบทบาทหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดนั้น เห็นได้ว่า ปปช. ชุดปัจจุบัน ทำหน้าที่เรียกว่าสมบูรณ์แบบเกือบทุกด้าน ไม่ว่าจะการแก้ไขกฎหมายซึ่งมีการประกาศใช้แล้ว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 และยังมีกรออกประกาศระเบียบรองรับกฎหมายได้ชัดเจน ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ในภารกิจหลักเป็นไปในทิศทางที่ชัดเจนมากขึ้นกว่าที่รับภารกิจเมื่อแรก

แต่หน้าที่ตามที่หวัง ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จได้สมบูรณ์แบบนัก โดยเหตุปัจจัย ที่กล่าวข้างต้น รวมทั้งในการกำหนดยุทธศาสตร์ในทุกด้าน เพื่อขับเคลื่อนให้สอดคล้องสถานการณ์ของสังคมไทย ยังมีโครงการ แผนงาน ที่ยังไม่ได้ถูกนำมาปรับใช้ได้อย่างจริงจังและชัดเจนเพียงพอ เช่น การมีส่วนร่วม การรวมพลังเครือข่ายบางภาคส่วน รวมถึงความล่าช้าในกระบวนการด้านปราบปราม เป็นต้น

นอกจากนี้ หน้าที่ตามที่ถูกคาดหวัง ซึ่งประชาชนในสังคมยังคาดหวังให้ ปปช. ทำงานเชิงรุกมากขึ้น ไม่ว่าจะด้านป้องกัน ปราบปราม แต่บางครั้งโดยเงื่อนไขปัจจัย ไม่ว่าจะงบประมาณ ที่ถูกลดทอน การจัดสรรอัตรากำลังที่ต้องไปช่วยปฏิบัติหน้าที่ ปปช. จังหวัด และอีกหลายประการ ซึ่งอาจทำให้ไม่เป็นที่พึงพอใจของประชาชนหรือภาคส่วนต่าง ๆ ได้

ในทัศนะ ปปช. ได้ทำหน้าที่ภายใต้กรอบกฎหมายที่กำหนด และภายใต้ยุทธศาสตร์สำนักงานที่มีโครงการ แผนงาน กิจกรรมหลากหลาย และเป็นไปในลักษณะเชิงรุกในการป้องกัน และปราบปราม ยังไม่ได้ถูกนำไปใช้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ชัดเจน ทำให้ทิศทางการขับเคลื่อนส่งผลกระทบต่อไปทั้งองค์กร โดยเฉพาะในภารกิจหลัก ดังนั้น แล้วการจะให้องค์กรได้ขับเคลื่อนเป็นพลวัตได้อย่างแท้จริง จำเป็นต้องอาศัยการกำหนดยุทธศาสตร์ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ทันทั้งที่ไม่ว่าจะเป็นโครงการตามยุทธศาสตร์มีใดก็ตามจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้หลักการบริหารเชิงยุทธศาสตร์มากขึ้น เพื่อให้การทำงานป้องกันและปราบปรามมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ในด้านการกำหนดยุทธศาสตร์ใหม่สอดคล้องกับทุกภารกิจหลัก อาทิ ด้านป้องกัน การรวมพลังเครือข่าย ต้องมีโครงการที่เกี่ยวข้องประสานบูรณาการในระหว่างทุกเครือข่าย ภาคส่วนต่าง ๆ ก่อให้เกิดความร่วมมือประสานในระดับพื้นที่ ตั้งแต่ ตำบล อำเภอ จังหวัด ทั้งภาครัฐ ธุรกิจเอกชน ประชาสังคม เด็กเยาวชน หรือแม้กระทั่งฝ่ายการเมือง การกำหนดเน้นเรื่อง คุณธรรม จริยธรรม ให้เกิดเป็นมรรคผลในภาคส่วนที่เป็นหลักในการพัฒนาประเทศตั้งแต่ปัจจุบัน ไปยังอนาคต ไม่ว่าจะเป็นภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคม กลไกทางศาสนา กลไกทางการศึกษา สื่อมวลชน เป็นต้น

การแปลงยุทธศาสตร์ จำเป็นต้องกำหนดกลยุทธ์ แผนงาน โครงการ กิจกรรม ให้ชัดเจน ในทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นใช้กลไกสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน ในด้านคุณธรรม จริยธรรม การบังคับใช้กฎหมายให้ถูกต้องและตระหนักถึงโทษภัยการทุจริต

กระบวนการกลไกทางศาสนา ทุกศาสนาจะต้องบูรณาการการสร้างจิตสำนึกแก่ ภาคส่วนต่าง ๆ ให้ชัดเจน ในด้านสื่อมวลชนประชาสัมพันธ์ ได้มีกำหนดแผนประชาสัมพันธ์ ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์โดยประสานขอความร่วมมือกับสื่อมวลชนทุกแขนง ไม่ว่าจะเป็น วิทยุ โทรทัศน์ เคเบิลทีวี วิทยุชุมชน มีการเผยแพร่สารคดีเชิงละครสั้น การสัมภาษณ์ เป็นต้น

ผู้วิจัย: ข้อเสนอแนะอื่นละครับ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ปัจจุบันกระแสทุนนิยมที่เข้ามาในประเทศไทยอย่างมาก ทำให้คนส่วนใหญ่ มองเห็นการทุจริตเป็นเรื่องปกติที่นักการเมือง หรือข้าราชการ ได้กระทำจนเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ ขณะที่ระบบการศึกษาที่เป็นปัญหาเชิงระบบ ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรในทุกระดับชั้น สื่อการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นความรู้ด้านวิชาชีพมากกว่าคุณธรรม การขาดคุณธรรมของข้าราชการ จนทำให้เกิด การซื้อขายตำแหน่งตั้งแต่ระดับล่างจนถึงระดับสูง ดังนั้น สำนักงาน ปปช. หากยังคงทำงาน โดดเดี่ยว มิได้บูรณาการกับภาคส่วนอื่นทุกภาคส่วนเพื่อกระตุ้นสังคมให้รังเกียจการทุจริต ไม่ว่าจะเป็นความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายต่อต้านการทุจริตของภาคธุรกิจเอกชน และการสร้างจิตสำนึก ของเด็ก เยาวชน ซึ่งเป็นอนาคตของชาติอย่างต่อเนื่องแล้ว จะทำให้ ปปช. ถูกสังคมมองว่าไม่มี ศักยภาพเพียงพอที่จะทำหน้าที่ดังกล่าวได้ในที่สุด

ข้อมูลการสัมภาษณ์

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 3

วันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555

ผู้วิจัย: โครงสร้างของหน่วยงาน ป.ป.ช. การมีเทคโนโลยี IT มาช่วย แม้แต่ความคิดความเห็นของประชาชนต่อการยอมรับคอร์รัปชัน มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของ ปปช. หรือไม่ และท่านมีความรู้สึกภูมิใจในความสำเร็จที่ท่านทำเรื่องอะไรเป็นพิเศษ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: อันดับแรก เรื่องความเปลี่ยนแปลง ความแตกต่างเรื่องชุดนี้กับชุดเดิม เพราะว่าเรามีรัฐธรรมนูญใหม่ในปี พ.ศ. 2550 ให้ ปปช. ทำหน้าที่ตรวจสอบหรือไต่สวนการทุจริตในระดับสูง หมายถึง ผู้อำนวยการกองขึ้นไป แต่ในระดับล่างเราไม่แตะ หมายความว่า เป็นเรื่องของ ปปท. ที่จะดำเนินการ คือ แยกการใช้อำนาจทำให้ชัดเจนขึ้นในการดำเนินการ ในชุดเดิมจะกว้างไปหมด หมายความว่ากระเป๋ารวมแล้วผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในระดับสูงหรือปลัดกระทรวง นายไปรษณีย์ทุจริตยกยอกเงินนิด ๆ หน่อย ๆ ก็ต้องทำ ทำให้เสียเวลา เสียทรัพยากร โดยใช้เหตุ พูดกันตรง ๆ แต่ปัจจุบันนี้เน้นที่ระดับสูง ส่วนว่าถ้าระดับล่างเกี่ยวข้องกับระดับสูงเราถึงจะมีอำนาจในการไต่สวนด้วย ฉะนั้นเมื่อเราไม่ไปวุ่นวายกับตำแหน่งเล็ก ๆ พวกระดับล่างทำให้เราได้ทำงานที่มีคุณภาพมากขึ้น แต่พร้อมกันนั้นก็ยากขึ้นเพราะเกี่ยวกับระดับล่างจะง่ายเรียกมาเขาก็ยอมรับแล้วพาไปเอาเงินคืนก็ยอมดี ๆ แต่ในระดับสูงนั้นยาก มีปัญหาซับซ้อน มีทุจริตเชิงนโยบาย ซึ่งระดับล่างไม่มีหรือคังนั้น ในความแตกต่างที่สำคัญเราต้องทำงานที่มีคุณภาพมากขึ้น เป็นมืออาชีพมากขึ้น ทำงานที่ละเอียดรอบคอบมากขึ้น ใช้ความรู้มากขึ้น เทคโนโลยีต้องสูง สรุปก็เป็นแบบนี้ หมายความว่า จุดมุ่งหมายมันต่างกัน ชุดก่อน ๆ เขาพาได้ไว้หมด ซึ่งเราพบว่า รับเรื่องไว้ตรวจสอบนายไปรษณีย์ 2 ปี แล้วยังไม่เสร็จเลย ไม่คุ้มจริง ๆ พวกเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็ให้หน่วยงานพวกที่บังคับบัญชาทำดีกว่า การมี ปปท. ช่วยได้เยอะ

ปัญหาที่ 2 เงื่อนไขสำคัญที่ทำให้งานที่ผ่านมาก็ปรากฏตามสื่อสำเร็จ ปัจจัยสำคัญ คือ เรื่องอย่างที่ว่า เราผลิตบุคลากรหรือกำลังคนที่มาช่วยเราได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยได้มากขึ้นเพราะเรามีเวลาไม่ต้องจับเล็ก ๆ เรามีเวลาวางแผนทำการฝึกอบรมจากระบบงาน จัดวางระบบคอมพิวเตอร์ IT เทคโนโลยีสมัยใหม่ จัดระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพขึ้น โดยเฉพาะเรามีการอบรมพนักงานไต่สวนให้เขาทำหน้าที่แทนเราได้ เมื่อก่อนทุกเรื่องคณะกรรมการต้องลงไปหมด ซึ่งไม่คุ้มอย่างสิ่งที่เป็งานที่ผมภูมิใจที่สุดคือตั้งสถาบันการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติสัญญาธรรมศาสตร์ เริ่มมีการฝึกอบรมทั้งภายในและภายนอก อบรมประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมทั้งป้องกันและปราบปราม เดิมเรามีการตั้งวิทยาลัย 3 วิทยาลัย คือ พัฒนาพนักงานไต่สวน

วิทยาลัยพัฒนาการป้องกันและปราบปรามทุจริต วิทยาลัยพัฒนานักบริหาร ปปช. และขณะนี้ เราได้ขยายงานในปีที่ 3 ปีที่ 4 ถือว่าเข้าสู่ปีที่ 4 ของสถาบัน เราขยายงานมีศูนย์ขยายงานระหว่างประเทศรับอบรมในกลุ่มแม่น้ำโขง และขยายในส่วนของอาเซียน ส่วนของต่างประเทศที่จะมาอบรมต่อไป และมีอีกวิทยาลัยคือวิทยาลัยตรวจสอบทรัพย์สินเพราะว่า คือ งานในหน้าที่ของเรา โดยเฉพาะ โดยสรุป คือ การพัฒนาทรัพยากรบุคคลถือว่าเป็นการพัฒนาที่มีความสำคัญมาก เพราะถือว่า คือ การพัฒนาทุนมนุษย์ที่อยู่ในนี้ สมัยก่อนทุนเราอาจขาดทุนบ้าง แต่ตอนนี้ถือว่ากำไร เพราะว่าเราสามารถดึงบุคลากรเครือข่ายต่าง ๆ เข้ามา โดยเฉพาะนักบริหารเราอบรมรุ่นนี้รุ่นที่ 4 นักบริหารจากทบวง กรมต่าง ๆ จากแหล่งที่มีพลังงานมาก ๆ อย่างรัฐวิสาหกิจ ธนาคาร สภาอุตสาหกรรม สภาการหนังสือพิมพ์ สภานักข่าว เข้าร่วมในกระบวนการเครือข่ายของเรา และรับดำเนินงานในเรื่องการป้องกันทุจริต ป้องกันไว้ก่อนดีกว่าการปราบ ฉะนั้นในลักษณะนี้ หมายความว่า ลักษณะนี้เราคำนึงการในแง่ของการป้องกันควบคู่กับการปราบปรามด้วย ยุคแรก ๆ อาจทำน้อย ในเรื่องการป้องกัน และเพิ่มมาอีกอัน คือ เรามี ปปช. จังหวัดตามรัฐธรรมนูญใหม่ และกฎหมายใหม่ คือ ชัดเจนว่ามี ปปช. ครบทุกจังหวัด ขณะนี้มี 32 จังหวัดแล้ว และต้นปีหน้า จะเพิ่มอีก 40 กว่าจังหวัด คือ ครบ 76 จังหวัด ซึ่งจะต้องมีครบหมด ฉะนั้นการผลิตบุคลากร มีความสำคัญมาก การสร้างบุคลากรมืออาชีพที่ไม่ใช่ทำงานไปวัน ๆ แต่จะต้องเกาะติดกับประชาชน เป็นที่พึ่งของประชาชนให้ความรู้กับประชาชน ดึงประชาชนมาเป็นเพื่อนให้ได้ มาจรรีกรักดีต่อองค์กรของเราและรู้สึกว่าการทุจริตเป็นเรื่องที่จะต้องแก้ไข มาถึงจุดที่การที่เรามีทัศนคติแบบนี้เพราะเราไม่ปล่อยไปตามบุญตามกรรม ไม่เป็นไรยอมจำนน ลัทธิยอมจำนน แต่ว่าสถาบันจะเป็นแหล่งสร้างทัศนคติ หรือกลไกที่จะเข้าไปสู่กระบวนการทุกหน่วยงาน โดยใช้ ปปช. จังหวัดเป็นตัวขับเคลื่อนตามยุทธศาสตร์ แต่เดิมอยู่แต่ส่วนกลาง กว่าท่านจะมาพบท่านก็ไม่อยากมา เพราะไม่รู้จะพบใครยังงี้ แต่เรามี ปปช. จังหวัด เดินเข้ามาได้ มีเรื่องทุกซักร้อนปรึกษาได้ อดบ. โกง เขารับเรื่องร้องทุกข์ไว้ได้และส่งมาให้ส่วนกลางและเราคำนึงการ เราต้องพัฒนาในจุดนี้เราต้องเอาคนดี ๆ ไป เราพูดเสมอว่าไม่ใช่เอาคนที่ไม่ดี หรือเอาคนที่หมดสมรรถภาพหรือตายแล้ว เราไม่เอา เราเอาคนที่พร้อมที่จะทำงานและทำใจเชิงรุกเข้าไปถึงประชาชน และเป็นที่พึ่งของประชาชนให้ได้ ยุทธศาสตร์ต่อไปนี้จะเน้นเรื่องศาสนากับการศึกษา ศาสนา คือ ทุกศาสนาต้องรู้ว่า ปปช. มีกฎหมายอย่างไร ใครทำอะไรผิด กฎหมายตรงไหน และสามารถพูดคุยกับพวกอิสลามด้วยกันได้ว่าคุณอย่าไปให้สินบนเขานะให้แล้วจะเป็นอย่างไร ตามหลักที่พระนบีมูหะหมัดได้ตรัสไว้ หรือพระเยซูคริสต์พูดไว้ว่าอย่างไร ที่เกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน พระพุทธเจ้าท่านปฏิเสธการโกงการคอร์รัปชันอย่างไร อยู่วรรคไหน พระไตรปิฎกฉบับไหน เอาตรงนี้เป็นพลังขับเคลื่อนไป ส่วนในด้านการศึกษา ร่วมกับการศึกษาหรือหลักสูตรใหม่ทั้งหมด

ที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ตั้งแต่ระดับวัยเรียนถึงชั้นมหาวิทยาลัย เราตั้งใจเอา ปปช. จังหวัด ไปเชื่อมกับมหาวิทยาลัยทุกแห่งทั่วประเทศ คุยเรื่องหลักสูตรการเรียนการสอน หากไม่เป็นหลักสูตร โดยตรงได้ คือ เป็นหลักสูตรเสริม ให้รู้อะไร คือ รากเหง้าของการทุจริต และเราจะแก้ปัญหา อย่างไร ในเบื้องต้น เหมือนการพลิกแผ่นดิน แต่เราต้องทำเพราะว่าการเปลี่ยนแปลงระบบ มันเปลี่ยนไม่ได้ถ้าไม่เปลี่ยนทัศนคติ ไม่เปลี่ยนแนวความคิด ไม่เปลี่ยนคอนเซ็ปต์ ไม่เปลี่ยน วัฒนธรรม

ผู้วิจัย: ได้รับความร่วมมือไหมครับ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: เราได้ความร่วมมือดีมาก ทุกฝ่ายอยากจะมา เพียงแต่เราต้องคุยกันว่าจะช่วย ในจุดไหนได้บ้าง ที่เห็นได้เลยว่ากลุ่มภาคีเครือข่ายเขาขับเคลื่อนเข้าไป หลังจากที่เราย้ายทอด คอนเซ็ปต์ให้ ปรับทัศนคติให้เขารับไปดำเนินการ อย่าง กทม. รับหลักสูตรโตไปไม่โกง ส่วนทางด้านนักธุรกิจหอการค้าไทยก็ขับเคลื่อนว่าปฏิเสธการให้สินบน เราจะต้องทำทุกวิธีทาง ให้มันตื่นตัวและร่วมมือร่วมแรงร่วมใจกัน

ผู้วิจัย: ตอนนี้ให้ความสำคัญกับมาตรการ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ในเรื่องการป้องกัน ป้องปราม การเฝ้าระวัง การให้ความรู้ว่าจะอะไรคือทุจริต อะไรคือ เรื่องไม่ดีไม่ถูกต้อง อะไรคือ สิ่งที่บ้านเมืองของเราต้องการเร่งด่วนในการแก้ปัญหา เราต้องแก้ไขในจุดไหนบ้าง เรื่องระบบอุปถัมภ์นี่ คือ เรื่องใหญ่ ตั้งแต่อนุบาลขึ้นไปต้องฝากหมด เด็กฝาก ถ้าเราเลิกระบบนี้ไม่ได้ก็จะฝังหัว นี่แหละ คือ รากเหง้าของการทุจริต เราต้องพูดกับ เขาตรง ๆ ว่านี่แหละ คือ การทุจริต อย่าทุจริตนะ แต่พอพ่อขับรถฝ่าไฟแดง พ่อเอาเงินให้กับตำรวจ เด็กบอกให้ทำไมละพ่อ เออน่าจะได้ไปเร็ว ๆ ถือว่าร่วมมือในการทุจริต

ผู้วิจัย: สิ่งที่ท่านพูดถึงเรื่องของการผลักดันยุทธศาสตร์ท่านมีวิธีการอย่างไรที่ไปผลักดันยุทธศาสตร์

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ก็ต้องระดมความคิด เรามีคณะกรรมการยุทธศาสตร์อยู่ มีท่านที่ดูแลเรื่องนี้อยู่ แต่ก็แบ่งงานกันทำ ทำในเรื่องของกระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ การร่วมมือ กับต่างประเทศ เรื่องศาสนา การศึกษา มีหลาย ๆ ท่านที่จะรับผิดชอบ

ผู้วิจัย: ในส่วนละเอียดอ่อนคือศาสนา ท่านมีวิธีการอย่างไรในการสร้างเครือข่าย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: เชิญนิมนต์พระกนิมนต์มา หรือไปหาท่านไปนมัสการขอความร่วมมือให้ท่าน ส่งเลขของท่านมาร่วมประชุม ให้ ผอ. สำนักพุทธช่วยกราบเรียนมหาเถรสมาคม ท่านส่งสมเด็จพระวันรัตนำลงนาม MOU กับคณะกรรมการ ปปช. ทางด้านอิสลามไปหาจุฬาราชมนตรี คริสต์ ไปหาท่านมิชชัน เราต้องถึงตัวท่าน พอท่านคุยก็รับลูกทันที ถึงเวลาแล้วที่จะแก้ไขปัญหา ศาสนาอื่นง่าย ศาสนาอิสลามออกมาเป็นแผ่นดินพับให้มัศยิดสอนเรื่องทุจริตตามแนวทางของ ปปช.

ผู้วิจัย: การดำเนินงานต่อเนื่องของ ป.ป.ช. เป็นอย่างไร

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: เรามีฝ่ายประจำ คือ สำนักงานนโยบายและแผนมี ผอ. มีเจ้าหน้าที่ ๆ ทำงานดูแล มีเจ้าหน้าที่ประจำมีทีมงานที่เป็นอนุกรรมการ คณะกรรมการต่าง ๆ ที่ตั้งขึ้น

ผู้วิจัย: เพราะวิสัยทัศน์นี้มันไม่ได้เกิดขึ้นกับทุกคณะ บางครั้งเราเองไม่ได้ฟังจากสื่อจากการประเมินหรือบางคนก็ไม่สำเร็จ ดัดจริต มีประเด็นเรื่องการเมือง ท่านใช้วิธีไหน ในด้านการเมือง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ด้านการเมืองเราพยายามที่จะเข้าไปวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎร เราทำหลักสูตร หลักสูตรนักบริหาร ปปช. เรากำหนดเป็นหลักสูตรนักบริหาร เขาเรียกหลักสูตร ยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามทุจริตสำหรับนักบริหาร ซึ่งนอกจากกระทรวง ทบวง กรม นอกจากซี 9 ซี 10 เราเชิญสมาชิกวุฒิสภา สภาผู้แทนราษฎร เขาก็มาร่วมกระบวนการร่วมกัน แก้ปัญหาาร่วมกัน การดำเนินการก็จะออกไปอย่างพวกท้องถิ่น เราเรียกได้ว่าไม่มีที่ไหนที่เราไปไม่ถึง หมายความว่า เราจะไปให้ไม่เชิงให้ความรู้แต่จะไปบอกกับเขาตรง ๆ ถึงเวลาที่ต้องเปลี่ยน คอนเซ็ปต์ พร้อมกันนั้น เราเอากฎหมายที่เรียกได้ว่าที่เกี่ยวข้องกับเขาและเขาจำเป็นที่จะต้อง เกรงครัดในการปฏิบัติ เราเอาของจริงมาให้เขาเลยว่าถ้าคุณทำแบบนี้ตลอดมาคุณก็ติดคุกตลอด และมันไม่มีอะไรดี ประชาชนไม่นับถือคุณ ไม่เชื่อถือไม่ศรัทธา และจะมีประโยชน์อะไรที่เราเข้ามา เล่นการเมืองในรูปแบบนี้ คือ รูปแบบการอุปถัมภ์ รูปแบบการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทำไมเรา ไม่นึกถึงประชาชนเป็นหลัก เราพยายามคุยกับทาง อบจ. อบต. เทศบาล พวกที่เป็นตัวนักการเมือง โดยตรงที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น

ผู้วิจัย: มีการท่านเสนอมาตรการเรื่องข้าว

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: เราต้องยอมรับว่าบางเรื่องเป็นนโยบายของที่เขาจำเป็นที่จะต้องทำ เราเตือน เขาแล้ว หากเขาไม่เชื่อและหากมีการร้องเรียนขึ้นมา เขาต้องถูกกล่าวหาทุจริต และเราชี้มูลความผิด เขาจะมาร้องไม่ได้ เพราะเราเตือนแล้ว เราก็พยายามใช้มาตรการในการเตือน เรื่องนี้เมื่อก่อน เราไม่ค่อยเตือน แต่ปัจจุบันนี้เราเน้น ขอความร่วมมือจากคุณนะ ที่แล้วมาคุณทำอย่างนี้ไป สังคม เป็นอย่างนั้น แต่ว่าตอนนี้ปรับเปลี่ยนแล้ว เราเตือนคุณแล้วนะ

ผู้วิจัย: นโยบายพรรคการเมือง คงต้องมีความพิถีพิถันต้องละเอียดอ่อนมากขึ้น

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: มันต้องละเอียดอ่อน เขาไม่รู้ว่าให้ของใครรับของใคร แค่ไม่เกิน 3 พัน ก็ติดคุกแล้ว เขาไม่รู้ เราต้องบอกเขาว่ารับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ไว้ที่เกิน 3 พัน จำคุกไม่เกิน 3 ปี ปรับไม่เกิน 6 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ที่เราไม่เล่นงานเพราะท่านอยู่ในสังคม ที่ออกพื้นที่ถ้าจับแล้วคุก ไม่มีที่ยัง

ผู้วิจัย: ข้าราชการเองคงต้องระมัดระวัง ด้วยความปรารถนาดีของชาวบ้านเพราะกลัวเสียหน้าใจ และเราจะมีมาตรการอย่างไร เพราะชาวบ้านให้ด้วยความเต็มใจ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: เราต้องบอกชาวบ้านว่าการให้ใครเท่ากับว่าเป็นการโยงโยในเรื่องการทุจริต หรือการประพฤติมิชอบของราชการนั้นต่อไป เพราะหากเราให้ของเขาไปครั้งหนึ่ง ต่อไปไม่ไห้เขา จะไม่พอใจเขาจะ โกรธ ถ้าเราต้องการความช่วยเหลือจากเขาเราต้องให้ของเขาไปเรื่อย ๆ คนจนอย่างคุณหาเช่ากินค่าไม่จำเป็นต้องให้เขาหรอก เขามีเงินเดือนมีหน้าที่ปฏิบัติอยู่แล้ว เราจะรู้สึกว่ามีให้จะไม่ทำ สร้างนิสัยที่ผิด สร้างกระบวนการที่จะทุจริตได้โดยง่าย

ผู้วิจัย: ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สรรพากร ผ่านระบบเทคโนโลยีต่าง ๆ เทคโนโลยีช่วยงาน ปปช. ได้อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ช่วยได้เยอะ ข้อมูลบุคคลหากเราไม่ได้รับความร่วมมือจากกระทรวงมหาดไทย ทางกระทรวงมหาดไทยเป็นคนคุมอยู่ เขตต่าง ๆ ชื่อ ๆ นี้ เลขบัตร เลขสิบสามหลัก ฉะนั้น เราต้องเชื่อมกับขนส่ง รถยนต์ เพราะเวลาเราติดตามว่าเขาไปจอดอยู่ที่ไหนอย่างไร บ้านนี้เป็นบ้านของเขาหรือเปล่า เราจะต้องได้ฐานข้อมูลพวกนี้ ฐานข้อมูลบุคคล ฐานข้อมูลทะเบียนบ้าน ฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรถยนต์ คือ ต้องมีการอบรม รู้ว่าจะหาข้อมูลได้อย่างไร หาตรงไหนอย่างไร หากไม่มีการอบรม เขาจะทำงานแบบแมน่วาล คือ เปิดคู่มือ ต้องดูจดหมายถามไป มีหนังสือถามไป แต่ว่าถ้าเราเปิดช่องให้แล้วเราไม่รู้จักใช้แล้วจะมีประโยชน์อะไร คดีก็ยังไม่ได้อยู่ หากถามไป กว่าธนาคารจะตอบกลับมา 3 เดือน แต่ถ้าเราติดต่อทางด้านเทคโนโลยีทำ MOU ทำข้อตกลงกัน ธนาคารต่าง ๆ เขาก็ยินดีให้ความร่วมมือเราอยู่แล้ว และเราต้องรู้ว่าติดต่อได้ที่ไหนอย่างไร หากไม่ได้รับความร่วมมือจะไปหน่วยงานไหนที่เหนือกว่านั้น

ผู้วิจัย: ตัวสำนักงานมีระบบข้อมูลเองหรือไปขอ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ฐานข้อมูลของเรามีอยู่แล้ว ตอนนี้อยู่กำลังสร้างฐานข้อมูลให้เต็มที่ให้เต็มบริบูรณ์ มีระบบเทคโนโลยี มีศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ การตรวจสอบเรื่องที่ดิน เรื่องทรัพย์สิน ทรัพย์สินและสิ่งแวดลอมภูมิสารสนเทศ เรามีคณะกรรมการมีเครื่องมือที่ดูดาวเทียม ภาพถ่ายดาวเทียมทางอากาศ มีผู้เชี่ยวชาญประจำของเราจะดูได้เลยว่าพื้นที่นี้ทำกินมาก่อนหรือไม่ ทำกินตั้งแต่ปีไหนที่ถูกร้องเรียนมา ปีนั้นได้เข้ามาทำกินในที่ดินหรือยัง พวกนี้อยู่ในความรับผิดชอบของเราและใช้เครื่องมือที่เรียกว่ารีโมทเซนซิง เราซื้อมาและฝึกคนทำงานของเราเองได้และมีผู้เชี่ยวชาญช่วยเราได้

ผู้วิจัย: รวมถึงระบบการเงินด้วยไหมครับ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ระบบการเงินต้องทำอยู่แล้ว เป็นเรื่องธรรมดา เราสามารถที่จะเชื่อมโยง ในการติดตามเรื่องเงิน เพราะกฎหมายใหม่ให้เราทำงานเหมือน ปปง. สามารถที่จะตามได้ว่าเงินไปไหน เงินอยู่ตรงไหน

ผู้วิจัย: กรณีอดีตปลัดคมนาคม

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: นั่นคือ ทดสอบระบบเป็นครั้งแรกที่เราทำระบบสมบูรณ์จากคดีนี้ เดิมเราไม่มีอำนาจไปไต่สวน ไม่มีอำนาจยึดตั้งแต่แรก แต่ว่าตั้งแต่เดือนเมษายน ปี พ.ศ. 2554 รัฐสภาผ่านกฎหมายนี้ให้อำนาจเต็มที ผมพูดคุยกับเจ้าหน้าที่เสมอว่าเขาให้อำนาจเราแล้ว ให้คาบเราแล้ว เราไม่รู้จักใช้ เดี่ยวเขาเรียกคาบคืนคุณอย่างมาร้อง เรามีอำนาจต้องใช้ให้เป็น การบริหารอำนาจเป็นเรื่องสำคัญมาก ตึงเกินไปต้องหย่อน น้อยไปก็ต้องเติม เรื่องอำนาจมีความสำคัญมาก

ผู้วิจัย: จากมาตรการทั่วโลก ข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่มีความมั่นใจในการปฏิบัติงาน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: เรามีกฎหมายเพิ่มเติมเกี่ยวกับระเบียบการคุ้มครองพยาน เมื่อเขามาเป็นพยานแล้ว หากเขาถูกไล่ล่า เรามีกฎหมายคุ้มครอง ข้าราชการถูกโยกย้ายเรามีอำนาจที่จะบอกว่าห้ามไม่ให้โยกย้ายนะคนนี่

ผู้วิจัย: ตัวอย่างอดีตอธิบดีกรมอุทยาน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: หากท่านทำแบบนี้แต่แรกท่านคงไม่ถูก แต่ท่านทำในช่วงใกล้เกษียณอายุแล้วสรุปแล้วคือว่าเราต้องแก้ทั้งองค์กร ไม่ใช่แก้จุดใดจุดหนึ่ง แก้ในภาพรวมเป็นบูรณาการ สุดท้ายคดีที่ผมภูมิใจมากที่สุดในแง่การปราบปราม คือ คดีทุจริตคลองด่าน ที่ดำเนินคดีกับอดีตรัฐมนตรีคุณวัฒนา อัสวเหม ทานถูกจำคุก ถึงแม้ว่าท่านหนีไปไม่มารับฟังคำพิพากษา ก็แสดงให้เห็นเลยว่านักการเมืองก็กลัว หากเขาไม่กลัวเขาคงไม่หนี และแสดงให้เห็นถึงอำนาจของศาลฎีกา ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนอกเหนือจากคดีพระรักเกียรติก่อนหน้า คดีที่มันเกี่ยวข้องกับที่เราทำอยู่ เราต้องการให้เห็นว่าคนระดับสูงก็มีสิทธิ์ที่จะติดคุก มีสิทธิ์ถูกดำเนินคดีได้ ยกตัวอย่างคดีอินโพนี่ คุณเสนาะขาดอายุความแต่ก็นำมาซึ่งการแก้ไขกฎหมาย เป็นที่น่ายุติใจมาก หมายความว่าใครที่หลบหนีระหว่างดำเนินคดีไม่ว่าจะนานอายุความ เราได้ตัวนี้มาถือว่าคุ้ม มีผลกับคนอื่นที่หลบหนีอยู่ในการระหว่างดำเนินคดี เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่เราได้กฎหมายตัวนี้มา เพราะเราบอกว่าเราไม่มีกฎหมายเขาถึงได้หลุดรอดไปได้ เพราะเขาหนีจนขาดอายุความ ถึงจะไม่ได้ตัวคุณเสนาะ ตัวคุณยงยุทธ เราสามารถเอาผิดได้และให้เขาลาออกจากตำแหน่งทางการเมือง ถึงแม้ว่าจะเป็นกรทุจริตสมัยเขาดำรงตำแหน่งรองปลัดรักษาการปลัด ทำให้ข้าราชการได้มองว่าทำแล้วมีผลถึงอนาคตนะ ไม่ใช่แค่ตัวเองรับผิดชอบอยู่นะ คุณทำอะไรไว้คุณจะหนีไม่พ้นชะตากรรม ตรงนี้คือ เราต้องการให้ข้าราชการทุกคนได้ตระหนัก

เรื่องที่ผิดทางอาญาที่เราต้องดำเนินคดีเขา ตามมาตรา 157 ประมวลกฎหมายอาญาด้วย ไม่ใช่เรื่องทางวินัยอย่างเดียว ก็เป็นส่วนของการปราบซึ่งคงมีอีกหลาย ๆ เรื่อง โดยเฉพาะเรื่องตำรวจที่เราดำเนินคดีอยู่ แต่ที่ผมภูมิใจที่สุด คือ การตั้งสถาบันการป้องกันปราบปรามทุจริตแห่งชาติสัญญาธรรมศาสตร์ เพราะคือการสร้างอนาคตให้กับ ปปช. กับประเทศที่เราจะสร้างบุคลากรซึ่งทั้งในและนอก ทั้งคนที่เป็นเครือข่ายเป็นประชาชนก็จะสามารถที่จะเข้ามา

ในหลักสูตรได้เข้ามาเรียนรู้ในกระบวนการความคิดใหม่ร่วมกันได้ ขณะนี้นอกจากสถานบันนี้แล้วเรากำลังสร้างพิพิธภัณฑและหอดูดาวเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของประชาชนทั้งหลาย เด็กเล็กเข้ามาเรียนรู้ได้ว่าคดียของ ปปช. เป็นอย่างนี้ละ ทำแบบนี้มีคดีต่าง ๆ ที่จะแสดงให้เขาเห็นว่าประเทศของเราอยู่ไม่ได้ถ้ามีคดีทุจริต ผมเป็นคนสร้างสถาบันฝึกอบรมตุลาการ ตั้งแต่สมัยที่เป็นตุลาการอยู่ ผมก็เอาความคิดนั้นมา ตั้งแต่สมัยรัฐบาลท่านธานินทร์ โกรวิเชียร ผมเสนอท่านว่า เราต้องมีสถาบันฝึกอบรมของตุลาการ ตอนนั้นเรียกวิทยาลัยตุลาการ พอหมดสมัยรัฐบาลคุณธานินทร์ จริง ๆ ท่านตั้งใจให้งบประมาณก่อสร้าง ผมกลับมาผมก็มารับผิดชอบด้านนี้กับทางศาล เดียวนี้เรียกว่าสถาบันพัฒนาการฝ่ายตุลาการที่อยู่ที่รัชดา เราเอาแนวความคิดนี้มา เพราะเราเป็นสาขากระบวนการยุติธรรมเหมือนกันไม่มีการฝึกอบรมไม่มีการพัฒนาไม่ได้

ผู้วิจัย: มีเรื่องอะไรที่ท่านยังไม่ได้ทำและอยากผลักดันในช่วงที่ท่านดำรงวาระอยู่

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: เรื่องที่เราจำเป็นที่จะต้องสร้างหลักสูตร เรียนว่าเรื่องการปรับหรือปรับระบบการศึกษา ต้องลงถึงรากเหง้า ลงถึงชุมชน ต้องไปพูดคุยกับชุมชนว่าคุณสอนเด็กอย่างไร ไม่ใช่เพียงหลักสูตรโรงเรียนเท่านั้น หลักสูตรนี้ต้องเข้าถึงในบ้านด้วย การศึกษาไม่ใช่เพียงในโรงเรียน ในสถาบัน ต้องเข้าไปหมดในชุมชน ทุกข์สุขชาวบ้าน ผมอยากลงไปหาชุมชนให้ชุมชนรับช่วงงานที่เราดำเนินการอยู่ คือปรับทัศนคติความคิดให้เด็กของเราเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และรู้ว่าอะไรคือของตัวเอง อะไรคือ ของส่วนรวมต้องแยกให้ออกตั้งแต่เด็ก และจะนำไปสู่การที่จะไม่ทุจริตต่อไป เพราะคุณมีความคิดแบบนี้ไม่ได้นะ อันนั้นไม่ได้นะ ของหลวง อย่างญี่ปุ่นเขาจะสอนแต่อนุบาลเลยนะ พาไปที่ภูเขาท้องทุ่งว่าทั้งหมดนี้ของพวกหนูนะ ต้องรักษาไว้ยังชีวิต ยิ่งกว่าของที่บ้านของหนูอีก ฉะนั้นคนญี่ปุ่นจะไม่เอาของหลวงของสาธารณะประโยชน์มาเป็นของตัวเอง ใครตัดต้นไม้ที่เทศบาลปลูกหน้าบ้านไม่ได้เด็ดขาด ตัดต้นไม้ในบ้านยังไม่โทษเท่าเทศบาลปลูก ถ้าเราเปลี่ยนทัศนคติตรงนี้ได้ถือว่าประสบความสำเร็จ เพราะรับรองว่าจะไม่เกิดการทุจริตหรือหากเกิด คือ น้อยมาก

ผู้วิจัย: ตีความได้ไหมครับว่าท่านให้ความสำคัญ ให้น้ำหนักกับการป้องกันและหวังไว้กับคนรุ่นใหม่

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: เราอยู่ไปได้อีกไม่นาน หากรุ่นใหม่เขายังคิดเหมือนเดิม ยังโกงไม่เป็นไรทุจริตไม่เป็นไรเท่ากับเราสร้างอาชญากร เพราะว่าเรารู้ว่าอนาคตของเขาต้องถูกจับแน่นอน ถึงจะจับได้มากบ้างน้อยบ้างแต่ก็เป็นส่วนหนึ่งของการทุจริต เราจะสร้างคนดีให้กับสังคมหรืออาชญากรให้กับสังคม

ข้อมูลการสัมภาษณ์

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 4

วันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556

ผู้วิจัย: ตั้งแต่ ปปช. ชุดนี้เข้ามา มีการเปลี่ยนแปลงหลาย ๆ อย่างเกิดขึ้น มีสำเร็จ มีความก้าวหน้า มีพัฒนาการอะไรหลายอย่าง ผมมองว่าคนที่แสดงบทบาทเรื่องการป้องกันปราบปรามคอร์รัปชันหลัก ๆ ก็คือ ปปช. อยากเรียนถามท่าน ว่า ปปช. คงทำงานลดย ๆ ไม่ได้ มันมีบริบทต่าง ๆ แบ่งเป็น 2 ส่วน ภายนอก คือ องค์กรระหว่างประเทศ พวกสนธิสัญญาต่าง ๆ ที่เราเข้าไปเป็นรัฐภาคี รวมถึง TI ที่จัดอันดับความโปร่งใส และภายในเริ่มที่ตัวกรรมการหรือสำนักงาน ปปช. รัฐบาลนโยบายการเมือง และประชาชนที่สนับสนุนต่อต้าน เป็นต้น เงื่อนไขพวกนี้มีผลบวก ผลลบต่อการดำเนินงาน ปฏิบัติงานของ ปปช. หรือไม่อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ประเด็นสำคัญ คือ คณะกรรมการ ปปช. ชุดนี้ถ้าหากว่าถือตามระบบแล้ว เป็นชุดที่ 3 คือ ชุดแรกเป็นของท่านโอภาส อรุณินท์ ท่านเข้ามาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ตาม พรบ. ประกอบรัฐธรรมนูญ เข้ามาจนกระทั่งถึง ปี พ.ศ. 2546 ท่านอยู่จนกระทั่งชุดที่ 2 เข้ามาประมาณวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2547 ชุดที่ 2 เข้ามาและอยู่ได้ประมาณ 6-7 เดือน ก็เกิดอุบัติเหตุ คือ ท่านไปออกกระเปียบเกี่ยวกับเรื่องค่าตอบแทนของตัวเอง จึงถูก สส. และวุฒิสภาดำเนินคดีอาญากับกรรมการ ปปช. ชุดที่ 2 ซึ่งในกฎหมายของ ปปช. จะกำหนดไว้ว่าถ้าถูกดำเนินคดีอาญาต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ และกลับมาเมื่อศาลยกคำร้อง ฉะนั้นเมื่อท่านถูกดำเนินคดีอาญาท่านก็หยุดปฏิบัติหน้าที่ ในที่สุดศาลไม่ได้ยกคำร้องแต่ศาลตัดสินจำคุก 2 ปี โทษจำรอลงอาญา เมื่อยกคำร้องท่านเลยไม่ได้กลับมาปฏิบัติหน้าที่ หลังจากนั้นมิชุดที่ 3 ซึ่งก่อนชุดผม คือมีการสรรหากรรมการ ปปช. และดำเนินการ คือ นำเข้าที่ประชุมวุฒิสภา ก็ปรากฏว่าการปฏิบัติงานของวุฒิสภาชุดนั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ คือว่าเขาจะต้องให้สรรหา 2 เท่า คือ 18 คน และให้วุฒิสภาเลือกให้เหลือ 9 คน แต่ปรากฏว่าวุฒิสภานั้นมีคนได้รับการสรรหา ลาออก 1 คน พลเอกประวิทย์ จึงเหลือ 17 คน พอเหลือ 17 คน วุฒิสภาท่านก็ได้แย้งกันว่ามันไม่ครบถ้วนควรจะกลับไปสรรหามาให้ครบ 18 คน คือ เกิดการสรรหา ปปช. ชุดแรกที่ไม่ครบ แต่ประธานวุฒิสภาให้ลงมติว่าจะเอา 17 คนนั้นพิจารณาให้เหลือ 9 คน หรือไม่ โดยคะแนนเสียงข้างมาก แพ้ชนะไม่ถึง 10 เสียง บอกว่าให้เลือกเลยก็เลือกไปได้ 9 คน ปรากฏว่าส่งขึ้น 9 ถูกตีกลับมาว่าปฏิบัติให้ครบถ้วน ดังนั้น เลยยังไม่มีกรรมการชุดที่ 3 ก็เกิดการปฏิวัติเมื่อ 19 กันยายน ก็มีการแต่งตั้งพวกผมเข้ามาเป็นคณะกรรมการ ปปช. ชุดที่ 3 โดยถูกต้องตามกฎหมาย เข้าดำรงตำแหน่งเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2549 ประเด็น คือเมื่อเราเข้ามาระหว่างชุดที่ 1 หด และ 2 หยุดปฏิบัติหน้าที่มันเกิดปัญหา คือไม่มีใครปฏิบัติหน้าที่

ในฐานะกรรมการ ปปช. จึงทำให้งานทุกอย่างไม่สามารถดำเนินการได้ เพราะเห็นว่าอำนาจอยู่ที่ ปปช. หมด คณะกรรมการหมด ฉะนั้นพอผมมารับงานมันมีงานค้างอยู่ในมือ 11,578 เรื่อง เข้ามาในมือ และในปี พ.ศ. 2550 ก็รับใหม่อีก 2,829 เรื่อง และต่อมาปี พ.ศ. 2551 ก็เข้ามาปี พ.ศ. 2552 ก็เข้ามา จนกระทั่งเราคิดถึงตัวเลขเมื่อ เดือนมกราคม พ.ศ. 2556 เรื่องเข้ามา 29,611 เรื่อง เราดำเนินการเสร็จไป 21,286 เรื่อง เหลือ 8,325 เรื่อง นี้เฉพาะงานหลัก ๆ ส่วนงานตรวจสอบ ทรัพย์สินไม่ได้ตรวจสอบบัญชีเลยประมาณ 3 หมื่นกว่าบัญชี งานป้องกันก็หยุดชะงัก สิ่งที่เราไป สร้างเครือข่ายไว้ทุกอย่างหยุดหมด ชุดที่เราเข้ามาจึงเป็นชุดที่หนักมาก ต้องแก้ไขปัญหา การหมักหมม ทั้งด้านปราบปรามด้านตรวจสอบทรัพย์สินและต้องมาสานต่อการป้องกัน ต้องเข้ามา พลิกฟื้นใหม่หมด นี่คือ สภาพการทำงานของชุดพวกผมซึ่งมันจะแตกต่างกับชุดแรกเพราะเราต้อง รับสภาพงาน ตอนนี้อย่างไรก็เข้ามาดำเนินการ ตอนนี้อย่างไรปัญหาก็คือ ว่าเมื่อเราเข้ามาดำเนินการ มันต้องรื้อสำรวจทุกเรื่องมาดำเนินการหมดแต่เราก็พยายามเร่งรัด เมื่อกรรมการ ปปช. ชุดนี้เข้ามา สิ่งที่มีเป็นเรื่องแปลก ๆ ใหม่ ๆ คือ (1) เรามีการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติจะมี พลังขับเคลื่อนเพราะเรารู้ว่าการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันมันไม่ใช่การดำเนินการงานเฉพาะ หน่วยงานเดียวมันต้องร่วมกับทั้งภาครัฐ เอกชน ภาคการเมือง และภาคองค์กรตรวจสอบทั้งหลาย และมีการขับเคลื่อน ทุกอย่างกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ชาติตัวนี้สมัยนั้นเป็นสมัย คุณสมักร สุนทรเวช เป็นนายกรัฐมนตรี เราก็ขอเอายุทธศาสตร์ของเราเป็นยุทธศาสตร์ชาติเลย ทางรัฐบาลคุณสมักร สุนทรเวช ก็รับไปขับเคลื่อนภาครัฐ โดยรัฐบาลรับไปขับเคลื่อนและให้ คุณสมชาย วงศ์สวัสดิ์ รองนายกรัฐมนตรี เป็นผู้ประสานงานกับ ปปช. ดำเนินการขับเคลื่อนไป ต่อมา ทางภาคการเมืองเราก็มีการขับเคลื่อนภาคการเมือง มีภาคเอกชนเราก็ตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ ภาคเอกชน มีการขับเคลื่อนอย่างนี้ นี่ก็คือ ของแปลกใหม่ ๆ ที่ขึ้นมา (2) เราเข้ามาโดยรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. 2550 ซึ่งมันมีการแก้ไขปี พ.ศ. 2540 หลายประการ เช่น อำนาจหน้าที่ เพิ่มบทบาทภารกิจ ให้มีความเด็ดขาดยิ่งขึ้นโดยหลักใหญ่ ๆ ของกฎหมายรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2550 คือ ประการที่ 1 คือ คณะกรรมการ ปปช. สามารถที่จะกระจายการทำงานลงไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่รับผิดชอบได้ เลขาธิการรับผิดชอบได้ นี่ก็คือ หลักใหญ่ ๆ ประการที่ 2 คือในเรื่องของ อายุความ ซึ่งมันมี การขาดอายุความที่จริงแล้วการขาดอายุความนั้นมันไม่ได้ขาดเรื่องใหญ่ ๆ สำคัญไม่ใช่ อย่างเรื่อง คุณเสนาะ เพราะ ปปช. มีการไต่สวนเสร็จแล้ว ส่งเรื่องไปที่อัยการ ตั้งแต่ต้น ถ้าผมจำไม่ผิด เดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2554 อายุความจะขาด เดือนสิงหาคม ปี พ.ศ. 2554 อัยการรับเรื่องไปเริ่มต้น เดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2553 เสร็จแล้วหนึ่งเดือนท่านก็ส่งเรื่องกลับมา ไม่ใช่ปี พ.ศ. 2554 อาจจะเป็นปี พ.ศ. 2553 หนึ่งเดือนส่งเรื่องกลับมาประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ปี พ.ศ. 2553 เสร็จแล้ว ท่านก็บอกว่าขอให้สอบสวนเพิ่มเติมหลังจากมีการตั้งคณะทำงานร่วมกัน ร่วมกันสอบสวนเพิ่ม

ขณะนั้นเกิดปัญหาของการนองเลือดเดือนพฤษภาคม ช่วงปี พ.ศ. 2553 พอดีแต่เราก็สอบสวนได้ ในที่สุดก็ตกลงกันได้เรื่องก็ส่งกลับไปเมื่อประมาณต้นเดือนกรกฎาคม ปี พ.ศ. 2553 ที่นี้ อัยการสูงสุดพิจารณาส่งสำนวนกลับมาวันที่ 5 เดือนสิงหาคม ปี พ.ศ. 2553 ท่านบอกว่าท่านไม่ฟ้อง เราต้องฟ้องเอง เรามีเวลาเพียงแค่ 10 กว่าวัน ฉะนั้นเราเลยจำเป็นต้องตั้งทนายฟ้องเอง ทนายก็ดำเนินการฟ้องภายในกำหนดอายุความ อายุความจะหมดวันที่ 21 เดือนสิงหาคม ซึ่งเป็น วันเสาร์ก็ขยายไปอีกสองวัน เราฟ้องได้คือ วันศุกร์ แต่เดิมที่ปรากฏว่าคดีการฟ้องคดีไม่มี ตัวผู้ต้องหา เราก็ส่งฟ้องภายในอายุความไม่มีผู้ต้องหา มาเมื่ออัยการเขาจะฟ้องคดีเขาถึงให้เอา ตัวผู้ต้องหาไป คดีนี้เราฟ้องเอง เราก็ส่งเรื่องฟ้องดำเนินคดีไป ก็เป็นเรื่องคดีที่ฟ้องมีหลายคดีซึ่งไม่มี ตัวผู้ต้องหาแต่เผชิญคดีนี้ศาลฎีกาท่านให้ส่งตัวผู้ต้องหาเราก็มีหนังสือเรียกคุณเสนาะ เทียนทอง ไป ปรากฏว่าไม่มีการตอบรับมา ในที่สุดก็ออกหมายจับ แต่ศาลฎีกาไม่ออกให้เพราะเห็นว่าเป็น การส่งหมายครั้งแรกไม่ออกให้เราออกหมายจับไม่ได้พอไม่ได้พอวันจันทร์ก็หมดอายุความ แต่ว่าเรื่องเราก็ส่งเรื่องไปแล้ว ในที่สุดศาลก็วินิจฉัยว่าขาดอายุความ ประเด็นนี้ไม่ได้ขาดอายุความ ที่ ปปช. แต่ ตามขั้นตอนของเรื่องเป็นแบบนี้

ผู้วิจัย: ในกรณีแบบนี้ ปปช. มองอย่างไรกับความร่วมมือกับอัยการ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ก็อย่างนี้ เราต้องยอมรับว่าอำนาจหน้าที่ อย่างลิ้มว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญที่ตั้ง ปปช. ขึ้นมามันไปยกเลิกประมวลกฎหมายวิธีตามความวิอาญา คือ อำนาจของอัยการใน ป. วิอาญา เดิมที่มีอำนาจเมื่อพนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้อัยการ อัยการมีอำนาจสั่งสอบสวนเพิ่มเติมได้ หรือเรียกตัวบุคคลมาซักถามเพื่อตั้ง สั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้อง แต่ว่าในกฎหมาย ปปช. อัยการสูงสุด ไม่มีอำนาจ ที่จะสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติม เมื่อแจ้งข้อไม่สมบูรณ์แล้วต้องแจ้งคณะทำงานร่วมกันจำนวน เท่ากันมาตกลงเป็นการทำงานร่วม เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้วตกลงกันไม่ได้ ปปช. ก็ต้องฟ้องเอง ถ้าเราจะถามว่าความร่วมมือของอัยการเป็นอย่างไรก็จะตอบไม่ได้ เพราะเป็นดุลยพินิจของเขา เราเห็นว่าสมบูรณ์เขาบอกว่าไม่สมบูรณ์ โดยกฎหมายให้อำนาจเรา ๆ ก็ฟ้องไป

ผู้วิจัย: เห็นว่ามีหลายกรณี ที่มีการตั้งคณะกรรมการร่วม

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: เป็นเรื่องของอัยการที่เขาพิจารณาว่าไม่สมบูรณ์ การตั้งคณะทำงานร่วมบางที่ ก็ตกลงกันได้ บางที่ก็ไม่ได้ ตกลงกันไม่ได้เช่นเขาบอกให้สอบโดยประเด็นนี้ เราไม่เห็นว่ามี ความจำเป็นต้องสอบ นี่คือ ตกลงกันไม่ได้ บางที่เขาบอกว่า 10 คน เราก็บอกว่า 10 คนนี้ เห็นว่ามี ความจำเป็นให้สอบเพิ่มอีก 3 คน ส่วน 7 คน ไม่ต้องสอบเพราะมันมีอยู่แล้วไม่มีความจำเป็น อัยการไม่ยอม ปปช. ไม่ยอม หรือบางที่เขาให้สอบ 10 คน เราพยายามสอบร่วมกันได้ แต่ก็ไม่ได้ ตรงนี้เป็นเรื่องที่เมื่อกลับมาแล้วเขาก็ไปดูว่าสำนวนว่าไม่สมบูรณ์เขาก็ไม่ฟ้อง เมื่อไม่ฟ้องมาก็ถือว่า ตกลงกันไม่ได้ กฎหมายก็ให้อำนาจ อันนี้ถือว่าเป็นอำนาจหน้าที่ของแต่ละองค์กรไป คือ มันไม่ได้

หมายความว่า ปปช. สิ่งมีมูลอัยการต้องฟ้อง อัยการฟ้องแล้วศาลต้องลงโทษ แต่ประเด็นอยู่ที่ว่า องค์กรทุกองค์กรที่ทำหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม

ขณะนี้สาเหตุของการคอร์รัปชันมันจะมีอยู่ 5 สาเหตุ คือ (1) สาเหตุเกี่ยวกับเรื่องบริโคนิยมและวัตถุนิยม (2) สาเหตุในเรื่องระบบอุปถัมภ์ (3) สาเหตุในเรื่องกระบวนการยุติธรรมไม่เข้มแข็ง (4) สาเหตุการเมืองเข้ามาแทรกแซง (5) สาเหตุเรื่องของประชาชนไม่ได้เห็นหรือตระหนักถึงความสำคัญของการทุจริต ในสาเหตุก็มีเรื่องกระบวนการยุติธรรมไม่เข้มแข็ง คำว่ากระบวนการยุติธรรมไม่เข้มแข็งหมายความว่า ต้องยอมรับว่าขณะนี้กระบวนการยุติธรรมไม่ว่าจะตำรวจ อัยการ หรือศาล องค์กรอิสระ ตกอยู่ในภาวะถูกกดดันจากสังคม จากกลุ่มชน บางครั้งสังคมไปพิพากษาคัดสินแล้วว่าคนนี่ผิดหรือไม่ผิด ฉะนั้นกระบวนการยุติธรรม บางทีถูกกดดัน เราต้องยอมรับว่าความกดดันเราจะไม่เคยปรากฏเห็นถึงภาพตรงนี้ขึ้นมาว่ามี การกดดันกันถึงขนาดเอาลูกเมียขึ้นบนเวทีแล้วประกาศ

ผู้วิจัย: ท่านมองว่ามันเป็นธรรมชาติใหม่

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ไม่ใช่ธรรมชาติ แต่ก็คือ ความกดดัน ทำให้คนอยู่ในองค์กรในกระบวนการยุติธรรม กล้าไหมที่จะสู้ กล้าที่จะทำหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม ผมหมายถึงว่า องค์กรทุกองค์กรจะต้องอยู่บนพื้นฐานที่ไม่อยู่ภายใต้ความกดดัน ทำหน้าที่ของตัวเองโดยอิสระ นั่นคือสิ่งที่เราจะต้องปกป้องกัน แต่ขณะนี้กระบวนการยุติธรรมไม่ได้รับการปกป้อง เพราะว่าการดูแลการปกป้องเขา โดยการที่จะทำให้เขาปลอดภัยในชีวิตหรือทรัพย์สิน ในกระบวนการยุติธรรมต่าง ๆ มันไม่ได้รับการปกป้อง ตรงนี้จะทำให้จุดยืนขององค์กรต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมมันไม่เข้มแข็ง อันนั้นคือ ส่วนหนึ่งของการทุจริตเกิดขึ้นได้ นี่คือ สิ่งที่เราได้พยายามพลิกฟื้นขึ้นมา อีกอันคือว่า กรณีการขาดอายุความเราได้มีการเขียนกฎหมายไว้ในมาตรา 74/ 1 ว่าการหลบหนีระหว่างดำเนินคดีไม่นับเป็นอายุความ เดิมที่มีความคิดกันว่าในคดีทุจริตไม่ควรมียุอายุความ แต่ในความเห็นส่วนตัวผมเห็นว่ามันต้องมี เพราะอายุความมันก็คือ อายุความ 15 ปี 20 ปี ฉะนั้นในชีวิตของคนที่ทำผิดควรมีระยะเวลาที่จะต้องดำเนินการเอาตัวเขาเอามาลงโทษ ไม่ใช่ตลอดตลอดชีวิตของเขา ฉะนั้นอายุความมันต้องมี แต่ว่าในขณะนี้เราได้ออกมาตรา 74/ 1 ไม่ได้หมายความว่าไม่มีอายุความ แต่ถ้าคุณหลบหนีไม่นับเป็นอายุความ ฉะนั้นสิ่งที่เราพยายามผลักดันจุดนี้คิดว่ามันเป็นภารกิจของเราในชุดใหม่ที่พยายามที่จะดำเนินการ นอกจากนี้เรื่องของภายนอกในเรื่องต่างประเทศ

ต้องยอมรับว่าในการทำงานทุกยุคทุกสมัย กระบวนการที่เราจะดำเนินการออกไปสู่สากลไม่มี มามีชุดนี้ทั้งนั้นที่เข้าไปดำเนินการ ในเรื่องขององค์กรต่าง ๆ องค์กรปราบคอร์รัปชัน มีปฏิญาสากลกัน มีชุดนี้ที่เข้าไป ดังนั้น ภายนอกเราก็คิดว่าจากการที่เราได้มีความร่วมมือกันระหว่างองค์กร ทั้งอาเซียนก็ดี หรืออะไรก็ดี เราจะมีการจับมือกันเข้มแข็ง อย่างเมื่อเข้านี้ก็มีผู้แทน

จากหน่วยตรวจสอบของประเทศเวียดนามมาเยี่ยมเรา และดูงานเป็นแขกของเราด้วย เราก็เดินทางไปเป็นแขกของเขาแลกเปลี่ยนกัน มีความเข้มแข็งมาก ขณะนี้มันกำลังจะดำเนินการภายนอกไปได้แล้ว ส่วนการใช้เครื่องมือเรื่องไอทีต่าง ๆ ชุดเก่า ๆ ก็ไม่มี ระบบคอมพิวเตอร์ไม่มี สมัยก่อนเราใช้เครื่องพิมพ์ดีด ต่อมาก็ใช้โน้ตบุ๊ก แต่เครือข่ายอะไรต่าง ๆ ไม่มี เดี่ยวนี้มีความก้าวหน้ามากขึ้น เวลาประชุมประชุม โดยใช้ที่ ตจว. สามารถประชุมกับเราได้โดยใช้ระบบเครือข่ายส่ง ฉะนั้นต่างจังหวัดที่จะเข้ามาชี้แจงว่าอำนาจตัดสินใจอยู่ที่ ปปช. ไม่จำเป็นต้องเดินทางมา สามารถพูดกันประชุมกันได้ นี่เป็นความก้าวหน้าของเรา ส่วนภายในเราได้พยายามปรับปรุงเจ้าหน้าที่ของเรา โดยที่ต้องยอมรับว่าเด็กที่จบนิติศาสตร์และเนติบัณฑิต คือ ต้องการไปเป็นอัยการ ผู้พิพากษา ฉะนั้นทำอะไรเราถึงจะดึงคนพวกนั้นมาอยู่กับเราได้ เราก็มีระบบที่จะให้ตำแหน่งต่าง ๆ เช่น เจ้าพนักงานดำเนินคดีอะไรต่าง ๆ ที่เราจะต้องให้ค่าตอบแทนของเขาซึ่งใกล้เคียงกับตำแหน่งอัยการ ผู้พิพากษา ขณะนี้เราก็ดำเนินการปรับปรุงระบบมีสถาบัน มีอะไรต่าง ๆ เราพยายามปรับปรุงให้ความรู้ความสามารถ มีการพัฒนาคนของเรา ในขณะที่เดียวกันเรามีสถาบันสัญญาธรรมศักดิ์ ซึ่งเปิดหลักสูตรอบรมบุคคลภายนอกในระดับสูงของหน่วยราชการและธุรกิจเอกชน เกี่ยวกับเรื่องยุทธศาสตร์การปราบปรามการคอร์รัปชัน ซึ่งตรงนี้เราก็มีมา 3 รุ่น ขณะนี้เป็นรุ่นที่ 4 แล้ว บุคคลพวกนี้จะไปอยู่ตามจุดต่าง ๆ เป็นปลัดกระทรวงบ้าง อธิบดีบ้าง ไปเป็นผู้จัดการบริษัท อันนี้คือเครือข่าย เราพยายามสร้างเครือข่ายในขณะเดียวกันปัญหาที่เกิดขึ้นมากก็คือเรื่องการร่วมมือกัน ไม่ว่าในระหว่างอัยการสูงสุด หรือระหว่างศาล หรือพนักงานสอบสวน

องค์กรอิสระต่าง ๆ มีการสร้างเครือข่ายด้วย มีการสนทนาร่วมกันที่จะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ แม้กระทั่ง ปปช. เองก็เคยไปพบกับประธานศาลฎีกา แล้วทางผู้พิพากษาของศาลฎีกาที่จะปรึกษารื้อกันในเรื่องของขั้นตอนการดำเนินการต่าง ๆ นี้ ก็มีการทำนี้ คือ เรื่องภายนอกและภายใน ต้องยอมรับว่ากรรมการชุดนี้เหนื่อยมากเพราะจะต้องสานงานเก่าและจะต้องสร้างงานใหม่ขึ้นมา ฉะนั้นผลงานถ้าถามว่าเป็นที่พอใจไปไหม ต้องตอบว่าขณะนี้พอใจ มันก็ก้าวหน้าไปได้มาก อย่างเช่นตัวเลขของเราเสร็จไป 2 หมื่นกว่าเรื่องไม่ใช่ร้อย ตอนนี้ประเด็นที่ยังขาดอยู่ก็คือว่า เครือข่ายของภาคประชาชน นี่คือ เรื่องสำคัญ ประเด็นต้องโยงไปจริง ๆ จัง ๆ ตอนนีกรรมการทุกคนนอกจากจะได้รับภารกิจควบคุมงานสอบสวนสำนักต่าง ๆ ควบคุมงานตรวจสอบทรัพย์สินแล้ว ยังต้องไปดำเนินการในเรื่องมาตรการป้องกัน บางคนก็ไปเรื่องมาตรการวิจัย บางคนก็ไปทำเครือข่ายประชาชน การเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมแห่งความซื่อสัตย์สุจริต การประชาสัมพันธ์ ซึ่งเราลงไปทำกับเยาวชน ลงไปทำกับประชาชน ลงไปทำกับชาวบ้าน

ผู้วิจัย: มีเรื่องเกี่ยวกับโครงการหมาเฝ้าบ้าน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ทุกอย่าง เรื่องของหมาเฝ้าบ้าน เรื่องการ ไปอบรม การสัมมนา การไปสร้าง เครือข่ายใน โรงเรียน จะลงไปคลุกกับเขา ทั้งในด้านของประสานกับกระทรวงศึกษาธิการ ไปสัมมนาผู้บริหาร ไปสัมมนาครูผู้ปฏิบัติ ไปสัมมนาเด็กมีการจัดค่ายเยาวชน และก็ไปตั้ง กัลยาณมิตรในทุกจังหวัด ขณะนี้เราตั้งไปได้ 40 กว่าจังหวัดแล้ว เราจะมีกัลยาณมิตร คือ คนที่เขาทำดี ๆ ในสังคม และเขาทำดีโดยที่เขาไม่เคยคิดว่าเขาจะได้รับตำแหน่งหรืออะไร เราพยายาม จะขุดคนพวกนี้ออกมา ในขณะนี้ทำไป 40 กว่าจังหวัด จะทำให้ครบ 70 กว่าจังหวัด คนพวกนี้ไม่มี เงินเดือน ไม่มีแต่ค่าตอบแทน แต่คนพวกนี้จะมีหน้าที่ในเรื่องของการสร้างความซื่อสัตย์สุจริต และเขาก็จะไปเป็นพ่อพิมพ์แม่พิมพ์ให้กับมหาวิทยาลัยกับโรงเรียนต่าง ๆ ในการที่จะไปอบรม สั่งสอนเด็ก สั่งสอนนิสิตนักศึกษา บางคนเป็นชาวบ้านธรรมดา บางคนเคยล้มละลายมาแล้วแต่กลับ ฟันชีวิตขึ้นมาได้ โดยยึดถือ โครงการของพระราชดำริของพระเจ้าอยู่หัวเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และกลับฟันชีวิตขึ้นมาได้และก็สร้างประโยชน์ให้กับสังคม อบรมสั่งสอนข้าราชการเป็นหมื่นกว่า คนเป็นแสนกว่าคน

ผู้วิจัย: ปปช. มีให้เขาหรืออย่างไร เขามีโอกาสอย่างไรในการไปพูดไปให้ความรู้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: เขาฟันขึ้นมาเอง เราก็หยิบคนพวกนี้ยกย่องมาเป็นกัลยาณมิตรให้เขาทำดี และให้เขาเผยแพร่ความรู้สึกความคิดให้กับกลุ่มเยาวชน กลุ่มประชาชนหรือแม้กระทั่งในเรื่อง การศึกษานอกโรงเรียนเผยแพร่ออกไป เราหยิบยกเขาขึ้นมาและสร้างเวทีให้เขาเดิน นี่คือ ยกตัวอย่างและนี่ก็คือ เครือข่ายของเราที่จะต้องทำและภารกิจหนักของ ปปช. ชุดนี้อีกอันคือ การตั้ง ปปช. จังหวัด นี่คือ ภารกิจของเราจะต้องเลือกสรรกรรมการในแต่ละจังหวัดซึ่งมี 3 คน 5 คน ทำอย่างไรเราถึงจะได้คนดีขึ้นมา ทำอย่างไรถึงจะไม่ให้กรรมการ ปปช. จังหวัดเป็นผู้ที่สร้าง อิทธิพลขึ้นมาเอง นี่คือ งานหนักของเรา ในขณะที่เดียวกันเราต้องมี ปปช. ทั้ง 76 จังหวัด แต่อัตรากำลังของเราในขณะนี้มืออยู่ 1,069 คน ทั้งหมด ถ้าเราตั้ง ปปช. 76 จังหวัด เอากันอย่างง่าย ๆ แค่ 20 คน ต่อจังหวัด จะประมาณ 1,500-1,600 คนแล้ว นี่คือ ปัญหาด้านอัตรากำลัง พอเราส่งคน โดยมีอัตรากำลังแค่นี้ ขณะนี้เราเปิดไปแล้ว 23+9 ซึ่งเป็น 32 จังหวัด 33 จังหวัด ก็จะมีอีก 44 จังหวัด ขณะนี้มีเจ้าหน้าที่ส่ง ไปแล้ว งานการสอบสวนของเราจะมีปัญหาเพราะเจ้าหน้าที่พวกที่ไป ปปช. จังหวัดที่ไป คือ ระดับ 9 ตอนนี้อยู่ครบถ้วนละ 76 จังหวัด 67 คน คือ คนที่เป็นหัวเรี่ยวหัวแรง ในการสอบสวน ในงานป้องกัน ในงานตรวจสอบทรัพย์สิน คนพวกนี้ไปอยู่จังหวัดงานทางนี้ก็มี ปัญหา ในขณะเดียวกันเราต้องสะสางงานที่จะเข้ามาทุกวันเพื่อไม่ให้เป็นดินพอกหางหมู นี่คือ ภารกิจที่หนักของเรามาก ขณะนี้หนักจริง ๆ และหากเราจะเพิ่มอัตรากำลังเข้าไป

- (1) อยู่ที่งบประมาณ อยู่ที่การจัดสรรงบประมาณ ถ้าการจัดสรรเขาไม่จัดสรรมาให้ก็จะมีปัญหา
- (2) การจะรับคนเข้ามาทำงานที่ ปปช. ไม่ใช้รับคนเข้ามาทำงานเหมือนหน่วยงานอื่น มันจะต้องมี

การตรวจสอบ กลั่นกรอง มีการสอบมีความรู้ต่าง ๆ ซึ่งจะมีขั้นตอนคัดกรองละเอียดมาก ซึ่งก็ไม่ใช่ว่าจะเข้ามาได้ง่าย ๆ และต้องใช้ระยะเวลา แต่ในขณะที่เดียวกันงานของเรากำลังขยายเรื่อย ๆ นี่คือนี่คือสิ่งที่มันปัญหา

ผู้วิจัย: เมื่อกี้ที่ท่านพูดถึงเรื่องงบประมาณ ท่านมองยังไงในฐานะประชาชน กู้อะไรเยอะเยะไปหมดซึ่งเงินพวกนี้ไม่ปรากฏอยู่ในสารระบบของแผนงบประมาณ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: สมมุติท่านจะใช้ในระบบประชานิยม จำนวนเงินที่ใช้ไปอาจเป็นแสนแสนล้านบาทหรือล้านล้านบาท งบประมาณของเรามันมีนิดเดียวไม่ก็ร้อยล้านบาท มันไม่ได้มีผลกระทบมากมาย แต่ในขณะที่เดียวกันสิ่งที่รัฐบาลทำสมมุติว่าท่านไปทำระบบประชานิยมไปทำอะไรต่าง ๆ มากมายแล้วมันเกิดปัญหาขึ้นมาเป็นหนี้สาธารณะเพิ่มเติมขึ้นมา แล้วต่อไปภายหน้าท่านไม่สามารถจะกู้มาได้ ในที่สุดประเทศจะอยู่ในสภาวะไร้ซึ่งความมั่นคงและในที่สุดท่านก็จะไปกู้คนอื่นเขามาไม่ได้ ก็จะเกิดผลกระทบต่อประชาชน ตรงนั้นเป็นภาพรวมของประชาชนกับทั้งประเทศ

ผู้วิจัย: แต่ตอนนี้ ปปช. ไม่มีอำนาจหรือไปดูแลกำหนดเงื่อนไขอะไร

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: เราได้ทำในเรื่องของการป้องกันอย่างเช่น (1) มาตรการหรือการรับจำนำข้าว เราได้ทำมาตรการไปว่า เราเห็นว่ามันไม่ควรจะดำเนินการ แต่ในขณะที่เดียวกันรัฐบาลจะประกาศเป็นนโยบายมาต้องทำ เราก็บอกว่าถ้าทำควรจะต้องดำเนินการ 1 2 3 4 5 แบบนี้ นี่คือการในเชิงมาตรการยาว (2) มีการดำเนินการในเรื่องของการอภิปรายไม่ไว้วางใจ นี่เป็นเรื่องการถอดถอนเรื่องดำเนินคดีซึ่งเราก็ทำเรื่องรับจำนำข้าวที่อยู่ในเรื่องของการดำเนินคดีและการถอดถอน เราก็ดำเนินการได้ส่วนอยู่ในเรื่องของการปราบปราม ส่วนป้องกันเราก็วางมาตรการไปว่าคุณจะทำหรือไม่ทำ แม้กระทั่งเรื่อง 3 จีก็เช่นเดียวกัน เราก็มีความเห็นในเรื่องมาตรการไปว่าควรจะทำดำเนินการอย่างไร นี่คือ ทางด้านป้องกันและเสนอไปยังรัฐบาล แต่อย่าลืมว่าการเสนอไปยังรัฐบาลมันไม่ได้มีข้อกำหนดกฎหมายอะไรที่ไปบังคับว่ารัฐบาลจะต้องปฏิบัติ เขาเอาก็ได้ไม่เอาก็ได้ เพราะการป้องกันในเรื่องป้องกันจะต้องเสนอเป็นมาตรการ ให้ข้อเสนอแนะตั้งข้อสังเกต ฉะนั้น เมื่อเราเสนอไปแล้วเขาเอา ก็โอเค ถ้าเขาไม่เอามันก็ไม่มีอะไรไปบังคับเขา แต่สิ่งที่เราทำอย่างน้อย คือ เราได้มีการบอกไปแล้วว่าแบบนี้ ๆ หากเกิดอะไรเราได้ทำหน้าที่ของเราสมบูรณ์แล้ว

ผู้วิจัย: อย่างเช่นเหมือนราคากลาง ตอนแรกก็เหมือนจะไม่เอา

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ราคากลางนี่มันเป็นกฎหมายตามมาตรา 103/7 ต้องปฏิบัติเป็นกฎหมาย ซึ่งเดิมที่ท่านอาจไม่ได้ดูในจุดนี้ เรื่องราคากลางท่านก็ถูกอภิปรายไม่ไว้วางใจมันก็เป็นคดีที่ได้สวนเรื่องปราบปรามอยู่

การกู้เงินมันไม่เกี่ยวกับเรา ไม่เกี่ยวกับ ปปช. หากเกิดการทุจริตเราจะดูเมื่อเกิดการทุจริต แต่ถ้าโครงการที่ท่านจะไปทำโครงการอะไรขึ้นมาและเราเห็นว่าโครงการนั้นมันอาจจะไม่ถูกต้องเหมาะสมเราก็ทำได้ในเรื่องการให้ข้อเสนอแนะ ข้อสังเกต มาตรการไป ท่านจะเอาหรือไม่เอาหรือไม่เอามืออยู่แค่นั้น แต่ถ้าเกิดการทุจริตขึ้นมาเราก็ดำเนินการ นี่คือ อำนาจในการที่จะไต่สวน

ผู้วิจัย: รวมถึงพวกเรื่องเทคโนโลยี 3 G ด้วยไหมครับ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ด้วยครับ 3 G ก็ดำเนินการอยู่ 3 G ทำได้ทั้ง 2 อย่าง ตอนนี้อยู่ 3 G คือ มีคำร้องเป็นเรื่องของการทุจริต เราก็ดำเนินการไต่สวนเรื่องทุจริตเรื่อง 3 จี

ผู้วิจัย: พอมีช่องทางมากขึ้นพวกเรื่องบริโภคนิยม วัตถุนิยมก็ใช้ช่องทางนี้ในการมอมเมาชาวบ้าน ถ้ามองในเชิงป้องกัน ปปช. ได้ดำเนินการอะไรบ้าง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: สิ่งที่เราทำ (1) นอกจากมาตรการป้องกันที่เสนอไปยังคณะรัฐมนตรีหรือหน่วยงานต่าง ๆ แล้ว (2) เราไปชี้ให้ประชาชนได้รับรู้ ซึ่งสิ่งที่สำคัญที่ผมบอกสาเหตุการคอร์รัปชัน คือ ประชาชนไม่ได้ให้ความสนใจหรือต่อต้านการคอร์รัปชัน เหตุผล คือ ประชาชนไม่รู้สึกหรือกลัวว่าการทุจริตนั้นมันกระทบกับเขาอย่างไร ข้าราชการก็รู้สึกว่าการกระทบกับเขายังไง เพราะอะไร เพราะข้าราชการคุณก็ได้เงินเดือนขึ้น เดี่ยวคุณก็จะได้โบนัส ได้รับเงินเดือนตามขั้นบันได เพราะฉะนั้นเขาไม่รู้สึก ประชาชนก็ไม่รู้สึก ฉะนั้นเขาไม่รู้สึกเพราะระบบประชานิยม แต่อย่าลืมว่าสิ่งที่เขาจะได้ ๆ และเขาได้ไปในขณะนี้ มันมาจากภาวการณ์ว่าถ้าหากว่ารัฐบาลนั้นไม่สามารถที่จะดำเนินการในเรื่องงบประมาณสมดุลได้ คือ หมายความว่ารายรับ-รายจ่ายที่จะเข้ามาเราใช้วิธีกู้มา ในที่สุดเรากู้ไปกู้ไป มันจะเกิดเหตุในอีก 2-3 ปีข้างหน้าว่า ถ้าสมมุติสิ่งที่คุณกู้ไปแล้วมันไม่ย้อนกลับมาเป็นรายได้ในการพัฒนาประเทศ มันละลายหายไปหมด ในที่สุดเราจะกลับกลายเป็นอย่างประเทศกรีซ ประเทศอาร์เจนติน่า ตรงนั้นประชาชนจะรู้สึกเพราะต่อไปคุณจะถูกจำกัดสิทธิ์ เพราะเงินมันไม่มี ข้าราชการจะรู้สึกต่อไปคุณจะถูกจำกัดสิทธิ์ ต่อไปเงินเดือนของคุณอาจไม่ได้ขึ้นนะคุณจะต้องถูกปลดออกเหมือนอย่างสมัยหนึ่งที่เรปลดข้าราชการออก สมัยราชการที่ 7 เพราะว่าช่วงนั้นงบประมาณไม่มีจ่ายเงินเดือนจึงต้องปลดออกตรงนั้นถึงจะรู้สึก

ผู้วิจัย: เราไม่คิดใช่ไหมครับว่ามันน่าจะมีมาตรการการจัดการงบประมาณที่เปอร์เซ็นต์ของจีดีพี

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: เราไม่ได้อยู่ในฐานะของคนที่จะไปมองในจุดตรงนั้น เราป้องกัน ในขณะเดียวกัน หากถามว่าสมมุติงบประมาณออกมาจากค่าจีดีพี อาจมาในรูปแบบของการวิจัยได้ซึ่งเราสามารถทำได้ เพราะเราสามารถเตือนได้ แต่การเตือนหรือการวางมาตรการมันจะต้องเป็นเรื่องช่องทางการป้องกันทุจริตต้องดูตรงนั้น

ผู้วิจัย: เพราะเชื่อว่าการทุจริตจากงบประมาณ จากการกู้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: แต่ว่าเศรษฐกิจของประเทศจะถล่ม ประชาชนจะเดือดร้อน ปัญหาต่อไปข้าวยาก หมาแพง อันนี้จะไม่ใช่ภารกิจของ ปปช. โดยตรง แต่ถ้าหากว่าอะไรทำที่แล้วเกิดช่องทางของการคอร์รัปชัน เช่น การรับจํานำข้าวมีช่องทางการคอร์รัปชันหรือความเสียหายได้ เราสามารถที่จะแสดงความคิดเห็นวางมาตรการหรือข้อเสนอแนะไปได้

ผู้วิจัย: เท่าที่ท่านเล่ามาทั้งหมด คิดว่ามันเพียงพอหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของ ปปช. พอหรือยัง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: การที่จะทำให้งาน ผมไม่ได้พูดถึงงาน ปปช. อย่างเดียว ไม่ได้พูดถึงสำนักงาน ปกป้องกันและปราบปรามการทุจริตซึ่งมันเป็นงานของทุกภาคส่วน รัฐบาลก็ต้องดำเนินการ นักการเมืองก็ต้องดำเนินการ ประชาชนก็ต้องดำเนินการ งานปกป้องและปราบปรามทุจริตมันจะมีประสิทธิภาพได้ คือว่า ทุกภาคส่วนต้องตระหนักถึงภัยของการคอร์รัปชัน ทุกภาคส่วนจะต้องตระหนักถึงภัยของการคอร์รัปชัน ทุกภาคส่วนต้องเกิดความรู้สึกที่ตรงกันว่ามันถึงเวลาแล้วนะที่เราจะต้องปฏิรูปแนวความคิด ปฏิรูปการปฏิบัติของเราทุกคนให้เข้าสู่ระบบที่ถูกต้อง ขจัดปัญหาการคอร์รัปชัน ทุกภาคส่วนจะต้องสร้างความกดดันในสังคมขึ้นมา โขเซี่ยลแซงชัน เพื่อที่จะกดดันและไม่ยอมรับคนที่ได้ตำแหน่งมาโดยการคอร์รัปชันหรือคนที่รั่วจากกระกระทำที่ไม่ถูกต้อง ในทางที่ผิด สังคมต้องไม่ยอมรับ การที่สร้างสังคมไม่ยอมรับถามว่ามันเคยมีประวัติศาสตร์ของเราไหม ถ้าไปค้นดูประวัติศาสตร์ในสมัยต้นกรุงรัตน โกสินทร์ก็มีการคอร์รัปชันมีมาแต่สมัยศึกคำรบแล้ว ต้นกรุงรัตน โกสินทร์ก็มี แต่ว่ายังไม่แพร่หลายอะไรมากมานักอาจเป็นสภาวะเศรษฐกิจที่ดี สภาพทางสังคมความรู้สึกของจิตใจของประชาชนสมัยนั้น มีภรรยาท่านหนึ่ง เขาเรียกว่าช้อราษฎ์บังหลวง ได้กระทำการปรากฏเป็นข่าวเป็นชื่อเสียงเป็นประวัติศาสตร์ แต่ว่าภรรยาท่านนั้นไม่สามารถที่จะอยู่ในสังคม เพราะสังคมพวกในตอนนั้นเขาไม่รับ เดินออกมาที่ตลาดเขาบอกไอ้คนช้อราษฎ์บังหลวงมา เมียเดินออกมาเขาบอกเมียไอ้คนช้อราษฎ์บังหลวงมา ลูกเดินออกมาเขาบอกไอ้ลูกคนช้อราษฎ์บังหลวง แม้กระทั่งคนใช้ก็คนใช้คนช้อราษฎ์บังหลวง สังคมเขาแอนตี้ ทำให้ภรรยาคนนั้นอยู่ในสังคมไม่ได้ ในขณะที่เดียวกันไอ้คนที่ทำความผิดทำ ความไม่ถูกต้องก็เห็นเป็นตัวอย่างว่าสังคมเขาไม่เอา ฉะนั้นเราต้องสร้างความกดดันในสังคมตรงนี้ ผมไม่ได้หมายความว่าไปไล่ค่าพ่อแม่เขา ไม่ใช่อย่างนั้น หรือไปโจมตีเขา ไปไล่ฟันเขา ไม่ใช่ผมต้องการให้แสดงออกว่าถ้าสมมุติเรายื่นชื่อของอยู่ ไอ้คนที่ไม่ดีเดินเข้ามา เราถอยออกเลย ให้เขาชื่อไป ชื่อเสร็จเดินออกไปเราก็อยเข้าไปชื่อ แสดงให้เขาเห็นว่าเราไม่ร่วมสังฆกรรมกับเขาจะ ถ้ามันมีความจำเป็นในสภาพสังคมที่ต้องพูดคุยกันก็ให้พูดเท่าที่มีความจำเป็นไม่คุยมากมาย และในที่สุดก็ขอตัวที่จะไปอะไรกับคนอื่นต่อไปอย่างนี้ดีกว่า คือ เราต้องสร้างความกดดันในสังคมให้เกิดขึ้น ว่าเฮ้ยเขาทำผิดทำชั่วทำไม่ดีสังคมไม่เอา แต่ทุกวันนี้ไม่ใช่ สังคมยอมรับคนชั่ว สังคม

ยอมรับคนผิด ใครร่ำรวยมาไม่รู้ร่ำรวยจากการทุจริตจากการชั่วช้า ร่ำรวยมาทุกคนก็ยอมรับ มาบริจาคเงินให้กับสังคมเอาเงินที่มาจากการกระทำไม่ถูกต้องมาบริจาค สังคมก็สรรเสริญเยินยอ เหตุการณ์นี้คือการเมืองที่ขึ้นมาโดยที่ไม่ถูกต้องมียศมีตำแหน่งทุกคนยอมรับหมด ข้าราชการ ก็ยอมรับ เพื่อความอยู่รอด ทำให้ความรู้สึกของคนเป็นอย่างนี้ยากที่จะแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชัน เพราะการแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันมันต้องแก้ไขทุกจุด ด้านการป้องกัน คือ จิตสำนึกของทุกคน ที่ต้องพร้อมแล้ว ถึงเวลาแล้วที่เราจะต้องเห็นภัยของการคอร์รัปชัน ขณะนี้ประชาชนยังไม่เห็น นี่คือนี่สิ่งที่ผมพยายามทำอยู่ทุกวันนี้ ไม่ใช่สร้างจิตสำนึก การสร้างจิตสำนึกขึ้นมาได้มันจะต้องให้เขาเห็น ถึงภัยที่เกิดขึ้นมา แต่ถ้าตราบใดเขายังไม่เห็นความสำคัญของเรื่องนี้ มันสร้างจิตสำนึกยาก เหมือนอย่างขณะนี้การเลือกตั้งมีการซื้อสิทธิ์ขายเสียง เรามีการเลือกตั้งระบอบประชาธิปไตยตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2475 จนกระทั่งปัจจุบันประชาธิปไตยก็ยังมีได้แค่นี้ยังมีการซื้อสิทธิ์ขายเสียงได้อีก ทำไมถึงมีการใช้สิทธิ์ขายเสียง เพราะอะไร เพราะประชาชนคนที่ไม่ไปเลือกตั้งไม่รู้เลยว่า ความสำคัญของ สส. ที่จะเข้าไปทำงานในสภาไปควบคุมการบริหาร ไปออกกฎหมาย มันมีความสำคัญอย่างไร แต่ในขณะที่เดียวกันเงินที่เขาได้มาจากการมาซื้อสิทธิ์ของเขา 500 บาท 1,000 บาท เขาสามารถเอาเงินต่าง ๆ เหล่านั้นไปซื้อไก่ ซื้อของ ซื้อข้าวได้ทันที แต่ผลประโยชน์ของการเลือกคนดีเข้าไปในสภาเพื่อจะไปออกกฎหมาย เพื่อไปควบคุมการบริหารเขาไม่เห็น เราไม่เคยสร้างสิ่งเหล่านี้ให้ประชาชนรู้สึกว่าเขาเข้าไปในสภาเขาทำแบบนี้มันจะก่อให้เกิด ความเสียหายกับเราอย่างไร ฉะนั้นเขาไม่รู้หรือครับ เพราะความเสียหายไม่กระทบถึงเขา เหมือนอย่างหนี้สาธารณะที่เรากำลังพูดกันอยู่ทุกวันนี้ สมมุติเป็นหนี้กันคนละ 1 ล้านบาท เด็กเกิดมาก็ 1 ล้านบาท คุณก็ล้านหนึ่ง ผมก็ล้านหนึ่งถามว่าเรารู้สึกไหม หลานเราเกิดล้านบาท ถามว่ารู้สึกไหม 'ไม่รู้' รู้สึกเพราะคุณไม่ได้จ่าย คุณก็'ไม่รู้' รู้สึก เพราะเราไม่ได้จ่าย แต่ปัญหาหนี้ สาธารณะมันเกิดขึ้นมาแล้วอีก 2-3 ปีข้างหน้า มันจะเกิดผลกระทบต่อภาพรวมของประเทศกระทบ ต่อความเสียหาย ตรงนั้นแหละเราถึงจะรู้ว่าสิทธิของเราสวัสดิการของเราในเรื่องการเบิกจ่าย ในการรักษาพยาบาลถูกจำกัดสิทธิ์ สิทธิของเราในเรื่องการเบิกค่าเช่าบ้านถูกจำกัดสิทธิ์ สิทธิของเรา ในการที่จะได้ขึ้นเงินเดือนถูกจำกัดสิทธิ์เพราะเงินมันไม่มีมันถึงจะรู้สึก ประชาชนต่อไปไฟฟรี ที่คุณได้เดิมที 90 ยูนิท/เดือน เหลือ 50 ยูนิท/เดือน ต่อไปคุณไม่ได้ รถเมล์ฟรีต่อไปคุณไม่ได้ ทุกสิ่งทุกอย่างต่อไปคุณไม่ได้

ผู้วิจัย: ฟังเหมือนสภาพแวดล้อมมันไม่เอื้อกับการทำงานของ ปปช. เลย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ไม่เอื้อ นี่คือนี่คือ สาเหตุ เมื่อสาเหตุที่มันเกิดขึ้นมาในขณะที่มันก็อยู่ที่คนที่จะต้อง พยายามทุกวิถีทางที่จะต้องสู้และสร้างก่อนที่มันจะเกิดความวิบัติ ทำไมเราถึงทำขึ้นมาเพราะเรารู้ ความวิบัติมันจะเกิดขึ้น ต่อไปไม่ใช่ตัวเราแต่ลูกเราหลานเราจะอยู่ได้ไง นี่คือนี่สิ่งที่เราต้องตั้ง

ความรู้สึกของผมที่สู้อาจจนถึงทุกวันนี้ไม่ว่าจะเรื่องการปราบปรามคอร์รัปชันผมทำงานตรงนี้มา โดยจุดประสงค์เดียว คือ ทำยังไงให้ประเทศชาติได้อยู่ได้ ทำอย่างไรให้ลูกหลานเหลนผมอยู่ได้ในประเทศไทย นี่คือ สิ่งที่ผมทำ และผมต้องพยายามทำความรู้สึกอันนี้ทำให้เกิดขึ้นในจิตใจทุกคน ถ้าทุกคนเกิดความรู้สึกตรงกันขึ้นมา นี่คือ สิ่งที่เราพยายามทำ

ผู้วิจัย: อยากให้ท่านเล่าตัวอย่างหรือกรณีที่เป็นคุณหรือเป็นโทษของรัฐบาลที่ผ่านมา ตั้งแต่ที่ท่านรับตำแหน่งมาจนถึงทุกวันนี้ นโยบายหรือการดำเนินงานของรัฐที่เข้าทำ เอื้อต่อการดำเนินงาน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: คือ ต้องยอมรับว่ารัฐบาลทุกรัฐบาลมาจากทางการเมือง ถึงแม้ว่ารัฐบาลมาจากการปฏิบัติ ฉะนั้นสิ่งที่จะมาเป็นคุณหรือเป็นโทษกับองค์กรอย่าง ปปช. ที่เป็นคุณก็คือว่าเดิมที ปปป. มันเป็นหน่วยงานสังกัดสำนักนายกถึงแม้คณะกรรมการ ปปป. จะต้องผ่านความเห็นชอบจาก 2 สภา คือ สภาผู้แทนและวุฒิสภา แต่ก็เสนอจากคณะรัฐมนตรี แต่ต้องยอมรับว่ากรรมการ ปปป. นั้น ส่วนใหญ่มาจากศาลระดับสูง ฉะนั้นรัฐบาลเข้ามาแทรกแซงไม่ได้ ผมยืนยันตรงนี้ ปปป. นะ แต่เข้ามาแทรกแซงได้โดยธุรกรรม คือ ในสำนักงาน เพราะการแต่งตั้งข้าราชการ ปปป. เลขานุการ มีอำนาจแต่งตั้งได้แค่ระดับ 8 แต่ต้องขอความเห็นชอบระดับ 9 ระดับ สำนักนายกเป็นคนแต่งตั้ง ฉะนั้นเขาเข้ามาแทรกแซงได้ เขาคงเข้ามา ถึงแม้กรรมการจะแข็งแต่ว่าสำนักงานจะถูกแทรกแซงได้ มันก็มีผลกระทบ ฉะนั้นในรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. 2540 ถึงบอกว่าต้องเป็นอิสระ องค์กรต้องเป็น องค์กรอิสระ เราก็ตัดออกไป ซึ่งตรงนี้เองรัฐบาลเข้ามาแทรกแซงไม่ได้ ต้องยอมรับ แต่ในขณะเดียวกันรัฐบาลท่านจะทำยังของท่านเมื่อไม่มีส่วนเข้ามาแทรกแซงในความเป็นอิสระขององค์กรแล้ว องค์กรสามารถยืนอยู่ได้ด้วยความอิสระของตัวเองโดยไม่อยู่ภายใต้ความกดดัน หรือภายใต้การบังคับของรัฐบาล มันเดินได้ไม่มีปัญหา รัฐบาลจะเป็นอย่างไรเราไม่สนใจ เราก็เดินของเราไป แต่ความสำเร็จของงาน มันควรจะทำความสำเร็จ 60% แต่มันไม่ถึงเพราะอะไร เพราะเหตุว่าถ้าทุกภาคส่วนรัฐบาลไม่เอาด้วย ประชาชนไม่เอาด้วย ความสำเร็จมันควรจะ เป็น 60% จะถูกทอนลงไป ความสำเร็จมันควรจะ เป็น 100% มันก็จะถูกทอนลงไป แต่ถ้าถามว่ารัฐบาล มีผลกระทบต่อองค์กรต่อ ปปช. หรือไม่ ตอบว่าไม่มี ผมยืนยันว่ามันไม่มีจะเข้ามากระทบไม่ได้ ไม่ว่าคุณจะทำดีทำเลว แต่มันจะกระทบในการประพฤติกของคุณเอง ความประพฤติการปฏิบัติ ของคุณเอง จิตของคุณเองด้วยการดำเนินงานของคุณเองว่าคุณจะยืนหยัดมันอย่างไร ถ้ารัฐบาลยึดมัน อยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต รัฐมนตรีไม่โกงไม่กิน มันก็จะทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่กล้าโกง แต่ถ้าหากว่าคณะรัฐบาลขึ้นมาแล้วแสวงหาผลประโยชน์เจ้าหน้าที่ของรัฐมันก็จะแสวงหา ผลประโยชน์ตาม ฉะนั้นหน่วยที่จะมีหน้าที่ตรวจสอบมันไม่ใช่เฉพาะ ปปป. ผู้ตรวจการแผ่นดิน ก็มีในเรื่องของจริยธรรม สตง. ก็มีหน่วยที่จะทำการตรวจสอบถึงแม้จะเป็นหน่วยอิสระ แต่ว่าการ ทำงานควรจะ ได้ผล 100% มันก็ไม่ได้ ถ้าถามว่ามันมีผลกระทบไหม ก็ตอบว่ารัฐบาลไหน

ถ้ายึดมั่นอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริตมันก็จะไม่ไปถึงราชการที่จะไม่กล้าทำ

แต่ถ้ารัฐบาลไหนไม่ได้ยึดมั่นอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริตมันก็จะส่งผลกระทบ

ผู้วิจัย: เพราะว่าที่เห็น คือ บางรัฐบาลสนับสนุนหรือส่งเสริมกฎหมายเอื้อต่อ ปปช. แต่บางรัฐบาลบอกยุบคิดว่า ปปช. หรือองค์กรอิสระ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: คือ การส่งเสริมสนับสนุนกฎหมายหรือไม่ส่งเสริมสนับสนุนกฎหมาย

เราต้องยอมรับว่าการออกกฎหมาย คนที่ออกกฎหมายคือสภานิติบัญญัติ ถ้าสภานิติบัญญัติ

ออกกฎหมายมาเราเป็นผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย เราก็ทำงานในกรอบกฎหมายที่เขาให้ไว้เท่าไหน

ก็เท่านั้น ถ้าคุณให้อำนาจเราเด็ดขาดการทำงานก็ไปได้ แต่ถ้าคุณไม่ให้อำนาจเรา เราก็ทำได้

เท่าที่อำนาจจะมี ฉะนั้น ผลเสียหายที่มันจะเกิดขึ้นมันเกิดขึ้นกับส่วนรวม ประเด็นคือว่า

ตามรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. 2540 ได้ให้องค์กรนี้ คือ องค์กรอิสระ พรบ. ประกอบรัฐธรรมนูญ

ปี พ.ศ. 2542 ก็ได้ให้การทำงานของเรามีประสิทธิภาพมาก รัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. 2550 ปรับปรุง

ทำให้การทำงานของเรามีประสิทธิภาพมากขึ้น ขณะนี้เราก็เดินของเราเต็มสูตร ถามว่าอำนาจ

ตามกฎหมายเพียงพอไหม เพียงพอแล้ว แก้ปัญหาอะไรต่าง ๆ ได้ เดินได้ แต่ว่างานของ ปปช.

จะเดินได้ก็เปอร์เซ็นต์นั้นมัน ไม่ได้อยู่ที่ ปปช. อย่างเดียว เพราะงานปราบปรามเราก็ว่าของเราไป

แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดไม่ใช่งานปราบปรามหรืองานป้องกันเพราะเหตุมาจากป้องกัน ป้องกันไม่ได้ผล

ก็ปราบปรามสุดท้าย งานป้องกันที่เราจะสร้างจิตสำนึกของคนมันเป็นสิ่งที่ยังเป็นนามธรรมไม่ใช่

รูปธรรม

ผู้วิจัย: ขอเป็นคำถามสุดท้ายละกันครับ ท่านคิดว่ายังอยากจะทำอะไรเป็นพิเศษในเรื่องป้องกัน

ปราบปรามเรื่องคอร์รัปชัน ซึ่งที่ผ่านมายังไม่ได้ดี

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ในส่วนตัวผมนะผมทำหมดทุกอย่าง ผมทำเต็มที่แล้ว ทั้งงานด้านป้องกัน

สร้างเครือข่าย ด้านกัลยาณมิตร ไปทำกับนิสิตนักศึกษา ทั้งไปบรรยายทั่วประเทศให้ความรู้เขา

ในการปลูกจิตใต้สำนึก ผมคิดว่างานของผมตั้งแต่ผมทำงานมาจนกระทั่งเกษียณอายุจนกระทั่ง

ปัจจุบันนี้ไม่เคยหยุดเลย ผมทำงานจนอายุผม 70 ปี ผมคิดว่าผมทำทุกอย่างเต็มที่ในสิ่งที่ผมทำได้

เท่าที่มนุษย์ 2 มือ 2 เท้าจะทำได้ในส่วนตัวผมว่าผมพอใจ แต่ว่าถ้าถามว่าในความหวังต่อไปข้างหน้า

และมองสถานการณ์บ้านเมืองเป็นยังไง ก็ต้องตอบตรง ๆ ว่ามีดี ผมยังมองมีดีสถานการณ์

บ้านเมืองมีดี ความมั่นคงด้านเศรษฐกิจมีดี ทางด้านสังคมการเมืองมีดีในขณะนี้ และถ้าให้คาดการณ์

ต่อไปภายภาคหน้าผมเชื่อว่าอีกไม่เกิน 2-3 ปี ถ้าเราไม่มีจิตสำนึกในการแก้ปัญหาในที่สุดไม่เกิน

2-3 ปีนี้ ผมว่าประเทศไทยจะมีปัญหาใหญ่หลวงอย่างที่สุด นั่นแหละคือ สิ่งที่ผมมองไปข้างหน้า

ผู้วิจัย: เรื่องปราบปรามคอร์รัปชัน คนก็จะฝากความหวังที่ ปปช. อาจมี ปปท. แต่คนส่วนใหญ่

จะมองมาที่ ปปช.

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: คนส่วนใหญ่จะมองที่ ปปช. ผมถามเราคุยเรื่องความโปร่งใสปีนี้เราได้ 3.7 ใน 100 ทุกปีเขาให้ 10 คะแนน แต่ถ้าคุณไปดูความโปร่งใสคุณเห็นว่าต่ำสุดของเรา คือ ปี พ.ศ. 2538 เราได้ 2.79 สูงสุด คือ ปี พ.ศ. 2548 เราได้ 3.8 นะครับ 3.6 และ 3.8 สูงสุด และก็ลงมา 3.5 3.4 3.3 ปีนี้ 3.7 ถามว่ารองที่ออกไปไหมครับ รองปี พ.ศ. 2548 นะสูงกว่าทุกปีเลยเป็นอันดับที่ 2 นะ ในปี พ.ศ. 2538-2555 แต่ว่าถามว่าปัญหาของเราทุกวันนี้และตัวเลขของเราขึ้นมาต้องยอมรับว่า มันขึ้น แต่อันดับของเราอาจจะแย่งไปคุณต้องไปดูคำว่าคอร์รัปชันขององค์กรเรื่องความโปร่งใส มันมีการคอร์รัปชันรายใหญ่ ก็คือ ระดับนักการเมืองที่บิดเบือนนโยบายใช้อำนาจเพื่อให้ผู้นำของตัวเองหรือผู้บริหารของประเทศได้รับผลประโยชน์จากทรัพยากรของชาติโดยไม่ชอบ รายเล็ก ก็คือ ราชการ แต่สิ่งหนึ่งที่เขาถือเป็นคอร์รัปชัน คือ ระบบอุปถัมภ์ การแต่งตั้งคนที่ไม่มีความสามารถ ไม่มีคุณสมบัติ ไม่มีความสามารถถือว่าเป็นการคอร์รัปชัน คะแนนที่เราได้สูงสุดและต่ำสุด ต่ำสุด คือ 31 คะแนน จาก 100 คะแนน คือ องค์กรองค์กรหนึ่ง องค์กรนี้ได้ 31 เขาสำรวจจากอะไรเขาดูจากระบบอุปถัมภ์ ดังนั้น คนไม่มีความรู้ความสามารถไม่มีคุณสมบัติได้ 31 ใน 100 แต่ที่เราได้ 45 ใน 100 ดูจาก จำนวนของข้าราชการที่ถูกลงโทษโดยการคอร์รัปชันและประสิทธิภาพขององค์กรตรวจสอบเราได้ 45 แต่ที่เราถูกดึงลงมาเหลือ 31 และคะแนนเราถูกลดลงมา 31 คือ ระบบอุปถัมภ์ วิธีการแก้ไขไม่ได้ แก้เรื่องคอร์รัปชันอย่างเดียว ต้องแก้ในทุกเรื่องทุกจุด

ทุกอย่างยังเป็นอย่างนี้อยู่ ข้าราชการระดับสูงถ้าไม่มีนักการเมืองคุณก็ไม่ได้ รัฐมนตรี แต่งตั้งมาจากอะไร นี่คือ สิ่งที่จะต้องแก้ต้องแก้ตรงนี้เพราะตรงนี้ คือ ตัวถ่วง แต่ปัญหาเรื่อง การปราบปรามคอร์รัปชันสูงสุดนะได้ 45 ต้องดูตรงนี้ด้วย เราต้องมองสภาพว่าบ้านเมืองไทย เราเป็นแบบนี้ไม่ได้คู่ที่ ปปช. อย่างเดียว

ผู้วิจัย: ตอนแรกจะถามท่านพระรักเกียรติเพราะเป็นคนที่ได้รับผลกระทบจากเรื่องนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ตอนนี่สึกแล้วท่านพระรักเกียรติ สู้กัน 3 ศาล 3 คดี เห็นรายการที่ท่านออก หลังจากที่ท่านออกจากคุกแล้วท่านมาออกรายการเจาะใจ เดือนมกราคม พ.ศ. 2554 ท่านก็มาเล่าให้ฟังคล้าย ๆ ว่าสิ่งที่ท่านทำผิดเพราะอะไร และก็ผลวิบากกรรมมันเกิดขึ้นเพราะอะไร และวิบากกรรมมันเกิดขึ้นยังไง ถึงขนาดท่านคิดจะฆ่าตัวตายอะไรต่าง ๆ มันเป็นวิบากกรรม ผมก็เออเว้ยคนที่เขาทำผิดทำชั่วเพราะอะไรควรเอาสิ่งเหล่านี้ไปพูด เพราะอย่างเรา เราไปพูด ให้คนฟังว่าคุณทำผิดแม้ว่ากรรมทางโลกเรายังไม่ได้รับนะ ติดคุกติดตารางยังไม่ได้รับ แต่กรรมทางธรรมวิบากกรรมเกิดขึ้นแล้วนะ ความทุกข์ทรมานเกิดขึ้นแล้วนะคุณยังไม่ติดคุกก็ตาม แต่เอาพระรักเกียรติมาพูดเพราะท่านประสบด้วยตัวเองถูกจำคุก ลูกชายที่เรียนอยู่ออสเตรเลีย โทรศัพทไปบอกลูกพ่อ ไม่มีเงินส่งแล้วนะ ลูกบอกกำลังเก็บของกลับบ้านเพราะข่าวของพ่อดังไปทั่วโลก และเพื่อน ๆ ในมหาวิทยาลัยที่ออสเตรเลียถามว่ามิสเตอร์นี้เป็นอะไรกับท่าน ลูกอยู่ไม่ได้ นี่คือ

ความทุกข์ นื่องของท่านควรจะได้เป็นคณบดีคณะแพทยศาสตร์เก่งมากก็ไม่ได้เพราะนามสกุลเดียวกัน นื่องชายจึงสอบตก เมียท่านหย่าเพราะไม่ใช้นามสกุลสุขชนะ มันเป็นตัวอย่างแท้จริง สมัยก่อนให้ใช้นามสกุลอื่นไม่เอาพอติดคุกที่หนีเลย มันมองเห็นภาพเห็นชัดเจนรูปธรรมออกมา

มันหายากนะคนทำผิดและยอมรับว่าตัวเองทำผิดทำชั่วเพราะอะไรแล้วมาแจหมด เขาเป็นรัฐมนตรี ท่านพูดว่าอยากจะได้ผู้หญิงคนไหนก็ได้ เล่นการพนันเสียเป็นร้อยล้าน ได้เป็นหลายสิบล้าน เสียเป็นร้อยล้านก็เงินเดือน เสียก็เอาเงินคนอื่นมาจ่าย ได้ก็เอามาใช้กลางคืน ไปเล่นคาสีโน เขาก็เอาอัลบั้มรูปมาไปเลือกนางงามตรอบคืนนี้จะนอนกับใคร ไม่เคยนอนต่ำกว่าสองคนต่อคืน ท่านก็บอก นี่คือ กิเลสทำให้ท่านหลงระเริงหมด ลูกเมียเดือนอย่างไรก็ไม่ฟัง

ข้อมูลการสัมภาษณ์

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 5

วันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556

ผู้วิจัย: บริบทของการเปลี่ยนแปลงมองใน 2 มิติหลัก ๆ คือ ตัว ปปช. เอง ทั้งด้านที่เข้าไปด้านโครงสร้างและอำนาจบทบาท และมิติภายนอกก็มองตั้งแต่ระดับโลกเกี่ยวกับอนุสัญญาหรือว่าการจัดอันดับความโปร่งใส พอเข้ามาภายในประเทศก็ตั้งแต่นโยบายหรือการดำเนินการของภาครัฐ โดยเฉพาะรัฐบาลก็เชื่อมโยงมาถึงประชาชน ทศนคติการยอมรับพวกการคอร์รัปชัน

ต้องการจะทราบว่า การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ทำให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลในการปฏิบัติงานหรือไม่แค่ไหน และอยากขอความเห็นท่านว่าในการเปลี่ยนแปลงพวกนี้มีจุดไหนที่ ปปช. สนองตอบอย่างเพียงพอหรือยังบกพร่อง ในตัวโครงสร้าง ปปช. ที่มาที่ไปต่างจากชุดเดิมอย่างไร และที่แตกต่างมีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานมากน้อยแค่ไหน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ชุดผมเป็นชุด 3 มีความแตกต่างจากชุด 1 ชุด 2 คือ ชุด 1 มีการถ่ายโอนจาก ปปป. และก็หาคนใหม่มาทำเป็น ปปช. เทอมก็ครั้งหนึ่งของวาระ คือ 4 ปีครั้ง ก็ออกหาชุดใหม่ แต่ที่ต่างชุดที่ 2 คือ ฝ่ายการเมืองเริ่มรู้แล้วว่าคณะกรรมการ ปปช. มีอำนาจและอาจใช้อำนาจในทางที่เป็นคุณเป็นโทษกับฝ่ายการเมืองได้ ฉะนั้น รัฐบาลคุณทักษิณจึงได้มีบทบาทในการเลือกชุดที่ 2 โดยอันแรก คือ ไปกุมเสียงวุฒิสภาได้ คือ มีบล็อกลีโหวตได้แล้ว หากคุมได้ก็จะสามารถสั่งให้วุฒิสภาเลือกคนที่เขาต้องการเป็นกรรมการ ปปช. ได้ ซึ่งก็เป็นอย่างนั้นจริง ๆ ก็คงไม่ปฏิเสธว่าชุดที่ 2 มีคนที่ได้รับการสนับสนุนจากคุณทักษิณมาเป็นเสียงข้างมาก เมื่อตอนชุดที่ 2 หมดวาระไปเมื่อตอนมีคดี ชุดที่ 3 ชุดผม ก็ได้ผ่านกระบวนการที่อาจจะอยู่ในประเภทเดียวกัน คือวุฒิสภาเขาสามารถที่จะยังมีสิทธิ์ที่จะบล็อกลีโหวตได้แล้วแต่ฝ่ายการเมืองเขาจะชี้ว่ายังไง แต่เผอิญก่อนที่วุฒิสภามีการลงมติ ก็เกิดปฏิวัติซะก่อน เลยทำให้การเลือก 9 คน จาก 18 คน ที่มีอยู่ก่อนแล้วมันเป็นหมันไป คณะทหารต้องมาเลือกชุดใหม่ 9 คนจากวิธีการใหม่ คือ วิธีการเอา 18 คนเดิมมาหาเอง เอาที่อื่นมาด้วย ทั้งหมดก็ได้ 9 คน ก็ต้องบอกว่าชุดที่ 3 ความแตกต่างสำคัญคือว่าแต่ละคนไม่ได้เป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ใด ๆ หากแต่เป็นผู้ซึ่งเป็นตัวแทนของตัวเองคือ เป็นอินดิวิดูอัล แคนดิเดต ซึ่งความแตกต่างที่สำคัญตรงนี้ทำให้ชุด 3 ของผมมีความเป็นอิสระผมว่าสูงกว่าทุกชุดที่ผ่านมา ฉะนั้นแต่ละคนสามารถใช้ชีวิตธรรมาภิบาลได้เต็มที่แล้วก็ได้ใช้เกือบทุกครั้งที่มีการพิจารณาสำนวน ความแตกต่างอยู่ตรงนี้ ถึงความเป็นอิสระในการตัดสินใจของแต่ละคน อินดิเพนเด็นท์สำคัญมากสำหรับตรงนี้ อันนี้คือ ประเด็นที่สำคัญที่สุดที่ผมให้

ในชุดของผมโดยความเชื่อโดยสุจริต ยิ่งดูเอาตัวผมเป็นหลักมาเป็นเป็นตัวของตัวเองไม่มีฝ่ายไหน ในประสบการณ์การทำงานทั้งหมด 6 ปี ที่ผมอยู่ในนี้ ผมไม่เห็นจะมีกรรมการคนไหนที่มีมติดัดสินใจเพราะว่ามีผลมาจากความเกี่ยวข้องโดยส่วนตัว

เวลานั่งประชุม 9 คน นั่งรอบโต๊ะ 8 คน เวลาเขาจะตัดสินใจเรื่องอะไรต่าง ๆ มันจะออกมาเองถ้าทำโดยไม่สุจริตใจจะออกมาเอง เวลาพูดจาจะรู้ว่าไม่เป็นกลาง ผมเห็นว่าโอกาสมันน้อยมากจนเกือบจะไม่มี โดยทั่วไป คือว่าไม่มีการทำงานตามใบสั่ง อาจจะมีเพอเซอแนลอยู่บ้าง ถ้าเกิดอย่างเช่นว่า ถ้ากรรมการที่เป็นผู้พิพากษาแล้วมีคดีซึ่งผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้พิพากษาเหมือนกัน ท่านผู้นั้นก็มักจะให้ความนับถือ คือ จะบอกว่าอย่าไปหาเรื่องกับผู้พิพากษาเลย ยกให้ แต่ถ้าถามผมกลับว่าถ้าเป็นผู้พิพากษาเอาให้หนักเลย คือ ไม่เกี่ยวข้องกับตัวคดีแต่เป็นเรื่องของเอาที่ลู้กว่าเราเห็นยังไง หรือบางทีเรื่องเกี่ยวกับอาจารย์มหาวิทยาลัย ผมก็จะมองว่าอย่าไปเล่นเขาเลย เขาอาจจะทำผิดแต่เขาไม่ได้ชั่วช้าอะไร แต่ผมทำครับ อย่างมีครั้งหนึ่ง อธิบดีของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งซึ่งมูลความผิด ผมบอกว่าอาจารย์คงไม่ได้ตั้งใจหรอก แต่อาจารย์คงไม่ได้ระวังเรื่องกฎหมายอะไรหรอก แต่เผชิญไปทำผิดกฎหมาย แต่ถ้าเอาจริงๆ คิดคุณะครับ ถ้าท่านจะเอาแบบนั้นแต่นี้คือ เรื่องปกติ มองที่เอาที่ลู้ก เหมือนผู้พิพากษา บอกว่าอย่าไปยุ่ง แต่ผมบอกว่าเอาให้หนัก อย่างนี้เป็นต้น

ผู้วิจัย: มีกรณีที่บอกว่า ถ้ายังเป็นกรรมการอยู่ ผลไม่น่าออกมาเป็นอย่างนี้ คือ เรื่อง CTX

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ผมมีโอกาสได้ไปตีเบทในที่ประชุม ในเมื่อผมเป็นคนทำเรื่องนี้มากที่สุด ในกรรมการ ข้อมูลผมไม่ได้มาแบบธรรมดาเหมือนคนอื่นแต่เป็นข้อมูลที่ผมได้มาด้วยมือกับคนที่เขาทำเรื่องนี้ ฉะนั้น คือ ข้อมูลที่แจ่มสุด ๆ ละ ถ้าผมอยู่ไม่รอด พวกนี้เขาไม่ได้ต้องการ คือ เขาก็เกียจทำ เพราะเห็นว่ามันยากและไม่มีคนที่รู้เรื่องมาอธิบาย ก็ให้มันตกไปละกัน แต่อย่างน้อยเพื่อจะเห็นว่าเราไม่ได้ซู่เอี้ยก็ให้ไปดูสำหรับข้าราชการประจำที่อาจจะทำผิดเรื่องอื่น เป็นพวกปลาชิวปลาสร้อย ผมก็ทำได้แค่นี้เพราะไปพูดมากก็ไม่ได้เพราะว่าเราต้องให้ความเคารพ เขาเป็นตัวเขาเองเพราะทุกคนเท่ากันหมด จะถือว่าเราเก่ง ไม่ใช่ เราอาจจะเก่งเฉพาะบางเรื่องแต่เราสู้เขาไม่ได้ในหลาย ๆ เรื่อง ฉะนั้นเราต้องให้เกียรติ สิ่งที่เราทำได้ คือ มีอะไรที่เราเห็นว่าเป็นมุมมองเราก็พูดออกไปให้เขารู้ ว่าเราคิดแบบนี้ละ แต่เราไม่ได้ดูถูกดูแคลน ฉะนั้นผมเขียนบทความนั้นผมก็ระวังอยู่เหมือนกันว่าผมเขียนแล้วคือไม่ได้ไปดูถูกเขาไปต่อว่าเขา

ผู้วิจัย: เท่าที่คุยกับกรรมการท่านอื่น มีหลาย ๆ ท่าน แต่ก่อนในการทำงานของ ปปช. มันไม่มีทิศทางไม่มีกรอบ การที่ ปปช. มีเรื่องพวกนี้เข้ามามียุทธศาสตร์ หรือปรับโครงสร้างภายในพัฒนาบุคลากรมันช่วยอะไรยังไง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ช่วยแน่นอน ผมไม่อาจจะพูดแทนกรรมการท่านอื่นได้ แต่ผมเอง ผมทำงานที่ไหนในเวลาที่ผมเป็นนักเศรษฐศาสตร์ผมมีรูปแบบของผมประจำตัวอยู่แล้ว คุณสมบัติของนักเศรษฐศาสตร์ คือ จะต้องเป็นคนซึ่งเห็นความจำกัดของการใช้ทรัพยากรว่า ทรัพยากรมีน้อยนะเว้ย เวลาอะไรต่าง ๆ ต้องใช้ให้ดีที่สุด จุดมุ่งหมายการทำงาน ปปช. คือ ให้ความยุติธรรมในเรื่องการไต่สวนความผิดของคน ให้ความยุติธรรม มันต้องกำหนดว่า หรือคดีนี้คุณทำเป็น 10 ปี ไม่จบไม่ได้ มันต้องดูว่าในเวลาจำกัดคุณจะต้องให้ยุติธรรมให้เหมาะสมที่สุดทำอย่างไร ผมก็จะพยายามถามอยู่เสมอเลยว่าคดีนี้ทำไมต้องมีขั้นตอนแบบนี้ ตัดขั้นตอนนี้ไม่ได้หรือ ถ้าไม่ได้เอาขั้นตอนอื่นมาทำ คือ มีความสมดุลระหว่างความยุติธรรมกับการใช้เวลา นักกฎหมายเขาบอกว่าความยุติธรรมไม่มีเวลา ซึ่งผมไม่เห็นด้วย ความยุติธรรมที่ไม่มีเวลานั้น คือ ความไม่ยุติธรรมนั่นแหละ ถ้าคุณทำคดีเขาช้าจนคดีเขาหมดอายุความไปถือว่าผิดอย่างยิ่งเลย จะต้องเล่นงานเลยด้วย และเรามีปัญหาเรื่องอายุความเยอะมาก คดีบางที่ 10 ปี ยังไม่ไปถึงไหนเลย บางที่ 15 ปี หลุดไปเลย มันไม่ได้เสียหาย ผมก็ให้หลักเศรษฐศาสตร์เอาไปดัดแปลง แต่อย่างว่าในคณะกรรมการมีความหลากหลาย ส่วนใหญ่เน้นทางกฎหมาย และทางกฎหมายไม่ได้แค่เรื่องพวกนี้ คือ แม้ตอนนี้ผมเองก็ไม่ค่อยเห็นด้วย อย่างว่าผมมีความเห็นคือเซนต์ความยุติธรรมผมจะไม่เหมือนเพื่อนร่วมงาน บางทีผมเห็นว่า เขาอาจจะทำผิดกฎหมายจริงแต่ผมถามว่าถ้าคุณจะเล่นงานเขาตามกฎหมายจริง ๆ คุณจะได้อะไรบ้าง ยกตัวอย่างง่าย ๆ สมัยที่พ่อแม่ลูกอ่อนที่ไม่มีเงินซื้ออาหารให้ลูกแล้วไปขโมยซาลาเปา การไปขโมยซาลาเปาก็ผิดกฎหมายแล้ว ถ้าเขาจะลงโทษ คือ จับแม่ติดคุกแล้วเอาลูกไปให้คนอื่นเลี้ยง แต่ถ้าถามจริงในแง่กฎหมายเป็นไปได้ไหม คือ ช่วงเขาขโมยซาลาเปาเขาไม่ได้มีสติสัมปชัญญะครบถ้วน เขาหน้ามืด เห็นลูกหิวเขาขโมยไปเลยทั้งที่รู้ว่ามันผิด ในกฎหมายเขาไม่เจตนาแต่ถูกเหตุการณ์บังคับ ถ้าเรามีอำนาจในการวินิจฉัยควรจะฟ้องไม่ฟ้องก็ได้นะ ซึ่งเป็นเรื่องเมื่อเรื่องนี้ส่งถึงอัยการใช้หลักเกณฑ์ว่า มันไม่คุ้มกับที่เราจะดำเนินการทางกฎหมายเลยถือว่าไม่ฟ้อง ถือเป็นเรื่องไม่มีความเสียหายมากมาย ลักษณะแบบนี้ผมอยากให้ใช้มากที่สุด ซึ่งตรงนี้ผมอยากให้เราใช้ตรงนี้มากกว่า

ผู้วิจัย: เรื่องพวกนี้โดยเฉพาะเรื่องอายุความที่พูดถึง ถ้า ปปช. จะบอกว่ามันมีหลายเรื่องนะที่เราทำไปแต่มันก็ไปติดขัดอยู่รอยต่อกับอัยการสูงสุด

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: อันนี้ก็เป็นอุปสรรคสำคัญมาก ผมก็ยังเขียนบทบาทสำคัญอันหนึ่งพูดเรื่องนี้เลย ตอนแรกผมเห็นการทำบทบาทหน้าที่ระหว่าง ปปช. กับอัยการถือว่า เป็นพาร์ทเนอร์ ผมมองว่า ปปช. เป็นองค์กรพิเศษ ซึ่งไม่ใช่องค์กรที่เป็นตัวต่อจากอัยการหรือศาล เป็นองค์กรพิเศษที่มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฉะนั้น จะใช้หลักเกณฑ์เดียวกับศาลไม่ได้ คือ ต้องใช้อำนาจในการวินิจฉัย อย่างที่ผมว่าสมควรไหมจะฟ้อง โดยมีเหตุผล หมายถึงว่า สามารถที่กฎหมาย

ให้อ่านาจนิจฉัยว่า ไม่คุ้มที่จะฟ้องแม่ลูกอ่อนคนนี้ ให้ผมสามารถที่จะใช้วินิจฉัยตรงนี้ได้ ตัวอย่างอีกอันที่เป็นเหตุที่เกิดขึ้นระหว่างที่ผมเป็นกรรมการ คือ ประเด็นเดียวกัน คือ การเปลี่ยนกฎหมายที่ทำให้ ปปช. สามารถจะไม่ฟ้องผู้ร่วมทำผิดที่เอาข้อมูลมาให้กับ ปปช. เพื่อที่จะกล่าวโทษข้าราชการที่เป็นผู้ทำผิด สมมุติข้าราชการคนหนึ่ง ไปบังคับให้ผู้รับเหมาให้สินบนเพื่อจะได้โครงการ แล้วผู้รับเหมาจำเป็นต้องเอาเงินไปให้เพื่อจะได้โครงการ กฎหมายใหม่สามารถที่จะให้เราเอาผู้รับเหมาคนนั้นมาให้ข้อมูลกับ ปปช. แล้ว ปปช. บอกเราจะป้องกันคุณไว้เป็นพยาน ไม่เอาผิดคุณ แต่เอาข้อมูลที่คุณให้เราไปเล่นงานกับราชการคนนั้น ซึ่งนี่เป็นเรื่องใหม่เอี่ยมเลย เป็นอำนาจใหม่ อันนี้เป็นอำนาจผมเห็นด้วยอย่างยิ่งและผมมีส่วนด้วยในการที่จะทำอันนี้ คือ การใช้ที่โก วี ออน นอมอล ลอว์ เพราะกฎหมายปัจจุบันจนกว่าที่ ปปช. จะมีอำนาจตรงนี้นะครับ ให้คนรับผิดหมดก่อน ถือว่า อัยการบังคับ นาย ก. นาย ข. ต้องจ่ายเงินให้เขานะถ้าไม่จ่ายไม่ได้ โครงการ นาย ข. ก็ไปจ่ายให้ ถ้าความแตกต่าง 2 คนนี้สมรู้กัน ทั้ง 2 คนมีความผิดกฎหมายอาญาทั้งคู่ แต่ในกฎหมายใหม่เรา (พรบ. ประกอบ ฉบับที่ 2) มาตรา 103/ 6 ให้อ่านาจนิจฉัยในการที่จะกันตรงนี้ไว้เป็นพยาน แต่คุณต้องเป็นคนทำด้วย คุณมีข้อมูลอยู่ ข้อมูลใช้ในศาลได้และคุณมาให้ข้อมูลนี้กับเราแล้วห้ามกลับคำ นี่เป็นตัวอย่างขององค์กร ปปช. ซึ่งจะมีความเป็นพิเศษ แต่ว่าอัยการสูงสุดเขาไม่ได้มองอย่างนั้น คือ เราทำสำนวนเสร็จต้องส่งอัยการ เมื่อส่งสำนวนไปเขามีสิทธิ์ที่จะไม่เห็นด้วยและมีปัญหามาก จนกระทั่งว่าไม่ใช่อย่างที่ผมคิดทำให้ระนาบเดียวกันกลายเป็นเขาต้องคอนโทรล มันเป็นคอนโทรลถึง ฉะนั้นถ้าไม่ใช่แบบนี้ก็จำเป็นเหมือนกันว่าถ้าเราจะเห็นบทบาทของ ปปช. เป็นองค์กรที่เด่นจริง ๆ คือ ขอมให้คอนโทรลได้รอบหนึ่งก่อน แต่ไม่ต้องใช้เวลานาน ถ้าส่งไปแล้วไม่เกิน 3 เดือน คุณไม่เห็นด้วยตกลงไม่ได้ ให้หลุดไปเลย ให้ ปปช. ฟ้องเองได้เลย ไม่งั้นคดีต่าง ๆ คดีใหญ่ ๆ อัยการมีข้อไม่สมบูรณ์เกือบทุกคดี

ก็มีเรื่องอะไรแปลก เรื่องไหนเขาไม่ควรจะทำ อย่างเรื่อง地去ฟ้องคุณอภิสิทธิ์ จริง ๆ เรื่องสลาขชูนุ่ม 90 ศพ เขาฟ้องในฐานะของบุคคล บุคคลยังไ้ครับเพราะการกระทำนี้ เรื่องศพเป็นเรื่องเจ้าหน้าที่ แต่ DSI ก็ทำเอง อันนี้คุณชาริต เองจะโดน ปปช. เล่นงาน ถือว่าใช้อ่านาจนิจฉัยโดยมิชอบ แล้วคุณชาริตก็โดนฟ้องแล้วด้วย ถ้าคุณใช้อ่านาจนิจฉัยที่โดยมิชอบ เหตุผมมันไม่สมตรงกัน บอกว่าฟ้องในฐานะบุคคล บุคคลไปสั่งเจ้าหน้าที่ได้ยังไงครับ เจ้าหน้าที่ คือ เจ้าพนักงานต้องตำแหน่งนายก หรือรองนายก ถ้าเป็นแบบนี้ต้องให้ ปปช. วินิจฉัย คุณไม่มีสิทธิ์คุณทำแบบนี้ คือ จงใจเลียงบาลี คือ ใช้อ่านาจนิจฉัยในทางที่มิชอบ เรียกว่า มาตรา 157 เรียกว่ากลั่นแกล้งก็ได้

ผู้วิจัย: ตอนนี้งบประมาณที่สารพัดมันไม่อยู่ในแผนงบประมาณปกติ เช่น พวกสามแสนล้าน สองล้านล้าน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: เป็นช่องโหว่ตรงที่กฎหมายงบประมาณของเรา เราเขียนไว้ค่อนข้างจะรัดกุม เป็นเวลา 50-60 ปีแล้ว แต่ว่าเลียงบาลี รัฐบาลบอกไม่ใช่เงินงบประมาณ คือ เป็นเงินที่กู้ ๆ โดยใช้วิธีการ คือ กู้โดยให้ธนาคารไปกู้ เรื่องเงินจำนำข่าวนี่เงินงบประมาณของธนาคาร ธกส.

ผู้วิจัย: มองว่ามันเป็นช่องโหว่ เป็นเหมือนคอร์รัปชันเชิงนโยบายรูปแบบหนึ่ง เพราะการกระทำโครงการต่างๆ ก็ยังไม่ชัดเจน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ก็เป็นเรื่องที่เราปวดหัวมาก ผมจะบอกให้ฟัง อย่างน้อยผมเองไม่อยากจะพูด ผมไม่รู้คนอื่นคิดไง การใช้อำนาจทางการเมืองอำนาจการบริหารเขาถือว่าเขามีเสียงข้างมาก ในการออกกฎหมายอะไรก็ได้ ออกโดยมติ ครม. ก็ทำได้ เขาถือว่าเขามีสิทธิ์ในทางการเมือง ก็เป็นเรื่องที่อยู่ในแนวคิดของประชาธิปไตย ที่รู้กันว่าถ้าเขาได้รับเลือกตั้งไปแล้วเขาทำตามนี้ เขาถือว่าเขามีสิทธิ์ สิทธิเด็ดขาด ซึ่งผมก็แสดงถึงความกังวลเป็นอย่างยิ่ง หากเขาใช้สิทธิเด็ดขาด หรือทำอะไรตามใจชอบบ้านเมืองอาจถึงทางวิบัติได้เหมือนกัน เช่น เอาเงินไปทำนู่นทำนี่ เรื่องจำนำข่าวก็น่าสำคัญมาก ก็เป็นเพราะฝีมือเรานะและคนอื่นเขาก็ไม่ทำ มันเป็นเรื่องปวดหัว จะไปก้าวก่าการทำงานของภาคอื่นไม่ได้ วันนี้ทั้งเช้าไม่พูดเรื่องนี้ เราไม่พูดอะไร เราพูดเรื่อง 350,000 ล้านบาท เรื่องโครงการน้ำ นี่ก็เป็นตัวอย่างว่า เราจะปล่อยให้เขาทำตามใจชอบ โดยเอาเงินเราไปทำ 3 แสนล้านบาท ญี่ปุ่นเขาทำแค่แสนล้าน ทำไมต้องจ่ายตั้ง 3 แสนล้านบาท แล้วใครจะตอบ รัฐบาลเขาบอกว่าในเมื่อได้รับอนุมัติแล้วเรื่องผ่านสภาแล้ว 350,000 ล้านบาท เขาก็มีสิทธิ์เต็มที่จะใช้ได้

นี่เป็นตัวอย่างว่า ปปช. จะมีอำนาจแค่ไหน จะบอกว่าอำนาจไปไม่ถึง ถือว่าเป็นข้อเสนอแนะ มีมาตรการเท่านั้นเอง เรื่องจำนำข่าวนี่เป็นตัวอย่างที่ดี ปปช. ผมเป็นคนเสนอให้ออกหนังสือไปท้วงติงขอให้เปลี่ยนโครงการว่ามีการทุจริต แต่ไม่ได้เปลี่ยนโครงการเพราะมีการก้าวก่างาน เพราะเห็นการทุจริตมันเยอะมาก และทุจริตเยอะ โครงการแบบนี้อย่าทำเลย ทำอย่างอื่นเหอะ เขาบอกว่าเขาสัญญากับประชาชนแล้วเขาต้องทำ เลยตั้งกรรมการไต่สวนคุณโอเค เราเตือนคุณแล้วนะ และยังมีความเสียหายอยู่ เราพบว่า มีความเสียหายปั๊บเราจะเล่นงานเลย ี่ข้อมูลเลย

ผู้วิจัย: จากประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งที่ทำมา มีนโยบายแบบไหนที่สนับสนุนต่อการทำงานของ ปปช. และอีกอย่าง คือ ตรงกันข้าม มีตัวอย่างที่เด่น ๆ ไหมครับ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: พูดถึงการสนับสนุน ก็ไม่มีนโยบายไหนที่รัฐบาล ฝ่ายบริหารมีส่วนที่จะส่งเสริมให้ ปปช. ทำงานได้อย่างเป็นรูปธรรมจริง ๆ โดยส่วนตัวผมเองก็ไม่ได้ระบุว่ารัฐบาลจะต้องมาช่วย มีนโยบายพิเศษมาให้ ขอแค่เพียงว่าอย่าเป็นอุปสรรคขัดขวางเรา เวลาเราขอความร่วมมือ หรือขอเสนออะไรกลับไปก็ให้พิจารณาตรงไปตรงมา ยกตัวอย่างเช่น เราเสนอให้รัฐบาล

ทำราคากลางก็แทนที่รัฐบาลจะรับไปวิเคราะห์ก็ดีเลยนานพอสมควร กว่าจะรับก็นานพอสมควร
 อย่างนี้เป็นตัวอย่าง ไม่ให้เราเราไม่ว่า แต่เวลาเราขอความร่วมมืออะไรต่ออะไรตามหน้าที่ของเรา
 ก็ขอให้ความสนับสนุนทำตามหน้าที่ตอบแทนกลับมาแค่นั้นเอง สิ่งที่เราต้องการ คือ อยากได้อะไร
 หรือให้อะไรเราตัวเขาไม่มีอะไรให้เราเท่าไรหนักหรือกรับ จะมีอีกอันหนึ่งซึ่งเป็นประเด็น
 คาใจมาก ๆ ก็คือว่า ในรัฐธรรมนูญเขียนว่าให้องค์กรอิสระสามารถที่จะมีงบประมาณของตัวเองได้
 ที่เหมาะสม เหมาะสมกับของใคร ก็ไม่เป็นไร สมมุติว่าความเหมาะสมเป็นความเหมาะสมรัฐบาล
 รัฐบาลก็คงจะต้องใจกว้างพอที่จะพิจารณางบประมาณให้กับองค์กรอิสระที่มันพอเพียงที่มันทำงาน
 ได้พอสมควร ยกตัวอย่าง ปปช. เองปัจจุบันในปีที่แล้วงบประมาณ ประมาณพันล้านเศษ ๆ
 นิดหน่อย ซึ่งพูดถึงว่า พันล้านในงานที่มีความสำคัญมาก ๆ ถือว่าเยอะไหม ไม่เยอะเลยครับ
 น้อยมาก อย่าลืมว่าแค่ซื้อข้าวจำนำข้าว ก็หมดตั้ง 3-4 แสนล้าน แล้ว 3-4 แสนล้าน งบประมาณ
 ที่จะทำงานพวกทุจริต ปีหนึ่งจ่ายให้แค่พันเดียว คุณขอผมให้ห้าพันผมให้ห้าพันถ้าคุณมีผลงาน
 รัฐบาลไม่คิดอย่างนั้น ตรงนี้คือ ข้อผิดพลาดที่ผมคิดว่ารัฐบาลไม่ได้มีอะไรที่จะใช้ได้อย่างจริงจัง
 แน่นอนถ้าเอาเงินให้แล้วไม่มีผลงานรัฐบาลมีสิทธิ์ก็กักกักขังแต่ไม่ใช่ไปคุมไม่ให้มันโต
 ขยับไปลิบบาทให้ห้าบาท

ผู้วิจัย: มีข่าวเดียวจะยุบ จะลดอายุการดำรงตำแหน่งเหลือน้อยลง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: เราไม่เป็นกังวลหรอกนะครับ ผมคิดว่ากรรมการท่านอื่น ๆ ก็ไม่ได้คิดใจ

คุณอยากยุบก็ยุบไป คุณอยากจะลดเวลาทำงานก็ลดไป ผมว่าความสำคัญอยู่ที่ว่าผลงานต่างหากว่า
 มีอะไรไม่ตำหนิข้างใหม่ อะไรที่ไม่ดีก็ว่ามาเลย อะไรที่ดีก็ให้ทำต่อบอกต่อ

ผู้วิจัย: จะตีความว่าถ้าเป็นแบบนี้หมายความว่ารัฐบาลแบบนี้จะไม่นิยม ไม่ชอบการถูกตรวจสอบ
 ไซ้หรือไม่ แต่ถ้ารัฐบาลไหนมีการผลักดันกฎหมายอะไรที่เกี่ยวข้องที่ส่งเสริมบทบาท
 เป็นการสนับสนุน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ก็แปลรัฐบาลก็บอกว่านโยบายรัฐต้องการมาปราบคอร์รัปชัน แต่ไป ๆ มา ๆ

มีเรื่องกับ ปปช. ที่ไรบอกไม่เห็นด้วย ชุดนี้ยังดีคือในทัศนะผม ช่วงเวลาที่เราลำบากที่สุด
 ในการทำงาน คือ ช่วง 2 ปีแรกของชุดนี้ คือ เป็นช่วงที่ปีแรกไม่เท่าไร ปีแรกเป็นช่วงรัฐบาล
 ของคุณสุรยุทธ์ จุลานนท์ แต่พอเปลี่ยนรัฐบาลเป็นคุณสมัคร สุนทรเวช เราโดนโจมตีเกือบทุกฝ่าย
 ว่าเป็น ปปช. เกือบ ไม่ได้รับโปรดเกล้า ส่งพวกทีมเสื้อแดงมาเผาโรง เผาหุ่น เกือบทุกอาทิตย์
 มือออกทีวีรายการค่า ปปช. ลำบากมาก

ผู้วิจัย: คดีที่รับโอนจาก คตส. ด้วย ยิ่งแรงไซ้ไหมครับ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ด้วยเรื่องใหญ่ ๆ หลายเรื่อง แต่เดี๋ยวนี้นี้ดีขึ้นแล้ว คือ เวลาคนไม่ชอบท่านก็พูด
 จากใจ เราก็ไม่เห็นด้วยก็บอกว่าไม่เห็นด้วย

ผู้วิจัย: เรื่องราคากลางท่านอาจไม่รู้ว่ามันเป็นกฎหมายใช้ไหมครับ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: เป็นกฎหมายที่อยู่ในรัฐธรรมนูญ คุณเฉลิม อยู่บำรุง ใช้คำว่า ลูกแก่อ่านจบ ก็ไปบอกว่าเป็นใครมาสั่งรัฐบาล เขาไม่รู้ว่าทำ ทำตาม พรบ. ฉบับใหม่ คือ เขาสั่งให้ ปปช. ต้องเป็นคนทำ เขาบอกให้รัฐบาลเป็นคนดำเนินการ แต่เราก็ไม่ว่าอะไร คนเขาไม่รู้

เขียนไว้เลย เขียนมาตรการป้องกันวิธีการ อยู่ในมาตรการป้องกันว่าให้ ปปช. กำหนดวิธีการที่จะทำราคากลางเรื่องการทำบัญชีรับจ่ายที่ให้ส่งสรรพากร ทางกฎหมายเขียนแบบนี้ ทางกฎหมายเขาเขียนมาอย่างนี้ ที่จริง ปปช. ส่งให้ตั้งนานแล้ว แต่เขาก็ไม่ได้ตาม คือ ไม่อยากทำด้วย บอกว่าจะไปฟ้อง ซึ่งมีสิทธิ์ฟ้องได้เนอะครับ ฟ้องให้ถอดถอนได้ ส่งให้ทำตามกฎหมายก็มีสิทธิ์ให้วุฒิสภากลอดถอนได้ ถ้าส่งวุฒิสภานะครับ อาจจะถอนกรม. เลย เสี่ยงไม่เสี่ยง

ผู้วิจัย: เขาอาจจะรู้แต่ว่าเขาถ่วงเวลาหรือเปล่าครับ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ไม่ ๆ เขาไม่อยากทำครับ เขาจี้เกียจทำ ผมไม่มองอย่างนั้นครับ ผมคิดว่ามองแล้วมากเกินไป มองว่าจี้เกียจ ทำเรื่องอื่น จี้เกียจไปหาเรื่องเข้าตัว

ผู้วิจัย: แล้วเรื่องต่างประเทศ เห็นอาจารย์รับบทบาทตรงนี้มาก

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: มันเป็นไฟต์บังคับเราเป็นส่วนหนึ่งของสังคมโลก เราปฏิเสธไม่ได้ ไม่ช้าหรือเร็วก็ต้องอธิบายแต่กรรมกรชุดนี้มันก็ดี เขาจะผลักดันให้เป็นสมาชิกภาคีของโอเอซี ซึ่งผมก็ไม่ได้เห็นต่างกับเขาเนอะครับ ยกตัวอย่าง เช่น ผมเองต้องเป็นกรรมการขององค์กรโปร่งใสนานาชาติที่จัดประชุม ปปช. โลก อันนี้ก็เป็นบทบาทผมโดยส่วนตัวไม่ได้เกี่ยวข้องกับ ปปช. ไทยเท่าไร เวลามีการประชุม ปปช. ที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพเมื่อ 2 ปีก่อน ผมก็เป็นคนไปเดินเรื่องไว้ก่อนที่กรุงเบอร์ลิน และผมก็เป็นตัวประสานระหว่างองค์กรนานาชาติกับ ปปช. ว่าเราพร้อมนะที่จะทำแบบนี้เราเห็นว่าไง ถ้าพร้อมเรามีเรื่องใดให้คุณกลับมาถาม ปปช. ไทยสิว่าทำอันนี้ได้ไหม ผมกลับมาถามที่เมืองไทยและเรามีเงินด้วยนะ ผมก็ทำแบบนี้ครับ อยู่ชกพักก็ลงตัว พอลงตัวก็สามารถจัดทำได้ อย่างนี้เป็นต้น ผมว่าบทบาทของ ปปช. ในตอนนั้นผมว่าใช้ได้เลยนะที่เราสามารถเป็นเจ้าภาพจัดเองในช่วงนั้น เพราะปีที่ว่า คือ ปี พ.ศ. 2553 อย่าลืมนะว่าต้นปี พ.ศ. 2553 มีเหตุการณ์อะไร ข่าวตึกเวิลด์เทรดใหม่ ที่กรุงเบอร์ลิน เขาโทรศัพท์มาถามนะว่าไง คุณบอกว่าประเทศไทยคุณกำลังจะกาเลียยุค จะจัดใหม่ ผมบอกขอเวลาผมหน่อยละกันตอนนั้นเดือนพฤษภาคม ผมขอเวลาหน่อยผมก็สับสน ประเทศไทยเป็นอย่างไร ผมก็สับสน เสาบ้านมันเองขอเวลาเท่าไร เขาบอกขอเวลาเท่าไร ผมบอกขอเวลาถึงเดือนสิงหาคมจะได้ประเมินว่ามันไหวไหม พอเดือนพฤษภาคมก็จบละ พุดง่าย ๆ แดงแพ้วละ แต่ละคนก็ตายละ ทุกอย่างสงบได้ เดือนพฤษภาคมก็สงบ ผมก็ส่งข่าวไปเลยบอกว่าผมยืนยันครับว่าจัดที่ไทยได้แล้ว เขาก็รอคำตอบอยู่แหละ บอกถ้ามันไม่ไหวเขาจะย้ายไปมาเลเซีย พอเดือนสิงหาคม ก็ทำได้ สำเร็จเรียบร้อยดีรอดพ้นไปได้

นี่ก็คือ เรื่องต่างประเทศที่ผมมีความสำคัญ อย่างนี้เป็นต้น

ผู้วิจัย: แล้วกฎหมายละครับอาจารย์ ที่ต้องมีกฎหมายอยู่ 3 ฉบับ ที่ต้องอนุมัติตามอนุสัญญา

ทราบว่า ในสมัยคุณสรยุทธ จุลานนท์ ผ่านไปแล้วอยู่ในช่วงการพิจารณา

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ร่างต่าง ๆ ที่ทำให้เขาไม่เอาต่อก็จบเลย ร่าง ๆ ต่างที่ทำได้ก็เป็นหมันไปหมด

รัฐบาลเขาไม่ได้ให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง ผมไม่ยอมมองว่าเขาถือคือน่าจะทำอะไรกับผม ผมมอง

ในแง่ที่ว่าเขาชี้แจงทำ ไม่อยากเห็นด้วย เขาชี้แจงทำ ชี้แจงไปยุ่ง อะไรแบบนี้ ถ้ามันถึงกำหนดวัน

เช่น รัฐบาลใหม่ 3 เดือน ไม่ทำต่อ ร่างจะตกไป โดยปริยาย มันล้มเลิกด้วยตัวของมันเอง คือ

เขาไม่รับลูกต่อมันก็หล่นไปแล้ว ก็เป็นแบบนี้ร่างรออยู่แล้ว พอรัฐบาลคุณยิ่งลักษณ์ ชินวัตร

เข้ามาปุ๊บ 90 วัน ไม่ทำ เรื่องเก่าก็จะตกเลย 30 ที่ว่าก็ยังไม่เริ่มใหม่ นะครับ และเขายังไม่เริ่มใหม่

นะครับ เขาชี้แจงทำ

ผู้วิจัย: ตอนนี้แผนแม่บทเกี่ยวกับสารสนเทศที่เกี่ยวกับ ปปช. คุณแล้วเป็นเชิงการร่วมมือกับ

หน่วยงานต่าง ๆ เอาข้อมูลเอาข่าวสารต่าง ๆ ไป แต่ผมมองอีกมุมคือว่า ตอนนี้เทคโนโลยี ไอซีที

ข่าวสารต่าง ๆ หลายอย่างเหมือนกับสร้างคุณค่านิยมอาจไม่ถูกต้องให้กับประชาชน ซึ่งในที่สุด

ย้อนกลับมาเป็นเรื่องของการเห็นดีเห็นงามกับคอร์รัปชัน แล้ว ปปช. ใช้สื่อ การประชาสัมพันธ์

หรือ ICT อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ผมคิดว่าที่ทำอยู่ก็ทำได้ ถูกแล้ว แต่ขนาดหรือความถี่น่าจะทำได้มากกว่านี้ จริง ๆ

งบประมาณเราก็มี แต่บางทีผมรู้สึก่วิธีทำงานของเรายังไม่กว้างขวางพอ หรือยังอาจจะไม่ถูก

ไม่ปะ๊ะ มันน่าจะ ผมไม่ทราบว่าทำยังไงให้งานด้านสื่อสารมันได้ผล คงต้องไปคุยกับ

พวกนักสื่อสารที่มีความรู้เรื่องป้องกันปราบปราม ทำยังไงก็แล้วแต่แต่ผมคิดว่ามันน่าจะทำได้

มากกว่านี้เรื่องการสื่อสาร เพราะในที่สุดแล้วจะไปเน้นเรื่องการปราบปรามอย่างเดียวไม่ไหวหรอก

มันคือปลายเหตุ คนมันไม่เห็นโทษของการทำชั่ว มันไล่จับปุ๊บใส่กระดังไม้ได้ ต้องมีการส่งเสริม

คุณธรรมจริยธรรม ในงานพวกใต้สวน เห็นด้วยครับแต่ไม่รู้จะทำอย่างไร เพราะไม่มีความรู้เรื่องนี้

ผู้วิจัย: อาจารย์มองว่ามาถูกทางแล้ว แต่ความถี่

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: มันต้องมีวิธีการทำอย่างไรให้คนซึมเข้าไปในสามัญสำนึกให้ได้ว่าความทุจริต คือ

ปัญหายิ่งใหญ่ ประเภทที่ว่าโกงได้แต่ว่าฉันรับประโยชน์ด้วย อันนี้รับไม่ได้เลย เป็นความล้มเหลว

ของประเทศอย่างยิ่งเลย ผมไม่รู้ความผิดอยู่ที่ไหน อยู่ที่โพลตามนา รับไม่ได้ รับไม่ได้เลย ถ้ายอม

โกงได้ขอให้ฉันได้บ้าง อันนี้สาหัสที่สุดแล้ว มันไม่ไหวแล้ว

ผู้วิจัย: วันก่อนคุยกับอนุกรรมการท่านหนึ่งด้านประชาสัมพันธ์ ท่านก็บอกว่ามีครั้งหนึ่ง ปปช.

ส่งข่าวไปสำนักข่าวเรื่องเดียวกันแต่เนื้อหาข้างในไม่เหมือนกัน เขายกตัวอย่างให้ฟัง สื่อถึง

ไม่รู้จะลงอะไร เขาเลยคอมเมนต์ว่า ปปช. น่าจะมีศูนย์กลางงานประชาสัมพันธ์

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ทางเลือก งานด้านสื่อสารทุกระดับ สื่อสารเรื่องคดี สื่อสารเรื่องมาตรการ การป้องกัน เรื่องการส่งเสริมจริยธรรม คุณธรรม คือ งานคอมมิวนิวเคชันยังไม่ถึง คือ จุดมุ่งหมาย ที่สำคัญ

ผู้วิจัย: เติบโตที่วัยมันใส่ 24 ชม.

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: มีอะไร ไปใส่ในข่าวมันต้องมีเทคนิคด้วย ผมว่าเรื่องนี้ต้องอาศัยนักนิเทศที่เค้ามี ประสบการณ์เข้ามาติไซ์ตรงนี้ ถือว่าเป็นจุดอ่อนอันหนึ่ง

ผู้วิจัย: มีประเด็นหรือคดีอะไรที่อาจารย์คิดว่ายังไม่ทำ ยกทำหรืออยากฝากไว้เกี่ยวกับการทำหน้าที่ ของ ปปช.

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ที่จริงผมก็ได้ทำอย่างที่ผมอยากทำนะ ผมจะไม่พูดว่าคดีที่เราชี้มูลหรือไม่ชี้มูลไป มีอันไหนที่ผมถูกใจหรือไม่ถูกใจ ผมคงไม่ควรจะพูดเพราะว่าอย่างน้อยเรื่อง CT-X ผมได้พูด ให้ฟังแล้ว ไม่ถูกใจ นี่คือตัวอย่าง แต่มีอีกแต่ไม่เป็นข่าวแต่ CT-X เป็นข่าว ผมทนไม่ได้ผมเลยเขียน บทความ จะมีเรื่องทำนองนี้อีกจำนวนหนึ่งแต่ผมไม่ควรจะพูดเพราะมันไม่มีหลักฐานอะไร เอาเป็นว่านอกจากตรงนี้แล้วมันมีเรื่องที่ผมเห็นว่าผมได้สิ่งที่ผมต้องการคือ ผมสามารถที่จะมา เมคประเด็นเรื่องการป้องกัน ที่เมื่อเข้าประชุมก็เรื่องอนุมัติบ้าง ผมจะเอาเรื่องต่าง ๆ ที่มันเป็นเรื่อง ที่มีความเสี่ยงในการเกิดการทุจริตได้ ผมมีตัวอย่างให้ดูตั้งเยอะแยะเลยครับ ยกตัวอย่างจำนำข้าว ตัวอย่างที่เราทำมาหลายปีแล้ว ตัวอย่างที่ คลาสสิก เราทำป้องกัน โดยที่เราไม่ใช้อารมณ์ของเรา พอเรื่องผมเข้ามาปุ๊บเรื่องคดีทุจริตข่าวเป็นร้อย ๆ ผมขออนุมัติขอเงินงบประมาณตั้งคณะศึกษาเลย วิจัย ทำการศึกษาเรื่องข้าวและพืชต่าง ๆ ว่าที่มันทุจริต มันทุจริตอย่างไร ป้องกันอย่างไร ทุจริต อย่างไร ใช้เวลา 2 ปี กว่าจะทำงานนี้เสร็จ พอเสร็จเราเสนอเลยโครงการจำนำข้าว ขอให้ไม่มีมติ ให้รัฐบาลล้มเลิกทำอย่างอื่น และมีข้อให้เลือกว่าทำแบบนี้แบบนี้ ก็เสนอไปในสมัยรัฐบาล คุณสมักร สุรนทรเวช ก็ไม่ได้ พอคุณยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ก็ยกเลิกไป ก็ไปปรับให้มันง่ายขึ้น ก็ไม่ว่ากัน เรื่องหลักเกณฑ์ แต่พอคุณยิ่งลักษณ์มาเราก็เสนอไปว่าอย่าทำนะ เขาก็ไม่ทำ

อีกตัวอย่างที่เราภาคภูมิใจมาก ก็คือว่า พอรัฐบาลคุณอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เข้ามาจะเอาเงิน ไปเช่ารถเอ็นจีวี 4 พันคัน เราเห็นว่าทะเลาะ ๆ เรารีบตั้งคณะทำงานไว้เลยใช้เวลา 3 เดือน ศึกษา และเสนอรัฐบาลว่า ถ้าคุณจะต้องทำแบบนี้ รัฐบาลจะงักเลยครับทำไม่ได้ตั้งใจ เพราะมีข้อห่วงหึง เต็มหมดเลย พวกคุณเนวิน คุณโสภณ หยุดเลยนะครับ เดียวนี้ยังไม่เกิด แต่นี่จะมาเป็นใหม่ละ จะไม่เช่าละจะซื้อ ซื้อก็ไม่ว่าคุณจะทำอะไรก็แล้วแต่ถ้าคุณทำอะไรตรงไปตรงมา ฉะนั้นเรื่อง การป้องกัน ผมคิดว่าผมมีวิชั่นตรงนี้ คณะกรรมการให้เกียรติผม เพราะถือว่ามีประสบการณ์ และพวกเยอะพวกนักวิชาการ กลุ่มป้องกัน ป้องกันที่จะไม่ให้ทำคดีค้างต่าง ๆ ค่าโง่ทางด่วน ค่าโง่ บำบัดน้ำเสียต่าง ค่าโง่อะไรเต็มหมด เราหาทางป้องกันทำอย่างไรอนาคตจะไม่เกิด

ผู้วิจัย: มีประเด็นย่อย จำนำข้าว รถคันแรก มันมีข้อถกเถียงในกลุ่มนักวิชาการเอง หรืออาจารย์นิติ
ทำไมคนละทาง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: คนละทางเพราะมุมมองไม่เหมือนกัน อย่างอาจารย์นิติเวลาจะพูดมา ประเด็นนี้
ผมเขียนอีกบทความหนึ่งครับ ไปอ่านดูในโพสต์ยูทูป ก่อนหน้านั้น ซึ่งผมเขียนในทำนองว่า
ผมทักท้วงแนวคิดอาจารย์นิติ ว่าทำไมนักวิชาการพูดถึงเรื่องจำนำข้าว ก็ทำนองเดียวกัน คือ
ไม่เห็นด้วยกับมุมมองอาจารย์นิติแต่ก็มีเหตุผลว่าทำไมไม่เห็นด้วยอย่างสุภาพนะครับ
ลองไปอ่านดู คือ ผมเองไม่ได้มีอะไร ผมมีความสุขที่อยู่ที่นี่ และไม่ได้เงินด้วยนะครับ ได้พันบาท
มาก็ได้เสมอทุน แต่ผมคิดว่ามันเป็นงานที่มีประโยชน์ ผมคิดว่าผมทำแล้วผมได้สร้างคุณูปการ
ให้กับประเทศชาติ อย่างน้อยถ้าคุณรู้ว่าเราเอาจริงเอาจัง คุณก็ต้องระวังนิดหนึ่งในการจะทุจริต

ผู้วิจัย: แล้วอนาคตจะเป็นอย่างไรการคอร์รัปชันบ้านเรา

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ถ้าทำอย่างนี้ คือ สื่อสารให้คนเป็นคนดี ทำดีมากขึ้น มาตรการป้องกันได้
อย่างผมพยายามจะทำอยู่ทุกวันนี้เป็นงานหลักนะ ทุกวันนี้ผมไม่ได้ไต่สวนคดี ผมทำเบื้องหลัง
มีเวลาทำให้มากขึ้นผมเชื่อว่า นี่คือ คำตอบ ในอนาคตถ้าเรามาส่งเสริมร่วมกันงานป้องกันจะดีขึ้น
มีบทบาทการป้องกันทุจริตได้เยอะขึ้น นี่คือ ความหวังครับ เรื่องตรวจจับผิดคนนี่มันเรื่องเล็กครับ
ปลายเหตุนะครับ

ผู้วิจัย: เราจะสร้างอย่างไรให้คนมีจิตใต้สำนึกครับ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: นั่นแหละยากที่สุด ตอนนี้อยู่ คือ กลับหัวกลับหางอยู่ ไปจับคนผิดก่อนไปหาทาง
ป้องกันและส่งเสริม ไม่ใช่ มันต้องส่งเสริมให้คนดีที่สุดจะได้มีทางป้องกันให้ดีขึ้น

ผู้วิจัย: มีบางคนถามว่า ปปช. ไปเที่ยวตรวจสอบคนอื่นแล้วใครตรวจสอบ ปปช.

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: เราตรวจสอบกันเอง และเราต้องรายงานวุฒิสภาเหมือนกัน ผมเองไปตรวจสอบ
ทรัพย์สินเมื่อผมหมดวาระต้องส่งบัญชีของผมซึ่งไม่ได้อะไรมากมาย ผมตรวจสอบบรรทัด
ต่อบรรทัดเลย ไม่มีใครรู้หรือกรณีนี่ผมรู้อยู่คนเดียว ผมต้องตอบคำถามว่าเงินบัญชีนี้เปิดเมื่อไร
ปิดเมื่อไร 4-5 เดือน ผมยังต้องตอบคำถามเขาอยู่ คือง่าย ๆ เขาจะเล่นเราทุกแบบ ไม่ให้มี
ช่องโหว่เลย ซึ่งผมก็ไม่มาด้นะ แต่ว่ามันน่าจะมีเซนส์ ที่เราจะจับกลโกงได้ไง ที่ไม่ต้องเสียเวลา
มากนัก ถ้าคุณมานั่ง ตอนนี้อยู่คนเดียวที่น่าจะจับได้ ถ้าเกิด ปปช. จะจับคนตั้งเป็นหมื่น
ถ้าคุณตรวจทุกคนเหมือนกันหมด อีกร้อยชาติจะหมด ผมก็เปลี่ยนระบบให้เขาเอง เมื่อวานจับได้
คนหนึ่งปลัดกระทรวงกลาโหม 65 ล้าน เมื่อก่อนใช้แบบว่าส่งเข้ามาปั๊บตรวจ พอตรวจไปหมดบัญชี
อยู่ในความครอบครอง 4-5 หมื่นบัญชี และที่เข้ามาอีกปีละเป็นหมื่น ๆ ตรวจอีก 20-30 ปี ก็ไม่จบ
มันจะพอกหางหมูเรื่อย ๆ ต้องเปลี่ยนระบบ อย่างผู้พิพากษา ถ้าไม่มีอินเทลลิเจนซ์ คือ ข่าวกอง
ถ้าคนที่เขามีประวัติไม่เคยมีใครว่า คุณไม่ต้องไปเสียเวลาตรงนี้มาก เอกสารมาครบถ้วน คุณไม่ต้อง

ถามว่าบัญชีนี้มันเปิดปิดอย่างไร คุณไปคนที่มีโอกาสที่จะ ทำไมนายค่านคนนี้เป็นแค่นายค่าน
ทำไมถึงมีเงินตั้ง 60-70 ล้านบาท คุณไปเล่นงานคนนี้เลย ตรวจสอบละเอียดเลย อย่างนี้ก็จะจับโทษได้
เราต้องมีวิธีการ ก็เปลี่ยนระบบใหม่ มีระบบใหม่แล้ว

ผู้วิจัย: เทคนิคพวกนี้ เจ้าพนักงานจะรู้ไหมครับ ตัวพนักงานจะถูกฝึกไหมครับ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: เจ้าพนักงานจะรู้ มีหลัก มีการฝึก มีระบบ เป็นขั้นเป็นตอน ก่อตั้งที่ 1 ก่อตั้งที่ 2
มีร้อยบัญชีที่บัญชีจะอยู่ในก่อตั้งที่ 1 คือ เวลาสำเร็จแล้ว 2 ก่อตั้งที่สงสัย ก่อตั้งที่ 3 จะมีวิธีการ
เป็นอย่างไร

ผู้วิจัย: อย่างนี้เพิ่งเกิดในชุดที่ 3 ไซ้ไหมครับเพราะว่าฟังก่อนหน้านี้ไม่มี

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ครับ ชุดที่ผมเป็นประธานคณะตรวจสอบนี้แหละ ผมก็ทำงานให้เขาเสร็จ จริง ๆ
ระเบียบนี้เป็นระเบียบที่ผมไปช่วยเขาวางกรอบไว้ให้ คืออย่างน้อยผมไปให้กำลังใจ บอกไม่ต้อง
กลัวว่า บางคนเขากลัวเหมือนเรื่องผลกระทบคุณต้องตรวจให้หมดเลย ผมบอกนี้เป็นวิจารณ์ญาณ
ของคุณ ถ้าคุณเห็นว่าเขาไม่มีเจตนาทุจริต เช่นว่า เขาขาดบัญชีไปใบหนึ่ง ซึ่งรายละเอียดเรื่องนี้
ถามปุ๊บเขาลืม อย่างคุณชวนเคยเกินบัญชี 50 บาท ไม่ได้แจ้ง ก็ไม่ได้แจ้งก็ไม่เอาเรื่องไม่สำคัญ
ก็ผ่านไปแบบนี้ก็จบแล้วไม่ต้องไปถามใครต่อ แบบนี้จะเร็วขึ้น ก็ต้องดูใช้วิจารณ์ญาณได้ครับ
ถ้าทราบใดที่คุณทำตรงไปตรงมา ไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์นะ จับได้คนนั้น โคนเลยเจ้าหน้าที่คนนั้น
โดนเลย ซึ่งผมเชื่อว่าเจ้าหน้าที่ของ ปปช. ไว้ใจได้ ผมทำงานผมไม่มีเหตุผลอะไรที่จะไม่ไว้ใจ
คนของ ปปช. เลย ซื่อไม่ได้ครับ เพราะมีหน่วยตรวจสอบอยู่ อย่างคุณทำคดีคุณปุ๊บคุณต้องมี
2 คนละ และมีกรรมการคนอื่นอีก 4-5 คน แล้วต้องขึ้นไปทียบอร์ดใหญ่ ถ้าคุณทำผิดมาคุณจะรู้
ถ้าคุณทำอะไรไม่ตรงไปตรงมามันจะรู้ครับ แล้วถ้าคุณทำผิดแล้วเหตุผลเนื่องจากได้ประโยชน์
ทับซ้อน อยู่ไม่ได้ครับ

ผู้วิจัย: สถาบัน โรงเรียนข้างใน สถาบันสัญญาคือช่วยฝึกคน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ไม่ นี่เขาเป็นการฝึกเทคนิคมากกว่า แต่เทคนิคการควบคุมการทำงานมันเป็นเรื่อง
ภายในเอง มันเป็นอินเทอร์เนอล ออดิทดี คือ ตัว ผอ. สำนักจะตรวจลูกน้อง รองเลขาก็จะตรวจ
ผอ. สำนัก กรรมการก็จะตรวจอีกทีหนึ่ง ทุกอย่างสำรวจขึ้นมาเราอ่านคู่มือรู้ว่าเป็นไ้การตรวจสอบ
สมบูรณ์ ทุกอาทิตย์กรรมการจะต้องเจอกันอย่างน้อย 2 ครั้ง ให้ความสำคัญพอสมควรเรื่องนี้

ภาคผนวก ง

ยุทธศาสตร์เทคโนโลยีสารสนเทศ ปี พ.ศ. 2551-2555

ยุทธศาสตร์เทคโนโลยีสารสนเทศ ปี พ.ศ. 2551-2555

สำนักงาน ป.ป.ช. ได้จัดทำยุทธศาสตร์ที่มีการจัดทำเป้าหมายและโครงการของแต่ละยุทธศาสตร์ ดังนี้

ตารางแสดงยุทธศาสตร์เทคโนโลยีสารสนเทศ

ยุทธศาสตร์เทคโนโลยีสารสนเทศ ปี พ.ศ. 2551-2555	เป้าหมาย	โครงการ
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการสร้างเครือข่ายป้องกันและปราบปรามการทุจริตและการประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวินัยสู่สาธารณะ	1. การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและความรู้สู่สาธารณะ 2. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายป้องกันและปราบปรามการทุจริต	1. โครงการพัฒนาเว็บไซต์ (Website) 2. โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต 3. โครงการพัฒนาสื่อเผยแพร่ คุณธรรมและความรู้เกี่ยวกับการป้องกันปราบปรามการทุจริต
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างมาตรฐานข้อมูลสำหรับการบูรณาการข้อมูลและยกระดับการบริหารจัดการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศให้สามารถรองรับภารกิจของสำนักงาน ป.ป.ช. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1. เพิ่มขีดความสามารถของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ ให้สามารถสนับสนุนการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ และการปฏิบัติงานของสำนักงาน ป.ป.ช.	4. โครงการจัดหาระบบฐานข้อมูลกลาง 5. โครงการพัฒนาระบบควบคุมบัญชีผู้ใช้งาน (Directory service) 6. ระบบช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาแก่ผู้ใช้งาน (Helpdesk system)

ยุทธศาสตร์เทคโนโลยี สารสนเทศ ปี พ.ศ. 2551-2555	เป้าหมาย	โครงการ
	<p>2. เพื่อบูรณาการข้อมูลจากระบบงานต่าง ๆ ขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>3. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับหน่วยงานภายนอก</p> <p>4. เพื่อสร้างความมั่นใจในเสถียรภาพของข้อมูล</p>	<p>7. ระบบบริหารจัดการเครื่องลูกข่าย (PC workstation management)</p> <p>8. ระบบสารสนเทศเพื่อการตรวจสอบและร้องขอข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมการเงิน (Financial information system: FIS)</p> <p>9. ระบบสารสนเทศเพื่อการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตแบบบูรณาการ (Data input gateway: DIG)</p> <p>10. โครงการจัดจ้างที่ปรึกษาเพื่อการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศระบบสารสนเทศ</p> <p>11. โครงการจัดจ้างที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญผู้ชำนาญการเฉพาะด้าน เพื่อการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ</p>

ยุทธศาสตร์เทคโนโลยี สารสนเทศ ปี พ.ศ. 2551-2555	เป้าหมาย	โครงการ
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีศักยภาพพร้อมรองรับปริมาณงานตามภารกิจที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต	<p>1. การพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความเหมาะสมและสามารถรองรับระบบงานสารสนเทศต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>2. เพิ่มความมั่นใจในการใช้งานระบบงานสารสนเทศในการสนับสนุนภารกิจขององค์กร</p> <p>3. เพื่อสร้างความมั่นคงในเสถียรภาพของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในส่วนต่างๆ เช่น ระบบเครือข่าย ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ระบบฐานข้อมูล และข้อมูล เป็นต้น</p>	<p>12. โครงการพัฒนาระบบการทำงานร่วมกัน (Workgroup collaboration system: WCS)</p> <p>13. ระบบเว็บทำสำหรับผู้ใช้ในองค์กร (Intranet web portal)</p> <p>14. ระบบบริหารการประชุม Meeting management system: MMS)</p> <p>15. ระบบสำนักงานอัตโนมัติ (e-Office)</p> <p>16. การจัดซื้อครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์</p> <p>17. โครงการพัฒนาขยายเครือข่ายสื่อสารข้อมูล</p> <p>18. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเครือข่าย</p> <p>19. การบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ</p> <p>20. การจัดหาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด</p> <p>21. โครงการพัฒนาปรับปรุงความมั่นคงและปลอดภัยของระบบเครือข่ายส่วนกลาง</p>

ยุทธศาสตร์เทคโนโลยี สารสนเทศ ปี พ.ศ. 2551-2555	เป้าหมาย	โครงการ
		22. การรักษาความปลอดภัย ระบบสารสนเทศและเครือข่าย 23. การพัฒนาระบบกู้คืน จากอุบัติเหตุ 24. โครงการโอนย้ายศูนย์ สารสนเทศจากสำนักงานเดิม ไปยังสำนักงาน ป.ป.ช. ที่สนามบินน้ำ
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนา ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานป้องกัน และปราบปรามการทุจริต	1. พัฒนาระบบ เทคโนโลยี สารสนเทศสนับสนุน การจัดการสารสนเทศ ให้สามารถรองรับภารกิจ ของสำนักงาน ป.ป.ช. ให้มี ประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น 2. เพื่อการประสานงานกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้อย่างรวดเร็ว	25. ระบบฐานข้อมูลกฎหมาย 26. ระบบฐานข้อมูลผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง และบุคคลที่เกี่ยวข้อง 27. ระบบสารสนเทศ งบประมาณ การเงิน และบัญชี 28. ระบบตรวจสอบภายใน (Internal audit) 29. ระบบภูมิสารสนเทศ (GIS) 30. ระบบบริหารจัดการ เรื่องร้องเรียนและคดี 31. ระบบฐานข้อมูล การป้องกันปราบปรามทุจริต จากสื่อต่าง ๆ ทั้งในและ ต่างประเทศเพื่อการสืบค้น

ยุทธศาสตร์เทคโนโลยี สารสนเทศ ปี พ.ศ. 2551-2555	เป้าหมาย	โครงการ
		<p>32. ระบบสารสนเทศ เพื่อการรับข้อมูลเกี่ยวกับ การได้มาซึ่งรายได้ ทรัพย์สิน และหนี้สินผ่านอินเทอร์เน็ต (Online declaration system: ODS)</p> <p>33. ระบบสารสนเทศ เพื่อการรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับการได้มาซึ่งรายได้ ทรัพย์สิน และหนี้สิน เพื่อการวิเคราะห์ที่มา ของรายได้และทรัพย์สิน ที่ต้องสงสัยซึ่งอาจได้มา โดยมิชอบ (Asset information system: AIS)</p> <p>34. ระบบสารสนเทศ เพื่อการบริหาร (MIS)</p> <p>35. ระบบสารสนเทศ เพื่อผู้บริหารระดับสูง (EIS)</p>
<p>ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนา องค์กรและสมรรถนะ บุคลากรของสำนักงาน ป.ป.ช. ในการปฏิบัติหน้าที่ ตามภารกิจโดยใช้เทคโนโลยี สารสนเทศสนับสนุน</p>	<p>1. เพื่อสนับสนุนการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศให้เกิด ประโยชน์และคุ้มค่าแก่ การลงทุน</p> <p>2. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพ การเรียนรู้ของบุคลากร เพื่อพัฒนามุ่งสู่องค์กร สมรรถนะสูง</p>	<p>36. โครงการประสาน การพัฒนาระบบข้อมูล ความร่วมมือทางเทคโนโลยี สารสนเทศและบุคลากร</p> <p>37. โครงการพัฒนาเสริมสร้าง ความรู้และความเชี่ยวชาญ ของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ</p>

ยุทธศาสตร์เทคโนโลยี สารสนเทศ ปี พ.ศ. 2551-2555	เป้าหมาย	โครงการ
		<p>38. โครงการพัฒนาเสริมสร้าง ความรู้และความเชี่ยวชาญ ของเจ้าหน้าที่ศูนย์เทคโนโลยี สารสนเทศ</p> <p>39. การพัฒนาระบบจัดการ องค์ความรู้ด้านการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต (KM)</p> <p>40. การพัฒนาระบบสื่อ การเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning)</p> <p>41. การปรับปรุงระบบบริหาร ทรัพยากรบุคคล</p> <p>42. ระบบประเมินบุคลากร</p> <p>43. ระบบบริหารจัดการ หลักสูตรการฝึกอบรมสถาบัน การป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ สัญญา ธรรมศักดิ์</p>